

CZECHS ABROAD MEMORIAL
P. O. BOX 66453
LOS ANGELES, CA 90066

První kostelíček na Hostýně, Texas
1856

KALENDÁŘ

Cena \$1.50

NÁROD

TISKÁRNA ČESKÝCH BENEDIKTINŮ

1637 S. Allport Street, Chicago, Illinois 60608

1967

NOVÁ BUDOVA CAPITOL FEDERAL SAVINGS

CAPITOL FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

3960 W. 95th Street, Evergreen Park, Illinois
Tel. Evergreen Park 636-6000 — Chicago 239-3500

CHARLES T. SALAK, president.

**PRO VAŠE ÚSPORY
PŮJČKY NA MAJETKY**

**VAŠE VKLADY JSOU POJIŠTĚNY DO \$15,000
AGENTUROU VLÁDY SPOJENÝCH STÁTŮ**

Ukřižování apoštola sv. Petra — hlavou dolů.

Svatý Pavel, apoštol národů, byl st'at.

NÁROD

ČESKO-AMERICKÝ KATOLICKÝ KALENDÁŘ

NA ROK

1967

Obsahuje část kalendářní, poučné čtení, povídky, básně,
kroniky, adresáře a různá vyobrazení.

Ročník 72.

TISKEM A NÁKLADEM TISKÁRNY ČESKÝCH BENEDIKTINŮ,
1637 S. ALLPORT STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

POZNÁMKY K ROKU 1967

ČTVERO SUCHÝCH DNŮ.

První týden v postě — 15., 17. 18. února; Svatodušní — 17., 19. 20. května; podzimní — 20., 22. a 23. září; zimní — 20. 22. a 23. prosince.

ZASVĚCENÉ SVÁTKY.

SVÁTKY, O NICHŽ OBCHOVÁNÍ MŠE SV. JE PŘÍKAZEM:

Každá neděle v roce; Nový Rok 1. ledna; Nanebevstoupení Páně 4. května; Nanebevzetí Panny Marie 15. srpna; Všech Svatých 1. listopadu; Neposkvrněné Početí P. Marie 8. prosince; Hod Boží vánoční 25. prosince.

NÁRODNÍ PATRONOVÉ

Blahoslavená Panna Maria bez poskvrny hříchu počatá, jejíž svátek se slaví 8. prosince, je patronkou Spojených Států; sv. Jan Nepomucký, 16. května, sv. Prokop, 4. července a sv. Václav, 28. září, jsou patronové Čechů; ssv. Cyril a Metoděj, 5. července, jsou patronové Moravanů a Slovanů vůbec.

STÁTNÍ SVÁTKY.

Všechny neděle v roce; Nový rok; narozeniny A. Lincolna, 12. února; narozeniny Jiřího Washingtona, 22. února; Zdobení hrobů, 30. května; Prohlášení nezávislosti, 4. července; Dělnický den první pondělí v září; Den důkuvzdání, čtvrtý čtvrtek a někde třetí čtvrtek v listopadu; Hod Boží vánoční.

V některých státech i Velký pátek, jakož i jiné dni bývají od presidenta neb guvernéra státu, za takový svátek prohlášeny.

Na státní svátky je veřejné úřadování zastaveno. Směnky prošlé na některý z těchto svátků jsou splatné až dne následujícího. Pouze směnky prošlé na Velký pátek anebo Zdobení hrobů jsou splatné ten den před tím. Smlouvy, uzavřené nebo podepsané na národní svátek, nemají platnosti před soudem.

O POSTECH ZDRŽELIVOSTI A ÚJMY.

Půst zdržlivosti zakazuje požívání masitých pokrmů, ale neobmezuje střídme užívání jiných pokrmů, jichž možno i vícekrát za den dosyta se najísti.

Půst újmy je ten, který omezuje počet jídel a množství jídla a dovoluje pouze jednou za den dostatečně se najísti, což nemá býti před polednem. Ostatní dvě jídla — pokud je jich třeba k zachování životní síly — jsou dovolena, nemají se však obě dohromady rovnati jednomu plnému jídlu. Svačiny mezi jídlem dovoleny nejsou, tekutiny, jako mléko, káva, čaj, ovocné šťávy, pivo, jsou dovoleny.

Požívání masa a ryb při témže jídle je dovoleno.

Všichni, kdo dokončili svůj sedmý rok, jsou podrobeni půstům zdržlivosti.

Všichni, kdo dokončili dvacátý prvý rok a dosud nepřekročili padesátý devátý rok, jsou vázáni posty ujmy.

Půst zdržlivosti zakazuje požívání nejen masa, ale i masité polévky a všech výtažků z masa, jako beef-tea, jakož i škvarků, špeku atd. Vejce a mléčné výrobky jsou dovoleny. Sádla a jiných tuků možno užití pouze k přípravě pokrmů.

DNI ZDRŽELIVOSTI.

Každý pátek v roce je dnem zdržlivosti, leč by některý zasvěcený svátek připadl na pátek. Vyjímkou je doba čtyřicetiaenního postu, během které se přísný půst musí zachovat, i kdyby na ten den připadl svátek.

POZMĚNĚNÁ — ZMÍRNĚNÁ — PRAVIDLA POSTU A ZDRŽELIVOSTI.

Církev svatá, naše Matka, ukládá (jako zákon, který je nutno zachovávat) pravidla postu a zdržlivosti, aby pěstovala ducha pokání, aby povzbudila sebezápor a sebemrtvení, aby vedla své děti po stopách Božského Spasitele. — Jsou to pravidla upravená dle církevních zákonů a pozměněná — zmírněná — výsadami udělenými Svatou Stolicí našim biskupům.

ZDRŽELIVOST (OD MASA A MASITÝCH POKRMŮ.)

Každý (katolík), kdo má víc než 7 let, je vázán zachovávat zdržlivost.

ÚPLNÁ ZDRŽELIVOST

Žádné masité pokrmy, ani polévka z masa, ani masitá omáčka, nesmí se požívat v tyto dny: Všechny pátky v roce — popeleční středu (8. února) — Štědrý den (23. nebo 24. prosince).

ČÁSTEČNÁ — NEÚPLNÁ — ZDRŽELIVOST

Jedno masité jídlo za den se dovoluje v tyto dny: všechny všední dny v postě mimo Popeleční středu a všech pátků. Středy a soboty suchých dnů a svatvečer: svatodušní.

PŮST (ŮJMY):

Každý, kdo má více než 21 roků a nezačal šedesátý rok svého věku, je vázán zachovávat půst.

Postní dny jsou: všechny všední dny v postě, čtvero suchých dnů a 3 svatvečery: před Svatodušní nedělí, před svátkem Neposkvrněného Početí Panny Marie, den před Štědrým dnem anebo Štědrý den, kterýkoliv se může vybrat před vánocemi.

V postní den pouze jedno jídlo do syta je dovoleno za den. Ostatní dvě jídla — pokud je jich třeba k zachování životní síly — jsou dovolena, nemají se však rovnat obě dohromady jednomu plnému jídlu.

Maso může být požíváno při hlavním (plném) jídlu — ovšem krom pátků, Popeleční středy, svatvečera Nanebevzetí Panny Marie a dne před Štědrým dnem.

Svačiny mezi jídlem dovoleny nejsou — tekutiny, jako mléko, káva, čaj, ovocné šťávy, ano.

Kdyby trpělo zdraví nebo schopnost práce — zákon neváže. Třeba se však zeptat a poradit se zpovědníkem nebo farářem.

O POSTNÍCH PRAVIDLECH

Postní pravidla jsou církevním nařízením, které Církev má právo a moc pozměnit dle potřeby různých krajín a okolností. Změnu platnou pro celou Církev může učinit Sv. Otec, hlava Církve, kdežto biskupové mohou učinit změnu v postních pravidlech jen pro svoji diecési, kdykoliv to důležitá příčina vyžaduje. Každý katolík se tudíž má řídit postními pravidly, jež bývají oznámeny v jeho farnosti každého roku před zahájením čtyřicetidenního postu.

LEDEN

JANUARY—1967

Neděle. Obřezání Páně — Nový rok. Lukáš 2, 21.

1. Neděle	Obřezání Páně — Nový rok; sv. Fulgenc, b.
2. Pondělí	Nejsv. Jméno Ježíš; sv. Makarius, poust.
3. Úterý	Sv. Jenovefa, pa.; sv. Daniel, jáhen, muč.
4. Středa	Sv. Titus, bisk.; sv. Angela z Foligno
5. Čtvrtek	Sv. Telesfor, ppž., m.; sv. Šimon, sloupovnik
6. Pátek	Zjevení Páně — Sv. Tři Králů; sv. Melanien
7. Sobota	Sv. Lucian, kněz, m.; sv. Melanie starší

Neděle 1. po Zjevení Páně. 12-letý Ježíš v chrámě. Luk. 2.

8. Neděle	Svaté Rodiny; sv. Severin, věrozvěst
9. Pondělí	Sv. Jullán, m.; sv. Basiliše, pa.
10. Úterý	Sv. Vilém, arcib.; sv. Thekla, pa.
11. Středa	Sv. Higin, ppž., m.; sv. Theodosius, opat
12. Čtvrtek	Sv. Menrád, poust.; sv. Arkadius, muč.
13. Pátek	Sv. Veronika Milánská; sv. Bohumír, ř.
14. Sobota	Sv. Hilár, b., uč. c.; sv. Felix Nolský, m.

Neděle 2. po Zjevení Páně. Svatba v Káni Galilejské. Jan 2.

15. Neděle	Sv. Pavel, poust.; sv. Ida, abatyše
16. Pondělí	Sv. Marcel I., ppž., m.; sv. Honorát, bisk.
17. Úterý	Sv. Antonín Veliký, opat; sv. Neon, muč.
18. Středa	Sv. Priska, pa., m.; sv. Susana, muč.
19. Čtvrtek	Sv. Kanut, král, m.; sv. Marius a spolumuč.
20. Pátek	Sv. Fabián a Šebastián, mm.
21. Sobota	Sv. Anežka Řím., pa., m.; sv. Eugen, muč.

Neděle Devítník. O dělnících na vinici. Matouš 20.

22. Neděle	Sv. Vincenc, jáhen, m.; sv. Irena, vdova
23. Pondělí	Zasnoubení P. Marie; sv. Rajmund Penafort.
24. Úterý	Sv. Timoteus, b., m.; sv. Felician, b., m.
25. Středa	Obrácení sv. Pavla; sv. Maxim, muč.
26. Čtvrtek	Sv. Polykarp, b., m.; sv. Pavla, vdova
27. Pátek	Sv. Jan Zlat., b., uč. c.; sv. Julian, bisk.
28. Sobota	Sv. Cyril Alexandrijský, b., uč. c.; sv. Jakub

Neděle 1. po Devítníku. O rozsévání semen. Luk. 8.

29. Neděle	Sv. František Sal., b., uč. c.; sv. Valerius, m.
30. Pondělí	Sv. Martina, pa., m.; sv. Marcela, vdova
31. Úterý	Sv. Jan Bosco, z. ř.; sv. Petr Nolaskus, z. ř.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☾ Posl. čtvrt 3. ledna
- ☾ Nový měsíc 10. ledna
- ☾ První čtvrt 18. ledna
- ☾ Úplněk 26. ledna

+ + +

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Jako k pádu do břichu jsou tři schody — pokušení, zalíbení v něm a svolení — tak na vrch čtnosti jsou tři stupně: první dobré vnučnutí, druhé zalíbení, třetí svolení k tomu vnučnutí. (Sv. František Sal.)

V krátkém čase může člověk milost a slávu (nebeskou) získat. Čas jest též ceny, jako Bůh; neboť v čase dobře vynaloženém může Bůh být získán. (Sv. Bernard)

Všechno je čisté čistým; poskvřeným však a nevěřícím nic není čisto, nýbrž poskvřena jest i mysl, i svědomí jejich. (Tit. 1. 15)

Kdo děti hýčká, bude zavazovat své rány, a jak některé hlesne, zachvěje se srdce jeho. Kůň nezkracený bude divoký, a syn neukázněný bude vzpurný. (Sir. 29. 7-8.)

ÚNOR

FEBRUARY—1967

1. Středa	Sv. Ignác, muč.; sv. Brigita, pa.
2. Čtvrtek	Očišťování P. Marie-Hromnice; sv. Kornelius
3. Pátek	☞ Sv. Blažej, b., m.; sv. Ansgar, ap. Severu
4. Sobota	Sv. Ondřej Korsini, b.; sv. Veronika, uč. P.

Neděle 2. po Devitniku. Uzdravení slepce. Luk. 18.

5. Neděle	Sv. Agatha, pa., m.; sv. Adéla, ab.
6. Pondělí	Sv. Dorota, pa., m.; sv. Amand, bisk.
7. Úterý	Sv. Romuald, opat; sv. Juliana, vdova
8. Středa	☞ Popelec; sv. Jan z Mathy, z. ř.; sv. Milada
9. Čtvrtek	Sv. Apollonia, pa., m.; sv. Modest, věrozvěst
10. Pátek	☞ Sv. Školastika, ab.; sv. Vilém, poust.
11. Sobota	Zjevení P. Marie Lurdské; sv. Adolf, bisk.

Neděle 1. postní. O pokušení Pána Ježíše. Mat. 4.

12. Neděle	Sedm sv. servitů, z. ř.; sv. Eulalia, pa., m.
13. Pondělí	Sv. Gilbert, b.; sv. Řehoř II., papež
14. Úterý	Sv. Valentin, kněz, m.; sv. Bruno, věrozvěst
15. Středa	Suchý den; Sv. Faustina a Jovita, mm.
16. Čtvrtek	Sv. Juliána, pa., m.; sv. Onesim, b., m.
17. Pátek	☞ Suchý den; sv. Flavian, patr.
18. Sobota	Suchý den; sv. Klaudius, m.; sv. Simeon, b., m.

Neděle 2. postní. Proměnění Páně. Mat. 17.

19. Neděle	Sv. Konrád, poust.; sv. Odran, vozka, muč.
20. Pondělí	Sv. Oldřich, kněz; sv. Nikefor, muč.
21. Úterý	Sv. Eleonora, král.; sv. Mořic, muč.
22. Středa	Sv. Lazar, mnich; sv. Marta, pa., muč.
23. Čtvrtek	Sv. Petr Damiani, b., uč. e.; sv. Milo, b.
24. Pátek	☞ Sv. Matěj, apošt.; sv. Felix III., ppž.
25. Sobota	Sv. Valburga, pa.; sv. Petr žalárník, m.

Neděle 3. postní. Vymítání němého ducha. Luk. 11.

26. Neděle	Sv. Markéta Kort., kaj.; sv. Alexander, patr.
27. Pondělí	Sv. Leander, bisk.; sv. Gabriel od 7 bol. P.M.
28. Úterý	Sv. Roman, op.; sv. Proter, m.; sv. Osvald, b.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☾ Posl. čtvrt 1. února
- ☾ Nový měsíc 9. února
- ☾ První čtvrt 17. února
- ☾ Úplněk 24. února

♦ ♦ ♦

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Co bys chtěl mítí špatného? Zeela nic — odpovíš mi: ne manželku, ne syna, ne dceru, ne sluhu, ne služebnou, ne kabát, ani střevíc; a duši špatnou bys chtěl? Dej duši své přednost před střevícem svým. (Sv. Augustin)

Padne dobytče, a najde se, kdo by je pozdvihl; klesá duše, a není, kdo by ruky podložil. (Sv. Bernard)

Nepřítel nikdy nespí, ale ustavičně bdí, aby nás zabil... Všechny cesty naše naplnil rozličnými pastmi, aby schytl duše naše... Osídla poličil v bohatství, osídla naličil v chudobě, osídla roztáhl v pokrmu, v nápoji, v rozkoši, v spaní, v bdění. Osídla nastrojil v slovu i v skutku, a na všeliké cestě naší. (Sv. Augustin)

BŘEZEN

MARCH—1967

1. Středa	Sv. Albín, b.; sv. Hermes, muč.
2. Čtvrtek	Bl. Anežka česká, pa.; sv. Simplicius, ppž.
3. Pátek	Bl. Sv. Kunhuta, cis.; sv. Kamila, pa.
4. Sobota	Sv. Lucius, ppž., m.; sv. Hadrian, věrozvěst

Neděle 4. postní. Nasyčení pěti tisíců mužů. Jan 6.

5. Neděle	Sv. Kazimír, vyzn.; sv. Theofil, bisk.
6. Pondělí	Sv. Perpetua a Felicitá, mm.; sv. Bedřich, op.
7. Úterý	Sv. Tomáš Akvin., uč. c.; sv. Eugen, b., m.
8. Středa	Sv. Jan z Boha, z. ř.; sv. Beata, muč.
9. Čtvrtek	Sv. Františka Řím., vd.; sv. Dominik Savio
10. Pátek	Bl. 40 sv. muč. v Sebastě; sv. Makarius, b.
11. Sobota	Sv. Heraklius, muč.; sv. Rosina, pa., muč.

Neděle Smrtná. Židé chtějí kamenovat P. Ježíše. Jan 8.

12. Neděle	Sv. Řehoř Vel., ppž., uč. c.; sv. Justina, pa.
13. Pondělí	Sv. Eufrasia, pa.; sv. Patricia (Vlasta), m.
14. Úterý	Sv. Alexander, m.; sv. Mathilda, královna
15. Středa	Sv. Klement M. Hofbauer (Dvořák), ř.
16. Čtvrtek	Sv. Longin, m.; 7 Kanadských mučedníků
17. Pátek	Bl. Bl. Jan Sark., m.; sv. Patrik, b., věrozv.
18. Sobota	Sv. Cyril Jerus., b., uč. c.; sv. Eduard, král

Neděle Květná. Slavný vjezd Ježíšův do Jerusalema. Mat. 21.

19. Neděle	Květná neděle; (sv. Josef přeložen na 4. dub.)
20. Pondělí	Sv. Eufrasia, muč.; sv. Heribert, kněz
21. Úterý	Úterý sv. týdne (sv. Benedikt přel. na 5. dubna)
22. Středa	Středa sv. týdne; sv. Basil, kn., m.
23. Čtvrtek	Zelený čtvrtek; sv. Alfons Turibius, b.
24. Pátek	Bl. Velký pátek; Gabriel, arch.
25. Sobota	Bílá sobota; (Zvěst. P. Marie přel. na 3. dubna)

Neděle velikonoční. Vzkříšení Páně. Marek 16.

26. Neděle	HOD BOŽÍ VELIKONOCNÍ
27. Pondělí	Pondělí velikonoční; sv. Jan Damaš., b., uč. c.
28. Úterý	Sv. Jan Kapištran, ř.; sv. Sixtus III., ppž.
29. Středa	Sv. Eustach, opat; sv. Berthold, feh.
30. Čtvrtek	Sv. Kvirin, muč.; sv. Jan Klimakus, opat
31. Pátek	Bl. Sv. Kvido, opat; sv. Benjamin, muč.

ČTVRTI MĚSICE

- ☉ Posl. čtvrt 3. března
- ☾ Nový měsíc 11. března
- ☽ První čtvrt 19. března
- ☉ Úplněk 26. března

♦ ♦ ♦

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Město silnými a vysokými zdmi ohrazené, nemůže tak snadno být nepřitelem dobyt; tak i d'ábel jen těžce v moc svou dostává ty, kteří jsou modlitbou oddáni. (Sv. Augustin)

Kdo jest věrný ve věcech nejmenších, jest věrný i ve věcech velikých, a kdo jest nesprávný ve věcech nejmenších, je nesprávný i ve věcech velikých. (Luk. 16, 10.)

Máš-li za to, že nebe je pro tebe uzavřeno, rozpoemeš se, že klíče království nebeského byly od Pána odevzdány Petrovi, a skrze něho Církvi. (Terullian)

Čím jsi větší, (tím více) ponižuj se ve všech věcech, a naleznesh před Bohem milost. (Sir. 2, 20.)

Že chudoba je cos nebeského, ukázal Pán Ježíš; neboť' něčeho ze statků časných nežádati, je vlastnost andělská. (Sv. Bernard)

DUBEN

APRIL—1967

1. Sobota | Sv. Hugo, biskup; sv. Theodora, muč.

Neděle 1. po velikonocích. Ježíš se zjevuje apoštolům. Jan 20.

2. Neděle | Sv. František z Pauly, z. ř.; sv. Urban, b.
3. Pondělí | Zvěstování Panny Marie; Richard, bisk.
4. Úterý | Sv. Josef, pěstoun Páně; sv. Isidor, b., uč. c.
5. Středa | Sv. Benedikt, op., z. ř.; sv. Vincenc Fer., ř.
6. Čtvrtek | Sv. Celestin I., ppž.; sv. Sixtus I., ppž., m.
7. Pátek | Sv. Heřman Josef, b.; sv. Jiří, bisk.
8. Sobota | Sv. Albert, patr. Jerus.; sv. Diviš, b., m.

Neděle 2. po velikonocích. Ježíš dobrý pastýř. Jan 10.

9. Neděle | Sv. Demetrius, jáhen, m.; sv. Maria Kleofášova
10. Pondělí | Sv. Mechtilda, pa.; sv. Terenc a Zeno, mm.
11. Úterý | Sv. Lev Veliký, ppž.; sv. Gemma Galgani, pa.
12. Středa | Sv. Julius, papež; sv. Sabas, muč.
13. Čtvrtek | Sv. Hermenegild, m.; sv. Ursus, bisk.
14. Pátek | Sv. Justin, filosof, m.; sv. Lidvína, pa.
15. Sobota | Sv. Anastasia, muč.; sv. Petr Gonzales, ř.

Neděle 3. po velikonocích. Maličko a neuzříte mne. Jan 16.

16. Neděle | Sv. Bernadetta Soubirous, pa.
17. Pondělí | Sv. Anicet, ppž., m.; sv. Eliáš a Isidor, mm.
18. Úterý | Sv. Apollonius, m.; sv. Rudolf a Verner, mm.
19. Středa | Sv. Emma, hraběnka; sv. Lev IX., papež
20. Čtvrtek | Sv. Anežka Montepule.; sv. Caesarius, muč.
21. Pátek | Sv. Anselm, arcib., uč. c.; sv. Isák, muč.
22. Sobota | Sv. Kajus, ppž., m.; sv. Soter, papež

Neděle 4. po velikonocích. Ježíš přislubuje Utěšitele. Jan 16.

23. Neděle | Sv. Vojtěch, b., muč.; sv. Gerard, bisk.
24. Pondělí | Sv. Jiří, muč.; sv. Fidelis, muč.
25. Úterý | Sv. Marek, evangelista; sv. Anian, biskup
26. Středa | P. Maria Dobré Raďy; sv. Kletus, ppž., muč.
27. Čtvrtek | Sv. Petr Kanisius, uč. c.; sv. Zita, panna
28. Pátek | Sv. Pavel z Kříže, z. ř.; sv. Ludvík Grignon
29. Sobota | Sv. Robert, opat, z. ř.; sv. Petr Veronský, m.

Neděle 5. po velikonocích. Proste a bude vám dáno. Jan 16.

30. Neděle | Sv. Kateřina Sienská, pa.; sv. Žofie, pa., m.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☾ Posl. čtvrt 1. dubna
- ☾ Nový měsíc 9. dubna
- ☾ První čtvrt 17. dubna
- ☾ Úplněk 24. dubna

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Nechval muže pro krásu jeho, aniž pohrdej člověkem pro podobu jeho. (Přísloví 27, 2.)

Nechval muže prve nežli mluví: neb to jest zkouška lidí. (Sir. 27, 8.)

Sláva ty, kteří po ní baží, opouští, a těch, kteří ji pohrdají, se přidružuje. (Sv. Isidor)

Vlastní chválu slyšeti a žádného v tom zalíbení nemíti, nevím, zdali se to kdy některému ze smrtelníků přihodilo. (Sv. Jan Zlat.)

Za jeden a týž skutek nemůžeme žádat i chválu světskou, i získat odměnu života nebeského. (Sv. Maximus)

Bůh není Bohem rozbroje, nýbrž pokoje. (I. Kor. 14, 33.)

Když jeden staví a druhý boří, co jim z toho vzejde, než práce? (Sir. 34, 28.)

KVĚTEN

MAY—1967

1. Pondělí	Sv. Josef, dělník; sv. Florian, pa., m.
2. Úterý	Prosebný den; sv. Athanas, b., uč. c.
3. Středa	Vigilie; sv. Alexander a spolumučedníci
4. Čtvrtek	NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ; sv. Florian, muč.
5. Pátek	Sv. Pius V., papež; sv. Irena, muč.
6. Sobota	Sv. Valeria, muč.; sv. Benedikta, panna

Neděle 6. po Velikonocích. Když přijde Utěšitel. Jan 15.

7. Neděle	Sv. Stanislav, b., m.; sv. Albert, rolník, v.
8. Pondělí	Sv. Lucius, m.; sv. Viktor a Maurus, mni.
9. Úterý	Sv. Řehoř Nazianský, b., uč. c.; sv. Benigna, m.
10. Středa	Sv. Isidor, rolník; sv. Antonín, biskup
11. Čtvrtek	Sv. Filip a Jakub, apošt.; sv. Mamert, arcib.
12. Pátek	Sv. Pankrác, m.; sv. Nereus a spolumuč.
13. Sobota	Sv. Servác, bisk.; sv. Jan Mlčelivý, b., poust.

Neděle Svatodušní. Seslání Ducha svatého. Jan 14.

14. Neděle	HOD BOŽÍ SVATODUŠNÍ; sv. Bonifác, muč.
15. Pondělí	Sv. Jan de la Salle, z. ř.; sv. Pachomius, op.
16. Úterý	Sv. Jan Nepomucký, muč.; sv. Ubald, bisk.
17. Středa	Sv. Paschal Baylon, ř.; sv. Restituta, pa., m.
18. Čtvrtek	Sv. Venancius a Porfyr, mni.; sv. Felix Kantál.
19. Pátek	Sv. Petr Celestin, ppž., poust.; sv. Emil, m.
20. Sobota	Sv. Bernardin Sienský, ř.; sv. Akvila, m.

Neděle nejsv. Trojice. Učte všechny národy. Mat. 23.

21. Neděle	NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE; sv. Ondřej Bobola
22. Pondělí	Sv. Julie, pa.; sv. Rita, vd.; bl. Vladimír
23. Úterý	Sv. Jan de Rosi, kněz; sv. Desiderius, b., m.
24. Středa	P. Maria, Pomocnice křesťanů
25. Čtvrtek	Boží Tělo; sv. Řehoř VII., papež
26. Pátek	Sv. Filip Neri, z. ř.; sv. Eleuther, ppž., m.
27. Sobota	Sv. Beda Ctih., uč. c.; sv. Jan I., ppž.

Neděle 2. po sv. Duchu. O veliké večeri. Luk. 14.

28. Neděle	Sv. Augustin, arcib.; sv. Germán, bisk.
29. Pondělí	Sv. Magdalena z Pazzi, ř.; sv. Cyril Ces., m.
30. Úterý	Sv. Felix, ppž., m.; bl. Zdislava, ř.
31. Středa	Maria, Královna světa; sv. Angela Meriči, z. ř.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Posl. čtvrt 1. května
- ☾ Nový měsíc 9. května
- ☀ První čtvrt 17. května
- ☾ Úplněk 23. května
- ☉ Posl. čtvrt 31. května

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

To pak jest soud, že světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu nežli světlo; neboť skutky jejich byly zlé. (Jan 3, 19.)

Nic není tak obtížné, co by se trpělivě nesneslo, když se utrpení Kristovo na paměť uvede. (Sv. Řehoř)

Kristus, jsa od nejvyšších kněží a starších obžalován, neodpověděl, a až k úžasu Pilátovu mlčel. Tot' ten, kterýž mlčel za dnů svého utrpení, ale nebude mlčet v den pomsty. (Sv. Cyprian)

Lépe jest mi nebýti, než bez Ježíše býti: lépe jest živu nebýti, nežli bez života žítí. (Sv. Augustin)

Pravěe milování kdo chce zakusiti, nechat' se učí Krista sladce milovati; neboť Kristus je sama láska. (Sv. Basil)

Dny života dobrého jsou spočítány, ale dobré jméno zůstane na věky. (Sir. 41, 16.)

ČERVEN

JUNE—1967

ČTVRTÍ MĚSÍCE

- ☉ Nový měsíc 8. června
- ☾ První čtvrt 15. června
- ☽ Úplněk 22. června
- ☾ Posl. čtvrt 29. června

★ ★ ★

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Dobré jméno je člověku tím, čím je zelené listí stromu. Ačkoli toto nemívá velké ceny, je přece okrasou stromu a záštitou ovocí. (Sv. Augustin)

Přílišná bázeň o své jméno bývá důkazem malé důvěry ve vlastní zásluhu. (Sv. Augustin)

Kdo není se mnou, (s Kristem), proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou rozptyluje. (Luk. 11, 23.)

Mějte se na pozoru před nepravými proroky, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím. (Mat. 7, 15.)

Cestou k životu jde, kdo dbá kázně, ale kdo domluvy zanedbává, bloudí. (Přís. 10, 17.)

Člověk, který miluje kázeň, miluje moudrost, kdo však nenávidí domluvu, nemoudrý jest. (Přís. 12, 1.)

1. Čtvrtek	Sv. Pamfil a spolumuč.; sv. Konrád, bisk.
2. Pátek	☞ Nejev. Srdce Páně; sv. Blandína a spolumuč.
3. Sobota	Sv. Klotilda, král.; sv. Oliva a Paula, mm.

Neděle 3. po sv. Duchu. O ztracené ovci. Luk. 15.

4. Neděle	Sv. František Carac., z. ř.; sv. Kvirin, b., m.
5. Pondělí	Sv. Bonifác, věrozv., m.; sv. Dorotheus, muč.
6. Úterý	Sv. Norbert, b., z. ř.; sv. Filip, prvojáhen
7. Středa	Sv. Robert, opat; sv. Julita a Cyrus, mm.
8. Čtvrtek	Sv. Medard, biskup; sv. Vilém, biskup
9. Pátek	☞ Sv. Primus a Felician, mm.; sv. Pelagia, m.
10. Sobota	Sv. Markéta, král., vd.; sv. Zachariáš, muč.

Neděle 4. po sv. Duchu. Zázračný rybolov. Luk. 5.

11. Neděle	Sv. Barnabáš, apošt.; sv. Felix a Fortunát, mm.
12. Pondělí	Sv. Jan z Fakunda, ř.; sv. Basilides a spolum.
13. Úterý	Sv. Antonín Paduánský, ř.; sv. Akvilina, pa., m.
14. Středa	Sv. Basil Vel., b., uč. c.; sv. Karolina, ř.
15. Čtvrtek	Sv. Vít a spolumuč.; sv. František Regis, ř.
16. Pátek	☞ Sv. Benno, věrozvěst; sv. Lutgarda, pa., ř.
17. Sobota	Sv. Marian a Nikander, mm.; sv. Adolf, bisk.

Neděle 5. po sv. Duchu. Spravedlnost fariseů. Mat. 5.

18. Neděle	Sv. Efrém, jáhen, uč. c.; sv. Leoncius, m.
19. Pondělí	Sv. Gervas a Protas, mm.; sv. Juliana Falk.
20. Úterý	Sv. Silver, ppž., muč.; sv. Florentina, ab.
21. Středa	Sv. Alois Gonzaga, ř.; sv. Demetria, pa., m.
22. Čtvrtek	Sv. Paulin, bisk.; sv. Alban a Anfibal, mm.
23. Pátek	☞ Sv. Felix, muč.; sv. Eberhard, bisk.
24. Sobota	Sv. Jan Křtitel; sv. Erich, řeholník

Neděle 6. po sv. Duchu. Zázračné nasycení. Mar. 8.

25. Neděle	Sv. Vilém, opat; bl. Ivan, poustevník
26. Pondělí	Sv. Jan a Pavel, mm.; sv. Virgil, bisk.
27. Úterý	P. Maria, Matka Ust. Pomoci; sv. Ladislav, král
28. Středa	Sv. Ireneus, bisk., m.; sv. Mořic, bisk.
29. Čtvrtek	Sv. Petr a Pavel, ap.; sv. Maria, matka Markova
30. Pátek	☞ Památka sv. Pavla; sv. Donát, voják, muč.

ČERVENEC

JULY—1967

1. Sobota | Nejdražší Krve Páně; sv. Theobald, poust.

Neděle 7. po sv. Duchu. O falešných prorocích. Mat. 7.

2. Neděle	Navštívení P. Marie; sv. Processus, m.
3. Pondělí	Sv. Lev II., ppž.; sv. Otto, b., věrozvěst
4. Úterý	Sv. Prokop, opat; sv. Oldřich, bisk.
5. Středa	Sv. Cyril a Metoděj, věrozvěsti Slovanů
6. Čtvrtek	Sv. Tomáš Morus, m.; sv. Maria Goretti, m.
7. Pátek	☞ Sv. Benedikt XI., ppž.; sv. Vavřinec z Briud.
8. Sobota	Sv. Alžběta, král.; sv. Kilian, b., muč.

Neděle 8. po sv. Duchu. Nespravedlivý vladař. Luk. 16.

9. Neděle	Sv. Zeno, vojin, m.; sv. Anatolia, pa., m.
10. Pondělí	Sv. Felicity a 7 synů, mm.; sv. Amalia, vd., ř.
11. Úterý	Sv. Pius I., ppž.; slavnost sv. Benedikta, op.
12. Středa	Sv. Jan Gualbert, z. ř.; sv. Nabor a Felix, mm.
13. Čtvrtek	Sv. Markéta, pa., m.; sv. Eugen, bisk. Kartag.
14. Pátek	☞ Sv. Bonaventura, uč. c.; bl. Hroznata, m.
15. Sobota	Sv. Jindřich, císař; sv. Vladimír, kníže

Neděle 9. po sv. Duchu. Ježíš pláče nad Jerusalemem. Luk. 19.

16. Neděle	P. Maria Karmelská; sv. Rainelda, pa., m.
17. Pondělí	Sv. Alexius, žebrák; sv. Ondřej Svorad, poust.
18. Úterý	Sv. Kamil de Lellis, z. ř.; sv. Bedřich, b., m.
19. Středa	Sv. Vincenc z Pauly, z. ř.; sv. Vavřinec, b.
20. Čtvrtek	Sv. Jeroným Aemiliani, z. ř.; sv. Pavel, muč.
21. Pátek	☞ Sv. Konstantin, opat; sv. Julia, pa., muč.
22. Sobota	Sv. Maria Magdalena, kaj.; sv. Platon, muč.

Neděle 10. po sv. Duchu. O publikánu a fariseovi. Luk. 18.

23. Neděle	Sv. Apolinář, b., muč.; sv. Libor, biskup
24. Pondělí	Sv. František Solano, ř.; sv. Kristina, pa., m.
25. Úterý	Sv. Jakub starší, apošt.; sv. Krištof, muč.
26. Středa	Sv. Joachim a Anna, rodiče Panny Marie
27. Čtvrtek	Sv. Pantaleon, muč.; sv. Jiří, jáhen, muč.
28. Pátek	☞ Sv. Innocenc I., ppž.; sv. Viktor I., ppž.
29. Sobota	Sv. Marta, uč. Páně; sv. Felix II. a spolumuč.

Neděle 11. po sv. Duchu. Uzdravení hluchoněmého. Mar. 7.

30. Neděle	Sv. Abdon a Senen, mm.; sv. Rufus, muč.
31. Pondělí	Sv. Ignác z Loyoly, z. ř.; sv. Firmus, bisk.

ČTVRTI MĚSÍCE

☉ Nový měsíc 7. července

☽ První čtvrt 14. července

☾ Úplněk 21. července

☼ Posl. čtvrt 29. července

+ + +

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Náleží mezi povinnosti spravedlivého, aby netoliko nečinil nikomu nic zlého, nýbrž aby ho také od hříchu zdržoval, anebo za hřích trestal. (Sv. Augustín)

Spáchán-li hřích v skrytě, kářej tajně. Je-li hřích veřejný a zjevný, trestej veřejně, aby se tento napravil a ostatní se báli. (Sv. Augustín)

Nevezmeš jména Hospodina, Boha svého nadarmo, neboť nenechá bez trestu Hospodin toho, kdo bude bráti jméno Hospodina, Boha svého, nadarmo. (Exodus 20, 7.)

Požehnání otcovo utvrzuje domy synů, ale kletba matčina z kořene vyvrací základy. (Sir. 3, 11.)

Nuže, kterak budou vzývati toho, v koho neuvěřili? Kterak však uvěří v toho, o kom neuslyšeli? A kterak uslyší bez kazatele? A kterak budou kázat, nebudou-li poslání? (Řím. 10, 14-15.)

SRPEN

AUGUST—1967

1. Úterý	Sv. Petr Julian Eymard, zakl. řádu
2. Středa	Sv. Alfons Liguori, z. ř.; sv. Štěpán I., m.
3. Čtvrtek	Sv. Augustin Gažotič. b.; sv. Lydia, prvokřest'.
4. Pátek	☩ Sv. Dominik, z. ř.; sv. Eleutherius, muč.
5. Sobota	Panna Maria Sněžná; sv. Osvald, král

Neděle 12. po sv. Duchu. Milosrdný Samaritán. Luk. 10.

6. Neděle	Proměnění Páně; sv. Nonna, matka tří svatých
7. Pondělí	Sv. Kajetán, z. ř.; sv. Donát, biskup
8. Úterý	Sv. Hedvika, král.; sv. Cyriak a Largus, mm.
9. Středa	Sv. Jan Vianney, kn.; sv. Firmus a Fustik, mm.
10. Čtvrtek	Sv. Vavřinec, jáhen, m.; sv. Asteria, pa., m.
11. Pátek	☩ Sv. Tibure, muč.; sv. Zuzana, pa., muč.
12. Sobota	Sv. Klára, zakl. ř.; sv. Digna, služka, m.

Neděle 13. po sv. Duchu. O desíti malomocných. Luk. 17.

13. Neděle	Sv. Kassian, uč., m.; sv. Jan Berchmans, ř.
14. Pondělí	Sv. Eusebius, kněz, m.; sv. Athanasia, ab.
15. Úterý	NANEBEVZETÍ PANNY MARIE; sv. Tarcisius
16. Středa	Sv. Roch, vyznavač; sv. Theodor, biskup
17. Čtvrtek	Sv. Hyacinth, řeh.; sv. Liberát a spolumuč.
18. Pátek	☩ Sv. Helena, cis.; sv. Agapit, muč.
19. Sobota	Sv. Jan Eudes, kněz; sv. Ludvík, biskup

Neděle 14. po sv. Duchu. Dvěma pánům nelze sloužit. Mat. 6.

20. Neděle	Sv. Bernard, op. uč. c.; sv. Heliodor, m.
21. Pondělí	Sv. Johanna Františka de Chantal, zakl. ř.
22. Úterý	Neposkv. Srdece P. Marie; sv. Timoteus, m.
23. Středa	Sv. Filip Benicius, ř.; sv. Sidonius (Zdeněk), m.
24. Čtvrtek	Sv. Bartoloměj, apošt.; sv. Január a spolumuč.
25. Pátek	☩ Sv. Ludvík, král.; sv. Genesius, herec, muč.
26. Sobota	Sv. Zefyrin, ppž.; sv. Fortunát, jáhen, m.

Neděle 15. po sv. Duchu. Vzkříšení mládence Naim. Luk. 14.

27. Neděle	Sv. Josef Kalasanský, z. ř.; sv. Rufus, b.
28. Pondělí	Sv. Augustin, b., u. c.; sv. Hermes, muč.
29. Úterý	Stěti sv. Jana křt.; sv. Serapia a Sabina, mm.
30. Středa	Sv. Růžena Linská, pa.; sv. Felix a Adaukt, mm.
31. Čtvrtek	Sv. Rajmund Nonatus; sv. Dominik, chlapec, m.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Nový měsíc 6. srpna
- ☾ První čtvrt 12. srpna
- ☽ Úplněk 20. srpna
- ☾ Posl. čtvrt 28. srpna

♦ ♦ ♦

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Žeň sice je mnohá, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou. (Mat. 9, 37-38.)

Z celé duše své boj se Pána, a jeho kněze měj za (osoby) posvátné. (Sir. 7, 31.)

Ne tak zlato v ceně předčí olovo, jako převyšuje důstojnost kněžská moc královu. (Sv. Ambrož)

Jaký je panovník, takoví jsou i úředníci jeho; a jaký je správce města, takoví jsou i obyvatelé jeho. (Sir. 9, 2.)

Jestliže s d'ablem hoří, kdo neodíval nahého, co se as domníváš, kde bude hořeti, kdo ho olupoval? (Sv. Augustin)

Lépe jest své jmění a zboží ztenčiti, nežli spasení duše ztratiti. (Sv. Jeroným)

ZÁŘÍ

SEPTEMBER—1967

1. Pátek	Sv. Jiljí, opat; sv. Ammon, muč.
2. Sobota	Sv. Štěpán, král; sv. Rufina, mučednice

Neděle 16. po sv. Duchu. Uzdravení vodnatelného. Luk. 14.

3. Neděle	Sv. Pius X., papež; sv. Dorota, pa., m.
4. Pondělí	Sv. Rosalia, poust.; sv. Růžena Viterb., pa.
5. Úterý	Sv. Vavřinec Justinianí, b.; sv. Viktorin, b., m.
6. Středa	Sv. Eleuther, opat; sv. Magnus, opat
7. Čtvrtek	Sv. Regina, pa., m.; sv. Korbinian, věrozv.
8. Pátek	Narození P. Marie; sv. Hadrian a spolumuč.
9. Sobota	Sv. Pulcheria, císařovna; sv. Gorgonius, muč.

Neděle 17. po sv. Duchu. Největší přikázání. Mat. 22.

10. Neděle	Sv. Mikuláš Tolentský, bl. Karel Spinola, m.
11. Pondělí	Sv. Protus a Hyacint, mm.; sv. Theodora, kaj.
12. Úterý	Jméno Panny Marie; sv. Kvido, kostelník
13. Středa	Sv. Amát, bisk.; sv. Kateřina Janovská, vd.
14. Čtvrtek	Povýšení sv. Kříže; sv. Kornelius, ppž., m.
15. Pátek	Sedmibolestná P. Marie; sv. Nikomed, muč.
16. Sobota	Sv. Ludmila, kněž., m.; sv. Cyprian, uč. c.

Neděle 18. po sv. Duchu. Uzdravení ochrnutlého. Mat. 9.

17. Neděle	Sv. Hildegarda, ab.; sv. Lambert, b., muč.
18. Pondělí	Sv. Josef Kupert., ř.; sv. Richarda, císařovna
19. Úterý	Sv. Január a spolumuč.; sv. Arnulf, bisk.
20. Středa	Suchý den; sv. Agapet I., ppž.
21. Čtvrtek	Sv. Matouš, apoštol; sv. Maura, pa.
22. Pátek	Suchý den; sv. Tomáš z Villanovy, arcib.
23. Sobota	Suchý den; sv. Linus, papež, muč.

Neděle 19. po sv. Duchu. O svatebním rouše. Mat. 22.

24. Neděle	P. Maria vysv. zajatých; sv. Gerard, b., m.
25. Pondělí	Sv. Kleofáš, uč. Páně; sv. Firmin, b., muč.
26. Úterý	Sv. Cyprian a Justina, mm.; sv. Nilus, opat
27. Středa	Sv. Kosmas a Damian, mm.; sv. Leoncius, m.
28. Čtvrtek	Sv. Václav, kníže čes., m.; sv. Lioba, pa., ab.
29. Pátek	Sv. Michael arch.; sv. René Goupil, m. kan.
30. Sobota	Sv. Jeroným, uč. c.; sv. Žofie a její 2 dcery, mm.

ČTVRTI MĚSÍCE

- Nový měsíc 4. září
- První čtvrt 11. září
- Úplněk 18. září
- Posl. čtvrt 26. září

★ ★ ★

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Nad krádež není hříchu nebezpečnějšího, neboť ve všech jiných hříších může člověk rozhršení dosíci, když jich želí a lituje; při tomto hříchu ale musí dosti učiniti; neboť může-li nahradit a nečiní toho, nemůže nikterak prominutí dojíti. (Sv. Alfons Lig.)

I ten se dopouští krádeže, kdo najde, co jinému náleží, a majetníkovi toho nevrátí, ačkoli ho zná, a nebo není-li tomu tak, pranic o to nedbá, aby majetníka vyhledal. (Sv. Alfons Lig.)

Já jsem vlný kmen, vy (jste) ratolesti, (praví Kristus); kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší ovoce mnoho. (Jan 15, 5.)

Ti, kdož zle žijí jsou a křesťany se nazývají, křivdu činí Kristu. (Sv. Augustin)

ŘÍJEN

OCTOBER—1967

Neděle 20. po sv. Duchu. Uzdravení syna úředníkovy. Jan 4.

1. Neděle	Sv. Remigius, bisk.; sv. Aretas, mučedník
2. Pondělí	Svatých Andělů strážných; sv. Leodegar, b., m.
3. Úterý	Sv. Terezie Ježíškova, ř.; sv. Cyprian, bisk.
4. Středa	Sv. František Assiský, z. ř.; sv. Edvin, král
5. Čtvrtek	Sv. Maurus a Placid, op.; sv. Apolinář, bisk.
6. Pátek	Sv. Bruno, zakl. ř.; sv. Roman, biskup
7. Sobota	Královna sv. růžence; sv. Justina, pa., muč.

Neděle 21. po sv. Duchu. O skládání úctů. Mat. 18.

8. Neděle	Sv. Brigita, vdova; sv. Thais, kajnice
9. Pondělí	Sv. Dionys, b., m.; sv. Demetrius, patr.
10. Úterý	Sv. František Borgiáš, ř.; sv. Paulinus, bisk.
11. Středa	Mateřství Panny Marie; sv. Bruno, arcib.
12. Čtvrtek	Sv. Maximilian, b., m.; sv. Pelagia, kajnice
13. Pátek	Sv. Eduard, král; sv. Daniel a spolumučed.
14. Sobota	Sv. Kallistus, ppž., m.; sv. Fortunata, pa., m.

Neděle 22. po sv. Duchu. Sluší-li dávat daň. Mat. 22.

15. Neděle	Sv. Terezie Avilská, pa., ř.; sv. Leonard, op.
16. Pondělí	Sv. Gerard Majela, ř. bratr; sv. Havel, opat
17. Úterý	Sv. Markéta M. Alacoque, ř.; sv. Hedvika, pév.
18. Středa	Sv. Lukáš, evangelista; sv. Julian Sabas, poust.
19. Čtvrtek	Sv. Petr z Alkantary, ř.; sv. Laura, vd., m.
20. Pátek	Sv. Jan Kentský, kněz; sv. Arthur, král
21. Sobota	Sv. Uršula, pa. a spolumuč.; sv. Hilarión, op.

Neděle 23. po sv. Duchu. Vzkříšení dcery Jairovy. Mat. 9.

22. Neděle	Sv. Filip, b. a spolumuč.; sv. Kordula, pa., m.
23. Pondělí	Sv. Theodoret, muč.; sv. Severín a Vital, bb.
24. Úterý	Sv. Rafael, archanděl; sv. Antonín Claret, z. ř.
25. Středa	Sv. Krispin a Krispinian, mm.; sv. Aretas, m.
26. Čtvrtek	Sv. Evarist, ppž., m.; sv. Lucian a Marcian, mm.
27. Pátek	Sv. Frumenc, věrozv.; sv. Vincenc a spolum.
28. Sobota	Šimon a Juda, apošt.; sv. Fidelis, muč.

Neděle 24. po sv. Duchu. Služebník Setníkův. Mat. 6.

29. Neděle	KRISTUS KRÁL; sv. Narcis, biskup
30. Pondělí	Sv. Saturnin, muč.; sv. Marcel a synové, mm.
31. Úterý	Sv. Volfgang, biskup; sv. Notburga, panna

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Nový měsíc 3. října
- ☾ První čtvrt 10. října
- ☽ Úplněk 18. října
- ☾ Posl. čtvrt 26. října

♦ ♦ ♦

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Mezi křesťanem a pohanem nemá rozdíl činit jen jméno a víra, nýbrž i život: rozličné skutky mají svědčiti o rozličném náboženství. (Sv. Jeroným)

Láska křesťanů k sobě vespolek budí podobná oně holubičí. Co by měla činit v prsou křesťanských divokost vlčí? Jedovatost hadí? (Sv. Cyprian)

Ten je křesťanem, kdo se ve svém domě za hosta považuje. V nebi jest teprve naše vlast, tam nebudeme hosty. (Sv. Augustin)

Když se domů vracíme neb vycházíme, když se oblékáme, když se myjeme neb jíme, rozsvěcujeme, a cokoliv jiného konáme, vždycky se znamením kříže znamenáme. (Tertullian)

Nezapomínejme, že Pán Ježíš křížem a umučením svým nám království nebeského dobyl a že také my ho jen tehdy dobudeme, když své kříže trpělivě snášet budeme. (Sv. František Sal.)

LISTOPAD

NOVEMBER—1967

1. Středa	SLAVNOST VŠECH SVATÝCH; sv. Benignus
2. Čtvrtek	Všech věrných zemřelých; sv. Justus, muč.
3. Pátek	☞ Sv. Hubert, bisk.; ctih. Jindřich Richter, m.
4. Sobota	Sv. Karel Boromejský, kard.; sv. Girard, ř.

Neděle 25. po sv. Duchu. Utišení bouře na moři. Mat. 8.

5. Neděle	Sv. Zachariáš a Alžběta; sv. Bertilla, ab.
6. Pondělí	Sv. Leonard, poust.; sv. Emilian, kněz, poust.
7. Úterý	Sv. Engelbert, b., m.; sv. Arnošt, opat
8. Středa	Sv. Korunování mučedníků; sv. Bohumír, b.
9. Čtvrtek	Sv. Theodor, vojín, muč.; sv. Alexander, muč.
10. Pátek	☞ Sv. Ondřej Avellini, ř.; sv. Justus, věrozv.
11. Sobota	Sv. Martin, biskup; sv. Mennas, vojín, muč.

Neděle 26. po sv. Duchu. O pšenici a koutkoll. Mat. 13.

12. Neděle	Sv. Martin I., ppž.; sv. Benedikt a bratři, mm.
12. Pondělí	Sv. Stanislav Kostka, ř.; všech sv. benediktinů
14. Úterý	Sv. Josafat Kuncevič, arcib., muč.
15. Středa	Sv. Albert Veliký, b., uč. c.; sv. Leopold, v.
16. Čtvrtek	Sv. Edmund, arcib.; sv. Rufin a spolunuč.
17. Pátek	☞ Sv. Gertruda Vel., ab.; sv. Řehoř Divotvorce
18. Sobota	Sv. Roman, jáhen, m.; sv. Dionys, papež

Neděle 27. po sv. Duchu. O semeni hořčičném. Mat. 13.

19. Neděle	Sv. Alžběta, kněžna; sv. Poncian, ppž., m.
20. Pondělí	Sv. Felix z Valois, z. ř.; sv. Korbinian, bisk.
21. Úterý	Obětování Panny Marie; sv. Kolumbán, opat
22. Středa	Sv. Cecilie, pa., m.; sv. Marek a Štěpán, mm.
23. Čtvrtek	Sv. Klement I., ppž., m.; sv. Adéla a Trudon, v.
24. Pátek	☞ Sv. Jan z Kříže, uč. c.; sv. Chrysogon, m.
25. Sobota	Sv. Kateřina, pa., m.; sv. Jakub Rozsekaný, m.

Neděle 28., poslední po sv. Duchu. O posledním soudu. Mat. 24.

26. Neděle	Sv. Konrád, bisk.; sv. Silvestr, opat
27. Pondělí	Sv. Virgil, b.; sv. Basileus a Saturnius, mm.
28. Úterý	Sv. Řehoř III., papež; sv. Anna, vdova
29. Středa	Sv. Saturnin, bis., muč.; sv. Filemon, muč.
30. Čtvrtek	Sv. Ondřej, apoštol; sv. Justina, pa., muč.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Nový měsíc 2. list.
- ☾ První čtvrt 9. list.
- ☽ Úplněk 17. listopadu
- ☾ Posl. čtvrt 25. listopadu

★ ★ ★

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Nebot' co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, život věčný však ztratil? (Mar. 8, 36.)

Věru jako stín jde životem člověk, pro nic za nic, plahočí se rušné, poklady hromadí, nevěda, komu to snášel. (Žalm 38, 7.)

Nic není nepravějšího, než milovat peníze. Nebot' takový i duši svou na prodej má. (Sir. 10, 10.)

Nemilujte světa, ani těch věcí, které jsou na světě. Miluje-li kdo svět, není v něm lásky k Bohu. (I. Jan 2, 15.)

Slunce nezapadej nad hněvem vašim. (Efes. 4, 26.)

Bůh jest láska, a kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh v něm. (I. Jan 4, 16.)

Jestliže Bůh v duši kraluje, dává jí vládu nade vším, co je stvořeného. (Sv. Terezie)

PROSINEC

DECEMBER—1967

ČTVRTI MĚSÍCE

- Nový měsíc 1. prosince
- První čtvrt 8. prosince
- Úplněk 16. prosince
- Posl. čtvrt 24. prosince
- Nový měsíc 31. pros.

♦ ♦ ♦

SLOVA BOŽÍ MOUDROSTI

Kdo miluje otce neb matku více než mne (tj. Ježíše), není mne hoden; a kdo miluje syna nebo dceru více než mne, není mne hoden. A kdo nebéře kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden. (Mat. 10, 37-38.)

Milujete-li mne, přikázání má zachovávejte. (Jan 14, 15.)

Já těm, kteří mne milují, splácím láskou, a kdo mne pilně hledá, nalézá mne (tj. Boha). (Přisl. 8, 17.)

“Co oko lidské nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani lidskou mysl nenapadlo, to Bůh připravil těm, kdož ho milují.” (1. Kor. 2, 9.)

Boha máme milovat ne jako co se očima spatřuje, ale jako milujeme moudrost, nebo pravdu, nebo svatost, neb spravedlnost, aneb lásku. (Sv. Augustin)

1. Pátek | Sv. Eligius, b.; bl. Edmund Kampian, m.
2. Sobota | Sv. Bibiana, pa., muč.; sv. Pavlína, muč.

Neděle 1. adventní. Budou znamení na nebi. Luk. 21.

3. Neděle | Sv. František Xav., věrozv.; sv. Kassian, m.
4. Pondělí | Sv. Barbora, pa., m.; sv. Petr Chrysolog, uč. c.
5. Úterý | Sv. Sába, opat; sv. Mikuláš I., papež
6. Středa | Sv. Mikuláš, bisk.; sv. Hadrian II., papež
7. Čtvrtek | Sv. Ambrož, b., uč. c.; sv. Agathon, m.
8. Pátek | NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ PANNY MARIE
9. Sobota | Sv. Leokadie, pa., muč.; sv. Julian, bisk.

Neděle 2. adventní. Jan Křtitel ve vězení. Mat. 11.

10. Neděle | Sv. Melchisedes, ppž., m.; sv. Eulalie a Julie
11. Pondělí | Sv. Damas, papež; sv. Daniel, poustevník
12. Úterý | P. Maria Guadalupská; sv. Epimach a spolumuč.
13. Středa | Sv. Lucie, pa., muč.; sv. Otilie, abatyše
14. Čtvrtek | Sv. Spiridion, bisk.; sv. Viator, biskup
15. Pátek | Sv. Eusebius, b., m.; sv. Ireneus a spolumuč.
16. Sobota | Sv. Albína, pa., m.; sv. Adéla, císařovna

Neděle 2. adventní. Svědectví Janovo. Jan 1.

17. Neděle | Lazar vzkříšený, b.; sv. Olympias, vd.
18. Pondělí | Sv. Rufus a Zosim, mm.; sv. Vunibald, op.
19. Úterý | Sv. Timoteus a Maura, mm.; sv. Nemesius, m.
20. Středa | Suchý den; Sv. Petr Klaver, věrozvěst
21. Čtvrtek | Sv. Tomáš, apoštol; sv. Eugenie, pa., muč.
22. Pátek | Suchý den; Sv. Flavian, m.; sv. Beata, pa.
23. Sobota | Suchý den; Sv. Kristina, věrozv.; sv. Viktorie

Neděle 4. adventní. Připravujte cestu Páně. Luk. 3.

24. Neděle | Vigilie; Štědrý den; sv. Irmína, pa.
25. Pondělí | NAROZENÍ PÁNĚ; sv. Anastasie, mučednice
26. Úterý | Sv. Štěpán, jáhen, prvomuč.; sv. Marinus, m.
27. Středa | Sv. Jan Ev., apoštol; sv. Fabiola, vyznavačka
28. Čtvrtek | Svatých Mlád'átek; sv. Troadius, jinoch, m.
29. Pátek | Sv. Tomáš, arcib., muč.; sv. Krescenc, bisk.
30. Sobota | Sv. Melanie ml., pa.; sv. Roger, bisk.

Neděle po Narození Páně. Simeonovo proroctví. Luk. 2.

31. Neděle | Sv. Sylvestr, ppž.; sv. Kolumba, pa., muč.

TABULKA HLAVNÍCH POHYBLIVÝCH SVÁTKŮ.

	Devítník (Septuagesima)	Popelec	Velikonoce	Hod Boží Svatodušní	První neděle adventní
1944	6. února	23. února	9. dubna	28. května	3. prosince
1945	28. ledna	14. února	1. dubna	20. května	2. prosince
1946	17. února	6. března	21. dubna	9. června	1. prosince
1947	2. února	19. února	6. dubna	25. května	30. listopadu
1948	25. ledna	11. února	28. března	16. května	28. listopadu
1949	13. února	2. března	17. dubna	5. června	27. listopadu
1950	5. února	22. února	9. dubna	28. května	3. prosince
1951	21. ledna	7. února	25. března	13. května	2. prosince
1952	10. února	27. února	13. dubna	1. června	30. listopadu
1953	1. února	18. února	5. dubna	24. května	29. listopadu
1954	14. února	3. března	18. dubna	6. června	28. listopadu
1955	6. února	23. února	10. dubna	29. května	27. listopadu
1956	29. ledna	15. února	1. dubna	20. května	2. prosince
1957	17. února	6. března	21. dubna	9. června	1. prosince
1958	2. února	19. února	6. dubna	25. května	30. listopadu
1959	25. ledna	11. února	29. března	17. května	29. listopadu
1960	14. února	2. března	17. dubna	5. června	27. listopadu
1961	29. ledna	15. února	2. dubna	21. května	3. prosince
1962	18. února	7. března	22. dubna	10. června	2. prosince
1963	10. února	27. února	14. dubna	2. června	1. prosince
1964	26. ledna	12. února	29. března	17. května	29. listopadu
1965	14. února	3. března	18. dubna	6. června	28. listopadu
1966	6. února	23. února	10. dubna	29. května	27. listopadu
1967	22. ledna	8. února	26. března	14. května	3. prosince
1968	11. února	28. února	14. dubna	2. června	1. prosince
1969	2. února	19. února	6. dubna	25. května	30. listopadu
1970	25. ledna	11. února	29. března	17. května	29. listopadu
1971	7. února	24. února	11. dubna	30. května	28. listopadu
1972	30. ledna	16. února	2. dubna	21. května	3. prosince
1973	18. února	7. března	22. dubna	10. června	2. prosince
1974	10. února	27. února	14. dubna	2. června	1. prosince
1975	26. ledna	12. února	30. března	18. května	30. listopadu
1976	15. února	3. března	18. dubna	6. června	28. listopadu
1977	6. února	23. února	10. dubna	29. května	27. listopadu
1978	22. ledna	8. února	26. března	14. května	3. prosince
1979	11. února	28. února	15. dubna	3. června	2. prosince
1980	3. února	20. února	6. dubna	25. května	30. listopadu
1981	15. února	4. března	19. dubna	7. června	29. listopadu
1982	7. února	24. února	11. dubna	30. května	28. listopadu
1983	30. ledna	16. února	3. dubna	22. května	27. listopadu

Jména svatých v Americe užívána.

Odvozeniny z křesťanských jmen.

Kde jest více svatých pod stejným jménem, možno si vybrati jiné datum (než co zde po-
dáváme) listého svatého. Na pr: Františků jest více: Borgia 10 říj., De Paul 2. dub., Sa-
leský 29 led., Xaverský 3 pros. Podobné jiné svatí.

Abe,	Abraham,	5 únor.	Arnand,	Arnold,	8 čce.	Betty,	Elizabeth,	18 čer.
Aby,	Abraham,	16 břez.	Arnould,	Arnold,	8 čce.	Bill,	William,	20 čce.
Able,	Abraham,	9 říj.	Art,	Arthur,	21 čce.	Birdie,	Bertha,	4 čce.
Achl,	Achilles,	15 květ.	Artie,	Arthur,	21 čce.	Blanche,	Blanca,	5 čce.
Achim,	Joachim,	16 dub.	Ary,	Aaron,	21 čce.	Blase,	Blasins,	3 únor.
Ada,	Ida, Editha,	16 čce.	Auga,	Augusta,	27 břez.	Bob,	Robert,	29 dub.
Adela,	Adelaide,	16 pros.	Aubin,	Albin,	5 únor.	Bonny,	Bonaventura,	14 čce.
Ado,	Ado,	16 pros.	Aubine,	Albina,	16 pros.	Bride,	Brigitta,	23 čce.
Aggie,	Agnes,	21 led.—2 břez.	Audrey,	Alderic,	7 led.	Brush,	Ambrose,	7 pros.
Aemil,	Emilian,	8 srp.	Audrey,	Ethelreda,	23 čer.	Bryan,	Bernard,	20 srp.
Aemilla,	Aemiliana,	5 led.	Austin,	Augustine,	26 květ.	Burga,	Walburga,	1 květ.
Aimee,	Amata,	13 pros.	Austin,	Augustine,	28 srp.			
Ainy,	Amata,	13 pros.	Aveline,	Eva,	24 pros.	Camille,	Camilla,	14 čce.
Al,	Albert,	21 list.	Avelline,	Andrew,	10 list.	Campion,	Edmund,	16 list.
Al,	Adalbert,	3 dub.	Axel,	Absalon,	2 břez.	Canty, John of Kanty,	31 květ.	
Alan,	Alanus,	26 říj.				Canute,	Canutius,	19 led.
Albie,	Albina,	16 pros.	Bab,	Barbara,	4 pros.	Carlos,	Charles,	4 list.
Aldrich,	Aldrikus,	7 led.	Barb,	Barbara,	4 pros.	Carmela,	Maria,	16 čce.
Aleck,	Alexander,	18 břez.	Babet,	Elizabeth,	5 list.	Carmen,	Maria,	16 čce.
Alec,	Alexius,	17 čce.	Babett,	Elizabeth,	8 čce.	Carrie,	Caroline,	14 čce.
Alex,	Alexius,	12 únor.	Babe,	Barbara,	4 pros.	Catty,	Martha,	22 únor.
Alfons,	Alphonsus,	12 srp.	Babie,	Barbara,	4 pros.	Cecily,	Caecilia,	22 list.
Alonso,	Alphonsus,	2 srp.	Baldwin,	Barbara,	8 led.	Cella,	Caecilia,	22 list.
Alger,	Algeric,	1 pros.	Barbe,	Barbara,	4 pros.	Celina,	Caecilia,	22 list.
Agny,	Algeric,	1 pros.	Baraby,	Barnabas,	11 čer.	Charlie,	Charles,	4 list.
Airy,	Algeric,	1 pros.	Barhard,	Bernard,	20 srp.	Charlotte,	Caroline,	14 čer.
Alice,	Adelaide,	16 pros.	Barney,	Bernard,	20 srp.	Cherie,	Pulcheria,	10 září
Alicia,	Adelaide,	16 pros.	Barry,	Finbarr,	10 září	Chetry,	Caritas,	1 srp.
Allick,	Alexander,	21 září	Bart,	Bartolomew,	24 srp.	Chiara,	Clara,	12 srp.
Alix,	Alexander,	21 září	Barthel,	Bartholomew,	24 srp.	Chim,	Joachim,	20 břez.
Allen,	Hilarius,	13 led.	Bartley,	Bartolomew,	24 srp.	Cholly,	Charles,	4 list.
Allie,	Adelaidis,	16 pros.	Bastel,	Sebastian,	20 led.	Chris,	Christopher,	25 čce.
Alma,	Maria,	8 září	Bastian,	Sebastian,	20 led.	Chrissy,	Christiana,	24 čer.
Alwis,	Aloysius,	21 čer.	Beattie,	Beata,	8 břez.	Christina,	Christiana,	24 čer.
Alois,	Aloysius,	21 čer.	Bee,	Beatrix,	18 led.	Clair,	Clarus,	8 list.
Almaerel,	Anna Maria,	26 čce.	Bea,	Beatrice,	29 čce.	Clare,	Clara,	12 srp.
Amy,	Amator,	12 září	Bebba,	Elizabeth,	18 čer.	Claude,	Claudius,	9 čce.
Ame,	Amator,	12 září	Bel, Bella,	Elizabeth,	18 čer.	Claus,	Nicholas,	6 pros.
Aime,	Amator,	12 září	Belle,	Elizabeth,	18 čer.	Colin,	Nicholas,	10 září
Amelia,	Amelberga,	10 čce.	Ben,	Benjamin,	31 břez.	Coline,	Columbia,	17 září
Andy,	Andreas,	30 list.	Benedetta,	Benedicta,	21 břez.	Columkille,	Columbia,	17 září
Anne,	Anna,	26 čce.	Benedetto,	Benedict,	21 břez.	Connie,	Conrad,	26 list.
Anne,	Anna,	26 čce.	Betto,	Benedict,	21 břez.	Constance,	Constantina,	10 září
Annette,	Anna,	26 čce.	Benito,	Benedict,	21 břez.	Cora,	Cordula,	22 říj.
Annie,	Anna,	26 čce.	Bennet,	Benedict,	21 břez.	Cy,	Cyrus,	31 led.
Annunciata,	Maria,	9 dub.	Bernie,	Benedict,	21 břez.			
Ansel,	Anselm,	21 dub.	Benoit,	Benedict,	21 břez.	Daisy,	Margaret, Cor.	22 únor.
Anastae,	Anastasia,	28 říj.	Ben,	Benno,	16 čer.	Dan,	Daniel,	21 pros.
Anstye,	Anastasia,	28 říj.	Beppo,	Joseph,	19 břez.	Danny,	Daniel,	21 pros.
Antoinette,	Antonia,	4 květ.	Bert,	Bertha,	4 čce.	Derby,	Jeremiah,	1 květ.
Antonette,	Antonina,	1 břez.	Bertie,	Bertha,	4 čce.	Dave,	David,	29 pros.
Anty,	Anastasia,	28 říj.	Bert,	Herbert,	16 břez.	Davey,	David,	29 pros.
Anusia,	Anna,	26 čce.	Bertram,	Bertrand,	29 čce.	Delia,	Brigitta,	1 únor.
Archle,	Archelaus,	23 srp.	Bess, Bessie,	Beata,	29 čce.	Denis,	Dionysius,	8 dub.
Arend,	Arnold,	8 čce.	Betsey,	Elizabeth,	18 čer.	Denise,	Dionysia,	6 pros.
Armand,	Herman,	7 dub.	Bettina,	Elizabeth,	18 čer.	Dick,	Richard,	3 dub.
Armyn,	Herman,	7 dub.	Betha,	Elizabeth,	18 čer.	Diego,	Oldacus,	12 list.

Diego,	Jacob,	6 říj.	Gabe,	Gabriel,	24 břez.	Julie,	Julius,	19 srp
Dion,	Dionysius,	3 říj.	Garrett,	Gerard,	24 září	Juliet,	Julia,	21 čce
Dirk,	Theodoric,	1 čce.	Gaston,	Vedastus,	6 únor.			
Dix,	Benedict,	21 břez.	Gene,	Eugene,	8 led.	Karel,	Charles,	4 list
Dodd,	Theodoric,	1 čce.	Geoffrey,	Godfrey,	8 list.	Karl,	Charles,	4 list
Dol,	Dorothy,	6 únor.	Gertie,	Gertrude,	17 list.	Kate,	Catherine,	25 list
Dolly,	Dorothy,	6 únor.	Gil,	Gilbert,	4 únor.	Kathleen,	Catherine,	25 list
Dolores,	Maria,	23 břez.	Gladys,	Claudia,	30 říj.	Kitty,	Catherine,	25 list
Dolph,	Adolph,	11 břez.	Grace,	Gratia,	1 květ.	Kelly,	Celsus,	18 čce
Dor,	Theodore,	16 srp.	Greg,	Gregory,	12 břez.	Kenny,	Canicus,	11 říj
Dora,	Dorothy,	6 únor.	Griffith,	Ruffinus,	26 srp.	Kerstin,	Christina,	24 čer
Dorinda,	Dorothy,	6 únor.	Grita,	Margaret,	22 únor.	Kit,	Christophorus,	25 čce
Dort,	Dorothy,	6 únor.	Gus,	Augustus,	7 říj.	Klas,	Nicolas,	22 břez
			Guy,	Vitus,	15 čer.	Klaus,	Nicolas,	22 břez
			Gwen,	Blance,	5 čce.	Knute,	Canute,	19 led
			Gwen,	Gwendoline,	28 břez.	Kurt,	Conrad,	26 list
Ed,	Edward,	13 říj.	Hal,	Henry,	15 čce.	Larkin,	Lawrence,	5 září
Edmond,	Edmund,	20 list.	Hank,	Henry,	15 čce.	Larry,	Lawrence,	5 září
Egmond,	Edmund,	20 list.	Hanna,	Anna,	26 čce.	Laurie,	Lawrence,	5 září
Effie,	Euphemia,	16 září	Hans,	John,	16 květ.	Lena,	Helen,	17 srp
Eileen,	Helen,	17 srp.	Harriet,	Henry,	15 čce.	Lenon,	Magdalene,	22 čce
Elaine,	Helen,	17 srp.	Harry,	Henry,	15 čce.	Leon,	Leo,	11 dub
Eli,	Elias,	20 čce.	Harvey,	Hervens,	1 čer.	Lew,	Ludwig,	25 srp.
Elisha,	Elisaeus,	14 čer.	Hattie,	Hedwiga,	17 říj.	Lewis,	Ludwig,	25 srp
Eliza,	Elizabeth,	8 čce.	Hawkin,	Henry,	15 čce.	Lex,	Alexius,	12 únor.
Ella,	Helen,	17 srp.	Heine,	Henry,	15 čce.	Libby,	Elisabeth,	18 čer.
Ellen,	Helen,	17 srp.	Heinz,	Henry,	15 čce.	Lillie,	Ludmila,	16 září
Elleen,	Helen,	17 srp.	Hemma,	Emma,	29 čer.	Lillian,	Ludmila,	16 září
Elisha,	Elisaeus,	14 čer.	Hobart,	Hubert,	3 list.	Lionel,	Leo,	11 dub.
Ellis,	Elisaeus,	14 čer.	Hugh,	Hugo,	1 dub.	Lizzie,	Elisabeth,	18 čer.
Elmer,	Vladimirus,	15 čce.				Lola,	Caroline,	14 čer.
Elmo,	Erasmus,	2 čce.	Ignace,	Ignatius,	31 čce.	Lora,	Lawrence,	18 květ.
Eloy,	Eligius,	1 pros.	Ike,	Isaac,	31 dub.	Lotty,	Caroline,	14 čer.
Else,	Elizabeth,	19 list.	Inez,	Agnes,	21 led.	Lou,	Ludwica,	31 led
Elsie,	Elizabeth,	19 list.	Isbel,	Elizabeth,	19 list.	Louise,	Ludwica,	31 led
Emeric,	Alberic,	26 led.	Ivan,	John,	25 čer.	Louis,	Ludwig,	25 srp.
Emerson,	Alberic,	26 led.				Luce,	Lucia,	13 pros.
Emery,	Alberic,	26 led.	Jack,	John,	16 květ.	Lucy,	Lucia,	13 pros
Emil,	Aemilius,	8 srp.	Jake,	Jacob,	1 květ.	Luigi,	Aloysius,	21 čer.
Emilly,	Aemilia,	30 čce.	James,	Jacob,	1 květ.	Lulu,	Ludwica,	31 led
Emmie,	Emma,	29 čer.	Jan,	John,	27 pros.			
Emmon,	Edmundus,	20 list.	Jane,	Joanna,	24 květ.	Mabel,	Amabilis,	13 září
Ena,	Eugenia,	25 pros.	Janet,	Joanna,	24 květ.	Madeleine,	Magdalene,	22 čce.
Ermin,	Herman,	7 dub.	Jarvis,	Gervase,	19 čer.	Madeline,	Magdalene,	22 čce.
Erna,	Ernestina,	7 list.	Jasper,	Casparus,	6 čce.	Madge,	Magdalene,	22 čce.
Ernst,	Ernest,	7 list.	Jean,	John,	24 květ.	Maggie,	Magdalene,	22 čce.
Essie,	Esther,	7 břez.	Jeanne,	Joanna,	24 květ.	Maisie,	Margaret,	22 únor.
Estella,	Esther,	7 břez.	Jeannette,	Joanna,	24 květ.	Mamie,	Maria,	8 září
Estelle,	Esther,	7 břez.	Jeff,	Godfried,	8 list.	Mae,	Maria,	8 září
Ethel,	Adelaide,	16 pros.	Jeffrey,	Godfried,	8 list.	Marie,	Maria,	8 září
Etta,	Henrica,	10 čer.	Jenkin,	John,	23 říj.	Marge,	Margaret,	10 čer.
Evan,	John,	24 čer.	Jenny,	Joanna,	22 srp.	Margy,	Margaret,	10 čer.
Eveleen,	Eva,	24 pros.	Jerry,	Jeremiah,	16 únor.	Marion,	Maria,	8 září
Eveline,	Eva,	24 pros.	Jessie,	Joanna,	24 květ.	Marjory,	Margaret,	10 čer.
			Jim,	Jacob,	1 květ.	Mat,	Mathilda,	14 břez.
Fanny,	Frances,	9 břez.	Joan,	Joanna,	24 květ.	Mat,	Mattheus,	21 září
Fay,	Fides,	1 srp.	Joe,	Joseph,	19 břez.	Mat,	Matthias,	24 únor.
Fe,	Fides,	1 srp.	Josie,	Joseph,	19 břez.	Maud,	Magdalene,	28 květ.
Felice,	Felix,	14 čer.	Joyce,	Jucund,	14 list.	Maurice,	Mauritius,	22 září
Ferry,	Ferdinand,	23 čer.	Juan,	John,	8 únor.	Max,	Maximian,	11 únor.
Flo,	Florence,	29 list.	Judd,	Jeremiah,	1 květ.	May,	Maria,	8 září
Floy,	Florence,	20 čer.	Jude,	Thaddaeus,	28 říj.	Mayme,	Maria,	8 září
Frank,	Francis,	29 led., 4 říj.	Jula,	Julius,	19 srp	Meg,	Margaret,	10 čer
Fred,	Frederick,	27 květ.						
Fritz,	Frederick,	18 čce.						

Michel,	Michael,	29 září	Robin,	Robert,	7 čer.	Threse,	Theresa,	15 říj.
Mick,	Michael,	29 září	Roger,	Rogerus,	4 led.	Tiffany,	Epiphany,	21 led.
Mike,	Michael,	29 září	Rolf,	Rudolph,	27 č'ce.	Tilda,	Mathilda,	14 břez.
Miles,	Malachy,	3 list.	Rollo,	Rudolph,	27 č'ce.	Tillie,	Ottillia,	13 pros.
Millie,	Aemilia,	12 list.	Rolston,	Rudolph,	27 č'ce.	Tim,	Timothy,	24 led.
Mina,	Wilhemina,	25 čer.	Romie,	Roman,	22 květ.	Tim,	Timothy,	24 led.
Miriam,	Maria,	8 září	Rone,	Ronald,	20 srp.	Tina,	Christina,	24 č'ce.
Molly,	Maria,	8 září	Rory,	Roderick,	13 břez.	Tina,	Valentine,	14 únor.
Moritz,	Maurice,	22 září	Ray,	Roderick,	13 břez.	Tom,	Thomas,	21 pros.
Morris,	Maurice,	22 září	Royce,	Roderick,	13 břez.	Tommy,	Thomas,	7 břez.
Murphy,	Muredachus,	13 srp.	Rudy,	Roderick,	13 břez.	Tracy,	Theresia,	15 říj.
Murray,	Muredachus,	13 srp.	Ruffin,	Rufinus,	30 č'ce.	Trand,	Gertrude,	25 list.
			Ruffo,	Rufinus,	30 č'ce.	Trine,	Catherine,	25 list.
			Ruprecht,	Rupert,	27 břez.	Trix,	Beatrice,	29 č'ce.
Nance,	Anna,	26 č'ce.	Rurik,	Ruderic,	13 břez.	Trude,	Gertrude,	17 břez.
Nanette,	Anna,	26 č'ce.	Rutger,	Ruderic,	13 břez.			
Naninka,	Anna,	26 č'ce.	Ruy,	Ruderic,	13 břez.	Ugo,	Hugo,	29 dub.
Nash,	Ignatius,	31 č'ce.				Ulla,	Ursulla,	21 říj.
Nat,	Nathanael,	24 srp.	Sadie,	Sara,	4 září	Ulric,	Udalric,	4 č'ce.
Nat,	Natalie,	1 pros.	Sally,	Rosalie,	4 září	Val,	Valentine,	14 únor.
Ned,	Edward,	13 říj.	Sam,	Samuel,	20 srp.	Val,	Valerian,	14 dub.
Nellie,	Helen,	17 srp.	Sander,	Alexander,	18 břez.			
Nick,	Nicholas,	6 pros.	Sanders,	Alexander,	18 břez.	Valeska,	Ladislaus,	28 čer.
Niles,	Nicholas,	6 pros.	Sandro,	Alexander,	18 břez.	Van,	Henry,	10 č'ce.
Niels,	Nicholas,	6 pros.	Sandry,	Alexander,	18 břez.	Vence,	Vaclav,	28 září
Nina,	Anna,	26 č'ce.	Savy,	Francis,	3 pros.	Vince,	Vincent,	28 září
Nora,	Helena,	17 srp.	Selina,	Coelina,	15 pros.	Vilma,	Wilhelmina,	10 led.
			Sepp,	Joseph,	19 břez.			
Olaf,	Olavus,	29 č'ce.	Seymour,	Maurus,	15 led.	Wallie,	Walburga,	27 únor.
Ole,	Olavus,	29 č'ce.	Shamus,	Jacob,	1 květ.	Wally,	Walter,	4 čer.
Olive,	Oliva,	3 čer.	Si,	Josias,	1 září	Walt,	Walter,	4 čer.
Oliver,	Oliver,	1 č'ce.	Sid,	Sidonie,	23 srp.			
Olo,	Odilo,	1 led.	Sig,	Sigfried,	15 únor.	Warren,	Guarine,	6 únor.
Oscar,	Anscharus,	3 únor.	Sylvie,	Sylvia,	3 list.	Watkin,	Walter,	4 čer.
Owen,	Eugene,	8 led.	Sinclair,	Clara,	12 srp.	Wence,	Vaclav,	28 září
			Sis,	Caecilia,	22 list.	Wendel,	Wendelin,	20 říj.
Paddy,	Patrick,	17 břez.	Sissot,	Caecilia,	22 list.	Wilkin,	William,	29 č'ce.
Paula,	Paul,	26 led.	Sita,	Zita,	27 dub.	Will,	William,	6 dub.
Pat,	Patrick,	17 břez.	Sol,	Solomon,	25 čer.	Willem,	William,	6 dub.
Patsey,	Patrick,	17 břez.	Stacy,	Anastasia,	28 říj.	Wilma,	Wilhelmina,	10 led.
Pearl,	Margaret,	13 čer.	Stanley,	Stanislaus,	13 list.	Winnie,	Winifreda,	3 list.
Pete,	Peter,	29 čer.	Stasie,	Anastasia,	28 říj.	Winnny	Winifreda,	3 list.
Phil,	Philipp,	1 květ.	Steve,	Stephen,	26 pros.			
Pierce,	Peter,	29 čer.	Stine,	Christina,	24 č'ce.	Xaver,	Francis,	3 pros.
Polly,	Maria,	8 září	Sue,	Susanna,	11 srp.	Xina,	Christina,	24 čer.
Pop,	Robert,	7 čer.	Susie,	Susanna,	11 srp.			
Ptolemy,	Bernard,	21 srp.				Yago,	Jacob,	29 č'ce.
			Tad,	Thaddeus,	28 říj.	Ynes,	Agnes,	21 led.
Quentin,	Quintianus,	31 říj.	Ted,	Thaddeus,	28 říj.	Yvette,	Jutta,	1 č'ce.
			Teeny,	Martin,	11 list.			
Ray,	Raymond,	23 led.	Terry,	Theodore,	16 srp.	Zach,	Zachary,	15 břez.
Reta,	Margaret,	10 čer.	Terre,	Theresia,	15 říj.	Zander,	Alexander,	21 č'ce.
Reynold,	Richard,	4 květ.	Tessie,	Theresia,	15 říj.	Zeke,	Ezekiel,	10 dub.
Rita,	Margaret,	22 květ.	Thierry,	Theodoric,	1 č'ce.	Ziska,	Frances,	9 břez.
Ritchie,	Richard,	3 dub.						

Svatí Petr a Pavel, apoštolové Páně

Podle různých, církevně schválených pramenů upravili čeští benediktini.

OKU 1967 bude Církev svatá oslavovat 19ti-sté výročí mučednické smrti knížat apoštolských sv. Petra a Pavla, kteří oplývající milostí Boží a jsouce ozdobeni nesmrtelnými zásluhami o Církev katolickou dosáhli v Římě 29. června roku 67. koruny mučednické.

Tito dva apoštolové, Petr a Pavel, svítí na obloze království Božího jako dvě velká světla. Větším světlem denním je Petr, jenž byl povolán, aby židům, krácejícím v červácích starozákonního zjevení Božího, přinesl plné denní světlo evangelia Kristova, a jakožto náčelník apoštolů i všech věřících řídil celou Církev Boží.

Svatý Pavel, jenž byl vyvolen za apoštola národů pohanských, pohřížených ve tmách bludů a hříchů, je menším světlem nočním.

Je zajisté slušné a spravedlivé, aby ku počtě a ocenění rozsáhlých prací a zásluh obou těchto apoštolských knížat i letošní kalendář Národ přinesl aslespoň krátký jejich životopis.

* * *

Sv. PETR se dříve nazýval Šimon; narodil se v Betsaidě jako syn Jana či Jonáše. Měl bratra, jménem Ondřeje. Petr nechodil do rabínských škol a velerada viděla v něm člověka neučeného. (Sk. 4, 13). Ale nebyl vzdělání obecného v otcovském domě a v synagogách. Oženil a usadil se v Kafarnaum u jezera Genesaretského; tam se živil rybářstvím i s bratrem Ondřejem. Petrova manželka podle podání jmenovala se Perpetua, dcera jeho Petronilla.

Petr stav se Kristovým učedníkem opustil všecko, chodil s Ježíšem a byl svědkem jeho učení i zázraků. Kristus mu změnil jméno řka: "Ty jsi Šimon, syn Janův; ty budeš sloužit Kéfas," t.j. v překladě "Petr", Skála, jelikož na té skále měla být založena všechna ostatní stavba, všechno zřízení Církve.

Petr slavnostně vyznal, že Kristus je Syn Boha živého (Jan 6, 70 a Mat. 16, 16). S Jakubem Větším a s Janem náležel k důvěrným přátelům Kristovým. Tito tři byli svědky proměnění Páně a smrtelné úzkosti jeho v zahradě Getsemanské. Petr zapřel sice Krista z lidské bázně, ale hoře po celý život svého poklesku oplakával. Kristus Pán mu slíbil nejvyšší hodnost v Církvi slovy: "Ty jsi Petr, (to jest skála), a na té skále založím svou Církev, a pekelné brány ji nepřemohou. A tobě dám klíče od království nebeského: Cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi." Po svém zmrtvýchvstání Kristus tuto moc Petrovi skutečně odevzdal. (Jan 21, 15).

Petr si byl vědom této hodnosti a vystupoval všude jako hlava apoštolů a oni jeho prvenství uznávali. Ve všech čtyřech seznamech apoštolů, jak je napsali evangelisté, Petr se uvádí na prvním místě, ač nebyl věkem nejstarší a nebyl první vyvolen za apoštola.

Až do kamenování jáhna Štěpána Petr působil v Jerusalemě. Pak biřmoval s Janem v Samaří. Pak po sedm let spravoval Církev v Antiochii Syrské. Asi r. 42. se

vrátil do Jerusalema a byl králem Herodem Agrippou vsazen do žaláře, avšak byl andělem zázračně vysvobozen.

Pak se odebral do Říma a tam založil kvetoucí obec křesťanskou a řídil ji i celou církev po 25 let; z Říma konal cesty apoštolské a rozeslal asi 40 kněží a biskupů do Itálie, Gallie a Germanie hlásat evangelium. Po několika letech přišel z Říma do Jerusalema a předsedal prvním, t.zv. apoštolskému sněmu kolem r. 50. Petr, jakožto viditelná hlava církve, zahájil sněm a pak i prohlásil rozhodnutí sněmu, že věřící nejsou povinni zachovávat všech obřadních předpisů Mojžíšových (Sk. 15).

Poté Petr navštívil některé církve asijské, vrátil se do Říma. Tam bydlil v Zátiběří; poslal věřícím na východě dvě epištoly. V první epištole dí: "Pozdravuje vás církev, která je v Babyloně spolu vyvolená a Marek syn můj." Babylonem se tu rozumí pohanský, modloslužebný Řím, a Markem je tu míněn duchovní syn jeho, Marek evangelista.

Za císaře Nerona, který se jako dravá šelma vrhl na církev svatou, aby ji udávil, byli oba apoštolové Petr a Pavel uvrženi do Mamertinského žaláře v Římě, v němž zůstali po devět měsíců. Za nepřítomnosti císaře Nerona, když v městě provozovali vládu prefekti Helius Caesarianus, Nymfidius, Sabinus a Tigellinus, byli oba apoštolové dne 29. června léta Páně 67. umučeni.

Petr, jenž následoval svého božského Mistra učním i životem, následoval ho i smrtí, jak mu to jednou Pán předpověděl. Byl jako rozený žid odsouzen na potupnou smrt kříže. Velmi se z toho radoval, ale považuje se za nehodna, aby zemřel na kříži tím způsobem jako Spasitel, prosil, aby byl ukřižován hlavou dolů. I stalo se podle jeho přání.

Tak dokonal Petr svůj Kristu Ježíši a jeho církvi posvěcený život pozemský. Starý modlářský Řím již dávno klesl v rozvaliny, ale hrob někdejšího rybáře Šimona, povýšeného od Spasitele na úřad vrchního pastýře církve katolické, je dosud ve velké úctě a nad ním stojí největší chrám světa, v jehož kopuli skvějí se slova Páně: "Ty jsi Petr, na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou."

Jako Petr podle slov Páně obrátiv se posiloval u více bratry, tak i jeho nástupcové, římsí papežové, jsou po věky moenou baštou víry katolické. Proto vždy nevěrci útočili nejběsileji proti papežství. Kdyby papežství bylo dílem lidí, bylo by těmto útokům již dávno podlehl. Poněvadž však je dílem Božím, přemáhalo po všechny časy nepřátele Kristovy i svoje, a přechká vítězně také nynější i budoucí útoky bran pekelných.

Svatý Petr zapřením svého Mistra z lidské slabosti žalostně klesl, ale kdykoli si potom toto své veliké provinění připomněl, plakal hoře a nepřestával ho želeť, pokud byl živ, ač mu milosrdný Pán úplně byl odpustil. V této kajenosti máme sv. Petra následovat, oplakávající své hříchy pokud jsme živi. Svátý Jan Zlatoústý dí: "V jediné noci zhřešil Petr, a oplakával potom po všechny noci svého hříchu." A sv. Didak dodává: "Za naší doby mnozí lidé tráví mnoho nocí ve hříších, a myslí potom, že stačí jediná hodina k oplakání těchto hříchů. Jaký to blud! Je třeba ustavičnými slzami smývat, co jsme, byť i jednou, hříšného učinili."

* * *

Svatý PAVEL, dříve Šavel, se narodil kolem roku 2. v městě Tarsu v Kilikii (v Malé Asii) z hebrejské rodiny, která požívala práv římského občanství. V Tarsu byla pohanská škola, tam se vzdělával ve vědách řeckých. Při tom se vyučil řemeslu stanařskému, neboť po stanech byla tehdy veliká poptávka. Pak byl poslán do Jerusalema, kde jeho starší sestra byla provdána. Tam se stal žákem slovutného Gamaliela a vyspěl v důkladného znalce Starého zákona a v horlivého farizeje. Zahořel nenávistí proti učení Kristovu a stal se krutým pronásledovatelem křesťanů. Jeho fanatismus vyvrcholil při kamenování sv. Štěpána, při němž blýdal šaty katanů. Jerusalema již mu nestačil ke krvavé honbě, vymohl si plnou moc do Damašku, aby i tam mohl pátrat po učednících Kristových. Avšak na cestě do Damašku byl Šavel zjevením Kristovým obrácen a v okamžiku změněn navždy. Stal se pak nejhrolivějším hlasatelem učení Kristova. Jasem onoho světla oslepl. Ananiáš,

učedník Páně, Pavla od slepoty uzdravil a pokřtil jej.

Z Damašku se Pavel odebral do Arabie, aby se tam v samotě připravoval na úřad apoštolský. Poté šel do Jerusáléma, "aby viděl Petra." V Jerusálémě mu věřící zprvu nedůvěřovali; i ujal se ho Barnabáš a uvedl jej k Petrovi a Jakubovi. Potom podnikal veliké misionářské cesty, provázen jsa společníky Barnabášem, nebo Lukášem, nebo Silou, nebo Timotheem, nebo Titem.

První cesta, vykonaná v letech 46—48, vedla Pavla na ostrov Cypr (Kypř) do jižních krajín maloasijských. Tam v městě Pafu byl tehdy Římský vladař Sergius Paulus, muž rozšafný, jenž si upřímně přál poznat pravého Boha a proto apoštola k sobě pozval, aby mu slovo Boží zvěstoval. Vladař učení Páně přijal a uvěřil. Jak se zdá, Šavel na počest obráceného vladaře Sergia Pavla přijal jeho jméno a nazýval se od té doby Pavlem.

Pavel kázal všude nejprve židům, a pak, když tito odporovali, pohanům, a vrátil se do Antiochie Syrské. Tam se přiosťřil spor o tom, zdali obřadní předpisy Starého zákona, zejména o obřizce, zavazují také pokřtěné pohany. Tato otázka i jiné sporné otázky byly rozhodnuty na apoštolském sněmu v Jerusálémě.

Po sněmu jerusalemském vydal se Pavel na druhou apoštolskou cestu (r. 50—53). Prošel krajinami, kde už dříve byl založil obce, a vyzván zvláštním viděním, přešel do Makedonie. Tak přišel i do Athén, do středu řecké vzdělanosti, věd a umění. Vzbudil zvědavost. Někteří řekli: "Co chce ten tlachal povědět?" Ale Pavel, veliký duchem a ozbrojený neodolatelnou výmluvností, stojí uprostřed Areopagu, jal se řečnit: "Mužové athenští! Procházíte vaším městem, nalezl jsem také oltář, na kterém je napsáno Neznámému Bohu! Co vy ctíte neznajíce, to já vám zvěstuji" — a počal hlásat nauku o Bohu a o soudu Božím. Někteří uvěřili, Dionysius Areopagita, Damaris a j. (Sk. 17). V Korintě se Pavel zdržel půldruhého roku a napsal svoje listy k Thessalonským. Pak se vrátil přes Efes a Jerusálém do Antiochie.

Na třetí cestě (r. 53—58) Pavel se zdržel přes dvě léta v městě Efesu. Tam Bůh skrze

ruce Pavlovy činil velké divy. Vypudilo jej odtud vzbouření, zosnované zlatníkem Demetriem. Pavel pobyl nějaký čas v Makedonii a v Řecku a rozloučiv se u Mileta s představenými maloasijských církví, vrátil se do Jerusáléma.

V Jerusálémě byl jat od rozružených židů, avšak římská posádka jej odvedla do hradu Antonia. Byl postaven před židovské synedrium, avšak jsa řečník obratný a duchapřítomný, v ničem nebyl usvědčen. A tu se umluvilo více než 40 židů, že nebudou ani jíst ani pít, dokud nezabijí Pavla. Proto vojenský velitel dal Pavla dopravit do Cesareje k vladaři Felixovi. Tam byl Pavel držen po dvě léta v mírném vězení. Po hrabivém Felixovi nastoupil nový vladař Portius Festus. Ten, aby se zalíbil židům, chtěl jim Pavla vydat. Avšak Pavel, jako římský občan použil svého práva, vědom si své nevinoty a touže také v Římě vydat svědectví o Kristu, řekl: "K císaři se odvolávám." A Festus odpověděl: "K císaři jsi se odvolal, k císaři půjdeš."

Tak byl Pavel dopraven na loď. Po bouřlivé plavbě loď ztroskotala u ostrova Melity, avšak Pavel i všichni ostatní, počtem 276, byli záchráněni. Konečně Pavel přibyl do Říma. Tam byl držen v mírné vazbě, ač přivázán dlouhým řetězem k vojínovi. Pavel i v okovech hlásal evangelium židům i pohanům a psal listy dalekým obcím křesťanským.

Roku 63. byl Pavel propuštěn na svobodu a cestoval až "hranicím západu", čímž se vyrozumívá Španělsko. Odtud se odebral opět do Malé Asie, do Řecka a na Kretu. Vrátiv se do Říma, byl za pronásledování Neronova jat a po devítiměsíční vazbě, dne 29. června r. 67. byl na něm vykonán ortel smrti. Jako římský občan byl hodinu cesty za městem na silnici Ostijské u Salvických pramenů pro Ježíše Krista mečem st'at. Nyní se na tom místě vypíná nádherná velkolepá basilika sv. Pavla, v níž pod oltářem v křížové lodi podnes se chovají jeho ostatky.

Svatý Pavel je velkolepý zjev v dějinách církevních. V jeho nepatrném těle vládl veliký duch, plný nadšení pro Krista, plný lásky k člověčenstvu. "Všechněm všechno

učiněn jsem, abych vůbec některé přivedl ke spáse," tak píše sám o sobě (I. Kor. 9, 22). Povahy byl přímé, ohnivé, zpočátku i prudké. Ale co bylo nedokonalého v povaze, zdokonalil přijav křesťanství. Z krutého horlivce stal se mírným horlitem pro věc dobrou. Vynikal neobyčejnou bystrostí ducha, pronikal všude k podstatě věcí. Ježíše Krista miloval na všechno, "Já pokládám za škodné všechno pro vznešenou známost Ježíše Krista, Pána mého, pro nějž to všechno jsem obětoval a pokládám za výkal, abych získal Krista" (Filip. 3, 8).

Křesťanský starověk líčí nám Pavla jako muže postavy nevzhledné, holohlavého, s nehezskou tváří, vroubenou šedivým voussem. Ale málokterý člověk byl od lidí tak

milován jako Pavel. Cítil se pokořen, že v jeho slabém, nevzhledném těle hořela žádostivost, takže si posteskl: "Já nešťastný člověk! Kdo mne vysvobodí z těla smrti této?" (Řím. 7, 24). — Jeho pokora byla veliká; považoval sebe za nejmenšího ze všech apoštolů, "který není hoden slouiti apoštolem, protože se protivil Církvi Boží." — Svatý Pavel je dosud "učitelem národů", neboť jeho myšlenky, uložené ve čtrnácti listech, jsou jakožto slovo Boží předcítány a vykládány po celém světě. — Ač oplýval milostí Boží, ustavičně se strchoval o své spasení a proto trestal své tělo a podroboval je v službu. Svým životem i učením až dosud napomíná všechny křesťany: "Bratři, buďte mými následovníky!" (Filip. 3. 17).

MLADÝ HAVLÍČEK A NÁBOŽENSTVÍ

Uvádíme zde několik úryvků z Havlíkových dopisů, které psal svým rodičům. Je z nich patrné, jak hluboce nábožensky byl Havlíček založen. Tak píše matce roku 1838:

"Na své narozeniny byl jsem v Týnském kostele, do něhož chodívám, protože je tam všechno české, byl jsem i u zpovědi, a na svůj svátek jsem byl v koleji, u Františkánů a v Týnském kostele."

A nedlouho potom píše otcí: "Nechci Ti opakovati své sliby, jichž častější neplnění mne beztoho tíží, ale teprve výsledek ať ukáže, pokud jsem byl hoden tvé skutečně otcovské péče, nejen co se týká mého budoucího životního určení, ale i ve své nedávné nemoci. Vyprosím si k tomu zvláštní pomoci boží a vykonám tak, kromě modlitby za Tvé blaho, jedině, čím mohu poněkud dokázat svou vděčnost."

V roce následujícím oznamuje rodičům svým mimo jiné: "Zítra jdu k svatě zpovědi (dnes je už sobota.)"

V březnu r. 1840 prosí matku před jejím svátkem: "Bud' tak hodná, nejmilejší maminko, jdi ve čtvrtek na studentskou mši, a já budu právě v tu dobu, t. j. po osmé hodině klečeti u sv. Jana v zámeckém chrámu — budeme oba prositi o totéž; ty

se modli za mne a za sebe a za všechny ostatní, a já se budu modlit za tebe, za sebe a za všechny ostatní. V pátek však jsem podle přání tvého po půl dvanácté v zámeckém chrámě, neboť teprve po 11. hodině jdeme ze školy."

A hned po 4 dnech oznamuje: "Je právě 11 hodin na tvůj svátek, co ti píši. Byl jsem dnes, jak jsem ti psal, v zámeckém kostele, a jdou-li stejně hodiny zde i v Německém Brodě (nyní Havlíčkův Brod), byla jsi asi i ty v kostele v klášteře; o čtvrt na devět jsem tam přišel. Jsou tam u sv. Jana čteny mše nepřetržitě až do půl jedné. Když jsem tam přišel, byly najednou čteny tři mše svaté, ale přišel jsem již po pozdvihování, ale právě o půl deváté přišel opět kněz — tedy stejně jako v Německém Brodě — tak jsem tam pobyl přes devátou hodinu."

Po svém vystoupení z pražského semináře napsal rodičům mimo jiné: "Jenom to mne trápí, že se snad pro tuto věc znepokojujete, ačkoli doufám, že vám Bůh popřeje, abyste přečkali i toto" atd. A ku konci dopisu dodává: "ale nejsem špatný chlap a mám doposud srdce v těle a nikoli pouhé politikaření, a Bůh mi ještě dopřeje milosti, abych vám mohl dokázat, že jsem vděčný syn." (12. 10. 1841.) J. Š.

Šťastný Vendelín

A. KRAUS

(Ze studentských vzpomínek)

UVEDEN za prvních dnů na gymnasiu v našem okresním městě padl mi do oka i do srdce ruměný, poněkud kadeřavý hošík, ve druhé lavici na kraji. Jeho živé, veselé oči byly stále upřeny na pana profesora. V horlivosti dával ramena kupředu a pěstičky k bradě. Nejvíce se tak krčil v počtech.

Profesor Broukal nerad vidával skrčené postavy. Sám chodě zpřímá jako generál Laudon, zahřměl často znenadáni:

“Hoši, ramena zpět! Rovně sedět!”

Mnohý student se lekl a škubl sebou, až lavice zapraštěla, jen Vendelínek se tomu smál, až svým veselým a šťastným smíchem nakazil i jiné. Líbil se mi ten chlapec a chtěl jsem být jako on. Všiml jsem si, jak se uhlazeně a slušně choval nejen ke všem profesorům, ale také k jednomu každému z nás.

“Musí být z nějaké lepší rodiny, panský synek — a se mnou jistě nebude chtít kamarádit, ke mně se nesníží,” myslil jsem si v duchu. A jak jsem se důkladně zmyšlil. Vendelín byl dítětem chudých rodičů, jímž patřila chaloupka a několik kousků políčka. Na studiích ho podporoval trochu strýček a potom pěkné stipendium.

Zkamarádili jsme se dříve, než opadlo listí v kaštanové aleji, kudy jsme spolu chodívali ze školy. Celé tajemství jeho elegance a přitažlivosti spočívalo v tom, že ve všech poměrech a za všech okol-

ností byl se vším spokojen. Kdykoliv jsem si stýskal, že obědy u mé paní bytné nejsou pro mne žádnou pochoutkou, říkával mi bodře:

“Nic si z toho, Venouši, nedělej. Vystudujeme, budeme velcí páni a potom si to vynahradíme, uvidíš!”

Než Vendelín dovedl také těšit skutkem.

Kteréhosi zimního podvečera jsem kráčet městem v nejhorší náladě. Jak by ne! Oběd byl chabý a na večeri mi zbývalo v kapse pět krejcarů — nic víc. Přemýšlím, co za ně koupit, abych se co nejvíce nasýtil. Doma už jsem neměl ani kousíček chleba z bochníku, posílaného mi z domova.

“Copak jsi tak zakaboněn, Vendo, že nevidíš ani svého kamaráda?” zazněl mi znenadáni u samého ucha příjemný Vendelínův hlas.

“A — to jsi ty? To víš — v žaludku nic a v kapse také vyvětráno!” Vykládal jsem mu své bolestné postavení.

“Koukej, Venouši, to se hodí — to je výborné,” zajásal tento červenolící šotek, jako bych mu pověděl tu nejkrásnější novinu. Hledím na něho celý vyjevený a nechápu.

“Mám velkolepý plán. Ty máš pět krejcarů a já devět, dohromady to dělá čtrnáct. Človče, když mi dáš svůj kapitál a půjdeš-li do mého bytu, vyzkouzím ti z toho takové hody, o jakých neměl zdání ani hříšný Lukullus. Ale nenutím tě, jen když sám budeš chtít!”

“Proč bych nechtěl a jak rád . . .”

Udělalí jsme společnou kasu a vydali jsme se nejprve na nákup. Vendelín tvrdil, že má v té věci dobré zkušenosti a vedl mne houstnoucí mlhou kamsi na druhý konec města. Petrolejové lampy vydávaly matné, blikavé světlo, takže jsem mohl stěží rozpoznávat, kam asi jdeme. Došli jsme k nějakému temnému podloubí, z něhož vycházela podivná směsice vůní, jako tabáku, cibule, slanečků a černidla na boty. Poznával jsem podle toho “masné krámy,” zbytek našeho starého okresního města. V době, kdy kvetly cechy, bývalo zde sídlo a výlučné tržiště počestných mistrů řeznických. Za našich dnů se tam už jen lepily malé krámky hokynářské, vetešnické a několik přístípkářů.

Pro mlhu a špatné osvětlení jsem neviděl zřetelně ničeho. Můj přítel zmizel na drahnou chvíli v jednom takovém oblouku těchto masných krámů. Slyšel jsem jen zacinkat zvonek a zadrnčet sklo ve dveřích. Potom jsem na něj čekal při hře kručícího žaludku.

Konečně se Vendelín vynořil, máje v každé ruce dosti veliký kornout a levou kapsu kabátu podezřele nadmutou. Smál se a hlasitě mluvil, jako by vyhrál los. Vedl mne zpět přes náměstí do úzké uličky v protější části města. Ani nevím, jak jsme se dostali po strmých schodech do jeho bytu v podstřeší, ke kterému mu dopomohl jejich pan farář.

“Tak, příteličku, zde je moje království. Tady jsme pány. Jen se nestyd’ — u mne jsi jako doma.”

Těmi slovy mi dodával Vendelín odvahy. Zatím rozsvítil malou lampičku. Z mé návštěvy měl upřímnou radost, mnul si nadšením ruce a obskakoval mne jako kdovi jakého pána.

“Tuhle si, prosím, odlož. Hned zatopím. Vidiš, i pohovku máme, to je, panečku, pohodlí. Dovoluji se tě však upozornit na jednu její zvláštnost — má totiž pohoří a údolí. Radím ti, příteličku, vyhledat si raději údolíčko, je to jistější. Třeba tohle. No, řekni, není to luxus? Budeme se zde mít jako královský rod Pallantidů!” Učili jsme se totiž právě o Athénách.

A již se točil kolem maličkých kamínek, dělal třísky, a zachvilku praskal v “bubínku” veselý ohniček, jasný a hřejivý — pravý odlesk Vendelínovy povahy. Jak dovedl být galantní, nikdy ne hrubý, ani nezdvořilý! Hodný hoch!

Šťasten, že mi může ukázat svou domácnost, otevřel starou almárku a stavěl přede mne své poklady: “Podívej se, to to je ti šikovný hrnec. Dal jsem ho zaletovat, už neteče. A tady mám schovaný boží dar na celý týden. V pondělí vždycky přiveze mlékař nový. Nůz se mi trochu vyndává ze střenky, ale krájí docela dobře.”

“A co je to zde?”

“To je slánka, pravý študácký skvost.”

Vytahoval malou, trošičku otlučenou, ale u studenta přímo vzácnou nádobku na sůl. Také kastrolek se objevil, oprýskaný a zčernalý, k tomu dvě plechové lžice i malá sběračka s držadlem, svázaným řeznou nítí.

Nejkrásnější podívanou si nechal až na konec. S pýchou bohaté hospodyňky vynesl Vendelín na světlo boží dva malované šálky a podnosy. Na jednom byli nějací andílkové, na druhém krásné modré švestky, až se srdce smálo. Díval jsem se na ně s nadšením.

“Prosím tě, udělej mi tu radost a ber si zatím chlebiček se solí, po slovansku. Vynasnažím se zatím jako kuchař získatí si tvoji spokojenost.”

Nemohl psem déle odolat roztomilému hostiteli a svůdné vůni domácího chleba. Studentský hlad a příjemné teplo, rozlévajíc se podkrovní světnicí, působily, že mi ten selský boží dárek chutnal lépe než nejjemnější dort mnohému lubužníkovi.

Vendelín zatím kuchtil. Z kapsy a z obou kornoutků putovaly nakoupené potraviny do hrnce a kastrolku. Zahlédl jsem jenom několik vajíček a pár velikých zemčat. Ostatní přídatky se prozrazovaly spíše aromatickou vůní, než velikostí obsahu.

“Poslechni Vendelíne,” pravil jsem s blahým pocitem lidí, kteří se už cítí zachráněni od nejhoršího — “to byl nápad, abychom se spolčili. Nemohu se ani dočkat těch dobrých věcí, které tam připravuješ jako čaroděj!”

"Však je mi pořádně horko," odpovídal mi 'alchymista' od kamínek. "Koukej! To jsou velká vejce. jako bažantí. Dostal jsem páté darem, ale to už je menší. Dnes z nás budou labužníci! Napřed dostaneme bramborovou polévku. Voní, co? To je přítelíčku, moje specialita. Vhodím do ní ještě kus kůže od slaniny, a nepostačíš se oblizovat. Škoda, že nemám trochu hub. Ale počkej — špetka krupek zůstala v almárce. To víš, já mám stále něco menšího v zásobě. To se musíš umět ohánět a probíjet se v životě sám. A co matematika? Máš úlohu hotovou?"

"Jen tři příklady. Ten čtvrtý jsem nemohl vypočítat a taky jsem měl hrozný hlad!"

"Tambie mám na posteli sešit s celou komposicí. Omrkni si to a ráno si to lehce napíšeš!"

Nahnul jsem se nad lůžkem a studoval jsem čtvrtý příklad. Bylo mi při tom, jako by za mémi zády pečlivá maminka připravovala večeři — tak zde bylo útulno, teplo a milo.

Když jsem těm počtům přišel na kloub a vydechl své: "Aha, tak je to!" s výrazným t'uknutím na čelo — byla už polévka na stole.

"Kouří se z ní jako z Etny," liboval si můj hostitel. Udělali jsme kříž a dali se do jídla. Ještě nikdy mi tak v životě nechutnalo. Vyjedli jsme vše až do poslední kapky.

Potom Vendelín opláchl šálky a nalil do nich čaje. Vajíčka, mírně na tvrdo uvařená, již byla na podnosech.

"Jen jez, kamarádičku, a zapíj to čajem," pobízel přítel, stavě přede mne slánku.

"Jsou výtečná," chválil jsem, "a ten chlebiček k tomu," a pohleděl jsem zbožně k nizounkému stropu.

"O to maličké se rozdělíme. — No, víš, Venouši, jestli měl Lukullus něco lepšího než my, pak at' jsem blázen! Pán Bůh přece na své chudé studenty nezapomíná — řekni — že ne?"

"Ba, jistě, Vendelíne, připravil nám takový krásný večer. Hled', my to vajíčko sníme, a mohl z něho být kohout!"

Vendelín rozděloval právě cukr. Zastavil

lžíci s cukrem nad šálkem a pokračoval v mém nápadu:

"A z těch druhých vajíček mohly být kuřátka a ta kuřátka by měla nová kuřátka a tak pořád dále . . . Oh, Venouši, já ti vidím celou armádu kuřat — a to jsme zničili všechno v jediném okamžiku — my — my!"

"Páni světa!" doplnil jsem s patřičným pathosem.

Nato se oba "páni světa" chtěli pustit do umývání nádobí, ale Vendelín zvítězil:

"Ty jsi mým hostem," pravil, "a jako takový budeš předčítat 'Zapadlé vlastence.' Zatím co já umyji nádobí, není toho mnoho."

Stalo se. Když svou práci dokončil, vyhlídal si vedle mne na "kanapi" nejbližší údolíčko a četl zase on, kdežto já musel ještě pít čaj. Bylo to skutečně krásné.

Nikdy nezapomenu na ten večer, který jsme po prvé spolu prožili. Však nezůstal jediným. I jiní studenti se k nám přidružili, skládali své hotové jmění do rukou věrného Vendelína, který nám častěji připravil pěkný společný večer. A bývalo veselo a útulno v jeho nízké světničce. Vendelínova ochota hrála o závod s jeho kamínky.

Někteří mu přinášeli příspěvky v podobě brambor, mouky, česneku, zeleniny i másla, což on všechno s obezřetností hospodyně jako pravý poklad uschovával a opatroval.

Jeho dovednost v přípravě bramborové polévky stále stoupala. Hoši uznali, že je to pravá ambrosiá, hodna olympických bohů. Však, co všechno do ní dával . . . Mizely v ní kroupy, zelenina, "vonivé" koření, ale také zbytky šunky, kolečka vuřtů a párků, nebo obsah dvou jitrnic.

Jen jedno nám stále scházelo a to byly houby. Pokaždé, když jsme skončili u Vendelína poradu stran úloh a zkoušek — neboť u něho se scházela konferenční rada ve všem, prohlásil náš hostitel důrazně:

"A potom, hoši, myslím, abychom nezapomněli, že jednou musíme na ty houby. Pak teprve uvidíte, co dovedu!"

"Až budou!" chlácholili jsme vůdce.

S přibývajícím jarem naše návštěvy v podkroví řídly. Přišly prázdniny, a my jsme se rozlétli po svých rodných chaloupkách. Ale hned po prázdninách, sotva jsme

se sešli k prvnímu zasedání, předseda Vendelín poroučel, že musíme na houby.

A tak jednoho krásného zářijového dne na konci léta s veselým srdcem a lehkou nohou jsme vykročili. Jenže bylo více kroků než kroků, jak jsme spěchali. Každý si nesl nějaký šátek na budoucí uzel hub a k tomu žertů a smíchu mohl být také plný ranec.

Silnice k lesům, tichá a zadumaná, ožila naším jásotem. Zahlaholily písně, a v blažené volnosti neopomenuli jsme provést na zelené mezi pár kotrmelců. Vendelín se šinl s námi, v ničem nezůstal pozadu, ale jakmile jsme se přiblížili k lesu, shromáždil nás kolem sebe a začal udílet podivné instrukce:

"Nekřičet — neběhat — netlouci do stromů — pozorně hledat — rozeznávat jedlé houby od prašivek!"

Slova našeho generála na nás hluboce působila. Jako němí duchové jsme bloudili tiše mezi stromy, vyhýbající se jeden druhému, a naše oči div neprobodávaly kyprý mech. Všechny čivy napjaty slídily po prvním hříbu. Srdce a touha se nemohla toho okamžiku ani dočkat. Jak to zabořelo, když místo dobré houby byl to jenom list, nebo obyčejný kozák . . .

A přece jsme našli dost. Obtížení plnými ranci vraceli jsme se už mírněji, ale s vědomím, že jsme zažili něco krásného a užitečného.

Ve Vendelínově světnici nastalo velké třídění, rozlišování, čistění a krájení přinesené kořisti.

"Vendo, cos to tady sebral, snad bys nás nechtěl otrávit? Vždyť to křičí všemi barvami!" káral mne přítel a musel jsem to slyšet několikrát. Styděl jsem se za to a rád jsem poslechl Vendelína, který mne posílal do "masných krámů" do "jeho" obchůdku, kde jsem měl poprosit o nějaké prkénko a papír, poněvadž Vendelínovy zásoby nestačily pojmout všechno to boží nadělení.

Krámek, kde Vendelín obvykle a lacino kupoval, nalézal se, jako všechny ostatní v pozadí masných krámů. Před ním, pod kamennou klenbou podloubí, bylo dosti místa pro hokynářovy čtyři děti, pro jejich pejška a kočičku s celým houfem kot'at. Na-

lezly tam útulek i různé košíky, bedny, květináče a staré krámy.

Hokynářka tam vynášela hrnec kouřící se kaše, aby vychladla, a neviděla-li v pokoji na šití, vynesla si je rovněž ven. — Zkrátka, pod podloubím masných krámů panoval za dne pestrý život, a vždycky mi ta směsice lidí a zvířat připomínala dálné východní krajiny, kde se také většina rodinného života odbyvá pod širým nebem.

Tehdy to bylo po prvé, co jsem si všiml hokynářových dětí. Nejmladší holčička byla jakýsi ubožáček. Velikou její hlavičku a slabounké tělko nesly nožičky, tenké jako proutky. Byla obava, zda to dítě bude vůbec chodit, ale jeho tři větší sourozenci zahrnovali děvčátko něžnou láskou, ve které se přímo předstihovali a běda tomu, kdo by mu chtěl ublížit. To se mi u nich velice líbilo.

Vyprávěl jsem to kamarádům, a Vendelín hned věděl, že se děvčátko jmenuje Balbínka a že je od narození taková neduživá. Hoši se začali divit nezvyklému jménu a při řeči došlo i na ostatní jména.

"To už tuhle pro našeho Vendelína také nemohli najít lepšího jména? Kluk je roztomilý jako panenka a musí se tak ošklivě jmenovat," soudil jeden kolega. Vendelín se neurazil, neměl to ve zvyku. Řekl jen s klidem:

"Kluci, kdybyste věděli, kdo byl svatý Vendelín, jistě by se vám jeho jméno líbilo!"

"Kdo to byl — kdo, kdo?"

"Královský syn škotský," povídá Vendelín vážně. "Všechno opustil pro Boha a šel poustevničit do cizí země. Ale u Trevíru jej vyzval jakýsi šlechtic, aby mu pásal stádo. Tu si pomyslel bývalý princ: Tak se ještě více ponížím, když budu pasákem ovcí, než abych byl poustevníkem. Stal se tedy poslušným sluhou toho zemana. Myslíte, že to bylo lehké — pro královského syna? Nebylo, ale chtěl být podoben Pánu Ježíši a tak všechno vydržel!"

Všichni jsme se Vendelínovi divili a zabývali jsme se potom po celý večer jen vážnými věcmi. Ani jsme o tom nevěděli, a stávali se z nás nevinní, hodní studenti. Při odchodu, dole v průjezdě mi pravil jeden spolužák:

"Ted' vím, proč je Vendelín tak št'astný! Žije jako ten jeho svatý patron."

* * *

Léta mýjela a osud nás rozvál na všechny strany. Byl jsem prvním, jenž se zpronevěřil Vendelínovým polévkám. V sextě mne totiž vzal strýc do Prahy — a byl konec hledání hub, konec krásným večerům s lukulovými hody. Potom přišel život s povoláním, s novými povinnostmi, s prosaickými starostmi, a zůstaly jen vzpomínky na léta, opředená poesíí a sněním.

Na Vendelína jsem vzpomínal nejvíce. Kde jen ten št'astný kluk vězí? Zrovna jako by zapadl do vody — říkal jsem si často, poněvadž jsem neměl o něm po léta žádné zprávy.

Až jednou. Dostal jsem dopis až odněkud z Moravy z Pavlovských vrchů. Podíval se na nápis. Stálo tam: Tvůj št'astný Vendelín.

Tedy on je stále št'astný? Kolikrát se mi už druží kamarádi nažalovali. Jeden se chtěl dokonce zastřelit, druhý utopit a pět prý jich je rozvedených. Žádný se mi ještě nepodepsal "št'astný", ani ministerský rada Jeřábek ne. Jak je to jen možné, jakým způsobem vyžrál Vendelín nad nepřízni života?

Dal jsem se chvatně do čtení a žasnu! Vyrozumívám, že je majitelem vilky — št'astně ženat — paní je anděl a mají pět dítek — pět dítek — přečetl jsem si to třikrát po sobě. Dopisem vanula touha mě vidět, že prý se bude u nich odbývat malá rodinná slavnost — vinobraní. Bylo tam také poznamenáno, že při té slavnosti bude vypálena rána z děla na počest hosta — tedy mne. "Ale nelekej se," stálo tam doslovně, "jenom z maličkého kanonku."

Nemohl jsem odřici, musel jsem jet na Moravu. Přijel jsem na místo a co vidím? Předě mnou na návrší malý, úhledný domeček, jehož jedna strana, obrácená k cestě, je celá pokryta vinnou révou. Druhá strana s verandou a schodištěm mizela ve spleti haluz ovocné zahrady.

Ve štítě v okénku s čist'ouňkými záclonkami se objevila taková milá, známá tvář — ale jen na chvílečku. Za okamžik letěl mi vtríc — můj drahý Vendelín. Poněkud příšlostlý, také již prošeďivělý, ale jinak

stále tentýž, ruměný, galantní a št'astný. Ležíme si v náruči a on nepřestává štěbetit:

"Hochu, hochu, tos hodný, žes přijel! Moc tě vítám a od srdce! Tož, jak se máš a co děláš? Ah, vždyt' je to řada let, co jsme se neviděli . . ."

Vendelín mne vzal pod paží a radosti a vyprávění nebylo konce.

"Tak se, příteličku, podívej na mou vilku! Já — a majitel vilky! Pro mne je to jako pohádka. No, však víš, měl jsem štěstí odjakživa!"

Jdeme nahoru. A Vendelín zase září blahem.

"Zde je moje pracovna. Zde mám potřebný klid a rozkošnou vyhlídku. Nic se nediv, že místo psacího stolu mi dobře slouží bedna. Je stejně hezky přikryta a píše se mi na ní znamenitě. Víš, mám ve stáří různé choutky . . . Připadám si jako milionář. Tak to zde mám upraveno, jak bych to nikde jinde na světě neměl. To je všechno zásluhou mé paní . . . Hned ti ji představím i naše děti. Všichni jsou hodní, ale žena je anděl . . . Musíš ji vidět! Jen o jedno tě prosím, Venouši, jen o jedno tě snažně prosím" — a můj přítel najednou mluvil velmi dojatě — "abys se jí podíval nejprve do jejích krásných, andělských očí. Slíbiš mi to — nejprve do jejích očí?"

Nerozuměl jsem dobře, ale proč bych neslíbil?

Za několik okamžiků uvedl Vendelín do pokoje paní prostředních let, zářící dobrotou a čistotou, leč — o hrůzo — hrbatou.

Jako blesk projela mi hlavou přítelova prosba: do očí — jen do očí se jí podívej. Odtrhl jsem zraky od její nevyvinuté postavy a zamířil jsem jimi na její měkký vlas a pod bělostné čelo. Ó, jaké to byly oči! Dvě studánky čisté a bezedné, plné lásky. Vendelíne, tys měl pravdu. Tot' anděl! A nemysle více na nedostatek tělesný, děkoval jsem paní za její laskavé přivítání, zapředl s ní rozmluvu o dětech, o Vendelínovi a poznal jsem její krásnou duši, hodnou mého zlatého přítele.

Přišly i dětičky, tři hoši a dvě dívenky, všechny zdravé a řádně urostlé. Přivítaly mne jak se sluší na děti dobře vychované. Nejmladší mi dokonce předneslo pěkný u-

vitací veršík, plod tatínkova ducha.

Vendelín a jeho paní zářili blahem. —

“Nejmladšímu jsme dali jméno Václav, na tvou památku, příteli,” řekl Vendelín, tiskne mi ruku. “Prostřední je Jeníček a nejmladší Vendelínek.”

Smáchl jsem v oku slzu a obraceje se k domácí paní, tázal jsem se:

“A jak jmenujete své andílky, milostivá paní?” a ukázal jsem na její hezké dcerušky. Paní se zarděla jako růžička a řekla: “Tato je Katuška po babičce a ta nejmenší se jmenuje Balbínka po mně.”

Do mne znovu jako když udeří. Tedy Balbínka z “masných krámů?” Sebral jsem všechnu svou energii, abych nedal svého rozrušení najevo.

Když jsme s Vendelínem osaměli, pravím mu:

“Ty jsi si vzal, Vendelíne — Balbínku? Ty jsi šlechtitný muž!”

Ale Vendelín mi tentokráte prudce odpíral.

“Já a šlechtitný? Ty myslíš že jsem? Ne. Ona sama mne učinila štěstím. Jen ona sama vykouzlila z našeho rodinného života ráj. Vždyť je to anděl, vždyť je to perla, kterou jsem objevil a kterou mi dobrý Bůh dal na pout' životem. A příteli, děkuji ti, že jsi byl k ní tak šetrný. Ta

maličká tělesná vada — já jí vůbec nevidím!”

Byl jsem hluboce dojat. Věděl jsem, že družka, kterou si můj Vendelín vybral, je sice perla, ale že svět by ji zašlápl do bláta opovržením — nebýti jemného znalce, jenž ji přitiskl na své srdce, zasadil do zlata své lásky a řekl jí, že miluje více duši, než tělo. Cítil jsem před Vendelínem velikou úctu.

Prožil jsem u nich několik krásných dnů radostného vinobraní, zakončeného “hroznou” ranou z dětského děla. Vše bylo u nich tak milé, tak prodchnuté souladem a láskou, že jsem se nepřestával v duchu divit a v srdci radovat nad Božím požehnáním, které se vznášelo nad jejich vilkou.

Poslední večer jsme seděli v salonku na zeleně potažené pohovce, jež se však ve skromné mysli mého přítele zdála být hříšným přepychem:

“Vzpomínáš, Venouši, na naši pohovku s pohořími a proláklínami? Ach, kde jsou ty časy, kdy jsme ještě neznali žádný luxus!” Řekl to s takovým opovržením k vymoženostem a pohodlí moderního světa, s takovou odpoutaností duše od všeho pozemského, že jsem v tom okamžiku pochopil základ jeho rodinného štěstí, základ jejich milého spoluzití — — — žili jako světci!

“Dobré jitro, pane ministře.”

Po letech plných práce a úspěchů rozloučil se p. Hamard, šéf pařížské kriminální policie, se svým úřadem. Hamard byl pro svou vlídnost všude oblíben. Použil ji i v případech, když chtěl ukrátit dlouhotrvající návštěvu. Aby návštěvníka neurazil a přece získal co možná nejvíce drahocenného času, vymyslel si a k tomu účelu použil malé lsti. Trvala-li návštěva již příliš dlouho, tajně stiskl knoflík, a jak se ozval zvonek, vzal sluchátko telefonu a naslouchal. “Oh, dobré jitro, pane ministře — — — zajisté, pospíším si, a za několik minut budu u vás.” Pak vyprovodil loučícího se návštěvníka s vlídnou omluvou a mohl pak nerušeně pokračovat ve své práci.

Neohrožený kazatel.

Slavný arcibiskup z Cantenbury William Land kdysi v kostele kázal u přítomnosti vérolomného krále Jakuba. Anglický král však míval ten zlovyk, že rád i v kostele nahlas hovořil, a proto, když této chyby i tentokrát se dopustil, přestal kázat, zahleděv se na Jakuba vyčítavým pohledem. Teprve nyní upozoroval král nevlídným pohledem a utichl, ale po kázání všecek rozzloben, dal si arcibiskupa předvolat, aby jej za jeho opovážlivost pokáral. Proto se ho napřed otázal, proč ustal v kázání a na něj se zahleděl. — “Veličenstvo,” odpověděl neohroženě kazatel, “nechtěl jsem vás z vašeho hovoru vyrušovat, neboť vím, že když dva najednou mluví, že je to neslušnost.”

JULIE VLASÁKOVÁ:

Matčino volání

DOŘIN otec byl velmi dovedný a hledaný lékař, ale zemřel, když jí nebylo ještě sedmnáct let. Její matka, která na celém světě měla jenom ji, milovala ji nesmírně a vyplnila jí každé přání, pokud jen bylo v její moci. Dora mohla dělat, co chtěla, a jejím hlavním zaměstnáním bylo čtení.

Nebylo knihy, aby si ji nedovedla zapamatovat, ať od známých nebo z půjčoven knih. A jak zajímavé knihy to byly! Ale bylo by lépe bývalo, kdyby jí matka takové čtení bez výběru byla zakázala, ale paní doktorová byla k ní velmi shovívavá. Často jí prosila, aby jí něco přečítala, ale Dora se vždy vymlouvala, že jí po hlasitém čtení bolí v krku.

Nikdy neviděla matku zahálet. Od rána do večera byly její ruce zaměstnány, a Doře někdy napadlo, prosit ji, aby se šetřila, ale matka s úsměvem odpovídala: "Co bych si bez práce počala?"

Tak dívka umlkla, ale místo aby jí práci z rukou vzala a dokončila, usedla ke knize a četla svůj román dále.

Jednoho dne, když právě dočítala konec nějaké povídky, byla vyrušena hřmotem na zem upadnuvších nůžek. A co spatřila? Její matka, bledá jako stěna, nemohla se udržet zpříma a tiskla ruce k srdci.

"Maminko, co je vám?" zvolala Dora a volala na služku: "Anna, Anna! Pojďte honem sem!"

S její pomocí dopravila matku na lůžko a poslala dívku pro lékaře.

"Nestrachuj se tolik, dítě," pravila matka mdle, "doufám, že bude zase záhy — lépe!"

Ale lékař se nevyslovil tak důvěřivě. Slabost srdce, kterou paní doktorová již dříve trpěla, objevila se neočekávaně u větší míře.

Dora celou noc bděla u matčina lože, ač ji tato několikrát vybízela, aby také ulehla a nenamáhala se bděním. V šest hodin ráno ji vystřídala Anna.

V obývacím pokoji ležela na zemi ruční práce, která ochuravěší paní vypadla z ruky. Dora div přes ni neklopýtla. Zvedla ji; byla to její sukně, kterou matka opravovala. Rychle ji zbalila a dala do pracovního koše. V tom padly její oči na nedočtenou knihu. Chtěla ji honem dočísti, aby věděla, jak to dopadlo, ale oči jí unávanou zapadly, proto ulehla, aby se také prospala.

Druhého dne bylo matce lépe, ale lékař přísně nařídil, aby se velmi šetřila a zůstala v posteli. Teprve k večeru měla Dora čas vzít knihu do ruky. Učinila si všecko pohodlí. Posadila se na pohovku, opřela o podušky a pohroužila se do čtení.

Za chvíli uslyšela matku, jak slabě volá: "Doro!"

"Hned, maminko!" odpovídala dcera. Nemohla se od napínavého vypravování románu odtrhnouti.

A ještě jednou ozval se touhyplný matčin hlas: "Do-rin-ko!"

Mrzutě svrátila Dora čelo a myslila si, jak netrpělivá taková nemocná je. Její oči letěly přes řádky, tváře jí hořely jako oheň rozčilením. Tu četla ještě: "Viktor sevrhel okouzlující ženu do náruče a přitiskl

své horké rty na její růžová ústa." Byl konec a Dora zavřela knihu.

Nyní vešla tiše do ložnice a ptala se: "Maminko, volala jste mne?"

Ticho.

"Spíte?" — Ano, zcela určitě spala, a dcera tiše, jak vešla, zase odešla; posadila se opět do svého pohodlného koutku, aby ještě jednou přečetla si "krásný konec."

Tlouklo šest hodin. V pět měla Dora podati matce lék, ale zapomněla.

Zase vešla tiše k nemocné. Matka ležela stále klidně, bez hnutí a bledá. I rty byly bílé. Dora přistoupila blíže a přepadlo ji hrozné tušení. Sáhla po matčině ruce — byla studená jako led.

"Maminko, probud'te se!" vykřikla uděšeně. Anna, jejím výkřikem přivolaná, spěchala pro lékaře. Dora lomila zoufale rukama a volala k Bohu: "Ó, netrestej mne tak přísně! Maminko, vaše Dora vás volá! Podívejte se na mne, jen jedinkrát, a řekněte, že mi odpouštíte!"

Vrhla se na milovanou postavu a pokryla její bledý obličej polibky. "Maminko — maminko, neopouštějte mne!"

Ale všechny prosby a pláč byly marny. Věrné oči matčiny se neotevřely, bledé rty zůstaly zavřené.

"Bože na nebi! To není, to není možné!" vzlykala Dora a padla před přispěchavším lékařem na kolena a úpěnlivě prosila, aby její maminku probudil a uzdravil.

"Vzpamatujte se, ubohé dítě. Vaše matka dotrpěla. Zemřela šťastnou, rychlou smrtí; srdeční mrtvice učinila náhlý konec."

"Šťastná smrt!" zvolala Dora uděšeně. "Ó, maminka volala plna touhy své dítě ve své poslední hodině! Ale já, bídný tvor—" dále nemohla mluvit bolesti a žalem.

"Doro!" znělo jí zase v uších a ještě jednou: "Do-rin-ko!" Pak neslyšela už nic; klesla bez ducha na zem.

Po třech byla dobrá matka pohřbena. Než zavřeli rakev, šla Dora ještě k mrtvole, aby se s ní rozloučila. Ležela zde tak klidně s úsměvem lásky v obličeji, že se Dora sotva odvážila vložiti ji do sepjatých rukou růženec. Pak poklekla a vroucně se modlila.

Poslední pohled, poslední políbení — pak vrávorala z pokoje. Vedle padla na pohov-

ku a zoufale plakala. A tu ozvaly se v pokoji, kde stála rakev, temné rány — ó Bože — rakev byla uzavřena, a každá rána dopadala jako dýkou do srdce osiřelé.

Uplynulo mnoho neděl a měsíců, a Dora nenalezla klidu a pokoje; často slyšela od příbuzných poznámku: "He, jak svou matku milovala!"

V domě strýcově, kde ji osiřelou láskyplně přijali, našla nový domov. Všichni s ní i o ní dobře smýšleli — nevěděli, že se považovala za nejbídnější stvoření. Pro hloupý román neposlechne posledního volání matčina!

Co to bylo platné, že knihu spálila a si předsevzala, nikdy již podobné knihy nečísti — když se již připravila o poslední matčino požehnání! Ó, mateřské požehnání — požehnání Boží!

Často se jí v noci zdálo, že slyší volání: "Doro!" A tu zarývala hlavu do podušek a prolévala hořké slzy.

Za rok po smrti paní doktorové naléhal Dořin strýc, aby se dívka nevzdalovala společnosti, a ona s tichým povzdechem uposlechla. A když na jaře se začaly stromy zelenat a slunce tak vesele a jasně do oken svítilo, vrátilo se trochu klidu do Dořina srdce.

Mohla se již usmáti a živě hovořiti, když seděla rodina strýcova pohromadě, a přišli-li hosté. Mezi nimi objevil se často mladý bankovní úředník, syn tetiny přítelkyně z mládí. A Dora záhy zpozorovala, že nepřichází k vůli tetičce, nýbrž k vůli ní.

Přiblížil se den dvacátého května, den narozenin Dořiných, a když ráno otevřela oči, neseděla vedle jejího lože dobrá maminka, aby ji blahopřála a ji políbila. Do očí vstoupily jí slzy, když hned potom vešla tetička s nádhernou kyticí v rukou.

"Nejdříve mě upřímně blahopřání, milá Dorinko, k tvým narozeninám. Aby tě milý Bůh opatroval a učinil tě šťastnou. Ty si toho zasloužíš."

"Já že si toho zasloužím? Ó ne, ne!" myslila si Dora.

"Tak, a tuto kyticí posílá ti pan Boreš, později dostaví se osobně. A zde tu ten bílý oblek ti dávám dárkem, prosím, odlož dnešním dnem smutek po mamince," pravila tetička.

Dora vřele poděkovala a slíbila bílý šat obléci. Za chvíli šla do zahrady, usedla v bezové besídce a zamyslela se. Bylo jí nevysvětlitelně, proč se její myšlenky neustále vracely k Borešovi. Pak si vyšla k blízkému lesíku.

Pojednou zaslechla blízkí se kroky a pozvednuvši oči, spatřila předmět svých myšlenek před sebou.

On na ní hleděl překvapen, a ona pozorovala radostné zazáření v jeho očích, když viděl, že několik květů z jeho kytice připevnila si na prsa a že je dnes po prvé v bílém obleku.

Chvějíc se, podala mu ruku a pravila: "Děkuji vám, pane Boreši, za krásné květiny. Vždy jsem dostávala od mé drahé maminky v tento den mé zamilované konvalinky, a vy jste mi je také poslal. Děkuji vám srdečně za tuto pozornost."

On zápasil s nějakým rozhodnutím. Byl v rozpacích a těžce oddychoval a to jí také uvedlo do rozpaků.

"Dorinko, já tě miluji!" vydralo se mu náhle ze rtů, a on uchopiv její pravici, políbil ji. "Nemohu patřit na tvůj smutek, drahá dívenko. Bud' veselejší, překonej již zármutek nad mamčinou ztrátou a řekni, mohu-li doufat v tvoji lásku?"

Dora byla překonána citem. Zase ji někdo pojmenoval Dorinkou. Třeba neznělo to jméno tak jemně a něžně jako z úst matčiných, nýbrž vášnivě, skoro jako výkřik bolesti, přicházel z úst muže a zněl jí nevýslovně sladce.

"Doro, drahá Dorinko, chceš býti mojí?"

"Pane Boreši," řekla Dora sklíčeně, "dříve se vám musím vyznati z těžké viny, a

když ještě potom budete o mne stát — ano, pak chci býti vaší ženou."

A jala se vypravovati pomalu a přerývaně o svém provinění, že neuposlechla volání.

Boreš jí vážně a tiše vyslechl.

"Jen kdybych věděla, že mi maminka odpustila," končila Dora vzlykajíc. "A nyní, pane Boreši, nemilujete-li již mne, hříšné, stvoření — aspoň mi ještě jednou řekněte: "Dorinko" — a pak — odejděte a zapomeňte na mne. Já jsem si toho zasloužila!"

Ale Boreš rozevřel náruč a ona letěla k němu, položila hlavu na jeho prsa a blaženě zašeptala: "Já tě miluji!"

"Má Dorinko," řekl, líbaje ji, "má ubohá Dorinko. Proč pak jsi se tolik trápila? Tvá maminka ti dávno odpustila."

Ale Dora plačíc zavrtěla hlavou.

A pak následovaly krásné, radostné dny.

Uplynuly dva roky. Dora byla šťastna. Ale poznala ještě jedno, větší štěstí. Stala se matkou. A nyní, kdy poznala sama posvátný cit lásky mateřské, vešel do jejího srdce mír a klid.

Její malý hošík ležel jí na klíně, ona usměvavě hleděla do jeho jasných, modrých očí a pohlédnuvši na muže, který stál vedle ní, zašeptala: "Muži, maminka mi odpustila. Cítím nyní, že láska mateřská odpustí a zapomene všechno." A přitisknuvši svůj klenot k srdci, líbala kloučka a z jejích očí vytryskly slzy štěstí.

Milá mladá čtenářko, volá-li tě matka, běž rychle k ní, ať jsi čímkoliv zaměstnána. Kdo ví, jak dlouho tě bude volati.

Bud' vždy láskyplná a poslušná k matce, pak nebudeš musit prolévat slzy lítosti. Ach, ty jsou hořké — velmi hořké!

Jak se léčí, tak se platí.

U Hahnemanna, prvního obhajce homeopathie, objevil se jednoho dne v Paříži velmi bohatý anglický lord, aby se ho otázel o radu ohledně své choroby. Hahnemann jej vyslechl, otevřel láhvičku, přistrčil ji lordu k nosu a řekl: "Přivoňte!... Dobře! Jste

vyléčen!" — Překvapený lord se tázal, co je dlužen. — "Tisíc franků!" zněla odpověď. — Tu vytáhl lord toboleku, vyndal tisícfrankovou bankovku, podržel ji Hahnemannovi pod nosem a řekl: "Přivoňte!... Dobře! Máte zapláceno!"

V pravý čas

Alex Coutet.

E VYTOPENĚ jídelně nedaleko kachlových kamen hrál si malý Vilík. Otec jeho, Jan Zeman ležel na pohovce a četl denní list, zatím co matka, přecházejíc po pokoji, udělovala služkám rozkazy.

Byl Boží Hod vánoční, den radosti i štěstí pro malé i dospělé; den, kdy snad všechny rodiny jsou šťastny.

Malý Vilík dostal vánoční stromek, pod nímž mezi množstvím hraček byl i norimberský bílý kyrysniček v překrásné uniformě, ve stříbrném kyrsu, bílých kalhotách, vysokých botách a s přílbicí s černým chocholem, jako by náležel k tělesné strážci panovníkově. Hoch nemohl se na něho dost vynadívati. Obracel ho se všech stran a mluvil s ním od božího rána. Vilík byl nejšťastnější tvor na světě.

Tu ustal otec od čtení novin a pravil k svému synu: "Ty umíš čísti, Vilíku, vid' pojd', zkusíme to."

Hoch vyhoupl se otcí do klína a zahleděl se do rozložených novin, byl trochu v rozpacích. Bylo mu teprve pět let a uměl již čísti ve slabikáři, ale v novinách, kde písmena byla tak drobounká, to bylo něco jiného. Zkusil to však přece. Když mu otec prstem podržel řádek, slabikoval zvolna: "U-bo-há v-do-va pro-sí o chléb pro svých pět dětí. Mo-zar-to-va u-li-ce čís-lo 83, pá-té po-scho-dí."

"Výborně, Vilíku," pravil otec, pohladiv hoča po tváři. "Jestli pak také víš, co jsi četl?"

Hoch svěsil hlavu. Byl pracným slabi-

kováním tak cele zaměstnán, že mu smysl četby unikl.

"Povím ti to tedy," pomohl mu otec. "Ubohá vdova prosí o chléb pro svých pět dětí. Rozumíš nyní?"

"Ano, tatínku," odvětil hoch, sklopiv oči. "Ale co je to vdova?"

Otec zahleděl se na syna a pak dodal: "Co je to vdova? Pojd' a zviš."

Vilík pohlížel střídavě na otce, jenž odcházel do předsíně, a na hračky, mezi nimiž skvěl se bílý kyrysniček. Bylo mu těžko odloučiti se od tolika krásných věcí, ale dobré jeho srdce zdolalo pokušení, a hošík vyšel za otcem.

V předsíni přiběhla služka, pomohla otcí do drahocenného kožíchu, Vilíkovi oblékla teplý plášť, a na hlavu posadila mu teplou čapku z kožešiny. Brr! Jak jimi zatřásla zima, když vyšli z vytopeného pokoje na ulici! Sníh bělel se na dláždění a na střechách. Chodníky byly posypány popelem, aby chodci neklouzali.

Otec kráčel se synem po nábřeží zamrzlé řeky, potom, zabočiv za radnici, vešel do úzkých uliček starého města, z nichž jedna označena byla jménem slavného hudebního skladatele Mozarta. Tam písek a popel na chodnících rozsypán již nebyl.

Však hošík nejednou se otce zachytil, aby se uchránil pádu. Konečně se otec zastavil před chudým a nevysokým domem a setřepav na prahu sníh se svých nohou, vešel do průjezdu. Po pravé straně byly zasklené dveře, v nichž nějaký provazník měl svůj krámek. Když otec zaklepal, ote-

vřela se jedna z pohyblivých zasklených vyhlídek.

"Ano, nahore v pátém poschodí."

Vilík vystupoval za otcem po tmavých schodech, jež nebraly konce. Ustrašeně tiskl se k otci, nezvyklý tmě a praskotu dřevěných schodů, jenž se pod každým jejich krokem ozýval. V poschodí tu a tam vyhlédla ze dveří zvědavá hlava, ale rychle se zase schovala. Konečně vystoupili do nejvyššího poschodí, kde stanuli přede dveřmi.

"Zde bydlí vdova, již hledáme," pravil otec a vyňal z kapsy peněženku. "Vezmi ji do ruky a zaklepej na dveře. Až ti otevrou, vejdi a zeptej se, kde je tu ta vdova? A když ti povědí, podej jí tuto peněženku, rozumíš?"

"Ano, tatínku."

"Tak chutě do toho, neboj se, zůstanu zde!"

Hošík bojácně přistoupil ke dveřím a zaklepal na ně drobnými prstíky.

"Vejděte!" ozvalo se zevnitř. Dveře se otevřely a hoch vstoupil. Byl tak překvapen chudou jizbou, v níž na provazech visely plátěné hadry a kde bylo tak studeno, jako venku na schodech, že se na chvíli zarazil.

"Kde je tu ta vdova?" dodal si konečně odvahy.

"To jsem já," ozval se mdlý ženský hlas. A za otevřenými dveřmi objevila se hubená, bídně oděná žena, podobající se stařeně.

"Tak tedy vyhlíží vdova!" pomyslí si hoch. "Tohle mi dal tatínek pro vás," vyhrkl ze sebe a podal jí peněženku.

Váhavě a s údivem vztáhla vdova ruku a přijala nabízený dar.

Vilík by byl nyní nejraději vzal nohy na ramena; ostatně ani ženě nebylo volno. Marň v rozpacích hledala vhodného slova.

Ale hoch probral se konečně ze své ostýchavosti a odvážil se k otázce: "A kde máte, paní vdovo, svých pět dětí?"

"Tamhle," odpověděla žena, "nebylo čím zatopit, proto zůstaly ležeti, aby se trochu zahřály." A ubohá žena ukázala prstem do tmavého kouta světnice na veliké hromadné lože, kde Vilík za rozvěšeným prádlem spatřil probuzené a zvědavé oči dětí, z nichž nejstarší hoch ani nečekal, až bu-

de představen; když zaslechl hlas neznámého malého dobrodince, seskočil s lůžka a polonahý, jektaje zuby, šel se na něho podívat z blízka. Matka přehodila mu honem něco přes ramena.

Vilík vyvaloval oči, neboť nikdy nic podobného neviděl. "Jak se jmenuješ?" pravil na konec k hošíkovi.

"Bruno, a ty?"

"Vilík. Proč tak dlouho ležíš? Což tě to netáhne k tvému vánočnímu stromku?"

"Nemáme žádného," odpověděl hoch smutně.

"Nemáme vánočního stromku," potvrdovala matka: "Jsme příliš chudí."

Vilík se odmlčel. Jeho oči rozhlížely se po nízké podkrovní jizbě, jejíž bída byla mu neznámým zjevem.

Zatím i ostatní děti dodaly si odvahy, sklouzly s postele a mezerami rozvěšeného prádla hleděly na neznámého hošíka.

Vilík pocítil soustrast v srdci. Byl ještě příliš malý, aby pochopil krajní bídu, jež tížila opuštěnou chudou vdovu. Nebyl dojat ani tak jejím nedostatkem jako spíše tím, že její děti nemají ani hraček ani vánočního stromku, kdežto on má doma hraček hotový sklad: panáky, domky a drobné vojáky, jichž nejvyšším velitelem byl bílý kyrysník.

"Tak pojď, Vilíku!" ozval se zvenčí otcův hlas.

Vilík se rozhlédl ještě jednou pojizbě a pak rychle vyběhl, zůstaviv tam zaraženou vdovu, snad pokořenou darem, jež od neznámého hošíka přijala.

"Nu, viděl jsi vdovu?" otázal se otec. "A dal jsi jí peněženku?"

"Ano, tatínku."

Sestupovali pomalu po točitých schodech. Hoch, zamyšlen, jediného slova nepromluvil. Již byli na ulici, již se vypletli z uliček zase na nábreží, ale hoch dosud mlčel. Proti svému zvyku nekladl otci otázek. Ani děti na ulici, házející po sobě sněhové koule, ani hulánský důstojník, jenž je minul, černý kožíšek máje až k uším zvednutý, ani vozík, do něhož byli zapraženi mlékařští psi, nic dnes Vilíka nezajímalo. Když se vrátili domů a vešli do jídelny, hoch se zadíval dlouze do otcových dobráckých očí, pak se mu zavěsil kolem krku, a přitiskl se silně k němu, jak dělával vždycky.

když na otci něco chtěl. "Tatínku, tatínku!" šeptal.

"Copak chceš, miláčku?"

"Dal jsi mi velikého kyrysníka. Ted' je přece můj, když jsi mi ho dal, ne?"

"Zajisté tvůj, jen tvůj."

"Tak dobře, zanesu ho vdoviným dětem, smím? Nemají ani vánočního stromku..."

Otec neodpověděl, jen hocha k sobě přitiskl. Ačkoliv byl mráz, vyšli znovu do předsíně, teple se oblékli a chutě pustili se zasněženým nábrežím do Mozartovy ulice.

Tentokrát Vilík nešel s prázdnou; nesl v náručí velkého bílého kyrysníka. Byl to tehdy radostný Boží Hod vánoční v podkrovní jizbě vdovině! Matka nakoupila dětem chleba a zatopila v kamnech, zatím co ony u vytržení kupily se kolem kyrysníka tak bílého jako sníh, jenž se sypal z oblak.

* * *

Továrník Vilém Zeman probděl celou noc ve své pracovně. Ačkoliv odevšad, zdola i shora, zazníval k němu radostný štědrovečerní jásot, továrník zasmušen, řadil cifru k cifře, podškrtoval, sčítal a odčítal. Ale, bohužel, výsledek byl vždy týž. Veliké ztráty minulého roku daleko převýšily jeho obavy, závěrka vykazovala nesmírný schodek. Motorová akciová společnost, jejíž ředitelství byl po svém otci převzal, vyčerpala všechny své hotovosti. Troufal si příliš mnoho, chtěl továrnu povznést, zreformovat výrobu a postavit nově stroje podle modelů, jež objednal z Francie. Inženýři a dělníci zaměstnaní stavbou těchto strojů, úplně vyčerpali pokladnu, nemohl vyhověti zakázkám, a tak zisk v posledních měsících se rovnal nule.

Nebylo pochyby, že továrna těmito reformami dodělala by se skvělých výsledků, ale vydržet to prozatím musila. Bylo třeba ještě nových vydání, a pokladna byla — prázdná. Plnomocníci byli nuceni včera zastaviti platy. Zpráva o tom působila v obchodním světě jako blesk z čistá jasna, a již se docela tvrdilo, že Akciová motorová společnost ohlásila úpadek.

"Učiňte nyní závěrku a oznamte mi konečnou číslíci!" pravil ředitel Zeman k svému pokladníkovi, jenž pracoval vedle něho.

"Jsem již hotov, pane řediteli," odvětil pokladník.

"Kolik to činí?"

"Máme dvě stě padesát tisíc korun vydaní. K uhrazení jeho máme všeho všudy jen stopadesát tisíc korun, jež jsou většínou splatny až během měsíce ledna."

"Nedá se na tom již ničeho měniti?"

"Nedá, to je výsledná číslíci. Potřebujeme sto tisíc korun, abychom závod zachránili. Je vám již známo, že jsem marně obcházel všechny banky a marně klepal na jejich dveře. V několika hodinách náš závod pozbyl všeho úvěru. Jakmile po svátcích otevřeme kancelář, musíme míti sto tisíc korun po ruce. Naši věřitelé, ustrašení pověstmi, budou tu jako na povel, a v pokladně ani vindry."

"Věděl byste o nějakém východisku z této hrozné situace?"

"Nevím. Račte o tom uvažovati ještě sám. Dnešní noc, již jsem ztrávil v samém počítání, mne velmi zmohla. Směl bych si nyní trochu odpočínouti?" Pokladník odložil skřípec a chystal se k odchodu. Zeman mu porozuměl. Úředník věděl, že v tomto závodě svou úlohu dohrál.

"Jděte," zašeptal Zeman a položil hlavu do dlaní.

Pokladník se oblékl a odcházejce, poznamenal ve dveřích: "Ach, zapomněl jsem — zde jsou klíče od pokladny. Má úcta!"

Byl konec. Zachrástění svazku klíčů znělo jako umíráček, ohlašující konec Akciové společnosti.

Továrník, všecek zničený, bledý, za tuto hroznou noc o deset let zestárlý, zamyslel se nad zkázou svého domu, nad svou zničenou budoucností a vzpomněl si na svou mladou choť a svých pět dětí, jež z přepychu a nadhytku střemhlav se měly zřítiti do nedostatku a bídy. Jedenkrát sto tisíc korun! Kde je však vzít? Pokladník řekl správně, že všechny brány jsou mu uzavřeny. V obchodě není soucitu, tam každý pomýšlí jen na sebe, a na to, jak by se jen uchránil ztrát.

Továrník Zeman právě pomýšlel, jak nejsetrněji by mohl sdělit neštěstí své milé choti, když tu někdo zlehka zaklepal na dveře.

"Nějaký pán přeje si s vámi mluvití," hlásil sluha a podal továrníkovi visitku.

Pan Zeman četl prostá slova: Brunno Schmidt. — "Necht' vejde!"

Neznámý muž vstoupil do kanceláře. — Továrník zběžně ho přelétl svým zkušeným zrakem, jímž rychle lidi odhadoval. Byl bezvadně, elegantně oděn, a jeho bystré oči prozrazovaly inteligenci.

"Petrně věřitel," pomyslel si Zeman. Ale hned zarazila ho zvláštní vroucnost ve hlas, když neznámý se otázel:

"Mám čest mluvit s panem Vilémem Zemanem, synem továrníka Jana Zemana?"

"Prosím," odvětil tázaný.

"Přicházím, pane Zemane, v naléhavé věci, jež nestrpí odkladu, a proto mne, prosím, omluvte, přicházím-li do vaší kanceláře v tak nevhodné době."

"Račte mne do věci zasvětit," pravil továrník a nabídl návštěvníku židli.

"Znám již dávno Akciovou společnost motorů. Její zdárná činnost i její rozkvět vždycky mne velmi zajímaly. Jsem sám inženýr a přicházím vám učiniti nabídku, chtěl-li byste použít mé pomoci a mého kapitálu . . ."

Továrník Zeman se netajil překvapením. Jako by svému sluchu nevěřil, opakoval: "Vaší pomoci a vašeho kapitálu?"

"Ano, pane, co je v tom nemožného?"

Továrník Zeman se odmlčel. Tohoto cizince, jenž v zoufalém jeho postavení přišel mu nabídnout své pomoci, posílala sama Boží Prozřetelnost. Nechtěl věřit svým očím. Snad neznámý nevěděl dosud o krisi, v níž závod vězel. Bylo by nesvědomitě, tajiti mu to . . . "Jest něco nemožného v tom," pravil továrník Zeman, oči máje do země upené. "Nemohu přijmouti vaší nabídky, dokud neseznáte pravého stavu věci. Akciová společnost jest—"

"Na mizině. Vím o tom," přerušil ho neznámý. "Banky odepřely vám úvěr, a co nevidět přijde na vás řada věřitelů. Proto jsem právě přišel, abych ještě včas nabídl vám pomoc. Dávám vám k použití mé jmění, a vy mne učiníte svým společníkem."

Továrník Zeman povstal. Nezištnost cizincova byla mu nápadná. Buď to jí jen předstírá, anebo za celou tou věcí vězí něco tajemného. "Kdo jste, pane?"

"Zdejší rodák. Vystudoval jsem zde také vysokou školu technickou. Pak odešel

jsem do ciziny, kde se mi dobře dařilo. Uhospodařil jsem si slušné jmění, jež vám teď nabízím. Mám v této chvíli v ruce sto padesát tisíc korun. Stačí vám to do zítřka?"

Zeman úžasem oněmělý jen přikývl hlavou a poslouchal, co mu neznámý rychlými větami sděloval.

"Chovám vaši rodinu, pane Zemane, v nejvděčnější vzpomínce a znám ji již od svého dětství. Také já nejsem vám docela neznám, a kdybyste chtěl trochu listovati v knize svých vzpomínek, snad byste v nich objevil hošíka, jménem Bruno, jenž byl velmi chud a jenž mrzl jednou o vánocích v podkrovní komůrce se svými čtyřmi bratry a se svou matkou-světicí . . ." Cizinec vypravoval to zvolna a vážně, kladl důraz na každé slovo. Pak se odmlčel a pohřížil se do smutných vzpomínek.

Továrník Zeman, zaslechnuv tato slova, ustoupil o krok zpět a musel se opřít o svůj psací stůl, jak jím pohnutí otráslo. Vzpomněl si na onen den, jenž se mu byl do dětské duše tolik vtiskl; na mysl mu vstoupil obraz tehdejší hrozné bídy a poznáv nyní v cizinci hošíka ubohé vdovy, cítil, jak se mu slzy derou do očí.

Oba muži, jež Prozřetelnost byla po tak různých cestách vedla, padli si do náručí.

"Děkuji vám! Zachraňujete mi život a zároveň i život mých pěti dětí a spolu i to, co mi bylo na světě nejdražší, moji čest . . ."

"Neděkujte mi," odvětil inženýr Schmidt prostě. "Byl jsem vám již dávno povinen návštěvou a dnes vám ji konečně činím. Omluvte mne, že jsem ji odkládal plných třicet let. Ještě slovo: dovolíte, aby vstoupil můj sluha, jenž čeká v předstíni?"

"Prosím, jen at' vejde!" odvětil továrník.

"Přináší malé zavazadlo," pokračoval inženýr Schmidt a otevřel dveře.

Sluha vstoupil, položil na stůl podlouhlou krabici a zase odešel.

"Máte pět dětí, pane továrníku, že ano?"

"Ano," odvětil továrník Zeman.

"Zrovna tolik, kolik bylo nás. Dnes jsou rovněž vánoce; nuž, dovolte, abych směl nabídnouti tento dar pod vánoční stromek."

"Jste nadmíru laskav," zvolal továrník Zeman, jenž dosud nechápal.

"Je to stará hračka," pravil inženýr, otevíraje krabici, "rodinná památka, již jsme si všichni vždycky velmi vážili." A inženýr Schmidt vyňal před užaslým továrníkem — bílého kyrysíka.

Ted' teprve po Zemanových lících slzy stékaly proudem . . .

"Velmi jsme vždycky toho dbali," pokračoval inženýr, "aby zůstal neporušen. Bílá barva je tolik citlivá, a my děti chtěli jsme si s ním pořád hrátí . . . Je to týž,

poznáváte ho? Má dosud svou přilbici s černým chocholem, svůj lesklý, stříbrný kyrys, i své vysoké jízdecké boty.

Továrník Zeman, poznávaje svou někdejší nejmilejší hračku, mlčky a vřele stiskl Schmidtovu ruku, dívaje se při tom s hlubokou vděčností do jeho očí. Za chvíli nato již představoval svým drahým, kteří neměli ani potuchy o právě zažehnané hrozičí jim katastrofě, svého dávného nejmilejšího přítele — jejich zachránce!

Vzpomínky na katolické kněze

V knize "Jiří Wolker ve vzpomínkách své matky" z pera Zdenky Wolkerové čteme na str. 46: "Často zavítal k nám a býval rodiči rád viděn prostý venkovský kněz, v klerice někdy dosti zchátralé a ve vysokých botách, který pravidelně přicházel s prosbou o milodar pro nějaký chrám nebo pro jiný církevní nebo chudinský účel. S rodiči si dobře rozuměl—jeho bodrá, usměvavá tvář a upřímné, modré oči získávaly důvěru. Nedešel nikdy s prázdnou tento chudobný kněz, který neprosíval pro sebe a který rozdával chudým vše, co měl, jsa ochoten zbavit se pro ně i své ubohé, obnošené kleriky. Byl to pozdější olomoucký kníže-arcibiskup, zemřelý dnes již páter Dr. Ant. Cyril Stojan. Mívala jsem od něho z každé návštěvy spoustu svatých obrázků, jimiž štědře nás děti i ostatní členy rodiny obdaroval."

* * *

V knize Lad. Quise "Kniha vzpomínek" nalézáme zajímavou vzpomínku na kněze,

působící kdysi na staroslavném gymnasiu v nynějším Havlíčkově Brodě: "Gymnasium německobrodské bylo tehdy jen nižší a nalézalo se ve správě želivských premonstrátů. Ředitelem jeho byl P. Karel Šindelář, někdejší učitel Havlíčkův. V kvartě, do níž jsem vstoupil, vyučovali kromě něho ještě P. Ferdinand Bursík, nynější prelát želivský, P. Bohuslav Wolf a P. Lukáš Bazoni.

Byli to učitelé řeholníci, ale budiž podle pravdy řečeno již zde, že svěcené jim mladé duše vedli dobře. To byli ctihodní mužové, láskyplní učitelé a poctiví vlastenci, kteří podle sil svých učitelský úřad vykonávali svědomitě, ale nikterak netísnil a nepotlačovali jarou mysl mládeže. Jsem jim mnohým povinen a rád i vděčně vždy vzpomínám na rok, který jsem prožil pod jejich vpravdě otcovským vedením. Nebyli nám cizí, nedostupní, byli to vpravdě upřímní naši starší přátelé a rádi sdíleli s námi radost i žalost. Budiž jim za to dík!"

Nevěrec, který věřil více nežli všichni ostatní.

Jednou jel vlakem k Olomouci mimo asi 10 cestujících, kněz a nějaký slušně oděný pán. Kněz se modlil růženec. Onen pán pozorovav to, počal si z kněze tropit posměch. Mimo jiné pravil: "Já nevěřím docela nic!" Tu pravil k němu kněz: "Milý pane, vy věříte až příliš mnoho, víc než my všichni zde." — Pán, tot' se ví, chtěl mermomocí

vědět, jakým způsobem by měl tolik věřit. Nedostalo se mu odpovědi. Když už počal být netrpělivý, žádaje vysvětlení, že v žádném případě se hněvat nebude, pravil kněz: "Milý pane, vy totiž věříte, že jste tuze moc chytrý, tomu však my nevěříme!" — Hlučný smích rozlehl se ve voze a pán odešel do jiného kupé.

S dítětem

Alois Dostál.

ŠAFRÁNKOVI ohlíželi se po služebném děvčeti. Dosud si dělali všechno sami a pouze o žních a při výmlatu někoho najali. Nebyla usedlost veliká, asi čtyřicet měřic polí s loukou a zahradou, ale pozemky byly dosti úrodné. Šafránkovi byli posud mladí a rádi pracovali. Žena Anna obstarala domácnost, manžel zapřahal pár volů a zdělal pole nejenom svoje, ale zaoral brambory i některému podruhu.

Na dvoře pobíhaly a batolily se dvě děti: pětiletá Anežka, která už také něco zastala, drůbeží nasypala, housata popásala, ke kupci doběhla, a dvouletý chlapec Josef, kterému se všobecně říkalo Pepík. Ten už nepotřeboval obsluhy; sám si hrál, sestru doprovázel a k matce se tlačil, jenom měl-li hlad, což bylo několikrát za den.

O kus chleba na statečku nebylo, i lidé pocestní dostali krajíc; když se urodilo ovoce, i cizí děti si zvedly hrušku nebo jablko. Na Šafránkově polí se dařily dobré brambory, že si je zamlouvali sousedé na satbu i k jídlu.

O statečku Šafránkově se říkalo: Méně práce, více zisku. Ale majitelé se dosti napracovali, proto byl slušný užitek.

Posléze prohlásil rolník, že bude nutno se poohlédnouti po nějaké služce, která by pomohla pracovati. Sám na sebe se neohlížel, ale pozoroval, že toho díla na ženu jest mnoho.

Anna nejdříve odpírala, že ani její rodiče, po nichž stateček zdědila, služby neměli;

ale musila uznati, že měli statečné výměnkáře a potom čilé děti, které se práce chápaly.

“Až nám dorostou Anežka a Pepík, také se nám ulehčí a cizího nebudeme potřebovati.”

Čeledíny a služby obstarávala překupnice, která procházela dědiny a nosila do měst máslo i drůbež. Ta věděla, kde kdo chce změnit místo a přivedla nebo poslala lidi, kteří hledali službu. Ovšem zcela zdarma to nedělala.

Lorešová, vyslechnuvši hospodáře, přikývla hlavou: “Poohlédnu se po nějaké osobě. A jaká by to měla býti? Starší — mladší?”

“Tak prostřední,” určoval Šafránek. “Přiliš stará už by nám nebyla nic platná, a mladé fanfarum jenom by se toulalo.”

Nebyla právě příhodná doba k najímání služebných; pořádní nastupovali při Novém roce, zjara málokdo se hlásil. Proto Šafránek nečekal zdatné síly, ale měl za to, že není vázán k osobě, která by se nehodila.

V neděli odpoledne pročítal noviny, zatím co žena s dětmi byla na požeňání. Pes ho upozornil, že někdo přichází. Podíval se oknem a spatřil ženu asi ve třiceti letech, jak za ruku vede tříletého chlapce. Oba byli slušně oblečení a že ještě panovalo jarní chladno, měli teplý šat. Za chvíli vstoupili do světnice. Hoch se schoval za matku.

“Přežete si?” otázal se hospodář.

“Slyšela jsem, že hledáte služebnou a byla bych ochotna ono místo zastávati.

Jsem vdova, Marta Petroňová," oznamovala žena.

"Kde jste posud sloužila?" ptal se Šafránek.

"Byla jsem zaměstnána v panském dvoře jako dojíčka a deputátnice, kde i můj zemřelý manžel sloužil jako oráč."

"A že teď právě dvůr opouštíte?"

"Nelíbilo se mně tam. O vdovu se každý otré. Také mne už v něm nebylo třeba. Toužím nastoupiti službu na menším hospodářství, kde bych měla pokoj od dotěrných lidí."

Šafránek porozuměl. Podíval se na ženu posud statnou a slušnou. Svým zevnějškem vzbuzovala dobrý dojem.

"Ale hned připomínám, že mám synka, od něhož bych se nemohla odloučiti."

Za té řeči se obrátila a představila poněkud ulekaného chlapce. "Neboj se, Karle," povzbuzovala syna. "Vždyt' nejsi tak bojácný."

Šafránek, vida, že by služka nastoupila s dítětem, se zarazil. Hned mu přišlo na mysl pořekadlo, že taková osoba dělá vlastně jenom jednou rukou a druhou věnuje svému dítěti. Silná žena upřímně tváře by se mu zamouvala, ale to dítě...

"Byla byste k ruce mé ženě," vymlouval se Šafránek, "musíme počkat, až se tato vrátí z kostela. Sedněte si zatím!"

Petroňová poslechla. Hospodář se vyptával na poměry v panském dvoře. "Tam se jinak hospodaří, než u nás," dodal.

Deputátnice vyličovala, co dostávala platu, že byla najata k dojení krav, ale kovala všechny jiné práce, že měla světnici ještě s jednou ženou, společnou plotnu.

Ještě nedokončila, když se otevřely dveře a vešla Šafránková s dětmi. Byla to žena vyšší postavy, přibledlé tváře, černovlasá. Anežka se jí tváří podobala. Pepík byl po otci.

Všichni se zarazili a udiveně hleděli na přichozí — nyní stojící stranou.

"Hlásí se nám pomocnice," vysvětloval hospodář. "Má tohoto chlapce," ukázal na hochy.

"A zastala byste s ním všechno?" zeptala se Šafránková.

"Přičinila bych se. Ostatně bych na-

stoupila na zkoušku. Když bych nevyhověla, jinde bych se ohlédla."

"A proč se nevdáte?" řekla hospodyně.

"Nelžu, že se mně ženiši hlásili, mohla jsem zůstatí ve dvoře kočovou, ale nechci Karlovi přivéstí otčima. Kdo ví, dělalo-li by to dobrotu; druhý muž by se třeba na dítě ošklíbal, a já bych toho nestrpěla."

"To máte pravdu," přisvědčila Šafránková a ohlédla se po svých dětech, které si nápadně prohlížely Karla. Potom odskočila a přinesla načatý bochník s pomazankou. — "Ukrojte sobě a dítěti!"

"A nám," volaly domácí děti.

Šafránková mrkla na muže a ukázala na sousední světničku. Vešli tam, zavřeli dveře a radili se.

"Tak co? Svoluješ?" ptal se muž.

"Abych pravdu řekla, ta žena se mně na první pohled zamlouvá. Tak upřímně hledí."

"Ale to dítě?" namítal hospodář.

"Pravda, překážeti bude, ale co naplat. Snad to matka jinak vynahradí. Mluvíla jsem s překupnicí, ta se ptala, přihlásila-li se už deputátnice. Jinou prý nyní sehnati nemůž."

"Když chceš, tedy ji přijmu."

Manželé vešli do světnice, kde shledali, jak děti kousaly do krajců, pomazaných máslem. Také Petroňová ukusovala.

"Tak se přistěhujte!" řekl Šafránek. "Na prvního byste mohla nastoupiti."

"O něco bych prosila. Viděla jsem na dvorku světničku, když byste dovolili, složila bych tam svoje věci a upravila si lože, aby můj chlapec nepřekážel. Mám slabé spaní, slyšela bych, kdyby se na dvoře něco vrtlo."

Šafránek se zájmem naslouchal. Ta řeč se mu líbila.

"Máme tam také nějaké věci," řekl.

"Ty by mně nepřekážely. Dovezu postel, skříň, stůl, dvě židle, truhlu."

S takovou výbavou žádná služka v obci nenastupovala.

"Dovezou vám věci kočové ze dvora nebo bych tam dojel?"

"Pojedou do cukrovaru a slíbili, že při tom mne odstěhují."

Petroňová poděkovala za pohoštění a s chlapcem odcházela, aby se brzo vrátila

jako služka na statku. Karel cupal za ní a ještě dojídal chléb.

“Ten budeš náš?” tázal se Pepík, ukazuje oknem za odcházejícím chlapcem.

Musili se dítěti zasmáti.

Zakrátko domek na dvoře dostal obyvatele. Býval kdysi příbytkem výměnkářů, a když právě těchto nebylo, skládány tu rozličné věci, pro něž na statku právě nebylo místa. Ze dvora přivezli nábytek Petroňové, a kočí pomohl jej hned složit. Tato rychle ve světnici udělala pořádek, postavila postel, ustlala peřiny, rozložila šaty, a už pospíchala do stavení, aby konala práce, jež jí příslušely. Ostatní nechala na dobu pozdější.

“Kde máte chlapce?” tázala se Šafránková.

“Sedí na prahu,” ukázala matka.

“Zavolejte ho, aby s vámi pojedl.”

Bylo už po poledni, Petroňová nečekala, že ještě dostane oběd, spokojila by se chlebem, který měla ze dvora. Musila sednout ke stolu, dostala polévku a dobře maštěné škubánky. Karel jedl s matkou z jednoho talíře.

Po jídle nová služka hned se jala umývatí nádobí. Hospodář už byl na poli, i tázala se, neměla-li by za ním dojíti.

“Vezměte hrábě a jděte! Pole, na němž muž seje, jest za zahradou. Budete něco uhrabávat.”

Petroňová zavolala na chlapce a šli po zahradní stezce. Stromy teprve rašily, angrešt se už zelenal. Záhon na zeleninu byl rozkopán.

Šafránek skutečně čekal, kdo by vybíral pýr. Nebylo třeba poučení, služka se v takových pracích dobře vyznala. Karel pobíhal po mezi a když matka zavolala, nosil pýr na hromadu. Mnoho toho nenabral, ale přece se tužil.

S večerem pospíchala Marta domů, aby podojila krávy, nasýtila a napojila dobytek. Malý Karel zůstal na dvoře a velice ho zajímalo, jak děti přiháněly housata, řídíce je dlouhými pruty s pentlíčkami u vrchu. A hle, také houfek bělavých hus zamířil do vrat k Šafránkovům, jak veliká husa ukazovala. Vzadu šla hospodářova Anežka, vedouc za ruku mladšího bratra.

Karel jim mžekl naproti, ale se zlou se potázal. Husa jako starostlivá matka, tušíc v něm nepřítele, hnala se s křikem po něm. Kdo ví, jak by to dopadlo, kdyby Anežka prutem husu neodehnala.

“Vy pasete housata?” — volal chlapec.

“Na občině,” přisvědčila dívka.

“A vezmete mne také s sebou?” ptal se Karel.

“Proč ne? A užijeme ti prut, aby ses mohl brániti.”

Hoch byl velice potěšen. Teprve při večeri mohl matce zvěstovati, že bude pásti housata.

“Můžeš, aspoň nebudeš doma překážeti,” přisvědčila Petroňová.

Karel ted' jedl s hospodářovými dětmi z jedné misky, a Šafránková musila přilít, jak všem chutnalo.

Služka vzala si synka na noc k sobě do domku, kde se dobře uzamkla. Jedno okno vedlo na dvůr, druhé k silnici bylo zahrazeno skříní, aby jím dovnitř nevnikli zloději. Petroňová se chystala, že ve volné chvíli zde všechno srovná a jinak upraví. Ted' nebylo možné, neboť zjara bylo mnoho práce na polích i při stavení.

Hned příštího dne byla poslána na louku, aby rozhrabala krtiny. Vidouc, že je tu mnoho mechu, začala i ten vyhrabávat. Zdržela se, a bylo třeba vysvětlení, že se vrací k polednímu. Také se ptala, nejsou-li tu hrábě se železnými kolíky.

“Přejeďu louku s branami a potom se mech snadněji shrabe,” řekl hospodář.

“To bude dobře —” přisvědčila Marta.

Zatím, co byli dospělí na louce, děti hnaly housata na občinu, kde se zelenala tráva.

Doma hlásil Karel matce, že se husy nebojí a sám by mohl pásti.

“Však budeš,” přisvědčovala Petroňová, “ale až později.”

Když přišlo a nemohlo se jeti na pole, dala se služka do uklízení světničky. Vyhledala štětku a vápno, líčila vnitř i vně, drhla podlahu, myla dveře i okna, rovnala, stolek přistavila k oknu, na které dala květiníky s muškáty.

Až se Anežka chodila dívat na světnici, dříve nevlídnou, nebílenou, a běžela pro

matku, aby také přihlédla. "Snad dá na stůl bílý ubrus," předvídala.

Ubrus tu nebyl, ale košíček s nitěmi. Jehlami a jinými potřebami k šití.

Pepík hned si všimnul, že na stěně jsou obrazy svatých a malé zrcátko se schránkou na hřebeny a kartáč.

"Nějaká pořádná osoba," řekla Šafránková, nahlédnuvši oknem do světničky, když služka odešla do chléva. Viděla, jak nedrahně peří visí v pytlíku na stěně, jak urovnány jsou zásobní postroje a co se tu dříve povalovalo. Všimla si vystlané postele, nedělních šatů na rohatině, vycištěných botek pod lavicí. V domku byla i kamna, nikdo se o ně nestaral; teď byla vymazána hlinou a dvířka černě natřena. Na krovci uloženy nádoby, jichž deputátnice dříve užívala, dokud nepřišla ke společnému stolu. Také tu byla hranička dříví, které si přivezla ze dvora, jež jí tam zbylo.

Celý týden se pilně pracovalo, ale v neděli se zachovával nedělní klid, pokud bylo možno. Služka obstarala chlév, snesla, čeho bylo třeba v kuchyni, potom se svátečně ustrojila a šla s chlapcem do kostela. Až se lidé za nimi chlíželi. Už věděli, že je to služebná od Šafránků, vdova, že byla přijata do práce k nim i se svým dítětem. Někteří by se rozpakovali takou vzítí do služby z obavy, že málo bude pracovatí se synkem, ale neslyšeli, že by si Šafránkoví stěžovali. Už měsíc sloužila, na zkoušku byla, ale nikdo jí nepropouštěl. Sama se také nehlásila. Viděli ji, jak běhá po dvoře, chodí na pole, chlapce má buď při sobě, nebo tento ještě ráno vyspává a potom doprovází děti na občinu. Když se tázali hospodáře, jak to jde s posluhou při dítěti, odpovídal: "Nikomu neprekáží."

Petroňová posud jako vdova nosila v neděli černý šat, Karla si strojila jednoduše, ale čistě. Usedla v kostele do lavice, hocha měla při sobě. S nikým na zpáteční cestě se nezastavovala, nehovořila — neboť žádných spolků nevyhledávala, sobě samé dostacující.

Odpoledne měla volno, mohla si vyjít na besedu, ale Petroňová se uchýlila do své světničky. Karel odběhl s dětmi, jeho matka prohlédla obou šat a zašila kde jakou trhlinu. Tak byla zaneprázdněna, že

ani nevěděla, co se děje na statku. Když byla hotova, vzala kalendář, jichž našla několik odložených na statku, a četla. To byla její milá chvilka oddechu. Dokud byla ve dvoře, kde zemřel její manžel, chodila na hřbitov. Teď jenom na nebožtíka vzpomínala. Když byl čas, vstala, odložila lepší sukni a vážila vodu. U stavení bylo otevřené okno, u něhož seděla Šafránková.

"Hospodyně sama doma?" zeptala se.

"Ano, muž šel do hostince, děti si hrají na zahradě —" řekla hospodyně.

"Je slyšeti, jak se veselí," přisvědčila služka, rozeznávajíc i hlas svého synka.

V neděli se nepásl, husy byly zahrazeny a dostaly nasekanou trávu. Ani chlapec, který pásł dobytek, nepřišel. Odebral se ke svým rodičům.

"Trochu vody přinese i sem," žádala Šafránková, podávajíc oknem džbán.

Marta nechala konve a rychle hleděla vyhověti. Vypláchnuvši džbán, naplnila čerstvou vodou.

"To jste ve dvoře v neděli tak brzo uklízeli ve stájích?" ptala se hospodyně.

"Ale kde! Tam se mnohdy šafář nahoboval a napobízel! A odbylo se to časem ledabyle."

"Tak to někde bývá," řekla Šafránková.

Služka šla po své práci. Když se vrátil hospodář, bylo všechno v pořádku.

"Což chce Marta někam mezi chasu?"

"Ale kde? Ta není taková. Už má bláznivá léta za sebou," mínila hospodyně.

"No, a v hostinci se mně smáli, že bude me chlapce opatrovat, zatím co jeho matka bude se toulati," sděloval Šafránek.

Mohlo se tak státi, kdyby byla Petroňová povolila. Ta však odolala a odmítla všechny nabídky jako v panském dvoře. Dostavili se junáci, klepali na okno u domku, to se otevřelo a vdova veřejně a hlasitě prohlásila: "Mně se zdá, že jste se zmýlili. Já jsem daleko od toho, abych koho přijímala. Odejděte, sice zavolám hospodáře."

"Snad nebude tak zle," mínili návštěvníci.

"Bude, a já si jednou pro vždy takové návštěvy zapovídám!"

Bouchlo okno, a vetřelci schlíple odcházeli. Ve statku posud nespali a pootevřenou vyhlídkou slyšeli každé slovo.

"Ti byli odbyti!" poznamenal Šafránek.

"Dobře se jim stalo!" schvalovala hospodyně. "Dle toho naše služka je poctivá žena."

Už nikdo nepřišel, ale Petroňová byla zastavována na cestě, přemlouvána, aby se dostavila k zábavě, aby se obveselila.

"Dejte mně pokoj a bavte se se svobodnými!" odbývala dotěravce. "Jsem vdova —"

"Mladá vdova, která se ještě nemusí skrývat před světem."

"Mám dítě, o to se musím především starati. Mějte se dobře!"

Od těch dob měla Petroňová pokoj, chasa se o ni nestarala, a ona byla spokojena. Nebyla škarohlednou, mrzoutem, konala své práce, zazpívala si, promluvila, byla-li oslovena, nejvíce s hospodyní, neboť si tuto naklonila. Vyslechla, co Šafránek poručil. Bylo slyšeti, jak mluví se synkem ve své světničce, jak ho poučuje, napomíná, s ním se baví.

Za Karlem do domku přicházely také hospodářovy děti, neboť se jim tu líbilo. Pepík donesl sem i svoje hračky a dovolil staršímu chlapci jich užívat. Matka byla ráda, že jsou děti zabaveny, že nemusí mít o ně starost. Když je omrzel pobyt ve světnici, šly na dvůr, na zahradu. Bylo-li pilno na polích, děti hlídaly stavení. Anežka už byla tak rozumná, že uzamkla a schovala klíč. Cizí lidi odbývala, že domácí nejsou doma. Nedala se zlákat, aby otevřela, když k tomu byla vybízena, aby donesla sklenici na vodu.

"U pumpy je hrnček," odbývala dotěravce, jenž by se rád dostal do stavení. A když se přece dral dovnitř, vyhrožoval Karel: "Odvážeme psa." Ten zuřivě štěkal a cenil zuby.

"Jenom se opovaž!" zlobil se vetřelec. "Nabiju psu i tobě."

Přece však odešel, a děti večer vyličovaly vrátivši se rodičům, jakou tu měly nemilou návštěvu.

"Ani u vrat závoru neodstrkujte," připomínal hospodář.

"Ten zlý muž si ji odsunul sám."

"Myslí, že nikdo dospělý není doma a zle by tady hospodařil," řekla služka.

Sama hlídala v noci. Když pes mnoho

štěkal, když se něco ozvalo, vstala, šla k oknu a pozorovala, co se děje. Kdysi vyšla až na dvůr a viděla Šafránka, jak stojí na záspí. Pušku měl v ruce.

"Také nespíte?" otázal se.

"Nemohu, cosi podezřelého se tu děje."

Té noci se nic nestalo, ale za několik dnů se návštěva zlodějů opakovala. Šafránek měl vykrmeného vepře, a ten jim dělal velikou hlavu. Zase pes štěkal, ale prací unavený hospodář se neprobudil. Ven vyběhla Petroňová. Pes, vida posilu, tím více dorážel a na lupiče se vrhal. Petroňová křičela na sousedy, ponocného, a když se tito sbíhali i s hospodářem, zloději se dali zadními vraty na útěk do polí. Ale měli neštěstí, jeden ztratil čepici a dle té byl poznán. Banda byla prozrazena a na delší dobu krádežím učiněn konec.

"Až bude Šafránek zabíjeti, at' vám dá pěknou výslužku," připomínali sousedé. Ale hospodář v tu dobu takový kus nemínil porážeti; vepře prodal a Martě dal dvacet korun za hlídání. Sousedy upokojil, že se jim odmění, až bude zabíjeti masopustníka.

Šafránkovi mohli vésti spokojený život, spíše jim přebývalo, než se nedostávalo, se sousedy se snášeli dobře a teď si pochvalovali služku Martu. Pasák Ludvík málo zlobil a hleděl ukrýti, když dobytek udělal škodu. Doprovázel hospodáře při orání, udržoval dvůr v pořádku, pomáhal při mlácení, dělal řezanku; ve vsi kamarádi ho nazývali — nádorníkem. Děti se na něj obracely, aby jim zhotovil houpačku na jabloni, nebo opravil vozík, s nímž jezdili pro písek. Ludvík rád vyhověl, když dostal mimořádně buchtu nebo vdolek, kterých byl velikým milovníkem. Anežka mu mnohdy kus schovala a podstrčila ze svého podílu.

Tedy spokojenost mohla panovati na statku, kdyby Šafránková časem nepostonávala. Byla vždy slabé tělesné soustavy, pokašlávala a třeba se šetřila a nikdy nehověla výstřednostem, přece poléhávala a postonávala. Ted' při služce měla značnou úlevu. Marta za ni konala nejtěžší práce, už také vařila, sama prala a žehlila. Hospodyně mohla usednouti a dávat pokyny. Ale musila často vyhledati lože.

Šafránek byl se ženou u lékaře, ten pře-

depsal prášky, radil k úpinému klidu, aby nemocná měla vydatnou stravu, aby pila denně sklenku dobrého vína.

Hospodář doma všechno opakoval před Martou a ta přisvědčila. "Vynasnažíme se," pravila a hned určovala, co se bude díti. Ludvík ji zastoupil na poli, a mohla tudíž ujmouti se vedení domácnosti.

Až se podivila hospodyně, když jí Marta předložila smažené kuře. Něco podobného se dostalo zde na stůl pouze o pouti nebo posvícení.

Šafránková chtěla se dělit s dětmi, zavolati je do světnice, ale služka odepřela. "Dostanou svoje; co zbude, necháte si k večeři."

Také přinesla z města víno a nalávala.

"Mám se jak o hodech," smutně se usmála Šafránková.

"Potřebujete toho," řekla Marta. Ač byla vybízena, aby se napila, ani neokusila.

Nadcházela zima, nebylo tolik práce venku, Marta se mohla více věnovati hospodyni. Ludvík už nepásl, ale nebyl propuštěn, aby pomohl při uklízení stájí, sekání dříví, čerpání vody. Spotřebovalo se hodně paliva. Také Petroňová si zatopila ve světnici tím, co dovezla ze dvora a sehnala v létě. Sebrala kde jakou suchou větev, i do lesa zaskočila a na trávě měla něco k pálení. To si dávala k domku, aby měla na zimu.

Šafránek si toho povšimnul a jenom kynul hlavou. Nebyl povinen služce dávat palivo, může se ohřátí ve velké světnici.

Marta sebrala i kousky uhlí a dala do bedny. Doma topila pouze v neděli a když Karla koupala. Nikdo jí nemohl brániti. Ale nyní, když hospodyně churavěla, služka zřídka statek opouštěla. Přivedla i Karla, aby si hrál s Pepíkem. Anežka už docházela do školy.

V zimě k Šafránkovým večer přicházeli sousedé, vypravovali a vykuřovali. Než kouř dusil hospodyně, proto Marta je upozornila, aby zanechali kouření. Proto se nakrátko zdrželi a odcházeli do jiných stavení.

Marta zkracovala návštěvy žen a Lorešovou přímo vyzvala, aby ustala s novinkami, že to hospodyně nebaví.

"Pomohla jsem jí na pěkné místo, a teď mne odtud vyhání," hubovala pro sebe

hokynářka. Hlasitě se neodvažovala k výčitkám, neboť nyní téměř výhradně obchodovala s Martou, která hospodyně zastupovala.

Petroňová odváděla děti do svého domku, aby nemocnou neobtěžovaly. Zde zatopila, dvířka u kamen uzavřela, aby se nestalo neštěstí, dětem dala hračky a občas se na ně aspoň oknem podívala.

Šafránek viděl, co činí, vyzval služku, aby si brala palivo pro světničku. Brzo se do ní přestěhovaly i jeho děti na noc. Petroňová upravila lože, také zde ulehala, ale v poslední době mnohdy v noci povstala, aby posloužila nemocné a hospodáře vystřídala. Se Šafránkovou to bylo horší a horší; už nevycházela — buď ležela nebo seděla u kamen. Navštívil ji lékař i kněz, byla ke všemu odhodlána, tiše trpěla. Ujistovali ji, že zjara se jí polehčí a stav její se k dobrému obrátí. Klidně naslouchala.

Nyní teprve Šafránkovi poznávali, jak dobře pochodili, že si vzali Martu, třeba jest už starší a má dítě. To pranic nepřekáželo, a matka jeho konala všechny příslušné práce a nyní ještě pečlivě obsluhovala nemocnou. Však jí hospodyně děkovala slovy i pohledem.

"Nic tak," odpírala Marta; "vy hleďte, abyste se ušetřila a pozdravila. Já se v tom vyznám, vždyť jsem sloužila nemocnému muži při práci ve dvoře."

Hospodář ji k tomu měl, aby si zdřímla ve dne, když v noci slouží jeho ženě. Někdy skutečně ji spaní přemohlo, ale, probudivši se, vyskočila, jako by při něčem nedovoleném byla přistižena.

Posléze povolal Šafránek ze sousední vesnice tetu-výměnkářku, aby aspoň uvařila. Viděl, že Marta nemůže všechno zastati. Ale služka ponechala si obsluhu nemocné a tato také ji obyčejně volala. I dětem hleděla vyhověti, neboť obstarožní teta byla netrpělivá a hned trestala. Nejvíce to odnesl Karel, proto se jí všemožně uhýbal.

"Ta je zlá!" požaloval si matce.

"Nechod' tetě do cesty!" radila Petroňová. "Jdi do světničky!"

"Aby nemusila mít služka svůj pokoj!" nadhazovala teta.

Marta mlčela, a nikdo nedával závistnici za pravdu.

Když se Petroňová v neděli chystala s dětmi do kostela, hospodyně pravila: "Tak se tam také za mne pomodlete."

"Jak bychom mohli zapomenouti!" odpověděla služka. Vyplnila správně žádost, aby Bůh nemocné ulehčil. Že by se zcela uzdravila, nebylo naděje; neboť jí plíce nemohl nikdo nahraditi.

Už končila zima, oteplovalo se, když Šafránková si počala libovati, že jí jest tak lehce. Otevřeli okno, a čerstvý vzduch vnikal do světnice. Na protější hrušce už zpívali špačkové.

Celá rodina byla pohromadě, když nemocná pojednou se vzpřímila, nazvedla ruce, jako by chtěla žehnati, pojednou klesla a vydechla poslední.

"Dotrpěla," zašeptala Marta.

"V neděli bude pohřeb," poznamenala teta.

Šafránek jí naznačil, aby mlčela. Služka vzala děti, poklekly a modlily se.

Pohřeb skutečně byl v neděli odpoledne za hojné účasti. Šafránek vedl obě děti, služka svého synka. Teta zůstala doma, aby něco uvarila k pohostění příbuzenstva.

Šafránková byla se všemi počtami pochována, a na statečku nadešel obvyklý život, když z jara bývá tolik práce a různých starostí. Hospodář musil jíti k soudu, který dělil pozůstalost po nebožce. Byla polovičníci veškerého majetku. Otec ke všemu byl svolný, nechť je sirotky ošidit. Sám bude hospodařiti, pokud se Pepík nestane plnoletým.

Marta plnila svoje povinnosti, jenom variti nyní nemusila, to obstarala teta, která tu zůstala. Nikdo ji neodpuzoval, a ona po svém výměnku netoužila. S Martou se nespřátelila; stále ji podceňovala jako bývalou deputátnici ve dvoře. Broukala na Karla a chtěla dávatí jídlo služce stranou. Ale děti vzaly Karla mezi sebe, a hospodář kynul Petroňové, aby přisedla ke stolu.

První nevůle vznikla, když Šafránek dělil šaty po nebožce. Něco dal Lorešové, která se hned po pohřbu přihlásila, ostatní aby si rozdělily teta s Martou. Tato byla by se vším spokojena, ale tetě se nelíbilo to či ono a chtěla, co si Marta už odnesla. Když se to opakovalo, služka přinesla všechno a

pravila: "Vezměte si to, budu bez toho živa."

"No, no, jenom ne tak pyšně!" durdila se starší žena, která si nyní dávala říkati hospodyně a chtěla v domě vládnouti.

"Vám to přísluší," lísala se Lorešová, která se nyní při koupí drůbeže a másla na tetu obracela.

Marta pozorovala ten obrat, ale mlčela. Co jí bylo na šatech přiděleno, pověsila ve světnice na stěnu. Ted' bylo hodně práce, také zahradu bylo třeba uvést do pořádku. Teta sem přišla, podepřela si boky a poroučela, kde se má co sít a sázeti.

"Jenom že by nám takto nic nevyrostlo," odpovídala Marta; "zelenina se musí na záhonech střídati. Vy nevíte, kde co loni bylo."

"Ale já to poručím," zvolala nová hospodyně.

"Zde poručí pouze hospodář," opáčila Marta.

"Vy můžete býti ráda, že vás tady s tím dítětem trpíme," vykřikovala teta.

"Dítě mně zde posud nikdo nevyčítal. Vy k tomu nejméně máte práva a příčiny. Ostatně, rozhodne někdo jiný."

Marta dále kopala, nevšímajíc si poručnice. Tato chvíli bručela, a pak odešla.

Když se dostavil Šafránek, aby zasil semena, služka pravila: "Já sklízeti nebudu."

"A proč?" divil se hospodář.

Marta pověděla, jakou rozmluvu měla s hospodyní, dokládajíc, kdyby to tak mělo déle trvati a se opakovati, že by si vyhledala jiné místo, třeba zase ve dvoře.

"Tady poručím já, na mne se obračejte, a s tetou promluvíme vážné slovo," řekl hospodář.

Marta si nepřála, aby k vůli ní byly mrzutosti. Hospodyní, jak mohla, uhnula a také Karel jí nesměl choditi do cesty. Ten nyní s Pepíkem pásł housata na občině.

Teta se přidržovala kuchyně a všemožně si nadlehčovala.

Za čas vyhledala Lorešová na poli Šafránka a po delších omluvách vytasila se s návrhem, aby se vdovec znovu oženil. "Takto zůstatí nemůžete, domácnost vám hyne, děti pustnou. Věděla bych o bohaté nevěstě."

Hospodář se na tuto ani netázal, ale hned hokyni odbyl.

"Na nový sňatek jsem posud ani nepomyslel, a bude-li toho třeba, sám si nevěstu vyhledám."

"Vdova Kalašová nebyla by k zahození, má sice už syna, ale ten jest už zaopatřen."

"Nechci Kalašovou, ani jinou!"

Šafránek pobídnul voly a jel dále na louku pro travu.

Hospodařilo se dále, sklízelo se a mlátilo obilí, bylo třeba vařiti pro žence i mlatce, kteří byli ke stravě, a teta si počala stěžovat, že všeho nezastane, aby jí k ruce bylo zjednáno děvče, jinak že se vrátí do svého výměnku.

"Můj stateček tolik služebných nesnese," pravil Šafránek. "Byly doby, kdy jsme všechno zastali s nebožkou ženou."

"Však z toho měla!" nadhodila hospodyně.

Domnívala se, že by to bez ní zde nešlo, a dovolila si poznámky, vrtochy a chtěla vším vládnouti. Až to Šafránka mrzelo, že ji volal a rád by se jí zbavil. Ale jak?

Už rok odpočívala Anna na hřbitově a v kostele byla za ni ve výročí úmrtí mše svatá.

Šafránek navštívil s dětmi hřbitov, pomodlil se u hrobu a zdálo se, jako by s nebožkou měl nějakou poradu. Už před tím o něčem přemýšlel. Navrátil se domů, šel do zahrady, kde Petroňová vyhrabávala z trávy uschlé listí a kamínčí. Vidouc hospodáře, zastavila se, aby se otázala, co dávati na zkypřené záhony.

Šafránek nechal dotaz nezodpověděný a přistoupiv blíže, sám se ptal: "Marto, nechtěla byste si mne vzíti za muže?"

"Já?" divila se Petroňová, vytřeštivši zrak.

"Chci se oženiti, potřebuji pro děti matku, pro stateček hospodyní. Doufám, že byste obě zastala."

"Ale vždyť nemám ani výbavy, ani věna..." vypovídala Marta. "A mám dítě..."

"Já dvě, které k vám už lnou jako k matce. Rozmyslete se! Postaral bych se i o vaše stáří, abychom mohli spokojeně žít, až zestárneme, v onom domku, který nyní obýváte."

"A co vaše teta?" vzpomněla Petroňová.

"Ráda odejde. Už se nabažila býti hospodyní a starati se."

Ted' Marta mnoho nenahrabala, a i jiná práce nešla jí tak od ruky jako dříve. Toho večera dlouho bděla, ale sotva by zahnala zloděje, kdyby se dostavil. Usoudila, že nabídka je pro ni vyznamenáním, že bude zaopatřena. Proto, když se Šafránek znovu tázal, slíbila mu ruku, ale s podmínkou, aby jí nebylo vyčítáno, že peněz neměla, a aby s Karlem bylo zacházeno jako s vlastními dětmi, což hospodář slíbil.

A nyní Šafránek jednal rychle, aby ušel všem řečem. Odejel do města, kde zajistil Martě podíl a výměnek, aby nebyla nadále považována za služku, zadal prohlášky jednou za třikrát, a hned na pondělí vyjednal si svatbu ráno, k níž požádal pouze dva sousedy za svědky. Teta nevěděla o ničem.

Jestliže každé prohlášky vzbudily pozornost, Šafránkovy s Martou způsobily přímo zděšení.

Posavadní hospodyně, která poněkud nedoslýchala, tázala se sousedky, kdo se žení.

"Váš hospodář!" zněla odpověď.

"A s kým? Vždyť já o ničem nevím!"

"S Martou Petroňovou."

Mnohý ani nevěděl, jak se vlastně služka Šafránkova jmenuje, ale teta znala její jméno. Pojal ji úžas i zlost, celá se chvěla a musila opustiti kostel postranním východem. Hned nevěděla, co má dělati. Hospodáře už nepřemluví, když má prohlášky. Pospíchala tedy domů a rychle skládala svoje věci, aby se odstěhovala. A měla ochotnou pomocnici. Lorešová přijela pro uzly s trakařem. Také byla dopálena, že se sňatek provádí bez jejího prostřednictví a že jí z něho nic nekouká.

Tetu mrzelo, že ji nikdo nezdržuje, aby zůstala. Šafránek byl na zahradě, Marta ve své světničce. Oba věděli, co se děje, ale nevystoupili.

Když už vyjížděly obě ženy z vrat, Ludvík-nádvorník volal: "Tetičko, zapomněla jste tu zástěru!"

Ta visela na plotě. Odcházející se už pro ni nevrátily.

Šafránek s Martou šli do kostela pěšky, zde byli v tichosti oddáni a vrátivše se, každý se bral za svou povinností.

"Chudá nevěsta, chudé oddavky," prohodily ženy před chrámem.

Nebylo třeba dětem představovati novou matku, Ludvíkovi hospodyně; na statečku nic se nezměnilo. Marta ujala se domácnosti. Brzo si jí vážili v sousedství. Nejvíce však byl spokojen hospodář.

Velkovévoda a selka.

Za mladých let, kdy známý německý básník Goethe už vydal několik veršovaných knih, byl mezi jeho ctiteli i jeho nejdůvěrnějšími přáteli též mladý velkovévoda výmarský Karel August, tehdy nesmírně veselý pán. Goethe byl častým jeho hostem a kdykoliv přijel, bylo na dvoře vévodském ještě veseleji. Zábavy, pitky, hony se střídaly co nejčastěji a trvaly zpravidla do noci, až se na to výmarští obyvatelé zlobili. Vévodova družina je často znepokojovala a budila ze spaní praskáním bičů, výskotem a řevem, zvláště když se pozdě vracela z vyjížd'ky po okolí. A v nejedné dědině provedla často veselý kousek, který mnohé rozesmál, avšak jiné velice podráždil. Kdysi velkovévoda s Goethem se na honu odloučili od družiny, a že v lese zabloudili, byli rádi, když se dostali k osamělé selské chalupě. Ježto měli hlad, vešli do ní a prosili selku, která byla sama doma, o trochu mléka a kus chléba. Selka, která je považovala za myslivce, vyhověla jejich přání, a když dojíkali, vyšla na dvůr se podívat po drůbeži. Toho využil velkovévoda a chytiv k nim se lichotícího kocoura, hodil ho do máselnice, opět ji přiklopiv trychtýřovým nástavcem. Nato oba — vévoda i básník —

odešli. Selka po svém návratu do kuchyně ihned byla upozorněna kocourovým mňoukáním na to, co se stalo a kocoura zachránila. Ale za to oběma nevděčnickům dlouho ještě spílala. Po nějaké době velkovévodovi bylo přece jen stydno, že takhle se selce odsloužil a proto si umínil, že se omluví a škodu jí zaplatí. Opět se odloučiv od družiny, zašel do chalupy a žádal pouze o trochu vody, které se mu také dostalo. Selka nezmiňovala se o ničem a proto velkovévoda začal sám, sváděje onen nemístný vtip na svého společníka. A aby předešel hromobití, vtiskl selce do ruky tři zlat'áky jako náhradu za učiněnou škodu. To ovšem selku přivedlo do lepší nálady a proto pouze pravila: "Já jsem si hned myslila, jak jste k nám vešel, že jste tu tenkrát byl s tím darebou, ale abych vám pověděla pravdu, neutrpěla jsem škody ani za mák. Máslo jsem dotloukla a dobře prodala."

"To si někdo asi podivně pochutnal! — Prodala jste je na trhu?" tázal se vévoda.

"Ale kdo pak by chodil s trochou másla na trh!" odvětila selka. "Prodala jsem je vévodské kuchyni. Pro ty flamendry tam v zámku bylo až příliš dobré!"

Dobře hlídal.

Starosta obce nechal vyměřit obecní pozemky. Mezi vyměřování přišla neděle. Inženýr, chtěje na neděli odjetí k rodině, žádal starostu, aby ty kolíky někdo neukradl. V pondělí vrátivší se inženýr nespátl na pozemcích ani jednoho kolíku. Celý rozmrzen nad zmařenou prací, tázal se starosty po kolíkách. Pan starosta vědom si své

opatrnosti, odvětil klidně: "Já jsem ty kolíky uklidil, aby se neztratily!"

Zcela správně:

"Co to děláš, Miluško?"

"Píši Růžence psaní."

"Vždyť neumíš ještě psát."

"To nic nedělá; Růženka také neumí ještě číst."

Po trpké zkoušce

Napsal J. Skála

MALÉM okresním městečku zrovna na náměstí byl v celém okolí známý soukenický krám, nad jehož dveřmi byla upevněna vývěsní tabule s nápisem: Václav Král, obchod sukrem a krejčovskými potřebami. Královi se sice obchod velice dobře dařil, ale že měl několik dětí, nebyl tak bohatý, jak lidé si mysli. Však se také za boháče nikdy nevydával. Byl skromný a jeho nejstarší syn Stanislav následoval příkladu otcova. Proto si snad také zvolil za přítele hodného Pavla Jiřinu ze sousedství. Oba lnuhli k sobě, i když opustili školu.

Stanislav s otcem potom prodával v krámkě, neboť byl určen k tomu, aby jedenkrát převzal obchod po otci. Pavel studoval dále, odešel do Prahy na obchodní akademii a když i tu nabyl potřebného vzdělání, vrátil se do rodného města, kde se stal úředníkem v místní záložně.

Nyní oba přátelé opět se častěji vídali a v neděli vycházeli spolu i na výlety, jichž často zúčastnila se celá Královic rodina. Z té záhy nejmilejší byla Pavlovi Stanislavova sestra Hermína, dívka již osmnáctiletá, vynikající krásou i bystrostí ducha. Proto Pavel často jí věnoval více pozornosti než jejím ostatním sourozencům, ale brzy poznal, že nestojí o jeho přátelství, neřku-li lásku. Že o její ruku se ucházeli četní ženiši, byla domýslivá a Pavel vždy skromný, nenáročný, nijak nevtíral se v její přízeň. Namáhal se, jak dovedl, aby ve svém srdci potlačil klíčící lásku k Hermíně, ale nedařilo se mu to. Proto byl často smu-

ten, což neušlo Stanislavovi, jenž proto často domlouval své sestře.

I matka dívčina to zpozorovala a nejednou řekla dceři: "Víš, že nemáme jen tebe, a proto tvoje věno nebude tak veliké, jak se domníváš, a jak myslí všichni ti, kteří ti nadbíhají. Kdyby si tě Pavel vzal, mohla bys mluvit o štěstí. Má zajištěné postavení, v záložně opět povýšil, celá její správní rada ho považuje za nadaného a nejlepšího svého úředníka. Poněvadž dosavadní pokladník jest už stár a co nejdříve odejde do výslužby, Pavel jistě se stane jeho nástupcem."

Ale dcera se jen smála matčiným slovům a její otec říkával: "Je blázen, nemá rozum, pouze pořádné zklamání ji vyléčí."

"Jen aby ji nevyléčilo pozdě," dodávala paní Králová.

Netrvalo to dlouho a Pavla potkalo ještě jiné neštěstí, jež ještě více rozdrásalo jeho srdce. Umřela mu milovaná matka. Ještě že měl tetu, která byla vdovou po vrchnostenském důchodním a jež ujala se jeho domácnosti. S paní Královou byly krajaneky, znaly se od dětských let a proto obě paní opět navázaly staré přátelství. Často i o tom mluvily, jaký by to byl hezký manželský párek, kdyby Hermína si chtěla vzít Pavla za muže. Proto kuly spolu plán, jak by oba mladé lidi sblížily.

Než se kdo nadál, nadešel poslední den před vánočními svátky. Pavel se stavěl u Králů přátel jim, aby je v spokojenosti a zdraví strávili. Toho použila paní Králová a řekla Pavlovi: "Což, kde jsou děti, jako

u nás, tam jest veselo, ale vám bude, pane Pavle, smutno. Po prvé budete slaviti Štědrý večer bez maminky a proto víte co? Přijďte k nám na večeři s tetičkou. Už jsem s ní o tom také mluvila a ani ona není proti tomu. Prosím, nezdávejte se, velice rádi vás uvidíme, vždyť jak vy, tak také vaše paní matka vážila si naší rodiny, jako zase vy nás všech."

Pavel se sice zdráhal, ale že také Hermína, snad aby nepohněvala matku, mu řekla: "Jen přijďte!" po krátkém váhání toto pozvání přijal, ale velice toho litoval, že raději nezůstal doma. Štědrovečerní hostina sice byla bohatá, jídla výborná, neboť jak paní Králová, tak její dcera byly dobrými kuchařkami — ale když utišily se radostné hlasy dětí podělených dárky, a když dohasly svíčky na vánočním stromku, zábava mezi dospělými vázla. Hermína ze zlosti, že jí bylo vykázano místo zrovna vedle Pavla, zřejmě dávala na jevo svou nelibost. Když Pavel o něčem jí začal vypravovati, neposlouchala ho, navazovala hovor s jeho tetou, tak že Pavel byl jako na trní.

Aby zakryl svou bolest, rád přijal vyprávění Stanislavovo, aby si zahráli v karty o ořechy, ač ani jeden z nich nebyl přítelem této zábavy, zvláště o Štědrém večeru. Hry se sice zúčastnila s otcem a Pavlovou tetou i Hermína, ale když mladý aby si jí nepohněval, schválně ji nechával vyhrávat, dávala mu opět na jevo svou nelibost. Posléze se vymluvila, že jí není dobře, a paní Králová, aby zakryla jednání své dcery, sváděla její nevolnost na námahu v kuchyni.

Hra byla brzy přerušena a Stanislav tím více se namáhal aby pobavil Pavla a jeho tetu vypravováním různých příhod. Pan Král bavil se s dětmi, jež byly plny hovoru o svých dárkách.

Smutně a brzy vracel se Pavel s tetou domů.

"Že jsme tam šli," litovala stará paní. "Ta Hermína je skutečně k nevystání. Divím se, Pavle, kam jsi dal oči! Radím ti poctivě: vyhledej si jinou nevěstu, třeba méně krásnou, třeba jen chudou, ale ne takovou hrdopýšku, s tou nikdo šťastný nebude."

Ale Pavel přece nedovedl utlumiti žáru svého srdce. Chtěl zapomenouti a proto přijal nabídku většího peněžního ústavu v Plzni, dav výpověď v záložně.

Za jeho nepřítomnosti mnoho se změnilo v okresním městečku. Umřela i paní Králová, již Pavel měl rád jako svoji druhou matku. Proto poslal Stanislavovi vřelý soustrastný dopis s pěkným věncem, ale sám nepřijel, vymluviv se, že se nemůže vzdáliti z úřadu. Stanislav chápal, co bylo asi vlastní příčinou a proto přímo to řekl do očí Hermíně. Ale ta jen pohodila hlavou, vždyť o její ruku opět ucházeli se jiní ženiši. První z nich byl bohatý statkář, dobrý sice už čtyřicátník, do kterého se Hermína zamilovala až po uši. Ale vypočítavý ženich sotva slyšel o malém věnu, vzal do zaječích, aby učinil místo druhému. Ten byl kupcem v sousedním městě a dosti sličný muž. Ale právě, když se Hermína už skoro pro něj rozhodla, dozvěděla se, že je to zaletník, jenž má kdesi nemanželské děti. Přišel i továrník z L., ale právě když mělo dojít k zasnoubení, sehnal někde nějakou starší nevěstu nejen s prachovými duchnami, ale také s tobolkou, a bylo po lásce.

V době své dovolené dostavil se do svého rodiště Pavel, aby učinil návštěvu své tetě, které nechtělo se do Plzně za ním přestěhováti. Navštívil i Královu a tu teprve Hermína si povšimnula, jaký krasavec se z něho stal během necelého půl roku. Byl velice pěkně a vkusně oblečen, jeho chování a také tahy v jeho obličeji se staly ještě jemnější a ušlechtlejší. S Hermínou však promluvil jen několik slov, plných ostýchavosti a opět odejel.

V srdci Hermíny pojednou stal se veliký obrát. Často se na Pavla vyptávala svého bratra, neboť věděla, že oba mladí muži si dopisují. Ale Stanislav schválně dráždil zvědavost sestřinu a to právě proto, že poznal obrát v jejím citění a smýšlení po jejích trpkých zkouškách. Pavlovi toho však nezatajoval, ale ten nevěřil příteli, myslel si: "Těší mne, aby zmírnil moji bolest."

Ale netrpěl jen Pavel, začala trpěti i Hermína. Nyní, když si vzpomínala na jeho srdečné, upřímné k ní chování, na jeho skromnost a čistý, bezvadný život, plný

našení pro práci a touhy po klidném domácím krbu, začali se jí všichni ostatní mužové protivit.

Čekala, že bude Pavel psát také jí, ale zklamala se, psal teprve tehdy, když Stanislav mu poslal dopis, v němž se ho tázal, co dělá a zda není churav, že nedává nic vědět o sobě.

Teprve po několika dnech došla od něho odpověď, v níž sděloval, že opět povýšil a že má mnoho práce, ježto musí se namáhati, aby se vpravil do nového úřadu.

"Co píše?" nedočkavě se tázala Hermína bratra.

"Že opět povýšil a že je prací přemožen," odpověděl Stanislav.

"A více nic?"

"Nic, než že otce a též tebe pozdravuje."

"Také mohl něco jiného připsati. Patrně zpyšněl, bude se za nás pomalu stydět."

"To Pavla málo znáš! Jest to tentýž můj přítel, jaký býval, a co víc — ctitel naší rodiny. Škoda, že jsi se k němu vždy tak chovala. Posledně jsi k němu byla ovšem laskavější. Ale jak to bývá ve velkých městech, bude mít asi vyhládnutou nevěstu a snad hodně bohatou i krásnou zároveň. Má tam peněžní styky s bohatými rodinami a tak o příležitost nouze mítí nebude," doložil Stanislav, aby sestru potrestal.

Hermíně bylo, jako by jí někdo bodl do srdce, když slyšela ta bratrova slova. Odešla po té do svého pokoje, kde se skoro rozplakala. Ó, jak by si byla přála, aby Pavel zůstal tím, čím byl, úředníkem v menší záložně u nich v městě, která se nyní změnila v okresní hospodářskou záložnu! Aspoň ta propast nebyla by mezi ním a ní tak veliká. Cítila, že ho miluje, ač byla si jistá, že jeho láska k ní vychladla. Ale což kdyby přece ji dosud měl rád? Jak ona dá mu na jevo, že není k němu už tak lhostejná, ba naopak, že by mu ráda podala svou ruku?

Tak uvažovala od toho dne, kdy i její noci byly neklidné.

"Má skutečně už vyhládnutou jinou nevěstu? Musím to vědět. Ať tomu tak, či jinak," řekla si a umínila si zajet do Plzně, kde byl Pavel úředníkem.

Že láska bývá vynalézavá, i Hermína vymyslela si záminku. Proto jednoho dne

řekla otci, že by ráda si zajela do Plzně, aby prý navštívila svou přítelkyni, která tam po svém přesídlení s rodiči, vážně ochuravěla.

Spojení drahou bylo výborné a proto otec dceři v tom nebránil, když mu řekla, že večer opět bude doma.

"Nyní se snadno dovím pravdy. Vyptám se v záložně, kde bydlí, to ostatní se snad dozvím u domovnice. Snad docela se s ním setkám tam na ulici, jakoby náhodou, až půjde domů z kanceláře, a uvidím, zda ještě chová ve svém srdci ke mně aspoň kousek lásky," řekla si. A již druhého dne, kdy vzala na sebe ten nejlepší šat, vydala se na cestu.

V městě snadno nalezla peněžní ústav a když četla na vývěsní tabuli, že se v něm úřaduje do jedné hodiny odpolední, šla skutečně navštívit svou přítelkyni, které o nemoci se ani nezdálo. "Kolem jedné hodiny budu chodit poblíže východu ze záložny a jistě se setkám s Pavlem, až půjde domů. Zatím mám dosti času," řekla si.

Přítelkyně a její rodiče přivítali Hermínu s radostí a zvali ji, aby zůstala u nich na oběd, ale odmítla ono pozvání, protože její návštěva, která byla jen záminkou, by byla pokazila její vlastní záměr. Proto se poděkovala a když její přítelkyně, jak se ukázalo, ani nevěděla, že Pavel nastoupil místo v téměř městě a to už před rokem, rozloučila se s ní co nejsrdečněji. Ale marně přecházela kolem záložny. V jednu hodinu se sice z ní výhrnulo dosti lidí, ale Pavla mezi nimi nebylo. Vrátný než se ho mohla na něco tázati, uzavřel vchod, před kterým zůstala státi, jako před zakletou branou.

Že v záložně úředníci zůstávají den co den až do druhé hodiny odpolední, aby knihy a zápisy uvedli za ten den do pořádku, to ovšem nevěděla. Proto byla rozmrzena tak, že si vyčítala nepředloženost svého jednání a nepozornost, která takto se na ní vymstila. Že do odjezdu vlaku bylo jí čekati tři hodiny a že měla hlad, zašla si do nejlepší restaurace na oběd. Neměla tam daleko. Oběd byl skutečně výborný, ale Hermíně nechutnala ani káva, kterou si dala přinést místo piva.

Zaplatím a raději budu se procházet po městě," pravila si, avšak jak užasla, když sáhla do polootevřené kabelky! Peněženky, kterou si vzala na cestu z domova v ní nebylo. V té chvíli zbledla jako stěna. V tobole bylo sice jen asi pět desetikorun, ale někdo patrně jí ty peníze ukradl.

"Co si počnu, ubohá, a jak zaplatím útratu! Jsem zde úplně cizí! Kdybych aspoň mohla dojít k své přítelkyni, ale jak opustit hostinec?" řekla si po chvíli. "Jako z učarování zanechala jsem doma dnes i hodinky a zlatý prsten, který nosím po mamince," jala si vyčítati a div neklesla, do mdlob. Kolena se pod ní třásla, téměř zoufale pohlédla na dveře, vedoucí do restaurantu z ulice.

"Pane Bože, pomoz! Co si počnu," zašeptala a hle, v té chvíli dveře se otevřely a jimi spěšně vešel — Pavel.

"Pavle — pane Pavle Jiřino!" chtělo se jí vykřiknouti, ale mladý muž ji už uviděl a vesele spěchal přímo k jejímu stolu.

"Slečno Hermíno, jaké št'astné náhodě mám děkovati, že vás opět vidím? Jest to opravdu náhoda, neboť sem zpravidla nechodím na oběd. Ale že mám dnes hlad a déle jsem se zdržel v záložně, řekl jsem si: Půjdeš dnes k zlatému křížku, protože to mám nejblíže. A co vás, smím-li vědět, přivedlo k nám do města?" mluvil Pavel, odkládaje svrchní kabát.

"Smím si k vám přisednouti?"

"Prosím za to, jen si sedněte. Také mne těší, že vás vidím. Přicházíte zrovna včas, jsem takřka bez sebe . . ." pravila chvějícím se hlasem Hermína.

"Stalo se vám, slečno, něco? Jste bledá a rozčilená . . ."

"Neštěstí sice ne, ale velmi nemilá nehoda. Považte si, přijela jsem navštívit svou přítelkyni a když jsem šla od ní po tržišti, někdo mi z kabelky vzal peníze! Ani jsem toho nezpозorovala, až teprve tu. Prosím vás, zaručte se číšníkoví, že za chvíli přijdu a zaplatím mu. Doskočím k přítelkyni, ta ráda mi něco peněz zapůjčí, abych mohla zaplatiti útratu. Lístek na dráhu mám, vzala jsem si zpáteční," řekla, klopcíc studem zrak a sahajíc znovu do kabelky. Ale přesvědčila se, že i ten zmizel, jako peněženka.

"Slečno, proč byste se vracela k přítelkyni, což nejsem tu já? Jen nebylo-li ve vaší tobole více peněz?"

"Nebylo. Jen asi padesát korun a ten lístek na dráhu."

"Tak to pust'te z hlavy, kdo by se soužil pro takovou maličkost! Tady máte stovku," řekl Pavel směje se. "Já už jsem myslil, že vás potkalo cosi horšího. Byla jste jako stěna, ale teď už máte tvářičky zase červené."

"Ne, tolik nepotřebuji, pane Pavle. Prosím, zapůjčte mi jen padesát."

"A nic víc? A což jestli jste mnoho propila?"

"Mám jen zaplatit oběd a bílou kávu."

"A koliv pív? — Deset?" tázal se Hermín žertovně.

"Víte, že piva nepiji. Prosím, nemuňte mne ubohou! Byl to bez toho trest na mne."

"Což jste něco zlého udělala?"

"Přelhal jsem otce," myslila si, ale neřekla to.

Pavel, jindy málovmluvný, byl plný hovorů. Poprosil ji, aby posečkala, až se naobědvá, že ji vyprovodí na dráhu.

"Co mám dělat? Jsem vaší dlužnicí," řekla Hermína, jakoby pověděla něco smutného.

Porozuměl jí, že žertuje, ale brzy začal mluvit vážně. Když se vyptal dívky, co dělá otec, Stanislav a ostatní její sourozenci, začal si stěžovati, jak jest mu smutno v novém působišti. Nenažíkal však na množství práce, ale za to vyprávěl, jaké soužení má s bytem. První pokoj, který si najal, nebyl zrovna z nejčistších. Stěhoval se tudíž do nového domu, ale tam byla hudební škola a sousedé měli radio. Betonovými stropy procházely všechny zvuky a rušily i jeho spánek. "Proto nezbylo mi nic jiného, než se opět stěhovati," dodal Pavel k poslodu a tu se záhadně zamlčel.

"Nu, a nyní jste spokojen?" otázala se Hermína.

"Ne valně," pokračoval Pavel. "Mám si ce krásný pokoj a nádherně zařízený, ač nájemné není velké. Majitelka u níž jsem v podnájmu, jest vdova po státním úředníku, ale má na neštěstí dvě dcery. Sotva mi je druhého dne představila, přišla starší z nich a prosila mne, bych jí půjčil nějakou

knihu. Jest prý ji dlouhý čas. Patrně chtěla, abych se s ní bavil. Chtěl jsem jí říci, aby si našla nějakou práci v domácnosti, ale pravidlo dvornosti žádá, aby muž si dal pozor na ústa. Vymluvil jsem se, že žádné knihy nemám, ale druhého dne přišla zas. Jest prý neděle, krámy jsou zavřeny a jí prý se zlámalo poslední pero při psaní nutného dopisu. Myslila patrně, že se jí otáží, komu psala, nemá-li milence a tak že naváží s ní aspoň tentokráte rozhovor. Dal jsem jí pér hned celý tučet, abych měl pokoj, ale útoky na mne se opakují!"

"A jest hezká?" vyklouzlo z úst Hermíny.

"Jste patrně nepřitelem žen."

"Mýlíte se, slečno, chci se naopak oženit."

"A máte už nějakou dívku vyhlédnoutou?"

"Mám, co bych zapíral."

"A smím vědět, kdo jest ta šťastně vyvolená?" otázala se Hermína, v níž se zatajil dech.

"To vám nepovím za nic na světě. Není na to příhodná doba. Ostatně, což kdybych naposled pohořel?" řekl Pavel vážně a svěsil hlavu.

"Přijela jsem pozdě, jiná už mne předešla," v duchu si bolestně povzddechla Hermína, a ani srdečné rozloučení s Pavlem na nádraží jí nepotěšilo.

Když slibovala, že zapůjčené peníze mu pošle obratem pošty, řekl jí: "Slečno, nechte toho. Dá-li Bůh, o velikonočních přijedu k vám navštívit svou tetu, a pak mi teprve splatíte můj dluh. Budu mít půl třetího dne prázdnou a proto si dovolím přijít k vám. Rád bych viděl i Stanislava," řekl Pavel.

"A mne ne?" pravila si v duchu, a to bylo, co ještě více rozbouřilo její srdce. Chtěla je vyléčiti z bolu, chtěla se zbavit nejistoty a zatím . . .

"Konec všemu! Že jsem tu cestu vážila! Nyní, když se z něho stal krasavec s pěkným postavením musila jsem se dovědět a přesvědčiti, že jsem se mu stala lhostejnou!" hořkovala a skoro se bála velikonoce, kdy Pavel slíbil přijet.

"Snad přijede své tetě představit svou nastávající žínku, ač-li nebude již ženat,"

myslila si a divná bolest tím více rozdírala její srdce.

Za tu dobu, co Pavel odešel ze svého rodného města, měla Hermína, jak jsme pověděli, celou řadu nápadníků, ale jak ubozí to byli ženichové! Jednomu scházel počestný mrav, jiný byl chamtivec, třetí měl pletky s jinými, že vědělo o tom celé okolí a opět jiný hledal zase jen peníze.

Chtělo se jí plakat, hodně plakat, že promeškala vhodnou chvíli, kdy Pavel zrovna hořel, když ji uviděl a nyní?

Čas však plynul přece jako voda a konečně nadešla Bílá sobota. Slunce zářilo od rána, příroda slavila také své vzkříšení, hýříc krásou jara, a což když zvony děkan-ského kostela se rozezvučely, jakoby i ony pěly s knězem: "Vstalt' jest této chvíle! Alleluja!" Alleluja!"

Průvod ubíral se kolem chrámu po malebný hřbitov, kde skoro na všech hrobech plála světla. I Hermína se šla podívat, zda na hrobě matčině neshaslo světlo. Ale hořelo tam v krásné lampě a co víc — na hrobě ležela skvostná kytice z bílých růží, jež u nás tou dobou jsou vzácností. Byly to asi květy z daleké ciziny, ale kdo je tam položil?

To bylo to, co Hermína nechápala, a co jí plnilo zvědavostí.

"Aby tak Pavel! Slíbil, že přijede, ale proč by tak učinil? Věděl snad, že moje matka ho měla ráda a že si přála, abych se stala jednou jeho ženou?"

Tak uvažovala, ale posvátný zpěv a blížící se průvod vytrhl ji z této myšlenky. Bezděky poklekla a modlila se, ale po chvíli už opět myslila na Pavla.

V tom ozval se za ní Stanislavův hlas: "Hermíno, viděla jsi, jakou krásnou kytici přinesl Pavel na matčin hrob? Alespoň vidíš, jak naši maminku měl rád. A druhou kytici, plnou červených a bílých květů, zanechal u nás v krámě. Prosil, abychom ji nechali u nás ve sklepě v chladnu. Chce se zítra ucházeti o nevěstu. Právě viděl jsem jej i s jeho tetou, jak kráčel v průvodu," mluvil bratr.

"Jakže? Pavel že jest tu? A ani se u nás nestavěl?" vyhrkla ze sebe Hermína. "A za nevěstou že přijel? Která pak je ta šťastná dívka?"

Srdce se jí rozbušilo, že sotva pronesla těch několik slov.

"Hermíno, nepřetvařuj se! Viš všechno lépe než já. Ne nadarmo jsi jela do Plzně za ním, přelhalá jsi nás, když jsi tvrdila, že jedeš navštívit tam nemocnou přítelkyni. Setkala jsi se tam s Pavlem, vím to," řekl Stanislav sestře, hroze jí prstem.

"Ano, viděli jsme se tam, ale jen náhodou. I o tom mluvil, že se chce oženit, ale na mou otázku neodpověděl, kterou vlastně dívku si vyvolil," odpověděla Hermína a slzy vstoupily jí do očí.

"Snad jsi ho opět neurazila. Stalo-li se tak, byl to nepředložený kousek od tebe, Pavel tě opravdu miluje. Stále jsme si dopisovali, vím o všem."

"Ale mně jsi o tom nikdy nic neřekl. Nejvýš žes napověděl, že mne také pozdravuje."

"Ano, zkoušel jsem tě, než jsem mu mohl dáti příznivou odpověď a spolu ztrestati tebe za tvou tvrdost srdce."

"Tos mi křivdil, miluji ho už dávno a nepochybují, že jest mé lásky hoden," řekla Hermína.

Stanislav div nezajásal nad svým úspěchem a proto nemohl se udržeti radostí, když ušel Pavla na náměstí u perníkářského krámu, kde jakýmsi chudým dětem, kupoval marcipán. — Teta jeho patrně odešla už napřed domů, aby Pavlovi večeri přichystala, ale nedočkala se ho. Byl tím viněn Stanislav, který sotva že uviděl přítele, křičel na něj z daleka: "Pavle, kup mně pěkného husara! Právě jsem ti dělal tlampače a vyhrál jsem to jako generál Suvarov blahé paměti. Hermína se tě nemůže dočkat a víš co? — Pojd' k nám na beránka, kytice by ti bez toho do rána uvalda."

Pavel byl s počátku pln rozpaků, ale ihned byl jako v devátém nebi, když se ho Hermína chytla pod paži a řekla: "Pojd'te pane Pavle, tolik jsme se na vás těšili."

Opojení láskou ubírali se mladí lidé stře-

dem náměstí, kdežto Stanislav ubíral se za nimi, aby nerušil jejich rozhovor.

Starý perníkář v dlouhém kalmuku se také za nimi chvíli díval a pak se obrátil k své staré ženě, zachumlané do šátku jako o vánocích a řekl: "Viděla jsi, stará, ty dva mladé blázný a toho třetího, jenž se chlubil, že dělal tlampače? Ti dva se znají líp než ten jejich tlampač myslí, a podle všeho z toho bude svatba. Přál bych jim opravdu štěstí. Kdo i na chudé děti pamatuje, jistě má dobré srdce."

"Chytí-li to ta panna s ním jako já s tebou, at' se jde raději utopit," bručela perníkářka.

"Co to povídáš, stará? Jsem snad já špatný šohaj, či nejsem dosud krasavec jako ty? Což tě nevozmím po všech jarmarcích a poutích, abych se s tebou pochlubil?" smál se starý vtipkář.

Kdo ví, co by mu byla na to odpověděla jeho věrná polovice. Ale že před plachtovou boudou právě se zastavili s děvčaty dva mladíci, jimž perníkář ihned nabízel pěkně vyzdobená srdíčka, zanechala s ním hádky. Aby si přece ulehčila, otevřela plechem okovanou bednu a řekla tišeji, ale důrazně jako pro sebe: "Má-li ten můj starej všech pět pohromadě, pak i naše koza Zuzka jest filosof nađe všecky filosofy." A pak jako by chtěla, aby to, co pověděla, zůstalo tam na věčné časy zpečetěno, spustila těžké víko, že zadunělo, jako když někdo vystřelí z hmoždíře.

Ale přes to přese vše, co ten dobrý muž oběma zamilovaným lidem přál, přece se splnilo. Bůh opravdu dává jim štěstí po dnes. Pavel jest už dnes ředitelem městské spořitelny v B. a má ještě několik titulů vedle hromádky dětí! Proto také Hermínu titulují, kamkoliv přijde: "milostivá paní komerční radová."

Přejeme jim tudíž to štěstí ze srdce i my, vždyť dospěli k němu po zbytečné sice, ale přece jen — trpké zkoušce.

Klam na zkoušku

Napsala A. Mittenhubrová.

RODIČE Jana Demla byli velice skromní, prostí lidé, třebaže jim patřil jeden z nejrošířenějších, a nejznámějších textilních podniků v severních Čechách. Otec Deml byl kdysi jen obyčejným dělníkem, rovněž i jeho žena pocházela z dělnické rodiny, a když později z malých počátků podnik vzrostl. Deml se stal bohatým mužem, avšak chybělo manželům na chuti přizpůsobiti se novým poměrům.

Za to na výchovu a vzdělání synovo nešetřili peněz, jen jedinou touhu Janovu nechával otec nesplněnou a to touhu, poznati co nejvíce krásy světa.

Rodiče chtěli mítí syna pro sebe, a když dosáhl inženýrského diplomu, rozhodl se továrník, aby se syn zapracoval doma do vedení podniku, který byl doposud řízen zkušeným úředníkem. Nic nepomohly úpěnlivé prosby Janovy; otec neodstoupil od svého rozhodnutí a řekl, že má na cestování dost času, až později.

Cestování zůstalo však stále horoucí touhou Janovou a když mu za nedlouho po ukončení jeho studií otec zemřel, uprosil svou matku, aby mu nebránila v poznání světa a když tato svolila, svěřil závod péči bývalého ředitele a vydal se na cestu do světa.

Procestoval zajímavý Egypt, slunnou Itálii, podíval se za moře do nového světa — Ameriky — poznal krásy Albionu i půvaby rozkošné Francie, i v Německu se zastavil cestou zpět — jen vlast svou do-

posud málo znal; domovina ho tak nevábila, olupoval se po příkladu mnohých krajanů o hrdou radost nad poznáním bohatství a krásy přírodní vlastní země.

Po smrti matky, jež otce brzy následovala, vydával se pak pravidelně každého roku na cesty a domů se vracel jen tehdy, aby se přesvědčil, dobře-li věrný přítel hospodaří.

Na ženění doposud nepomyslel. Viděl si ce mnoho krásných žen, ale žádná nedovedla jej zaujati, třebaže poslední dobou jej často napadala myšlenka, že by snad přec jen lépe učinil, kdyby založil rodinu a nebloudil jen stále po světě jako Ahasver.

Proto také si nyní více všímal dam, ale k lítosti nenalézal zájmu u žádné z nich, až se tomu sám podivil. že ve třicíti letech srdce jeho stále zůstává chladno, jako by ona předchozí dobrodružství, jež s ženami zažil, byla v něm naprosto umrtvila všecku touhu po nich.

Při návratu z poslední cesty napadlo ho, že by se měl také trochu poohlédnout po vlasti a mimo Prahu, kterou ostatně dokonale znal z dob svých studií, zamířil rovnou do Brna, maje v úmyslu podívat se pak dál, do Bratislavy a na Slovensko.

Brno oproti Praze neučinilo naň dojem nejpříznivější, ale když seděl v kavárně a rozhlížel se kolem sebe, napadlo mu, že je tu více hezkých dam, než kdekoli jinde i umínil si věnovati jim zvýšenou pozornost.

A právě v té chvíli, co zcela uspokojen tímto předsevzetím, popíjel zvolna výbornou

kávu, dolehl k němu od následující stolec-kové přehradu u vedlejšího okna hovor, jenž ho tak zaujal, že zapomněl na vyžádané no-viny a soustředil všecku pozornost k dám-ské společnosti tam se nacházející — přes to, že členům téže nemohl viděti do tváří.

Hovořily tam dvě dámy o výtčkové čin-nosti žen a jedna z nich, patrně matka dvou dcer, podotkla příjemným, ale jaksi ustaraným hlasem:

“Kdež pak bych mohla do kavárny při-jíti zítra zas! Bylo by to pro mne velké vydání. Lidka jako kontoaristka nemá tak velký plat. moje pense je malá a Zdenka ta nemůže nikterak naléztí žádného místa — a to je bída — zde v Brně se žije dost draze, ale my bychom jinde snad ani žít nemohly. Avšak teď přece jsme připadly na nápad, od něhož si slibujeme úspěch. Nyní sem jezdívá mnoho cizinců a ti po-třebují tlumočnický. Naše Zdenka umí ně-kolik řečí, přihlásily jsme ji tedy u tu-ristických spolků a v Čedoku jako tlumoč-nici. Tak by se třeba mohla podívat do světa a něco by si vydělala. Celá jen pro to hoří; já bych jí to ze srdce přála, je to hodná dcera.”

“A nebála by ses ponechati ji samu ve společnosti neznámých cizinců? Její zvláštní krása mohla by se jí státi osudnou.”

“Poctivé děvče vždy si dovede čest uhá-jit, kdyby bylo sebe krásnější a žádouc-nější. Ostatně do špatné společnosti by ani nešla, ví, že bych jí toho nedovolila.”

“Krásné a hodné děvče!” kmitlo Janovi hlavou. “Jest patrně opravdu z dobré ro-diny, nebyla by to tedy špatná partie... A šla by třeba jako tlumočnice na cesty. To bych snadno se s ní mohl seznámit. Což kdybych pozval do Brna svou bývalou bytnou a učitelku frančtiny a vzali si tu slečnu s sebou na cestu, na příklad po Moravě a Slovensku. Ovšem musili bychom se oba tvářiti tak, jako bychom neznali ani českého slovíčka. Tak nejlépe bych poznal povahu té dívky, ta známost nebyla by k zahození. zvlášť když hledám hodnou, řád-nou nevěstu . . .” řekl si Jan Deml. A hned druhý den zašel do kanceláře Čedoku, kde čistou frančtinou se doptával po tlu-močnici a společnici pro svou tetu, s kte-

rou chce se podívat na Tatry.

Mezi sdělenými jmény vybral si tu, jež zvala se Zdenkou, jak ji matka jmeno-vala v kavárně. A když mu byla předlo-žena i podobenka krásné dívky se světlými vlasy a černýma očima, uhodl s bušícím srdcem, že je to jistě ona, kterou hledá.

K dalšímu dohodnutí byla do určité do-by objednána žadatelka a když se jí Jan octl tváří v tvář, věděl již, že dosavadní jeho klid je ten tam.

Zdenka si přála viděti jeho tetu, ale Jan se omluvil, že dosud nepřijela, že se omeš-kala v Praze. Zde že se mají shledati a že proto teprve zítra nebo pozítří poprosí jeho tetu sama slečnu, aby jim byla spo-lečnicí na cestě.

Jan ovládal perfektně frančtinu, poně-vadž po léta svých studií v Praze bydlel v rodině rodilé Francouzky, která, jak jsme napověděli, si udílením hodin mimo-řádně vydělávala. A ježto Zdenka byla o-choťna v tomto jazyce býti jemu a jeho do-sud ilusorní průvodkyni tlumočnicí, poslal hned po této úmluvě své bývalé bytné te-telegram, ve kterém jí stručně sdělil, že ji uctivě zve ku příjemnému výletu Moravou a Slovenskem a že jí za tu ochotu ještě poskytne skvělou náhradu.

Poněvadž Deml vždy při svém pobytu v Praze bydlel v rodině této Francouzky, očekával, že najisto splní jeho přání. A když také paní Leithová skutečně hned pří-štího dne přijela do Brna, podařilo se mu získati důvěru Zdenčinu i její matky, že hned druhého dne vydala se tato trojice na cestu.

Protože byl Jan zvyklý nemluvití často po dlouhé měsíce, když byl v cizině, svou mateřštinou, neobával se, že se podřekne, a paní Leithová, když ji zasvětil do své-ho plánu a slíbil bohatou odměnu, nepo-kazí-li tuto hru, zadušovala se, že ode dneška česky nerozumí a že bude výborně představovat kovanou Francouzku.

Šlo tedy všecko dobře ke spokojenosti všech zúčastněných.

Ze Starého Smokovce v Tatrách, kde se pro překrásné vycházky a vyjízdky do okolí, do Vysokých Tater a k čarovným jejich plesům hodlal Deml zdržeti déle,

psala Zdenka matce, že má pan Deml i jeho teta neobyčejně nadání k učení se různým jazykům. Zvláště pan továrník že vyniká úžasnou pamětí. A ona že má z toho nesmírnou radost, a přála by si, kdyby toto příjemné cestování ve společnosti tak milé trvalo pokud možno nejdéle.

Prékrásné počasí bylo dobrým spojen-cem k výletům, jež podnikali. Jednoho dne však, když "teta" znavena zůstala sedět v hotelu u Popradského plesa, vyšli si mladí lidé po prvé sami na procházku ke strmé Ostervě, jejíž holá lebka čněla k nebesům jako velký vykřičník, Jan podotkl se zřej-mou lítostí: "Škoda, že za nějaký den se mu-sím již vrátit domů a naše pěkná cesta-telská idyla se skončí."

"Věru, škoda, bylo by to velice pěkné, kdyby to trvalo déle! Ale, pane Demle, měl byste se i pak cvičiti v češtině dále. Je to překvapující, jak snadno se učíte a bylo by škoda zanedbat toho."

"A co byste řekla, když bych vás pře-svědčil, že už nyní umím česky výborně mluvit?" česky poznamenal Deml s žer-tovným úsměvem.

"Jakže?" zvolala Zdenka překvapena a vykulila své krásné oči. "Vždyť bezvadně ovládáte češtinu? Jak je to možné?"

"Zcela dobře — vysvětlím vám to po-zději, ale umínli jsem si, že moje první česká slova budou se týkati vás! Bud' mi zajistí největší štěstí života, nebo se stu-nu do smrti bludným Ahasverem.

Dívka pohlédla naň tázavě, jsouc všec-ka udivena náhlou jeho změnou. Ale když po-střehla jeho láskou planoucí zrak, ztrnulo v ní sladkým očekáváním, co přinese asi nejbližší chvíle.

"Jsem Čech, jako vy jste Češkou a jsem přešťasten, že jsem našel to, co jsem

hledal, dívku šlechetného srdce, ctnostnou, a bezvadné minulosti. To byla také pří-čina, proč jsem se já i moje domnělá teta tvářil tak, jako bychom nerozuměli ani českého slova. Proto, slečno, prosím vás, odpusťte mi tuto přetvářku. Víím, že mi odpustíte, neboť jsem poznal, že ani vaše srdce není lhostejné a že také vám se lí-bila moje povaha. Chcete býti mou manžel-kou? Bud'te ubezpečena, že to s vámi myslím upřímně, jako charakterní muž, jenž vás vroucně miluje!"

Zdenka zbledla, bylat' nad těmi slovy všec-ka udivena, neboť něčeho podobného se nenadála. Chvilí jí ovládala přece jen pochybnost a také rozpaky, ale konečně přišla k poznání, že kdyby se stala jeho ženou, že by dosáhla štěstí, o němž ve své skromnosti si netroufala ani sníti. Proto když Deml opakoval svou otázku, zda by chtěla býti jeho manželkou a zda ho o-pravdu miluje, konečně pronesla to slovíč-ko: "Ano", na nějž továrník čekal pln nedočkavosti.

Dvě milující duše se takto našly a jdou od té chvíle opravdu št'astně spolu životem, neboť se nezklamaly ani v dů-věře, která je shlížila na malém, ale krás-ném tom výletě, ani v lásce, jež vyklíčila v jejich mladých srdcích.

Škoda, že takových případů je málo a mnohé z nich končí zcela jinak, než jak končí se povídky o mladých lidech — bý-vát' často ve skutečnosti jejich zakončení to nejsmutnější.

Proto přejme štěstí aspoň těmto dvěma opravdu ušlechtilým duším, k nimž inou to-vární dělníci i okolní chudina. To budí v nás naději, že štěstí obou manželů bude trvalé, jak to bývá všade pod krovem, kde sídlí vedle lásky milosrdenství spojené se soucitem k trpícímu bližnímu.

U soudu.

Soudce: "Proč jste neudělal aspoň pokus zachránit svou tchýni, když spadla do vody?"

Svědék: "Netroufal jsem si, ještě jsem jí nikdy nic dobře neudělal."

Otázky a odpovědi:

Kde roste nejpodivnější ovoce?

V člověku. Mandle má v krku, ohryzek na krku a jablíčka v kolenách.

Které oko je nejostřejší?

Kuří oko. Poněvadž je vždy na nohou.

Shledání

Napsal Rudolf Břetislav Hradčanský

AD Prahou snášel se zvolna soumrak a hustě padal sníh. V barokových Malostranských domech rozproudil se rodinný život. Byl Štědrý večer

V bývalém paláci na Malé Straně seděl dr. Černý ve svém pokoji v měkké lenošce; vysoká lampa hořela před ním na stole. Bílá kamna v koutě rozšiřovala v pokoji příjemné teplo. Vše v pokoji nasvědčovalo, že jeho obyvatel jest vzdělaný muž, jenž dobře ví, co je krásný a příjemný život. Nádherné obrazy na stěnách svědčily, že tento obyvatel je také velkým přítelem umění. Hojnost byla zde domovem. Zda však také spokojenost a štěstí?

Nebylo viděti, že by byl spokojen a šťasten, aspoň dnešního večera ne, právě toho posvátného večera, kdy paprsek štěstí zazáří téměř do každé chatrče, do každé světničky. Vypadal jaksi zachmuřeně; neklidně sebou vrtěl ve své kožené lenošce. Opřel se brzy na pravo, brzy na levo, brzy natáhl nohy pod stolem, ale nic mu nebylo vhod. A přece beze vší pochyby sedělo se mu pohodlně.

Zapálil si doutník; pokojem rozlévá se vůně drahého doutníku; doktor Černý seděl klidněji a pomalu vypouštěl z úst modravě šedá kolečka kouře a díval se za nimi, jak se šíří a jak se na konec rozplývají. Ale i to ho brzy omrzelo; druhý doutník nechtěl mu dnes voněti jako jindy. Mrzutě jej odložil, vstal a přešel několikrát pokoj po dělce.

Bylo mu teď viděti do tváře; byl to star-

ší muž, tmavé vlasy na spáncích mu již šedivěji, ale jeho obličej je zdravě červený, postava jest ještě mužná a statná.

Opět si sedl, otevřel psací stolek a vyňal z něho balíček dopisů, ovinutý modrou, hedbávnou stužkou. Rozvázal ji, rozbalil první dopis a podíval se do něho, spěšně však jej zase zabalil a složil všecky na sebe, svázal a uzavřel. Potom vstal a přistoupil k oknu.

Padal hustě sníh, právě vánoční počasí. Střechy byly zasněženy, okna zamrzlá, a na ulicích chrupal chodecům sníh pod nohama. Na ulici bylo málo lidí a také ti mají nějak naspěch.

"Kéž by byl již minul ten Štědrý večer!" vzdychl doktor Černý, odvrátiv se od okna.

Doma neměl státní; sňal s věšáku drahý kožich, vzal klobouk a teplé rukavice a takto opatřen proti zimě, odcházel na procházku.

Na ulicích potkával málo lidí, a skoro každý nesl něco v ruce nebo pod pažím. Doktor Černý zaměřil na Staré Město a zvolna přišel na Staroměstské náměstí, kde se prodávají rozmanité vánoční dárky. — Jedni kupují, druzí pouze prohlížejí vyložené věci. Doktor si nevšiml té nádhery; neměl na světě živé duše, již by mohl něco koupiti, již by mohl nějakým dárkem způsobiti radost.

Jestě není čas k večeři, co dělat? Večer je tak hrozně dlouhý.

Zaměřil do svého obvyklého hostince, kde se scházeli jeho známí. Vkročil tam a usedl mlčky do svého koutku.

"Mně se zdá, že zde budeme dnes asi sami, pane doktore," ozval se starší pán z druhého kouta.

"Tím lépe," odvětil doktor Černý mrzutě. Bylo patrné, že byl dnes ve špatné náladě.

Úslužný číšník přinesl mu sklenici piva a tázal se ho, čeho si přeje k večeři.

"Až později," zabručel zachmuřený lékař.

"I mládenecký život má své nepříjemnosti zvláště na Štědrý večer!" ozval se opět doktorův známý z protějšího kouta.

"Což na tom?" odvětil mu doktor. "Štědrý večer jest pouze jednou za rok; ostatních dnů jest však tři sta čtyřiašedesát, nebo dokonce každého čtvrtého roku pětadesát!"

To byla poněkud delší rozmluva. Černý přes to nepozval svého známého k sobě, ani sám k němu nepřisedl, jak by se bylo skoro slušelo.

"Stále mnoho práce, pane doktore?"

"Až to člověka mrzí. Věřte mi, že by si člověk někdy přál, aby měl raději pokoj."

"To si myslím; takový vyhlášený lékař po celé Praze! Vznešené panstvo se o vás jen dere — zvláště dámy!" dodal a podivně se usmál, jakoby byl řekl kdoví co duchaplného.

Doktorovi se však v hostinci dnes jaksi nelíbilo. Sotva vypil sklenici piva, již volal číšníka, zaplatil a vstal.

"Tak brzo?" Kam pak, kam, pane doktore?" vyptával se známý.

"Ale trochu na procházku," odvětil mu krátce Černý a odešel.

Spěchal opět do tichých Malostranských ulic s ponurnými starobylými paláci. Vysoká i nízká okna byla všude osvětlována; z ulice bylo tu a tam viděti korunky vánočních stromků v ozářených komnatách i v chudých světnicích; osamělému poutníku se zdálo, že slyší zaznívatí odtamtud veselé hlasy šťastných dětí, radujících se z vánočních dárků . . . Bylo mu u srdce nějak divně. Zrychlil kroky a zamířil do jiných, živějších ulic.

Když zabočil na Malostranské náměstí, spatřil malou dívčku, jež se tulila ke zdi kostela sv. Mikuláše. Zábly ji mrazem nožky a proto nadzvihovala hned tu, hned onu. A jak by ji chuděrku nezáblo v tak špat-

ných rozedraných šatičkách. Zkřehlé ruce si zahřívala pod zástěrkou.

Když spatřila elegantně oděného pána, vztáhla pravou ruku k němu, jen tak maloučko; bylo viděti, že není zvyklá žebrotě.

Doktor popatřil jí do obličeje, měla hezké tvářičky, ale tak bleďé, tak smutné! Lékař je zvyklý hleděti na smutné obličeje, proto nesmí býti útlocitný; avšak tenhle pohled nebyl nijak obyčejný; ten dětský obličej byl tak krásný, tak nevinný a tak neskonale smutný, že bylo lékaři děvčátka líto.

"Pojď se mnou, dítě, zde je zima!" řekl přívětivě a vzal ji za skřehlou ruku. Děvčátko šlo bojácně za ním. Vedl ji do blízkého obchodu s různými cukrovinkami. Posadil ji na židli a vybral sám, co se mu zdálo býti nejlepším. Děvčátko přijalo nakoupené cukrovinky a několik kousků hlta-
vě snědlo, potom však přestalo jísti a pohlédlo na neznámého pána.

"Proč pak nejíš, dceruško, nechutná ti to?" tázal se doktor vlídně.

"Ó, chutná mi, pane, ale . . . kdybych měla, ráda bych si tohle vzala s sebou, mám doma nemocnou maminku."

"Tak? Nemocnou maminku? Proč jsi mi to však již dříve neřekla?"

"Netroufala jsem si, pane."

"Kdepak bydlíš?"

"V Košířích, blíže cihelny 'Václavky'."

"Je to hezky daleko, a padá hustě sníh, ale pojďme! Nemocný člověk potřebuje lékařské pomoci."

Zaplatil a odcházel s děvčátkem. Na cestě pokynul šoferovi, jenž jel tudy s prázdným autem; usedl s děvčátkem do auta a poručil šoferovi, kam má jet.

Za několik minut zastavilo auto v ponuré ulici před starým, sešlým domem.

"Zde je to tedy?" otázal se doktor děvčátka.

"Ano, zde, pane."

"Jdi napřed, půjdu za tebou!"

Kráčeli po úzkých, slabě osvětlených schodech; doktor děvčeti sotva stačil. Když vešli do podkrovního, zastavilo se děvčátko před nízkými dveřmi. "Tady bydlíme."

Doktor ztěžka oddychoval. Klepati nebylo třeba, dveře nebyly zavřeny. Doktor se

musil sehnouti, když vcházel nízkými dveřmi. Ocitli se ve tmavé, studené jizbě.

"To je kuchyně; ještě jedny dveře!"

V tom ozval se ve světnici slabý hlas: "Jsi to ty, Liduško?"

"Ano, maminko!"

"Nejsi sama, Liduško? Zdá se mi, že jsem zaslechla mužské kroky, kdo to s tebou přichází?"

"Bud'te klidná, paní," ozval se Černý, "jsem lékař; slyšel jsem, že jste nemocná, a proto jsem se přišel podívat, jak vám jest."

Děvčátko otevřelo. Vstoupili do malé světničky, právě tak studené a tmavé, jako byla kuchyně. Nemocná osoba sama ve tmavé světnici bez světla, bez obsluhy!

Z osvětlených ulic padalo do světnice tolik světla, že v ní doktor rozeznal lůžko a na bídném lůžku ženu, oblečenou v jakýchsi starých šatech.

Nemocná obrátila k němu obličej. Byla to žena v prostředních letech, bledých, uvadlých tváří, vpadlých očí, které se podivně leskly. Husté, černé vlasy splývaly jí po obou stranách kol bílého čela, po bledých tvářích; tato žena byla kdysi jistě krásná . . .

"Co si o mně myslíte, pane doktore? O matce, jež posílá své dítě na večer žebrat?" pravila žena slabým, ale přívětivým hlasem.

"Bud'te klidná paní," odvětil Černý. "Nic špatného si o vás nemyslím, bída je bída. Jen mějte důvěru v Boha a bude zase dobře."

"Věřte mi, pane doktore, že je nám skutečně zle, ale přes to jsem ji neposílala; šla sama, nemohla jsem jí v tom zabránit. Ubohá moje Liduška! Poprosila vás asi, vyprávěla vám, že jsem nemocná, a vy jste se smíloval, přišel jste mne navštívit. Jak vám mám děkovati, šlechetný pane. Dobrotivý Bůh vám to oplat' vším dobrým!"

"Na díky je ještě dost času, až zasloužím-li si jich; přednějším jest něco jiného. Jsem lékař, zde platí mé slovo! Nejdříve je třeba světla ve světnici a pak dříví do kamen. Liduško, skoč nakoupit, čeho je třeba; ty víš nejlépe, kde se co dostane."

Když s nemocnou osaměl, řekl jí: "Teď

se podíváme, jaká je vaše nemoc. Podejte mi ruku!"

Ohmatal ji ruku. Hned při prvním pohledu ho napadlo, co asi této ženě je; teď se přesvědčil, že dobře hádal.

"Není to tak zlé. Budete-li se řídití mou radou, budete moci za pár dní opustiti lůžko. Potřebujete klidu, tepla, silné stravy a nic jiného. A musím vám předepsati lék; ten obdržíte v lékárně."

Doktora Černého napadlo, že zde asi nebudou mít ani papíru, ani inkoustu. Léku ovšem nebylo tak nutně třeba, ale pravil to zúmyslně, aby žena nepoznala, že tak dobře uhodl její nemoc.

Žena na lůžku hluboce vzdychla, ale neřekla ničeho. Ten vzdech působil však tísnivě na lékaře; byl rád, že v té chvíli vešlo děvčátko se svíčkou a topivem.

Když se rozlilo světlo po ponuré světnici, ještě trochu zřetelněji byla patrna veškerá bída, jež tu byla domovem. Holé, špinavé stěny, malíčká okna, odřený stůl, dvě židle zpola rozlámané, to byl všechn nábytek.

Ale doktor neměl času, aby prohlížel tu chudobu; pomáhal děvčeti, jež namáhavě řezalo tupým nožem třísky. Zkusil to svým kapesním nožíkem.

Děvče bylo čilé. Za malou chvíli praskal již v kamnech vesele oheň a hřejivé teplo šířilo se studenou světnicí. Jak dobře to působilo na nemocnou ženu! Pojímal ji příjemná závrat', oči se jí zavíraly. Klidně ležela, jakoby spala; ale věděla o všem, co se vůkol ní dalo. Slyšela dobře, jak doktor řekl děvčeti: "Teď musím jíti za svými záležitostmi. Počkej chvíli, vrátím se brzy."

A spěšně odešel. Vyptal se nejdříve, kde je lékárna. Tam napsal cosi na lístek. Lékárník při čtení podpisu "Dr. František Černý," hluboce se lékaři uklonil.

Když doktor dostal lék, spěšně odešel. Na ulici zavolał posluhu, jenž stál na rohu ulice. Ptal se ho, kde dostane to a ono a potom s ním chodil z krámu do krámu, nakoupil různých jídel, vína, nádobí, všeho, co se mu zdálo býti potřebným. Pak poručil posluhovi, kam to má odnésti a řekl mu, aby vyřídil, že mají připravit večeři a že má být všechno hotovo, než se vrátí. Posluha byl notně obtěžkán různými věcmi, byl však se svou odměnou spokojen.

Když byl již na odchodu, zavolal jej doktor zpět.

"Slyšte, muži! Máte děti?" otázal se ho. "Jak pak bych neměl, pane! Mám jich právě tolik, kolik prstů na jedné ruce."

"Zde vezměte a kupte jim něco k Ježíšku! Ale ne abyste jim to nedal!"

"Bůh mně chraň takového hříchu, pane! To bude radostný Štědrý večer!" Posluha vesele pospíchal, kam mu doktor poručil.

Ten zamířil na Smíchov pro vánoční stromek. Bylo jich tam již málo; vybral si nejlepší, zaplatil a poručil, aby mu jej zatím schovali, že se pro něj za chvíli zastaví. Ted' bylo ještě třeba štědrovečerních dárků; nakoupil tolik věcí, že se vydal skoro se všech peněz, které měl u sebe. Spěšně složil všecko do auta, zajel pro stromek a pak jel přímo do Košíř.

Všechno bylo již připraveno, když vstoupil do světnice, jsa obložen spoustou dárků. Stůl byl prostřen, ani na ubrus doktor nezapomněl — a jídel na něm bylo rozestaveno, pokud jen místo stačilo. Spěšně postavil stromek opodál, položil pod něj nakoupené věci a zvolal vesele: "A ted' k štědrovečerní večeři! Jsem hladov, Liduško; dříve se pomodli a pak si sedni semhle; zde je mé místo!"

Nejprve vybral pro nemocnou, co se mu zdálo vhodným, a pobízel ji: "Jen s chutí jezte! Lékař musí vědět, co prospívá churavému a zeslábnému člověku."

Potom obrátil se k děvčátku. "A co ty? Nedej se nutiti a vezmi si smaženou rybu. Tak a ted' si vezmu já!" Byl vyhladovělý, a již dávno mu tak nechutnalo jako dnes.

Matka s dceruškou z počátku si netroufaly, ale jeho dobrácký vzhled dodal jim odvahy a pustily se také s chutí do jídla. Nemluvalo se, jen když po chvílkách nabídl doktor něco ženě nebo Lidušce.

Po jídle nalil do sklenice vína, ochutnal je a podal ženě: "Dobré víno, můžete se ho napít, dodá vám síly. Také ty, Liduško, smíš ho trochu ochutnat! Ale ne příliš; víno je silné!"

Když se najedli, vstal doktor a pravil: "Nechce-li již nikdo jísti, sklídíme všecko se stolu."

Sám Lidušce pomáhal a v okamžení bylo všecko sklizeno, jen ubrus zůstal na stole.

Potom vzal doktor stromek a postavil jej na stůl.

"Dnes je posvátný Štědrý večer, jež slaví každý dobrý člověk; slavme jej i my!" pravil. A přinesl nakoupené věci a rozložil je po stole.

"Zde je nějaká maličkost k Ježíšku, co jsem mohl v rychlosti nakoupiti. Tohle je vám, paní, a všecko ostatní je tvé, Liduško! Vezmi to a schovej a buď veselá, ne-li, budu se zlobit. Nemohu viděti smutné obličej, zvláště se to nehodí o Štědrém večeru!"

Doktor se však zbytečně obával. Liduška se smutně netvářila. Již dříve, když viděla, že jest ubohé mamince aspoň pro nynějšek zpomoženo a že má na nějaký čas všeho dosti, když viděla, jak hezky s ní jedná a jak jí posluhuje dobrotivý pán, začalo se jí srdéčko rozplývati radostí. Kdyby byla sama s maminkou, byla by skákala a výskala radostí! Jak ráda by byla políbila dobrotivou ruku šlechtnému dobrodinci, smáčela ji radostnými, vděčnými slzami, kdyby jí v tom nebyla bránila ostýchavost a bázlivost. A což teprve nyní, když viděla před sebou ty krásné dary: nové šaty, botky a jiné věci. Její malé srdéčko bylo plno radosti, která jí zářila z nevinných očí. Lidušce v té šťastné chvíli vymizelo z paměti vše, co vytrpěla se svou matkou za celou tu dobu, kdy počala chápati svůj nešťastný život. To čisté dětské veselí bylo dobrotivému muži odměnou za vše, co dobrého učinil.

Ne tak matka. Začaly jí červenati blede tváře, ale ne radostí. Ztracená síla vracela se jí v ochablé údy. Byla zamklá a zamýšlená. Chvilkami podívala se úkosem na Černého, ale pokaždé spěšně odvrátila oči jinam, bojíc se, aby nepozoroval jejích tajných pohledů. Také doktor ji pozoroval a to z jemnocitu a velkodušnosti; poznal totiž hned, že má před sebou vzdělanou ženu, jež se hanbí odhaliti cizímu člověku svůj smutný stav a přijímati od něho almužnu. To bylo to jediné, co kalilo jeho veselí. Nechal tedy matku a úplně se věnoval dítěti a radoval se s ním.

Velmi dobře se shodli starý mládenec dr. Černý a Liduška, dcerka chudé ženy, jež ležela na lůžku. Vyprávěl jí pohádky, kte-

ré si zapamatoval z dětských let a jiné si vymýšlel. Potom došlo na žertovná vypravování a co jiného ještě může dítě baviti.

Liduška zpočátku ho jen poslouchala, později počala také sama hovořiti, vyptávati, se a vyprávěti. Celé její chování a chovor nasvědčovalo tomu, že dítě má dobré srdéčko, bystrý rozum a vzorné vychování.

Bylo již hodně pozdě, dívka se tišila víc a více, spánek ji zmáhal. Tak neočekávaná velká změna počala jeviti svou moc nad děckem, trochu snad k tomu přispělo také to, že jednou nebo dvakrát okusilo silného vína. Nějakou chvíli zápasilo se spánkem, ale na konec učinilo to, co by při takové příležitosti bylo učinilo každé dítě. Opřelo se pravým loktem o stůl, položilo hlavičku do dlaně a usnulo.

Byl již čas, aby doktor odešel. Vstal a přistoupil k ženě, jež ležela na znak a upírala oči ke stropu, jsouc hluboce zamýšlena.

Podal jí ruku na rozloučenou. Ona však řekla: "Neodcházejte ještě, pane doktore, prosím vás; posad'te se na chvíli a popřejte mi sluchu na několik okamžiků, nebudu vás dlouho zdržovati. Zdá se mi však, že jsem povinna říci, komu jste prokázal takové velké dobrodíní. Snad poznáte, že nejsem toho hodna. Snad odvrátíte se s nevolí ode mne a od mého dítěte. Ale at' se stane cokoli, musím mluvit; poctivost mně k tomu nutí. Vyslechněte tedy mé vyznání, krátkou historii mého života.

Otec můj byl velmi bohatý a vážený velkoobchodník. Matky jsem nepoznala — zemřela za krátko po mém narození. Otec mně měl rád, příliš rád, byla jsem jeho jedinákem. Pro mé vychování udělal vše, co jen může udělati muž jeho stavu a jeho jmění. Když jsem odrostla, přiváděl mi domů učitele."

Žena si trochu oddychla. Doktor čím dále tím pozorněji ji poslouchal a chvilkami potají se na ni zahleděl.

Po nějaké chvíli pokračovala: "Mezi těmi učiteli byl také mladík, který studoval lékařství — mne vyučoval frančtině — ovšem tak, jak se vyučují rozmazlená děv-

čata. Na jaře chodivali jsme spolu po lesích a polích, sbírat květiny. Měli jsme se rádi. Má vůle byla vůlí otcovou, mé štěstí bylo jediným přáním. Otec měl ho také rád — a kdo by ho byl neměl rád! Byli jsme zasnoubení; se svatbou bylo však nutno sečkat dva nebo tři roky; byla jsem příliš mladá a on chtěl dokončiti ještě dříve svá studia."

"Dále!" řekl doktor, a hlas se mu poněkud zachvěl.

"Brzy již skončím, pane doktore. Prála jsem si učiti se malířství. Dostala jsem za učitele mladého akademického malíře. Byl to, jak se říká, oslňující zjev, a já jsem byla — co bych se ospravedlňovala a omlouvala, že bylo vinno mé vychování, že jsem neměla matky, že mne rozmazlila a zkazila otcova láska. Byla jsem rozmariná loutka. Prchla jsem s ním potají a dali jsme se oddati. Otec nám odpustil. Vrátili jsme se k němu. Dal nám své požehnání a hodně peněz. Potom nastalo cestování. radovánky a vše, co krásného chová v sobě život. V Itálii jsme se dověděli, že otec náhle zemřel a že nám odkázal všechno své jmění. Nařikala jsem, ale on nemohl utajiti svou radost. Objevil se mi v pravé podobě. Příliš pozdě dostavila se u mne hořká lítost. Nevšímal si mne, hrál v karty, chodil do nedůstojné společnosti. Dříve, než jsem se to dověděla, bylo vše utraceno. Řekl mi to jednoho rána docela chladně přímo do očí; potom odešel a již jsem ho nespátřila. Svůj nešťastný život dokončil jako voják francouzské cizinecké legie v Africe. A tento ubohý sirotek ani svého otce nepoznal!"

"Dost, dost!" zvolal doktor. "A co onen František Černý?"

Žena nějakou chvíli mlčela, ale potom se dala do pláče.

Matčin pláč Lidušku probudil, vzbudila se a přiskočila k matce: "Mamičko, moje drahá mamičko! Co se vám stalo, že tak pláčete?"

Ale ani matka ani doktor nedal jí odpovédi. Ten přecházel rozčileně po světnici.

Po chvíli přistoupil k Lidušce, vzal ji za

ruku a pravil: "Tiše, tiše, milé dítě. Nic zlého se nestalo. Matka pláče pro tebe, protože jsi sirotek, že nemáš tatínka. Liduško, pohled' mi do očí! Co říkáš? Hezký nejsem, ale nejsem zlý člověk. Nu, mluv dítě: chtěla bys mne za tatínka?"

Žena uslyševši to, zaplakala ještě více. Bylo jí třeba chlácholit. Doktor přistoupil k jejímu lůžku a prosil: "Heleno! Zapomeňme, co se stalo. Dejme sirotkovi otce!"

Žena naň pohlédla a — ted' rozplakali se všichni tři.

* * *

Nadešel opět posvátný Štědrý večer. Doktor Černý slavil jej ve své útulné domácnosti, ale ne sám. Jeho krásná žena Helena slavila jej s ním, a hezoučké, kvetoucí děvčátko radovalo se z nádherného vánočního stromku, jenž sáhal vysoko ke stropu.

Dva stánky nejsvětějšího Srdce Páně

Chudý kosteliček

V chudém kostelíčku prostřed vesničky Srdce Páně má svůj stánek prostíčky, přec však radostné jest zde dlení jeho, Srdce Ježíšova přemilostného, vždyť nepřebývá zde osamotnělé, neboť bohobojní obyvatelé je opuštěno zde neponechávají, ve svůj kosteliček často spěchají, aby Srdce Páně zde navštívili, u Něho, co třeba, si vyprosili, pro svůj práce plný život vezdejší, jim všem kosteliček jest nejmilejší, kde, ač v chudém stánku, přebývá stále Srdce nebeského, věčného Krále, kterému se oni vroucně klanějí, jemu v obět' srdce svá přinášejí, proto Srdce Páně dlí tu s radostí, ač chudičkový stánek jenom je zde hostí, láska však věřících, kteří tak rádi zde je navštěvují, všechno nahradí.

Nádherný chrám

Ve chrámě nádherném, v městě lidnatém Srdce Páně sídlí v stánku bohatém, který stříbrem, zlatem je vyzdobený, k přebývání Boha přizpůsobený, přec zde naplněno jest velkým bolem Srdce Páně, když zří, jak lidé kolem stánku jeho stále houfem chodí, Srdci Páně však se nepokloní, a když ve chrámě lidé kteří vkročí, s místa na místo své obrací oči, výzdobu chrámu zde sobě prohlíží, avšak kolen a hlav svojích nesníží, aby Srdci Páně se poklonili, a je Otčenášem zbožně uctili, když pak si prohlédli všechno důkladně, odcházejí z chrámu zase tak chladně, proto Srdci Páně bolné jest dlení tam, kde lásky lidské pro Něho není, i v nádherném stánku je zarmouceno a nevděkem lidským znovu mučeno.

Srdci Páně věnuje nehodný ctitel.

Pozdrav rodné střeše

Jindřich Šimon Baar

Po dvoře vlaštovky lítají,
venku zas jaro se budí.
Venku je ptáčkové vítají,
vzpomínka v mladé mé hrudi.

Vzpomínám, jak je tam v podlesí
doma jak, v poli a v lese,
matka jak přádlo už pověsí,
vyváří, tkalci je nese.

Stromy jak stařícké sto let již
živnou tam v zeleném mechu . . .
Písni má! Jestli tam doletíš,
pozdravuj rodnou mou střechu!

Karel Václav Rais

Josef Šach

PŮVABNĚ podkrkonošské dolí-
lině je ukryto městečko Lázně
Bělohrad, chráněné na severu
kamenitou Hůrou a novopacký-
mi vrchy, na jihu modravými hořickými
Chlumpy, na západě pahrbky směrem k Jičí-
nu s kuželovitým Hřídelem, na východě mo-
hutnou Zvičinou. Tam se narodil v čísle 30.
populární český spisovatel, Karel Václav
Rais dne 4. ledna 1859.

Raisův domek rodný byl dřevěný, skrov-
ný, měl světnici, světničku, komoru, chlév
a stodolu. Domek obklopovala zahrada s
ovocnými stromy, u záspi byla zahrádka
květinová i na zeleninu.

Jeho otec byl štíhlý, zdravý, kostnatý
horal, stále usměvavý; maminka spíše men-
ší, útlé postavy, hezká, srdečná, více měšť-
ka než vesničanka, ač byla původem z
Horní Nové Vsi.

Matka byla vyučená švadlena, ale těžší
práci se nevyhýbala. Povahově dobrá, ti-
chá, velice citlivá. Nevyhledávala zvlášť-
ních přátelských styků. Měla příliš ohledu
na jiné lidi. Děti nabádala k plnění po-
vinností a ústupnosti. Všecko viděla čer-
nější než ve skutečnosti bylo. A tento
povahový rys zdědil po ní Rais. Po otci,
který býval někdy výbušný, brzo se však
uklidnil, zdědil zase tuto vlastnost. Rodiče
se vzorně snášeli.

Otec tkal plátno a kanafas jenom v zi-
mě. Pracoval hlavně pro bratrovu a vlast-
ní rodinu, něco se prodalo i překupníkovi.
Miloval hudbu a také si hudbou nějaký pe-

níz přivydělával. Protože byl bystrý, za-
stával po delší dobu funkci obecního tajem-
níka.

Rodiče se o Karlíčkův život chvěli, pro-
tože ztratili předtím tři děti. Karlíček byl
stále sláb, proto mu neukládali rodiče žádné
namáhavější práce. Maminka kvůli tomu
mnoho trpěla. Starosti měli Raisovi nemálo.
Po Karlíčkovi přibyl ještě syn Antonín a
později Jindřich. Otec Raisův měl 8 korců
polí, což nestačilo při sebe pilnější práci
na obživu pětičlenné rodiny. Proto matka
Raisova, jako vyučená švadlena šila nejen
pro svou rodinu, nýbrž i pro cizí lidi.

Malý Karlíček chodil do staré dřevěné
školy v dolní části městečka. Ve škole se
velmi dobře učil. Učitelé chválili jeho by-
strost a pílí. Není proto divu, že rodiče ve
snaze připravit mu snazší život, když byl
tak sláb, pomýšleli dát ho na studia. Stu-
dium na učitelství trvalo tenkrát jen šest
let. Pro toto povolání se rodiče rozhodli
a tudíž se musil hoch učit zpěvu, hře na
housle a piano. Z toho důvodu neužil val-
ně chlapeckých her a chlapecké volnosti.

Ve volných chvílích chodil s otcem po
okolí svého rodiště, a otec, horlivý čtenář
a přemýšlivce, vyprávěl mu své vzpomínky
z chlapeckých let a poučoval jej. Jako sed-
miletý prožil v roce 1866 válku rakousko-
pruskou a utíkal před Prusy s matkou ke
strýci do Černína.

V klidných dobách jezdil s otcem do polí
hlídal v létě s ním pokosené obilí; při tom
spával na hrstích obilí, jsa přikryt otcov-

ským pláštěm. S oblibou prodléval v sušším ovocce. Na podzim pekl si s jinými dětmi na poli brambory. V zimě chodil s otcem na roráty. Nejvíce se mu líbil otec, když vyšel na pole jako rozséváč.

Už jako školák byl horlivým čtenářem a chodil si vypůjčovat knihy hlavně k místnímu kaplanovi Součkovi. Rais se přiznává ve svých vzpomínkách, že se držel zpátky při dětských radovánkách právě proto, že byl slabý, maličký a trochu nešika. Držel se vždy vzadu a takovým zůstal potom i jako dospělý. A přece říká na sklonku života: "Žádná z pozdějších radostí se nerovnála těm čistým a jasným v domově, byť prostém a nebohatém."

V roce 1868-1869 navštěvoval Rais třetí a poslední třídu bělohradské školy. Tehdy trvala povinná školní docházka do 12 let. Ale bylo zvykem u dětí, které měly jít na studie, že ztrávily předtím rok nebo dva na "handlu", t. j. navštěvovaly při svém dočasném pobytu v německých rodinách 4. třídu místní německé hlavní školy. V těch dobách byla totiž znalost němčiny považována za nezbytnost. Také Rais musil se podrobit v 10 letech této zvyklosti. Otec ho dal do Vrchlabí do rodiny Hofmannovy.

S těžkým srdcem se tam hoch stěhoval. Do té doby nebyl nikdy mimo domov — a k tomu ta němčina! Německé prostředí dýchalo mrazivou cizotou. Bydlil v domě, kde byla textilní továrna, a při ní měli dělníci jakýsi útulek pro dobu oddechu. Že bylo mezi nimi mnoho Čechů, brzo se s nimi sblížil. Získal tak slabou náhradu za domov. Jak hluboce se vryly do jeho vnitřní duše dojmy z těchto dob, dokazují věře psané partie o továrnách a dělnících, které po letech napsal ve svém nejrozsáhlejším díle—v románové kronice: "O ztraceném ševci."

Rodiče rozhodli, že Karel půjde po prázdninách na reálku do Jičína. Vypravil se k zápisu s otcem dne 8. září 1870. I tehdy ve 12 letech byl ještě malý a drobný. Vyrostl teprve v pozdějších letech. Byl v Jičíně poprvé. Putovali povozem. Když uviděl krásné jičínské panorama s věží valdické brány a chrámu, byl ohromen. Jičínský kraj si od té chvíle zamiloval . . .

Jako student, nemaje peněz, koupil si většinou staré učebnice. Z domova dostával na veškeré výdaje 20 krejcarů v zimě, potom už jen 15 krejcarů. Tesknil po domově. Útěchou mu bylo, zejména na začátku, že s vrchu Zebína viděl až k rodnému Bělohradu.

Chudě vybaven žil zprvu u pi. Lhotové, porodní asistentky na Malém náměstí. Byl u ní, jak se tenkrát říkalo—"na půl stravy," t. j. ke snídani hrneček kávy (hrneček svůj), oběd celý, k svačině opět hrneček kávy, večeři svou. Za to platil 18 zlatých měsíčně. Bydlil společně se třemi jinými studenty.

Bylo velkou událostí, když spolužák Jan Nálevka přinesl z gymnasiijní knihovny Vymazalovu "Ruskou poesii" a brzo na to spolubydlící Vincenc Erlebach, také rodák z Bělohradu, donesl Hálkovy "Večerní písně." Tyto knihy zapůsobily na oba studenty tak hluboce, že začali sami též pokoušet se o verše. Nemenší dojem na ně učinila povídka "Karla" a "Divá Bára" od Boženy Němcové. Další duševní hody mu připravil spolužák, který si koupil Erbenovu "Kytici" a nadšeně z ní ostatním předčítal . . .

Značný vliv měl na studenta Raise profesor češtiny Ignác Vávřda. Odsuzoval ty Čechy, kteří se rádi blýskají znalostí němčiny.

Nemálo si vážil toho, že spatřil v Jičíně slavného starce Antonína Marka, "libuňského jemnostpána." Tam také poznal Bohdanku Němcovou, dceru nezapomenutelné Boženy Němcové. Byla velká, statné postavy, patrně po otci, tmavovlasá, hezká, hlubokých očí, avšak jedné tváře mírně zjizvené. Kráčela vždycky rychle, trochu skloněna a pravidelně sama. Byla prý podobná slavné matce.

Raisův otec přicházel do Jičína jednou za měsíc, kdy platil bytné a syna potěšil. Ten jej pokaždé vyprovázal dvě hodiny cesty. A přišla-li maminka, doprovázel ji ještě dále.

V prvním roce studií jel poprvé domů vlakem. Později však chodil na velikonoce, svatodušní svátky, ba i na Vánoce, raději pěšky, neboť tato cesta měla pro něj svůj půvab.

Po začátečním neúspěchu naučil se studovat, takže byl mezi 100 studenty v I. pololetí čtvrtý. Zůstal i nadále pilným studentem.

V roce 1873 absolvoval 4. třídu reálky a vstoupil po prázdninách na učitelský ústav ve věku necelých 15 let. Byl stále nevelké postavy a slabý. Tehdy bylo právě studium na učitelských ústavech rozšířeno na 4 roky. Také na učitelském ústavě pilně studoval. Dostal stipendium 100 zlatých, z čehož se radoval hlavně kvůli rodičům.

Rok 1875 stal se pro Raise památným, neboť toho roku uviděl o prázdninách poprvé Prahu. Zapůsobila na něj hluboce. To byla ještě Praha s branami a hradbami. Ohrmujícíím dojmem působil na studenta chrám Panny Marie před Týnem, staroměstská radnice, Karlův most a Hradčany. Navštívil posvátný Vyšehrad, postál u hrobu Havlíčka, Němcové, Háška, Čelakovského a jiných. Avšak německý ráz tehdejší Prahy (dvojjazyčné nápisy a němčení českých lidí) mělo důležitý vliv na Raise. Přiměl ho totiž k tomu, aby přemýšlel o národních poměrech a četl politické články, kterým dosud nevěnoval valnou pozornost.

Bedlivě sledoval Nerudovy fejetony v "Národních listech". Se zřetelem na své budoucí povolání opatřil si Komenského "Didaktiku", Jungmannovy spisy a jiné.

V roce 1876 navštívil Rais poprvé s otcem a bratrem Antonínem Hradec Králové. Město se mu líbilo.

Raisovi rodiče vzali na sebe těžké břemeno, když dali na studie nejen Karla, nýbrž i mladšího Antonína a potom i nejmladšího Jindřicha. Aby jim ulehčil, přivydělával si Rais kondicemi, ač mu vlastní studia zabrala dost času. Písemné zkoušky maturitní vykonal v červnu 1877 se známkami vesměs "velmi dobře." Rais i po letech vzpomínal, jaký byl tehdy krásný, slunný den, když se vracel po maturitě z Jičína pěšky domů, kam dospěl za teplého podvečera . . .

Radoval se z pobytu u rodičů, ale do této radostné nálady padl stín. Do jeho života zasáhl totiž ředitel jičínského učitelského ústavu — Macháček! Měl bratra řídicím učitelem v Trhové Kamenici na Hli-

necku. Nabídl Raisovi, aby přijal učitelské místo u tohoto bratra. Rais se však těšil, že bude působit někde v rodném kraji, aby se mohl častěji podívat domů, a zatím měl nastoupit v zapadlém, drsném kraji na českomoravské vysočině!

Ale nemohl odřici, neboť byl řediteli zavázán vděčností. Ten mu předtím slíbil, že přijme jeho bratra Antonína do 3. ročníku ústavu, neboť vzhledem k tehdejšímu špatným vyhlídkám techniků upustil Antonín od studia na hradecké reálce a chtěl přestoupit na jičínský učitelský ústav. A tak se Rais obětoval za mladšího bratra . . .

Kraj, ve kterém měl pracovat, zapůsobil na něj skličujícím dojmem. V jednom dopise to dosvědčuje vynikající český malíř Antonín Slavíček, Raisův důvěrný přítel: "Vypravoval mi Rais o dojmů zkrášlujícím, když poprvé ty kraje viděl a do nich zašel." A přece tento smutný kraj dal Raisovi popud k napsání poutavých povídek a črt. Do tohoto drsného kraje zasadil dějiště díla, které patří k jeho nejlepším pracím — dějiště "Západu." Sám o tom píše v jednom dopise spisovateli Boh. Adámkovi: "Západ" je mi kniha velmi milá, protože jsem do ní vložil velmi mnoho svých životních pozorování a názorů, a jsem si jist, že podobné knihy již nenapíši."

Jeho počáteční plat činil pouze 400 zlatých. Po roce dostal zatímní místo učitelské s platem 500 zlatých ročně.

Ačkoli nastupoval do Trhové Kamenice s těžkým srdcem, po čase si tu zvykl. Žil zde v přátelském poměru s kolegy i s kněžími. Uplatnil se v kulturním oboru. Založil vzdělávací besedu "Neruda" a zřídil při ní knihovnu. Beseda kupovala časopisy a noviny, pořádaly se večírky s přednáškami a recitacemi, divadelní představení.

Tam poznal industriální učitelku Karlu Burešovou, avšak tato jeho první láska umřela záhy na souchotiny. Tamže se později seznámil s učitelkou Marií Hroznou, dobrou zpěvačkou, jež se potom stala jeho chotí. Horlivě pěstoval turistiku. Celou krajinu kolem svého působení proputoval buď sám nebo s kolegy. Jinou jeho zálibou byla láska k ptákům a květinám. Však se to výrazně projevilo i v jeho spisech . . .

Těšil se o prázdninách na příchod studentů z Prahy, neboť od nich se dovídal o věcech literárních i politických. Odtud vyrůstala jeho touha po Praze.

Po 4½ roce se dostal do Hlinska. To znamenalo pro něj mnoho, vždyť zde měl po ruce muzejní knihovnu, četné časopisy.

Teprve po 10 letech dostal se do Podola u Prahy. Když ho něco tížilo nebo byl prací ve škole unaven, zadíval se na Prahu a tento pohled mu úplně stačil k uklidnění. Tak ji měl rád . . .

V roce 1887 zemřela Raisova matka. Její ztrátu nesl těžce. Vzal si otce do Prahy, staral se o něho, jak dovedl nejlépe, ale otec se ve velkém městě stýskalo. Odjížděl občas do Bělohradu nebo do Železnice ke druhému synovi, až zůstal ve svém kraji nadobro.

Z Podola se dostal Rais na měšťanskou školu na Žižkově, potom na Vinohradech; rok byl ředitelem jedné z obecných dívčích škol a posléze stal se ve čtyřiceti letech ředitelem II. měšťanské školy na Král. Vinohradech. V době svého působení v Hlinsku, oženil se dne 29. července 1882 se dříve jmenovanou Marií Hroznou, dcerou Vojtěcha Hrozného, oficiála u telegrafního úřadu v Pardubicích. Proto se konala svatba v Pardubicích. Raisovo štěstí rodinné dovršilo zrození dcerušky Marie dne 3. července 1883, k níž přibyla dne 19. srpna 1895 dcera Doubravka. Mistr Rais zasvětil svůj život úsilovné práci a starostem o své drahé.

Rodný domek Raisův v roce 1896 vyhořel. Nesl to bolestně. Z vyhořelého domku si odnesl do Prahy jediné t. zv. "hrušku", t. j. kus vyřezávaného dřeva, jež se týčovalo na hrotě střechy nad podsíní. Mimo to si ponechal po rodičích ve své pracovně staré kyvadlové hodiny a obraz svatého Václava.

V roce 1911 ztrávil prázdniny se svou chotí v Porto Rose, což byla patrně jeho jediná cesta za hranice Čech.

Za I. světové války dolhly na Raisse těžké rány osudu. V roce 1915 zemřel náhle jeho zet' dr. Míšek, kterého měl velice rád, po 10 dnech dodýchala jeho starostlivá žena po 33-letém vzorném manželství.

Následujícího roku ztratil bratra Jindřicha. Tehdy byl Rais, muž jinak povahově vyrovnaný a úžasně trpělivý, nevýslovně sklíčen.

Ale snad ještě více než vlastní žal, drásky ho zprávy o vítězných bitvách německých armád. Zapomíná na vlastní utrpení a chvěje se o osud svého národa.

Spisovatel Jaroslav Kvapil napsal o tom ve své knize: "O čem vim," toto: "Ode mne se dovídal Jirásek, co se nepozorovatelně děje a jaké zprávy nás docházejí o českém hnutí v zahraničí; jestliže to byly zprávy naděje, okřál a tehdy mi přikazoval: "Prosím vás, řekněte to také Raisovi; ten pantáta Bezoušek nám tu vojnu samým strachem odstūně." Raise sílila tehdy jediné naděje, že na konec pravda zvítězí. Aby se rozptýlil, začal psát své obsáhlé dílo: "Ze vzpomínek" a potom knihu pro mládež: "Poslední léto."

Po těžkých životních ranách vzal si roku 1915 dovolenou, ze které se již nevrátil, a v r. 1920 odešel v 60 letech do pense, želen všemi svými spolupracovníky, protože v něm odešel vzácný vychovatel mládeže.

Rais byl vůbec člověk hlubokého citu, sám snášel těžce rány osudu, ale trpělivě utěšoval jiné. Měl nesmírně rád přírodu, pole, kvetoucí stromy, hvězdnaté nebe. Nedlouho před smrtí leže na lůžku projevil přání: "Odhrňte mi záclonu, abych viděl na měsíc!"

* * *

Lásku k literatuře měl už od studentských let. Mnoho četl. Už v I. třídě reálky si koupil sešitek a zapisoval do něho neumělé verše. Na čas ustal, ale v Trhové Kamenici ozvala se znovu touha uplatnit se literárně. Nejprve uveřejnil tři básničky pro děti v "Budečské zahradě", později uveřejnil tamže více básní a fejetonů.

V Hlinsku vykročil do literární oblasti už směleji. Tam napsal svou první realistickou povídku: "Z vlasařských pamětí," kde se dotýká sociální bída hlineckého kraje, kde ženy obětovaly svou ozdobu, krásné vlasy, aby tím získaly skrovný příspěvek na živobytí. Když se pak dostal do blízkosti Prahy, rozvinul se jeho literární talent nejbohatěji.

Měl vnímavé srdce pro starosti i radosti svého okolí, bystrý postřeh pro poznávání lidských povah. Zůstal svou literární činností vkořeněn do půdy venkova. Při literární práci kouřil s oblibou. Sám o tom říkal: "Jde-li práce ztuhla, bývají v pokoji mračna."

Z duše rád měl Třebízského. Však o něm napsal láskou dýchající knihu pod názvem: "Čtení o Václavu Beneši Třebízském." V posledním roce jeho života ho navštívil, používaje té příležitosti, že jeho bratr Jindřich byl učitelem právě v Klecanech.

Vyjma literární začátky, kdy podléhal vlivu svého miláčka Třebízského, byl Rais vždy svůj a nenapodobitelný. Sledoval sice i nové proudy v literatuře, ale nepodléhal jim. Jeho venkovské postavy, ať muži či ženy nebo děti, nedovede nikdo několika rysy načrtnout s takovým účinkem, jak to dovedl on. Byl jakýmsi Alšem ve slovesném umění. Nepouštěl se do obsáhlých psychologických rozborů a přece jsou jeho hrdinové tak úžasně pravdiví. Vzdává chválu dobru, odsuzuje zlo, ukazuje, kam vede nenávist, lakota, hněv, sudičství, paličatost, touhy po lehkém živobytí, vášeň. Velmi často ukazuje na nevědk dětí vůči rodičům.

Vytýká se mu někdy, že své hrdiny příliš idealizuje. Neprávem! Snad nejednou přidal více světla, aby líčená postava ostřeji vynikla, ale Rais neuhýbal ani před malbou stinných stránek lidské povahy. Všemi jeho knihami prosvítá zásada, že žádný člověk není tak skrz na skrz špatný, aby se v něm nenašla ani jiskřička dobra. Chce, aby všichni lidé byli dobří. Proto vyzdvihuje krásu dobrých lidí.

Literární tvorba Raisova je bohatá. V roce 1892 vydal soubor povídek pod názvem "Výminkáři"; roku 1892 knihy "Potměchut" a "Horské kořeny." V roce následujícím vyšel cyklus povídek "Rodiče a děti," načež rok 1894 přinesl skvost české literatury pod názvem "Zapadlí vlastenci," a rozkošný idylický obraz: "Pantáta Bezoušek." Tyto dvě knihy založily autorovu popularitu. Následoval r. 1895 chmurný obraz: "Kalibův zločin", tragedie vesnické manželské nevěry, a cyklus povídek: "Lopota". Rok 1896 přináší povídky: "Za

přírodní krásy Krkonoš. V letech 1922-1923 tějšek "Zapadlých vlastenců." O dva roky později vycházejí povídky: "Mezi lidmi" a "Půlpání." Rozměrný obraz: "Na lepším" z r. 1899 zachycuje přemrštěnou touhu po lepší existenci, povídka "Paničkou" zase bídou městskou i venkovskou parádívu a pýchu. Povídka "Sirotek" (r. 1901) zachycuje zajímavě sobeckou lásku babičky ke vnoučkovi.

Složitý vnitřní život venkovského prostého člověka zachytil v rozsáhlém obraze "Stehle (r. 1903.) Po tříleté přestávce vydává knihu: "Káča a jiné povídky", kde vyznačuje Raisův dobrácký humor. Po delším odmlčení vydává r. 1912 přísný výběr veršů pod názvem: "Z domova." Až v roce 1919 se objevuje na knižním trhu soubor povídek: "Kytice vřesů." Ale zatím uzrálo nejrozsáhlejší dílo autorovo, román: "O ztraceném ševci," vysoko vynikající i uměleckou úroveň. Vedle bezohledného germanisačního úsilí zachytil zde skvěle přírodní krásy Krkonoš. V letech 1922-1932 vyšly zajímavé autorovy memoiry pod skrovným názvem: "Ze vzpomínek". Poslední beletristická práce: "Svatba" vyšla až r. 1930 po Raisově smrti.

* * *

Rais bývá nazýván básníkem podhorského lidu plným právem. Podhorský lid na českomoravské vysočině a v Podkrkonoší — to je oblast — kde se Rais cítil ve svém živlu. Tomu lidu nejlépe rozuměl, jeho starostem i radostem. Je sice pravda, že ve dvou krásných knihách a v některých povídkách věnoval pozornost venkovským učitelům, kaplanům a farářům, avšak i tyto jeho hrdinové jsou lidé z venkova, zakotvení tělem i duší v horách a kopcích.

Protože znal tak dokonale duši venkovského člověka, příběhy, které líčil, opíraly se většinou o skutečné události — a protože měl zrak zbystřený nadáním i svým vzděláním, dovedl kreslit své postavy s takovou věrností a s takovým teplým porozuměním.

Nevtíravě sleduje ve svých pracích výchovný cíl. Nezapřel v sobě vychovatele. Nikdy však nebyl tendenční. Třebas líčí většinou vážné události, přece občas vytryskne na povrch pramének boдрého hu-

moru. Připomeňme si jen kostelníka v "Západu", učitelského "spomocníka" z rozmarné "Káči" nebo zejména klasického "Pantátu Bezouška."

I když je Rais rozený epik, používá často ve svých pracích dramatických scén. Příčina toho tkví patrně v Raisově lásce k divadlu, která provázela ho již od studentských let.

Ve svých vzpomínkách odmítá výtku, že si nevšímá ve svých povídkách otázek náboženských, vysvětluje, že v jeho rodném kraji nebylo náboženských třenic a zápasů, pokud pak setkal se s náboženskými přemýšlivci, má je ve svých knihách tak, jak je poznal . . .

Nelze přejít mlčením vztah Raisův k dětem. Svou lásku k nim dokázal nejen jako oblíbený učitel, nýbrž i jako autor četných publikací pro mládež. Napsal celkem 18 knih pro mládež. Kniha "Zvířátka a lidé," ilustrovaná známým umělcem Jiřím Trnkou, vyšla teprve po autorově smrti. Psal knihy pro mládež z toho důvodu, že v jeho době se dětem předkládalo mnoho braku z cizích literatur.

Ještě jednu zásluhu nelze Raisovi upřít. Tím, že vydal knihu: "Povídky o českých umělcích," obrátil pozornost na pole dosud opomíjené, totiž na snahu přiblížit dětem české umělce. Je nemnoho autorů, kteří by dovedli s takovou láskou a s takovou dovedností vykreslit celou galerii venkovských kloučků a dívenek, že je vidíte takřka před sebou živé. V tom směru je mu blízký J. Š. Baar a z malířů Mikoláš Aleš. Zřejmě tu nezůstal bez vlivu přátelský styk Raisův s vynikajícími malíři. Mimo to se zasloužil o to, že vzbudil zájem vynikajících malířů o českomoravskou vysočinu. On přivedl do tohoto kraje Antonína Slavička, Františka Kavána, Gustava Macouna a jiné.

* * *

Pro Raise je také příznačná jeho úzkostlivá péče o jazykovou čistotu. Vytříbil svou mluvu na lidové řeči a stále ji zušlechťoval sledováním odborných článků.

"Hledaje vždy člověka snažil jsem se zachytiti i kus poesie, jež všude dodává životu jasna a činí jej možným. Je jí i v zdánlivě všedním a blátivém žití dost. I

drsné skořápky mívají dobrá jádra." (Ze vzpomínek.) Jak prostě a přece hluboce filosoficky vyjádřil zde své literární krédo!

O umělecké hodnotě Raisových literárních prací svědčí ta skutečnost, že nemalý jejich počet byl přeložen do cizích jazyků, na příklad do ruštiny, polštiny, srbochorvatštiny, dánštiny, italštiny, ba dokonce do němčiny.

* * *

Není bez zajímavosti všimnouti si, kdo patřil k Raisovým důvěrným přátelům. Byl to Mikuláš Aleš, o němž napsal krásně, láskou proteplené vzpomínky. Aleš mu maloval titulní obrázky na obálky jeho sebraných spisů. Mezi Raisovy přátele náleželi: Adolf Heyduk, Ignát Herman, K. M. Čapek-Chod, Jar. Kvapil, Ant. Klášterský, Jos. Václav Sládek, Anta Stašek. Nejužší přátelství ho poutalo k Jiráskovi, ke dru. Thomayerovi, Vrchlickému a Zigmundu Wintroví, autoru: "Mistra Kampana".

Z malířů vysoce cenil vedle Slavička také Alše a Kašpara. V kresbách těchto dvou viděl živé postavy a opakoval vícekrát, že by si pro své spisy nepřál jiné ilustrátory než tyto dva.

Jeho ušlechtilost se projevuje ve spisech i ve styku s lidmi. Ve svých vzpomínkách napsal o tom krásná slova: "Učme se lidem rozumět, je chápat a odpouštět — ne tak na bližního, ale na sebe je třeba být přísným. Oč lépe by bylo na světě, kdyby lidé méně pozorovali a posuzovali své bližní, ale za to více sebe." A jinde: "Vzdělání rozumu sebe větší by však nedostačilo, kdyby se jím zároveň nezušlechťovalo srdce."

S jakou láskou píše o svých rodičích! "Dávno, dávno je tomu, ale v duchu dosud vidím našeho tatínka, jak jsem ho na jičínské rovné silnici zdál, poprvé shledával, když mi o těch cestách přicházel naproti . . . I maminku vidím, jak už na záspi čekávala v kartonové halence, šáteček na hlavě, a jak upracované paže rozháhla, aby mne sevřela v náručí."

Jindy zase vzpomíná na rozhovor s Nerudou, který řekl o matkách: "My Čechové jsme měli vzácné matky takže bychom měli býti jako sníh bílý a čistý, ale jsme

ještě hodně zamounění." A Rais k tomu po svém způsobu dodává: "Měl jsem také takovou maminku . . ."

Staral se horlivě, aby mladí učitelé a učitelky dostali lepší místo, přimlouval se za ně, radil, pomáhal, kde se dalo. Pro každého měl vlídné slovo nebo povzbuzení.

O dobrotě jeho srdce svědčí také to, že až sám nepevného zdraví, navštěvoval své přátele, kteří nemohli opustit svůj byt. Jednal tak i za nepříznivého počasí.

* * *

Zdalo by se, že Rais nevěnoval valně pozornosti veřejným otázkám. Ale není tomu tak! Naopak sledoval veřejné události se zájmem a měl o všem vlastní úsudek, mnohdy velmi přiléhavý. Germanisační snahy rakouských vlád ho krajně pobuřovaly: "Život v Praze je strašný; naše veřejné poměry rozčilují tak, že by člověk utíkal. Hořkost, bolest, stud plní prsa. Kam to ještě s námi dojde? Ovšem nejsem takový bloudek, abych dával vinu naší politice, která je slabá proti brutální síle od severu." (1909). Tak napsal příteli Adámkovi.

To, že viděl v 6. všesokolském sletu roku 1912, spojeném s odhalením pomníku Frant. Palackého, uskutečněnou myšlenku sbratření všech Slovanů, říká nám dosti.

Netajil se svým odporem proti německé rozpínavosti, odsuzoval nedostatek národní hrdosti a odrodilství. Dal tomu výraz nejen v dopisech, ale hlavně ve shora uvedeném rozsáhlém díle "O ztraceném ševci." Varoval před cizinou, zejména Vídeň mu byla semeníštěm zrády pro mladé české lidi.

Byl vždy pro rozumný pokrok. Napsal o tom ve "Vzpomínkách": "Každý jednotlivec je částí národa, každý na svém místě musí se přičiňovati, aby kráčel vpřed!"

Po celý život byl v něm vkořeněn smysl pro povinnost, at' šlo o jednotlivce či celý národ. V promluvě ke kandidátům učitelského ústavu v Hradci Králové řekl v květnu 1926, tedy nedlouho před svým skolem: "Dále bych přál vám, ba i všem členům našeho národa, aby každý pevně stál na místě, kam ho život postaví."

Málo je známo, že měl srdečný vztah k utlačovaným lužickým Srbům. Spisovatelka Růžena Jesenská citovala jeden jeho významný výrok: "Zakalí se mi vždycky radost pomyšlením na naši slovanskou Lužici. Jak se pro Boha stalo, že zůstala za hranicemi?"

Také jevil od mládí upřímný zájem o Slovensko, psal o něm své první veršované pokusy.

* * *

Po odchodu na trvalou dovolenou věnoval se Rais své rodině a literární práci. Začal pracovat na svých vzpomínkách. Zabral do široka, ale tím se zdržel a bohužel své paměti k nemalé škodě české literární historie nedokončil.

Podepsal známý manifest českých spisovatelů v roce 1917. Radoval se upřímně ze vzkříšení r. 1918. Neschvaloval ovšem některé revoluční výstřelky. Přímou bolestně snášel velkou politickou roztržičnost a bál se jejích důsledků. Čím byl starší, tím byl podobnější svému otci.

Věnoval mnoho úmorné práce korekturám nových vydání sebraných spisů. Při tom leckde text ještě upravoval. Také v době penze jezdil pravidelně o prázdninách do milovaného Bělohradu, podnikal procházky do okolí. Šel-li sám, zabočil nejčastěji do těch míst, kde bývala kdysi políčka jeho rodičů. Někdy mu půvaby rodného kraje nezevědědly.

Ačkoli žil velice střídme, vypil nejvýš dvě až tři sklenice piva a vykouřil stejný počet doutníků, ztrpčila mu poslední leta života zákeřná cukrovka. Musil si pak odpírat všecko, co měl rád, i tu sklenku piva!

Když se posléze přidružila k cukrovce chřipka, bylo zle! Dne 8. července r. 1926, v době všesokolského sletu, dodýchal Mistr Rais . . . Byl zpopelněn a jeho popel uložen na vinohradském hřbitově. Snad by bývalo lépe, kdyby byl pochován tam, kam za svého pobytu v Bělohradě pravidelně chodíval — po boku svých milovaných rodičů — na hřbitově bělohradském.

Ale stalo se již jinak. Ostatně světlá památka Raisova i tak zůstane žít v srdcích desetitisíců čtenářů jako autora, který

dovedl ve svých spisech rozdávat lásku, probouzet smysl pro dobro, nenávidět zlo v jakékoliv formě, který hledal v každém člověku aspoň jiskřičku dobra.

Odešel v něm veliký umělec a Čech poctivého ražení, člověk příslovečné dobroty a úžasné skromnosti, krátce řečeno: Umělec a zároveň člověk zlatého srdce . . .

RAISOVA ZBOŽNOST

Podle sdělení zesnulého již faráře P. Frant. Noska v Lázních Bělohradě stýkal se jmenovaný kněz velmi často s Mistrem Raisem, když tento trávil prázdniny ve svém rodišti. Rais mu psal každoročně, aby v den úmrtí jeho rodičů obětoval za ně mši svatou.

Za svého pobytu v Bělohradě přicházel

každodenně o 18. hodině na hřbitov, u hrobu svých rodičů smekl, chvíli se tam modlil a potom odešel za městečko k poličkům, která kdysi patřila jeho tatínkovi, usedl na mez a delší dobu tam prodlel. — Skoro vždycky v neděli přicházel na zpívající mši svatou a nijak se s tím netajil. Neušlo mu, když tyto bohoslužby konal jiný kněz než místní duchovní. J. Š.

Na pomníku rodičů populárního spisovatele Karla Václava Raise čteme tyto krásné verše:

„Dvě hlavy dobré leží tady v hrobě,
dvě srdce hodná světlé paměti.
jim bylo blahem odpírati sobě
a všecko dáti z lásky pro děti.

Jsou zase spolu, jako byli v žití,
a známé zvony jim tu budou hrát—
kéž drahým duším světlo věčné svítí
a Bůh jim odplat' všecko nastokrát.

POZDRAV DOMOVINĚ

Jindřich Šimon Baar

Ze hnízda nahoře
v moruších na dvoře
ptal se mne kos:
Copak tě zaleká,
synáčku z daleka,
schází ti cos?

Kdybys tak, zpěváčku,
v malém svém zobáčku
unes mne sám.
zdaleka ciziny
na půl jen hodiny
za hory k nám.

Kdybych tak mohl jen
křídlo ma ozdoben,
odletět v les,
do naší zahrádky
u chaty před vrátky
pod vonný bez.

Za krátký, věř mi čas
ožil bych jistě zas
v domově jen.
Za to ty, ptáčku můj,
rodiště pozdravuj každický den.

Vyrovnáno

Alois Dostál

BYLO řeči v celém Klečkově, že sedláku Chautovi utekl syn. Hned tomu ani nikdo nevěřil, a místní klepny odbývaly za tou příčinou mimořádné schůze. Od úst k ústům zněla otázka: "Jest to pravda? — Utekl?"

"Pravda, pravda. Ráno ho šli probudit, a byl pryč. Spával na půdě a nejspíše vyskočil vikýřem. Chtěl-li něco takového provést — cestu si snadno našel."

Brzo ustálil se náhled, že Ondřej, nechtěje se podvoliti pořádku, jaký u Chautů byl přísně udržován, prchl, aby nabyl volnosti. A o pořádku tom rozšiřovány rozmanité úsudky. Jedni jej schvalovali, jiní odsuzovali.

Vědělo se, že Chaut je přísný, že v rodině jeho musí panovati poslušnost, zbožnost a mrav. Hospodář předcházal dobrým příkladem — a všichni musili jíti za ním. Běda tomu, kdo chtěl jíti jinou cestou!

Manželka byla s mužem za jedno, ale přece byla povolnější, zvláště k dcerám. Kdo z čeledí nenásledoval hospodáře, musil záhy odejít; ale kdo si jednou zvykl, tomu se pořádek onen zalíbil a neupustil od něho. Tak vydržel na statku čeledín Matěj deset let, až se oženil — a posud u Chautů podělkuje. Také starší děvečka Anna slouží zde na pátý rok a nehaní si. Ale v mladších a pasácích Chaut mění co rok, ano někdy i mezi rokem.

Pokud Ondřej sloužil u vojska, měl Chaut mnoho čeledínů a posléze jezdil Matěj. Nemohl přijíti na pravého, který by

se mu hodil. Jeden vystoupil sám a druhý odešel, sotva se ohřál a hospodáře poznal. V hospodě pak vykládal a odůvodňoval své vystoupení: "Bude mne hlídat jako nějakého chlapce a předpisovati, kdy mám býti doma! I kouřit mně zapovídal a neustále opravoval. Když jsem koně trochu sflákal, div se do mne nedal a mně nenapohlavkoval. Strava tam byla — pravda — dobrá. při společném stole, peníze každý měsíc, ale ta přísnost a to sekýrování. To si, prosím, ted' nedá žádný čeledín líbiti."

Chaut čekal na syna a byl rád, když se tento od vojska navrátil. Pak nebude třeba čeledína a dcery brzo zastanou děvečky. Hospodář se těšil, že se mu se svými lidmi nebude třeba tolik zlobiti.

Čekaný Ondřej přišel domů na podzim, když nováčkové zaujali jeho místo. Z poněkud neohrabaného muže se vojenskou kázní udělal slušný junák. Sloužil daleko a pouze v prvním roce se podíval domů. Ted' ho domácí sotva poznali — a sestry podivně si ho okukovaly. Jenom srdce matěřské ho poznalo.

Ondřej, maje naději, že bude rolníkem a zdědí jednou po otci statek, nebyl žádnému řemeslu vyučen a pouze asi rok, pobyl u tesařského mistra, aby, jak se vyslovil Chaut, s každou maličkostí nemusil hned běžeti do dílny a uměl zacházeti s pilou a dlátem. Jinak byl hned od mladosti přidržován k hospodářství.

"Však jsem rád, že jsi doma," řekl otec. "Budeš jezdit místo Matěje. Ten jest sláb k mladým koňům."

Ondřej se podíval na otce. Měl černý knír pod nosem, jiskrné oko a červenou líč. Byl statný, silný a rázný.

"Vy nemáte, otče, čeledína?" zeptal se.

"Nemám," odvětil Chaut a vypravoval, co zkusil s čeládkou, že nemohl na vhodného přijít.

"A žádného už nenajmete?" znovu se ptal Ondřej.

"K čemu pak? Ty budeš jezdit s koňmi, já si vezmu na starost voly. Uděláme si všechno sami a nikoho nepotřebujeme."

Ondřej tomuto otcovu ustanovení neodporoval, věda, jak by pořídil, ale vhod mu to nebylo. Už se o tom nemluvalo, a voják měl vypravovat, jak se mu vedlo. Domácí na něj naléhali a Chaut se též na to a ono vyptával. Ondřej chvíli povídal, ale dělal velké mezery ve vypravování, jakoby se zdráhal, některé věci před otcem vyjevit. Ten ho beztoho opravoval, když se o svých bývalých představených neslušně zmínil, zaklel, nebo užil slova — jaké pod střechu Chautovou bez trestu nesmělo býti vypuštěno z ústa.

"Mně se zdá," po chvíli řekl hospodář, "že jsi tam trochu zdivočil. Tomu musíš odvykat."

A když chtěl Ondřej líčiti veselou jakousi švandu z kasárního života, která se s náhledy Chautovými nesrovnávala, tento řekl prostě a určitě: "Víš co, takové zkušenosti si nech až brzo pust' z hlavy!"

Ondřej skutečně se zamlčel a stranou řekl starší sestře Anežce: "Ten náš tatínek jest podivný člověk . . . Nevím, zdali se spolu shodneme."

"Musíš se podvolit," řekla sestra. "Otec už jiný nebude a jest to dobře."

Ani matka, ani mladší sestra Cíla Ondřejovi nerozuměla. Všichni uznávali, že se změnil a od pořádku, jaký v domě vždycky panoval, velice se odchýlil. I chůze jeho byla jiná, i řeč, i celé chování. Nejvíce to pozoroval otec, s kterým Ondřej pracoval a často za den se stýkal. "Zesvětačil, zdivočil," říkal Chaut ženě, ale matka syna omlouvala.

"Nezastávej se ho," řekl přísně; "hned jsem to poznal, jak přišel a ústa otevřel. Jakoby nebyl můj syn. Jest horší, než ti, které jsem vyhnal. Změnil se. Jak vzal

bič do ruky, viděl jsem, že krutě nakládal s koňmi."

Ondřej, jakoby oleje do ohně přiléval, vypravoval po večeri, jak o manévrech pod ním kůň klesl mrtev k zemi a jak by ho byl s sebou strhl.

Chaut, přecházející po světnici, bručel sám pro sebe: "Není divu! A ještě se tím chlubí. Dostaneš pod moc voly a ne koně. Zkazil bys je."

Během zimy se poměr mezi otcem a synem hodně přiostril. Ondřejovi se nechtělo pracovat, nejraději by byl poroučel a dělal pána. I na stravu broukal a ráno dlouho vyspával, poněvadž se dlouho do noci mezi kamarády toulal. To nejvíce se protivilo přísnému Chautovi. Sám poslední šel na lože, když se přesvědčil, že je všechno uzavřeno, že nehrozí nebezpečí ohně a celý dům že je v pořádku.

Ted' musil co den slyšeti, že ještě Ondřej není doma. Čekal hodinu, nešel. Pak usnul a ráno byl syn na svém místě. Patrně jinudy, než hlavními dveřmi se dostal na lože. To dopálilo Chauta. Zastavil Ondřeje na síni.

"Kudy jsi se dostal v noci domů?"

"Nechtěl jsem vás buditi," nepřímou a vyhýbavě odvětil Ondřej. "Byli jsme u Závorských, kde hrál Klečka na harmoniku. Zdržel jsem se."

"A já si nepřejí, bys noci trávil mimo dům a potuloval se po staveních. K Závorským abys chodil, zvláště ti zapovídám," řekl přísně Chaut.

Nepožívali totiž Závorští chvalné pověsti a o jejich dcerách se vypravovalo, že mužské za sebou lákají.

Ondřej odešel mlčky. Myslí si, podruhé že bude opatrnější. A byl skutečně. Však zase s otcem se srazil k vůli kostelu. Z Klečkova chodili v neděli a ve svátek do sousední dědiny, kam byli přifařeni. Chaut k tomu přihlížel, aby jeho domácí řádně chrám navštěvovali, sám, předcházející jim svým příkladem. Jednou šel s Ondřejem. až dohonili jiné osadníky ze sousední vesnice. Ondřej se přimíchal mezi chasu a otec se přidružil k vážným hospodářům, aby si s nimi pohovořil. Tak se od sebe oddělili a otec syna ani v kostele neviděl, třeba se ohlížel po chasě pod chor. Te-

prve u hřbitovních lip ho spatřil a vida, jak mu oči svítily, hned poznal, že místo v kostele byl v hospodě na pívě.

Teprve doma se na to zeptal. Ondřej nezapíral, uváděje za důvod, že se setkal s kamarádem, s nímž sloužil, a že si chtěli porozprávěti.

"A to's ho nemohl sem k nám pozvati, nebo jej navštívit? To bylo třeba, vyse-dati v hospodě, místo v kostele, aby lidé řekli, jakého to mám syna bezbožce? Pa-matuj si, kdyby se to ještě jednou stalo, půjdu a před lidmi ti vykrákám jako chlapeci."

Ondřej věřil, že by to otec udělal. Už jednou mu jako výrostku takovou "ostudu" před junáky provedl. Tenkrát se chytil kouření a za stodolami mezi jinochy bese-doval. Tu přišel otec, vyrazil Ondřejovi doutník z úst a hned na místě ho vyplatil. Výrostci se smáli, ale ne dlouho. Chaut se pustil do nich a doutníky jim rozdupal. Protestovali, ale sedlák se nedal.

Na to si vzpomněl teď Ondřej a počalo se mu doma stýskati. Je tak sevřen, s rukama jako svázanýma a přece uvykl za tři léta volnosti . . . Myslil si, že bylo lépe v kasárnách. A otec nepovolí. Vede ho s sebou do hospody a platí za něj, jako za chlapce; kouřiti nesmí, a v noci dává na něj pozor jako na zloděje. Stále káže: "To dělej tak a to tak!" Nic mu není po chuti. Věru, k nevydržení! A což na jaře, až nastane orání, setba a jiné práce!

Mladému Chautovi se počal doma život znechucovati. Byl mrzut, málo mluvil a sestrám si stěžoval.

Když se počalo pracovati venku na poli a když to šlo do tuha, Ondřej byl ještě mrzutější. Jednou nedobře oral a otec mu vyčítal chybu před lidmi. Ale syn tím ještě více se zatvrdil, ne právě slušnou dav od-pověď. Chaut mu vzal opratě, zavolal sko-táka a poručil mu orati.

"Ty si jdi domů!" řekl k synovi. "Po-kud se nepodvolíš a neposlechněš, co ti poručím, ani se mně zde neukazuj!"

Ondřej odešel a skoták po něm dodělavál brázdý.

U večere se otec se synem neviděli a vůbec už ani spolu nemluvili. Ráno byl Ondřej pryč a žádné stopy po něm nebylo.

Vzal si pouze sváteční šaty, dvoje boty a čeho každý cestující potřebuje. Ani niče-ho nenapsal, nevzkázal, a pouze hostinský vysvětloval lidem, že pozdě v noci k němu Ondřej přišel a co dluhoval, všechno do krejcaru zaplatil.

Chautová nařikala, dcery hledaly a se poptávaly; pohůnek poslán k přátelům s dotazem, není-li tam Ondřej. Matka pá-trala i na půdě a v komoře. Pouze otcem zmizení Ondřejovo ani nehnulo. Aspoň se tak stavěl a na sobě nedal ničeho znáti.

"Když utekl, jest pryč. Než takového syna, lépe žádného," řekl sousedům a doma jakékoliv pátrání po Ondřejovi zakázal. "At' projde školou života, at' se naučí jinde poslouchati, když doma nechťel!"

Poslal zase pro Matěje a ten jezdil mí-sto syna.

Útek Ondřejův učinil veliký poplach, ale nikdo nevěděl, kam se poděl. U přátel ne-byl, nikdo o něm ničeho neslyšel a zlomy-slníci si mnohdy starého Chauta dobírali, že snad Ondřej asi někde vstoupil do služ-by.

"At' jest třeba u dvora čeledínem, nebo ve vsi pastuchou, jenom když bude jiným člověkem, než v domě otcovském," odpo-věděl Chaut. "Bez pokání at' domů ne-chodí! Já mu nekrivdíl, ale chtěl jsem z něho míti řádného hospodáře a nástupce. Nepolepší-li se — na mém statku 'U Chautů' říkati přestanou."

Sousedé znali Chauta, že nemluví do vě-tru, ale že je schopen provést, co právě pověděl.

I radili mu, jak by Ondřeje domů dostal. At' oznámí jeho odchod úřadům! Nemá s sebou průvodních listin a brzo bude přiveden. Ale Chaut rozhodně odepřel, něco takového podniknouti.

"Nebudu ho stihati, neboť mně ničeho neodcizil. Vzal si pouze, co mu patřilo, a má-li domovský list nebo čelední knížku — nevím."

Pan učitel mínil, aby Chaut dal syna do novin, aby v několika číslech uveřejnil, že se takový a takový mladík hledá a že má už napřed odpuštěno, jenom aby se vrátil.

Chaut se těmito dobře míněným slovům zasmál. "Nebudu ho volati ani v novinách, ani jinak. Sám odešel, sám at' přijde. A

až se vrátí, já mu budu diktovati podmínky a ne on mně."

Když sousedé s radami často až uštěpačnými nepřestávali, Chaut ani mezi ně již nešel. Doma se také mrzel, vida stále usazené oči ženy i zarmoucené dcery. Ještě, že bylo léto, příroda volala ven, a na statku v té době byly plné ruce práce.

Tajné pátrání matčino nezůstalo bez výsledku. Dověděla se po několika nedělich, že jest Ondřej na světě. Viděli ho pocestní na cestě a vypravovali, že hledal službu ve dvoře. Ale nevydržel tam dlouho, třeba tam panoval život nejvolnější, přímo nevázaný. Do Klečkova přišel s tou zprávou poklasný. Ondřej by byl pracoval rád, ale společný byt v ratejně se mu protivil.

Pak psal Chautovým ženin bratr, že tam Ondřej kdes na blízku sloužil u hospodáře, který děsně chasu odbývá co do stravy a platu. Ani tam Ondřej dlouho nepobyl, ale vydal se k městu, kde hledá nějakou práci. Strýcově statku se opatrně vyhnul.

Tak chodila zpráva za zprávou, a když se o těch cestách a pokusech dověděl i Chaut, řekl: "At' zkouší, at' vidí, jak jest ve světě! Já ho volati nebo dokonce prositi nebudu."

Za nějakou dobu opět se v Klečkově dověděli, že si Ondřej vzpomněl na své tesařské řemeslo a pomáhá tesařům při stavbě. Vlastně se doučuje.

Tomu se musil Chaut zasmáti. Ten, který nechtěl doma poslouchati, stal se učedníkem, podává tesařům latě a chodí jim pro tabák.

"Jde s kopce, hodně s kopce," mnil sám u sebe otec, "a brzo dostaneme návštěvu. Tak na zimu přijde . . ."

Pak se všechny zprávy ztratily a nikdo víc o mladém Chautovi nevěděl, třebaže se matka poptávala a sousedům to nebylo lhostejné, co syn z prvního statku ve svém odporu podniká. Hádali, že už chodí s brašnou po žebrotě.

Zatím odletělo babí léto a foukal studený vítr. Blížila se zima. Venku při práci křehly ruce a každý se uchýloval k teplému krbu. U Chautů byli se vším hoto-
vi a jen stodola čekala s čerstvě namazaným žentourem, ale Chaut někoho potřebo-

val k potahu. Matěj trochu postonával a chlapci nechtěli voly nebo koně v žentouru svěriti.

Když uhodil první mrazík a Chaut s večerem se vrátil s pole, kde ještě něco dodělával, mihl se stín Klečkovem a ve statku na horním konci zapadl. Nikdo si ho nevšímal a jenom venku stojícímu kováři se zdálo, že je to nějaký známý mladík.

Když se Chaut vracel, vyšla mu naproti manželka.

"Ty, Martine," řekla na prahu, "že nevíš, kdo k nám přišel?"

"Vím dobře, vím, ale neznám se k němu. Řekni mu, at' si jde tam, odkud přišel. Kde pracoval v létě, tam at' ho živí v zimě!" — odpověděl příkře Chaut a místo do světnice zamířil do chléva.

Chautová se dala do pláče. Jak to dopadne? Šla do světnice, kde u stolu seděl ztracený a opět nalezený syn. Byl rozedrán, unaven, vyhladovělý a zmožený. Nikde nenalezl práci, když byl od tesařů propuštěn a na příští rok poukázán. Dlouho bloudil a těkal, až se odhodlal jíti domů.

Stálo ho to mnoho sebezapírání, dlouho sám u sebe zápasil a Klečkov obcházel, než se odhodlal překročit otcovský práh. Odpor jeho byl překonán, bída ho dohnala. Myslíť, že útekem svým kdo ví co otci vyvede, že mu ostudu způsobí, že bude volán a snad prošen, aby se navrátil, a pak že mu bude ve všem vyhověno, ale zmýlil se.

Nikdo mu nevzkazoval a pro něj neposílal. Schválně mluvil se známými, aby o něm doma zvěděli, ale ani haléře podpory se mu nedostalo. Namáhal se marně, otec se nepodvolil a matka nesměla. I přišel k poznání, že si nic nevytručuje a takovým způsobem k ničemu nepříjde. Podvolil se tedy sám, a když t'ukala zima a hlad se ozýval, přišel domů, aby se poddal otci na milost a nemilost.

Také poznal na službách, že volnost ještě není vším blahem. Tu se mu nelíbila strava, tam zase mzda, jinde domácí poměry. A doma ve všem takový pořádek! Ovšem, musí poslouchati — podle pořádku toho se spravovati a mnohdy svoji vůli a chut' podrobiti otcovým zásadám.

A co nejhoršího, pak mohl by přijíti lehce o statek. Otec provdává dceru, dá ji

statek a jemu jen nepatrný podíl. Vyhrožoval mu s tím a mohl vyhrůžku snadno splnit.

Také ho něco pudilo k domu otcovskému, jako láska k rodičům, láska k rodišti a ke krbu domácímu. Poznal, že jest otec přísný, ale spravedlivý a že mu dobře radil; však ani jinde práci ledabyle odbývati nesměl. Proto se pokořil, šel do sebe a uznal za nejlepší, podrobiti se. Až se otci přizpůsobí, až odloží, čím v cizině nasákl, pak bude žíti s otcem v lásce a domov si zamiluje.

Takové myšlenky probíhaly hlavou junákovou.

Chaut nešel do světnice ale přímo do přístěnku v němž spal.

Matka poradila synovi, aby jen šel za otcem, a sama ho doprovodila.

"Hled", Martine," řekla soucitně. "Ondřej přišel domů."

Sedlák se prudce obrátil. Chtěl pronéstí příkré slovo, ale zarazil se.

"Tatínku!" zvolal Ondřej, sepjav ruce.

Chaut porozuměl tomu zvuku a rázem se změnil. Poznal, že nepřichází syn pyšný, nezkrocený a vzdorovitý, jakým byl dříve, ale že to před ním stojí jinou skromný, povolný, který má vůli poslouchati. Poznal, že Ondřej ve světě se změnil, že prodělal dobrou zkoušku života a cele se podrobuje otcovské kázni.

"Viděl jsi, jak to jinde chodí," řekl otec, "máš už rozum a dovedeš posouditi, mínili jsem to s tebou dobře nebo zle. Chci na všechno zapomenouti, ale musíš se řídití pořádkem, který byl vždycky v našem domě,

jinak máš dveře otevřené. Volati tě nebudu."

"Otče, já se ve všem podvolím," řekl Ondřej opravdově. Chaut podal synovi ruku, kterou tento uctivě políbil.

V Klečkově si myslili, jaké budou u Chautů křiky, jak zle to s Ondřejem dopadne, ale podivili se sousedé, když viděli, jak otec se synem svorně pracují, spolu chodí a jak Ondřej poslouchá. Ani hned tomu nechtěli věřit a na sedláka i jeho syna udiveně pohlíželi. Na statku se mlátilo, Ondřej vodil koně v žentouru, pak vozili dříví a konali jinou práci. Ondřej šetřil dobytek, byl spokojen se stravou a veškerým pořádkem.

"Hled'me, jak se změnil!" mínili sousedé. "Dobře, že ho nevolal, odpuštění hned předem nesliboval a "všechno vyrovnáno," nedal do novin. Tak zlomil jeho odpor a teď poslouchá otce ve všem."

* * *

Uplynula dvě léta. Z Ondřeje stal se samostatný hospodář. A že si potom zamiloval sousedovic hodnou dívku Katušku, nebylo divu, že jim starí rodiče rádi vystrojili v masopustě hlučnou svatbu a sami se uchýlili na zasloužený odpočinek.

Zeptá-li se dnes někdo starého Chauta, jak se mu vede, odpovídá: "Inu tak, jak Bůh dal! Mladí jsou hodní, obě dcery dělají nám radost a my starí cítíme se šťastni."

Při těchto slovech vděčně se zahledí k nebi, jakoby chtěl s písní skřivánkovou vzdáti díky Bohu za to, že všechno jejich utrpení obrátil k dobrému.

U soudu.

Soudce k obžalovanému: "Proč jste ukradl z výkladní skříně prsten?"

Obžalovaný: "Pane soudce, vždyt' byla u něho cedulka: 'Nenechte bez povšimnutí!'"

Chytráček.

Učitel se táže žáků: "Kdo z vás už viděl někdy skopce?"

Toník se hlásí: "Prosím, já už viděl mnohokrát s kopce i do kopce."

Přílišná horlivost.

Alexandr II. zúčastnil se při návštěvě velkovévody hessenského v padesátých letech minulého století také honby na lišky. Při lovu byl vypátrán liščí pelech a vytaženo z něho šest mladých lišek. Car se divil: "Veliče zajímavé! Kdo by to byl řekl, šest mladých v jednom pelechu!" — Tu vyhrkl jeden z myslivců k všeobecnému obveselení: "Veličenstvo, ještě tam musí být jedna; my jsme jich tam dali sedm!"

Ukradený kabát

L. Grossmannová-Brodská

AN Kalousek, jda k obědu, již na schodech zaslechl pronikavý ženský hlas, a nežli došel do třetího patra, vyrozuměl, že se to vadí jeho bytná se svojí služkou Karlou.

Příchod páně Kalouskův ani v nejmenším nezarazil proud výmluvnosti tělnaté paničky, naopak se zdálo, že příchod "pana inženýra", jak ho nazývala proti jeho vůli, nebot' byl Kalousek toliko vrchním strojníkem v jedné větší továrně, ještě více rozpoutal bouři, stahující se nad děvčetem.

Kalousek byl zvyklý podobným domácím výstupům a klidně se ubíral do svého pokoje, kterýž paní Černá zpravidla pronajímala "svobodným solidním pánům", když ho zastavila rozhněvaná panička slovy: "Ó, pane inženýre, to bude moje smrt! Jen si považte, co ta pitomá holka zase vyvedla! Já se zlostí zalknu, och, já — já —"

"Mírněte se trochu, paní Černá, víte, že vás po každém rozčilení bolí hlava," řekl klidným hlasem mladý muž.

"Ano, vám se to pěkně mluví, pane inženýre, ale až zvíte, co se stalo, uvidím, nebudete-li se zlobiti ještě více, než já."

"I tot' jsem skutečně zvědav! Musilo by to býti něco hrozného, aby mne to přivedlo z rovnováhy, tedy mně to sdělte."

Paní Černá si podepřela boky, a její zrak metaly blesky na zmatené a uzardělé děvče, jež mocí tajilo slzy.

"Jednou to přece musí ven, tak si považte: ona vám Karla nechala ukrásti ten

váš nový zimník, ježž jste měl v neděli poprvé na sobě."

Mladý strojník sebou trhl a pohlédl na dívku; také ona se v tom okamžiku na něho podívala, a její velké černé oči, zatopené slzami, utkvěly na něm tak výrazně a prosebně, až pocítil patrné nesnáze a sotva ze sebe vypravil: "A jak se to přihodilo?"

"Jak? No, to budete koukat, až vám povím, jak je Karla chytrá! Tak si jen považte! Šla jsem ráno do trhu a povídám jí, aby vykartáčovala šaty, které jste měl včera na sobě; ona to všecko vynesla na pavlač, když tu přišel žebrák a chtěl almužnu. Místo, co by měla toho otrapu odbýt, nechá vám vše ležeti a jde mu do kuchyně ukrojit krajíc chleba. Nežli se však vrátila, byl milý žebrák pryč a vzal s sebou váš kabát. Když jsem přišla, poznala jsem hned, že se něco stalo; ona byla celá zděšená, a hned mně povídala, jak se to sběhlo — no, měla se čím chlubit! Takovou hloupou a neopatrnou holku jsem jakživa neviděla; kdyby mi byl ukradl můj nový kožíšek, ani by mne to tak nehnětlo, jako že je to vaše věc, pane inženýre. Já vím, že vás ten zimník stál asi mnoho, ale na mne se jistě nebudete hněvati, nemohu za to. a škodu také míti nesmíte; to jsem řekla hned, že vám to musí Karla ze své mzdy nahraditi."

"Tomu nepřipustím, paní Černá; vždyť ani Karla za to nemůže, snad se nenadála, jak zle se lidé odměňují za dobrotu. Opa-

třím si snadno jiný zimník a bude lépe, když o tom více nebudeme mluvit."

"Inu, jak se vám líbí, pane inženýre, jen se divím, že to tak zkrátka odbýváte."

"A což by mně pomohla sebe větší lamentace? Dnes se nám ve strojovně přihodilo neštěstí, proti kterému je moje nehoda neparnou věcí."

"Co pak se přihodilo?" tázala se dychtivě paní Černá.

"Jeden náš dělník si rozmačkal ve stroji ruku a odvázel jsem ho do nemocnice; byl to smutný úkol."

Paní Černá si povzdychla: "Ach, to je neštěstí!" Přejela si modrou zástěrou přes obličej, položila na stál peníze a řekla Karle, aby šla pro pivo. Děvče obléklo si jupku a uvázalo si na hlavu modrý vlhák; nežli však vykročilo ze dveří, zadržela je paní Černá slovy: "Počkej, pojď jsem a poděkuj zde panu inženýrovi. — že —"

"Že nedělá žádný rámus!" usmál se mladý muž čtverácky, "já bych to ani nedovedl."

"Jenom mne nechte mluvit, pane inženýre. Tedy jdi, Karlo, a poděkuj se, že nežadá žádné náhrady a žes tak lehko z toho vyklouzla."

Kalousek dobře pozoroval, jak na tváři děvčete vystřídal se silný ruměnc s velikou bledostí a jak její malé, plné rty sebou křečovitě zacukaly; divil se, že obličej prosté služky je schopen tak oduševnělého výrazu. Bylo proň trapné, hleděti na její rozpaky, i přistoupil sám k dívce a s přívětivým úsměvem jí podával ruku, řka: "Nedělejte si z toho nic, Karličko, škoda není tak veliká, a my i nadále budeme dobrými přáteli." Vložila mu do pravice svoji horkou, upracovanou ruku. a paprsek radosti ozářil její líc.

Když Karla odešla, povídala paní Černá: "To já vždycky říkám, pane inženýre, že vy jste dobrák od kosti; ta hloupá husa toho ani nezaslужuje, a kdyby nebyla dcerou po mé mladší nebožce sestře, okamžitě by mi musila z domu!"

"Jakže, Karla je vaší neteří?!"

"Ano, ale proč se tomu tolik divíte, pane inženýre? Snad proto, že mně neříká teto? To by bylo tuze důvěrné mezi námi, a

já jsem dost moudrá k tomu, bych ji učila zvykatí na služebný život, který jí beztoho do smrti nemine. Nemá praničeho, a to víte, že je nyní děvče bez věna jako ryba bez vody. Její otec byl zahradníkem, měli jenom tu jednu, a proto si s ní rodiče myslii hodně vysoko; chtěli z ní mítí dobře vychovanou a cvičenou slečinku, ale než k tomu došlo, oba zemřeli. Já jsem se Karly ujala; můj nebožtík muž, dej mu Pán Bůh nebe, chtěl neustále, abychom dali to děvče studovati na učitelku, že prý má veliké schopnosti a tak kdesi cosi. Ale když můj nebožtík zemřel, dělala jsem podle své vůle, neboť myslím, že jest pro holku nejlepší, umí-li dobře vařit, práť a žehlit, více nepotřebuje. Karla se najisto nikdy žádnou milostpaní nestane a vdá-li se někdy za menšího řemeslníka, ještě mně bude povděčna, že jsem ji vycvičila pro každou domácnost."

Pan Kalousek mlčky naslouchal, zatím co jeho bytná v jednom proudu pokračovala: "Však jsem s ní měla na počátku také dosti soužení; plakávala, že nesmí číst knihy, hrát piano a vyšívat. Ale já jsem jí napravila hlavu, řkouc, že nebudu živiti žádného darmochleba. To pomohlo, neboť je to děvče tuze pyšné. Jenom ta její veliká hloupost mně nejednou pila krev. Když ke mně z venkova přišla, chtěla jsem jí říkati Lory neb Šarloto, ale ona řekla, že chce zůstatí českou Karlou nebo Karolinou. To všecko má z těch knih, ve kterých doma za živobyti svých rodičů neustále ležela... Také mne chtěla ministrovati a smála se mně, že říkám fórhanky a šnuptychl, mám prý říkati záclony a kapesník — povídala, že prý nemáme tu naši českou řeč tak hyzditi; ani jsem tomu všemu nerozuměla, co všecko pletla, na to všecko já ale nic nedám — neboť mně to nikdo nevymluví, jak jest hloupá. Uteče od šatů a nechá ukrásti zimník! No. však jsem jí pověděla co proto; co se s ní jenom nazlobím, že si nemůže ničeho ušetřiti! Všecko rozdá, poslední sukni by prodala, aby někomu pomohla, každého žebráka by chtěla podělití a hned by se dala do pláče, když já ho sama někdy odbudu. A nyní mně řekněte, pane inženýre, není-li to vše veliká přepjatost?"

"Ba ano, je to veliká přepjatost," řekl mladý strojník zvláštním hlasem a rychle odešel do svého pokoje. Po chvilce zaslechl, jak paní Černá vrátivší se Karle pravila:

"Vidíš, jak lacino jsi z toho vyvázla. Bud' ráda, že se stalo ve strojně to neštěstí, jinak by snad pan inženýr nebyl vzal věc na tak lehkou váhu."

Kalousek se těm slovům v duchu usmál.

Téhož půldne se nalézala mysl mladého strojníka v jakési zvláštní, neobvyklé náladě, pořád mu zněla v uších ostrá slova paní bytné, a viděl před duševním zrakem Karlin uzardělý a uslzený obličej. Vzpomínal, jak jí to pěkně slušelo — když zpodvlněného šátku draly se ven její tmavé, přirozeně zkadeřené vlasy, kroužice kol bělostného čela a malých oušek. Posuzoval chování paní Černé, jež byla sic dobračkou, spolu však ženštinou velice obmezenou; pak přirozeně přišla mu myšlenka — jak mnoho musila trpět pod takovou nadvládou cílá a nadaná povaha divčiny. Obdivoval se mírnosti i trpělivosti Karliné, jež si nikdy ani slovem nikomu neposteskla, jak jí týrá vlastní teta, u níž byla téměř špatně placenou, za to však tím potřebnější a dovednější služkou.

Mladý strojník své úvahy ukončil bolestným povzdechem a mimovolně se rozpomínal též na svůj vlastní život, který nebyl rovněž valně utěšený. Také on měl chut' ke studiím, leč nebylo prostředků. Vstoupil do strojnického závodu, kde se během let pro svoji píli a dovednost dostal na první místo. K životní spokojenosti mu úplně stačilo, že mohl slušně živiti sebe, staříčkou matku a mladší sestru. Byl povahy uzavřené, známostí a společností nikdy nevyhledával, a ten klidný život v jejich malé domácnosti mu úplně stačil. Když mu matka zemřela a sestra se provdala na venek, našel si byt u paní Černé, kdež byl nyní již několik roků. Sotva si toho povšiml, že jeho bytná tak často mění služebné, až přišla Karla, jež zde byla nejdéle. Napadlo mu, že od té doby, co je to děvče u nich, mívá on své modré dělnické bluzy vždy pěkně zašité a vyspravené. To zajisté dělalo to tiché, skromné děvče, jehož on sobě dosud nikdy nepovšiml právě tak, jako se

nestaral o různé příhody v domácnosti paní Černé.

Kalousek se až podívil, když zazněl tovární zvonek na znamení, že je denní práce skončena — a podíval se udiven na hodinky; tak mu ten čas rychle uběhl při takových myšlenkách!

Vcházející do domu, přál si, aby někde na schodech potkal Karlu. Chtěl jí první přání dobrého večera a podívat se zblízka, jsou-li ty její černé oči i bez slz také tak vábné a lesklé, ale nepotkal nikoho. Rozpomněl se, že paní Černá šla do divadla; bude-li alespoň Karla doma? Vstoupil do temné kuchyně, ale tam nebylo nikoho. Těž veliký prostřední pokoj byl prázdný; mimovolně ztišil dech i chůzi, zavíraje dveře svého pokoje.

Děvče sedělo na nízké stoličce u kamen, kdež právě zatopilo, a nyní zde sedělo, opírajíc kadeřavou hlavu o ruku. Pěkně jí to slušelo v domácím červeně a černě kostkovaném živůtku, a kmitavý plamen v kamnech se živě odrážel na její sličné tváři, po které zvolna splývaly veliké slzy. Byla tak zamýšlena, že Kalouska ani nepozorovala, dokud nezakašlal. Vzpchopila se ulekána a odběhla. Mladý strojník odložil klobouk a svrchní šat a mimovolně se zastavil před zrcadlem. Projel si rukou tmavý vlas a s povzdechem pozoroval svůj obraz. Nebylo to pokročilé stáří, ale zápas o život a o denní chléb, jenž mu do tmavého, hustého vlasu přimísil několik stříbrných nitek.

Kalousek byl statný, inteligentní muž a paní Černá o něm říkala, že by se nemusil báti košíčku ani od domácích slečinky.

Když Karla poznovu vešla, seděl již u stolu; prostírala na stůl, chystajíc večeři. Když před Kalouska stavěla talíř, chopil ji strojník za ruku. "Vy jste opět plakala, Karličko?" tázal se, pohlížeje dívce do očí.

"To se vám jenom zdá," usmála se Karla nuceně, a na jejích rtech bylo patrné, že přemáhá pláč.

"U mne to nezamluvíte, mám bystré oči; ale myslím, že ta maličkost, jež se ráno přihodila, ani za to nestojí," řekl strojník.

"Vždyť já si z toho ničeho nedělám, ona to tetička zajisté tak zle nemyslíla, ale—"

"Ale přece vás něco trápí! Svěťte se

mně, Karličko, snad jste již pozorovala, že s vámi zcela upřímně smýšlím."

Dívka se na něho vážně podívala pak řekla: "Je to smutné, je-li člověk samotný, opuštěn a nepochopen, nemá-li upřímnou duši, jež by s ním cítila, a —"

"A což já, nevěříte mi, že jsem vám přítelem?"

"Věřím, pane Kalousku, a již jsem si také myslela, jak by to bylo na světě pěkné, kdyby byli všichni lidé tak dobří, jako jste vy."

"Skutečně?! Teď to jste si o mně myslela? To mne těší! A vidíte, Karličko, když tak pěkně o mně soudíte, zdaž by vás to neurazilo, kdybych já, smýšleje podobně o vás, šel ještě dále a na příklad řekl, že bych chtěl mítí takovou ženušku, jako jste vy."

Dívka na něho překvapeně pohlédla. "Vy žertujete, pane Kalousku; je to krutý a nemístný žert, k němuž jste se odvážil u vědomí, že mluvíte — se služkou!"

"Nikoliv, Karličko. Věřte mému poctivému úmyslu. Neumím mluvit sladce ani uhlazeně, jdu vždy rád zkrátka a zpříma. Moje slovo vždy platí. Nabízím vám upřímně svou ruku a bezpečný domov."

"A to vše snad z pouhé útrpnosti nade mnou? Vím, jak jste šlechetný, pane Kalousku, a bolí mne, že mám být tak velice politování hodným tvorem."

"Rozumějte mi přece!"

"Děkuji vám za vaši laskavost a dobrou vůli, ale nemohu připustit—"

Odplacená úslužnost.

Z ovocného trhu k Jánskému vršku namáhavě táhl truhlářský učeň dvoukolový vozík plný prken. Ohýbal se, zabíral jako kůň, celý zpocený, hekal a táhl pracně náklad kupředu. Mladý, elegantně oděný pán to viděl a přispěchal mu na pomoc. Přitlačil, nestyděl se a pomohl u něho skoro až domů. Na rozloučenou pravil: "Máš to ale zlého mistra, když tě nechá táhnout takový náklad."

"Ale kdepak. Mistr je hodný. Povídal mi: 'Běž, Mikši, nalož co můžeš, však on ti nějaký hlupák pomůže!'"

"Nechte mne promluvit až ku konci, Karličko, a pak sud'te. Ano, své srdce, to jsem vám arci nenabídl, neboť to již máte celé. Dnes jsem poznal, že by mne bez vás již nic na světě netěšilo. Pohleďte mi do očí! Nuže, věříte mi nyní?!"

Při zvuku toho mužně upřímného hlasu projelo sklíčenou duší dívčinu nevýslovné blaho. Nebránila se více, když ji vzal za obě ruce a políbil na čelo se slovy: "Od dnešního dne jste mojí nevěstou!"

Při rozmluvě, kterou měl příštího rána pan Kalousek se svojí bytnou, paní Černá z údivu ani nevycházela; spínala ruce a dovolávala se starého přísloví, že hloupý má vždy na světě největší štěstí.

Až do svého sňatku, jenž se měl na jaře odbyvati, měla zůstati Karla na venku u Kalouskovy sestry; paní Černou si pak oba snoubenci úplně získali prohlášením, že po svatbě bude bydleti ona u nich, jako jejich matka. "A jako babička," dodával se šelmovským úsměvem šťastný ženich.

K nevěstě "pana inženýra" měla paní Černá ovšem veliký ohled, a rozpomenouc se náhle, že je její "milou neteří," pomáhala ochotně Karle vše na cestu připravit.

A když si vrchní strojník Kalousek za nějaký čas uváděl do pěkně spořádané domácnosti hezkou, mladou a šťastím zářící žínku, tu se oba mladí manželé s úsměvem rozpomínali, jak prvním základem jejich neskonaleho blaha a štěstí byl ten osudný — ukradený kabát!

Komu česky — komu latinsky.

Není tomu dávno, co byla podniknuta akce, aby lékaři sdělovali pacientům jména nemocí česky, ne latinsky. — K lékaři přišel pacient: "Pane doktore, řekněte mi, jakou mám nemoc, ale česky!"

"Máte třesavku z přílišného piti."

"Děkuji, teď mi to ještě povězte latinsky, abych to mohl doma říci ženě."

Největší vodní síla.

"Která je největší vodní síla, známá člověčenstvu?"

"Ženské slzy, pane profesore!"

NA POUTI

Napsal Josef Brožek

LUŠOV jest dosti veliká, útulná víska. Domky jsou sice dosud dřevěné, mimo kostel a školu, slamou nebo šindelem kryté, ale ta nikterak není na újmu malebné krásy vsi, která téměř celá je položena na kopci, kromě několika domků, stojících jednotlivě pod kopcem po stráních.

Hlušovský kostelík, stojící nad okrajem kopce, jest kolkolem obsázen košatými stromy, lípami a ořechy i štíhlými topoly. K jižní straně obemknut jest kamenou zdí, přes níž vyčnívají řady náhrobků a křížů. Je to malý hřbitůvek, který hlšovským občanům po klopotném životě skýtá klidu ve stínu mladých lip a pod obrazem Krista, na Božích mukách zobrazeného. Ze hřbitova jest pěkná vyhlídka do kraje. Hned pod kostelem jest několik domků a dále jednotlivě, v kotlině pod stráněmi. Milý jest pohled, když mezi zelenými, na jaře plno květů nesoucimi stromy je viděti střechy domků. Tu zdá se, že jejich obyvatelé necítí nijaké tísně, že žijí jako v ráji.

Ale zdání klame. Mine leto, přijde jeseň — listopad. Opadá listí stromů, holé větve trčí k nebesům, domky jsou viděti, již celé a pohled ten tak oku nelahodí, ztrácí se pohádka jara; a jako mine ten krásný pohled, tak i mezi obyvateli střídají se doby veselé se smutnými, ba v mnohém domku pod Hlušovem jest ustavičně jeseň, jest tam totiž trudno a smutno, jako když mrazy stojí nad krajinou.

Podobně jest v nejdolejší chalupě Bartošově od nějakého času. Téměř celý rok

je tam dusno, mrazivo, a nebývalo tak dříve. Chalupa Bartošova jest sice vzdálena ode vsi, stojí o samotě, ale bývalo v ní veselo. Sousedé ze samot rádi v neděli odpoledne a někdy i všedního dne na večer zašli k Bartošovým "na tmavou hodinku", na kousek hovoru. Bartošovi byli lidé srdeční, přátelsky s každým rozmlouvali, a pokud jim nikdo neublížil, neublížili také. I několik svobodných junáků tam docházelo, neboť Bartošovi měli tři odrostlé syny, s nimiž mnozí kamarádili.

"Nazlobí se nás ti chlapečci dost," říkal Bartoš, mysle syny, "ale aspoň se nám s nimi nestýká."

Nejčastěji dochází k Bartošovým mladý Zajíček, syn domkáře z Hrušova, který bydlel pod samým kostelem. Byl stejného věku s Bartošovým synem, nejmladším Adolfem, s nímž nejvíce kamarádil. Adolf zase opáčně chodil k Zajíčkovům. To však mělo i jinou příčinu. Adolf své přátelství k Zajíčkovi přenesl i na jeho sestru, asi o dva roky mladší Anežku, jenom že to bylo přátelství poněkud vřelejší, které se vlastně zove láska.

Opětovala-li Anežka lásku Adolfovu, těžko říci. Mluvila s ním vlídně, nevyhýbala se mu, věděla, že se o ni uchází a nedávala mu nikterak na jevo, že by jí byl odporný. Ale jako celé rodině Zajíčkové těžko bylo rozuměti, tak nemohl nikdo posouditi chování Anežčino.

Všichni od Zajíčků byli na oko dobrosrdeční, ale jinak byli sobečtí i mezi sebou. Byli přímo hamižní a každý jen pro sebe

peníze ukládal, aby druhý nevěděl, a jako k sobě i k cizím lidem byli nedůvěřiví. To vše bylo známo ve vsi, a proto nikdo Zajíčkovy zrovna rád neměl. Vždyť i, mluvili-li vlídně, jejich slova nebyla upřímná.

Z této rodiny minil si Bartošův Adolf přivést domů ženu, hospodyně a rodičům snachu. Chalupa Bartošova byla o hodně větší než Zajíčkova, ale přece nemohl Bartoš ostatním synům velké podíly dát, chtěje si udělati slušný výměnek, nemíně Adolfa utáhnouti. Přes to však bylo nutno, aby Adolf něco vyženil a nemusil začít s dluhem. Že dochází k Zajíčkům k vůli Anežce, nezůstalo dlouho tajemstvím, a Bartošovým se valně nelíbilo.

"Také jsi si mohl nalézt jinou holku," domlouval jednou Bartoš synovi. "Zajíčkův rod není sice špatný, i peníze tam jsou, ale spřátelit se s nimi bojíme, vlastně o přátelství by nebylo, ale z Anežky mám strach."

"Co by mohla dělati — ženská?"

"Jen to hochu, nech. Ženská udělá časem mnoho, a je-li Anežka taková, jako staří, pomoz Pán Bůh, to bychom se s mámou měli, a ty třeba také."

"Jenom nám, Adolfe, nepřiveď nějakou sršeň, to víš, kdo by se rád hádal!" poznamenal Adolfův starší bratr Josef.

"Vždyť ty a Jaroslav s ní nemusíte býti," durdil se Adolf, "jste starší než já, mohli byste už býti ženatí."

"Ženatí! Kdo pak by pospíchal do stavu, v němž je samá starost a námaha, když nám dosud chvála Bohu, nic neschází," odpovídal Josef.

"Hoši, nechte toho, jde sem strýc Vodrážka," napomínala matka, vidouc kolem oken kráčet dlouhý stín. A sotva hoši ztichli, už byl Vodrážka ve světnici.

Byl to starší již muž, asi šedesátník, ale posud statný. Jeho obličej byl pln poctivosti, ale zase i potřebnou ráznost bylo na něm znát, jeho oči, byť už postrádaly mladického ohně a lesku, a přece hleděly z pod klenutého obočí přímo a vesele. Pod nosem vousů neměl, ani po tvářích a jen pod bradou nechával si něco vousů značně již šedivých.

U Bartošů býval Vodrážka hostem vítaným, ač dosti častým. Vlastně těšil se při-

zni všech samot a vůbec všech, kdo jej znali. Byl to muž rázný, dobrosrdečný a ku každému spravedlivý. Bez příčiny neubližil, a často sám, bylo-li jemu ublíženo, hleděl vše urovnati cestou smírnou. Bylo-li mu sousedem ublíženo, neutíkal hned k soudu, ale čekal, až soused pořádně vychladne a potom nehledě, že soused naň nevraží, dal se do řeči, vše vyložil a rozhněvaného měl ke smíru. Teprve, když všecky jeho dobré úmysly se o nepoddajnost sousedovu rozbily, ukázal, že i on se dovede hájit, a vždy k dobrému konci vše přivedl, aby ukázal, že měl pravdu a dobrý úmysl.

Se starým Bartošem byl Vodrážka v jakémsi vzdáleném příbuzenstvu. Do všech záležitostí Bartošovy rodiny byl zasvěcen a často byl rádcem celé rodiny. A věru uměl dobře radit.

Přišel do světnice, pozdravil a hned bystrým zrakem poznal, že bylo před jeho příchodem mluveno asi o něčem vážném. Dělal však, jakoby ničeho nepozoroval a jal se mluvit jen o věcech všedních; nejprve počal zlobiti Josefa se ženěním.

"Dejte pokoj, strýče," odbýval Josef jeho narážky, já se tak hned neožením."

"A proč ne?" tázal se Vodrážka, "vždyť ti už vousi bělají!"

Všichni se zasmáli, neboť Josef, ač skoro již sedmadvacetiletý, dosud žádných vousů neměl.

"To nic nevadí," odbýval Josef strýce. "to by se koupila za zlatku břitva."

"Jitrnice je levnější," pospíšil Adolf polzlobit bratra, ale ten si slov jeho ani nevšímal.

"Věc má háček, pravil. "Bohatá, která by mě uživila, nebude chtít mne, chudou nechci zase já. Nemohu se uživit sám, jak bych uživil ženu a snad děti?"

"No, ty jsi chlapík," zasmál se Vodrážka, "jestli to před někým řekneš, potom se ovšem sotva oženíš."

"No, a nelhal by," přikládal polínko Adolf.

"Tobě se to snadno řekne, ty jsi zedník, vyděláš půldruhé zlatky za den, a já musím celý rok žmoulit ten kamínek (brousil granáty.) A k tomu už o nevěstě víš."

“Což Adolf, ten vás oba zahanbí,” vy-
chvaloval Vodrážka.

“A, strýče, sad'te se, že se dříve oženíme
s Jaroslavem než Adolf?” řekl Josef.

“Sázet se nebudu,” vždyt' jste všichni k
tomu. A co Adolf, chce se už ženit?”

“Stará to jako nadhazuje,” podotkl otec.

“A vám se ještě nechce na výměnek?”

“Ale s radostí, vždyt' my mu rádi všechno
postoupíme, ale máme starost, nebude-li ten
výměnek trochu krutý.”

“Bud'te bez starostí, ono to není tak zlé.
Jsem už osm let na výměnku a bohudík,
neslyšeli jste mne naříkat. To dělá jen
strach, a ten má velké oči; šel jsem tak
se strachy na výměnek.”

Adolf se vděčně na Vodrážku podíval.
Dobře mu posloužil a rodiče potěšil. Ne-
stál tak Adolf o chalupu a rád by ji byl
postoupil některému ze starších bratrů, ale
věděl, že Zajíček nedá dceru do baráku
bez rolí, anebo snad do podruží. A bez
Anežky, myslil Adolf, že by nemohl žít. —
Byla to první jeho láska.

Bartošová se chystala vařit večeři. —
“Hoši, jděte naštipat dříví,” pravila.

Hoši hned byli na nohou. Jaroslav bude
štípat a Josef s Adolfem řezat.

“To zas bude řečí,” volala za hochy Bar-
tošová.

Josef, notuje si nějaký popěvek, jen po-
hodil hlavou. Věděl, že matka má pravdu.
Pozlobí oba bratry a hned je zase roze-
směje. I jeho snažili se bratří zlobiti, ale
to se jim nepodařilo. Bylt' Josef zvláštní
povahy; rád každého poškádlil, ale byl do-
brého srdce, duše upřímné. Mohl mu říci
kdo co chtěl, on odpovéděl, zasmál se a
jakoby nic — vedl si dále svou.

Po odchodu mladíků spustili staří váž-
nou. “Domlouval jsem Adolfovi,” počal
Bartoš, “aby si vyhlédl jinou holku za že-
nu, než Anežku.”

“A co Adolf?” ptal se Vodrážka.

“To víš — vytácel se všelijak.”

“A proč se vám to nelíbí?”

“Bojíme se výměnku, vlastně Anežky,”
podotkla Bartošová.

“Abychom potom neměli peklo na zemi,”
dodal Bartoš.

“Inu, brachu, znám to dobře. Anežka je
už ted' kus advokáta a špičatá je taky

dost, ale co můžeš dělat? Adolfovi bránit?
Mohl by třeba potom na tebe naříkat. A
konečně, ono to může jíti s Anežkou také
dobře.”

“A nepůjde-li musím si také postavit
hlavu.”

“Ty si dovedeš postavit hlavu!” usmála
se žena.

“Jen si nemysli. A když přijde do tuhé-
ho, zostříš třeba i ty jazyk!”

“To jsou pěkné vyhlídky,” zatoužila Bar-
tošová.

“I mlčte,” chlácholil je Vodrážka, “ještě
tu Anežka není a třeba ani nebude; to víte
— mezi mladým lidmi — něco jim přeleze
přes nos a je po lásce. Rodičů by nepo-
slechli za živý svět, ale pro dost malou pří-
činu se sami rozejdou. Jako náš Václav.
Chodil za Albínou šest let, ani jsme si ho
nevšímalí; najednou něco si uvařili, bylo
po lásce a za půl roku se ženil s jinou. A
tak to může dopadnout i s vaším Adolfem.”

“A nedopadne-li?”

“Ozbrojte se svatou trpělivostí. Co nej-
více byste musili hleděti vyhnouti se svá-
rům, neboť nic tak člověku neubere zdraví
a života, jako domácí rŕůznice. A pro vše-
chen případ musíte si vše dobře zajistiti.”

“Jak to myslíš?”

“No s výměnkem. Ale na to je dosti
času, však se Adolf ještě nežení.”

Hoši se smíchem vběhli do světnice, při-
nášejíce každý náruč dříví. Přiběhli s ve-
selou, jen Adolf šel jaksi vážně; Josef pa-
trně opět ho zlobil.

Zatím se setmělo; hoši rozsvítili lampu
a sedli ku strojům. Vodrážka se pomalu
sbíral. Pohovořil si, poseděl a dav “dobrou
noc”, odcházel, slíbil, že přijde zítra opět.

II.

U Zajíčků dobře věděli, že mladý Bartoš
nechodí tam jen tak a viděli jej rádi. Byl
nevelký, ale ramenatý a dosti hezký. Cho-
val se vždy slušně a s každým hleděl míti
dobrou vůli. Mnoho nemluvil, pouze když
se snad trochu napil piva, více se rozho-
vořil, což na něm hned každý poznal. Ale
ani tu nikomu ani slovem neublížil, naopak
teprve s každým o vše by se byl rozdělil.
Aby se snad někdy opil, to nedokázal nikdy.
Zajíčkovům se líbil, a neměli, nic proti zná-

mosti mladých lidí, jenom si dělali starosti, aby starý Bartoš nepřenechal Adolfovi chalupu příliš drahou.

Adolf s Anežkou byli jakž takž domluveni, takže scházelo jen málo do svatby. Adolf by se byl ženil třeba hned, ale Anežka stále dokládala. "Nemám ještě nic do domácnosti, potřebuji toho a onoho," říkala.

"Ani si toho mnoho neříd' do našeho starého baráku," radil Adolf.

"Nepůjdu k vám přece s prázdnýma rukama, to by se mi Josef smál."

"Josef — což myslíš, že bude věčně doma?"

"A kam půjde — snad se ožení?" zasmála se Anežka uštěpačně.

Její smích Adolfa zarazil. Patrně Anežka odkládá proto, že jsou ještě hoši doma. A od těch dob byl celý mrzutý. Na bratry se jen utrhoval a nevládně s nimi mluvil.

"Pomoz Pán Bůh, u tebe budeme mít pěkný být," smál se mu jednou Josef.

"Najděte si jiný," odbyl ho Adolf, "však beztoho sem jen k vůli vám Anežka nechce jít," vyzradil tak neopatrně, co si myslel.

Josef zvážněl. "No možná. Když je to takové, proč ne — snad uděláme 'švakrové' místo dříve, než sem přijde, co říkáš Jaroslave?"

"Také bych nerad někomu překážel," podotkl Jaroslav.

"Hoši, jste bratři," kárala je matka.

Umlkli, ale té upřímnosti jako dříve mezi nimi nebylo.

Josef počal odcházeti častěji z domova a brzo za ním Jaroslav. Chodili oba do sousední osady a za krátko nebylo tajemstvím, z jaké příčiny. Chtěli učinit po vůli bratrovi a ožení se — třeba dříve než on. Oba docházeli do chalupy Mánkovy, kde měli dvě odrostlé dcery. Mladší se líbila Josefovi, starší Jaroslavovi. Oba hoši byli hodni, a rodiče dříve ničeho proti jejich návštěvám nenamítali.

Rozumí se, že Adolf zvěděl o vycházkách svých bratrů také brzo a co nejdříve spěchal k Zajíčkovům, aby Anežce sdělil, že bratři už pomýšlejí se ženiti a že jí asi dlouho překážeti nebudou. Šel na večer, kolem osmi hodin, kdy Anežka už byla doma. Chodila totiž do továrny ve vzdáleném mě-

stě — měla celou hodinu cesty — a přišla domů vždy v sedm hodin večer.

U Zajíčků právě večereli, když přišel Adolf; skoro ho mrzelo, že přišel v tak nepříhodný čas.

Pobízeli jej, aby šel s nimi ku stolu. Odepřel, vymlouvaje se, že jde přímo od večere. Usedl si stranou na židli a odpovídal tu a tam na otázky mu kladené.

Zajíčkovi brzo povečeřeli, ženské daly se do uklízení a muži se měli k práci. Také Adolf se dlouho nezdržel, vymlouvaje se, že má doma ještě nějakou práci. Anežka, jako obyčejně, šla za ním zavřít a kousek ho vyprovodit.

Chvilí šli mlčky, až najednou Adolf povídá: "Naši hoši se budou ženit."

"Nedělej si dobrý den."

"Beze žertu."

"Oba? A kam docházejí?"

"Do Březiny, k Mánkovům. Vezmou si po sestře. Ožení prý se dříve než já."

"No — vždyť jsou oba dosti zbrklí."

"Zbrklí? Proč? Že nechtějí stále chodit zbytečně?"

Anežka pokrčila rameny.

"Anežko, a co já — budu musit pořád takhle chodit?"

"Já nevím."

"Nevíš — řekni, že nechceš. Ani nevím, stojíš-li o mne, svolíš-li vaši. Chceš býti mou ženou, či nechceš? Přece mi to jednou řekni."

"Ty dnes podivně mluvíš."

"Protože bych už jednou měl rád pokoj."

"Tedy se zeptej našich."

"A což, nechtějí tě snad k nám dát?"

"Nevím, ale zeptati se musíš — anebo — řeknu jim dnes sama. Zítra mi přijď na proti, a já ti to povím."

"Tak tedy, ale jistě. To víš, jsem už celý mrzutý. Zatím — je dosti chladno — dobrou noc!"

Adolf podal dívce ruku a odcházel.

"Dobrou noc a pěkně se vyspi," přála Anežka, dívajíc se chvilku za Adolfem. Po té rychle ubíhala do stavení.

Sotva vešla do světnice, ptal se otec: "Co pak Adolf byl dnes tak zaražený?"

"Chce se ženit," odpověděla dcera krátce.

"A nemůže?" ptal se otec.

"Chtěl slyšeti rozhodné slovo, co prý vy říkáte."

"A co jsi mu řekla?"

"Že to záleží na vás."

"Hm, Adolf má skoro pravdu. Ženiti se může, chodí sem už dost dlouho, hoch je pořádný, ale tolik bytníků je na pováženou."

"Hoši prý se taky budou ženit."

"No, to by bylo lepší. A ty bys šla tam?"

"Ani nevím. Šla."

"Inu, zrovna k zahození to není. Chalupa je pěkná, Adolf peníze vydělat umí, ale běží tu o to, za jak draho to budou staří chtít odevzdat. Zmíň se tedy o tom Adolfovi a potom at' přijdou. Nepředraž-li to, s Pánem Bohem, at' je konec řeči. Dnes tedy toho necháme. Jdi, Anežko, spát, bude deset hodin."

Anežka se pomodlila, dala dobrou noc a odešla do komory na lůžko. Domáci, že nemuseli ráno brzo vstávat, ještě chvíli poseděli a teprve asi v jedenáct hodin šli na odpočinek, pohovořivše dříve ještě o dceřiných vdavkách a Adolfových poměrech.

Adolf druhý den přišel Anežce naproti, a když mu řekla, jak se věci mají, odpověděl: "Přijdu k vám tedy se strýcem Vodrážkou, ale teď musíme nějaký čas počkat. Hoši chtějí mít v neděli ohlášky."

"Oba?"

"Oba najednou. To víš, jen slovo jsem řekl, a oni že mi udělají místo. Skoro mne to mrzí, ale bude tak lépe. Až odejdou, budeme mít veselku my spolu, že ano?"

"Tot' bude u vás svateb?"

"Budou všechny tiché."

"A jak vaši? Budeš mít chalupu drahou?"

"Snad ne. Ale nějaký výměnek si udělají."

"No ovšem. Co by jedli!"

Jak Adolf řekl, Josef s Jaroslavem měli příští neděli ohlášky a po třech nedělích najednou svatbu. Beze všeho hluku a okázalosti. Adolf s Anežkou byli pozváni a nezdálo se, že snad mezi bratry bylo dříve nějaké nedorozumění. Vždyť všichni uznávali, že se takto stalo nejlépe.

Po svatbě bratří Adolfovi brzo se od-

stěhovali; Josef převzal od Mánků domek a Jaroslav šel se ženou do nájmu, než by se jim nějaký vhodný domek ku koupi našly.

III.

Asi za měsíc se ženil Adolf. Otec mu odevzdal chalupu, ačkoli Zajíček říkal, že je to skoro drahé, ale přece svolil. Stranou před dcerou huboval, že starý Bartoš syna "utáhl". Tím hned na počátku nasadil Anežce do hlavy červa odporu proti starým Bartošům, a s tím odporem se Anežka po svatbě k nim stěhovala.

A hned jak přišla, uchopila se vlády. Měli nějaký dloužek, a toho se chtěla brzy zbavit. Prosadila svou. Prodalí krávu, koupili dvě kozy, které nevyžadovaly tolik práce. Anežka chodila do továrny, poklidila kozy, v poledne tak učinila tchyně a na večer to opět udělala mladá. S tchyní nenadělala mnoho řeči hned z počátku. Stále se jí zdálo, že to příliš draho synovi dali a přivedli je do dluhu.

V sobotu dávala mladá Bartošová tchyni třicet krejcarů.

"Zač pak mi to prosím tě, dáváš?" žasla Bartošová.

"Za poklizení kozy."

"Nech si to, holka. Za to mi přece nebudeš platit."

"Jen si to vezměte, nechci nic zadarmo."

"Co pak to dělám cizimu?"

"To je jedno. Vždyť jste taky nehleděli na to, že chalupu dáváte synovi," vysypala tak mladá, co v ní hned před svatbou a posud vřelo.

"Ale, holka," zarazila se stará.

I Bartoš udiveně hleděl na snachu a v duchu si řekl: "Už to začíná."

A začalo. Od té doby u Bartošů málo spolu mluvili. Anežka hned sekla tu a tam ostrým slovem a stará, ač nemilovala svárů, také někdy nemlčela a tak mrzutosti u nich bylo stále dost.

Anežka začala brzy. Neukázala vlídnou tvář ani při svém příchodu, nepokusila se v dobrém se srovnati, viděla ve starých své nepřátele, nehleděla přilnout k tchyni jako dcera a tím nesvár jen udržovala.

Adolf to vše viděl, mrzelo ho to, ale ani nemukal. Nechtěl být při té ani při oné straně a trpěl.

Tak to trvalo asi rok. K mladým Bartošovým přilétla vrána a přinesla děvčátko.

Stará zapoměla na zlost, posloužila všemožně snaše, která delší čas churavěla. Neodmítla posluhu tchyně, ale také nedala znáti, že si toho váží. Mluvila na ni jen málo a když se pozdravila, byla zase takovou jako dříve.

Staří se mrzeli, že snacha stále tak vyvádí, že není nakloněna k mírnosti, ale přece se snažili, kde mohli, ustoupit; pracovali, jen aby byl pokoj, ale marně. Mladý Bartoš z toho všeho počínal pít. Marné bylo varování, marné prosby matky.

"Nechte mne být," říkával. "Bud'te ráda, že nedělám doma kříky. Chtěl jsem mít spokojenou domácnost, a teď mám tohle!"

Také Anežce se počínání mužovo nelíbilo, ale vyváděla ještě hůře. I ona na něho se obořila, ale nepochodila.

"Ty si vedeš vše jak chceš — tedy mně nech také být!" odbyl ji.

Stará se modlila, aby to Bůh nějak zprostředkoval. Snad jsou-li oni staří, překážkou, aby je odvolal ze světa, anebo snachu na jiné myšlenky přivedl.

A Bůh ještě neoslyšel nikoho . . .

Bylo před svátkem Nanebevzetí Panny Marie. Z Hlušova každý rok chodí do Nové Paky procesí; družičky, které nesou sošku Panny Marie a s nimiž nemohou matky jíti, bývají svěřeny starším, rozumným ženám. Jednou z nich byla i stará Bartošová, která každý rok, co měla odrostlé děti, do Nové Paky chodila. Jí obyčejně bývalo svěřeno několik dětí, které ještě mimo družičky chtěly jíti na pout'. Procesí chodilo den před svátkem, v Pace nocuje a ve svátek se zase vrací.

Co byla Anežka u Bartošů, byla v Nové Pace druhá pout'. Stará byla hned poprvé a podruhé chystala se jíti opět.

Anežka se na to zlobila. "Já se nemohu hnouti a jiný může chodit stále," narážela.

"Ale Anežko," řekla mírně stará, "vždyť můžeš jít."

"Kdo bude u dítěte a kdo poklidí kozy," utrhla se mladá, "na Adolfa se nespolehnu!"

"Nespolehej. Ale je tu táta, víš, že je na dítě opatrný a s dobyt看 umí zacházeti, vždyť poklízal vždy, když jsem já chodila. Tak jen, chceš-li, můžeš jít."

Anežka neodpověděla, ale když přišel Adolf, řekla: "Zítra půjdu na pout', snad budeš doma ty dva dny a postaráš se o dítě i o drůbež."

"Ale jen si jdi. Všecko budu opatrovat. A kozy tatínek vydojí."

"Ty bys to snad také dovezl?"

"Já? To víš, že ne. Půjdeš s maminkou?"

"Což netrefím sama?"

"Tobě asi bude pout' platná," pomyslí si muž, ale nahlas neřekl ničeho.

Druhý den chystaly se brzy ráno obě ženy na pout'. Bylo podobno pěknému dni a někteří lidé už chodili kolem Bartošových k Hlušovu. Stará jindy už bývala na cestě, ale dnes čekala. Byla by ráda šla společně se snachou. Ale vidouc konečně, že ta o to nestojí, šla napřed. Mladá teprve za chvíli za ní.

V Hlušově se stará Bartošová zpovídala, aby šla v Pace k svatému přijímání. Mladá už neměla času. Průvod se seřadil a v předu nesly ženy sošku Panny Marie.

Bartošovy ženy v průvodu pospolu nešly. Kdo znal poměry u Bartošů, nedivil se tomu ani dost málo.

S večerem dorazilo procesí do Paky. Přece však někteří poutníci spěchali do kostela, kde několik kněží zpovídalo.

Stará Bartošová se přitočila ke snaše: "Chceš-li jít k zpovědi, můžeš jíti. O nocleh se nestarej. Máme zde známé místo, budeš moci jíti se mnou. Já na tebe počkám."

Anežka už se chtěla na tchyni utrhnouti, ale opanovala se. Mírně pronesená slova tchynina, posvátnost místa i okolí jaksi působilo, že nemohla opět do starých kolejí zajeti. Mimo to byli tam lidé, kteří by ji zajisté měli za zlé, kdyby i na takovém místě dala ne jevo nějaký hněv.

A potom jíti k zpovědi s hněvem v srdci? Jaká by to byla zpověď, jaká její platnost?

"Jdeš ke zpovědi teď' či až ráno?" opět se zeptala stará Bartošová.

"Půjdu teď'."

"Tak pojď. Půjdu s tebou do kostela. Pomodlím se také a potom půjdeme na nocleh spolu," řekla stará a kráčela napřed ke kostelu. Mladá za ní. Stará šla k ol'táři, mladá ke zpovědnici.

Za chvíli přišla také k oltáři a klekla — vedle tchyně, kde se obě modlily. Klečely dlouho a stará vytrvala na kolenou, pokud Anežka nevstala.

Když vyšly z kostela, dala se Anežka sama do řeči. Mluvila vlídně, až se tchyně podivila. Tohle snad není naše Anežka? Tanulo ji na mysl. A ještě více se podívala, když ji Anežka vzala za ruku.

"Maminko," řekla měkce.

"Co pak?"

"Jsem já to divoch, vid'te?"

"Proč, holka?" řekla tchyně, pohnutí potlačující.

"Že tak doma vyvádím a vás týrá. Ale budu jinou, uvidíte. Odpusťte mi!"

"Co bych ti odpouštěla? Ale jak to mluvíš?"

"Jak jsem měla mluvití dávno. Ale prosím vás. To jsem stále měla na mysli ten mamon, stále jen zaplatit dluh a na jiné věci jsem nepomýšlela. A dnes, ten kněz tak krásně mluvil, ta Matka Boží tak upřeně se na mne dívala, že se sama před sebou stydím. Co z těch svárů mám? Samý hněv, trpíte vy i já; muž se chytil pití, a proč to všechno?"

"Mlč holka, to všechno přejde."

Došly na nocleh. Poprvé spaly spolu — tchyně se snachou. A když je večer nikdo neviděl, jen Bůh, objala Anežka tchyni až křečovitě. Vždyť poznala, že ta stará žena je přece jen dobráčka.

A stará Bartošová? Plakala radostí a děkovala Rodičce Boží za obrácení snachy. A jen si přála, aby to bylo trvale!

Doma se oba muži podívali, když viděli ženy společně přicházet. A ještě více se

divili, když Anežka mluvila se starými vlídně, jako dosud nikdy, a Adolf udiveně patřil na ženu. Neptal se však po ničem, a ženy také ničeho nevysvětlovaly.

"Chvíli, chvíli," říkal v duchu Adolf i jeho otec. Ale klamali se. Anežka vydržela býti vlídnou, staří hleděli se jí zavděčit, Adolfovi zalíbil se tichý domov, nepil a také Anežce se zalíbila klidná domácnost a nerada by ji bývala opět ztroskotala. Někdy sice už měla ostřejší slovo na jazyku, ale včas se vzpamatovala a bouře byla zažehnána.

Staří děkovali stále Bohu, že snacha tak pojednou k mírnosti se obrátila, a Anežka se opět divila, jaká se to s ní stala změna. Neměla ani nyní více majetku, ale byla celá klidnější, spokojenější; staří také nebyli jiní než dříve. Čím je to tedy?

Byla zde láska a upřímnost, která Anežce dříve scházela a která se dostavila po delší sice době, ale přece ještě včas.

Jednou, když se tak rozhovořili o těch různých všichni dohromady, řekla mladá Bartošová s úsměvem: "Doma jsme s maminkou vedle sebe chodily, ale sešly jsme se teprve na pouti u oltáře Rodičky Boží, že ano?"

"Pravdu povídáš, milá Anežko, tam jsem v tobě našla dceru."

Do starých kolejí už Anežka nikdy se nevrátila. Stala se mírnější, vážnější a rozumnější a měla z toho sama největší radost, neboť poznávala, že všichni ji mají rádi, a to ji blažilo a činilo štastnou. A divila se, že si dříve nedovedla tu lásku získati.

Pozdě.

Učitel: "Kolik je třikrát čtyři?"

Žák: "Dvanáct."

Učitel: "Dobře, Jirko, za to dostaneš dvanáct oříšků."

Jirka (tíše k svému sousedu): "To jsem měl vědět dříve, byl bych řekl dvacet."

Následky úspory v insertu.

Hledám slušnou (ného) předčítatelku (tele). Nabídky pod značkou ...

Ve škole.

Učitel: "Co je to krematorium?"

Žák: "Krematorium je továrna na krém."

Z vojny.

Představený přednášel rekrutům o vojenských ctnostech; voják musí být statečný, mluvit vždy pravdu atd. "Tedy nestačí, aby nosil jen vojenský kabát; co mu ještě schází, aby byl pravým vojínem?"

"Vojenské kalhoty."

Švestkové knedlíky

Dr. F. Krátký

ANÍ Hermína si vzdychla a podívala se smutně na mísu se švestkovými knedlíky. Opravdu k zlosti . . .

Každá hospodyňka má, co se týče kuchařského umění — své zranitelné místo. U jedné je to závin, u druhé koláče, u třetí pečeně a jiné.

U paní Hermíny to byly švestkové knedlíky. Ne, že by se jí nebyly podařily, naopak, byly velmi chutné, šťavnaté zrovna tak, jak mají být. A přece měla s nimi ustavičně soužení. Skoro vždy jich udělala mnoho. Bud' přidala neopatrně mouky do bramborového těsta — její manžel chtěl jen takové — neb se přehlédla ve váze. Někdy také úzkost, aby jich nebylo málo, trhla rukou a mouky se vysypalo více, než bylo třeba.

Zkrátka, u ní platila smutná zkušenost, že vždycky velké množství knedlíků zbylo. A když se jí někdy podařilo docílit správného počtu, tu zase její manžel, který byl jinak dobrý jedlík, se vrátil se žaludeční slabostí, takže vůbec nemohl jíst. A tak knedlíky zůstaly na talíři zase. Jako na příklad tentokráte. Opravdu k zlosti . . .

Paní Hermína se rozzlobeně dívala na příčinu svého zármutku. Nu, přece nebude jísti celý den švestkovy knedlíky? A kdyby také se na tolik zapřela, v tom vedru přec takové jídlo dlouho nevydrží. Už je má druhý den, zítra budou jistě zkažené.

Šetrná hospodyňka úsilovně přemýšlela, kde najít pravé východisko. Nic. V domě

také náhodou nikdo nebyl, koho by mohla pohostit. Přece nepůjde na ulici a nebude chodit dům od domu a vyvolávat: "Komu libo, švestkové knedlíky?"

Paní Hermína vzala mrzutě mísu do ruky. Zkoušela. Kdyby i dnes jich ještě několik snědla — a to již po čtvrté — více jak šest jich nesní, nebyla velký jedlík, řekněme s námahou sedm — zůstane jich ještě osm. Ty musí zítra vyhodit. Tak daleko to přec dojít nesmí, o to se paní Hermína postará.

To bylo právě soužení paní Hermíny, že nikdy nic nesmělo přijít na zmar. Jen ne něco dát do smetí — na žádný pád, ani to nejmenší. I když se jí dobře vedlo a její manžel měl slušné příjmy — děti neměly bohužel žádných — přec její šetrná, hospodyňská povaha nepřipustila, aby se něco zkazilo. Ne, a k tomu ještě v dnešní době, kdy tolik ubožáků trpí hlad . . .

Ano, kdyby tak přišel žebrák. Tím by se celá věc rozluštila k opravdové její radosti. Tolik na to spoléhala. Čekala večera a dnes celé dopoledne. Ale jako z udělání — nikdo nešel. Proč právě dnes nebyla dosud žádná žebrající dušička u jejích dveří? Jindy dopoledne jich přijde nejméně šest — žebrák — nezaměstnaný, atd. A dnes jako naschvál nikdo nejde. Zrovna začarované!

A přece švestkové knedlíky, které způsobily paní Hermíně tolik zármutku, měly dojít svého určení.

Přišla mladá žena a s ní asi pětileté děvčátko. Sotva slyšitelným hlasem prosily o něco k jídlu. Když jim paní Hermína nesla mísu s knedlíky, zářily jim oči, jako kdyby jim přinášela celé království.

Chtěla je obdarovat na chodbě. Když však lépe popatřila na přichozí ženu, zarazila se. Cizí žena, vyhublá a bledá, opírala se o zeď, jakoby každým okamžikem měla klesnouti únavou.

Srdce paní Hermíny se pohnulo soucitem. Její zkoumavý pohled postřehl, že oděv ženy a dítěte byl sice skrovný a jednoduchý, k tomu už hodně obnošený, ale stříh a látka byly kdysi dobré. Prozrazovaly, že žena jistě viděla lepší časy. Celé její chování i řeč tomu nasvědčovaly. Jistě nováček v žebrotě . . .

S jemnocitem sobě vlastním, paní Hermína vycítila, co asi ji to stálo, než se k tomu kroku odhodlala. Ubohá, ubohá žena! Puzena soustrastí, pozvala obě do kuchyně.

"Tak, milé dítě, sedni si ke stolu."

Matka chtěla rozkrájetí děvčátku knedlíky, ale paní Hermína, okouzlena líbezností dítěte, vzala z třesoucí se matčiny ruky nůž a s roztomilou úslužností obsloužila dítě. Nasypala mu hodně cukru a pravila:

"Jez hezky a dej pozor, abys nespouklá pecku. Počkej, já ti je raději vyndám."

Paní Hermína měla radost, když pozorovala, jak se mísa prázdní . . . Odešla od stolu, aby obě mohly bez ostychu pojišti — ale tajně je pozorovala.

Ó, to byl hlad u těch lidiček! Kdo ví, jak dlouho již nic teplého nejedly! Cizí paní chvatně jedla, zrovna jakoby to byla její záchrana.

Paní Hermíně se oči zalily soucitem. Jak ráda by byla věděla, kdo ty dvě jsou a proč chodí po žebrotě. Nechtěla se však přímo zeptati. Ta mladá matka měla v sobě něco tak jemného, zvláštního, zcela odlišného od jiných žebraček. Snad začne sama.

Zdálo se, že tajná žádost paní Hermíny bude ukojena a že jí bude dopřáno, nahlédnouti do života této ubohé paní.

Chudák žena u stolu se začala dávit. Slzy jí vstoupily do očí. Při posledním soustě již hlasitě zaštkala, a maličká, vidouc maminku

plakati, dala se také do usedavého pláče.

Paní Hermína pohládila neznámou ženu svou rukou, jako nemocné dítě. Vzala také hlavičku děvčátka do rukou, pocelovala ji a setřela slzy. Jen at' se vyplácí. Jistě se jim ulehčí . . .

Cizí žena pozvedla hlavu. Vzlykajíc ještě, sevřela pevně rty a vstala.

"Promiňte, že mne to tak náhle přemohlo. Před rokem jsem si nemyslela, že dnes . . . Je to trpké. "Pojď, Ello!" Uchopila dítě za ručku.

"Polib té dobré paní ruku a poděkuj jí pěkně." Paní Hermína se bránila: "Jen toho nech, dítě — rádo se stalo."

Matka se lehce uklonila a pravila:

"Vřelé díky, milá paní, Bůh necht' vám to odplatí. Ještě jednou srdečné díky."

Paní Hermína váhala: má, či nemá? Byla tolik šetrná. A pak . . . Jídla nikdy chudým nedávala.

Neznámá paní byla už u dveří. Tu zvířelo dobré srdce paní Hermíny.

"Kdybyste chtěla, můžete vždy jeden den v týdnu přijíti s dítětem na oběd. Řekneme ve středu."

"Ach ráda, když dovolíte. Jedná se mi hlavně o dítě . . ."

Avšak ve středu čekala paní Hermína marně . . . Ani druhou, třetí, nikdo nepřicházel . . .

* * *

Uplynulo jeden a půl roku. Do bytu paní Hermíny dostavil se cizí pán s elegantní dámou. Představili se jako doktor Helmer s chotí a prosili o krátkou rozmluvu.

Paní Hermína čekala s napětím, co se bude dít. "Prosím, račte dále," zvala do přijímacího pokoje.

Zřejmě pohnuta, podala jí doktorova choť ruku.

"Milá paní — je to — jistě se budete pamatovati . . . Nebo ne. Dovolte, raději budu vám vypravovat jistý příběh."

"Prosím, posad'te se!"

A doktorova choť začala:

"Mladá, nezkušená dívka na naléhání své matky se provdala za bohatého továrníka, ač tajně milovala svého přítele z dětství. Z počátku jí štěstí přálo. Manžel jí nosil, jak se říká na rukou, a za krátko pobíhalo po jejich nádherném bytě malé, jako slu-

něčko rozkošné děvčátko. Zaujalo matku tolik, že tato nepozorovala, že se její manžel stal nápadně nepokojným a rozervaným. Stupňovalo se to, ale mladá paní tomu nevěnovala velké pozornosti. Až jednoho dne — zkrátka — odvedli jí manžela do vězení . . . Časy byly velice špatné, práce málo a tím zisk stále klesal. Padělal směnkou, aby nemusel zavřít svoji továrnu."

Dáma, vzrušena odhalenou pravdou, ustala ve vypravování. Paní Hermína dychtivě naslouchala.

"Ve vězení pak zemřel," pokračovala doktorova žena. "Nebyl špatný, nechal se však strhnouti k zločinu z přílišné lásky ke své rozlině. Jeho paní a dítě zůstaly po něm v největší bídě. Skvosty a nábytek se odprodával kus po kuse, až konečně — poprvé musel zaklepat na cizí dveře a soucinná srdce, aby utišily hlad."

Hlas dámy se ztišil a tvář její se zachmuřila. "Všude klepali marně. Nalézaly jen zavřené dveře a tvrdá srdce . . . Když nouze byla největší, když přímo již hladem klesaly — přišly k jedné dobrotivé paní, která jim s láskou nabídla švestkové knedlíky . . ."

Paní Hermína sebou trhla. Zkoumala plaše tvář mladé dámy, vzpomínajíc, kde již tuto tvář viděla . . .

"Chci to, milá paní, krátce zakončit. Několik dní později převezena byla ona chudá žena do nemocnice. Byla tam dopravena, když se ve mdlobách zhroutila na ulici. A nyní přijde to nejpodivnější."

Lékař, který ji operoval, byl její přítel z dětství. Tím byl učiněn konec veškeré její bídě . . . On jí pomohl, a sice tím nejkrásnějším způsobem: Stala se jeho manželkou."

Paní Hermína vstala. Zmatená, rozrušená a také trochu rozpačitá, ptala se:

"Vy jste . . . ?"

"Ano, já jsem ta chudá žebráčka, kterou jste tenkrát podarovala švestkovými knedlíky . . ."

"Ale nechápu, proč mi to připomínáte, vždyť to nestálo za řeč . . . Troška jídla. To přece . . ."

Dáma se jemně usmála:

"Milá paní, právě vaše švestkové knedlíky udělaly ze mne to — co jsem . . . Prozřetelnost Boží užívá různých cest . . ."

Vzala z kabelky krabičku, jejížto obsah skoro slavnostně položila před žasnoucí paní Hermínu na stůl. Byl to zlatý řetizek, na kterém se skvěl zcela zvláštní, apartní přívěšek.

Paní Hermína na to zírala zaražena. Dáma se stále usmívala:

"To je pro vás, milá paní, na památku! podívejte se blíže na práci a tvar přívěsku. snad potom pochopíte proč . . ."

Mimoděk paní Hermína učinila, jak jí dáma radila. Trhla sebou překvapeně. Chápala . . .

"To představuje . . . to je přece — to je pecka ze švestky a ve zlatě?"

"Švestková pecka. Ano. Tím jest znázorněn základ mého štěstí," měkce a nevýslovně blaze pronesla mladá dáma. "Jest to podoba pecky, kterou jsem ve svém hladovém chvatu při jídle knedlíků spolkla a kterou můj manžel našel při operaci ve slepém střevě. A poněvadž jsem tehdy celý čas nikde švestkových knedlíků nejedla, pochází pecka zaručeně jen z vašich knedlíků. Musím vlastně vaši milosrdné laskavosti děkovati za svoje nynější štěstí . . ."

A uchopila pravici zaražené paní Hermíny a řekla srdečně:

"Milá paní! Přijměte tento skvost jako malou památku. Jest zřejmé, že dobrotivá Prozřetelnost Boží použila vašeho soucitu a milosrdenství, aby nás zachránila a je tudíž na místě, abychom vám poděkovali."

"Ano, přijměte, prosím, tuto zlatou pecku, jako malý důkaz naší vděčnosti," připojil se nyní i pan doktor. "Již dlouho jsme se vám chtěli odvděčiti, ale nevěděli jsme jak. Tu přišla moje paní na originelní myšlenku se skvostem. Byl zvlášť zhotoven podle předloženého vzoru. Uděláte jí velikou radost, když jej budete nosit . . . Podívejte se, jak vám sluší."

Přemožena úžasem, nechala si paní Hermína zavěsit skvost na hrdlo.

"Ne, tato vděčnost a v naší době? A tak jemným způsobem!"

Neměla slov pro překvapení a radost . . .
A — a — hluboko ve svém nitru cítila
horké zahanbení . . . Zasloužila si toho
vůbec? Nejednalo se jí tenkrát především

o — švestkové knedlíky, aby se nezkazily?
Snad — ano, snad by té paní tenkrát
dala jenom menší almužnu — kdyby jí ne-
byly zbyly — švestkové knedlíky . . .

Neruda a křesťanské chrámy

Z pražských kostelů zajímal Nerudu zejména kostel svatojirský. Věnuje mu pozornost v pověsti "Kamenná panna" těmito slovy: "Kostel svatojirský činí na navštěvovatele zvláštní dojem. Nahé stěny, chudé oltáře, na nich místo svící voskových svíce dřevěné, zaprášené, všude vetcho-
st, přežilost, zapadlý čas, a vzduch zde samá plíseň a hrobový puch. A přece je zde Čechu tak volno přes stísněnost jakousi, neboť vybledlé ty pokrývky a divné ty staré nápisy na hrobech českých knížat z pradávnej minulosti vyvolávají myšlenky hlubší než studeň hluboká, v níž se dopadající kámen ani neslyší. Avšak o dávných knížatech těch vědí školní knihy naše jen málo a pražský lid ještě méně."

Neruda líčí ovšem chrám sv. Jiří v tom stavu, v jakém byl za jeho doby, kdy lidé nevěnovali historickým památkám takovou péči. Ze všeho je patrné, že si chrám důkladně prohlédl a to ne pouze jednou. A nebyl by to ani Neruda, kdyby se i zde neprojevil jeho vlastenecký cit.

Hlubokým dojmem působily na Nerudu chrámy, vystavěné ve slohu gotickém. Byl

to především známý dóm v Kolíně nad Rýnem. Avšak velechrám svatovítský je mu pochopitelně nejdražší. V obsažné úvaze "Na svatovítském chrámě" čteme tyto nadšené věty: "Gotika působí nejvíce sama sebou, ve větším chrámě slohu gotického musí nám být jako v obrovitém pralese, jenž nikdy nemá podrůstu cizího, jehož kmeny ve světlé vzdálenosti od sebe pnou se do výše mocně a prostě a teprve vysoko, vysoko nad hlavami našimi bezpočetnými větvemi klenou se do sebe, každá větev zas pro sebe strom, vybíhající ve větve menší, v pružnou haluz a ozdobný list. V takovém chrámě rozepne se pak myšlenka volně a rozletí se orlem. Takový dojem ten se obnovil, jakmile jsme vstoupili do přepažené nyní lešením svrchní části dómu hradčanského. Jak milo procházeti se zde v živé a ušlechtilé kvetoucí říši gotiky, nad níž nemá vynálezu krásnějšího budující duch lidský."

Cítíme, že v Nerudových slovech je mnohem více než pouhý obdiv pro vzornost gotických staveb . . . J. Š.

Podareňný žert.

V jistém městě si stěžovali lidé na nedostatek lékařů. Kterýsi ferina obvázal si tvář a hlavu a postavil se na náměstí. Kde-
kdo se u něho zastavoval, tázal se ho po nemoci a radil, jak dovedl. A ferina si pilně poznamenával do notesu jména všech, kteří ho "lčili". Bylo jich na sta. Za několik dní visel tento seznam na radnici se závěrnou poznámkou: "Tot' seznam lékařů! Víc ještě lékařů chcete? Vždyť každý z vás se do léčení plete."

Na nádraží.

"Prosím jednu zpáteční jízdenku."
"Až kam?"
"No až sem!"

Marnivá slepice.

Městská rodina prochází vesnicí. Přes cestu běží slepice s ustríhnutým ocasem. Snad aby nemohla létat přes plot. "Co ta slepice má takový divný ocas? diví se děti.
"To ona má asi mikádo!" rozluštila malá Mařenka záhadu slepičího ocasu.

Spálená závět'

Vypravuje Julie Vlasáková

STAVITEL Kruliš těžce onemocněl. Lékař prohlásil, že jeho nemoc je vážná a upozornil, aby rodina otce připravila, aby napsal poslední vůli.

Tuto radu poslouchali manželé Herbstovi, dcera nemocného, Anežka, se svým manželem Karlem Herbstem, také stavitelem, který se do rodiny Krulišovy přiznal a život s tchánem vedl. Dařilo se jim dobře. Byli dovední, neodkládaví, starý Kruliš poctivec od kosti, spořivý, vydělal si pěkné jmění, uložil do cenných papírů i do spořitelny, měl patrový dům, v němž bydlil, jiný přízemní, trochu vzdálenějších polí, vůbec byla to rodina zámožná.

Dvě dcery provdal za myslivce, dal jim výbavu a slušné věno, jenom nejmladší nechtěl vydati z domu, protože jsa vdovcem, potřeboval hospodyní a měl ji také nejraději. Ale pak rád svolil k jejímu sňatku s Karlem Herbstem, kterého přijal za asistenta do své stavební kanceláře, když se mladí lidé do sebe zamilovali. Ano zet', stavitel, byl mu vítaný, protože si Kruliš přál, aby po něm převzal výnosnou životnost, a tím by byla jeho nejmladší dcera dobře zaopatřena.

Měl však ještě syna a ten nebyl stavitelem, jak si otec přál, nýbrž pouhým nájným na panství asi půldruhé hodiny vzdáleném, což otce velice soužilo. Také by se byl asi stal stavitelem jako jeho otec, děd a praděd, ale že se sestry provdaly za myslivce a on je rád navštěvoval, zamiloval si les a žádal otce, aby ho dal na lesnickou školu a pak do praxe, aby se

mohl stát myslivcem. Ale otec nedovolil. Trval na tom, aby zůstal při stavitelství a když Arnošt také si postavil hlavu a raději z domu odešel, otec na něj zanevřel.

A Arnošt, když nemohl se stát lesníkem, aspoň v lese pracoval. Že byl ochotný, chytrý a obratný, dostali ho jeho švakři do lesního úřadu, měl dozor na kácení dříví a seznamoval se s lesní službou a když se uprázdnila hájovna, dostal ji on. Oženil se s hodnou dívkou z chalupy, a s domovem se rozešel. Nic od rodičů neměl, s ničím na něj nepamatovali, jeho ženu a děti neznali.

Po matčině smrti vedla otcovu domácnost sestra Anežka, a ta se o něj teprve nestarala. Jakoby ani bratra neměla. Se sestrami se také nestýkala. Někdy ji navštívily, když přivezly synky do města do škol; přišly, něco ze svého hospodářství přinesly a pak opatrně vyzvídaly, nemohli-li by hoch u Anežky bydlit, ale ta rozhodně odmítla. Ani žádnou dívku k sobě nevzala.

Děti občas k tetičce přišly, stýskalo se jim, neměly nikoho v městě, s kým by si mohly popovídat, snad očekávaly, že tetička je pozve na oběd, k večeři, nebo aspoň kávu a buchtu nebo rohlík jim podá, ale tetička jim nikdy nic nedala, příliš ráda je neměla a také nepozvala, a tak děti si odvykly, odešly po vychození z města a o tetě stavitelce odnášely si představu nepřívětivé, lakomé osoby.

Byla nepřívětivá a lakomá jen k nim, jinak žila velmi společensky; hrála divadlo, chodila s manželem do plesů, na všechno přispívala.

Paní stavitelová Herbstová byla váženou paní. V manželství byla šťastná, její tři dcerušky rostly ve zdraví, muž ji měl rád. I otec, s nimi v domácnosti žijícím, byl u nich spokojen a přál jim, ale proto přece, jako rozumný člověk, napsal již dříve poslední vůli, pamatoval s odkazy na rodiny deer, i na syna Arnošta vzpomněl, a že mu dosud ničím nepřispěl, odkázal mu slušnou částku peněz.

Asi rok před svou nemocí zavolal jednoho dne dceru Anežku do svého pokoje, otevřel zásuvku psacího stolu a ukázal ji velkou, zapečetěnou obálku: "Podívej se, Anežko, v této obálce a na tomto místě je uložena moje závěť."

"Ale, tatínku, na co to myslíte?" zvolala paní Anežka uleknutě.

"Na to musí mysliti každý, kdo něco má. Je vás několik, musím na všechny s něčím pamatovati a hlavně na Arnošta. Má také děti a nedostal nic. On také nikdy ničeho nežádal."

"Však je to tvrdá hlava," mínila paní Anežka.

"Snad," řekl otec zamyšleně, vzpomínaje, že i on měl tvrdou hlavu, když nechal hoča raději odejít, než aby mu dovolil věnovat se povolání, které miloval.

Vzdychl a pokračoval: "Také jsem mu něco odkázal, abys tedy o tom věděla. Ale vy a vaše děti zkrácení nebudete. Domy jsou vaše, v živnosti bude mít Karel stálý, jistý příjem, a tobě mimo to jsem určil pole. Nemají valnou cenu, jsou trochu daleko, ale kdyby se město rozšiřovalo — člověk neví, co se může stát — mohli byste je dobře zpeněžit na stavební místa."

Paní Anežka poslouchala otce a v srdci se jí ozval nepěkný cit závisti.

"A hotové peníze a všechno ostatní chceš rozděliti druhým?" otázala se.

"Všecko ne, Anežko, jen něco, aby ještě po mně jejich děti dědily. Jen Arnoštovi dávám víc, protože dosud nic nedostal. I tvé dcery mají podíly, budeš spokojena, Anežko. Jen tu závěť zde nech a kdybych zemřel, tedy o ní víš, a všecko s Karlem zaříd' te," odpovídal otec a uzavřel zase závěť do stolu.

Paní Anežka mnoho potěšena nebyla. Takové pěkné peníze mají dostat sestry a

bratr? Nic jí nepotěšilo, že mají dům se zahradou, pole a také pěkné jmění, ona litovala, že otec ostatním ještě něco odkázal, a to jí od té doby působilo rozčilení a rozmrzelost. A nyní otec leží nemocen, a doktor mluví o nebezpečí a poslední vůli.

Když odešel, manželé na sebe pohlédli. Herbst měl poctivý úmysl, ale jeho žena sprádala pikle.

"Snad abychom zavolali notáře a svědky," pravil Herbst.

"Ale nech toho. Musíme otce dříve upravit a zavolat pana děkana, aby ho zaopatřil," mínila žena.

Herbst souhlasil a sám duchovního pozval, když nemocný sám žádal býti na poslední cestu připraven. Po odchodu kněze zase se stavitel na ženu podíval a zašeptal: "Kdo z nás mu řekne?"

Paní Anežka rychle vyšla ven a mezi dveřmi na manžela kývla. Ten za ní vyšel do vedlejší místnosti.

"Nemluv o tom — tatínek by se lekl," řekla.

"Když se nelekal zaopatření, proč by se lekal závěti? Musí to být — je tu majetek — všichni budou činit nároky."

"Dostali už všichni."

"A Arnošt?"

"Co je nám po tom? Otec mu jistě už také něco dal, abychom nevěděli — nech toho, povídám ti," nalhala paní Anežka, kterou již drželo ve spárech lakomství. Pomýšlení, že by se musila o peníze dělit se sourozenci, zatvrdilo jí srdce.

"Anežko — nebud' tvrdá a nedopust' se nepředloženosti! řekl Herbst varovně.

Paní se zarazila a pod dojmem toho varování váhavě odpověděla: "Nech toho a nestarej se — závěť už je. Tatínek mi o ní řekl již dávno. Je uzavřena v jeho psacím stole." Ale jak to vyřkla, již toho litovala.

"Tak je dobře," uklidnil se manžel. "Četla jsi ji? Odkázal něco Arnoštovi?"

"O tom nemluvil, ale nám odkázal domy a mně výslovně řekl, že mi dává pole, že je můžeme někdy prodat na stavební místa," odpovídala paní, jen jak se jí hodilo.

Vrátili se k nemocnému, ale o závěti se nemluvalo. Paní Anežka jej pečlivě ošetřovala, až do jeho skonání. Ač manžel spal

v místnosti vedle, nezavolala ho, nýbrž všechnu hrůzu sama přetrpěla, protože byla ovládána utkvělou myšlenkou, které se nemohla zbavit, totiž odstraniti závět', aby se nemusila s nikým o dědictví dělit.

Vešla do sousedního pokoje a nerozhodně se zastavila u dveří. Klika trochu cvakla, aby se tak muž probudil. Naslouchala — všude bylo ticho. Z úmrtního pokoje padalo sem otevřenými dveřmi světlo. Paní Anežka rychle přistoupila k psacímu stolu, otevřela zásuvku — klíčem, který byl uschován, vždy v jiné, nezavřené zásuvce a sáhla po papírech, mezi nimiž byla i závět'.

V tom sebou uleknuta trhla; nad ní zazněl úder hodin nad psacím stolem. Celá se chvěla, a z ruky vypadla paní Anežce hrst dopisů, a ona naslouchala, zdali se muž neprobudil.

Bylo ticho. Bez dechu hledala, až našla povědomou jí velkou obálku, srovnala zbývajcí listiny, jak byly, uzamkla zásuvku, tiše vpustila klíček do druhé a jako zloděj po špičkách vkradla se zpět do pokoje. Tam nad noční lampičkou listinu zapálila, vhořela do kamen, počkala, až shořela, pak prohrábla žhavý popel, v němž jevila se zčernalá písmena na rozpadávajícím se papíře, aby v kamnech ani zbytek nezůstal.

Vzpřímila se, a teprve nyní na ni padla hrůza z otcovy smrti i z jejího zločinu. Chvějící se, zuby drkající, vrazila do pokoje k mužovi a tam se hlasitě rozplakala.

Herbst vyskočil a chopil ji do náruče — "Tatínek?" — řekl.

Ona neschopná slova promluvit, jen plakala.

"Nu, utiš se Anežko. Byli jsme na to připraveni! Pán Bůh dej tatínkovi lehké odpočinutí a nám dopřej, abychom i my někdy umírali s tak čistým svědomím jako on," řekl Herbst, objímaje ženu.

S čistým svědomím! Tato slova uhodila paní Anežku, jako kyjem do srdce, ale to odolalo, třeba se v úzkosti sevřelo. Paní Anežka ocitla se na šikmé ploše a nemohla, ani nechtěla se vrátit.

K pohřbu sjeli se Anežčini sourozenci. Se sestrami přijeli jejich muži i děti. Arnošt přijel sám. Všichni a hlavně on čekal, že musí něco dostat, vždyť byl jako vyděděn

— ale nedostal nikdo nic. Závět' nebyla, nenašla se, na všechny výčitky příbuzných, že měla sestra otce upozornit, aby závět' napsal, odpovídala paní Anežka, že závět' byla, že jí otec také obálku s ní ukázal a řekl, že domy patří jí a muži a pole pouze jí. Byla tak rozčilená a bezradná, že jí opravdu musili věřit, když opakovala: "To ji tatínek jistě zničil a jinou napsat snad už neměl čas."

"Tobě pole? Co tím otec mínil?" tázaly se mrzutě sestry.

"Nevím, jak vám mám odpovědět? To mi otec dal. Nemáme ovšem svědky, také jsem na to nemyslela, co z nich budu vlastně mít? Dostala jste každá, co bylo možné. a já nic."

"A což peníze nejsou žádné?" sháněly se paní fořtové.

"Co je, to pomáhal vydělávat můj manžel. Což myslíte, že bude patnáct let pracovat s tehánem, aby po jeho smrti dal všechno mým sestrám?" hájila paní Anežka své. Když už se dopustila činu, jakého se neměla dopustit, chtěla, aby zisk zůstal jí, a proto našla také slova, aby jej zachránila.

Po pohřbu sestry s rodinami odjely v hněvu, jen bratr Arnošt zůstal, na Herbstovo pozvání. Byl tak sklíčen, že Herbst mu nedovolil, aby se vydal na cestu už skoro k večeru. Pozval ho, aby domů nepospíchal a odpočinul si. Ani paní Anežka nic nenamítala.

Zůstal tedy, na nic nenaříkal, jen vypravoval, že jeho syn, nadaný hoch, který studuje zde v městě na reálce, rád by byl inženýrem, ale on že nebude mít prostředky, aby ho na studiích v Praze vydržoval.

"A my ani nevíme, že tady máte studenta, švakře. Do které třídy chodí?" ptal se Herbst udiveně.

"Nu, nevíte, a jak byste to mohli vědět? Chlapec jezdí ráno v pět hodin vlakem. Ke dráze jde hodinu, sem přijde před šestou a do osmi se potlouká po ulicích, než otevrou školu. Nyní je v sedmé třídě. V létě bude dělat maturitu," odpovídal Arnošt.

"A to sem jede každý den?" ptala se paní stavitelová.

"Ovšem!"

"A jak v zimě?"

"Nu, jede také. Jak by se sem jinak

dostal? Matka ráno před čtvrtou hodinou vstane, uvaří mu snídání, připraví něco na poledne a já ho s lucernou doprovodím na nádraží. A odpoledne mu zase jdu na proti, ale častěji jde matka, protože já vždycky nemohu."

"A kdy se učí?" divila se dceruška Mária, které bylo už čtrnáct let.

"Cestou, přes poledne, a také ráno, jak bloudí městem."

"A to sem jezdí už od první reálky?" ptal se Herbst.

"Ano, už sedmý rok. Ale co pak to, to je ještě dobře; to stačíme zaplatit, šaty a mnoho bot, knihy, jízdné a trochu té chudé stravy, ale hůře bude, až bude v Praze, to nevím, jak to několik let vydržíme," řekl Kruliš a vzdychl.

Manželé Herbstovi na sebe pohlédli, a paní Anežka svému muži porozuměla. Zde se musí něco udělat. Sestry dostaly své, ale bratr nic. Ona ho o jeho dědictví podíl připravila, a svědomí se v ní ozvalo. Nesmí odporovati, bude-li její muž chtít dáti synovci podporu. Proto hned svolila, aby ho tedy vzal do domu a jemu poslední rok studii zde usnadnil.

Druhého dne byl Kruliš nesmírně potěšen, když mu Herbst řekl: "Tak jsme se — švakře — se ženou uradili, že toho vašeho studenta vezmeme k nám. Vždyť je to hrůza, co chudák cestou zkusí. Pošlete nám ho a pak se už o nic nestarejte. Když si vezmu chlapce na starost, pak to bude pořádně. Jen mi, prosím vás, za nic neděkujte — a vůbec nikomu nic neříkejte, rozumíte?"

Kruliš rozuměl; srdečně poděkoval a pospíchal domů. Ale paní Anežka, když to šlo s ubytováním Vojty Kruliše doopravdy, se zase ošivala.

"Musíš mu dát s sebou peřiny, Arnošte," pravila, aby aspoň něco ušetřila. Vy jich na venkově máte víc než my v městě."

Kruliš přislíbil a po jeho odchodu, začala litovat svého svolení a pravidla mužovi:

"A kam ho dáme? S tím spaním bude nejhůře. S námi v bytě tak velký a jistě nevychovaný chlapec spát nemůže, a zvláštní pokoj mu vytápět nemohu."

"Bude spát v kanceláři a může se tam také učit. Místa je tam dost. Na postel dá se

tabule, ve dne na ní mohou praktikanti i kreslit. Jen se neboj, Anežko, a přej mu, bude skromný. Jsem rád, že tímto způsobem mohu odčinit křivdu, která se mu stala. A ty buď také ráda."

V paní Anežce se při posledních slovech zatajil dech. Zdálo se jí, že muž jimi naráží na ztracenou závěť a jakoby ji měl v podezření; proto se všemu bez odmluvy podrobila.

Myslila-li, a očekávala-li, že pozná ve Vojtovi chlapce z lesa, který nedovede promluvit, ani se slušně chovat, velmi se mylila. Vojta byl vytáhlý, pěkně rostlý hoch, sedmnáctiletý, uhlazeného chování. A uměl pěkně mluvit, a vůbec bylo na něm vidět dobré vychování. Jeho starší sestra byla provdána za učitele, mladší byla ještě doma, oblek měl ovšem laciný, prádlo chudé, ale to se za měsíc napravilo. Pan stavitel co slíbil, plnil.

Do kanceláře byla postavena skříň, kam si Vojtík do jedné polovice dával šaty, do druhé knihy a prádlo; v kanceláři se učil, spal, rysy kreslil, ale ostatní čas trávil v tetině bytě. Holčičky ho měly rády, se vším se k němu utíkaly. Mária mu nosila úkoly a radila se s ním o vypracování, dvanáctiletá Anežka měla trampoty s počty, a osmiletá Aninka čekala na něho se správkou panny, nebo kočárku pro ni. Do konce na housle hrál a jal se zároveň učit na klavír s Márinkou, která až dosud o to mnoho nestála, ale od té chvíle, kdy se Vojta učil znát klávesy, činila velké pokroky. Když pak na Vánoce odejel domů — všem se po něm stýskalo.

K Vánocům dostal od strýce nový zimník a klobouk, teta mu dala prádlo, sestřenky kravaty a jiné drobnosti, a Vojtík přijímal každou věc s takovým jásotem, že byla radost něco mu dávat.

Kdykoliv přijel otec nebo matka, nebo on jel domů, vždy dostal Vojtěch něco, čeho právě potřeboval, nebo čeho si přál. Koupil mu to strýc, ale zdálo se, že mu to pořídili rodiče.

Tuto nejmladší dcerku Aninku měla paní Anežka velmi ráda. Nepočínala si moudře. Dovolila jí více než starším; nepokárala ji, ano mnohé před ní mluvila, co dívka tak malá neměla slyšet. O sestřích i o bra-

trovi, Vojtově otec vypravovala a na všech si stěžovala, i na manžela někdy si před dítětem požalovala, až Aninka na každého hleděla s jistým předsudkem a přijímala všechny názory matčiny, které nebyly právě nejlepší.

Nikdo u Herbstů nelitoval, že se Vojtěcha ujali, a půl roku uběhlo jako sen. Vojtěch vykonal maturitní zkoušku a po prázdninách měl jít do Prahy na techniku.

Tu se paní teta rozhodla, že muži domluví, aby s ohledem na tři dcery, pro Vojtu mnoho nečinil. Začala z daleka: "Vojta se nerozmyslí jinak? Chce opravdu na techniku?"

"Ovšem, je výborný student. Profesori ho chválí," odpovídal Herbst.

"Inu, je to sice hezké ale když je člověk chudý, neměl by mít nespelnitelná přání, a rodiče neměli by ho v tom podporovat," mínila paní.

"To je docela možný a splnitelný plán," řekl stavitel, který věděl, kam paní míří. "To nebude tolik stát. V Praze jsou studentské podpůrné spolky, a něco mu přece dáme, proti tomu přece nebudeš nic namítat. Anežko."

"Mohl by vykonat doplňovací zkoušku a státi se učitelem. To je také pěkné zaopatření a hned," namítala paní, počítajíc s tajnou starostí, co to bude stát.

"Prosím tě, Anežko, nepříčiňuj se, aby se Vojtěch musil chápat povolání, které by nemiloval. On si přeje býti inženýrem, jako jeho otec chtěl býti myslivcem. A když to nešlo po dobrém, odešel z domu po zlém. Já ani slovem ho nezrazuji, ať to tedy víš," řekl stavitel rozhodně.

"Nu, já jen tak myslila," pravila paní Anežka, rozhodností muže zastršená. Na srdce jí padla zase jednou vzpomínka na spálenou závět' a na osiřelého bratra, a proto, ač nerada viděla nevyhnutelné výlohy, už o tom nemluvila.

"Kdyby byl Vojtěch student ledabylý, také bych se o něho tak nestaral, ale on je chlapík, ten to někam přivede a udělá dědovu jménu čest. Škoda, že se toho děd nedočkál," řekl stavitel, a tím byla věc vyřízena.

Paní Anežka jemu už nic neříkala, za to ale více Anince, malé holčičce, která musela

vyslechnouti všechny žaloby na otcovu umíněnost, na velké vydání, spojené s Vojtěchovými studiemi, čímž budou jen zkráceny dívky i ona, Aninka, a tím vkládala do srdce své nejmladší dcerky jen city, dosud sice neurčitě, které se však časem měnily v hněv a nepřízeň k Vojtěchovi, nespokojenost s otcem, nepřejícnost k sestrám, ale také v nelaskavost k matce, která jí nevědomky do tohoto smutného rozpoložení duše uváděla.

Strýc Herbst synovce neopustil. Přes to, že měl tři dcery, které dospívaly a dosti nákladu dožadovaly, na synovce nezapomínal. A když Vojtěch za čtyři léta ukončil studia v Praze, poslal ho strýc na zkušenou do Německa. Podporoval ho tak dlouho, až mu Vojtěch za všecko dobrodíní poděkoval a psal, že má nyní dobře placené místo a že by si pokládal za hřích, aby od něho ještě podporu přijímal.

Také tetě psal, srdečně jí děkoval, sestřenky pozdravoval, a pan stavitel spokojeně složil jeho dopis a uschoval. Měl klidné svědomí, učinil, co mohl, aby napravit krivdu, kterou jeho tchán nějakým podivným řízením osudu nenapravit. Paní Anežka byla teprve ráda, protože čím byla starší, tím se stávala spořivější.

Márinka se provdala za profesora a otec toho roku postavil na přízemní dům jedno patro, aby mladí manželé měli byt. I druhá dcera, Anežka měla známost se soudním úředníkem, a když se po jedné zábavě vrátila s matkou domů, pravila paní mužovi: "Pan Dvořáček se o Anežku vážně zajímá."

"Tak? To mne těší; dívky jsou proto, aby se vdaly," usmál se otec.

"Ovšem, ale výbava, věno, svatba — to stojí ohromné peníze," vzdychla paní.

"I mlč, jako bychom nevěděli, že právě to je pro vás maminky nejradostnějším vydáním. Jen když je z čeho vydávat," řekl stavitel.

"Ty tedy máš?" zaradovala se paní.

"Mám, mám dost i pro Aninku a jsem rád, že jsem na dům postavil patro; dům stoupl v ceně, jsou v něm nyní čtyři byty o třech pokojích s příslušenstvím, tam může po svatbě i Anežka bydlet, a my zůsta-

neme ve starém, zde. Byl bych velmi rád, kdyby se Aninka provdala také za stavitele, jako ty, Anežko, aby tak výnosný podnik zůstal v naší rodině."

"To by ovšem bylo dobře, ale není to jisté. Člověk nikdy neví, koho dcery dostanou. To je náhoda," odpovídala paní.

Ale pan Herbst si myslil, až Aninka dospěje, že si vezme hezkého a hodného asistenta. Měl s Aninkou starost. Ta jevila velký sklon, nikoliv k spořivosti, jako matka, nýbrž přímo k lakotě a dědila všechny méně pěkné vlastnosti matčiny. Však se jim od ní přiučila. Paní Anežka byla stále spořivější. Proto starší dcery z domova pospíchaly. O každou zástěru, o nové střevíce musily s matkou sváděti boje.

Otec sice čelil její spořivosti zase svou šleďrostí, ale nemohl přece stále rozvracet kázeň v rodině, když dcery o všechno přicházely prosit jeho. Paní stavitelová také na nic nepřispívala, vždy se dala zapřít, přišel-li někdo zvát, vstupné listky prodávat, na vánoční nadílku sbírat. Členské příspěvky také platil stavitel, a konečně už k paní nikdo nešel, chodili do kanceláře, kde stavitel nařídil, aby nikoho nepropustili s prázdnou.

A byla-li paní Anežka opatrná, byla slečna Aninka přímo lakomá. Již v kuchyni, kde pomáhala a hospodařit se učila, byla postrachem služby a příčinou nespokojenosti tatínkovy.

"To jistě dnes zase Aninka vařila!" říkal otec, když přišel na stůl sražený nákyp, protože Aninka z úspory dala o jedno nebo dvě vejce méně a přilila mléka.

"To jistě dnes vařila Aninka," opakoval pan stavitel mrzutě, když nudle málo omaštěné byly slepené, a podobné úspory se jevily, které nikomu neprospěly, ale všechny notně zlobily.

"Má panenko, takového spoření se vystříhej," říkal otec. "Ano, prádlo spravit, oblek obrátit, obarvit, je snad úsporou, ale zkazit pokrm pro jedno vejce nebo pro kousek másla je pravý opak spoření. Já vydělám, chci tedy pořádně jíst!"

Ale Aninka byla nenapravitelná a pohodivší hlavou, otcova kárání nedbala. Matka sama jeho autoritu podryla.

Když Anežka skutečně se stala nevě-

stou, kdy se mnoho kupovalo, šilo, vydávalo, prožívala Aninka muka. S každou vydanou stokorunou, jakoby jí krve vycedili.

"Což pak musí Anežka mít tolik věcí?" ptala se matky.

"Tot' se ví!" odpovídala místo ní Anežka, podrážděná neustálým hlídáním a vytýkáním sestřiným. "Musím dostat to, co dostala Mária. Proč bych měla býti odstrčena?"

"Nikdo tě neodstrkuje, povídám jen, že není zapotřebí poříditi tolik věcí," hněvala se Aninka.

"Bodejt', abys shrábla více ty!"

"Nehašteřte se," kárala je matka a dávala za pravdu Anince. I v ní se všechno vzpíralo při vydávání, ale dovedla se ještě přemoci. Aninka však již toho nedovedla. Byla stále rozčilená a podrážděná a po provdání sestry, která s sebou z otcovského domu vzala různé věci do své domácnosti, se na ni nadobro rozněvala a ani žádnou ze sester nenavštívila.

Ano, bylo jí proti mysli, když ony přišly, a musila jim vařit kávu a koupit pečivo; otec je vždy rád viděl, sám nařizoval, aby byly pohostěny, ale Aninka říkala mrzutě: "Také byste si mohly uvařit kávu doma a pak přijít na besedu. Proč já mám vám obětovat svůj odpolední odpočinek? A také to stojí hromadu peněz."

"Přijď k nám a my ti také kávu uvaříme," smály se sestry a spolu si povídaly, že se z Aninky dělá, nepřijemná, lakomá osoba.

"Ta, zůstane-li svobodnou, bude protivnou starou pannou," mínila Mária.

"Ba, ta nebude našim dítětem hodnou tetičkou, jako byla maminka Vojtovi," souhlasila Anežka.

Měla každá jen jedno dítě, Mária chlapce, Anežka děvče, ale ty od tetinky Aninky ani dobré oko neviděly.

Tu uznala paní stavitelová přece dceři domluvit. "Raději něco strp," řekla jí. "sice tě budou pomlouvat, že jsi lakomá."

Aninka však starou pannou nezůstala. Vdala se brzy, po přání otcově za jeho úředníka, také stavitele, Josefa Donáta.

Závod prospíval a vedl se poctivě dále.

Tu náhle, po letech štěstí přišlo nenadále na rodinu pana Herbstu neštěstí. Vypukla

válka, nebylo tolik výdělků, ba nebylo skoro žádných, nastala drahota, musilo se žít z hotového, a to bylo pro starou a ještě více pro mladou paní ohromné trápení. — Každé vydání se skoro oplakalo, pomalu by byly ani nic na stůl nedávaly, ač pan Herbst koupil zásobu dobré kávy a pod rukou dosti drahého cukru; ony všechno zamkly a pražily ječmen a žito na kávu a na slazení vařily syrub z cukrovky. Jen na velký hněv otcův a domlouvání Donáta, odhodlaly se něco málo spotřebovat, nastavující to svými mizernými výrobky.

Ač měli na poli obilí i brambory, mohli si jako samospotřebovatelé mlít, obě vařily z nejčernější mouky a tak málo, že se nikdo do syta, nenajedl. Všichni špatně vypadali, otec i zeť jim domlouvali, ale nic nepořídili proti spořivosti paniček.

A když tato zlá doba přešla a poměry se trochu urovnaly, zemřel stavitel Herbst náhle. To byla rána nečekaná a zlá a bylo ještě hůře, když se objevilo, že zemřel bez závěti.

Při tomto objevu zůstala paní Herbstová jako omráčena. Neměla nic na sebe upsáno, nikoho ani nenapadlo starati se o závěť, stavitel sám na to nemyslel a nyní zůstala matka mezi hrabivými dcerami bez ochrany a pomoci.

Zeť byl dobrák, nečinil na nic nároky a prohlásil, že se stane tak, jak to paní matka zařídí. I oba švakři s ním souhlasili, ale jejich ženy nikoliv. Hašteřily se, vyčítaly, zahrnovaly matku výčitkami a tu paní Herbstová chodila jako omámená a nemohla nic jiného myslit, než "To je trest — trest od Boha, že jsem sestry a bratra spálením závěti připravila o dědictví."

Proto trpěla, když Márinka s Anežkou různé věci z její domácnosti odnášely, Aninka jim bránila a v rodině jindy tak svorné byly takové křiky a nesváry, že to ani nikdo pochopit nemohl.

A bylo ještě hůře. Ceny domů a pozemků nesmírně stouply. Dům, v němž obě Herbstovy dcery bydlily, měl před válkou asi třicet tisíc ceny, ale nyní stál čtvrt milionu. A tu se chamtivostí svých žen nakazili také muži a zatoužili býti majiteli domu. Až dosud patřil jako všechno staviteli Herbstovi, dcery dostaly věna, ale nyní

chtěli mladí manželé i dům, v němž bydlili. A nejen dům, chtěli, aby jim matka a ovšem i Aninka ještě přidaly, protože se jim zdál dům jejich cennější.

"Z čeho vám máme přidat, nenasytové? Mohu si snad z domu naškrábat úroky, abych je strčila vám? Vy chcete každá půl domu a my s maminkou jsme také dvě a náš dům je jen pro jednu rodinu!" bránila se Aninka.

"Ale máš zahradu, dvůr, stodolu, skladiště!" vypočítala jí Márinka, paní profesorová.

"A stavitelskou koncesi," doplnila Anežka, paní soudcová.

"Že se nestydíte!" spínala ruce Aninka. "Vždyť vy máte muže státními úředníky, kdybyste ovdověly, dostanete pensi, ale já jako vdova neměla bych nic!"

"Za to tvůj muž více vydělá."

"A mohla bych to dávat vám, že?"

"Tak nezbude asi nic jiného, než aby to urovnal soud," prohlásil pan soudce.

"Co tomu říkáte, maminko?" obrátil se Donát na starou paní.

"Jsem úplně bezmocna. Vidíte, že to chtějí a jistě to dostanou."

"Pak bude věru nejmoudřejší, když to srovná soud," řekl Donát rozhodně. I při své dobrotě pozoroval, kdyby zůstal stranou, že švakři by matku o všechno připravili, a on byl přece také jejím zetěm. Dívali se však na něj jako na člověka, který se chce na jejich úkor obohatit.

Jen paní Herbstová byla klidná. Pak pokorně se poddala zlému osudu. Viděla v tom trest Boží za své jednání po otcově smrti.

Bratra ošidila a to, co prokázal muž Vojtěchovi, její vinu neodčinilo. Dávala to nerada, proto jí to nepřineslo pozeňání. — Jeden haléř nespravedlivý vyhání sto spravedlivých.

A došlo k soudu. Ten po právu vše ocenil a rozdělil; patřičný díl obdržela také paní Herbstová. Stavitel Donát musil přece něco přidat na podíl pro ni, protože jeho dům a vše mělo pěknou cenu, ale že Aninka ze svého přirozeného věna nechťela mu přispět, musil si vypůjčit a společný majetek zatížit dluhem. Netrápil se tím.

Věděl, že se vše napraví, až jen bude více stavět, jen když už byl pokoj. Ale ten pokoj ještě nenastal. Ještě zde bylo pole, o které se sestry také chtěly dělit. Ale zde se matka ze svého jakéhosi pokání vytrhla a rázně se tomu opřela.

"Ta pole jsou moje!" pravila před soudem. "Otec mi je dal. Nemám to sice černém na bílém, ale on mi je dal. Uznaly to mé sestry, musí to také uznati mé dcery. Hospodařila jsem otcí kolik let, kdy mé sestry pro sebe s vyplaceným věnem hospodařily tedy jsem si zasloužila, aby mi otec něco dal."

Probudil se v ní vzdor, jako byl v otcí, když nechtěl dovolit synovi, aby byl něčím jiným než stavitelem, i jaký se vzbudil v bratrovi, když raději z domu odešel, než aby se podrobil; proto žádala, aby se zavolali její sestry i bratr, aby pravdu jejího tvrzení dosvědčili.

To se stalo. Sestry prohlásily, že jim to Herbstová již o pohřbu řekla, a ony že proti tomu nic nenamítaly.

Nesvědčily tak ani z lásky k sestře, jako spíše z pohrdání k jejím dcerám. Arnošt Kruliš to také dosvědčil a řekl, že proto žádné nároky na dědictví po otcí neučinil, protože švagr Herbst se k němu šlechetně choval, o syna se mu postaral a na studiích ho podporoval; a tak se veřejnost dověděla, o čem se dosud nevědělo.

Paní Herbstová při vzpomínkách na svého vzorného muže plakala a plakávala pak velmi často, neboť společný život s Aninkou byl velmi nesnesitelný. Ona byla zvyklá od matky vše jen přijímat, a když nyní byl dům a všechno její, toužila mít opravdu všechno — a chtěla i pole. Ale v tom byla matka také umíněná hlava a říkala: "Už nic nedám, vždyť vlastně nic nemám. Podíl od Donáta nechci, ať mi dává jen úroky, a když ani ty nemůže dát, musí mne aspoň živit a dát mi byt."

A to právě Aninku tolik trápilo, že matka zadarmo u ní jedla a v jednom pokoji obývala, Aninka jí neustále předhazovala, že jí musí živit, a vždy k tomu připojila, že by jí měla ta pole dát.

Aninka se smířila se sestrami a kdykoliv se s nimi sešla, naříkala.

"Vám je dobře. Jste samy, muže máte v úřadech, přijdou jen k jídlu, ale já jsem jako uvázaná. Muž je stále doma, kancelář plná lidí. Žádný užitek z nich není, jen tak správkou chlívkou že chtějí, nebo zedníka na bílení, darmo síň i podlahu v kanceláři zašlapou — a pak matka! To vy nevíte, co je je to za svízel se starou osobou. Umíněná, neklidná, stokrát za den chodí, dvéře lítají sem tam, říci si nedá, je to kříž, a postěžovat si nesmím, manžel se ještě vadí."

"Prosím tě, nač bys si stěžovala?" přerušila ji Mária. "Že maminka celý den za tebe pracuje?"

"Tak si ji vezmi ty! Uvidíš, jaký je to med!" odsekla Aninka a v hněvu odešla, a obě sestry si řekly, že se zdá, sobecká osoba, která matku trápí a muže pomlouvá.

Donát byl dobrý stavitel, měl práce dost a výnosné, ač lidem dobře platil a na vy-psané stavby nejmenší rozpočty podával, ale v manželství spokojen nebyl. Velmi tím trpěl, děti neměl, tchyně si vážil, ale ani čtvrtinu toho, co od dcery zkusila, nevěděl. Ona si nestěžovala, a dcera se přetvářela. On se ani mnoho doma nezdržel.

V městě tou dobou byli již vnuci sourozenců paní Herbstové, byli by jí rádi navštívili, ale Aninka je ani do dveří nepustila. Stará paní viděla nyní své vlastní jednání a pokaždé jen hluboce vzdychla — Aninka dovedla být k neuvěření zlá.

Stavitel Donát dostal stavbu velké školy v nedalekém městečku, a to mu bylo zá-minkou, aby se na čas zbavil neutěšeného domova, kde řídil kancelář asistent. A v té době, mužovou přítomností nekrocná, počínala si paní Aninka velmi zle. Matku přímo nenáviděla, všechno jí u ní překáželo, nesnesla, aby s ní jedla u jednoho stolu a při tom tak nesmírně spořila, že se ani sama nenasytila.

Sestry si povídaly, že jí lakotou kolečko přeskočilo, a skoro se podobalo, že tomu tak jest.

Jednoho dne, když stará paní chtěla vyjít ze svého pokoje, našla přede dveřmi nastavené různé haraburdí, které mohla odstranit jen tak, že je odnosila do svého bytu. Po druhé a po třetí se stalo to zas. Tu již věděla, že to není náhoda. Proto se

dcery ptala: "Co pak to znamená, že mi zastavuješ cestu z mého bytu?"

"To znamená, že nemáte nikde psáno, že smíte chodit ven. Je psáno ve smlouvě, jak se pamatujte, 'volný vchod do bytu,' ale nic o volném vycházení," řekla dcera škodolibě.

"To se přece samo sebou rozumí, když mám u vás byt, že mohu do něho i z něho ven!"

"To není tak samozřejmé. Je psáno jen o vchodu do bytu. O vycházení nebyla nikdy řeč."

"Kudy mám tedy vycházet? Snad nepolezu oknem?"

"Třeba oknem — ale kolem mých dveří nesmíte — leč — kdybyste mi dala ta pole," řekla dcera tvrdě.

"Ne!" odpověděla matka také tvrdě. Ihned šla k tesaři a dala si zhotovit ze dvora několik schodů k oknu. Do pokoje chodila s ní, z něho po schodech z okna.

Tato událost vzrušila celé město, a psala to domů vnučka Arnošta Kruliše, dcera paní učitelové, jak mladá tetička s babičkou zachází.

"Je to možné, aby dcera chovala se k matce tak hanebně — za všechnu lásku a péči? Pokud se pamatují, říkal Vojtěch, že Aninku měla sestra nejraději. Nu, to se musím sám na to podívat," řekl Kruliš a druhého dne jel navštívit sestru.

Když se lehký povoz zastavil před domem stavitele Donáta, a z něho seskočil statný hajný Kruliš, přispěchala paní Herbstová, která byla právě v zahradě, bratrovi vstříc. Mnoho radosti nejevila. Bála se dcery.

"Jedu k tobě, sestro, nikoli k tvé dceři. Slyšel jsem, že s tebou nezachází, jak se sluší, a také vidím, že špatně vypadáš. Přijel jsem s vozem a odvezu tě k nám. Schystej si věci, postel, peřiny, kufr s prádlem a šaty, ostatní máme doma," hovořil Kruliš.

"Bratře, co tě to napadlo?"

"Nediv se a neotálej. Tady tě nenechám! Jen pojď složit věci a pojedeme. Žena a děti se už těší na tetičku."

"To přece nejde, Arnošte. Já nic nemám, nemohu vám za stravu nic dát," namítala sestra.

"My nic nežádáme. Dali jste dost Vojtěchovi. Tvůj šlechtitý muž se o něj dobře postaral. I o své děti se dobře postaral a Bůh ho jistě jen proto odvolal, aby neviděl, jak ničemně s tebou jedná. Pojedeš se mnou a dost!"

A Kruliš vešel do domu a se sestrou do jejího bytu. Ona skládala si věci, radujíc se, že unikne aspoň na nějaký čas trápení, Kruliš svazoval peřiny a boural postel.

"A co Vojtěch?" ptala se paní.

"Vede se mu dobře. Vynašel nějakou věc, dal si ji patentovat a nyní je ve velké továrně v Praze, kde tu věc budou vyrábět a mohou z toho zbohatnout."

"Ano, píše mi občas, těší mne, že je tak dovedný. Manžel o něm měl vždy velmi dobré mínění," pravila paní a chystala se ven. Ale zarazila se a pravila: "Arnošte, jak se dostaneme ven?"

"Nu, dvěma přece!"

"Já nesmím."

"Ale já smím! Slyšel jsem, jaké bláznovství tvá dcera provádí. Jen pojď!" řekl a otevřel dveře.

V tom rozrazil paní Aninka dveře u kuchyně a rozkřikla se: "Kudy to chcete jít? Je málo, že ona mne tu chůzí rozčiluje, ještě cizí lidi mi sem bude vodit, aby mi tu chodili?"

"Pomalu, pomalu, paničko. Jen slepice chodí po schůdkách a oknem, lidé chodí dveřmi, a my také jdeme," řekl Kruliš a nesl čelo postele kolem Aninky ven.

"Jděte hned jinou cestou! Tudy chodit já nikomu nedovolím!" křičela Aninka.

"Mám jít cestou, kudy musí chodit tvoje matka? Oknem? A ty se nestydíš ani lidí, ani sama před sebou takové pohoršení vyvolat? Nebojíš se Boha, tak svou matku, která tě milovala a všechno ti dala — týrat?"

"Jen mi tu dlouho nekažte, sicc—!"

"Sicc!" opakoval Kruliš posměšně a přísně dodal: "Jdi a styď se! To, co jsi ty své matce provedla, neudělal by ani poslední venkovan svému výměnkáři. Pojď, sestro!" — Kruliš hrnul se klidně pro ostatní věci. Paní Herbstová se zastavila před dcerou a pravila rozechvěně: "Aninko, než se Donát vrátí, zůstanu u bratra, a ty dej ty schody od okna odstranit. Nezahrávej si s trpělivostí hodného muže a

vzpomeň na tatínka, co by tomu řekl. Snad v tvém srdci nevyhasl poslední zbytek citu. S myšlenkou na kus toho chudého pole se rozluč, nikdo z vás je nedostane!"

Aninka se zarděla a beze slova zavřela za sebou dveře.

Paní Herbstová usedla do vozu na otep slámy a s ulehčením si oddechla, když ji zmizel s očí dům, v němž se dopustila hříchu a vlastními dětmi byla potrestána.

V lese okřála. Všichni ji rádi uviděli, byla hned jako doma. Kruliš ještě sloužil, ale ve vesnici, kde zet' byl učitelem, měl připravený domek, až půjde do pense. Vojtěch byl zaopatřen, podporoval bratra Jiříka na studiích, a také se mu o místo postará, o tom se v hájovně hovořilo a paní Herbstová byla jako na jiném světě.

Jednou přichvátal Kruliš rozradován a mával nad hlavou dopisem, volaje, že syn Vojtěch oznamuje svou návštěvu.

Přišel a také tetičku doma rád viděl. Na nic se neptal, jen o Jiřím o své práci hovořil.

"A co tě k nám vlastně přivedlo?" tážal se otec. "Jen tak na návštěvu, nejsou-li Vánoce ani Velikonoce, přece nejedeš?"

"Máte pravdu, tatínku. Veďe mne sem vážná věc. Můj šéf mne poslal, abych se zde někde ohlédl po nějakém místě pro stavbu nové továrny. Mám plnou moc uzavřít koupi pozemku v jakékoliv ceně. Ale kde jej najít? Aby byl blízko města a přece aby nebylo námitek proti stavbě."

"Já o takovém pozemku vím," ozvala se paní Herbstová s rozjařenou tváří.

"Vy, tetičko? To by bylo po starosti!" zvolal Vojtěch. "Kde je? Komu patří?"

"Mně."

"Jak to? Vy byste svá pole prodala?"

"A zač?"

"Zač je znalec odhadne. Nikomu nic neprozrad'. Jed' do města a dej si pozemek ukázat. Hodí-li se k tvému účelu, zaříd' vše. Čeho bude třeba u notáře nebo advokáta, aby se to u nás hned nedověděli, sice se na mne sesypou, a — to víte," pravila paní Anežka a osušila uslzené oči. "Jen jdi, Vojtěchu, pozemek je můj, mohu s ním naložit, jak chce."

Vojtěch jel a trvalo asi deset dní, než se vrátil. Psal však, že se věc podařila, že

zavolał šéfa z Prahy, aby si vše sám prohlédl a až dojde k uzavření kupní smlouvy, že přijede pro tetičku, aby byla při tom, protože to musí podepsati.

A Vojtěch pro tetičku přijel, o ona s ním jela ke smlouvě. Továrník, Vojtěchův šéf, dal jí hned poukaz na půl milionu korun. Žač byl pozemek prodán. Měla si peníze vyvednout v bance.

Paní Herbstové se zatočila hlava, a ona na okamžik zavřela oči. Půl milionu!

Půl milionu za pole, která byla jaksi nevítaným přívěskem. Půl milionu korun za pozemek, který pro sebe zachránila z trosek otcovského dědictví i z přičinění mužova. Půl milionu korun za pozemek, kterého se zmocnila neprávem!

Ty peníze jí nepatřily. Ona již při odjezdu z domova řekla Anince, aby si na ta pole nemyslela, že je dostane někdo jiný. Již tenkrát myslela na někoho z bratrovy rodiny. Nyní věděla, komu je dá, komu vlastně patří.

Tyto myšlenky letěly jí hlavou, a všichni se na ni zadívali, a Vojtěch k ní přistoupil pln starosti. "Tetinko, blahopřeji vám, nyní budete žít bezstarostně, musíte si na ten půl miliónek zvyknouti," řekl žertovně.

Ona na něj laskavě pohlédla a pak se obrátila k továrníkovi s otázkou: "Pane továrníku, máte mého synovce rád?"

"Velmi rád! Je mi pravou rukou, má bystrou hlavu, vynalezl opravu jistého stroje, čímž jsme získali tolik, že se můžeme pustit do stavby nové továrny. Pomyslím, jak bych ho trvale připoutal k svému podniku," odpovídal továrník.

"Což kdyby měl nějaký vklad, nemohl byste ho učiniti svým společníkem?"

"Okamžitě, paní stavitelová. Je jen otázkou krátké doby, a učiním ho svým společníkem bez vkladu."

"Ale bude se vám lépe pracovat, zůstane-li tento půl milionu v závodě. Zde vezmi, Vojtěchu," pravila paní Herbstová a podávala poukazy na peníze synovci.

Ten se ulekl. "Tetičko, nedávejte mi nic, dokud si to ještě nerozmyslíte. Můžete být přece sama společníci pana šéfa," bránil se Vojtěch.

"Již jsem se rozmyslela, dříve, než jsi přišel a než jsem věděla, že má pozemek

nyní takovou cenu. Moje děti mají dost, tvůj otec byl zkrácen, tímto tu křivdu vyrovnávám. Dostaneš-li víc, je to jen náhoda, pro mne přešťastná náhoda. Jen si to vezmi."

"Tetinko, to vám rodina nedovolí," řekl Vojtěch, líbaje jí ruku.

"Od čeho jsou notáři a advokáti? Hned to zde upravíme, vyhotovíme listinu, že ti ty peníze dávám."

A tak se stalo. Nikdo z rodiny paní Herbstové veřejně proti tomu nic nepodnikl. Všichni měli vědomí, že sami se svým chováním k matce o tak velké jmění připravili. Donát jim toho přál. Jeho Aninka zkrotla a když začala před mužem hubovat, jak maminka je o celé ohromné jmění připravila, řekl jí příkře: "Sama jsi to zavinila. Svoji až chorobnou spořivostí a z ní vyplývajících důsledků, sama jsi se o všecku lásku připravila."

"O tvoji také?" rozplakala se Aninka.

"Já mám svou práci a povinnosti a nemohu o citech hloubat. Ale ty jako žena máš žití citem a srdcem a pak by ses i u jiných s láskou setkávala. Ale tys přilnula více k penězům, a tvé srdce se nám odcizilo. Ožel ztrátu půl milionu, já jsem s tím, co se stalo, úplně spokojen. Tam jsou ty peníze pro vlast a lid lépe uloženy, než u tebe v punčoše!"

Aninka se ovšem musila smířit a lálala zase matku k sobě. Ale matka nepřišla.

Donát stavěl všechny obytné budovy pro dělníky i úředníky a v pěkné vile bydlil spolumajitel továrny Vojtěch Krulíš a on i jeho hodná paní s radostí vždy vítali tetičku Herbstovou, kdykoliv k nim z lesní vesnice od hajných zavítala.

Jak byla nyní št'astna! Často přemýšlela o svém minulém životě a litovala své zaslíbenosti. Zdali nemohla býti št'astna již dříve? Ted' poznala, jak zhoubné je sobectví. Přáti ne pouze sobě — ale i jiným — jen tak může člověk sám býti št'asten.

Nepodařilo se.

Muž přišel domů pozdě v noci. Zuř si boty a vklouzl do pokoje. V tom se hnula žena na posteli. Rychle přiskočil ke kolébce a počal kolébat.

"Co pak to děláš? zvolala paní.

"I uspávám již půl hodiny Pepička!"

"Co? Vždyť ho mám u sebe v posteli!"

Kouřící kamna.

Kdysi procházel se anglický ministr Disraeli v poledne na svém statku, když tu uviděl svého nájemce sedět v příkopě u silnice a pojídat svůj oběd, ačkoliv jeho obydlí bylo nedaleko. "Co to, milý Henri," tázal se lidumilný statkář, "proč jíte zde na silnici?" — "Ach, pane," vykoktal zmateně nájemce, "nemohu doma jíst, — protože — protože — se moc kouří z kamen a . . . a . . ." — "To je ale hrozné," pravil ministr, "hned tam půjdu a podívám se, co je toho příčinou." A než ho mohl nájemce zadržet, spěchal Disraeli do domu. Sotva ale otevřel domovní dvěře, už ho zasáhla dobře mířená rána vařečkou, a zuřivý ženský hlas k tomu

křičel: "Seber se a jdi mi hned odtud, ty starý lumpe!" Zaraženě odešel státník a kráčel k nájemci, který ještě seděl v příkopě. Vlidně mu poklepal na rameno a řekl chlácholivě: "Hlavu vzhůru, milý Henri! Moje kamna doma také někdy kouří."

Ubožák.

Pán lituje ženu, která veze svého muže, chromého žebráka, v kočárku: "Ale matko, vždyť se celá s tím chudákem udřete!" To ho vozíte celý den po městě?"

Žena: "I ne, milostpane. My se střídáme."

Při zkoušce.

"Jak pak ti, Frantíku, dopadla zkouška?"

"Výborně, na všeobecnou žádost ji musím ještě opakovat."

Také smůla.

"Co děláš takový obličej?"

"Ale nediv se! Vmísil jsem se mezi nezaměstnané, šel jsem si s nimi pro podporu a dostal jsem práci! Není to smůla?"

Josef Šach:

Jan Josef Filčík - učitel

VYCHOVATELE naší doby, v prvé řadě, zdůrazňují zásadu, že je nutno uskutečnit úzké spojení školy se životem, má-li škola připravit s úspěchem naši mládež pro budoucí velké úkoly. V tomto duchu děje se nyní u nás výchova mladé generace od školy základní až po školy vysoké. K tomuto důležitému poznatku dospěli pedagogové naší doby po dlouhých zkušenostech.

Je tudíž zajímavé zjištění, že se vyskytl v českém národě před více než 100 lety muž, který hlásal a prakticky prováděl shora uvedenou zásadu. Byl to Jan Josef Filčík, nar. roku 1785 v Kopidlně, a působící většinu svého života v Chrasti u Chrudime. Prostý venkovský učitel . . . Neměl ovšem své průbojně vychovatelské zásady propracovány s takovou důkladností, jako to učinili pedagogové moderní.

Nutno však uvážit, že pracoval za podmínek velmi obtížných. Tento venkovský učitel musil neustále bojovat proti nepřízni byrokracie a zpátečnickým názorům své doby. Žil v nevelkém městě na českomoravské vysočině, daleko od kulturního střediska. Nadto zápasil po celý život s hmotným nedostatkem. A přece vykonal velké dílo — — —

I.

Filčík hájil od počátku svého působení zásadu, že vyučování ve škole má být názorné. Postupoval ve šlépějích našeho slavného pedagoga Komenského. Napsal o tom: "každé vyučování lépe daří se, zřídíme-li je tak, aby do očí padalo. Důkaz. Popi-

sujme dítkám pouhými slovy ku příkladu jelena; nikdy se jim zajisté postava jeho tak nevstípi, jako když obraz jeho spatříly." (Mravný kalendář). V tomto směru změnil radikálně dosavadní vyučovací metody a doplnil je podle vlastních bohatých zkušeností. Získal je jako učitelský pomocník v Kolíně, v Praze na Strahově, v Ostružné u Jičína, v Hrachově Týnci a posléze v Chrasti u Chrudimě, kde také své působení ukončil.

Filčík si nejprve vypracoval vlastní vyučovací plán. Tvrdil, že bez přesného vyučovacího plánu nelze s úspěchem vyučovat. Na základě svých zkušeností sestavoval učebnice, ve kterých probral hlavní předměty, kterým se tehdy vyučovalo. V duchu zcela moderním předával **nezištně vlastní zkušenosti žákům i učitelskému dorostu**. Zavedl **soutěžení** mezi žáky a stanovil různé odměny pro ty, kteří prokázali dovednost a píli.

Že měl zřejmě úspěchy jako vychovatel, dokazuje skutečnost, že žáci, kteří absolvovali jeho chrastickou dvoutřídní školu, byli na roveň postaveni absolventům trojtřídní hlavní školy s vyučovacím jazykem německým. Filčík vyučoval důsledně jen česky všem předmětům. Za nepopíratelné úspěchy byl jmenován "vzorným učitelem."

Při vzorné škole chrastické zřídil ještě přípravku pro učitelské čekatele, tak zvanou preparandu. Tříměsíční kurs v preparandě stačil čekateli k tomu, aby mohl potom působit na škole jako učitelský pomocník.

Vedle trivía čtení, psaní, počítání, vyučoval Filčík také reáliím. Když se ve škole něco přečetlo, vyptával se čtoucích žáků na obsah čteného. Pěstoval u žáků vlastní úsudek . . . Při volbě početních úkolů přihlížel k tomu, aby byly co nejčastěji z praktického života (jablka, hrušky, ptáci, domácí zvířata.)

Při každé příležitosti upozorňoval žáky na různé květiny, kameny, zvířata, a dovedl o každé věci povědět něco zajímavého. Tímto způsobem rozšiřoval nenápadně jejich přírodopisné znalosti a zároveň jim nevtrlivým způsobem vštěpoval lásku k přírodě. Ve svém díle "Pravidla dobro-písemnosti české" napsal: "Mnoho vědět, mnoho slyšet jest základ pedagogiky, čili vychovatelství." A sám se neustále vzdělával. Na jiném místě "Pravidel" podotýká: "Život lidský jest krátký a vědění hodných věcí příliš mnoho, učme se tedy, dokud čas postačí." Nebo: "Čeho nyní mladost pochyť, na to stáří nesnadno zapomene."

Filčík zdůrazňoval nutnost, aby se mládež vzdělávala i potom, když opustila základní školu. Za jeho doby byly zřízeny pro mládež od 12.—16. roku tak zvané "opakovací hodiny." Netěšily se u občanstva valně oblíbeně, jako vše, co nařídil nenáviděný režim. Avšak Filčík dovedl v zájmu dobré věci získat pro návštěvu opakovacích hodin veškerou mládež bez donucování a učinit je zajímavými. Věnoval jim mnoho času a námahy. Nutnost dalšího sebevzdělání i po absolvování základní školy odůvodnil výstižně v předmluvě ke svému spisu "Starožitnosti", kde napsal: "Abys, mládeži vlastenecká, když škole odrosteš, v umělostech prospívala, máš opakovací hodiny navštěvovati. Nedomnívej se však, že jsi již povinností svým zadost učinila, když jsi v těchto hodinách ve krasopisu drobet se cvičila neb několik řádek v oné knize přečetla, kterou hned ze školských let takměř zpaměti umíš! Nikoliv! Mimo to musíš začasté jinou knihu do ruky vzít, v počtech z hlavy, v počtech čtenkou, v písemnostech, přírodopise, zeměpise atd. se cvičit; to šlechtí budoucího řemeslníka, to sluší výborně měšťanu budoucímu! Jediné umělosti a vše-

likými vědami, nikoliv kabátem po módě vyšňořeným rozeznává se jeden od druhého."

Filčík šel v tomto směru ještě dále. Pro další vzdělání dospělých zřídil v Chrasti veřejnou knihovnu. Knihy koupil za peníze, které získal prodejem stromků, vypěstovaných ve školní zahradě. Sám měl také velkou knihovnu, ze které půjčoval horlivým čtenářům.

II.

Škola poskytuje každému člověku vědomosti, potřebné v praktickém životě. Je ovšem třeba vyučovat žáky s hlediska důležitosti jednotlivých předmětů. Jde pochopitelně také o to, aby si žák nejen potřebné vědomosti osvojil, ale aby jich dovedl v praktickém životě využít. Touto zásadou se řídil Filčík. Proto již ve škole základní nevštěpuje žákům pouze smysl pro přírodní krásy, nýbrž vede je zároveň k praktickému využití všech darů přírody. V mezích svých možností uskutečňoval sepjetí se životem. Máme tu na mysli pěstování ovocnářství, včelařství a pěstování bource morušového.

Postupoval v tom směru plánovitě.

Pokud jde o ovocnářství, zřídil r. 1833 na pustém pahorku za zámeckou zahradou ovocný sad. Nejprve větší žáci pahorek rozkopali a upravili. Školka byla oplocena, zaseta semena a zasazena pláňata. Později provedeno štěpování pláňat: každý žák směl pod vedením Filčíkovým přeroubovat několik pláňat. Zřízení ovocných školek odůvodnil ve spise "Zahradníček, čili návod ke štěpařství s připojeným včelařstvím" tímto způsobem: "Toté neomylný prostředek, jenž nás před nedostatkem stromů jistí a vysazené stromořadí naše před rozpustilostí mládeže chrání; neboť drží-li učitel svěřenou sobě štěpničku v pořádku, za krátký čas tisíce stromků v ní vychová a nedostatek mizí; pacholici pak se štěpařstvím se obírajíce nabudou spolu lásku ke stromku a nesnadno mu, věru, ublíží." Hned na titulním listě přináší tento spis obrázek zahrady a velkého úlu. Tím upozorňuje zároveň na další obor, ve kterém žáky vyučoval — totiž včelařství.

Pokud jde o včelařství, počínal si Filčík systematicky: v zimě se věnoval včelařské

theorii, v létě provozoval včelařství prakticky. Sám měl včelník v Podskalí u Chrasti. I zde nezapřel pokrokového pedagoga: měl úly zařízeny tak, že bylo možno skrze skla sledovat život včel. Kolem včelína zasíval zásadně medonosné rostliny. Byl v kraji první, kdo rozšiřoval lásku ke včelařství. Mimo to učil své žáky na příklad také vyrábět ze slámy pěkné úly. Ještě v době své těžké nemoci upletl se žáky 7 úlů. Své žáky učil i jiným ručním pracím.

Ve školní štěpnici ve Chrasti měli již roku 1835 zušlechtěných stromků celkem 500, na zušlechtění zbylo 700 pláňat. Před Filčíkem bylo na Chrastecu a Chrudimsku ovocných stromů poskrovnu. Teprve jeho zásluhou se tam rozšířilo ovocnářství a ještě v naší době se kraj chlubí mnoha tisíci ušlechtilých ovocných stromů.

Filčík se pokusil ještě o zavedení hedvábniectví na Chrastecu. Jenže tento podnik nesetkal se s očekávaným úspěchem. Nebyly tu podmínky pro pěstování bource morušového. Proto se omezil pouze na pěstování jeho pro školní účely.

Filčík uplatňoval důsledně zásadu, že střídání fyzické práce s prací duševní umožňuje harmonický vývoj mladého člověka.

III.

Filčíkovi šlo nejen o to, aby vychoval lidi samostatně myslící a pracovitě, nýbrž i lidi ušlechtilé povahy. A v tom byla mu pomocnicí u mládeže i dospělých hudba, protože zjemňuje lidskou povahu! Než přišel do Chrasti, žil nějaký čas na studiích v Praze a působil jako varhaník v klášterním chrámu na Strahově. Tam poznal nejlepší soudobé církevní skladby. Proto se snažil po svém návratu na venkov, aby se tyto skladby dostaly i do jiných kostelů a vytlačily bezcenné hudební skladby.

Nebylo snadné získat zájem o umělecké skladby u lidí s nevelkým všeobecným vzděláním a bez nutných teoretických hudebních znalostí. A přesto si Filčík vycvičil po dlouhé námaze velký orchestr, se kterým se mohl odvážit na skladby Haydnovy a Mozartovy. Tak dával se 60 členným sborem Haydnovo oratorium "Sedm posledních slov Kristových" v roce 1817 a 1827, Mozartovu ouverturu "Don Juan", Haydno-

vo "Stvoření světa" v roce 1824 a 1836, Haydnovy "Čtyři roční časy" a Mozartovo "Requiem" roku 1831. Mozart a Haydn byli jeho miláčky.

Sám byl virtuosem na housle a violu, hrál znamenitě na varhany. Dovedl hrát i na dechové nástroje. Vedle toho sám hudebně tvořil. Zbyla po něm řada drobných skladeb. Jemu náleží zásluha o povznese ní církevní hudby na Chrudimsku. Rovněž světskou hudbu povznese na vyšší úroveň. Jsa věrný svým vychovatelským zásadám neponechal si své zkušenosti pro sebe, ale sděloval je nesobecky s těmi, kteří projevíli o hudbu opravdový zájem. Tak vychoval úctyhodný počet dobrých hudebníků.

IV.

Vedle své horlivé vychovatelské činnosti vydal Filčík řadu spisů. Některé jeho práce zůstaly v rukopise, jiné se ztratily. Tiskem byly vydány: 1.) Pravidla dobropisemnosti české (1822). 2.) Proč a proto při umění početním (1823). Rychlý počtář aneb krátce obsažené počítání z hlavy" (1825). 4.) Písemnosti pro nejoutlejší mládež českou a moravskou (1831). 5.) Mravný kalendář s připojeným uvedením ku zpěvu. (1832). 6.) Přírodopis co kratochvilník školní pro mládež dospělejší československou (1834). 7.) Starožitnosti aneb pamětihodné věci z minulých věků (1848). 8.) Zahradníček, čili návod ke štěpařství s připojeným včelařstvím. (1849).

V rukopise zůstaly: 1.) Zeměpis — 2.) Mluvník německý — 3.) Průpovědky.

Ztracené rukopisy: 1.) Sběrka bájek, pohádek a rozličných povídek. 2.) Triviální škola. 3.) Výtah z vyučování čekanců školních. 4.) Způsob, jak se předmětové školní přednášejí.

Z oboru hudebního vydal tyto práce: Houslí škola. 2.) Generálbas český neb pravidla varhanická. 3.) Klavírní škola. 4.) Mladý varhaník. 5.) Škola pro zpěv. 6.) Škola pro flétnu.

Ve své vychovatelské činnosti i ve svých spisech zdůrazňoval Filčík především nutnost stálého sebevzdělání. "Jediné to znaje, co vůkol tebe jest, zůstaneš vždy děckem nevědomým." (Přírodopis) — "Dobrým školákem kdo není, ten nechce správným občanem býti." (Mravný kalendář) — Jak

už bylo připomenuto, podporoval soutěžení mezi žáky. Rád jim dopřál nevinnou zábavu. Ve školní zahradě pěstovali na příklad také vinnou révu a na podzim slavili "vinobraní" pod vedením Filčíkovým.

I jiné slavnosti jim Filčík uspořádal. Vyzdvihoval důsledně důležitost vzájemné spolupráce. "Spojená síla mravenců působí divy; což tedy dokáže spojená síla lidská?" (Mluvník německý) — "Nechce-li ruka ruku mýti, zůstanou obě zamazané." (Tamže) — Bohatství mu neimponovalo: "Kde peníze mluví, tam sám Cicero mlčí." (Mravný kalendář). Kladl důraz na vzdělání a spořádaný život: "Kde není základu, těžko hrady stavěti." Ve své výchovatelské práci Filčík nikdy neustrnul. Došlo-li k novému vydání některého jeho spisu, doplnil nebo rozšířil jej podle nových zkušeností. Tak na příklad ke II. vydání "Rychlého počtáře" připojil "Sokratickou rozmluvu" o jedné části svého spisu, kde učitel se žáka ptá a žák odpovídá. Není tu žádné strojenosti, naopak je to spíše přátelský rozhovor. Snaží se zpřístupnit vykládanou látku. Tak v "Navedení ku zpěvu" zařadil některé písně, používaje námětů z venkovského života. Uvádíme jednu pro zajímavost:

"Vizte rosu!

Srp a kosu
sobě zotřeme;
pak si zazpíváme,
Bohu díky vzdáme,
slunce zbudíme.

Dřív než vzejde,
hory přejde
zlaté slunéčko:
srp tvé sežne klasy
(co věk starci vlasy),
zlatá pšeničko!"

Veškeré své snahy zaměřil Filčík k jednomu cíli: vychovat dobrého člověka! Vyjádřil to prostě, ale výstižně v "Mravném kalendáři" takto: "Nepřestávej, mládeži milá, šlechtit ducha svého, neboť lepší lidé dělají lepší časy."

V.

Jan Josef Filčík, venkovský učitel, je tragická postava českých kulturních dějin. Vychoval v novém duchu celé generace, uplatňoval už před 130 lety zásadu, že škola má být v úzkém styku se skutečným životem, sdílel své bohaté zkušenosti s jinými, vydávaje značný počet odborných spisů; aby sehnal pro ně nakladatele, putoval pěšky buď do Hradce Králové nebo až do Prahy! A když se setkal s nepochopením nakladatelských kruhů, obětoval na vydání spisů vlastní skrovné úspory. Věděl své všestranné kulturní činnosti bojoval vytrvale za odstranění ponižujícího postavení učitelského stavu ve své době.

Tento muž, zápasící po celý život s nedostatkem, zasažený ranami osudu, s bohatou životní náplní, nesporně si zasluhuje, abychom se s úctou sklonili před jeho památkou.

Otřesný doklad o Filčíkově trudném osudu čteme v jeho stížnosti, zaslané roku 1829 c. k. zemskému presidiu v Praze: "Jakožto otec nuzuji se s celou rodinou, nemám chleba ani šatu pro ni. Jakožto veřejný učitel nemám dříví (obce nechťely odvádět povinné dříví k vytápění třídy), abych mohl v nynějších krutých mrazech školu náležitě vytápěti. Mé otcovské srdce krvácí, když musím bosé děti poslati do školy, a kdykoliv vstoupím do učebny, vždy zas krvácí, že polonahá mládež musí i se mnou zimou se třásti . . ."

Nebylo jeho vinou, že ve svých průbojných snahách neuspěl. Nenašel se bohužel ani ve šlechtických kruzích, ani v bohaté buržoazii člověk, který by hmotně i morálně podpořil chudého, ale bystrého českého učitele. Muže tak vynikajících schopností a takové životní energie nechala jeho doba živořit a předčasně ve věku 52 let umřít.

Předstihl svou dobu o celá desetiletí a zaplatil za své moderní snahy, které se realizují teprve nyní, velmi těžkou daň. Jako většina průkopníků nových směrů...

Josef Šach:

Jeden ze staré gardy

ZDRAVOTNICTVÍ vykazuje v posledních letech velmi pěkné úspěchy. Přesto však si nezasluhují dřívější generace lékařů a zdravotníků, aby se na ně zapomínalo, nebot' jimi byly připraveny podmínky pro úspěchy nové doby po stránce odborné.

Dnes však chceme si povšimnout pouze jejich lidských vlastností. Byli mezi nimi podivíni, na venek drsní, ale jinak lidé šlechetní, kteří léčili chudáky zadarmo a někdy je dokonce hmotně podporovali, kteří dovedli proteplít láskou svůj poměr k nemocným. Vyskytli se mezi nimi jedinci, kteří měli svérázný způsob při jednání s pacienty, takže ještě po jejich odchodu do Nenávratna kolují o nich dnes různé epizody.

Jedním z té staré lékařské gardy byl primář dr. Láska v krajském městě Hradci Králové. Byl znamenitý oční odborník. Trochu ho čtenářům představíme. Byla to typická postava krajského města. Vyšší statné postavy, ramenatý, pravidelně oděný v šaty světlezelené barvy, v myslivčím kloboučku na tři facky nebo bez kloboučku. Kráčel vždy vážně, jako by své kroky odměřoval, nikdy nespěchal a přece dovedl lehce vykonat procházky několika kilometrů, při nichž leckdy se zastavil u svých pacientů. Byl už zdaleka nápadný svou mohutnou, rezavou bradou, rozdělenou ve dva proudy. Jen tu a tam prosvítlá tou rezavou záplavou bílá nitka. Huňaté obočí vroubilo šedomodré oči, rozhlížejí se bystře kolem.

Na první pohled zdál se nepřístupný. Měl rád řeč přímou, otevřené jednání, pro-

tivilo se mu vše, co zavánělo domýšlivostí, neupřímností nebo leností. Podle dříve běžného zvyku měl také soukromou ordinaci. A je nutno ještě dodat: pan primář ordinoval většinou při otevřených dveřích, takže čekající pacienti měli nejednou veselou zábavu. Hůře bylo ovšem tomu, kdo byl právě vyšetřován.

Primář měl dar suchého humoru a nebyl přítelem květnatých slov. Uvádíme několik rozmarných příhod z působení pana primáře.

Je třeba ještě upozornit na jednu zajímavost: pan primář zásadně tykal všem pacientům tak asi do 60 let, každé pacientce říkal "Marjánko!" a pacientu mužského rodu "Pepánku!"

Majitel provaznictví vyrovnal sice účet za léčení zraku, ale, jsa spokojen s výsledkem léčení, vyhledal po krátkém čase primáře v jeho soukromém bytě a ptal se, jak by se mohl za léčení ještě jinak odvděčiti. "Víš, Pepánku, udělej mi provazový žebřík nebo takové zařízení, aby naše Mářa nemusila nosit ze sklepa kýble s uhlím po tolika schodech!"

Vyléčený pacient se zarazil. Tohle nečekal. Vida jeho rozpaky, nabral pan primář vážnou tvář a povídá: "Víš, Pepánku, jsi moc hodný, ale já z tvého oboru nic nepotřebuji. Ale něco mi můžeš udělat kvůli. Nepředražuj své zboží, zvláště když k tobě přijde chudý člověk. Tím se mi nejlépe zavdělíš. To víš, já se o tobě všechno dozvím." A v tom nijak nepřeháněl.

* * *

Člen střeleckého sdružení, který získal při závodech několik cen, zjistil, že už ne-

střílí tak přesně jako dříve. Navštívil tedy primáře a vysvětlil mu, proč přichází.

"A umíš, Pepánku, vůbec flintu pořádně držet?" zeptal se přísně pan primář.

"Jaký bych to byl střelec, pane primáři, abych neuměl pořádně zacházet s puškou?" ohradil se pacient dotčeně.

"No, no, nerozčiluj se, Pepánku, on lec-
který nimrod myslí, jaký je znamenitý
střelec, a zatím umí zacházet takhle s flo-
bertkou. No, přesvědčme se." Odešel do
svého bytu, který souvisel s ordinancí, a
přinesl loveckou pušku. Sám byl totiž hor-
livým nimrodem. "Tak ukaž, Pepánku, jak
zalicíš!" poručil pacientovi. Ten uposlechl.
"Mnóó—" zahuhlal primář, "držíš flintu
správně. Jinak bych se ani s tebou ne-
babral. A teď si prohlédneme očička."

* * *

Vedle svého oboru zasahoval pan pri-
mář také do jiných oborů, hlavně bojoval
svým způsobem proti reumatismu. V tom-
to směru měl na mušce hlavně ženy. Na
jaře a na podzim neušlo jeho pozornosti,
jaké punčochy má ta či ona pacientka.
Jestliže zjistil, že má jen pavučinové pun-
čošky, udělal jí poučení asi tohoto obsahu:
"Marjánko, Marjánko! Neděláš dobře, že
nosiš pavučinové punčošky. Pamatuj si, že
každý rozumný člověk si má chránit tři
části svého těla: krk, ruce a nohy. Krk
si chrání kvůli průduškové dýchacímu šálou,
zápěstí si chrání nátepníčky kvůli překřeh-
nutí rukou a na nohy patří řádné punčo-
chy. To všecko proto, aby se zabránilo
vzniku reumatismu. Ty se tomu možná u-
šklibneš, Marjánko, ale za deset let, a
možná dřív, až tě začnou trápit reumatické
bolesti, budeš vzpomínat, co ti říkal o pa-
vučinových punčoškách jeden starý pri-
mář."

* * *

Pan primář byl velký dobrák, kuřeti by
neublížil a přece nosil při každé své del-
ší vycházce ve zvláštní kapse na levé stra-
ně kalhot těžký armádní revolver. Jak jej
získal, zůstalo záhadou. Nějak se prone-
slo, že nosí revolver tohoto druhu a přá-
telé doléhali na něj, aby vysvětlil, proč on,
člověk mírumilovný, nosí takovou hroznou
zbraň. Trvalo dlouho, než se jim dostalo
vysvětlení: "Kdysi vyšel jsem si v době

dovolené do vzdálenějšího okolí. Víte, že
jsem dobrým chodcem. Bylo to ve zních,
krátce před polednem. Blížím se k nějaké
větší osadě. V tom vyjde od poslední cha-
lupy vandrák, jen tak ledabyle oblečený
s obyvyklým filcem na zádech. Jak víte,
já si na parádu moc nepotrpím, pak jsem
byl řádně zaprášený. Jak se ke mně při-
blížil ten chlap, spustí: "Taky faciř?" Od-
povím z legrace: "Možná!" A tu povídá:
"Poslyš, kamaráde, tohle je bohatá ves,
tady by se dalo něco šlohnout. Mám vy-
hlídnutý tři nebo čtyři statky. Budeš mi
dělat zeď, já obstarám práci. Kdyby ně-
kdo šel, zahvízdáš nějakou písničku. To
přece dovedeš. Z toho nakradeného taky
něco obližneš."

Už jsem toho měl dost. "Ty lumpe, ty
si myslíš, že je každý takový mizera jako
ty?" vykřikl jsem. "Koukej mazat pryč od
vesnice, nebo tě zastřelím jako psa!" A
rychle jsem vytáhl svůj těžký revolver a
namířil na chlapa. Přál bych vám vidět
jeho zděšení a zbabělý útěk! Moc jsem se
tomu nasmál — a víte, že ten revolver ne-
byl vůbec nabitý? Jó, pánové, takový re-
volver může vykonat za určitých okolností
platné služby," skončil pan primář a zálib-
ně si pročísl mohutnou bradu . . .

* * *

"Tak co pak ti schází, Marjánko?" ze-
ptal se pan primář hezké slečny, asi tak
18leté. Prý potřebuje brýle nebo skřípec.
"No tak se na ta modrá kukadla podíva-
me." Vyšetřil náležitě slečnin zrak. A když
se chystal podle všeho k napsání předpisu,
ozvala se slečna, že by chtěla nějaké lepší
vybavení, ráda si to zaplatí. Ale nesetkala
se s porozuměním. Primář jí pohrozil dlou-
hým ukazovákem a zvolna prohlásil:
"Marjánko, Marjánko! Kukadla máš úplně
zdravá. Ale ty chceš honit parádu, vid'?"
No, nečervenej se! Jindy bych tě vyhodil,
ale že jsem se dnes dobře vyspal, tak to
neudělám. Předpíši ti brejličky a můžeš
si je koupit třeba se zlatými obroučkami,
jenže v nich bude stejně jen "fenstrglas".
Podruhé mě neokrádej o čas, který potře-
bují pro lidi opravdu churavé!"

* * *

V ordinanci seděla venkovanka, tak asi
mezi 40—50 lety. Žena statné postavy.

dáme ti zemřít; nezhyně památka tvá; vždyť: "V paměti věčně trvá spravedlivý." energií svých rysů. Když na ni došla řada, odpověděla na otázku primárovu: "Špatně vidím na čtení, je to čím dál, tím horší a horší. Písmena se mi rozplývají a když čtu trochu dále, oči pobolívají."

Pan primář důkladně oči prohlédl, přede-psal příslušné brýle. A najednou se ze-ptal: "Používalas, Marjánko, nějaké brýle, než jsi přišla ke mně?"

Tázaná se trochu zarazila a pak přiznala: "Používala jsem brýle po matce mé šva-krové. Ta prý na ně moc dobře viděla až do smrti. Švakrová říkala: "Škoda je zaho-

dit. Posloužily mé matce, poslouží i tobě."

Pan primář se naježil: "Máš je u sebe?" otázal se přísně. Polekaná pacientka při-kývla, sáhla do kabelky, vyňala odtud sta-rožitné brýle, které měly obroučky už nare-zavělé. Primář je prohlédl a prohlásil: "Ten střep tady necháš! A víš, Marjánko, co bys zasloužila? Abych tě ohnul přes koleno a nasázel ti jich pětadvacet, i když máš už leta a mohla bys mít rozum. Tyhle brýle se pro tebe vůbec nehodily. Jejich používáním jsi si zrak pokazila. Když jsi měla oční potíže, mělas přijít ke mně nebo jinému očnímu lékaři. Šetřit na zdraví, Marjánko, se nevyplácí."

CIVILNÍ POHŘEB

Do železničního kupé vkročil mladý muž v ošumělém haveloku. Zasedl do prázdného kouta a jaksi velkopansky prohlížel si společnost. Potom díval se oknem, jak před ním lány polí ubíhaly. Brzy však ho to omrzelo. Vyhrabal si z kapsy noviny a dal se do čtení.

Najednou vyrazil polohlasně ze sebe: "Přece pokrok! Nepotřebujeme již kutny a kropáče!" Pak četl nahlas: "V předu vlál rudý prapor. Za ním kráčely řady soudruhů. Pod jejich kročeji duněla zem. Pak byla nesena rakev soudruha, který padl v boji života. Tam v hrobě promění se v atomy, aby započaly svůj věčný koloběh. Když spustili rakev, rudý prapor se nad ní sklonil. Soudruh pronesl nad ním krátkou, výstižnou řeč. Pak byla zapěna hymna: Rudý prapor nad tyrany vlaje, a všichni se tiše rozcházelí."

Přestal čísti. Vida, že paní naproti sedí-ei ho pozorně poslouchá, prohodil: "No, není to krásné, vznešené?"

"Je," řekla paní. "Právě také od takového pohřbu přicházím."

"Vypravujte, prosím."

"V domě bratrově sdílel domácnost věrný druh. Děti ho měly velice rády. Chodí-val s nimi a bavil je. Druh provázal ho po hospodářství. Najednou ho zákeřná smrt sprovodila se světa. Skon jeho dojal všechny. Bratr si vymohl úřední povolení, že ho mohl pochovati v parku pod vysokým ja-

vorem."

"Jakže? I tato vymoženost? Tedy už nemusíme býti odkázáni na tak zvané svaté pole? Tohle je výborné!"

"Doprovodili jsme ho všichni," pokračo-vala paní. "Napřed šly děti s praporem. Za nimi hlouček jeho věrných přátel. Bra-tr promluvil nad otevřeným hrobem něko-lík jadrných slov."

"Mohla byste mi říci, jak se ten druh jmenoval?"

"I proč ne! Byl to Fylax, takový krásný, bílý špic s velkýma, černýma a věrnýma očima. A jak uměl chodit po dvou! Když mu dal bratr červený fés a do huby malou dýmčičku, mohly se děti zbláznit. Nebo když mu bratr řekl: "Fylaxe, styd' se!" — tu vám Fylax hopkoval ke stolici, dal na ni dvě přední packy a mezi ně sklonil hla-vu; bylo to k popukání!"

"Ale, paní, dovoďte," rozdružil se sou-druh.

Paní však vedla dále svou: "Rád 'vy-vlastňoval' vedle u souseda. Něco tam sně-dl a zdechl."

"Ale, paní!"

"No, co pak, byl to funus bez kutny a bez kropáče, jako ten váš."

Okolo sedící se dali do hlučného smí-chu: "Výborně, to se vám podařilo!"

Milý soudruh něco zasykl, popadl klobouk a hledal místo v jiném kupé.

ŘEČ, KTEROU PROSLOVIL U POMNÍKU VÁCLAVA BENEŠE TŘEBÍZSKÉHO NA HRBITOVĚ VYŠEHRADSKÉM, DNE 10 ŘÍJNA 1908 DR. JOSEF DOUBRAVA, BISKUP KRÁLOVÉHRADECKÝ

"Nedejte mi zemřít! Co krásy ještě v duši mé, již bych chtěl vypovědět." Tak zalkal ušlechtilý kněz a český povídkář Václav Beneš Třebízský, zaslechnuv šuměti nad mladou hlavou svojí perut' anděla. Zalkal naposled touto rmutnou touhou, kterou tak často opětoval a kterou sdílel i se mnou v tichých kobkách seminářských.

Stisněn předtuchou blízké smrti lkal: "Co krásy ještě v duši mé a jak rád bych ji všecku vypověděl!" Ale Hospodin v prozřetelnosti své usoudil, že je mu vbrzku nás předejít, že má vbrzku odejít od nás; v lásce svojí však splnil tužbu jeho, kterou on pronášel slovy: "Nedejte mi umřít, co krásy ještě v duši mé, již bych chtěl vypovědět!"

"Co krásy v duši mé, již bych chtěl vypovědět!" Tak zalkal jsi, drahý Václave, a ani jsi netušil, že, byt' v krátkém svém žití, povíš mnoho krásy a mnoho krásy že vytryskne v duších našich z duše tvoje šlechetné. Ano, ušlechtilá byla duše tvoje. V duchu zřím ji před sebou, především oslněnou leskem, který nebyl od mnohých doceněn a dosti vážen, a který přece uceluje zjev ušlechtilého kněze povídkáře Václava Beneše Třebízského. Vidím tu duši jeho ušlechtilou, oslněnou leskem čistého, nadšeného, svědomitého kněžského povolání a kněžského nadšení.

A vidím stále tuto duši ušlechtilou skvíť se září lásky jeho k vlasti a k rodné zemi. Na dějinách této drahé matky vlasti on vyhříval se a slunil se a jako paprsek slunce, který prochází hranolem čistého křišťálu, vychází rozložen v duhu krásných barev, tak také, co on čerpal na řadrech matky vlasti — to vycházelo pak z jeho duše duhou poesie v barvách krásných. Ta duha poesie v povídkách vycházela skvělou bělí krásných, nevinných postav, vycházela zářivou červení lásky a nadšení a hořela nachechem bojů a krve a skláněla se přitlumeným jasnem fialovým zármutku, trudu vlasti naší. A jestliže snad ten obraz nevystihl vždy pravdu celou, byl vždy krásný, byl vždy ušlechtilý, byl vždy nadšený.

A vidím tu ušlechtilou duši Benešovu dále v kráse její, jak něhou spoutána se životem našeho lidu českého. A at' vypravoval ohlasem duše svojí zkazky z poddoškových střeš anebo z hradů bohatýrů českých, vždy to byla ta jeho ušlechtilá duše česká, která tu tklivě vypravovala, která tu tklivě jásala, která tu plakala a těšila se s lidem, lidem svým, lidem českým.

V této něze svojí sloučena s lidem českým ta krása jeho duše kněžské hlásá, jak nespravedlivý je soud a krutý, který duši kněžskou vyhání z lásky lidu, z lásky k vlasti, a upírá jí právo býti mezi lidem domovem v lásce a něze.

Tak vidím duši Benešovu ušlechtilou zářiti v její kráse a tvrdím: splnilo se, po čem toužil — ač krátce žil — on pověděl mnoho krásy, která byla v duši jeho.

A toužil jsi, Václave drahý, toužil též a volal: "Nedejte mi umřít!" Nezemřel jsi! Splnila se tvoje tužba a splnila se tvoje prosba! Nezemřel. Naše oko, ozářené svatou věrou, pozvedá se vzhůru a hledá důvěrně tu duši jeho v řadách nebešťanů, tu jeho čistou duši kněžskou a nadšenou krásou a láskou k vlasti, k lidu i k Bohu.

Nezemřel. Žije zde v této rodné zemi, v jejímž lůně mu ustlali, v jejím lůně odpočívá. Nezemřel. Památkou posvátnou jsou spoutána srdce tolikerých tisíc přátel s ním; ta položila tento věnec a napsala zde slova: "Svaté památce Václava Beneše Třebízského."

Nezemřel; jméno kněze povídkáře Třebízského ozývá se po drahá leta po vlastech našich a bude odkazem, ježž odevzdá potomstvo na budoucí věky . . .

"Nedejte mi zemřít!" Tato prosba nadchla ctitele Benešovy k nadšenému úmyslu, památníkem označit hrob miláčkův budoucím věkům, a sdružila nás v dnešní dojemné slavnosti.

Ticho pod pomníkem; ale z ticha toho jako by znělo v této chvíli opět tklivé: "Nedejte mi umřít!" Ticho kolem; ale tichem tím letí s posvátného Vyšehradu do krajů české vlasti duši našich slib: "Ne-

Václav Špaček:

Dva vdovci

Obrázek z našeho venkova.

YLA pěkná jarní neděle. V Hranově vycházeli lidé z kostela, bylo po službách Božích. Domáčí se tu a tam zastavili, aby si pohovořili; přespolní zaměřili k cestě, která vedla k jejich domovu.

Anežka, dcera ovdovělé panímámy Rázilové z Kroužic, vyšla z kostela se sousedem Borůvkem, asi čtyřicetiletým, přívětivým mužem, a hned potom se k nim přidružil starší muž, Borůvkův bratr z Mrázova. Cesta do Mrázova vedla přes Kroužice, a bratři chodili obyčejně spolu.

Starší Borůvek byl asi o pět let starší, dobráckého vzezření, ale nějak přepadlý a utrápený. A bylo divu; odvedli mu k vojsku jediného syna Klimenta, hned když válka vypukla; teď už trvala třetí rok a před rokem dostal Borůvek zprávu, že syn je nezvěstný.

"Tak abychom šli," řekl mladší Borůvek, "nač se zdržovati."

"Dívám se, kde je maminka," odvětila dívka a ohlédla se.

"Tamhle se k ní přidružil Skružina," odvětil soused, "zase jí vykládá své rozumy, půjdou asi spolu. Jen pojďme."

Vyšli ze vsi a dali se okresní silnicí ke Kroužicům; byla to malá půlhodina cesty a o čtvrt hodiny dále byl Mrázov.

"Ještě nemáš žádné zprávy o Klimentovi?" otázal se mladší Borůvek bratra.

"Ba nemám," odvětil tázaný. "Už po-

chybuji, že se s ním shledáme. Tuhle jsem se sešel s jedním vojákem, který byl dosti vážně raněn a byl od vojska propuštěn. Povidal mi, jak je to často s těmi nezvěstnými; někteří jsou v zajetí, ale mnohdy přiletí granát mezi vojsko a do vzduchu lítají kusy lidských těl. To je potom těžko někoho ze zabitých zjistiti, a napíše se, že jsou nezvěstní."

Anežka sklonila při té řeči hlavu a slzy se jí zaleskly v očích. Měla s Klimentem známost, než odešel na vojnu a slíbili si, že si zůstanou věrnými.

"Já myslím, že se přece ještě nemusíme vzdávati vsí naděje," řekl mladší bratr. "Vždyt' byly již případy, že i ranění byli považováni za nezvěstné a pak byli nalezeni."

"Už jsme se naděje vzdali, bratře," vzdychl starší. "Je to teď u nás smutné. Kačenka pláče, kudy chodí. Je celá usouzená a já trnu strachem, co bych si počal, kdyby se mi rozstonala. Ona je tak přičinnivá a svědomitá."

Kačenka byla jeho sestra; byla nejstarší a teď hospodařila bratrovi, když mu zemřela před několika lety žena.

Za řeči se přiblížili ke vsi. Mladší Borůvek zval bratra, aby se u něho zastavil.

"Neměj mi za zlé, bratře," omlouval se starší, "už bych byl raději doma; Kačence je ještě více smutno, když je sama. Někteří neděli k vám přijdeme oba."

Rozloučili se a starší Borůvek se dal cestou k Mrázovu.

"A my již jsme doma, Anežko," řekl soused, když došel s dívkou ke statku její matky. "Věřím ti, že je ti smutno, ale jak jsem povídal bratrovi, Kliment se ještě může vrátiti."

"Kdyby Pán Bůh dal!" vzdychla dívka, "to by mi spadl kámen se srdce. Tak pocít'uj nějaký strach, jak to bude u nás dále."

"Ale jdi, blázinku," domlouval jí soused, "čeho pak by ses bála?"

"Bojím se toho Skružiny," odvětila dívka, "znepokojuje mne, že jsme mu dlužni ty peníze."

"Aby jich na vás nevymáhal?" řekl Borůvek. "Matka tenkrát chybila, že se obrátila k němu, ale on je takový úlisný, že dovede každého oklamati. Sám se jí nabídl, že jí peníze půjčí. Nu což, kdyby naléhal na zaplacení, peníze byste si opatřily jinde, jen se ničeho neboj."

Rozloučili se a Borůvek zaměřil k svému statku, který sousedil s Razilovým.

Po malé chvíli loučila se před svým statkem panimáma Razilová se Skružinou. Bylo mu již k padesáti, ale nikdo by mu byl tolik nehádal. Tvářil se stále přívětivě, usmíval se, ale chytrácký pohled jeho těkavých očí svědčil o neupřímné povaze.

"Tak se mějte dobře, panimámo zlatá," loučil se Skružina a tiskl jí ruku, "než se zas uvidíme. Já si s vámi nejraději pohovořím — však jsme se měli už s nebožtíkem pantátou rádi. A to víte, že si celý čas nikam nevyjdu."

Panimáma řekla jen "s Pánem Bohem" a vešla do statku.

"Co pak vám chtěl Skružina, maminko?" otázala se Anežka.

"Nic nechtěl," odvětila matka, "on je vždycky samý hovor. Povídá, jaké má starosti. Baruška že je ještě mladá a nezkoušená a nemůže hospodářství rádně obstarávat, Tomeš zase že je trochu do světa — napovídá toho, až se člověku hlava točí; jako kdybych neměla vlastních starostí dost. A prý si se mnou nejraději pohovoří; já zase o něj tuze nestojím."

"Nejlépe by bylo, kdybyste ho nějak odbyla," mínila dcera. "Je to ovšem těžké;

raději jsme se měly obrátit na někoho jiného."

"Vždyt' víš, že se nám sám nabízel," řekla panimáma. "A nebožtík pantáta s ním žil vždycky v nejlepší shodě a s ním se radíval. Často k sobě také docházeli, ačkoli Skružina zřídka kdy k někomu jde. Byly jsme v nesnázích, když nás potkalo to neštěstí, a já jsem byla ráda, že byl tak ochotný a nabídl mi půjčku. Ted' mne to skoro mrzí."

"Myslíš, že by nás mohl nějak ošiditi?"

"To právě nemyslím, ačkoli by byl i toho schopen; však o něm každý povídá, jaký je lakota. Ale myslím si něco jiného — že snad totiž bude chtít, abyste si ho vzala."

Ačkoli rozmluva byla dosti vážná, panimáma se po posledních dceřiných slovech dala do hlasitého smíchu.

"Prosím tě, dítě, co tě to napadlo!" pravila. "Skružina jistě na ženění ani nepomýšlí; ten se stará jen o peníze."

"Však si při tom na peníze také myslí," odvětila Anežka. "Naše hospodářství není právě k zahození, všechno máme ted' hezky v pořádku, kdo ví, zdali po něm netouží. A po vás také."

Panimáma vrtěla hlavou. "V tomhle se jistě mylíš. On přece ví, že statek bude patřiti tobě, až se provdáš, jak by se ho tedy mohl zmocnit? Tak hloupý on není, aby na něco takového pomýšlel."

"Není tak hloupý, ale je tak špatný," odvětila dcera. "Proto chce, abyste si ho vzala. Myslí si, že by vás potom nějak přemluvil, a vy že byste mu učinila po vůli."

"Ale kdež by mohl mysliti, že bych se chtěla vdávat!" namítala panimáma; "já — v těchhle letech!"

"Vždyt' je vám třiadvacet, maminko, a vdávají se ještě starší. A nikdo by vám ani tolik let nehádal, vypadáte mnohem mladší. Jen mi věřte, že Skružina na nic jiného nepomýšlí, proto se vám stále tak vtírá."

"Ty mne máš ráda, dítě, a proto se o mne bojíš," řekla panimáma a dceru políbila.

"O vás se nebojím, maminko, ale bojím se Skružiny," odvětila dcera.

Panímáma byla skutečně hezká, vypadala mladě, a když jí pantáta před šesti roky zemřel, za nedlouho k ní přicházeli dohazovači a nabízelí jí ženichy. Ona však každého krátce odbyla, že se vdávati nebude, a teď už měla od nich pokoj.

Aby tak Skružina skutečně měl takový plán, jak Anežka se obávala! Panímáma přemýšlela a znenáhla počala také sdíleti dceřinu obavu. Proč ji Skružina stále tak vyhledával, když se k tomu naskytla příležitost, proč jí tak lichotil? Uminila si, že bude opatrnou.

Skoro se obávala neděle, aby se zase nesetkala se Skružinou. Ale Anežka se jí přidržela, když šly z kostela, a venku se zase setkaly se sousedem Borůvkem a jeho bratrem. Všichni šli spolu, a Skružina šel za nimi opodál sám. Jindy zase, když viděly jíti Skružinu záhy ráno, Anežka šla sama, a panímáma šla až na druhé služby Boží, tak že se s ním ani nesetkala.

Anežka tušila pravdu, hezká vdova jako by Skružinovi byla učarovala. Teď ovšem se dověděl, že se mu zúmyslně vyhýbá, a nemálo ho to pobouřilo. Náhodou se to asi sotva dělo.

Už si dělal plány, jak utěšenou bude míti domácnost po boku hezké ženy. A jak dobře tušila Anežka, pomýšlel i na to, jak sňatkem s panímámou rozmnoží i svůj majetek.

Na nic jiného teď nemyslel, než na ten svůj plán. Ale teď poznával, že k jeho uskutečnění má daleko. Panímáma přese všechno jeho lichocení a laskavost zůstávala k němu chladnou, omezující se na pouhou zdvořilost, s jakou se chovala ke každému. A teď se mu docela vyhýbala. Z toho jasně poznával, že o něj nestojí.

Skružina by byl měl docela dva plány, ale v uskutečnění toho druhého si už nedělal žádné naděje. Kdyby ten jeho syn Tomeš byl k něčemu, ale ten se po něm ani dost málo nezdařil. Takto byl dosti k světu, i práce se chápal, ale o šetrnosti nebylo u něho ani zdání. Byl rád veselý, nesměl scházeti u žádné muziky a stále vytýkal tatíkovi, že mu ničeho nepřeje a dává mu málo na útratu, ačkoli on, Tomeš, pracuje za dva. Jiný hospodář by přibral beledína, a tatík za všechnu jeho práci ne-

má ani tolik uznání, aby mu popřál trochu zábavy. A synáček konečně tatíkovi pohrozil, bude-li k němu tak zatvrzelý, že raději odejde z domova a půjde někam do služby. Každý se divil, že Tomeš ušel vojny, ale povídalo se, že to tatíka stálo hodně peněz.

Té pohružky se starý lekl, protože věděl, že Tomeš má také svou hlavu. Povolil tedy, ale tím usilovněji přemýšlel, jak by naklonil panímámu Raziřovou. Chtěl učiniti té nejistotě konec.

II.

Bylo nedělní odpoledne. Panímáma byla sama doma. Anežka odešla na chvíli k Borůvkům, jejichž dcera Františka byla její nejmilejší družkou; navštěvovaly se často.

Panímáma byla zamyšlena; uvažovala, jak by si opatřila peníze, které byla dlužna Skružinovi. Brzy po mužově smrti ji stihlo nové neštěstí. Při bouřce udeřil blesk do jejího stavení, které úplně shořelo. Panímáma byla sice pojištěna, ale peníze, které od pojišťovny obdržela, jí nestačily, protože stavení musilo býti úplně přestavěno; nedostávaly se jí tři tisíce korun. Bylo to před válkou, kdy měly peníze ještě větší cenu. Skružina se jí nabídl, že jí peníze půjčí, a ona mu byla za to povděčna. Nyní by se byla ovšem ráda dluhu zbavila, aby měla od Skružiny pokoj.

Z myšlenek vyrušilo panímámu zaklepání na dveře, a vešel v celém okolí známý dohazovač Pejra. Byl to chytrý človíček, úlisný a uctivý a chlubil se, co manželských párků již "dal dohromady", a jak se všechna ta manželství vydařila.

Panímáma byla ovšem jeho příchodem překvapena. "Co pak nám nesete, Pejro?" otázala se, odpověděvši na jeho pozdrav.

"Není vám tak samotné smutno, panímámo?" usmíval se Pejra. "To víte, jaké mám zaměstnání; dohazují ženichům nevěsty a nevěstám ženichy a vždycky jsem dobře pořídil."

"K nám tedy chcete dohoditi ženicha?" usmála se panímáma. "Ale které pak? Jsme tu dvě, jedna vdova a druhá svobodná."

"I třeba oběma, panímámo," zasmál se dohazovač; "vždyť i hodná, hezká vdova může učiniti muže šťastným."

"Z toho nebude u nás nic, milý Pejro," vrtěla panímáma hlavou. "Já na vdavky ani nepomyslím a dcera také ne."

"I proč pak ne, panímámo? Nač je vám potřeba mít tolik starosti s hospodářstvím; kdybyste se provdala, muž by se vám staral o všechno sám. A dceruška by se vám také dobře provdala."

"Tedy opravdu máte vyhlídnutého ženicha pro mne i pro dceru?" tázala se panímáma. "A kdo je to, prosím vás?"

"Inu, pantáta Skružinův a jeho syn."

"A snad vás sám ke mně poslal, ne?"

"Nu, proč bych to tajil! Opravdu mne k vám posílá. Přišel by k vám sám, ale pozoruje prý, že se mu vyhýbáte, a proto mne požádal, abych to s vámi vyjednal. On, panímámo drahá, nemyslí stále na nic jiného než na vás a tuze ho to trápí, že se k němu tak chováte. On je takový dobrý, upřímný člověk, tak dobře to s vámi myslí, a jak je příčinnivý a šetrný — nu, však ho znáte, nač bych vám ho chválil. A hoch je také do vaší Anežky celý blázen. Proč pak byste se rozmýšlela! Vy s pantátou byste hospodařili v jednom statku, Tomeš s Anežkou na druhém—"

"Počkejte, Pejro," přerušila ho panímáma, "zbytečně bychom o tom mluvili. Vyříd'te pantátovi, že se vdávati nebudu a Anežka zatím také ne; ta má na vdávání dosti času."

"To ona si myslí asi pořád na toho Borůvkovic," řekl Pejra, "ale to čeká marně; ten se jistě již nevrátí."

"At' se vrátí či nevrátí — Anežka si Tomše nevezme, jako já si nevezmu pantátu," odvětila panímáma určitě. "A také vyříd'te pantátovi, že mu peníze, které mi půjčil, co nejdříve splatím, abychom byli spolu vypořádání."

Pejra viděl, že by se dále marně namáhal. Prohodil jenom, že panímáma nerozumí svému štěstí, a odešel.

Panímáma se sotva dcery dočkala, aby jí pověděla, s jakým vzkazem jí Pejra od Skružiny přišel; byla tím nemálo pobouřena.

"Vidiš, mohly jsme se obě provdati," vyprávěla, když Anežka přišla; "co tomu říkáš?"

"Je to smělost od toho člověka," řekla dcera. "Přece viděl, že jste se mu všemožně vyhýbala, ale jemu to nestačí. Ted' jen kdybychom mu mohly ten dluh zaplatiti, abychom měly od něho pokoj."

"Také na to pomyslím," souhlasila matka; "koho pak bychom požádaly, aby nám ty peníze půjčil?"

"Snad Mrázovského Borůvka, maminko; on je zámožnější než zdejší a peníze jistě má."

"Máš pravdu, některou neděli tedy k němu dojdeme."

Panímáma chtěla jíti s Anežkou do Mrázova již příští neděli, ale bylo právě deštivé počasí, a proto musily cestu odložit. Ale než nadešla příští neděle, byly překvapeny dopisem, který Skružina poslal panímámě. Obsahoval jen tyto řádky: "Ponevadž chcete všechny styky se mnou přerušiti, žádám Vás, abyste mi splatila co nejdříve 13 tisíc korun, které mi dluhujete, abych jich nemusil na Vás vymáhati soudně; očekávám, že mé žádosti vyhovíte."

Panímáma nemohla v první chvíli úžasem ani promluvit. "Podívej se, dítě, co nám ten člověk píše," pravila; "vždyť nám přece půjčil jen tři tisíce, jak může tedy žádati o deset tisíc více?"

"Ovšem, že tři," přisvědčila Anežka.

"To se pořádně zmýlil," řekla panímáma.

"Že se zmýlil? To asi ne, maminko, v penězích on se nemýlí. Ale již jsem vám řekla, že jej považuji za schopna vši špatnosti. Věřte mi, že nás chce o ty peníze ošidit."

Slyšely hned k sousedu Borůvkovi a ukázaly mu dopis.

"Je to padouch!" řekl soused; "ale tenhle podvod se mu nepodaří. Vždyť byl přece napsán dlužní úpis a podepsán od vás a dvou svědků. Podívala jste se dobře, panímámo, co tam bylo napsáno?"

"Ano, vím docela dobře, že tam byly jen tři tisíce," odvětila panímáma; "a svědkové to viděli také."

"A svědky byli nebožtík Svojan a bratrův syn Kliment," řekl Borůvek. Při těch slovech se zarazil a chvíli mlčel.

"Poslouchajte, panímámo," řekl, "ten člověk se vám chce pomstít, že jste si ho ne-

vzala, a obávám se, že na tomhle zosnoval svůj plán o pomstě. Spoléhá asi na to, že jeden svědek je mrtev a Kliment je na vojně nezvěstný a že tedy nemohou proti němu svědčiti. Věřte, že tomu tak jest."

"Ó!", lekala se panímáma.

"Zatím se nebojte," chlácholil ji soused; "řekneme to bratrovi, on je zkušenější a snad bude vědět radu."

Panímáma se však nemohla strachu zbaviti. V neděli se zase sešli se starším Borůvkem a všechno mu pověřili.

"Takové špatnosti bych byl od něho přece neočekával," řekl. "Je vidět, že je zrovna zaslepen. Ale já si to vezmu na starost. Dojdu k němu hned odpoledne a tři tisíce si vezmu s sebou. Přizná-li se, že vám více nepůjčil, tedy mu je dám, a bude dobře; ne-li, pak se musíme proti takovému podvodu brániti."

"Jen aby nedošlo k nějakému soudu, toho se bojím," řekla panímáma; "jakživa jsem u soudu nebyla."

"Snad k soudu nedojde, to ještě nevíme," odpověděl Borůvek; "ale kdyby k němu musilo dojít, jaká by byla pomoc; báti byste se nemusila, myslím, že by to Skružina nevyhrál. Dokázati takovou lež není snadné; jen se nebojte."

Panímáma se poněkud upokojila.

Borůvek vzal odpoledne do kapsy tři tisíce a šel ke Skružinovi. Náhodou měl peníze doma, neboť chtěl právě v tom týdnu koupiti na trhu dobytek.

Skružina zůstal při jeho příchodu klidný. "Co pak mi nesete?" otázal se, ačkoli příčinu jeho návštěvy tušil.

"Jdu vám zaplatit ten dluh panímámy Razilové," odpověděl Borůvek; "jsou to tři tisíce, je-li pravda?"

"Tři tisíce?" opakoval Skružina; "že mi chcete zaplatit, to mne těší, budu rád, když se panímáma konečně se mnou vypořádá; ale tři tisíce to nejsou, je to třináct tisíc; to vám panímáma neřekla?"

"Řekla mi, že tolik žádáte, ale já myslím, že se takového podvodu neodvážíte a nebudete chtít připravit vdovu o tolik peněz."

"Dejte si pozor na řeč!" odpověděl Skružina ostře.

"Vím dobře, co mluvím," pokračoval Borůvek klidně, "a opakuji, že se chcete do-

pustiti podvodu. Před tím vás varuji. Přináším vám tři tisíce a teď vás žádám, abyste mi ukázal dlužní úpis."

"I proč pak ne!" řekl Skružina a otevřev stůl vyňal z něho listinu a podal mu ji.

"Ano, zde je skutečně napsáno 13 tisíc," přisvědčil Borůvek, "ale původně zde byly napsány jen 3 tisíce; vy jste psal úpis sám, pak jste před ty tři tisíce připsal jedničku a tak jste udělal ze tří tisíc snadno třináct. Ale zbytečně bychom mluvili; ptám se vás, zdali chcete přijmouti ode mne tři tisíce a potvrditi mi na účtu, že máte zapláceno a vrátiti mi jej — či nechcete?"

"Myslíte, že jsem blázen?" vykřikl Skružina. "Zde máte řádně napsaný úpis a podpisy dvou svědků."

"Ti ovšem nemohou svědčit," řekl Borůvek, "jeden je nebožtíkem a druhý je na vojně. Ale podepsala to také panímáma, a ta podepsala jen tři tisíce."

"Ale?" zasmál se Skružina. "To věřím, že by to ti svědkové dosvědčili, kdyby mohli mluvit, že podepsala jen úpis na tři tisíce. Ale to vám panímáma neřekla, když svědkové odešli, že mne požádala, abych jí půjčil ještě deset tisíc a já jsem to ochotně udělal. Ano, tak je to, můj zlatý. Proto jsem tam tu jedničku ještě před panímámou připsal, ona o tom dobře ví."

"A že jste měl tolik peněz u sebe?" divil se Borůvek, "když jste přece věděl, že panímáma si chce vypůjčiti jen tři tisíce! Hromadíte lež na lež, milý Skružino, a dejte si pozor, abyste se v nich nezamotal. Tedy jsme zatím spolu domluvili. Ale ptám se vás ještě jednou a posledně, chcete-li ty tři tisíce přijmouti?"

"Proč bych je nevezl?" odpověděl Skružina. "Přijmu je jako splátku, na účtu vám to potvrdím a poznamenám, že je mi panímáma dlužna ještě deset tisíc."

"To zase já nechci, milý Skružino. S Pánem Bohem."

Borůvek šel hned k panímámě, aby jí pověděl, jak u Skružiny pořídil a těšil ji, aby se nebála.

"Ten lhář proľhaná!" rozhorlila se panímáma. "Já to pamatuji, jakoby to bylo včera. Když to svědkové podepsali, vzal úpis, dal jej do kapsy a odešel dříve než svědkové."

"I vždyť ho známe, panímámo, jen se nebojte."

III.

Borůvek šel hned příštího dne do města k známému advokátovi, který mu vyřídil již několik právních záležitostí. Byl to bystrý a také svědomitý právník. Když Borůvka vyslechl, řekl: "Ale poslouchajte, tohle ani není možné, aby se úpis tak padělal. Číslici by byl mohl Skružina připsati, ale dlužná částka je také napsána slovy a ze slova "tři" nemohl přece napsati "třináct"."

"To je právě to osudné, pane doktore," řekl Borůvek, "že suma je napsána pouze číslicemi a nikoli také slovy."

Advokát spráskl rukama. "Lidé, s vámi je kříž! Což nevíte, že při úpise je to hlavní, aby se částka napsala zřetelně také slovy? Proč si to nedáte napsati někomu, kdo tomu rozumí? Kdo pak to psal, prosím vás?"

"Skružina sám, on prý se v takových věcech zná a říká, že za to nemusí nikomu platit."

Advokát se dal do smíchu. "Ted' už tomu rozumím; on se v tom opravdu dobře zná, jak vidíte. Chytře si deset tisíc připsal. Ty tři tisíce teď od vás nepřijal?"

"Chtěl si je vzít, ale jen jako splátku na těch třináct tisíc. To jsem zase já nechtěl a zatím jsem mu nedal nic. Co s tím máme dělati, pane doktore?"

Advokát dlouho nepřemýšlel. "Zatím nic," řekl, "počkáme, bude-li žalovat. Po všimnul jste si kolku?"

"Ano," přisvědčil Borůvek a jmenoval cenu kolku.

"I podívejme se!" řekl advokát. "Na třítisícový úpis ten kolek stačí, ale na třináct tisíc ne. Skružina není tak hloupý, aby to nevěděl, ale v tu chvíli, když páchal ten podvod, na to zapomněl. A o tohle může klopýtnouti. Tedy jen ho nechte a počkejte, podá-li žalobu. Pak ho to bude pořádně mrzet."

Borůvek poděkoval a hned pospíchal k panímámě, aby jí pověděl, jak se Skružina utápí ve vlastních lžích.

"Ted' už se ho nebojím," řekla panímáma. "Jen kdyby se váš Kliment vrátil z vojny, ten by to všechno dosvědčil."

"Na to si už nedělám ani nejmenší naději, milá panímámo," odpověděl Borůvek s povzdechem. "Mám to teď smutné. Sestra mi ulehla a já nevím, koho bych si zjednal, aby jí posloužil a staral se mí o domácnost. Tak mne stíhá neštěstí za neštěstím."

"Ale, pantáto," řekla panímáma, "Anežka vám ráda poslouží, než si někoho najdete; já se zatím bez ní obejdu, vid', Anežko?"

"I s radostí," odpovědila dívka, "hned půjdu s vámi, pantáto." A již se chystala na cestu.

Borůvek jim byl ovšem povděčen. Anežka docházela k němu každého dne ráno a přicházela domů až večer. O všechno se svědomitě starala a nemocnou ošetřovala, ale té se vedlo hůř a hůř. Lékař nedával žádné naděje na uzdravení. A po třech nedělích Kačenka zemřela.

Každý litoval ubohého vdovce, který byl nyní docela opuštěn. Vzal si za hospodyní chudou vdovu, která byla sice přičinlivá a svědomitá, ale nebyla znalá hospodářství a jen znenáhla se do všeho vpravovala. Ale Borůvek byl trpělivý a dobře se s ní snášel. Anežka se vrátila zase k matce.

Při tak smutné události a starostech naši známí zapomínali na všechno ostatní. Na Skružinu již nemyslíli a také se nezajímali o veřejné události. Až vzhudila všeobecný zájem zpráva, že hrozná válka se schyluje ke konci. Každý si oddychl, a když hned potom se rozhlásilo, že nastal veliký politický převrat a národům dosud porobeným že se dostalo toužené svobody, sklíčenost a starosti ustoupily všeobecnému veselí.

"Aby se tak Kliment vrátil, maminko," řekla Anežka.

"Dítě, to by bylo štěstí pro nás všechny," odpovědila matka. "Ale to se asi sotva stane, vždyť tak dlouho nedal o sobě věděti. Chudák asi ve válce padl."

Říká se, čeho si člověk přeje, v to že doufá. Anežka přece se těšila, že by se Kliment mohl vrátiti, ale kdo také na to myslel, byl Skružina. Ten ovšem se na to netěšil, ale velice se toho obával. Kdyby se Kliment vrátil, pak by byl svědkem proti němu — a jak by to potom dopadlo?

Dlouhé vlaky přivázely vojsko z dalekých bojišť. Všude nastalo radostné vítání. I z Kroužic a z okolních obcí se vraceli vojáci.

ale Kliment nepřicházel. Skružina nespal strachem celé noci, ale když uplynulo několik neděl a Kliment se nevracel, zase se upokojil. Neměl ani tušení, že Borůvek byl u advokáta. Vyčkal ještě nějaký čas a pak podal na panímámu Razilovou žalobu. Když ji panímáma obdržela, poslala ji do Mrázova Borůvkovi a ten hned donesl advokátovi. Ten se jen usmál.

"Tedy se k tomu přece odhodlal," řekl. "To je zrovna šílenost; kdyby nebyl zaslepen, věděl by, že z toho kouká pro něj kriminál."

"Už ani panímámu neupomenul," sděloval Borůvek. "A že by mu hrozil kriminál, pane doktore?"

"Několik měsíců jistě," odpověděl advokát, "vždyť je to odvážný podvod, a ten se trestá."

Ale než došlo ke stání, roznesla se po okolí zpráva, že po několika dnech přijedou legionáři. To už bylo známo, že mnoho našich vojáků se dalo dobrovolně zajmouti, aby utvořili legie, sbory, které bojovaly za osvobození naší vlasti.

V městě jich vystoupilo z vlaku mnoho a dostalo se jim od obyvatelů nadšeného a radostného uvítání. Ostatní odvážel vlak po nedlouhé přestávce dále. Bylo to v neděli odpoledne.

Legionáři, kteří neměli daleko domů, se v městě nezdrželi a spěchali ke svým domovům.

Mrázovský Borůvek přišel do Kroužic. Šel k bratrovi, ale ten byl právě u Razilů. Šel tam tedy také.

"Ani nemám doma stání," začal hovor, "tak mi připadá, jestli by ten náš hoch nebyl mezi legionáři a zdali by se také nevrátil."

"Kéž byste se nemýlil, pantáto!" řekla Razilová. "To bychom měli všichni radost."

Anežka přistoupila k oknu. Viděla, jak hlouček lidí se vrací z města, kam se šli podívat na uvítání legionářů. A jeden byl v tom hloučku legionář v ruské uniformě. Ted' podával všem ruku na rozloučenou a zaměřil k nim k Razilovým.

"Maminko — strýčku!" zvolala Anežka, "Kliment je zde! Podívejte se, že je to

on!" A již vyběhla ze světnice a ostatní za ní.

A venku nastalo vítání a objímání. Šťastný otec plakal radostí. "Hochu zlatý, přece jsem se tě tedy dočkal! Přišel jsem sem — stále jsem měl tušení, že bys se mohl vrátit. Bud' Pán Bůh pochválen!"

"To jsme se na tebe navzpomínali!" doložila panímáma, stírajíc si slzy s lící.

"Ty taky, Anežko?" usmál se Kliment na dívku.

"Ještě se ptej! Snad více než ty na mne," kárala ho Anežka žertovně.

"Já jsem myslel dnem i nocí na vás na všechny," odpověděl.

"To tě, hochu, sám Pán Bůh poslal," řekla panímáma, "ani netušíš, co se tu zatím stalo."

A tak došla řeč na Skružinu. "Tomu je asi ted' úzko," řekl Klimentův otec a vypravoval, čeho se Skružina dopustil.

"Je to darebák!" zvolal Kliment. "Tedy jsem přišel právě včas."

"Rád uvidím, jak se z toho ted' vymotá," pokračoval otec. "Advokát s ním asi zatočí; povídal, že Skružinovi hrozí kriminál. A zasloužil by to!"

Zatím Anežka připravovala hostům svačinu; však byl Kliment vyhladovělý. A potom za chvíli se Mrázkovští rozloučili a ubírali se domů. Teprve cestou pověděl Borůvek synovi, že teta zemřela a jak Anežka ji ošetřovala a pečovala o jejich domácnost.

Skružina už také věděl, že se Kliment vrátil. Ted' stál u okna a viděl, jak s otcem odchází od Razilů a panímáma s dcerou že je doprovázejí.

Ted' v něm byla malá duše. Litoval, že se žalobou ještě nevyčkal. Jak ted' ze všeho vyvázne?

Vyčkal, až se panímáma s Anežkou vrátily a pak se rozběhl do Mrázova. Snad se dá Borůvek uprositi, aby se všechno urovnalo.

U Borůvků byli ovšem překvapeni. "Co pak byste rád?" otázal se ho Borůvek chladně.

"Jdu také přivítat Klimenta, přeji mu, že se přece vrátil z té nešťastné vojny," odpovídal Skružina rozpačitě. "A také bych

rád, sousede, aby se ta věc nějak uspořádala. Teď mne to náramně mrzí, že jsem se tak ukvapil."

"Vy že jste se ukvapil?" řekl Borůvek. "Já naopak myslím, že jste to měl dobře promyšleno, a co vlastně chcete?"

"Nu, přicházím vás prosit, abyste to nějak urovnal, aby z toho nic nebylo. Já vezmu ty tři tisíce a tu žalobu bych odvolal."

"To už je pozdě, milý Skružino. Tři tisíce jsem pro vás složil u advokáta, dojděte si tedy k němu."

"U advokáta? Vy jste byl u advokáta?"

"Ovšem, když jste podal na panímámu žalobu, co jsme měli dělat?"

"Ale já bych rád tu žalobu odvolal; snad mne nechcete přivést do neštěstí? Všecky výlohy vám nahradím."

"A vy jste s panímámou neměl útrpnost a chtěl jste ji okrást o tolik peněz? Ještě jednou vám povídám, že já v té věci nemohu ničeho dělat. Dojděte si k advokátovi a vyjednejte si to s ním."

Skružina se již neodvážil na něj naléhati a odešel.

K advokátovi šel hned druhého dne ráno. Všecko mu pověděl a prosil ho, aby to nějak zařídil, aby ke stání nedošlo.

"Přijmete tedy ty tři tisíce?" otázal se advokát klidně.

"Ovšem, pane doktore, a jen bych prosil, aby to stání nebylo."

"K tomu ovšem nedojde. Zde máte peníze, napišeme na ně kvitanci a já vašim jménem žalobu odvolám; máte tu dlužní úpis s sebou?"

"Nemám, pane doktore, ten jsem přiložil k žalobě."

"Ach, ovšem," usmál se advokát. Nadiktoval písaři kvitanci, Skružina si ji přečetl a podepsal.

"Máte to zde zřetelně," řekl advokát. "Potvrzujete, že jste dostal od panímámy Razilové tři tisíce korun a tím že je celý její dluh zaplacen. Jste tak s tím spokojen?"

"Ano, pane doktore; pěkně děkuji a prosím, co jsem dlužen? Já vám zaplatím, co budete chtít; jen když to stání nebude."

"To není potřeba, zaplatíte jen kolek, a stání nebude, s tím si nedělejte starosti."

Skružinovi spadl kámen se srdce; když vyšel na ulici, mnul si vesele ruce.

IV.

Nemálo se podivila panímáma Razilová, když po několika dnech obdržela obsílku, že se má dostavit k soudu. Hned šla do Mrázova a tázala se Borůvka, neví-li proč je volána.

"To je asi ještě pro ten dluh Skružinovi," mínil Borůvek.

"Ale já myslila, že už je to vypořádáno," divila se panímáma.

"Ovšem, vy jste se se Skružinou vypořádala, ale teď se s ním asi ještě vypořádá soud," řekl Borůvek.

"A já jsem jakživa ještě u soudu nebyla," lekla se panímáma, "co pak tam mám mluvit?"

"Jen se toho nebojte, panímámo; ale ať se vás táží na cokoli, na všecky otázky odpovězte jen pravdivě."

Když panímáma v určený den se dostavila, soudce položil před sebe na stůl nějaké listiny a nahlédnuv do nich, řekl: "Skružina tedy žalobu na vás podanou odvolal; ale nějak se to nesrovnává. Předložil kvitanci, kterou potvrzuje, že jste mu zaplatila tři tisíce a dokládá k tomu, že je tím celý dluh zaplacen; ale dlužní úpis zní na třináct tisíc. Jak tomu mám rozumět? Kolik vám vlastně půjčil?"

"Tři tisíce, prosím."

"Ale jak to, že úpis je na třináct tisíc? Či jste mu těch deset tisíc zaplatila již dříve?"

"Ne, prosím, byla jsem mu dlužna jen tři tisíce, více mi nepůjčil. A půjčil mi to před svědky."

"Tedy vypravujte, jak to všecko bylo. Skružina vám půjčil jen tři tisíce a potom žádal třináct?"

"Ano, on tam tu jedničku před ty tři tisíce připsal; domníval se, že oba svědkové jsou mrtvi; ale když se potom mladý Borůvek z vojny vrátil, Skružina nás prosil, abychom to na něj neprozrazovali, a přijal ode mne ty tři tisíce."

Soudce zavolal písaře, nadiktoval mu panímáminu výpověď, ona to podepsala a byla propuštěna.

Do Skružiny jako když uhodí, když dostal po málo dnech soudní obsílku tohoto

obsahu: "Státní zástupce Vás žaluje pro pokus zločinu podvodu. Předvoláváte se, a-
byste se dne . . . dostavil k výslechu. Kdy-
byste vyzvání neuposlechl, budete předve-
den četníkem."

Skruzina se hned rozběhl do města a celý
vyděšen vrazil k advokátovi. "Podívejte se,
pane doktore, co jsem dostal!"

"Ano, jste žalován pro pokus podvodu,"
řekl advokát klidně, nahlédnuv do obsílky.

"Ale vy jste řekl, pane doktore, že to
urovnáte, a zatím jste mne udal."

"Já že jsem vás udal? Člověče, co to
mluvíte?"

"Ano, udal jste mne pro ten dlužní úpis
a teď jsem žalován."

"Prosím vás, nemluvte nesmysly! Vy
jste se udal sám! Úpis jste přiložil k žá-
lobě a páni u soudu jej dostali tak do ru-
kou a viděli, co v něm jest. A když kvitan-
ce zněla jenom na tři tisíce, domyslili se,
co jste chtěl provést. Tak to je, milý
Skruzino."

"Nechtěl byste mne hájit, pane doktore?
Zaplatím vám, co si řeknete," sliboval Skru-
zina.

"Vás hájit? Na to není ani pomyšlení.
Předně nehájím nikdy nic nepoctivého a za
druhé nemohu vás hájit, když jsem zastu-
poval druhou stranu, panímámu Razilovou."

"Prosím pane doktore, co si teď poč-
nu?" bědoval Skruzina. "Aspoň mi rače-
te poradit, co tam mám mluvit."

"Co máte mluvit? Pěkně se přiznat a
prosít, jiného vám radit nemohu."

Skruzina se potácel zdrcen z domu. A což
když se v určený den dostavil k soudu!
Nehyl tam jen jeden pán, byli tři, v talá-
rech a všichni si ho pátravě prohlíželi.

Předseda přečetl žalobu a pravil: "Obža-
lovaný, slyšel jste žalobu; přiznáváte se,
že jste přepsáním dlužné částky na dluž-
ním úpise chtěl podvodně vynutit na Marii
Razilové deset tisíc korun?"

"Přiznávám, slavný soude, ale já jsem,
prosím, byl zrovna v nouzi a chtěl jsem
si vypomoci—"

"I ne, vy jste nouzi nikdy neměl, Skru-
zino," řekl předseda. Pak nadiktoval písaři
jeho výpověď a soud se odebral k poradě,
která dlouho netrvala. Předseda oznámil
rozsudek, kterým se obžalovaný odsuzuje na

tři měsíce do vězení. Soud mu přisoudil
mírný trest, přihlížeje k jeho posavadní
zachovalosti a k tomu, že se přiznal. Skru-
zina prohlásil, že trest přijímá a že jej v
nejbližší době nastoupí.

To byla pro něj rána! Jak to bude do-
padati v hospodářství, když musí odejít na
tři měsíce z domova? A ta hanba k tomu!
Ale snad se o tom nikdo nedoví. Úředníci
to nikomu povídati nebudou. On si už ně-
jakou výmluvu vymyslí, proč musí z do-
mova odejít.

Ale v tom se Skruzina zklamal. Při vý-
slechu si ani nevšímal jednoho pána, kte-
rý byl také přítomen a seděl na lavičce, na
které sedávají svědkové. Byl to redaktor
krajinského listu; býval přítomen každému
přeličení, aby mohl o něm psát zprávu do
novin. A tak, když vyšlo číslo listu, kte-
rý vycházel týdně, mohl se v něm každý
dočíst zprávy o celém ličení i o trestu,
který byl Skruzinovi přisouzen. Toho se
Skruzina nenadál. Tak vyšlo všechno na-
jevo, a o jiném se teď ve vsi nemluvílo.

Nebylo snad nikoho, kdo by byl Skru-
zinu politoval. I vlastní děti ho káraly.
Dcera plakala a syn se s ním vyvádil.
"Tím jste chtěl snad Razilovou donutit, a-
by si vás vzala?" otázel se. "Teď máte
místo veselky kriminál a my abychom pro
hanbu ani ze stavení nevyšli!"

Skruzina s odpykáním trestu neodkládal,
ale dříve zašel v městě k dohazovači a po-
žádal ho, aby mu vyhledal na statek kup-
ce a jiný aby mu v některé vzdálené obci
vyhledal, zdál se mu býti další pobyt v
Kroužicích nemožným. Dohazovač vyhověl
ochotně jeho přání a Skruzina, vrátiv se z
vězení, za nedlouho se z Kroužic odstěhoval
do obce, kde ho nikdo neznal. Ani se s ni-
kým nerozloučil.

* * *

Panímáma Razilová žila dále s dcerou
spokojeně ve svém statku. Mrázovský Bo-
růvek hospodařil se synem. Byli také spo-
kojeni, ale scházela jim pečlivá hospodyně.
A jedné neděle přede žněmi přišel otec se
synem k panímámě za důležitou příčinou.

"Uhodnete zajisté, panímámo, proč přicházíme," začal Borůvek hovor, "už je čas,
aby se Kliment oženil. To víte, jaké to je,
když nám hospodaří cizí osoba. Potřebu-

jeme nutně hospodyní. Od sestřiny smrti již uplynul rok. Naše děti si už daly dávno slovo, snad by tedy mohla býti svatba. A čím dříve, tím lépe, aby Anežka mohla býti ve zních již u nás."

"To víte, pantáto, že také na to myslím," odvětila panímáma, "ale věřte mi, že mi bude potom smutno. Odkládati ovšem s tím už nemůžeme, ale opravdu nevím, jak to zde bude bez Anežky. Zůstanu sama jako opuštěná. A aby se Kliment k nám přiznal — to byste zůstal opuštěn zase vy. Jsou to starosti!"

"Také jsme již o tom s Klimentem uvažovali," řekl Borůvek, "a víte, co řekl? Vzpomněl si, jaké úklady vám činil Skružina; měl pěkný plán: abyste si ho vzala a jeho syn aby si vzal Anežku. A tak povídal Kliment, co zamýšlel Skružina, to že by se mohlo státi mezi námi — ale nasmějte se tomu, panímámo. Anežka si vezme Klimenta a vy že byste si mohla vzít mne."

Panímáma se dala skutečně do smíchu. "Hochu, ty máš plány! Snad to nemyslíš opravdu?"

"Myslím, panímámo. My se máme s Anežkou rádi, ale jistě že se máme také rádi všichni vespolek; vždyť jsme se k sobě chovali už jako nastávající příbuzní. A tatínka dobře znáte, že by si vás vážil, a my také známe vás; proč byste se tedy rozmyslela?"

"Tohle je co říci!" odvětila panímáma, "já bych se měla vdávati v těchhle letech?"

"Vždyť se vdávají ještě starší, panímámo," řekl Kliment, "a řekl bych, že je to v tomhle případě skoro nutné."

"A pantáty se ani neptáš? On neříká nic," odvětila Rázilová.

"Já, panímámo?" řekl Borůvek. "Moje nebožka žena byla tuze hodná, dej jí Pán

Bůh nebe, a vy byste byla jistě také taková — vždyť se známe léta. Já myslím, že bychom byli spolu spokojeně živi. Nutiti vás ovšem nechceme, ale já myslím, že by se to tak nejlépe uspořádalo. A pak bychom to udělali, jak byste si přála: buď by šel Kliment k vám a vy ke mně, anebo bych já šel k vám a Anežka k nám."

Panímáma jen malou chvíli přemýšlela a pak podala Borůvkovi ruku. "Máte pravdu, pantáto, známe se dobře a víme, že bychom se jeden v druhém nezklamali. Udělejme to tedy k vůli našim dětem."

A pohnutá panímáma stiskla Borůvkovi ruku.

"Aby nám dal Pán Bůh štěstí!" řekl Borůvek. "A jak jsem povídal, panímámo, uděláme všechno tak, jak si budete přát." "

"O tom at' rozhodnou děti," odvětila Rázilová.

Kliment pohlédl na Anežku. "Nuže, Anežko, jak to myslíš?" otázal se "já ti učiním po vůli všechno."

Anežka se dívala s jednoho na druhého. "Kdybyste neměli nic proti tomu," řekla, "já bych zůstala raději zde; tady jsem se narodila."

"I co pak bychom proti tomu měli, vidíte, panímámo?" odpověděl Borůvek. "Ty tedy zůstaneš, kde jsi se narodila a já také."

"A budu mít zase tatínka," usmála se Anežka slzíce.

"A já maminku," doložil Kliment a políbil panímámě ruku.

To bylo řečí a divení, když pan farář ohlásil s kazatelny oba sňatky. Něco takového ještě nikdo v okolí nepamatoval.

Provádala se tedy přece matka i dcera, oženil se otec i syn — jenže to nebyli Skružinové.

O zních byla již panímáma v Mrázově a Kliment v Kroužicích. A po roce se stala panímáma babičkou a její muž dědečkem. A byli šťastní všichni.

Sprcha

Pražák jede v elektrice na nádraží. Spěchá na vlak, který má v několika minutách vyjet. Zdá se mu, že nedorazí včas, proto prohodí netrpělivě, aby to slyšel řidič:

"Nemohlo by to jet rychleji? Jedeme jako s hnojem!"

Řidič na to odpovídá docela klidně: "Co jsme naložili, to vezeme!"

Užitečné rady pro domácnost

Přesolená jídla se zbavíme zbytečné soli, napne-li se přes hrnec s přesoleným pokrmem čistý ubrousek, který posypeme trochou mouky. Za několik minut vtáhne se do mouky všechna zbytečná slanost.

Návaly krve do hlavy nepůsobí vždy zarudlost obličeje. Povstávají z přepracování, rozčilení, pití zámořského čaje, kávy, alkoholu, nemírné sluneční koupele, úzkého oděvu a límce kolem krku. Chůze na bosu v rose nebo šlapání ve studené vodě a hojně vzdušné koupele jsou zde prospěšné.

Jablka jako lék se doporučují hlavně proti nervose, ochablosti a nechutenství. Velmi blahodárně působí jablko i po velké námaze. Jablka jsou velmi dobrým prostředkem proti tvoření žlučových kamének. Jablka podporují činnost ledvin a tím i trávení. Lidé, kteří trpí nespavostí, mají jíst jablka pravidelně před spaním. Jablko nemá být loupáno, neboť je zbytečné nej důležitějších živin a vitamínů. Proto stačí, když je omyjeme a rozřezeme na čtvrtky. Především platí zásada pravidelného požívání jablek.

Bramborové knedlíky. 10 větších bramborů se ustrouhá, osolí, přidají 2 vejce, 1/2 lžičky krupice, podle potřeby mouky, hodně se propracují, udělají knedlíky a ve slané vodě vaří.

Sklenice, skleněné mýsy, talířky, vázy a podobně nám nepopraskají, vložíme-li je do nádoby se studenou vodou, kterou hodně osolíme a dáme vařit. Sklo ponecháme ve vodě do vychladnutí, potom je omyjeme, vyčistíme a uložíme.

Cibule obecná nebo hlavatá slouží nejen za pokrm, jako třeba u obyvatel jižních zemí, ale i jako koření a lék. Cibule obsahuje

mnoho dusíku a podporuje činnost srdce. Na vřed, aby lépe a rychleji hnil, přikládá se pečená cibule. Cibule podporuje trávení a pomáhá při obtížích močení. Nesmí se však u nemocného podobnými chorobami užívat cibule příliš a často, protože zažívací ústrojí by tím trpělo. Lidé slabí a nervově přepracovaní nemají požívat příliš syrové cibule. Kdo trpí špatným zažíváním, nadýmáním nebo zácpou, může si sám připravit z cibule účinný lék. Cibule se rozkrají na drobno, ponoří se do lihu a z takto vzniklé tresti bere se denně dvakrát po deseti kapkách. Rozkrájená a v mléce uvařená cibule se užívá při bolestech žaludku a prudkých křečích v dutině břišní. Cibule se používá též při kurdějích, katarrech průdušek a zevně se přikládá na reumaticky bolestivá místa. Cibule, podle posledního bádání, obsahuje některé minerální soli, kyseliny a zvláště vitaminy, především vitamín C. V cibuli se též našel rostlinný hormon, jenž působí na lidské tělo podobně jako insulin.

Kmín roste divoce na lukách, ale pěstuje se v zahrádkách jako potřebné koření. Je to rostlina z řádu okoličnatých. Kvete v květnu bíle, řidčeji narůžověle. Podlouhlý plod dozrává a červenci a srpnu. Oddenek kmínu obsahuje hodně škrobu a skýtá i s listím dobytku zdravou a výbornou píci. Pro užitek člověku sbírají se jen semena, kterých se používá jako kořeněné přísady do jídel a také k léčení různých chorob. V domácnosti používá se kmínu proti nadýmání a kolice, při bolestech v žaludku a při špatném trávení. Olej z kmínu se používá i v parfumejích, ale jako lék se musí užívat s velkou opatrností. Několik kapek kmínového oleje, zředěného lžící bílého vína se užívá jako prostředku proti bolestem vni-

trním, jež vznikly z nachlazení. Při bolestech hlavy natře se kousek plátna kmínovým olejem a přiloží se na čelo. Z kmínu se též vyrábí známý likér — kmínka.

Jalovec (*Juniperus*) — rod nahosemenných, z oddělení rostlin jehličnatých. Je to všeobecně známý keř, který roste po celé Evropě na suchých místech. Bobule jalovcové, které jsou prvním rokem zelené a zrají až druhým rokem, jsou nejužitečnější částí jalovce. Vyrábí se z nich likér, tlačí se z nich olej a vaří syrup. Jalovcové dřevo potřebují soustružníci. Bobule jalovce se jí v době epidemií a nakažlivých nemocí 5 až 10 jalovčinek denně. Při vodnatelnosti a na čistění krve se používá čaj z plodu jalovce. Při silných bolestech reumatických nebo hlavy roztlukou se usušené plody jalovce, syrové se rozmačkají a ponoří se na čas do octa. Pak se i s octem zahřejí, zabalí se horké do plátna a obklad se přiloží na bolavé místo. Obklad má být horký, pokud je možno snést.

Česnek pěstuje se ve všech zemích už od pravěku. Jeho vlastí je Orient, kde je také pojídán ve značném množství jako potravina. Česnek je výživný, podporuje trávení, chrání před nadýmáním a křečím, vyhání hlísty, pomáhá při vodnatelnosti, střídavé zimnici a chorobách prsních. V ústech rozkousaný česnek ničí nakažlivé bakterie a znemožňuje jim přístup do těla. Ustrouhaný česnek, smíchaný s medem, je dobrým prostředkem k utišení kašle, pomáhá při záduše a usnadňuje odhlehování dýchacích cest. Lidé, trpící vodnatelností, vaří si česnek v mléce. Rovněž nemocní cukrovkou mají požívat co nejvíce česneku v jakékoliv přípravě.

Ředkev pěstuje se v zahrádkách jako pochoutka. Kořen, který tvoří kuličku, je nejčastěji červené barvy, ale bývá též bílý nebo fialový. Kořená chuť ředkvičky je dosti ostrá a nedoporučuje se slabým žaludkům. Jinak vyhání ředkvička z těla škodlivé plyny, šťáva je zdravá pro močový měchýř, pro ledviny, pomáhá při vodnatelnosti a čistí játra. Ředkvička se nemá loupát, protože právě ve slupce se nachází její výživná síla, které se říká vitaminy. Také se

nemá příliš solit, neboť tím se její léčivá účinnost zeslabuje. Ze šťávy černé ředkvičky, jejíž oddenek je podlouhý jako u řepy, smíšením s medem je výborný prostředek k odstranění hlenů v krku a na prsou. Pomáhá též proti tvrdšímu kašli. Vařením ředkvičky jak čerstvé, tak sušené získá se čaj, kterého se rovněž používá při zahlenění krku, při chrapotu a kašli.

Lípa. Kdo by neznal náš národní strom a výborného lípového květu, který se trhá v červnu a červenci i se stopkami květinami. Lípového čaje se používá při nachlazení, jako prostředku k pocení, ale i jinak je lípa užitečná v léčení. Čisté lípové lýko se přikládá na rány a vředy. jemně rozemletý prášek lípového uhlí se používá při křečovitém kašli, chřelí krve, poruchách žlučníku, tuberkulóze, chorobách průdušek, proti stálému pocení, při bolestech na prsou a při tělesné slabosti. Z lípového dřeva se dělá nábytek a dřevěné součástky k domácí potřebě.

Bříza je strom z řádu březových, má bílou kůru, na dolní části kmene rozjizvenou černou druhorodou borkou. Listy jsou řapíkaté, světle zelené, větve tenké a vislé. Jehnědy samčí jsou žlutavé, samičí červené, kvetou v dubnu a květnu. Nařízne-li se z jara kůra až ke dřevu kmene, vytéká z břízy míza, která se zachycuje a užívá se jí jako prostředku proti vyrážkám v obličeji, jako mazání pro vzrůst vlasů, ale také jako léku proti ledvinovým a močovým kaménkům, proti dně a zlaté žíle. Z březových listů připravený čaj pomáhá proti reumatismu, dně, nepravidelné menstruaci a proti různým vyrážkám na těle. Do kvartu vařící vody se vhodí hrst suchých, rozemletých březových listů a nechá se ještě asi deset minut vařit. Čaj se pije po troškách celý den a ne najednou. Březový čaj pomáhá také proti průjmům.

Křen obecný — vytrvalá rostlina z řádu křížatých — roste divoce, ale pěstuje se nejvíce v zahrádkách pro užitek. Kořen křene je tlustý, vniká hluboko do země — na povrchu je hnědožlutý, uvnitř bílý. Má štiplavou chuť a podporuje trávení. Lodyha křene je přímá, až 3½ st. vysoká, listy

dlouhé, při zemi veliké, nestejně vroubkované. Křen kvete bíle, obvykle v červnu a červenci. Štáva z oddenku křene, mírně používaná, prospívá jako lék slabému žaludku, odstraňuje nadýmání, zabraňuje nedokonalému trávení a je též dobrým lékem proti dně, vodnatelnosti a škrkavkám. — Štáva, smíchaná s vinným otcem, zabraňuje rozšíření pih. Křen též rozleptává žaludeční a močové kaménky. Obklady z rozetřených listů, hodně teplé, vyléčí růži. Rozstrouhaný křen, smíchaný s medem se užívá proti chrapotu a kašli.

Obilí před myší havěti si uchráníte, když do pytlů dáte mátu divou — nebo mátu pepřnou (peppermint). Vůně máty myši nesnesou.

Svěží barva lakovaného nábytku se udrží směsí stejného množství lněného a terpentýnového oleje. Obojí se musí dlouho v u-

zavřeně láhvi třepáním slučovat, aby se oleje navzájem dobře smísily. Potom se natírá jemně hadříkem na nábytek a pozorně tře. Vysuší se vlněnou látkou. Nábytek se zaleskne jako nový, zvláště bude stále pěkně vypadat, když mu takové očištění popřejeme alespoň každého půl roku.

Umělé dozrávání rajských jablíček se docílí, když se vytrhají celé keříčky nedozrálých rajských jablíček i s kořeny a položí se vodorovně na urovnanou vrstvu listů nebo slámy pod paňníkovou okna. Jablíčka hezky uzrají, aniž by ztratila něco na své chuti a jakosti.

Cibule je velmi zdravá a též léčivá. — Když se rozvaří tak, až je z ní kaše, přidá se pak trochu chlebové černé mouky, kousek obyčejného mýdla a několik kapek piva. Máme z této směsi dobrou masť na záněcené a podebrané prsty, či cokoliv jiného.

Myslivecká latina

Dva lesmistři, každý z jiného panství, sešli se v hostinci na doušek piva a na kus řeči. Mluvílo se o honech. Jeden z lesmistřů povídal: "Kamaráde, to jsi měl být u nás na posledním honu. To bys viděl pravou kanonádu. V jednom kuse se nabíjelo a v jednom kuse se střílelo — rána za ranou. Nestačilo se nabíjet — z hlavní se jen kouřilo."

"Ale, brachu, to nic není," povídá druhý lesmistr, "to jsi měl být u nás při posledním honě, to bys teprve vyvaloval oči. To šlo, panečku, jinak — nabíjelo se, střílelo se — nabíjelo se, střílelo se v takové rychlosti, že nakonec nezbylo času na nabíjení a bez ustání se jen střílelo, až z hlavní kapal pot, jak se zahřály."

U zubního lékaře.

"Proč tolik křičíte? Vždyť jsem vám na zub ještě ani nesáhl!"

Pacient: "Ale stojíte mi na kuřím oku."

Nejlepší místo

Matka: "Mařko, vedle koho bys na hostině nejraději seděla?"

Mařka: "Vedle koláčů."

Pilná.

Paní domu čeká návštěvu: "Nezapomněla jste utřít prach, Marie?"

"Už jsem to udělala, milostpaní," odpovídá pomocnice.

To je pěkné, že vám to jde tak od ruky; kdy jste to udělala?" ptá se paní.

"Už před čtrnácti dny."

Neměl dost času

"Ty chlapče nezdárný, že jsi v těch kalhotách spadl do vody!"

"Já za to nemohu, maminko, že jsem mokrý — na vysvěcení kalhot mi nezbyl čas!"

Proč?

"Tati, proč si vlaštovky stavějí tak malá hnízda?"

"Do větších by jim bytová komise asi někoho strčila."

Nemohl se bránit

"A proč jsi se nebránil, Karlíčku, když tě kluci bili?" — "Nemohl jsem, tetičko. Musil jsem si držet kalhoty." — "Jak to, miláčku?" — "Oni mi kluci napřed uřezali knoflíky."

JOSEF ŠACH:

Z velké lásky

(Veselá příhoda z dávných dob)

TALO se ještě za oněch časů, kdy u nás teprve začaly jezdit parní stroje. Kvetlo dosud formanství — Takový majitel těžkého formanského vozu nebo více takových vozů, do kterých byli zapřaženi statné koně, býval nejen člověk světem protřelý, nýbrž i zámožný. Ovšem vedle těchto žili i méně zámožní, měli třeba jen jednu kobyliku, táhnoucí lehčí, plachtou krytý vůz, na kterém vozili menší náklady, ponějvíce vlastní výrobky.

I tihle putovali se svým nákladem daleko od domova. Mezi ně patřil také pantáta Hromádka z Hronova. Vozil po Čechách a Moravě tkalcovské zboží vlastní výroby. Čtyřikrát do roka zavítal se svou pomalou, ale vytrvalou kobylikou Bertou na hlavní výroční trhy i do černé Plzně. Tam měli se ženou a Bertou už od let zajištěný pobyt v hostinci u Živných nedaleko měšťanského pivovaru.

Paní Anna pravidelně přijížděla drahou o den dříve, obtížena notným rancem, oběšla známé měšťanské rodiny, aby odevzdala zboží při posledním jarmarku objednané, popovídala a přijala nové objednávky. Než přijel pantáta Hromádka s ostatním zbožím, vylkádala novinky ze světa, vypořádala v kuchyni. Den po jarmarku zamířili manželé do Klatov nebo Domažlic.

To se opakovalo po hezkou řádku let—

Až jednou vpadl do té pravidelnosti rušivý tón...

Manželská dvojice byla trochu zvláštní. "Kde se ti dva hledali?" říkali s podivem někteří lidé. A bylo se čemu divit: Paní Anna byla vysoká, statná padesátnice, kyprých tvarů, kvetla zdravím, její manžel byl menší mužik, hubený s tmavou, mírně prošedivělou bradkou, nevýrazné tváře. Jenom šedá očka zasvítla občas šibalstvím. S oblibou nosil vysoké boty. Rád se připletl mezi ženské a měl radost, když se mu podařilo je rozesmát. Jenže to dělal velmi opatrně. Jeho žena totiž na něj silně žárlila, ač manžel nebyl už žádný mladík, vždyť měli obě dcery provdané. Když ji chválili manžela, že nepije, málo kouří, v karty nehraje, potřásala pochybovačně hlavou a říkala: "Vy ho dobře neznáte. On je to filuta. Za každou pěknou sukni se plaší, kdybych ho nedržela zkrátka, ten by vřádal! Ó já!"

Zlomyslní lidé dokonce vyprávěli, že Hromádka občas dostane od žárlivé ženy něco neberného. — To tehdy, když přistihla manžela při zábavě se ženami, jež s oblibou častoval trochu pepřenými anekdotami a vtipy.

* * *

Jednoho roku přijela paní Anna dva dny před výročním trhem. Měla po městě více pochůzek po známých rodinách. Když se

vrátila do hostince, spustila stavidla své výmluvnosti. Ta toho věděla od posledníh jarmarku! Vrátila se s veselou, protože utržila hezkých pár zlatých a dostala nové objednávky.

I kdyby na jarmarku mnoho neutržili nejeli sem se škodou. Jen aby pantáta v pořádku dojel!

Druhého dne dopoledne paní Anna trochu zneklidněla... Pantáta nejel. — A přece jindy tady touhle dobou býval!

Uplynulo poledne, Hromádka nikde. — Vyběhla kus naproti po pražské silnici — po povoze s plachtou ani památky... Usedla u silnice. Snad se přece dočká. — Marně čekala hodinu, možná i déle. Vrátila se všecka skleslá do hostince. Když ani po čtvrté hodině pantáta nepřijížděl, sedla si v kuchyni do kouta a dala se do pláče.

“Jistě se mu stalo neštěstí!” naříkala. “Cestou ho možná zabili, koně a zboží rozkradli. Já nešťastná! Proč jsem nejela až s ním!”

“Něco ho cestou zdrželo, třeba se něco na voze poškodilo, přišlo mu nevolno, cesta je daleká, někde si odpočinul. — Všecko se vysvětlí, až přijede. Přece doby loupežných přepadení patří už minulosti.” — Tak a podobně ji utěšovala paní Živná i druží. S malým úspěchem ji těšili. Co chvíli propukala v pláč a bědovala: “Ach můj zlatý Venoušku! Já tě už vícekrát neuvidím... Já nešťastná!”

V kuchyni se zatím připravovali na zítřejší den. Bude tu rušno — jako vždycky.

Paní Anna pomáhala, ale co chvíli ztrnula a zadívala se do prázdna. Osazenstvu kuchyně právě došla nit rozhovoru a kuchyně se rozhostilo na chvíli ticho...

Už se začínalo šéřit. — A v té chvíli otevřely se tichounce dvěře z průjezda do kuchyně a jimi vklouzla do kuchyně drobná mužská postavička ve vysokých botách, opelichané čapce a v krátkém burnusu.

“Dej Pánbůh dobřej večír vespolek!” pozdravil příchozí hodně hlučně a sňal čapku.

Všichni otočili hlavy ke dveřím a paní Anna v tom okamžiku upustila měchačku,

kteřou cosi míchala a vrhla se s výkřikem k příchozímu: “Venouši, můj zlatý Venoušku! Tak jsi přece šťastně dojel! Bud’ Bohu chvála!”

“Nonono — trochu jsem se opozdil, to bylo tak—” a chtěl ještě něco říci na vysvětlenou. Ale nemohl—

Paní Anna ho sevřela do mohutné náruče a prudce líbala, plačíc i bláznivě se smějíc zároveň. Až za hodnou chvíli ho pustila z objetí.

Teprve nyní mohl pantáta Hromádka promluvit. “Stala se mi nehoda za Hradcem Králové. Polámalo se kolo u vozu, a zrovna u nějaké samoty. Dlouho trvalo, než jsem sehnal řemeslníka. Také naše kobyłka byla nějak marodná, jeden dobrý člověk mi ji pomohl vykurýrovat—”

“Tak si odložte a jděte do lokálu, hned vám tam dáme večeři—” zasáhla do hovoru paní Živná. “Povoz a kobyłku jste svěřil Francovi, vid’te?”

“Nonono — to se ví — kobyłka zaopatřena, vůz pod kolnou,” repetil Hromádka.

“Ale nechte ho, paní, najist se tady v kuchyni, at’ ho víc užiju!” zaprosila paní Anna.

Sama mu přinesla jídlo, když usedl na konci dlouhého kuchyňského stolu, a zálibně se dívala, jak manželovi chutná. Hladila ho po vlasech a opakovala několikrát: “Já jsem opravdu myslila, že tě cestou zabili!”

Najednou umikla, zamyslíla se, nakrabilala čelo a potom se zeptala: “A proč pak jsi mi nedal hned, jak se ti to stalo, vědět o tom aspoň lístkem? Za dva dny tady psaní nebo lístek by—”

“Nonono — však jsem ti hned psal—” tvrdil horlivě, maje plná ústa.

“Nic jsi nepsal!” Nic sem nedošlo!” řekla ostře.

“Na mou duši jsem ti hned psal—” tvrdil znovu Hromádka.

A tu se stalo něco nečekaného: “Ty lžše!” prohlásila paní Anna povýšeným hlasem.

“To mi neříkej! Povídám ti, že jsem psal!” rozkřikl se manžel.

Paní Anna zrudla v obličeji, podepřela si ruce v boky a spustila: "Ale teď toho mám zrovna dost! Nepsal si, všichni domáci mi to dosvědčí. Tak jsi lhář! Někde jsi se lajdal s nějakou běhnou a teď se vymlouváš, že se ti něco poškodilo na voze. Ale já ti ty roupy vyženu, uvidíš!"

Hbitě se otočila, přiskočila k mohutné plotně, popadla pohrabáč a hnala se na manžela...

Jenže ten pochopil nebezpečnou situaci, rychle vstal a odskočil na druhou stranu dlouhého kuchyňského stolu. Žena za ním. — Oběhl stůl jednou, podruhé, potřetí — potom hodil před svého pronásledovatele důkladnou židli a hbitě vyrazil ze dveří.

Upaloval průjezdem, co mu nohy stačily a u vrat málem porazil pana Živného, který si vyšel na chvíli před hostinec a spokojeně bafal z dlouhé dýmky.

"Zbláznil jste se, člověče?" zahoukl na Hromádku.

"Žena mě chce zabít!" vychrlil ze sebe utíkající a prchal dál.

Pan Živný se obrátil rozhněvaně zpět a uviděl rozkácenou paní Annu s pohrabáčem. Tak přece ten zakrslík nepřeháněl...

"Ženská, co blázníte?!" zahřměl na ni silným basem. "Hned sem dejte ten pohrabáč, nebo vás přetáhnou tímhle troublem, ať ho třeba o vás přerazím!"

Paní Anna se lekla, upustila pohrabáč a cosi zakoktala. Hostinský zdvihl pohrabáč a vešel rázně do kuchyně.

Paní Anna zůstala v průjezdě bezradně stát...

"Jdi pro tu bláznivou tetku!" poručil hostinský své ženě.

Vyšla ven a přivedla po chvíli zahanbenou paní Annu.

"Co vás to popadlo, ženská nemoudrá!" spustil na ni pan Živný.

Rozeškala se a mezi pláčem přerývané vysvětlovala: "To já — jen — z velké —

lásky — protože — ho — mám — hrozně — ráda —"

Hostinský přestal bafat, škytl a pojednou se rozchechtal na celé kolo, až se mu objemné hříško otrásalo: "Zmlátit chtěla pohrabáčem manžela z veliké lásky. — To jsem ještě neslyšel!" A chechtal se, až se zajíkal...

Kuchyňský personál smál se také. Nakonec se rozesmála i paní Anna.

"Jendo, jdi se podívat na ulici, kde je Hromádka a řekni mu, že je všechno zas v pořádku, ať se vrátí!" poručil hostinský sklepníkovi.

Za chvíli přišel pantáta Hromádka s Jendou. Zůstal u dveří. "Jen pojd'te dál a teď kápněte božskou: "Psal jste z cesty ženě či nepsal?!" udeřil na přichozího pan Živný přisně.

"Ale psal, pane Živný, na mou duši psal—" prohlašoval Hromádka slavnostně.

"Napsal jsem: paní Anna Hromádková, t.č. u pana Živného, Nádražní ulice—"

"A to byla celá adresa?"

"Nonono, celá — celá —" breptal tázaný.

"A na to hlavní jste zapomněl, vy trampeto!"

"Jak to, jak to?"

"No přece jste měl připsat "Plzeň". Bože, takového vrtáka jsem hned tak neviděl!" rozčiloval se pan Živný.

Hromádka se udeřil do čela: "Já — tento — já opravdu nevím — jak tento — jak se to mohlo stát—" Inu — pospíchal jsem s psaním a—"

Při pohledu na zkroušeného Hromádku se pan Živný znovu rozchechtal, až se zalýkal a strhl i ostatní k hlučnému řehotu.

Paní Anna však přiskočila k manželovi začala ho hlučně líbat...

"Jen abyste ho zase z velké lásky nsnědla!" neodpustil si pan Živný špičatou poznámku a odešel do lokálu...

JOSEF ŠACH:

Veselý cestovatel

POPULÁRNÍ český cestovatel Josef Kořenský, známý i v Americe, byl v mladých letech horlivým turistou výkonným a zároveň přispíval do "Časopisu českých turistů." Potom však zamířil za hranice své vlasti, i do zámoří se pustil. Měl bystrý postřeh pro krásy přírodní i pro kulturní a hospodářské poměry cizích národů. Dovedl pak o nich ve svých cestopisech a na svých přednáškách poutavě vyprávět. Jako přílušník učitelského stavu neoplýval pozemskými statky a musil přinášet své cestovatelské vášni nemalé oběti. Přesto si zachoval trvale jadrný humor. Uvádíme zde několik ukázek jeho humoru ze starší doby.

Kořenský se stýkal velmi přátelsky s drem Frant. Horáčkem, advokátem v Nechanicích u Hradce Králové, a se spisovatelem drem Josefem Štolbou, který působil rovněž v Nechanicích po více let jako notář.

* * *

Dr. Horáček poslal patrně Kořenskému nějaké podařené verše, a Kořenský na to reaguje:

"Milý Františku!

No, to jsem věru rád, že jsi šťastně porodil kousek třetí (nemýlím-li se). Pamatuji se sice, že jsi leckdys na cestě do Škandálie (narážka na společnou cestu do Skandinávie) přechásto rozličné kousky přivedl na svět (mnohy jen tak jednou do baby, jak Štolba říká), ale proti tomuto kousku s třapcem bylo to opravdové nic —

Hochu! Máš po reputaci! Kde kohe ze vznešenějších básníků (tobě rovných duchem) jsem natrefil, každému vpálil jsem Tvůj plod z nechanického Parnasu, by soud vynesl nad Tvým talentem. Já alespoň myslím, že nejsi dost poznán, znám a v české veřejnosti uznáván. Ale — sedávej, panenke, v koutě—

Náprstek (Vojta) smíchy rozvlnil své břicho tak, že ještě po obědě hekal. Paní Náprstkové a slečně Králce přečetl jsem pouze první verše nechanického hymnu. Byly rády — bylo jim to milejší než králdvor. rukopis. A teď abych Ti k tomu výrobku nejnovějšímu gratuloval — —

Šmodrcha Štolba zajisté Ti oznámil, že slavíme co nejdříve slavnostní vjezd do Nechanic. Sdělil mi (pod pokličkou), že studuješ k holdování našemu neslýchanou střelbu.—

Hotuji se na nový vandr: do středozemí, Korsiku, Baleary, Španěl. Možná, pojedu pouze do Hluhočep.

Tvůj Kořenský."

15.7.1886.

Jindy poslal Kořenský příteli dru Horáčkovi slabě narůžovělou zálepku bez data, ale poštovní razítko je z 19. června 1885. Odtud si vysvětlíme pisatelovu zmínku, že píše na "žárlivém papíře."

Text zní:

"Můj drahý šlofe!

Na žárlivém papíře! Však Ty to také sneseš. Úvykl jsi již větší ostudě — vždyť byla s námi a my s tebou na vandru. To

postačí. Zbystřil sluchy svoje, natáhl své pozeňnané boltce a slyš: Přijedu slavnostně do Nechanic po svátcích v úterý z Bydžova. Ale moc slávy nemám rád. Jen tak nějakou bránu nebo snad bránku, trochu "at' žije, mordie!" Štolbovu bouchačku vyprosil jsem si v dopise, který současně se expeduje. At' si ji trochu vypucuje, až to bude zaléhat. Navštívíme Jirku Vomáčku, taktéž Matouše v Kutné Hoře, jeho celý rod, a potom hned po mém odříkání v Bydžově do vaší dědiny. Někakou pusu snad také máte pro mne pohotově. Pepík (Štolba) dává prý již "senkňrubnu" do pořádku. Už prý se do toho vložil, tak já nevím.

Hochu, dělám přípravu na vandr. Nemáš chuti někam do těch Uher, na výstavu? Pinkl pomalu mám uchystaný. Jen ještě nějakou pakáž. A tu jsem si vzpomněl na Tebe a Štolbu. Pojed'me! Co? Vloni švédsky a teď maďarsky! Sláva!

Kořenský."

Také třetí sdělení je psáno v t. zv. "zálepce", nese razítko poštovního úřadu na Smíchově ze dne 29. března 1887 a zní: "Milý Františku! Slíbil jsem Ti, až přijedeš do Prahy, že Ti pár kamenů pro toho Tvého potomka dám. Ale Ty to chceš moc učeně a jako úhledný present s pěknými škatulkami — nebo jinak dáti se mu to nemůže. — A tudíž zašel jsem k jediné firmě, Fričovi. Přijde to včas na doběrku. Stojí to o nějakou zlatku více, ale bude to mít pro studium pozdější. Drobnější věci jsou za 3 zl., ale může se to hned druhého dne vyhodit.

Tato sbírka poučí syna i Tebe, který máš beztoho kamínky rád. Vohni dva sedláky a máš to doma—

Hochu, dělám plány do západ. Sibiře. Na Uralu je výstava. Společnost přírodovědecká v Jekatěrinogradu poslala mi pozvání a dá mi lístek do Sibiře z Niž. Novgorodu a radí mi, bych žádal do Petrohradu o volný lístek po celé Rusi. Dnes jsem oběhal všecky úřady, a zítra přijde žádost k vyslanectví. Nepojedu-li, přijedu k Štolbo-

vi a Tobě na krk a řeknu, že jsem byl v Prčcích a že jsem houby viděl. Bude to snad jedno! Tak! Přijed' brzo do Prahy a na Smíchov!

Tvůj

Josef Kořenský."

Kořenský cestoval po Sibiři. Byl, jak známo, starým mládencem. Při návratu z této sibiřské cesty poslal příteli dru Štolbovi do Nechanic telegram tohoto znění:

"Ze Sibiře do Nechanic jede bílý panic."

Jak je patrné z výše uvedených ukázek. Kořenský s velkou oblibou kořenil dopisy svým přátelům veselými nápady.

Avšak i při své veselé povaze potrpěl si na důkladnost, jak o tom svědčí dopis, zaslaný prof. Jaroslavu Mikanovi v Hradci Králové, kde měl přednášet. Stanoví v něm devět přání, která bude třeba splnit:

"1) přijedu v neděli dne 1. března. Vyjedu rychlíkem s.(evero)-z.(ápadní) dráhy po polednách,

2) přednáška položena jest zajisté na večerní dobu, takže přijedu včas,

3) fotografie zašlu již zítra ve středu nebo ve čtvrtek. Výstava jich mohla by býti již v neděli ráno nebo odpoledne. Skla jsou nutná. Bez nich nemohou se fotografie vystaviti. Po výstavě se fotografie čistým hadříkem opráší. Berou se se strany, aby se nepomazaly. Skla umytá nechť jsou připravena.

4) Pošlu též mapu napřed. Zavěsí se tak, abych mohl na ni ukazovati.

5) Ukazovátko (rákoska).

6) Stolek, na nějž bych vyložil drobnosti k výkladu.

7) Pan nakladatel Otto pošle nějaké plakáty a sešity na rozdanou.

8) Vyprošuji si, aby se mezi přednáškou nekouřilo.

9) Aby odpadla všeliká slova vítací a oslavovací.

Na sledanou!

Kořenský."

Přednáška o dostavbě chrámu sv. Víta v Praze

RO zajímavost uvádíme zde přesné znění přednášky kanovníka Václava Pěšiny z Čechorodu, kterou měl při návštěvě německých architektů r. 1844. Týká se dostavění svatovítského dómu. Z německého originálu přeložil Robert K., k tisku upravil Josef Šach.

Přednáška

pražského kanovníka Václava Pěšiny, pronesená dne 1. září 1844 při návštěvě architektů z Německa, o myšlence výstavby pražského dómu.

"Stalo se před 16 lety (1828) dne 21. listopadu, t.j. v den, kdy Karel IV. položil před 500 lety základní kámen k dómu, že měl jsem na své faře v Lovčicích u Brna na panství arcivévody Karla na Moravě, vzdáleném od Prahy 32 mil, sen, ve kterém si mi lidé snesli 3 miliony zlatých, za něž jsem ještě ve snu započal s výstavbou pražského dómu. O tomto snu jsem zrána vyprávěl svým lidem se smíchem, a oni jej se smíchem přijali, ale se slzami jsme skončili. Neboť za druhé noci se mi zdálo, že jsem přijal ředníky, uzavřel jsem dodací smlouvy a dal jsem navěztí stavební materiál. — Probudil jsem se, rozčilen, roztržitý a neschopný k plnění svých povinností. Tento duševní stav nezůstal utajen mým farníkům a vylolal slzy mých domácích lidí, kteří se strachovali o můj rozum.

Hledal jsem rozptýlení na vinicích, abych unikl té své neodbytné myšlence. Po únavě (toho dne) nastala třetí noc a já viděl ve

snu z tak zvané "vikárky" na levo proti věži chrámu už 3 sáhy vysoké zdivo a dělnictvo v plné práci. Probudil jsme se a ulekl se, mráz mi přeběhl po zádech, poděsila mě tato neodbytná myšlenka, která mne ovládla tak, že jsem se obával choromyslnosti. Vyskočil jsem z postele, přistoupil k oknu, odkud jsem mohl vidět kříž před kostelem, poklekl jsem a volal jsem v slzách k Bohu, aby ode mne odvrátil ztrátu rozumu. Vysílen vrátil jsem se na lůžko a podobný sen se už nikdy neopakoval. —

Ale nikdy se ještě nestalo, pánové, aby někdo z Moravy, kam jsem se při povýšení z Čech přestěhoval, stal se kanovníkem! Už po dvou letech stál jsem jako kanovník před kazatelnou svatého Jana Nepomuckého, kdy mi právě tenkrát v Anconě, Raveně a v Bologni proti nově zvolenému svatému Otci vzbuzené povstání prospělo, že mohl jsem se o kanonikát ucházeti. Uveřejněný schematismus císařských dignitářů a královských úředníků volbu za skutečného kanovníka potvrdil. Toto podivuhodné "jak" nepatří sice k výstavbě chrámu, ale ukazuje, že Bůh používá i nejvzdálenějších a bezvýznamných událostí k dosažení blízkých a velkých cílů.

Dva roky po mém ustanovení v Praze stál jsem již s plánem výstavby pražského dómu před c. k. ministrem, Jeho Jasností knížetem Metternichem, a Jeho Excelencí hrabětem z Kolovrat, s plánem, který mi známý akademik Karel Řivnáč, žák našeho pražského stavitele Kramera, vypracoval pro právě zde přítomné vídeňské profesory.

pana Förstera a Rösnera, zaměstnané při c. k. dvorním stavebním úřadě ve Vídni.

V roce 1840 ukázal jsem Jeho Excelenci zase už jinou skizu Rivnáčovu, jak by chrám vypadal, kdyby stavba měřila 20 sáhů v délce a byla věžemi na frontě uzavřena. Tutu skizu mohu zde spolu s jinou, erfurtským modelérem panem Schroppen vypracovanou, předložit.

V tomtéž roce osmělil jsem se tuto myšlenku doporučit zde v Praze dluží císařské Výsosti, arcivévodovi Františku Karlovi k vysoké podpoře. Totéž učinil jsem v následujícím roce vůči Jeho císařské knížeti panu arcivévodovi Štěpánovi, pak v Kynžvartě Jeho Jasnosti knížeti Metternichovi, kterému jsem na jeho přání vložil celou myšlenku a její proveditelnost v širokém programu. Po mém ujistění, že náš chrám (po 100 letech) podle kolínského domu vystavěn bude, pozval mne, abych s ním do Jahonnisbergu jel, odkud bych mohl navštívit Kolín a s tamním stavebním radou Zwirnerem pohovořit o stavbě našeho chrámu.

Z Jahonnisbergu poslal mě kníže nejdříve na prohlídku staroněmeckých, podél Rýna stojících chrámů. A tak jsem shlédl na této okružní cestě chrámy v Bambergu, Würzburgu, Aschaffenburgu, Frankfurtu, a později při zpáteční cestě i chrámy v Norimberku a Řezně, Walhallu s jejím cyklopským zdívkem na spodní terase, v Mnichově, Augsburgu, Fressingu, v Landshutu a Straubingu. Na Rýně viděl jsem Mohuč, Worms, Speyer, Mannheim, Heidelberg, Karlsruhe, Baden, Strassburg, Basel, Freiburg, Altkreisach, později Aachen, Trier s jeho římskou "Porta nigra" v přízemním kyklopském zdívkem, kolem Koblenze, Andermachu a Bonnu konečně do německého Říma, na věže bohatý, majestátní Kolín. Tam stál jsem s panem městským stavebním radou Leidenem a s královským stavebním radou Zwirnerem na 236 stop vysokém lešení a tázal jsem se onoho patriarchy stavebního umění: "Pane Zwirner, kolik by mohla stát stavba našeho domu?" Pánové, můžete mi uvěřit, že jsem užasl, když Zwirner vyřkl onu částku, o které se mi kdysi ve snu zdálo: 3 miliony! — Ta shoda s mým snem mnou otřásla a posílila mou víru, že můj sen

byl pokynem Božím, že stavba pražského domu je pokynem nebes a že já, nehodný sluha, stal jsem se prostředníkem Božím. To bylo příčinou, že při mnoha stech obtížích, při obrovských překážkách neumdlel, ale bez technické i peněžní pomoci pozvolna dále pracoval, o čemž zde přítomný pan c. k. apelační rada a purmistr Müller i páni stavitelé Kronner, který tenkrát přislíbil vyhotovení stavebního plánu, Schöbel a Franzl, svědectví dáti mohou. —

Po svém návratu z Kolína sestavil jsem přípravný výbor, který získal přes 80 příznivců, mezi nimiž se obzvláště zasloužili pp. Halla, Kuchinka, Miklas, Dr. Jan Neureutter, Jan Richter, Damschowitz, městský inž. Schöbel s dvěma návrhy, finančním operátem a přibližným rozpočtem. Tento výbor připravil a předložil žádost Jeho arcibiskupské Milosti, jeho kapitule a vysokému guberniu. Jiní členové výboru, kteří se chtěli spokojit jen s opravou chrámu, přinutili mě v červnu 1842 k rozpuštění výboru. Při tom jsem zjistil, že při svých úředních povinnostech jako kanovník, kazatel, konsistorní rada a redaktor mám jen málo známostí mezi vysokou šlechtou a že jako stárnoucí a nemocný muž nejsem schopen uskutečnit toto velké dílo, hledal jsem tudíž schopného muže, který by je dokončil. Obrátil jsem se na vedoucího stavby pražského řetězového mostu, pana hraběte Josefa Matyáše Thuna, který mi slíbil před 4 lety převzetí tohoto úkolu, nyní však pro churavost odmítl. Požádal jsem pak pana hraběte Františka Thuna, který se uvolil věnovati své síly tomuto úkolu a šťastně jej dokončiti. (Jeho žádost k císaři povolití ustavení nového výboru pro výstavbu domu podepsalo 300 šlechticů a významných pražských občanů.)

Volám Prahu za svědka, že volil jsem šťastně a že jsem vložil tuto vznešenou v ruce nejpovolanější, neboť pan hrabě Thun, ředitel akciového spolku umělecké akademie, všech věd znalý, plný nejvyššího smyslu pro umění, prosycený zbožnou a pevnou vůlí, přítomný všude, kde se jednalo o vznešené, velkolepé cíle, vysoce vážený šlechtou, uctíváný měšťanstvem, každého týdne obklopený reunionou zdejšího umělců, těšil se

všeobecné důvěře a znamenal štěstí pro výstavbu dómu. Prosím, aby všechny návrhy a přání byly posílány přímo jemu.

Žádost, která byla podána císaři v únoru, došla v dubnu k vysokému guberniu, k důstojnému panu arcibiskupovi, potom k metropolitní kapitule k dobrozdání. Stalo se tak kladně v květnu a 27. července došlo nejvyšší povolení a příkaz k provedení.

Dne 12. srpna, kdy jsem se léčil ještě v Karlových Varech, zaslala mi císařská Výsost, místodržitel arcivévoda Štěpán, vysoké povolení, aby mohl býti ustaven spolek pro stavbu dómu v opise, zároveň s milostivým uznáním za první podnět a první přípravy k uskutečnění této záležitosti a s ujištěním, že pokud jeho působnost sahá a jeho síly stačí, chce pomoci, aby se můj sen — výstavba pražského dómu — stal skutečností. S touto zprávou stojím nyní zde a obdivuji se v modlitbě ustanovení Božímu, že se tak stalo a že tento úctyhodný chrám nemusil k lítosti tu — i cizozemská zůstatí na další staletí Jeremiášovou zříceninou, ale že ke cti Karla IV. může se uskutečnit spojenými silami toto vznešené dílo, které nemohlo býti pro jeho smrt dokončeno.

Jakými prostředky se tak bude moci státi? — Na svou čest ujišťuji, že t. zv. peněžní otázka mne nikdy netížila. Příliš dobře znám náboženské cítění všeho českého a moravského lidu a troufám si stavbu uskutečnit, přispějí-li věřící 1 krejcarem ročně, což odhaduji na 80.000 zlatých ročně. — Dalšími mými fondy jsou: účta Čechů k památce Karla IV., probuzený smysl pro umění, všeobecné uctívání sv. Jana z Nepomuku, jemuž chceme postavit v tomto chrámu hrobku. Po celé Evropě, i od Západní až do Východní Indie, je mnoho jeho ctitelů, kteří nebudou otáletí s příspěvkem na jeho sarkofag. Také Němci, jimž Karel IV. zlatou bullu dal, přispějí po moudrém uvážení a pod vlivem veřejného mínění.

Opravdu, to je podle slov Davidova žalmu onen den, který připravil Pán, aby se splnil sen, ze kterého vzešla myšlenka výstavby dómu.

Dne 21. listopadu bude tomu 500 roků od položení základního kamene k našemu dómu a od současného zřízení arcibiskup-

ství v Praze. Za 7 týdnů a 4 dny oslavíme 1.000 leté jubileum příchodu křesťanství z Řezna.

1. září 1844.

Pešina."

Josef Šach: Dodatek k přednášce Pešiny z Čechorodu o tom, jak v něm vznikla myšlenka na dokončení svatovítského velechrámu.

Po smrti Pešiny z Čechorodu vázla do stavba svatovítského velechrámu. Teprve za arcibiskupa Schönborna v r. 1885-1899 pokračovalo se opravdověji v započatém díle. Avšak největší zásluhu o dokončení této ozdoby města Prahy získal si v pozdějších letech dr. Antonín Podlaha, nejprve kanovník, potom světitel biskup pražský. Byl členem uměleckého odboru "Jednoty pro dostavění svatovítské katedrály". Věnoval mnoho času, námahy i finančních obětí této dostavbě. Hlavně jeho zásluhou se stalo, že velechrám byl r. 1929 odevzdán českému národu v plné kráse —

K oficiálnímu otevření velechrámu došlo dne 28. září 1929 při tisícím výročí mučednické smrti sv. Václava. Tehdy pronesl biskup dr. Podlaha mimo jiné tato památná slova: "Tento chrám byl po věky nejen uchvacujícím pohledem, nýbrž předmětem péče a lásky obětavé. Je to pomník, ke kterému dal svatý Václav podnět, místo mu určil, pečoval o jeho stavbu a jméno mu dal. Skrovný románský kostelík, nahrazený Spythněvovou basilikou, za dalších 300 let byl proměněn v katedrálu gotickou. A zde před vámi svítí nádherný prostor, tající kapli sv. Václava, nejnádhernější dílo Karlovo. Tam v té kapli nesčetná pokolení uctívala drahého našeho patrona. Celé dějiny se tu odehrály. Slávou byla v dobách šťastných, útěchou v dobách zlých. Svatý Václav stojí uprostřed nás a vybízí nás, abychom šli za ním. Statečný, bez poskvrny, důmyslný a zbožný, Bohu oddaný, národ milující až k smrti. Bud' naším praporem, svatý Václave! Tisíc let jsi nás vedl, ved' nás v novém tisíciletí! Až se budete vracet ke svým domovům, a pohledem zabloudíte ke Hradčanům, vzpomeňte, že těžka přílba věže, to je Václavova přílba, jehož hrob pod ní leží, a když zahlednete dvě bílé věže sv. Jiří, jako ruce vztažené k nebesům, že jste

tu sv. Václavu slibovali, že budete v bouřích života upírat zraky k nebesům, k ideálům dobra, pravdy a krásna. To naplní srdce vaše trvalým pokojem a vy se станete

platnými členy naší národní společnosti."

Toto památné roku se splnil dávný sen ušlechtilého muže — Václava Pešiny z Čechorodu

Vzpomínka na dp. Václava Kosmáka

BERNARD HUSÁK

Kdykoliv vstoupím do Moutnického chrámu Páně, vzpomenu si, že zde působil P. Václav Kosmák, spisovatel. Poprvé působil v Mor. Budějovicích, po dvou letech byl přesazen do Hostima, odkudž odchází do Biskupic.

Vlastní literární činnost Kosmákova počíná v Řeznovicích. V dubnu r. 1872 stěhuje se Kosmák do Moutnic u Klobouk. Zde působil do r. 1878. Představil prý se novým svým farníkům opravdu kukátkářsky: "Drazí farníci, ne, abyste si mysleli, že vždycky tak škaredě vypadám, jako dnes, já jsem jindy takto hezký člověk." (Měl od zubů oteklou tvář.) Farníci Moutničtí, Rozarína a Nesvačilky jej měli rádi a jeho život mu zde zpříjemnili. Působil v Tvarožné 15 let, kde vystavěl nový kostel, odtud odešel do Prostoměřic. Chodíval pěšky, někdy ho svezl povoz.

Co viděl napsal do svých knih, kterých je mnoho. Chodíval na primice, vše dovedl tak popsat, že při čtení vše vidíme. Omlouvali se mu na primici kdyby nebylo vše tak akorát, aby to nebylo v kukátku. Napsal knihy: Cestopisné obrázky "Chrt," "Eugenie," "Potkalo ji" a jiné. Kdo v srdcích lidu žije nezemřel, byť smrti stín mu pokryl tvář.

Kosmák rozdal v žití tolik radosti a smíchu vysloužil si lásky svatozář. Jsme Kosmákovi vděční, že nám zanechal zde tolik krásné četby, takže jeho knihy několikrát čteme. Kosmák budil svou knihou v srdcích lidu pravou zbožnost a lásku k vlasti.

Prostota, upřímnost a jemný, nehledaný jeho humor jsou jistě magnetem Kosmákových spisů, táhnouce k sobě tak neodolatelně čtenáře znova a znova.

Skonal ke třetí hodině přede dnem 15. března 1898. Letos tomu bylo 69 let co na Prostoměřické faře ozval se naposled hlas miláčka moravského lidu, Kosmáka. Ozval se opravdu po kněžsku: Vidím město veliké, opevněné . . . Pojd'me dále. Duše po chvíli vešla v prostory věčné. Několik pomněnkových lístečků věčnosti klademe kolem jeho nezapomenutelného obrazu . . . Krásný byl ten Boží svět, v květu mojih mladých let, já jej musel opouštět, zavolal mne Boží hlas do nebeských rajských krás, tam se opět sejdem zas.

Již došlo to srdce z lidu, jež pro lid žilo, zmíralo, již shaslo oko v smrti klidu, jež vlast a Církev hlídalo. Vypadlo z ruky péro zlaté, s ním povídek nám vyschl zdroj, hle na pole Tě nesou svaté, kde věčnost krátí žití boj. Ty odcházíš a nesmiš zpátky, a necítíš náš velký žal, však jméno Tvé jak odkaz sladký, nám v srdci tkví a žije dál. Tvůj, Pane, dar zde Tobě vracíme, buď věčně vůle Tvá.

Pozůstatky miláčka moravského lidu národního spisovatele jsou na Ústředním hřbitově Brněnském, kde odpočívají v čís. 89, skup. 28., řada I. u zdi. Vedle Kosmáka leží jeho přítel Brandl. Po celý rok je jeho hrob zdoben, zvláště na Všech svatých a na dušičky, tone v záplavě světla.

Josef Šach:

Václav Beneš Třebízský

(Stručný životopisný nástin.)

OD doškovou střechou narodil se v úterý dne 27. února 1849 v Třebízi u Slaného náš Václav Beneš Třebízský, který se právem řadí mezi nejčtenější a pro vřelé národní citění nejmilovanější spisovatele. Jeho historické romány a povídky probouze-ly v minulém století národní sebevědomí a od 70. let minulého století okouzlují podnes desetitisíce čtenářů . . .

Jeho otec Václav Beneš oženil se až ve 44 letech, byl vysoké postavy, ramenatý, vždy pečlivě oholený. Zachoval si vždy veselou povahu, ač se u Benešů bída často dívala do oken. Krejčovina dávala rodině jen skrovné živobytí. Matka Marie, rozě Šarochová, byla o hodně mladší než manžel, slabší postavy, tichá, pracovitá, věčně ustaraná.

Manželé Benešovi se radovali z chlapce-va narození, neboť jim předtím smrt vyrvala dva hošíky, ještě v útlém věku. Také bratr a sestra, kteří se narodili po Václavovi, záhy zemřeli. Není tudíž divu, že rodiče přenesli svou všecku lásku na Václava. Byl to hošík těla sice slabého, ale jinak čiperný a bystrý.

Po ztrátě čtyř dětí se otec pochopitelně o něj bál, proto ho pouštěl zřídka mezi ostatní děti. Raději je volal do světnice k Václavovi; tam si hrály pod jeho dozorem. Aby děti déle v chalupě udržel, vyprávěl jim různé příběhy z dějin nebo pohádky. Uměl poutavě vyprávět, protože přečetl mnoho knih a měl výbornou paměť. Četbou a přemýšlením získal si značné vědomosti. Proto se scházeli sousedé u Benešů na "táčky", kde hovořili o svých zkušenostech, když už se přestalo číst ze knih. Na tyto večerní besedy Třebízský rád vzpomínal a nejedno tehdejší vyprávění po letech literárně zpracoval. — Krejčí Beneš byl znamenitý zpě-

vák, zpíval si při práci, vodil jako zpěvák procesí na poutní místa v okolí. Také malý Václav měl jasný, velmi příjemný hlásek.

V Třebízi neměli školu. Děti musily chodit do obecné školy ve Kvílicích, asi hodinu vzdálených. V zimě nebo za nepohody mnoho zkusily. Do Kvílic chodil i Václav. Rostl pomalu, byl drobného těla, patrně po matce, ale nad ostatní vynikal duševně. Učitel Václav Kytka zapsal o něm do seznamu žáků kvílické školy tento památný posudek: "Malé tělo, ale veliký duch v něm vězí." Dobrý venkovský učitel vytušil prorocky v slabém hošíkovi velké nadání. Nemýlil se . . .

Vedle otec měl na malého Václava značný vliv Martin Šaroch, děd z matčiny strany, horlivý čtenář.

Jako hoch měl Třebízský tmavé vlasy, pěkně modré oči. Na hlavě nosil čepici vydrovku (v zimě s ušima), přes kazajku z tmavého sukna mu visela školní taška, zhotovená otcem. Nosil boty s holinkami. Protože se velmi dobře učil, radili učitelé i kněží jeho otci, aby dal hocha studovat. Hošík se nehodil na řemeslo pro malý vzrůst a tělesnou slabost. Otec poslechl, ač to vyžadovalo se strany rodičů dost obětí.

Aby se naučil německy, chodil Václav nejprve do hlavní školy ve Slaném, později tamže do nižšího gymnasia. Chodil tam pěšky, t.j. skoro 10 km pěšky, a to i za nepohody. Otec nemohl platit byt a stravu ve Slaném — byla to trpká leta — —

Přesto patřil hoch na nižším gymnasiu k nejlepším žákům. — Již na obecné škole pěkně kreslil chalupy, koně, vojáky. Stejně tomu bylo na gymnasiu. Snad tato záliba ho později sblížila se slavným malířem Mikolášem Alšem. Nejraději se učil dějepisu a zeměpisu.

Na vyšší gymnasium musil odejít do

Prahy. Bylo to pro tichého venkovského hochu bolestné loučení s domovem. Jako ostatní chovanci arcibiskupského konviktů navštěvoval piaristické gymnasium na Novém Pražském Městě, kde se vyjma náboženství vyučovalo jen německy. Na vyšším gymnasiu už nevykazoval takový prospěch jako dříve. Je třeba uvážit, že do hlavy mladého studenta se draly jiné myšlenky — dostal se do národního a politického ruchu. Mimoto začal vedle pilné četby i s literárními pokusy.

Z doby studií na vyšším gymnasiu zsluhuje zmínky epizoda s profesorem dějepisu drem Pelletrem. Když se totiž jednou dr. Pelleter vyslovil o českém národě urážlivě, Třebízský vstal a hlasitě se proti tomu ohradil, dovoláváje se dějin Palackého. Odvážné vystoupení studenta, jinak tichého, vzbudilo všeobecnou pozornost.

V roce 1870 vykonal s úspěchem maturitní zkoušku. Pokud jde o další studium, rozhodl se pro kněžství. Poskytovalo mu podle jeho názoru největší možnost splnit životní cíl, t. j. vzdělávat český lid, probouzet v něm účinnou lásku k vlasti a zušlechtit jeho duši.

Život v semináři nebyl lehký. Vedle bohosloveckého studia učil se zde polštině a slovinštině. Už jako bohoslovec I. ročníku uveřejnil větší práci "Mara Bočarovna" ve "Světozoru". Tehdy se sblížil s redaktorem tohoto časopisu Jos. Kořánem, který zůstal jeho přítelem a rádcem.

Ve II. ročníku bohoslov. studií (r. 1872) onemocněl prudkým hostcem a zánětem stehenního kloubu na levé noze. Ležel mnoho týdnů v seminářské nemocnici. Příčinou choroby bylo, že spával u okna a v ložnicích bohoslovců vládla citelná zima. Léčil se sice potom v létě v Teplicích-Šanově, ale přesto po vyléčení mírně kulhal na levou nohu po celý život. Za pobytu u rodičů, kde se zotavoval, pracoval literárně. V té době zvolil si spisovatelské jména "Třebízský" podle svého rodiště, aby se odlišil od jiného spisovatele Václava Beneše, který přijal jméno "Šumavský". A pod spisovatelským jménem je více znám než pod rodným jménem.

Ve IV. ročníku bohosloví stihlo ho neštěstí — zemřel mu otec, kterého měl tak rád a který měl na něj tak blahodárný

vliv . . .

Po skončení bohosloveckých studií byl vysvěcen na kněze v domě sv. Víta na Hradčanech dne 18. července 1875. Koncem července byl ustanoven za kaplana v Letni u Berouna. Na tomto prvním působišti vábil ho nejvíce nedaleký hrad Karlštejn. Navštívil jej nejednou, studoval jeho dějiny a potom napsal o něm několik krásných povídek pod názvem "Povídky karlštejnského havrana". Avšak kaplanka byla malá, studená, vedla na dvůr. Pro churavého mladého kněze se nehodila. Nedaleko stála košatá lípa, jejíž větve sahaly až k oknům kaplanky. Na nich občas sedával onen pověstný havran, který sem přiletěl vždy od Karlštejna. Protože vyniká havran dlouhým větrem, použil Třebízský jeho vyprávění jako pomyslného pamětníka starých dob. A když se přestěhoval do Klecan, zase tam občas přilétal havran a usedal na větve ořechu před tamnější kaplankou. Třebízský věřil, že je to týž, který ho navštěvoval v Letni.

Jeho první šéf, farář Frant. Řezáč, byl upřímný vlastenec a učený muž, ale v té době měl právě spory s patronem kostela a fary, dožil se nevděku od lidí, jimž prospěl, a tak žil zde Třebízský v prostředí dosti nevlídném.

Dne 9. března 1876 byl ustanoven kaplanem v Klecanech. Šel tam rád, těšil se, že bude blízko Prahy, že tam bude méně práce, lepší byt a bude se moci více šetřit. Jenže se zklamal. Jeho farář, Josef Rottenborn, byl sice muž vzdělaný a laskavý, ale pro své vysoké stáří nemohl náležitě svůj úřad zastávat, takže většina práce v duchovní správě i ve škole padla na bedra slabého, neduživého kaplana. Nadřízené úřady neudělaly bohužel nic, čím by jeho namáhavé postavení ulehčily —

Jedno okno klecanské kaplanky vedlo na jih, ke Praze, druhé, větší, na západ do dvora. Jižní poskytovalo vnímavému oku Třebízského pohled na překrásné panorama: dole v hloubce se vinula stříbrná stupa Vltavy, vzdálený obzor splýval se zasněným obrysem Hradčan a Petřína s kaplí sv. Vavřince na vrcholu. Za jasného počasí rýsoval se matně v dálce i letohrádek Hvězda a ponurá pláň bělohorská . . . Před druhým oknem stál prastarý ořech —

Pobyt v Klecanech znamenal nejpłodnější období literární činnosti Třebízského přes všechny obtíže. Ovšem děla se tak na úkor jeho zdraví . . . Psával často do noci. Není divu, vždyť napsal za svého krátkého života 16 svazků historických románů a povídek, 4 svazky kázání a modlitební krásnou knihu pro ženy "Pomněnky ve vínek nebeský". K nejznámějším pracím patří "V červancích kalicha", "Z letopisů sázavských", "Pobělohorské elegie", "Trnová koruna", "Bludné duše", "Pod doškovými střechami".

Je třeba uvážit, že musil vedle studia historických pramenů vyučovat děti v několika třídách, konat kněžské funkce na velké farnosti a kázat. Ač ho vyučování ve škole unavovalo, měl děti nesmírně rád. Vštěpoval jim křesťanské zásady, lásku k národu. A děti mu oplácely rovněž láskou. Doprovázely ho ze školy, chodily si k němu pro knihy. Když jsem po mnoha letech sbíral vzpomínky na Třebízského, tu jeho bývalí žáci a žákyně, tehdy už starší lidé, mluvili o něm s dojemnou láskou — —

V Klecanech pravidelně každý týden docházel do rodiny správce Janáčka, kde nalezl po smrti matčině druhý domov. Správci říkal: "Můj zlatý dědečku!" a správce zase jemu: "Můj zlatý velebníčku!" — V době svého působení v Klecanech onemocněl několikrát, dostavilo se i chrlení krve. Ale pokaždé se zase zotavil. Avšak na podzim r. 1883 a na jaře r. 1884 hlásila se plicní choroba a únava neodbytněji. Třebízský zažádal v důsledku toho na radu lékařů o delší dovolenou a vypravil se v červnu 1884 do Mariánských Lázní.

Je nepochopitelné, že poslali lékaři právě do těchto lázní člověka s těžkou plicní chorobou. Mariánské Lázně mají totiž většinou drsnější počasí. Ke všemu toho roku trvalo studené a deštivé počasí. A mezi lázeňskými lékaři — byli to většinou Němci — nenašel se jediný, který by byl důrazně doporučil Třebízskému, aby se zřetelem na shora uvedené okolnosti co nejdříve z lázní odejel. A tak došlo dne 20. června 1884 ke katastrofě: Třebízský dostal silné chrlení krve a záhy nato dodýcha! — — —

Jeho smrt překvapila všechny přátele a cítěle. V celém rodném kraji se rozezvu-

čely zvony, lidé plakali. Pohřeb na královský Vyšehrad měl opravdu velkolepý, podobný pohřbu Frant. Palackého. Ze všech končin Čech, Moravy a Slezska přišli a přijeli lidé na pohřeb . . .

Po otevření závěti se ukázalo, že prostý venkovský kaplan odkázal spolku "Svato-bor" na tu dobu značný dar 4.500 zlatých na podporu prací z českých dějin a také jiné dary. Na sobě šetřil, aby mohl dát národu velký dar — —

Na hrobě Třebízského byl nejprve postaven prostý kříž, který byl nahrazen r. 1908 monumentálním pomníkem sochaře Frant. Bílka, znázorňujícím velký žal národa nad úmrtím tak milovaného syna — —

I dnešku má Třebízský co říci. Jeho trvalý význam vystihl básník J. V. Sládek těmito verši:

. . . "A přejdou léta — a tam na Tvém
hrobě
snad růže zvadnou — ale zastaví
se poutník tam, to z těch, kdo
věřit budou,
jak věřil's Ty za ranní záplavy,
že nad tou českou, svatou zrytou
půdou
zasvitne slunko přec — přes všechny
mraky! . . .
A půjde dál se zvlhčenými zraky —
byť u Tvých nohou postál jenom
mžik,
a řekne: "Tobě tady, pod tou
hrudou,
za vše, a za vše, lidu Tvého dík!"

A jiný slavný básník český, Jaroslav Vrchlický, napsal:

"Šel's žitím jako pravý apoštol,
dlaň otevřenou, srdce vždycky výše,
jak rozséváš jsi házel zrní kol,
a nejlepší jsi hodil v české chýše.
Tvá hlava klesla. Z ruky znavené
Ti padlo péro. Vítězně, necht' krátce
jsi žil. Tvé slovo celé z plamene,
Tvá slza, vše to ryzí česká práce!
Vše naše snaha, vzlet náš i náš cit,
co velké, svaté, byť v prach
zašlapáno!
Na Tebe jistě vzpomene si lid,
až lepších časů svítne jemu ráno"

Josef Šach:

“Koníček” univ. profesora dra Eduarda Alberta

KORO všichni vynikající lidé měli vedle svého životního povolání ještě záliby, které byly často odlehle od jejich hlavní činnosti. Z našich velikánů byl např. geniální hudební skladatel Antonín Dvořák náruživým holubářem, spisovatel Karel Čapek horlivým zahrádkářem, a básník Petr Bezruč neúnavným turistou. Říká se o těchto zálibách, že každý z nich měl svého koníčka”.

Podobně tomu bylo u prof. dra Alberta, slavného chirurga světové pověsti. Jeho “koníčkem” byla velká láska k poezii. Universitní profesor, autor četných spisů lékařských, věhlasný chirurg, vyhledávaný pacienty z celého světa, měl vřelý vztah k poezii, což projevil také svými překlady předních českých básníků do němčiny. Při tom byl dalek toho, aby překládal řemeslně. Jeho překlady vynikají hlubokým pochopením každého básníka a smyslem pro výrazovou krásu básnického slova. Jeho láska k poezii vyústila nakonec v básnickou tvorbu vlastní. I když svou formou a výrazovou bohatostí nedostihují jeho verše výše autorů, jichž básně překládal, jsou zajímavé jako doklad básnického nadání autora a některé z nich, např. “Taceas!”, “Sny”, “Památce V. M.” anebo “Světci” dosahují vysoké umělecké úrovně. Věrný přítel Albertův Jas. Vrchlický vydal po smrti Albertově soubor jeho básní pod názvem “Na zemi a na nebi”. Verše, jež níže uvádíme, v souboru uvedeny nejsou. Nebyly patrně Vrchlickému známy, jako i jiné příležitostné verše z pera Albertova.

Jak známo, byl Albert rodákem ze Žamberka v Orlických horách. Na své rodiště nikdy nezapomněl. Sanatorium, nesoucí jeho jméno, je vedle jiných dokladů toho důkazem. Žil v přátelském poměru též s drem Gustavem Domabylem, profesorem bohosloví v semináři v Hradci Králové. Dověděl se, že bude vysvěcena nová kaple na Žamberckém hřbitově postavená jeho zásluhou, dopsal dru Domabylovi žádaje ho, aby byla uveřejněna jeho báseň v místním časopise hradeckém bez udání jména autora. Dopis zní:

“Velectěný příteli!

Budete mít, jak slyším, kázání, až se bude světit kaple pohřební v Žamberku. Abych aspoň duchem byl při tom, posílám Vám malou básničku českou, která obsahuje moje reflexe o významu celého aktu. Já nevím, budu-li pochován v Žamberce, a nebude-li hrobka odevzdána účelům obecným. To ať si moje rodina, až umru, sama vyřídí. K si také za živa vystavěl hrobku a pochován je jinde. Snad byste tu básničku mohl uveřejnit v hradeckém listě se zprávou a vysvěcení kaple, ale jen pod tou podmínkou, aby nikdo nevěděl, že to ode mne. Já nechci, aby moje osoba při tom byla jmenována. Pošlu Vám tyto dny nové věci, které jsem spáchal. Tak tedy v neděli v duchu s Vámi; cum spiritu Tuo.

Objímá Vás Váš věrný přítel

Albert.”

18.3. 1900.

Připojené verše jsou tohoto znění:

"Sv. Vojtěchu, Slavníkovci!"

Ty's první z Čechů vstoupil na moře,
před sebou viděl bouřnou planinu,
a hvězdíc plné nebe nahoře,
a v srdci nesl dálkou otčinu.

Sem z moře života se poutníci
vracejí k poslednímu přístavu,
ježto oku hvězdy nebes zhasnuty,
svá srdce nesou zemi v potravu.

Požehnej, biskupe, tyto mohyly,
jak's Čechy žehnal s Hory Zelené!

Požehnej všem, kdo tady přibyli!
A každému, kdo mrtvých vzpomene!"

A dne 25. září téhož 1900 roku Albert
umírá . . .

Kaple byla zasvěcena sv. Vojtěchu. Verše
byly otištěny v dubnovém čísle časopisu
"Obnova" v Hradci Králové anonymně.

Vrchlický zařadil do sbírky "Na zemi a
na nebi" jen báseň "Bilocatio Sct. Adalberti",
líčící legendární přítomnost Vojtěchovu
v Římě a na Libici.

NERUDA A BIBLE

Vztah Nerudův k náboženství, či přesněji řečeno ku křesťanství osvětluje mimo jiné tá skutečnost, že byl pilným čtenářem bible. Snad to mnohého překvapí, ale je tomu tak. Neruda sám to prohlásil veřejně ve feuilletonu *Národ*, listů ze dne 9. října 1873, když se rozepsal o výstavě britské biblické společnosti: "Byl jsem vždy pilným, vděčným čtenářem knihy té přeosudné, přebohaté (t.j. bible). A má ta kniha miliony čtenářů stejně vděčných. Čteme ji jeden za tou, druhý za jinou příčinou, každý 'hledá v ní, co chce, a najde v ní, co hledá.' Jeden poučení náboženské a mravní posilu, druhý poučení historické, třetí poesii — 'cožkoli napsáno jest, k našemu naučení napsáno jest.' Posud jsem nezemdlel u probírání se stránkami bible. Také již nezemdlím a kdykoli otevru a začnu číst: 'I stalo se léta třicátého, měsíce čtvrtého, dne pátého, když jsem byl uprostřed zajatých u řeky Chebar, otevřina jsou nebesa, a viděl jsem vidění boží,' šumí nade mnou perut' nejmohutnější poesie, kterou kdy zrodil lidský duch, Ezechiel, velký, největší poeta!"

"Zajisté dobrá kniha, třeba jí tak často užili zle, a třeba nanejvýš zkusila již osud všech knih, skutečně dobrých, že jsou totiž vždy původem mnohých spisů špatných. Kniha nejrozšířenější, darovaná nám národem, v kterém se nám také narodil vzor nejčistšího člověka. — Již dávno zlomen předsudek, že bible náleží jen kněžím, ne laikům,

zlomiliť jej reformátoři." — Potom se Neruda zmiňuje o ilustrovaném, skvostně vypraveném výtisku bible v Paříži, a končí feuilleton slovy: "Tiskařství začalo biblí, výtvarné umění vyvážilo si z ní největší část předmětů svých, teď ji vděčně splácí."

J. Š.

BOHDANECKÝ DĚKAN A BRATRANCI VEVERKOVÉ

Populární autor humoristických povídek Karel Šípek napsal před mnoha lety (1915) do "Národní politiky" zajímavý fejeton o svém rodišti Bohdanči u Pardubic. Zmiňuje se tam mimo jiné o místním děkanu Adolfu Schöglvi: "Rybítevští přizvali do poradčáckého komitétu (pro slavnost na paměť vynálezce ruchadla bratranců Veverkových, rodáků z Rybitví u Pardubic) mokrosoušské (t.j. zástupce Bohdanče), a sdružení postavilo si v čelo za předsedu našeho děkana Adolfa Schlögla. Byl to muž osvědčený, bodrý, lidumilný. A vlastenec staré, ryzí ráže. Jeho fara slyňula pohostinností." A v dalším poznamenává autor: "Na naší farnosti bylo tehdy pražských hostů do třetice. Ředitel Kubeš, jeho dcera Hanička, později Kvapilová, a Pavel Nebeský, syn známého estétika a básníka." — Sluší poznamenat, že v r. 1966 plynulo 83 let od odhalení shora uvedeného pomníku v Pardubicích.

Josef Šach

JOSEF ŠACH:

Neznámý dobrodinec lidstva Vynálezce brýlí

LAVNÝ český lékař-internista prof. dr. Thomayer napsal netoliko řadu vynikajících odborných spisů, nýbrž vydal také knihy populárně lékařské a dále takové, kde uvádí nové a bystré postřehy z přírody i ze života prostých lidí. V knize "Z lidské biologie" zdůrazňuje v jedné stati, že velkým dobrodincem lidstva je onen neznámý člověk, který vynalezl — brýle! Ten, kdo poprvé vybrousil sklo tak, aby se jím upravil zrak, z toho či onoho důvodu vadně reagující na světelné vjemy, získal si opravdu nesmrtelné zásluhy o lidstvo. Prof. Thomayer vyslovil tam hlubokou pravdu. Vždyť bez tohoto zařízení by nebyly tisíce lidí schopny k některým povoláním, ať už jde krátkozraké či dalekozraké, po případě o lidi, stížené jinou oční chorobou. To by znamenalo značné zvýšení počtu nepracujících nebo jen částečně pracujících, tedy důsledky docela nepochybně dalekosáhlé —

Jako v mnoha jiných případech, setkáváme se i zde se zajímavým zjevem: původce tak důležitého objevu je — naprosto neznám! Jeho existence jistě sahá do dob dávno minulých. V proslulém díle "Quo vadis" od Sienkiewicze čteme o císaři Neronovi, že používal speciálně broušeného smaragdu, aby lépe viděl. Patrně to byl vzdálený předchůdce pozdějšího monoklu. Je známo, že už staří Číňané používali jakýchsi "brýlí", t.j. terčků broušených a vydutých, které připevňovali stuhou kolem hlavy. Řecké a Římané, pokud sahají písemné prameny, neužívali broušených skel k posílení

zraku. Neměli toho patrně zapotřebí, protože zámožným předčítali otroci, a potom neznali ještě noviny a časopisy tištěné drobným a hustým písmem, což zůstalo vyhrazeno nové době.

Odkud název?

Brýle dostaly svůj název od starolatinského slova "beryllus" (drahý kámen). — Některé historické knihy udávají, že brýle vznikly až v 13. století v Itálii. Usuzují tak z nápisu na náhrobku jakéhosi Salvina ve Florencii, který označuje Salvina za vynálezce okulárů, t.j. brýlí. Je to ovšem svědectví málo spolehlivé. Skutečnost, že již Číňané používali broušených terčků z tak zvaného "čajového kamene", mluví proti tomu. Snad Salvina dal nejvýše praktičtější formu broušeným sklům. Vynikající český kulturní historik a romanopisec dr. Zikmund Winter zmiňuje se častěji ve svých historických obrazech o tom, že učené lidé u nás nosili "brylle". Byly tudíž známy v Čechách již v 16. a 17. století.

Avšak záhada, kdo první vynalezl brýle, zůstane asi navždy záhadou. . . . Stojí jistě za úvahu všimnouti si, co všechno vyvolal v život původní nápad neznámého dobrodince lidstva. Máme dnes celý lékařský obor, nazvaný učeně "ophthalmologie", čili podle královéhradeckého podivínského profesora Jakuba Hrona "očařství". Byla už vydána hezká řádka odborných spisů o očích, vychází pravidelný časopis o očních chorobách, o prevenci těchto chorob a jejich lé-

čení. Odborné časopisy z tohoto oboru jsou vydávány ve všech kulturně vyspělých zemích.

Dnes máme tisíce lidí, mužů i žen, ba i děti, kteří používají brýlí jako věci samozřejmé. Zlobí tě zrak? Lehká pomoc! Zadeš k očnímu lékaři, ten ti prohlédne a prosvítí oči, potom ti předepíše brýle. Zadeš sci s lístekem k optikovi, dostaneš příslušné brýle a obtíž je odstraněna — —

Nejdříve se nosily brýle v úpravě jednoduché, která je i nyní v hlavních rysech obvyklá. Jenže lidé jsou tvorové parádívi, muži i ženy, a tak začala v minulém století móda "skřípců" čili "evikrů". Naším předkům připadala tato úprava broušených skel jaksi hezčí, líbivější. Však máme z fotografií ony pány ve skřípcích. Nebylo při tom třeba upevňovacího zařízení za uši. Zato hodně zkusil nos, svíraný s obou stran pružným pérem. Obloučky skřípce musily být pozlacené a od skřípce vedla u mužských koket černá hedvábná šňůrka ke knoflíkové dírcce na límci kabátu; čím širší a delší, tím byl dojem důstojnější. Našli se dokonce muži, kteří si dávali tuto šňůrku za ucho, aby prý jim nepřekážela při pohybu ruky. A nenosili skřípec pouze ti, kdož to opravdu potřebovali, ale i takoví, kteří chtěli vzbudit na veřejnosti "hlubší dojem". Ti ovšem měli ve skřípci zcela obyčejné sklo!

U žen tomu bylo jinak. Ty starší nosily rovněž brýle, avšak ty mladší jich užívaly s oblibou v elegantní úpravě, čili měly tak zvané "lorněty", t.j. brýle s rukojetí. Nezáleželo na tom, zda vyhovují skla skutečně potřebě očí, nýbrž hlavním účelem bylo co nejzdobnější vybavení lornětu. Dal se sklápat a visel na zlatém či pozlaceném dlouhém řetězu. Když se dáma minulého století zadívala lornětem přísně nebo pohrdavě na nápadníka své dcery, klesaly jeho naděje na úspěch. Podobně neznamenalo to nic dobrého, jestliže se podívala manželka lornětem káravě na manžela v divadle nebo někde ve společnosti — —

V 19. století se vloudil do kruhů šlechtických, později do nešlechtických, zlozvyk nositi tak zvaný "monokl". Nosilo se totiž broušené sklo s obroučkou pouze na pravém oku. Bylo pak hotovým uměním vložit jej do oka tak, aby se udržel mezi horním a dolním víčkem. Od monoklu visela nezbytná dlouhá stužka. Všichni tito "monoklisti" vypadali směšně, aniž si toho byli plně vědomi. Tento nešvar náleží již minulosti . . .

Odborně broušená skla mají však ještě jiné důležité poslání. Bez nich by např. nemohli hvězdáři vykonávat svá pozorování. K umístění hvězdářských přístrojů je dnes potřeba celých budov. Jsou dalekohledy, dosahující úžasných rozměrů. A co všechno povědí vědcům o záhadách vesmíru i v dnešních dobách družic a raket!

Jako nám dalekohled přibližuje daleké světy, tak zase jinak odborně broušená skla otevírají nám pohled do světa mikrobů, bacilů, virusů atd. Bez mikroskopu není myslitelný pokrok v lékařství i ve výzkumnictví nejrůznějších oborů. — Na moři je loďní dalekohled i dnes nepostradatelný pro kapitána a loďní důstojníky. I lovcům divoké zvěře a citelům přírodních krás prokazuje platné služby. — Bez speciálních skel se neobejde průmysl chemický a potravinářský. — Bez zvětšovacíh skel těžko by např. i historikové zkoumali a zjišťovali přesný text starých listin a dokladů, silně již poškozených.

Jsme tedy svědky toho, že v důsledku šťastného nápadu neznámého člověka dostalo se pomoci milionům lidí a vyvinul se časem rozsáhlý průmysl na výrobu četných optických přístrojů. A tak možno bez nadsázky říci: opravdu-velikým dobrodincem lidstva byl onen dávný, nám neznámý předeek, jehož mozkiem poprvé šlehla myšlenka o broušeném skle a jeho použití . . .

Spisovatel Josef Šach osmdesátníkem

Narodil se dne 27. srpna 1886 v Radošovicích, okres Votice, býv. kraj Tábor, jako syn železničního zřízence. Obecnou školu navštěvoval v Ouběnicích, gymnasium vystudoval v Benešově u Prahy, právnickou fakultu v Praze. Účastnil se I. světové války. Od r. 1924 působil jako konceptní úředník u ředitelství stát. drah v Hradci Králové. Dnem 1. ledna r. 1948 přeložen do výslužby. Žije trvale v Hradci Král. — Literárně činný byl již před I. světovou válkou. Otiskoval povídky, črty a články z literární historie v Národní politice, Národ. listech, Venkově, Národ. středu, Moravskoslez. deníku, Ostravském deníku, v revui "Meditace", v časopisech Rozkvět, Nový obzor, Zlatá Praha, Zvon a j. Některé jeho povídky otiskly také česko-americké časopisy: Svornost, Ženské listy, Katolík, Národ, dále kalendáře "Národ" a "Amerikán".

Knižně vydal: Idyllické obrázky z pole (1916), Ve vichřici (1919), Hoře lásky (1920), Za očistou (1923), Směj se paňáco! (1925), Tři ženy (1927), Dokud nepře-

bolí (1931). Pod pseudonymem Jaroslav Smiřický vydal románek Pod tíhou osudu (1918) a drobné povídky pod názvem Ztemnělou alejí (1920). To byla beletrie. — Z literární historie vyšly knižně: J. Š. Baar v zrcadle vzpomínek (1927), Václav Beneš Třebízský: Listy. Vzpomíná se (1926), O náboženském smýšlení Julia Zeyera (1942), Matka a bojovnice (1948 — o B. Němcové), K. M. Čapek — Chod (1948), Nedokončená pout' (1959 — o Třebízském). Mimoto vydal vzpomínkovou mozaiku "Josef Suk" (1941).

Časopisecky vyšly romány: Žaluji (1931), Peklo cizinecké legie (1936), Vzpoura krve (1936) a Dravý proud (1939). Roku 1965 otiskl ve Sborníku národ. muzea v Praze článek o liter. činnosti dra Hanuše Jurenky, přítele Boženy Němcové. — V rukopise má: životopisy J. Š. Baara, Karla Václava Raise, Zikmunda Wintra, dále pět studií o Nerudovi pod názvem "Lidská tvář J. Nerudy." — Spolupracuje s východočeským rozhlasem v oboru literární historie.

KAREL VÁCLAV RAIS

Tato podoba Karla Václava Raise, spisovatele, je ke článku jeho životopisu sepsaným Josefem Šachem na str. 62 tohoto kalendáře. Narodil se před sto lety r. 1859 v Podkrkonoší, zde trávil delší část svého života, ale když rodný domek Raisův vyhořel r. 1896, bolestně to nesl, odešel do Prahy. Jako učitel a ředitel školy pokračoval ve spisovatelství, vydal řadu povídek z lidu domáckého. Byl nadšeným vlastencem, Třebízského rázu, nejlepší spisovatelé svého času si ho vážili. Podepsal manifest českých spisovatelů r. 1917 a radoval se ze vzkříšení národa českého r. 1918. Zemřel 8. července 1926.

KRONIKA

NÁVŠTĚVA J.E.M. JOSEFA KARDINÁLA BERANA DO SP. STÁTŮ

NEW YORK

Dlouho očekávaná návštěva se splnila, když Josef kardinál Beran vystoupil z letadla Pan Am na J. F. Kennedy poli u New Yorku na velikonoční pondělí dne 11. dubna o 2:30 odp. vykonav let toho dne z Říma. Přiletěl, aby poděkoval celé krajanské America za pomoc, kterou tak štědrě podpořila starou vlast v dobách jejího utrpení, nesčíslněkrát opakoval upřímná slova "Bůh vám odplat" za vaši štědrou a vytrvalou pomoc Nepomucena, kde se vychovávají kněží pro ČSR a kde je sekretariát Křesťanské Akademie, jež vydala celou řadu potřebných knih a vydává exilový měsíčník "Nový život".

Na Kennedyho letišti přivítali pražského arcibiskupa kardinál Francis Spellman z New Yorku a Monsig D. Giovenetti, zástupce Vatikánu u Sp. národů; starostu města zastupoval pobočník J. O'Brien, Otcové Redemptoristé dp. Josef Větrovec, C.Ss.R., a rektor Eduard Donahue, C.Ss.R., z kláštera Ustavičné Pomoci. Po krátkém oficiálním přivítání, při němž nechyběl tradiční obřad slovanské pohostinnosti — chléb a sůl, oba kardinálové a jejich sekretáři jeli do residence arcibiskupské na Madison Ave.

O 7. h. večer kardinál Beran zabýval své pobožnosti po Americě v chrámu Páně Ustavičné Pomoci v New Yorku na 61. ul. ke cti našim národním svatým, jichž je pěkná řada. Druhý den sloužil pontifikální mši sv. o 9. h. a měl promluvu. Na to přijel pro něho kardinál Spellman a odvezl ho do svého semináře v Dunwoodie, kde u přítomnosti seminaristů zasadil strom, který bude stále "živým pomníkem" na českého kardinála Berana. Večer téhož dne uspořádal newyorský Národní Svaz banket v hotelu Roosevelt.

FILADELFIA

Druhý den hostil kard. Berana arcibiskup Jan J. Kroll ve Philadelphii. Zde sloužil nad hrobem bl. Jana N. Neumanna v kostele sv. Petra pont. mši sv. a na koleji sv. Josefa byl mu udělen první čestný doktorát.

BALTIMORE

Ve čtvrtek přijel kardinál s doprovodem O.O. redemptoristů z N.Y. do Baltimore, kde u fary sv. Václava byl radostně přivítán zástupem lidu a škol, dítek s duchovenstvem v čele. O 7. h. večer průvod se hnul do kostela, již předplněného zástupci marylandské zákonodárny, městskými úředníky a návalem lidu nejen z Baltimore, ale i ze vzdálenějších míst, jenž dychtivě očekával kardinála, který přišel v průvodu ministrantů, kněží a místního kardinála Lawrence Shehana. Chrámovou hudbu vedl dp. Tomáš Kozlovský, C.Ss.R. Po mši sv. se všichni sešli v budově Lyceu, kde oba kardinálové byli přítomni a promluvili. Následovalo občerstvení, seznamování a vzájemný hovor se rozpředl, s usmívajícím se kardinálem.

WASHINGTON

V pátek s velkou radostí slavnostně uvítán byl představiteli Cyrilometodějské ligy a křesťanskými krajanů v hlavním městě Washingtonu. Po uvítání podle slovanského způsobu s chlebem a solí kardinál Beran se odebral na Apoštolskou legaci. Odpoledne o půl čtvrté hod. navštívil hrob zesn. presidenta Kennedyho na Arlingtonském hřbitově, kde již čekal na něj senátor Robert Kennedy s manželkou. P. kardinál položil kytičky v národních barvách na hrob a po delší modlitbě hovořil pak se senátorem Kennedym, jemuž děkoval za to, že na přímluvu jeho bratra presidenta, on a další čtyři biskupové v ČSR byli amnestováni. Byl rád, že měl tuto příležitost vzdát úctu padlému prezidentu.

Večer pak se shromáždil český Washington v hotelu Presidential Arms, kde byla uspořádána hostina k jeho počtě. Za českou větev přivítal ho p. Fusek předs. CML. Ve svém projevu pan kardinál děkoval za počtu mu věnovanou a nabádal k zachování dědictví sv. Cyrila a Metoděje a sv. Václava ve výchově svých dětí a věrnosti k Církvi a vlasti.

Vyvrcholením této návštěvy byla mše sv. jím obětovaná na druhý den ve svatyni Nep.

Početí Panny Marie při Katolické universitě. Zde se nejen český Washington, ale i četný počet Američanů shromáždil. Přítomni byli též washingtonský arcibiskup P. O'Boyle, biskup John Spence a biskup Paul Tanner s klérem.

Mše sv. byla v české řeči, v odpovědích a modlitbách vedl přítomné dp. dr. Ludvík Němec, profesor z Rosemont koleje ve Filadelfii, msgr. J. Škarvada a dp. J. Polc, sekretáři, přísluhovall. Epištolu a evangelium přečetl dp. Karel Kolek, O.S.B., i tlumočil anglicky kardinálovu promluvu v níž konstatoval, že český národ vždy velmi ctil Matku Boží a je znám co mariánský národ; nesčíslné svatyně jsou jí zasvěcené v Československu a známá poutní místa jako Hostýn, Svatá Hora, Levoč a jiné jsou na její svátky obhahána. (Nad kněžistěm této svatyně jsou dvě velká umělecká okna, darovaná našim lidem prostřednictvím Nár. Svazu, která v květnu 1965 byla posvěcena msgr. M. Křížkou). Kardinál děkoval americkým vojínům za vysvobození z hrozného koncentráku Dachau v květnu 1945, kdy Himmler nařídil, aby všichni vězňové byli vyhubeni, ale nenadálý příchod Američanů je vysvobodil. Děkoval všem, kdo v modlitbách ho silili v jeho pozdějším uvěznění a údelu exulanta. V tu sobotu odpoledne odletěl do slunného Texasu do Houstonu.

TEXAS

Na letišti v Houstonu nejdp. Jan L. Mořkovský s klérem přivítal Jeho Eminenci a odjel do university sv. Tomáše, kde byla ustanovena konvokace při níž byl kardinálu Beranovi udělen čestný doktorát.

V neděli dne 17. dubna sloužil mši sv. v diecéšním semináři Panny Marie a posvětil dva základní kameny k novým seminárním budovám, totiž ke knihovně a tělocvičně. Byla projížďka městem Houstonem, ukázáno mu hlavní středisko Sp. Států NASA letu do vesmíru, odkud se řídí vypalování raket na Cape Kennedy ve Floridě.

V pondělí ráno nastala p. kardinálově cesta Texasem: Jel autem z Houstonu do Halletsvillu, kde v osadě Nejsv. Srdce Páně je farářem msgr. Alois J. Mořkovský, bratr p. biskupa; zde očekávali našinci jediného českého kardinála a přijali od něho požehnání a slova útěchy.

Odtud se odebral do tiskárny "Nového Domova", kde je redaktorem V. Malec; zde posvětil stroje. Pokračovalo se dál do Shiner do kostela sv. Cyrila a Metoděje, zde je farářem dp. Jan Hanáček, také tu osada očekávala vzácného hosta, aby mu vzdala hold a od něho obdržela požehnání jež udělil po své promluvě.

Jelo se nyní na Prahu, rodiště biskupa Mořkovského, jenž ho doprovázel. Zde byl připraven slavnostní oběd na který se sešel velký

počet klérů a našinců. Řeč Jeho Eminence a průběh celého programu byl vyslán rozhlasem po celém Texasu stanicí KULP z El Campo odkod msgr. A. Nesvadba týdně mluví.

Další zastávka byla na Hostýně u LaGrange, kde již očekával kardinála nejdp. Robert E. Lucey, arcibiskup ze San Antonia s klérem. O 3. h. vyšel průvod k staveništi za hudy a zpěvu plně "Tisíckrát pozdravujeme Tebe". Na místě msgr. Antonín Drozd představil Jeho Eminenci arcibiskupa Lucey, který jej vítal srdečně do své arcidiecése a děkoval za čest, kterou prokázal svou návštěvou a prohlásil jej za jednoho z největších a nejvzácnějších hodnostářů v Církvi. Kardinál oslovil přítomné i celý Texas, neb slova byla přenášena stanicí KULP. Projevil radost, že může posvětit základní kámen k novému kostelu zasvěcenému Panně Marii. MARIA BYLA MILÁ ČECHŮM A ČECHOVÉ BYLI MILÍ MARIÍ. To zde dosvědčuje Hostýn v Texasu, jako Hostýn na milé Moravě, kam vícekrát kardinál putoval, aby jí vzdal svůj hold. Jméno vzácného hosta je vyryto v základní kámen, ale hlouběji je v srdcích našinců! Hostýn vzpomínal návštěvy biskupa Karla Kašpara před 40 lety po mezinárodním eucharistickém kongresu v Chicagu, jak ho tehdy jako student, tak i nyní pana kardinála Berana doprovázel dp. Karel Kolek, O.S.B., rodák z Hostýna. Po tomto úkonu na Hostýně kardinál navštívil úřadovnu KJT v La Grange a odtud jel do Austinu, hlavního města Texasu, kde měl mši sv. na státní universitě ve studentském centru.

Z Austin jel do Granger, zde promluvil při obědě v Recreation Centru osady sv. Cyrila a Metoděje, navštívil druhý texaský katolický list "Našinec" jehož redaktorem je Josef Mareš a úřadovnu K.J.Ž.T.

Pak jel do West, Tex., kde večer sloužil českou mši sv. v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Druhého dne jel do Ennis, kam přijel ve středu k 11. h. Zástup našinců s kněžími již očekával Jeho Eminenci. V kostele sv. Jana Nep. kardinál měl promluvu k lidem o našich národních svátcích, zvláště o sv. Janu Nep. a dal všem své pastýřské požehnání; pak následoval oběd v osadní dvoraně. Odtud jel do Dallas, aby uctil památku presidenta Kennedyho na místě, kde byl zavražděn. Večer měl mši sv. v katedrále Nejsv. Srdce jako host biskupa Tomáše Gormana a kázání pronesl o Pražském Jezulátku. Děkoval za modlitby a žádal o další, nabádal, aby byli pamětlivi národa svých otců. Po mši sv. bylo pohostění a setkání se zástupci veřejného života a krajanů. O důstojné přivítání, pohostění a doprovod mimo všechny místní skupiny a faráře zasloužil se biskup Jan Mořkovský z Houstonu, který kardinála Berana pozval do Ameriky jménem hierarchie. V dallaské diecési uvítání řídil msgr. Karel Šmíd.

NEBRASKA

Ve čtvrtek 21. dubna brzy odpoledne byl pan kardinál vítán na letišti v Omaze arcibiskupem Gerald T. Berganem a světícím biskupem Sheehanem s družinou místních i přespolních českých kněží. Odtud se družina odebrala do Indian Hills Hotelu, kde byl připraven dýchánek za vedení dp. Frant. Oborného Katolickým Dělníkem zvlášť pro české kněze, by si mohli se vzácným hostem pohovořit. Večer kardinál sloužil českou mši sv. v omažské katedrále sv. Cecílie a zde též kázal. Po mši sv. byla recepcce v auditoriu, kde lidé měli příležitost osobně promluvit s p. kardinálem. V pátek ráno měl mši sv. v mateřinci Sester Notre Dame. Odtud jela družina na Creightonskou universitu, kde byl p. kardiná-

lovi udělen čestný doktorát. Další zastávka byla v přípravním semináři a odtud zajel do známého ústavu Boys Town, kde ve velké kapli měl promluvu k přítomným a udělil požehnání s Nejsv. Svátostí, potom si prohlédl ústav pro chlapce.

CHICAGO

Na velkém letišti O'Hare u Chicaga o půl jedenácté h. dopoledne dne 23. dubna velká delegace různých českých skupin soustředěných v Nár. a Distr. Svazu Čes. Katolíků i krajanských spolků Moravských i Orlu se sem dostavila ve větším množství, aby pozdravila velkého hrdinu kard. Berana. Dostavili se zastupci amer. novin i televise, aby první záběhy zachytili a pak předali obecnstvu. V čele ví-

Uvítání J.Em. Josefa kardinála Berana na letišti O'Hare u Chicaga. J.Ex. nejdp. Kletus O'Donnell, gen. vikář arcidiecése chicagské, nejdp. Daniel W. Kučera, O.S.B., opat kláštera sv. Prokopa, nejdp. msgr. Martin Křížka, farář osady bl. Anežky České a kaplan Nár. Svazu Čes. Katolíků; ctih. p. Frank Bicek, soudce obv. soudu, dr. Josef Čada, K.S.G., předseda Nár. Svazu, Mildred R. Janda, předs. Distr. Svazu, a Františka Zebig podává bochník chleba a D. Morávek sůl staroslovanským způsobem přivítání hostů.

tajčího výboru byl nejdř. Cletus O'Donnell, světitel biskup chicagský, generální vikář, v zastoupení arcibiskupa, který tehdy byl v Římě, opat Daniel Kučera, O.S.B., msgr. Martin Křížka, kaplan a Dr. Jos. Čada, předs. Nár. Svazu, Mildred R. Janda, předsedkyně Distr. Svazu, Národní Rada, dr. F. Schwarzenberg a Svaz Slovanského exilového Orelstva. Přivítání bylo vřelé, i zde, stejným slovanským způsobem v krojích moravských, podáním chleba a soli, což televize a amer. noviny rádi publikovaly. Odtud biskup O'Donnell odvážel J. Eminenci do arcibiskupské residence; později odpoledne přijel kardinál na faru Bl. Anežky Čes., kde bydlel během jeho návštěvy v Chicagu.

Večer v sobotu dne 23. dubna přijel do České Pízně, kde u sv. Prokopa jej čekal špalír Orlů a Omladiny v krojích. V průvodu pak šel do chrámu, kde za zvuku našich melodických písní šel k oltáři. Zde jej uvítal farář dp. Karol Kolek, O.S.B. Mše sv. byla sloužena česky.

J.Em. kardinál Beran slouží mši u sv. Prokopa, Chicago, přisluhují mu msgr. J. Škarvada a dp. J. Polc.

Pan kardinál v kázání navázal na české světce, zvl. na sv. Prokopa, průkopníka jak v Čechách tak i zde v Americe, kde pod jeho záštitou tolik dobrého se vykonalo a koná jak v osadách, tak v tisku a v křesťanském společenském životě, zač on jménem svým a svých v rodné zemi vřelě děkuje za tuto synovskou dobročinnost. Po mši sv. hnul se průvod na převorství, kde kardinál přijal osobně dlouhé řady nejen našich lidí, ale také sbratřené Slované. Násle-

dovala pak akademie Čs. Orelstva ve dvoraně osady sv. Prokopa.

V neděli 24. dubna odp. o 3. h. byla pontif. mše sv. u bl. Anežky Čes. s kázáním. České Chicago a předměstí se sem shromáždilo.

J.Em. kardinál Beran káže v kostele bl. Anežky České.

Večer téhož dne byl slavnostní banket o 7. h. v Grand Ball Room v Conrad Hilton hotelu. Zde se sešli představitelé jak církevního tak veřejného života a složky slovanského kmene, bez ohledu přesvědčení. Jelikož arcibiskup dlel v Římě, byl kard. Beran vítán biskupem Cletem O'Donnellem, gen. vikářem, český: "Vítáme Vaši Eminenci mezi nás do Chicaga," což bylo bouřlivě aklamováno. Chicagský starosta ctp. Richard J. Daley udělil kardinálu Beranovi diplom čestného občana, což on s uctivým povděkem přijal. Za českou veřejnost promluvil msgr. Martin Křížka, kaplan Nár. Svazu a farář u bl. Anežky. Kardinál Beran, svým demokratickým způsobem, jenž se jevil v jeho chování hned jak přistál, okouzlit takřka celé obecenstvo, a svou přístupností získal si lásku všech. Ve svém projevu řekl, že je všem krajanům upřímně vděčný za jejich modlitby a hmotnou pomoc. Jeho pokora se obrážela ve slovech: "Jsem-li dnes z Boží milosti mezi vámi a středem těchto poct, přijímám to pokorně ne pro sebe, ale pro náš národ doma a pro vás zde v Americe. Dostalo-li se mi vyznamenání od sv. Otce, že mě povolal do sboru kardinálů, je to vyznamenáním celého našeho národa před celým světem. Já všem těm poctám propůjčuji jen jméno, aby došly na správnou ad-

kardinál Beran podává sv. přijímání krojované mládeži při mši sv., kterou sloužil u bl. Anežky České v Chicagu; msgr. J. Škarvada z leva a dp. J. Polc.

resu — do naší vlasti, celému národu." Kladl důraz na nezištnou obětavost v našem veřejném životě, jako to zakladatelé spolků činili, jen tak bude kvést další krajanský život. Poděkoval sboru LYRY za krásný zpěv našich skladatelů Smetany, Dvořáka, Foerstera Jindřicha pod vedením prof. Frant. Kubiny.

V klášteře sv. Prokopa

V pondělí byl hostem kláštera a koleje sv. Prokopa v Lisle, Illinois, kde sloužil mši sv. a na to při akademickém svolání byl mu udělen čestný doktorát literatury nejdp. Danielelem Kučerou, O.S.B., opatem a kancléřem koleje. Na to kardinál Beran pronesl delší řeč o svobodě, zvláště svobodě víry v Boha. Mezi jinými pravil: "Právo na náboženskou svobodu, jež se nám zdá samozřejmé, není — bohužel — všude stejně uznáváno... Shromáždění Spojených národů 10. pros. 1948 prohlašuje, že důstojnost všech členů lidské rodiny a jejich rovnoprávných a nescizitelných práv je svoboda smýšlení, svědomí a náboženství."

Pašijové hry

Na pondělí večer ke cti J. Eminence klub exulantů "Domov" předvedl Pašijové hry, jež předvedl již několikrát v minulých letech a loni pod jeho protektorem, bylo to v prostorném auditoriu Morton West v předměstí Berwyn, Ill., kam se na 2,500 osob dostavilo. Hra byla předvedena mistrně. Dostavil se sem guvernér

Nejdp. opat Daniel Kučera, O.S.B., jako kancléř udílí jménem koleje sv. Prokopa panu kardinálovi doktorát literatury.

státu Illinois Otto Kerner, rodem Čech a celá řada našich činitelů ve veřejném životě v Chicagu a předměstích.

Doktorát na universitě Loyola

V úterý odpoledne o 3. h. při konvokaci na universitě Loyola v Chicagu sešlo se mnoho našich předních lidí jak v oboru vzdělání, hudby, veřejném životě i profesioneiním tak i duchovním. Jedinečnou čest při této příležitosti měl náš krajan dr. František Schwartzenberg, profesor na Loyola, který přečetl citaci J. Em. kardinála Berana prezidentu vldp. dr. James F. Maguire a fakultě, aby p. kardinálovi byl udělen čestný doktorát. Na to p. kardinál Beran pronesl znamenitou, poučnou řeč o vážných problémech, jež skličují lidstvo. Navázal na druhý vat. koncil, že musíme zkoumat "znamení doby", sledovat moderní techniku, která "přetvořila" svět. Ale člověk i nadále zůstává vtěleným duchem! Západní civilizace postupem času vystupňovala svou kulturu v 13. věku v oborech umění i vědy. Tehdejší člověk dosáhl podivuhodné harmonie v obou rozměrech, t.j. věděl, že tento svět, stvořený Bohem, je cestou k Bohu; právě tímto horizontálním rozměrem, jímž se člověk vztahuje ku světu, samovolně přechází ve vertikální rozměr, který člověka nese k Bohu. Koncem středověku nastal přechod na pokusnou vědu. Středověká věda zkoumala vše ve světle Stvořitele, kdežto moderní věda zkoumá vše ze stanoviska užitečnosti a nutnosti, zapominajíc konečného cíle člověka. Moderní věda přinesla pokrok, ale neudělala člověka šťastným. Takto si moderní člověk zůstává hádankou; kdežto věřící člověk doplňuje to, co chybí věd, vírou!

Distriktní, Národní Rada Československá, jednoly jak společenské tak tělocvičné. Do tohoto shromáždění dostavil se právě přijetý z Říma arcibiskup John P. Cody, aby zde přivítal Jeho Eminenci, což všechny velice potěšilo. Hosta oslovili dr. Josef Čada za Nár. Svaz, Vlasta Vrázová za Nár. Radu Československou. Naši lidé měli příležitost pohovořit si osobně po prosloveh s lidovým hodnostářem jako s otcem.

Pozvání slovenského biskupa Ondřeje G. Grutky do Gary

Ve středu dne 27. dubna kardinál Beran v doprovodu msgr. M. Křížky a svých sekretářů jel do Gary, Indiana, jihovýchodně od Chicaga, kde v katedrále sv. Anděla měl pontifikální mši sv. a kázání, po němž na pozvání svého hostitele biskupa Grutky byla hostina v městském hotelu pro všechny kněze jež se dostavili na slavnost. Uvitací řeč měl nejdp. biskup Ondřej Grutka, jenž ocenil postoj p. kardinála za druhé svět. války a později v jeho vazbě za komunistů; byl rád, že jej mohl hostit ve své diecési. Za což p. kardinál vřele poděkoval a byl rád, že se mohl sejít se Slováky, kde oni mají duch. pastýřem svého krajana, jako na Slovensku.

CEDAR RAPIDS

Když pan kardinál přiletěl do Cedar Rapids, Iowa, kde se o slavnost postaral msgr. Antonín Čihák, farář u sv. Václava s výborem místního Svazu, konaly se bohoslužby v téže kostele;

J. Ex. Jan P. Cody, arcibiskup chicagský, J. Em. Josef kardinál Beran a nejd. msgr. Martin Křížka při společném večíрку u bl. Anežky České; v pozadí Mildred R. Janda, předs. Distr. Svazu.

Večírek ve dvoraně bl. Anežky České

V úterý 26. dubna byla dána příležitost všem lidem českého i slovenského původu, osobně se setkat s kardinálem Beranem. Zde se shromáždila všechna naše tělesa, jak Nár. Svaz i

tam arcibiskup James J. Byrne osobně přivítal p. kardinála v latinské řeči. Na to p. kardinál sloužil mši sv., při níž oslovil český přítomné nejen z města, ale i ze vzdálených míst Iowy. Večer byla uspořádaná hostina v hotelu, kde

starosta Cedar Rapids odevzdal kardinálu čestné občanství a kongresník knihu rodiny presidenta Kennedyho. Přítomní byli Američané z veřejného i občanského života a velký počet našeho lidu. Po programu řečí, hudby a písní, zástup asi 800 lidí ještě čekal, aby mohl stisknouti kardinálovu ruku. Upřímná tvář hosta působila na přítomné nesmazatelným dojmem.

TOLEDO

Z Cedar Rapids letěl p. kardinál do Toledo, Ohio, kde byl uvítán biskupem Jiřím Rehringem a dp. Ondřejem Blaško, farářem osady Panny Marie Růžencové s četnými osadníky i z Elmore a Maumee. Anežky Hallčková Míčková v krojích jej přivítaly a podaly mu chléb a sůl. V sobotu 30. dubna kardinál sloužil českou mši sv. při níž evangelium přečetl farář Blaško slovensky. Dojemné kázání na tamější lid velmi působilo. Při hostině, kterou toledští našinci připravili, se všichni sousedsky s vzácným hostem pobavili. Dlouho, dlouho budou jej vzpomínat.

Anděl, V. Uhlíř a bratři Hronek, Perk a Hyvňár dojeli si pro hosta do Toledo a přivezli jej k 8. h. večer do Clevelandu. Policejní doprovod jej vezl vyhrazenými ulicemi, všude na křižovatkách provoz byl uzavřen. Houkání sirén, blikání červených světél a salutující policisté dodávali vážnosti příjíždějícímu hostu. Broadway ulice byla přioděna v slavnostní háv, na tisíce žárovek svítilo a na tisíce praporku v národních barvách se třepetalo, od 49 ul. na sta praporů amerických a českých vlálo, i kostel i škola Panny Marie Lurd. byly ozdobeny. Na faře čekali reportéři novin a televise.

V neděli 1. května dosáhla slavnost vrcholu. K polední hodině velký průvod se hnul clevelandskými ulicemi: napřed 40členná jízdní policie se 4 kapelami, Hronkovou, Slovenskou benediktinskou, Amer. Legie a Pošty proloženy oddíly Čs. legionářů, veteránů i polských a rytířů sv. Jana, 50 Kolumbových rytířů, Sokolů, DTJ. v národních krojích chorvátských, polských, slovinských a litevských a skauti. U vchodu kostela stálo 150 družiček a kostelem

Z návštěvy v Toledo, Ohio. Z leva důstp. Ondřej Blaško, farář, p. Jan Hudeček, kardinál Beran a pan Jan Kučera.

CLEVELAND

Cleveland nenechal si ujit tak řídké a mimořádné příležitosti, návštěvy prvního českého kardinála do své metropole. Vedení bylo sv. feno osvědčeným krajanským pracovníkům. Výbor byl 80-členný a řídili jej dp. Jan Anděl, farář osady Panny Marie Lurdské a kaplan Distr. svazu a předseda téhož svazu Karel Hronek. Čestnými předsedy byli 3 clevelandští biskupové a biskup Mikuláš Elko, vých. obřadu z Pittsburgu a opat Teodor Kojiš od sv. Ondřeje. Delegace clevelandského Svazu, dpp.

zaznělo slavné "Ejhle velkněz". V kostele bylo 1,200 a venku 5,000 lidí. V kněžišti byli biskupové C. Issenman clevelandský, N. Elko ruský, na 30 monsignorů a mnoho kněží. Před kázáním pozdravil J. Eminenci msgr. O. Koráb. V kázání pan kardinál vyzvedl význam víry, která je jen jedna a ta zvítězí. A poněvadž byl v lurdském kostele vyzvedl úctu k Panně Marii ve slovech "skrze Marii ke Kristu".

Odpoledne byla občanská slavnost v auditoriu Lurdském. Za český klerus pozdravil Jeho Eminenci dp. V. Uhlíř, farář od sv. Prokopa,

za clevelandskou měst. radu radní H. Matt v řeči polské, za krajanské spolky M. Bártová, za Čs. legionáře L. Kiml, za ČKJ A. Veverka, za Čs. nár. radu M. Hrabík, za katol. spolky E. Hejra, za stav. organizace K. Koch, za Nový Svět a DTJ J. Kobylák, za župu AOS A. Šustr. Obřadník V. Hyvňár v proslovu řekl: "Ukázal jste svým příkladem, že národ Čechů a Slováků není třítnou kláticí, ale národem dávajícím nejkrásnější květy, jež celý vzdělaný svět uctivě uznává." Za Distr. Svaz promluvil před. K. Hronek. Kardinál v odpovědi poděkoval a

SEV. DAKOTA

Na letišti ve Fargo přivítali jej místní biskup Leo Dvorschak a biskup Hilár Hacker z Bismark, Sev. Dak. s kněžími exulanty a starostou města H. Laškovitzem. Kapela vyšší katol. školy vyhrávala. Odtud jelo se na hřbitov, kde je pochován kardinál Alois Muench, biskup Fargo a ap. nuncius záp. Německa. Po tiskové konferenci vyjel z Fargo skrze Grand Rapids do Warsaw Sev. Dakoty, kde je farářem msgr. Petr Lekavý, aby zde oslavil v úterý 3. května Millenium křesťanství polského.

Z návštěvy v Sev. Dakotě — na obrázku kardinál Beran žehná malé děvčátko ve farnosti sv. Stanislava ve Warsaw, kde oslavil polské milénium křesťanství. Z leva důstp. Jaroslav Tománek a nejdp. msgr. Petr Lekavý, farář.

zdůraznil: Vaše práce zde, Vás postoj a Vaše svornost má velký posilující vliv na náš národ doma.

Recepce večer

V Sheraton-Cleveland hotelu konala se recepce ve Zlaté síni. Na 3,000 osob amerických "zvučných" jmen a lidí obecných různých pletí přišlo složit hold pražskému arcibiskupu. Dostavil se biskup C. Issenmann a množství duchovenstva. Mayor R. Locher, členové měst. rady a mayorové z předměstí, členové ohňské zákonodárny, soudcové a protestanští duchovní mezi nimi význačný rabín A. Silver, který pronesl zdravíci, taktéž kongresník M. Feighan za ohňskou zákonodárnu. Recepce řídil krajan Ralph Perk.

V pondělí p. kardinál sloužil mši sv. pro děti. Pak než se rozloučil jel v doprovodu kněží a slav. výboru do Kulturní zahrady, kde jsou pomníky našich čs. veličin, a odtud na Hopkins letiště, aby nastoupil let do Fargo, Sev. Dakota, kam přistál odpoledne.

U přítomnosti 3 biskupů a asi 100 kněží, kteří se sem sjeli ze 4 diecézí i z Kanady sloužil mši sv. Kněz exulant, bývalý polský vězeň koncentráku měl kázání. Ve středu 4. května konferoval p. kardinál s českými kněžími exulanty. Odpoledne zajel do Veselyville do osady sv. Lukáše, kde je farářem dp. Tománek, kde koncelebroval s 10 kněžími českou mši sv. V přestávce letu z No. Dak. v St. Paul msgr. Rudolf Bandas a čes. kněží uvítali a krátce pobýli s J. Em. než pokračoval let.

WISCONSIN

Do Green Bay, Wis., přiletěl kard. Beran ve čtvrtek 5. května. Na letišti jej přivítal místní biskup Stanislav Bona a bývalý žák Jeho Em. dp. A. Doležal se seminaristy, kteří zazpívali Ecce Sacerdos.

Druhý den byl velmi rušný pro hosta, neb navštívil 7 českých farností v této diecézi a to Panny Marie Růžencové v Kewaunee, Nejsv.

Trojice v Casco, sv. Jana v Pizni, sv. Vavřince v Stangelville, Neviňátek v Manitowoc, sv. Josefa v Kellnersville a Nanebevzeští v Reeds-ville. Večer v Green Bay v hotelu Beaumont při přátelské večeři se sešel s tamnějšími českými kněžími z diecése Green Bay. V sobotu 7. května odletěl do Detroit, Michigan, kde se krátce zastavil na cestě do Kanady.

V KANADĚ

Na letišti v Detroit čekala četná delegace z Chathamu v národních krojích a přivítala J. Em. s dp. Jos. Hlaváčkem, farářem osady sv. Jana v Detorit. Malebný průvod na cestě do Kanady jel okolo detroitského kostela sv. Jana do Chatham, vzdáleného 50 mil. V Chatham u kostela sv. Antonína shromáždění farníci a výbor jej uvítali a nabídli podle slovanského způsobu chléb a sůl. Vkročil pak do kostela ke krátké modlitbě a potom se šlo do síně, kde měli všichni příležitost s p. kardinálem po zdravotních a zapění národních hymen promluvit.

V neděli dopoledne měl mši sv. s kázáním, což zvláště potěšilo všechny krajany. Nastala

hned na to doba rozloučení neb se jelo do London na letiště a odtud do Toronto.

Na letišti v Toronto přivítali J. Em. msgr. McDonough za arcibiskupa, senátor Sullivan za federální vládu, dp. Jar. Janda a krojovaní krajané. Na prahu kostela sv. Václava podán byl chléb a sůl a za výbor přivítal J. Em. Fr. Novotný. Vešli do kostela na modlitbu a pak šli do síně, kde bylo další přivítání farářem sousední chorvátské osady, který se dostavil s krojovou skupinou taktéž československým protestantským sborem s rev. J. Novákem, který pronesl uctivý pozdrav. Potom následovalo požehnání v kostele. V pondělí 9. května pan kardinál byl hostem arcibiskupa Pococka a navštívil též slovenskou osadu sv. Cyrila a Metoděje v Toronto.

Z Toronta letem do Montrealu, kde J. Em. se svými sekretáři byli hosty v České Jesuitské Misi na poslední den před odletem dne 10. května, kdy z Montrealu cestoval vzduchem zpět do Říma. To vše bylo vykonáno za jeden měsíc!

VYZNAMENANÍ KNĚŽÍ

NEJDP. TIMOTHY J. VALENTA, V.F., POVÝŠEN NA PAPEŽSKÉHO PRELÁTA

V neděli 13. února 1966 zavítal nejdp. Ludvík J. Reicher, biskup austinský do Bryan, Texas, kde v chrámu Páně sv. Josefa oblekl v roucho papežského preláta nejdp. Timothea Valentu, zdejšího děkana a faráře, po přečtení dekrety od sv. Otce Pavla VI.

Na to následovala požehnání a potom recepce v síni při státní koleji v Bryan.

Msgr. Valenta se narodil co jedenácté dítě z rodičů Josefa a Marie (Večeřa) Valentových dne 22. června 1907 na Corn Hill, kde byl pokřtěn v kostele Nejsv. Trojice; zde vychodil osadní školu a pak vstoupil do semináře Pan-ny Marie v La Porte, Texas. Byl vysvěcen ndp. Křištofem E. Byrmem, biskupem z Galveston dne 7. května 1933 na Corn Hill a zde též slavil svou primici dne 10. června. Bylo to poprvé, kdy biskup vysvětil někoho mimo katedrálu, jelikož oslavenec byl již třetím knězem z rodiny Valentovy. Jeho bratr, zesnulý msgr. Ignác Valenta byl tehdy farářem na Corn Hill a msgr. Josef Valenta profesorem v semináři v La Porte.

Po svém vysvěcení byl ustanoven kaplanem osady sv. Josefa v Bryan u tehdejšího faráře msgra. J. B. Gleissnera, po jehož smrti r. 1953 se pak stal farářem, takže od svého vysvěcení působí 33 let na téže osadě v Bryan.

Soudobně byl kaplanem katolických studentů v státní zemědělské koleji v Bryan, kde za jeho působení se postavila slušná kaple pro katolické studenty a staral se o Newman Klub

Nejdp. msgr. Timothy J. Valenta, V.F.

ve vyučování náboženství a společenských požadavků. Během druhé světové války sloužil co kaplan letectvu v Bryan Air Force Base.

Za svého farářování postavil novou moderní školu s tělocvičnou, kterou navštěvuje 450 dětí. Též nový kostel, který pojme na 1,000 věřících, byl postaven r. 1960.

Je děkanem bryanského obvodu, biskupským radou, předsedá diecéšní liturgické komisi a diecéšní komise pro rozvoj, ředitel Camaronského obvodu NCCWC katol. mužů a mnoha jiných společenských a civilních těles.

DVA NOVÍ MONSIGNOŘI V TEXASU

České duchovenstvo bylo poctěno povýšením dvou kněží na monsignory. Jedním z nich je ndp. Ernest Michalka, z Houston-Galveston diocése, jenž pochází z Cameron, Texas. Studoval na universitě A. & M., pak v St. Edward's, a v semináři St. Mary's v La Porte. Na kněze vysvěcen 18. května 1940 biskupem C. E. Byrnem. Kaplanoval v osadě sv. Antonína v Beaumont, pak vyučoval v semináři Panny Marie a na to stal se prvním duchovním správcem osady Panny Marie v La Porte. Od 21. července 1961 byl farářem osady sv. Filipa v Houstonu ale od června 1963 je farářem osady sv. Antonína v Beaumont, Tex., dozorcem Kelly High a Cursillo.

Ndp. msgr. Gilbert Pekař pochází z Granger. Tam vychodil osadní školu a vstoupil do semináře sv. Jana v San Antonio, Tex. Na kněze vystudoval v semináři Panny Marie v La Porte, vysvěcen byl 31. května 1947, též biskupem C. E. Byrnem. Kaplanoval v osadě Všech Svátých v Houstonu. Roku 1954 ustanoven byl farářem osady v Needville a v Damon. A od 1960 je farářem osady sv. Cecilie v Houstonu.

Je také moderátorem Katolických pěveckých sborů a ředitelem Křesťanského rodinného života.

Obláčka se konala v spolukatedrále Nejsv. Sráce v Houston dne 8. února, kdy 16 kněží bylo obřezáno biskupem-adm. Janem L. Mořkovským.

NEJDP. JERONÝM KOVAL, O.S.B., ZVOLEN OPATEM-KOAJUTOREM

Slovenský klášterní sbor sv. Ondřeje Svorada v Clevelandu zvolil dne 26. dubna 1966 svého převora vldp. Jeronýma Kovala, O.S.B., za opata koadjutora, jelikož opat Teodor Kojíš se vzdal úřadu vzhledem ku zdraví. Svěcení opata se konalo dne 28. června v kostele sv. Benedikta v Clevelandu biskupem Clarence Issenmannem s opatem Teodor Kojíšem a opatem Baldwin Dworschakem. Kázání přednesl opat Daniel Kučera od sv. Prokopa, Lisle, Ill.

Nově zvolený opat Koval narodil se dne 23. února 1917 ve Wilkes-Barre, Pa. Studoval na benediktinské vyšší škole v Cleveland a v koleji sv. Prokopa r. 1935-37. Po noviciátě konal studie filosofická a teologická v semináři Panny Marie v Cleveland. Na kněze byl vysvěcen dne 8. pros. 1943. Studoval pak na universitě Notre Dame, přes 20 let vyučoval a byl též kaplanem studentů v Benediktinské vyš. škole. Od r. 1959 zastával úřad převora v klášteře.

JUBILEA KNĚŽÍ

NEJDP. MSGR. FRANTIŠEK TONY OSLAVIL ZLATÉ JUBILEUM

V neděli dne 19. června 1966, v poledne obětoval slavnou mši sv. v chrámu Páně Panny Marie Svatohorské msgr. František Tony je muž přísluhovali co jáhen dp. Robert Mastný, O.S.B., a dp. František Pokorný, přítomni monsignoři, kněží, sestry Benediktinky a lid zaplňovali všechna místa. Osadní chorální sbor účinkoval. Slavnostní kázání přednesl msgr. Martin Křížka a poukázal na dlouholetou tichou práci oslavence, kterou vždy konal z lásky Boží a pro spásu duší mu svěřených. Slavnost byla ukončena zapěním "Bože chválime Tebe".

Slavnostní oběd byl servován v osadní síni pro kněžstvo a rodinu, kde byly proneseny zdravice a blahopřání jubilantovi.

Ve čtvrtek se konal slavnostní banket v Chateau Royal na 57. ul. a Chicago Ave., jež osada Svatohorská uspořádala pod vedením pí. Mildred R. Janda na počtu jubilantovi. Návštěva byla velká z řad duchovenstva, veřejných činitelů, hlavně z měst Cicero, Berwyn, z okolí bývalé české Plzně, osad sv. Ludmily a Bl.

Nejd. msgr. František Tony

Anežky České, kde dlouhá leta msgr. Tony působil. Obrádkem byl dp. Pokorný. Nejd. Daniel Kučera, O.S.B., opat, přednesl modlitbu. Po chutné večeři byli představeni řečníci, jelikož msgr. Tony je kaplanem Řytířů Kolumbových 48 let velkorytí Josef P. Novák pronesl zdravici Řytířů Kolumbových za Cardinal Council č. 1691, za ženské p. Mildred R. Janda, Otto Daněk, důvěrník města Cicero blahopřál za všechny mužské spolky. Mayor Karner odevzdal čestný diplom města Cicero a že ten den byl prohlášen Den Monsignora Tonyho v Cicero. Za duchovenstvo promluvil msgr. Martin Křížka svým humorovým způsobem a též vyzvedl jeho práci co faráře jež konal v Chicagu a předměstí.

Byly tu čteny telegramy od mnohých přátel a mezi nimi od pres. Johnsona, místopres. Humphrey, guvernéra Otto Kerner, mayora Daley z Chicaga a j.

Msgr. Tony vděčně všem poděkoval a předvedl ve svých vzpomínkách jak navštěvoval školu sv. Prokopa, kde tehdy farář dp. Prokop Neužil mu dal doporučení do přípravního semináře Quigley, potom pokračoval v semináři sv. Pavla v St. Paul, Minn. Po vysvěcení působil několik let jako kaplan u P. Marie Královny Nebes v Cicero a později u sv. Ludmily za faráře msgr. Frant. Bobala, po jeho smrti nastoupil co farář.

Msgr. Tony slavil své stříbrné jubileum u sv. Ludmily a byl zde až do r. 1950, kdy byl ustanoven farářem osady P. Marie Svatohorské. V lednu 1960 sv. Otec Jan XXIII udělil mu hodnost papežského preláta na žádost tehdejšího arcibiskupa kardinála Meyera. Po svém jubileu je parochus emeritus.

ZLATÉ JUBILEUM MSGRA. DR. FRANTIŠKA DVORNÍKA

R. 1945 ministr školství prodloužil dovolenou dr. Františku Dvorníkovi, jenž dlel tehdy v Londýně za výzkumnými studii, ale byl oficiálně členem pražské bohoslovecké fakulty jako řádný profesor. Tu přišla v listopadu 1946 překvapující zpráva, že dr. Dvorník byl jmenován čestným doktorem londýnské university a r. 1947 byl zařazen co člen královské britské Akademie. Zde šlo o pocty, kterých se dostává cizincům po skrovně a k tomu ještě kněžím a pak na konec příslušníku českého národa po prvně.

Po svých studiích byl vysvěcen r. 1916 jen 23 let star, proto letos oslavil své zlaté jubileum kněžství, které půl století proslavil jako kněz-učenec českého národa zvláštním způsobem v dějinách církve zvláště východní vztahující se na slovanskou větev a celou církev všeobecně. Proto mu bylo tolik poct uděleno jak civilními tak církevními tělesy.

Náš jubilant, prelát a učenec narodil se r. 1893 v Chomýži malé vesničce pod Hostýnem, kde dosud jeho sestra Marie a bratr Hynek

žijí. Po vysvěcení kaplanoval několik let v slezských farnostech a při tom studoval tak že r. 1920 dosáhl doktora teologie v Olomouci. Stipendiem Nár. Svazu Čes. Katol. umožnila se studie na Sorboně v Paříži. Zde při studiích založil spolek sv. Cyrila a Metoděje pro čes. kolonií.

Nejd. msgr. František Dvorník

Jeho velké dílo "Slovanstvo a Řím v 9. stol." bylo následováno dalšími hlubokými studii v Byzantologii a ukázal se nanejvýš odborným znalcem východních církevních dějin. Pátral v archivech v Paříži, Londýně, Bruselu, aby vydal svou velkou práci o Fotiovi. R. 1946 přednášel na universitě Harvard v Cambridge, Mass., rok na to byl požádán by na odhově této university přednášel ve Washingtoně. Po úspěšné této činnosti byl jmenován hned řádným profesorem Harvardské university. R. 1952 francouzská Akademie věd mu udělila čestnou cenu za francouzské vydání díla světového významu o Fotiovi. Připomínáme vydání "Les Legendes de Constantin et de Methode vues de Byzance" a český sv. Vojtěch, sv. Prokop a čeští benediktini 1959 zač jej kolejší sv. Prokopu odměnila čestným doktorátem. Jeho rozsáhlé dílo o Slovanstvu o 1500 stránkách vydané Rutgersovou universitou v New Jersey je úžasná práce jež je velkou cti nám

slovanům. Též vydal anglický "Czech Contributions to the Growth of the U.S." Celkem jsou výtěžky vědecké práce Dvorníkovy obsaženy v 15 velkých knihách a na 150 menších publikacích. Všechny spisy upoutaly zájem světových odborníků.

Papež Jan XXIII jmenoval jej konsultorem koncilní komise pro východní cír. záležitosti. Papež Pavel VI zařadil jej mezi domácí preláty, také je rytířem čestné Legie Franz., člen Královské Akademie belgické, rumunské, věd a umění Slovanského ústavu v Praze. Odměněn čestnou cenou Americké historické spol., čestnou cenou kard. Spellmana a zlatou medailí Hastingsovou.

NEJSTARŠÍ ČESKÝ KNĚZ V AMERICE, DP. VÁCLAV ŠVEHLA

Ač se zde nevzpomíná zlatého jubilea, nic méně rovna se mu, neboť dp. Václav Švehla je 94 let star a knězem teprve 49 let. Jestli si toho všimnul St. Louis Globe-Democrat dne 12. září 1965 v nedělním čísle jeho přílohy s delším životopisem jistě to potěší naše čtenáře také.

Důstp. Václav Švehla

Co upoutalo americký tisk na tohoto našeho kněze krajana, je to, že v tak pokročilém věku dosud je kaplanem na osadě sv. Josefa, Cottlesville, Mo. Když mu bylo 70 let minil se uchýlit na odpočinek jako kaplan v nemocnici sv. Josefa, Eureka, Mo., ale báda o kněze jej přiměla, aby prosbu pro kaplana v Cottlesville přijal.

Dp. Václav Švehla narodil se 1. srpna 1872 na farmě v Rock Creek, Mo. Byl nejmladší ze 6 synů. Jako dítě byl tak sláb, že nebylo mnoho naděje, že by vyrostl, avšak byl to jeho bratr, který po týfu byl invalidou a Václav mu dosloužil do smrti, to byl příčina opožděného povolání kněžství.

V '80tých letech i později školství v Missouri bylo skrovné, chodilo se do školy jen 4 měsíce

do roka, ostatní čas se pracovalo na farmě. Do kostela se chodilo obyčejně měsíčně neb nebylo kněze. Bylo to jednou o mši sv., že náš stařesina vida tu bídu o kněze, co 16 letý umínil se věnovat tomuto povolání. O 21 roku stáří získal certifikát jako učitel na škole obecné. Učil pak na venkovských a osadních školách, a při tom farmařil a učil se dál soukromě. Koupil si "starou latinskou gramatiku" a když koně při práci nechal odpočinout, tu studoval latinu. Na podzim r. 1907 vstoupil na kolej sv. Prokopa v Lisle, ale následkem vážného onemocnění bratrova musel přerušit studie, za tři roky později je pokračoval na to vstoupil do Kenrickova semináře, dokončiv studie byl vysvěcen arcibiskupem Janem J. Glennonem 14. června 1917. S ním byli vysvěceni msgr. Karel Dvořák z Texasu a msgr. Jan B. Dudek z Oklahomy, oba již v Pánu.

Primici měl v rodné osadě Rock Creek, dp. Karel C. Bleha ze St. Louis kázal. Krajané ze St. Louis, Fenton a Maxwelltown se zúčastnili. Hned byl ustanoven kaplanem u sv. Jana Nep. v St. Louis, pak farářem osady Panny Marie v Hawk Point, Mo., zde farářoval 20 let až do 70 roku věku svého.

Na otázku co mu přispělo k tak dlouhému věku, odpovídá: "Člověk musí mít velkou trpělivost a setrvat ve víře v Boha." Má svoji zahrádku, kde pěstuje zeleniny a přiznává, že mu dobře chutná, připomíná vždy dobře pomalu rozžvýkat. Mléka a smetany neužívá jen čerstvou kávu.

DP. RAJMUND MATOUŠEK OSLAVIL 40 LET KNĚŽSTVÍ

V neděli 29. května 1966 dp. Rajmund Matoušek, farář osady sv. Václava v Maple Heights, O., oslavil své rubínové jubileum kněžství slavnou mší svatou, kde je farářem od roku 1951.

Dp. jubilant se narodil v Clevelandu, vychodil školu sv. Vojtěcha a pak navštěvoval vyšší školu sv. Ignáce a John Carroll universitu. Filosofii studoval v semináři sv. Bernarda, Rochester, N. Y. a bohosloví v semináři Panny Marie, Norwood, Ohio.

Svou primici sloužil v kostele sv. Vojtěcha, kde tehdy byl farářem nyní již zesnulý dp. Jan Bečka. Byl ustanoven kaplanem u sv. Prokopa, na to r. 1930 kaplanem u sv. Rodiny, r. 1932 u Panny Marie Lurdské a r. 1940 u sv. Jana Nepomuckého, vesměs v Clevelandu.

Roku 1941 byl ustanoven farářem u sv. Václava na Broadway (dnes již neexistující, neb dálnice si vyžádala toto místo r. 1963) a od r. 1951 je farářem v Maple Heights, kde má tři kaplany na výpomoc a přes 1,100 dětí v osadní škole.

**DP. VOJTĚCH J. PROKEŠ
OSLAVIL RUBÍNOVÉ JUBILEUM**

V neděli dne 22. května 1966 dp. Vojtěch Prokeš slavnou mši sv. poděkoval za 40 let práce na vinici Páně v chrámu Páně sv. Jana Nep. v St. Louis se svými osadníky, přáteli a všichni spolky náležejícími do této farnosti. Pozoruhodné je, že za trvání této první české farnosti v Americe po 114 let jest teprve 4 farářem. Or r. 1854, kdy dp. Jindřich Lipovský pokoušel ji založit byli tu faráři "Saint-louisky Tatiček msgr. Josef Hessoun, dpp. Karel Bleha, Václav Linek a náš jubilant. Soudobně je farářem osady Nejsv. Trojice též.

Důstp. Vojtěch Prokeš

Dp. Prokeš je třetí generaci Prokešů v Americe, jeho dědeček Jakub Prokeš přistěhoval se do St. Louis r. 1854 z Čech. Otec Vojtěcha se zde narodil r. 1863 a náš jubilant se narodil dne 25. května 1902, byl pokřtěn u sv. Jana, vychodil školu u sv. Václava v St. Louis a pak Kenricku seminář. Měl studovat na Nepomucenum v Římě, ale jeho matka, roz. Baumrůvková, zemřela 1919 a dp. Jan Nekula, který to připravoval zemřel 1922, tedy dostudoval v St. Louis a byl vysvěcen dne 6. června 1926 arcibiskupem Janem Glennonem.

První a jediné ustanovení bylo u sv. Jana Nep. co kaplan za faráře dp. Linka a po jeho smrti v list. 1954 stal se farářem. Hned jako kaplan věnoval se celým srdcem mládeži a mládežnickým spolkům, vydával osadního "Posla", když se slavilo 75. jubileum osady sepsal anglický její dějiny, české sepsal redaktor Tom. Vodička u Hlasu z Oklahomy. Opravy

v osadě konal na komplexu budov za doby deprese organizovav sbory pracovní na různé práce, jako znovu opravení přízemí v kostele, obarvení školy a fary, jen za material se platilo pouhých \$1,500. Píšťalové varhany jež se koupily zrovna před depresí pak se těžce splycely, ale vynalezavým způsobem se spolky uplatilo se suma \$5,270. na nich. Po dlouhé nemoci r. 1935 zemřel mu jeho otec.

Osada sv. Jana Nep. zřídila svůj sirotčinec pod názvem "Hessounův česko-katolický sirotčinec" ve Fenton, Mo. Dp. Prokeš byl na výkonném výboru sirotčince, který měl na starosti podporu tohoto ústavu po mnoho let. Sirotčinec trval od r. 1908 do 1952.

Nejstarší katolická jednota byla založená v St. Louis r. 1877 pod názvem První Ústřední Jednota, která samostatně trvala až do 1. ledna 1965, kdy se sloučila s Katolickými Lesníky. Jejím dlouholetým kaplanem byl dp. Frant. Jedlička z Chicaga, po jeho smrti v lednu 1950 byl zvolen kaplanem dp. Prokeš, který věrně vykonával svou povinnost jako její kaplan, neúmorně se snažil spojit ji s jinou českou jednotou, přes všechny pokusy a prosby, selhala nádej, tak, že s bolným srdcem musel ustoupit ke konečnému rozřešení otázky existence této jednoty.

**DP. ONDŘEJ BLÁŠKO
SLAVIL STŘÍBRNÉ JUBILEUM**

Na sv. Trojici v neděli dne 5. června 1966 osada sv. Růžence s dp. Ondřejem Blaško oslavila jeho stříbrné jubileum kněžství při slavné mši sv. a později se společenským programem. Dp. jubilant se svými farníky jsou známí co činní vlastenečtí pracovníci jak pro věci církevní tak i jiné. Zúčastnili se oslav sv. Cyrila a Metoděje 1100 letě — taktéž zájezdu Josefa kard. Berana jenž mezi ně zavítal 30. dubna m.r. a všeobecně podporují účely Nár. Svazu při slavnostech několikrát do roka.

Dp. Blaško je z rodiny 10 dětí, narodil se v Campbell, Ohio, vychodil tamnější osadní školu a pak katolickou vyšší v Campbell, studoval 4 roky v koleji sv. Prokopa a seminář Panny Marie v Cincinnati. Byl vysvěcen v červenci 1941 a měl primici v rodné osadě. Na to byl ustanoven kaplanem v osadě sv. Růžence, Toledo. R. 1952 byl ustanoven administrátorem osady sv. Cyrila a Metoděje v Rossoford, O., kde obnovil kostel i síň. R. 1955 byl ustanoven farářem u sv. Růžence v Toledo. Za jeho farářování se postavil nový prostorný kostel r. 1959, který biskup Jiří J. Rehring posvětil. Taktéž přistavěli se dvě učebny pro školu, další místnost se připravuje pro knihovnu. Jeho otec a bratr dp. Štěpán Blaško zemřeli, matka se 7 sourozenci se dožili tohoto jubilea.

**DP. VÁCLAV KNOTEK, M.M.
SLAVIL JUBILEUM NA FORMOSE**

Vyročí stříbrného jubilea kněžství dne 22. června 1966 bylo pro dp. Václava Knotka, M.M., misionáře v Ho Ping Hsion, Formosa, ale dlouhá cesta a práce mu překážely se dostavit domů do Racine, Wis. Za to ale jeho bratr dp. Jan Knotek, farář osady sv. Jana ve Woodhul, Wis., obětoval mši sv. u sv. Jana Nep. v Racine, kde rodina Cyrilla Knotka, příbuzní a přátelé byli přítomni. Následovala pak hostina v rodném domově.

Dp. Václav Knotek narodil se 26. srpna 1914 v Racine, kde navštěvoval osadní školu a pak vyšší sv. Kateřiny a seminář sv. Františka. Milwaukee, avšak máje povolání misionářské vstoupil k Marynollské družině pro zámořské misie. Po dokončení studií byl vysvěcen na kněze arcibiskupem Francis J. Spellmanem 22. června 1941. Svou primici sloužil v kostele sv. Jana Nep., Racine.

Byl poslán na misie do jižní Číny, ale během cestování na dálný východ vypukla válka mezi Japonskem a Čínou, když dosáhnul Hong Kong

Důstp. Václav Knotek, M.M.

byl zde zatčen a zadržen japonskou vládou ve vězení rok. Po svém propuštění působil v Kweilin od ledna 1943 do 1951. Když komunisté se zmocnili vlády v Číně byl znovu zatčen a držen v domácím vězení, ale 1952 byl propuštěn a odebral se na ostrov Formosa, kde působí mezi tamnějšími Číňany.

PRIMICE

PRIMICE V ŘÍMĚ

Dne 18. prosince 1965 byl vysvěcen na kněze dp. Gerald F. Vap v Římě, kde konal bohoslovecká studie od roku 1962. Navštěvoval třídní školu v osadě sv. Cecilie v Hastings. Další studie konal v koleji Conception i bohoslovecká studie ve státě Missouri a později v Římě. Jeho rodiče, bratr dp. Ivan Vap a starší bratr s manželkou odletěli do Říma, aby se zúčastnili jeho primice. Dp. Ivan Vap je dozorcem vyšší školy Pius X v Lincoln. Novosvěcenec navrátil se zpět v letní době do diecése lincolnské.

NOVOKNĚŽÍ V TEXASU

Ve čtvrtek 26. května 1966 nejdp. biskup Jan L. Mořkovský z Houstonu vysvětil v kostele sv. Růžence v Rosenberg, Texas dp. Reginalda Nesvadbu na kněze. Slavnou primici mši sv. sloužil v téže kostele, přísluhoval mu nejdp. Msgr. Alois W. Nesvadba z Wallis, jako arcikněz a vldp. Msgr. Jeroným Tydlačka, farář, přenesl kázání.

Novoněkz Nesvadba je synem pí. Regíny Nesvadba; osadní školu vychodil v Rosenberg a pak vstoupil do přípravného semináře v San Antonio a dokončil svá studia v semináři Pan-

ny Marie v Houston. Vysvěcen je pro diecési Galveston-Houston.

V sobotu dne 28. května 1966 nejdp. Ludvík J. Reichner, biskup austínský, vysvětil v katedrále Panny Marie mezi jinými seminaristy dp. Tomáše Hanuš, syna rodičů Tomáše Hanušových z Bryan, Texas. V neděli na to sloužil svou slavnou primici v kostele sv. Josefa v Bryan; přísluhoval mu ndp. msgr. Tim Valenta jako arcikněz a další spolužáci ze semináře.

Dp. Hanuš vychodil osadní školu sv. Josefa v Bryan a pak vstoupil do přípravného semináře sv. Jana v San Antonio, na to studoval v semináři Panny Marie v Houston. Po vysvěcení bude působit v diecési Austin.

DP. JERONÝM HANUŠ, O.S.B., VYSVĚCEN

Rodičů Leo Hanušových syn dp. Jeroným, O.S.B., byl vysvěcen dne 30. července 1966 arcibiskupem Gerald T. Berganem v omažské katedrále sv. Cecilie. Druhý den na to sloužil svou primici v kostele sv. Richarda v Omaze. kamž nyní rodina Hanušová přináleží.

Původem byl z Brainard, Nebr., navštěvoval tamnější osadní školu i v Marietta a v Columbus, Nebr. Do koleje vstoupil v Conception, Mo., kde se dal k Benediktinům. Teologická studie vykonal v koleji sv. Anselma v Římě.

DVĚ ZLATÁ ŘEHOLNÍ JUBILEA

CTIH. BRATRA JANA NEP. ŘEPY, O.S.B.,
A CTIH. BRATRA MATOUŠE
NETREBY, O.S.B.

Padesát let je dlouhý čas v jakémkoliv životě i klášterním. Obvykle, když se píše o jubileích tak se předpokládá, že to je o těch co nosí tituly, zde je však výjimka. Málokde bývá zmínka o laických bratřích v klášteřích, jsou jako zapomenuti, jak na misiích tak i doma, ale pro dobrý chod celého podniku skorem tak nepostradatelní jako ti, jimž se dostalo kněžského svěcení a některého toho čestného titulu. A co je tak k takovému uzavřenému životu přiměřeno? Jistě výzva Krista, "Prodej co máš, rozdej chudým... a přijď za mnou"... Co dělali za těch 50 let? Krátce — jeden to půl století pomáhal vydávat dobrý chléb křesťanské četby a druhý se staral o vezdejší chléb, o výživu pro spolubratry a studenty na farmě při koleji. Oba mají kořeny v dálné zámořské vlasti, jeden na Moravě a druhý na Slovensku.

Ctih. Bratr Nepomuk Řepa, O.S.B.

Ctih. bratr Jan Nep. Řepa je z horské víscky Senice nedaleko Valašských Klobouk, kde se narodil 17. března 1891, ale křtěn ve Francové Lhotě. Vychodil obecnou školu a pomáhal doma, ale r. 1911 vyskytla se mu příležitost jet do Ameriky. Přistál v Galvestonu a odtud vlakem do Granger, Texas zrovna na svátek Nanebevstoupení Páně 25. května. Zde pracoval na texaské královně bavlně, oborával, okopával jí a pak "pikoval" bílé žně. Po dvou letech se dověděl, že v tiskárně v Hallettsville hledají sazeče. Do tiskárny k českým novinám to přece byla velká příležitost. Nelenil a začal

se učit vzdor tomu, že mnoho trpělivosti to vyžadovalo. Na podzim četl v "Katoliku" výzvu převora Neužila, že se hledá 500 mladíků do kláštera v Lisle. V lednu 1915 byl již v Chicagu u sv. Prokopa na Allport ul. Když se dozvěděli, že to "umí" s tím písmem, tak byl dán do tiskárny a od té doby tam uvázl — přes 50 let, když se do toho započítá noviciát. Ty práce v tiskárně jsou různé, od sazby ke skládáče do expedice, kde se noviny balí a posílají, k tomu připravit články i pro Vůdce, je toho bez konce, nepřetržitý řetěz práce a starostí, den ze dne, rok po roku, — přes 50 let!

Ctih. Bratr Matouš Netreba, O.S.B.

Ctih. bratr Matouš Netreba se uplatnil v hospodaření na farmě, hlavně při slepicích, byl pomocným zesp. bratru Piu Glaserovi. Po jeho smrti r. 1937 nastoupil jeho místo, kde tisíce slepic vypěstoval a obstarával a sta tisíce vajec sebral, a tím zásoboval mnoho studentů v koleji sv. Prokopa a učitelský sbor. Toto konal až do letošního ledna, kdy slepičí farma se přestala vydržovat a tím se ukončila jistá éra v klášterním hospodářství. Avšak br. Matouš dále se stará o jídelnu, kde denně se nasycuje celý klášterní sbor, vše je na hodinu jinak by to neklapalo.

Bratr Matouš narodil se na Slovensku ve Výškově dne 1. března 1893, zde prožil dětská léta a přistěboval se do Ameriky do Homestead, Pennsylvanie. Patřil do osady sv. Michaela Archanděla, kde byl farářem dp. Metoděj Slatinský. K němu přišel o radu mladý Netreba, že se mu pobyt ve světě nezdá třeba, kam by mu radil; na to farář Slatinský měl hned radu: "Podívej se do kláštera sv. Prokopa v Lisle, Ill., tam zrovna hledají bratry, kteří by se uplatnili v klášteře a sloužili Pánu Bohu." Na to odebral se do kláštera v Lisle, kde shledal více mladíků jakým byl on, kteří sem přišli za stejným cílem. S dobrou vůlí, přičinlivostí a trpělivostí setrval přes půl století ve službě k větší cti a slávě Boží.

POSVÁTNÉ POLE

DP. OLDŘICH NECID ZEMŘEL V 91 LETECH

V předvečer svátku sv. Václava 1965 pochoval v Los Angeles na Holy Cross Cemetery jednoho z nejstarších českých kněží v USA, P. Oldřicha Necida, jenž zemřel v St. Joseph Convalescent Hospital v Ojal v Californii, kde žil v pensí od roku 1956. Bylo mu 91 let. Narodil se 4. července 1874 ve Sloupě u Brna na Moravě a po vysvěcení v roce 1897 stal se kaplanem panujícího tehdy knížete Jana z Lichtensteinu; setrval v této funkci skoro dvacet let.

P. Oldřich Necid přišel do Spojených Států v roce 1920 a působil po léta v Tarentum, Pennsylvanii, Scio, Hubbard a Scappoose, Oregonu a v Arroyo Grande, Calif., než přišel do nemocnice Milosrdných bratří sv. Jana z Boha do Los Angeles v r. 1952. Byl mimo jiné i hudebním skladatelem.

Na poslední cestě ho doprovodila řada kněží, řeholníků a bratří řádu sv. Jana z Boha a spolu s duchovním správcem české katol. misie v Los Angeles, P. Pelikánem, T.J., a delegace našich krajanů. Po českých obřadech pohřbení, rozloučil se rodnou řečí, pozdravem jeho rodišti městu Brnu tajemník čes. misie B. Smutník. "Opočítejte v pokoji, po boji, věrné dušičky..." — R. I. P.

DP. RAYMUND KOMAN, O.S.B., ZEMŘEL

Dne 11. pros. 1965 v nemocnici sv. Michaela v Tyndall, So. Dak., zemřel dp. Raymund Koman, O.S.B., farář sv. Václava, Tabor, po delší nemoci rakoviny plic. Zádušní pontif. mši sv. sloužil biskup Lambert Hoch z Sioux Falls, So. Dak., 15. pros. za velké přítomnosti kněží a osadníků. Další pontif. mše sv. byla pak v kolejni kapli sv. Prokopa, Lisle, Ill., nejdp. Danielelem Kučerou, O.S.B., a uložen byl na klášterní hřbitov.

Dp. Koman narodil se v Aši v Čechách 1. pros. 1897 a jako hoch přistěhoval se s rodiči do Chicaga u Panny Marie Lurd. Zde navštěvoval osadní školu a byl v scholce kostelního zpěvu, kterou řídil tehdejší farář hudebník dp. Alois Mergl. Vstoupil do koleje sv. Prokopa a později zažádal o přijetí do Benediktin, dokončiv studie v semináři byl vysvěcen 5. června 1927 a svou primici sloužil v kostele Panny Marie Svatohorské v Cicero kam se rodina přestěhovala. Jelikož byl hudebně nadán byl poslán na hudební gregoriánskou školu v Conception, Mo. Byl kolejním varhaníkem a učil na koleji. Jelikož byla nouze o kněze v '20tých letech byl záhy ustanoven jako farář u sv. Joanny z Arku, Lisle, Ill. Ale když r. 1933 v Milostivém roce památky ukřizování Páně kardinál Mundelein vyhlásil misii v každé far-

nosti arcidiecése dp. Koman byl přidělen k misím. R. 1936, když msgr. Frant. Kopecký zemřel v Duncan, Ia., arcibiskup Beckman žádal o pomoc, byl administrátorem přes půl roku v Duncan. Po smrti msgr. Emanuela Boušky v Táboře, So. Dak., brzy přišla žádost

Důstp. Raymund Koman, O.S.B.

o českého kněze opatu Neužilovi, který ustanovil tam dp. Komana, jenž sloužil této osadě až do smrti plných 24 let. Zde se svými osadníky postavil moderní školu, dojížděl do sousedních farností, kde bydlí čeští lidé by tam duchovně vypomáhal. Na dlouhá léta budou jej vzpomínat osadníci svatováclavští v Táboře. R.I.P.

DP. VALENTIN HLUBEK ZEMŘEL

Dp. Valentin Hlubek, farář osady sv. Josefa v Chelsea, Iowa zemřel nečekaně, byv stížen srdeční mrtvicí, 21. února 1966. Pohřební obřady vykonal ndp. J. J. Byrne, arcibiskup dubuqueský.

Zemřelý dp. Hlubek se narodil z rodičů Adolfa a Josefíny Hlubkových 28. srpna 1902 ve Voss, No. Dakota, odkud se přistěhovala rodina Hlubkova k Fort Atkinson, Iowa, kde malý Valentin navštěvoval obecnou školu, později též v Calmar, na to vstoupil do Loras koleje v Dubuque a seminární studia konal v St. Paul. Na kněze byl vysvěcen 21. května 1932 arcibiskupem J. L. Beckmanem v katedrále sv. Rafaela v Dubuque, Iowa. Svou pri-

mici slavil v kostele sv. Jana Nep. ve Fort Atkinson, Iowa dne 24. května.

Kaplanoval na osadě sv. Václava v Cedar Rapids u msgra. Augustina Vojáčka, faráře a později v osadě sv. Václava ve Spillville, Iowa.

Důstp. Valentín Hlubek

Od r. 1910 do 1942 byl na osadě sv. Bonifáce v Garner, Iowa, na to sloužil co kaplan v americké armádě do r. 1946, kdy byl ustanoven farářem osady Panny Marie v Little Turkey, potom roku 1953 byl ustanoven duchovním správcem osady sv. Josefa v Chelsea. Zde oslavil své stříbrné jubileum kněžství r. 1957. Byl starostlivým, dobrým farářem. Jeho skonu želi celá tamější osada i bývalí osadníci a přátelé a též jeho čtyři bratři a čtyři sestry.

MSGR. MATĚJ NĚMEC ZEMŘEL

V den svých jmenin, na svátek sv. Matěje 24. února 1966, zemřel nejstarší český kněz v Nebrasce Msgr. Matěj Němec v St. Joseph Home, West Point, Nebr., u věku 91 let. V kostele sv. Václava, Wahoo, Nebr., zádušní pontifikální mši sv. sloužil lincolnský biskup J. V. Casey, kázání pronesl dp. Jan Pastorák z Plasi, uložen byl na osadní hřbitov.

Msgr. Němec, nestor českých kněží v Nebrasce, narozen v Omaze 12. února 1875, měl velkou lásku k české řeči, jež se zde od rodičů naučil, používal ji jako misionář a farář na preriích široké Nebrasky po 62 let, kdy r. 1956 vysílen pracemi a věkem předal vedení osady na "Váze" (Wahoo) mladším silám, ještě dalších 5 let zde vypomáhal jako kaplan v.v.

Msgr. Němec se řadí ve svém období ku konci 19. století s našimi knězi průkopníky msgr. Jan Vránek, msgr. Alois Klein, dpp. Jan Štěpán Brož, Josef Chundelák, Matěj Bor, Jan Vlček, Karel Žák, Karel Petlach, Josef Macou-

rek a j. Přes 60 let táhl brázdu, zasloužil se o náš lid na osadách, působil ve spolcích Katol. Dělníka, stál v předních řadách osvobozené akce Nár. Svazu Čes. Katol., bral podíl na jejich akcích. Se vším tím měl přední starost o

Nejdp. msgr. Matěj Němec

svou osadu, kde ve Wahoo postavil krásný kostel ke ctí sv. Václava. Od svého vysvěcení dne 4. února 1899 biskupem Rich. Scannellem z Omahy působil neúporně v St. Paul, Nebr., Geranium, polském Bolešinu, r. 1906 Fairfield a Louček, 1909 Abie a poslední dlouholetou farnost sv. Václava na "Váze" 1916, kde v šeru svého plodného věku byla postavena moderní fara, kterou ani nepoužil.

Rodiče jeho František a Marie Němcovi pocházeli z Kardašovy Řečice v Čechách a přistěhovali se do Ameriky r. 1871 a to do Omahy. Mladý Matěj vychodil v Omaze obecnou školu, pak kolej sv. Benedikta v Atchison, Kans. a Creighton univ. a seminář Kenrickův v St. Louis. Sv. Otec Pius XI jej povýšil na domácího preláta v květnu 1937.

DP. DR. JAN STRAKOŠ ODEŠEL NA VĚČNOST

Ve Švýcarsku umřel kněz-exulant, Dr. Jan Strakoš, bývalý univerzitní profesor Karlovy university, vědecký badatel v oboru staroslovanské literatury, spisovatel, žurnalista a v posledních letech kaplan osady Panny Marie Lurdské v Clevelandu, Ohio.

Před několika měsíci odjel do Švýcar na léčení. Ačkoliv dobře věděl, že jeho zákeřná nemoc je nevléčitelná, toužil zemřít v blízkosti své drahé otčiny a proto se odebral do Evropy. Zesnul tam v Pánu dne 13. dubna 1966 ve městě Sionu a pohřben byl z tamější katedrály dne 15. dubna. Necht' odpocívá v pokoji!

PO STŘÍBRNÉM JUBILEU ZEMŘEL

Dp. Tomáš Kadlec, O.S.C., farář osady sv. Heleny, Grafton, Nebr., oslavil své stříbrné jubileum v této osadě 10. července 1966 a na to se odebral do rodného městečka Písku, sev. Dakota, kde by mezi svými též oslavil toto čtvrt století kněžství slavnou mši sv. To se stalo v neděli 24. července. Na to byla hostina, kde se příbuzní a známi sešli by sdíleli radost jubilantovu. Po týdenním pobytu v Písku dp. Kadlec jel do městečka Wahpeton, sev. Dak., k své sestře, provdané Hamrlikové, kde 28. července náhle skonal srdeční mrtvici. Zádušní mše sv. konala se v kostele sv. Vojtěcha ve Wahpeton 30. července a uložen byl na klášterní hřbitov v Hastings, Nebr.

Narozen byl v Písku, sev. Dak., zde vychodil obecnou školu, později vstoupil do Křižovnické koleje v Onamia, Minn., zde se přihlásil do tohoto řádu a dostudoval bohosloví. Byl vysvěcen na kněze v červnu 1941 a svou primici slavil 11. června v kostele sv. Jana Nep. v Písku.

DP. ARNOŠT ŽIŽKA, O.S.B., ODEŠEL NA VĚČNOST

Ani neuplynul měsíc od vzdání se šéfredaktorství v tiskárně Čes. Benediktinů k vůli zdraví dp. Arnošt Žižka, O.S.B., zemřel v nemocnici Alexianů v Chicagu dne 30. března 1966. Pohřeb se konal v sobotu 2. dubna v kolejni kapli sv. Prokopa, Lisle. Zádušní pontif. mši sv. sloužil nejdp. Daniel Kučera, O.S.B., opat, po kněžských hodinkách, a pak pozůstatky byly uloženy na klášterní hřbitov u přítomnosti svých příbuzných z Cleveland, Floridy a Wisconsin a řádových bratří a zástupců našich katolických spolků v nichž byl tak činným, zvláště Čes. Katol. Jednotě.

Narodil se v Humpolci v Čechách z Josefa a Anny Žižkových 23. března 1889, v roce 1903 přistěhovala se rodina do Ameriky do Clevelandu u sv. Prokopa. Zde Jan Žižka (tak bylo jeho křest. jméno) vychodil osadní školu, vstoupil do koleje sv. Ignáce a pak do semináře v Rochester, N.Y. Ale následkem ochuravění musel přestat, na to odebral se do semináře sv. Prokopa, Lisle, kde za nedlouho vstoupil do řádu a pokračoval své studie, byl vysvěcen 23. května 1923, svou primici slavil u sv. Prokopa v Clevelandu. Hned po vysvěcení byl ustanoven kaplanem u sv. Prokopa v Chicagu, ale r. 1926 byl přidělen na kolej v Lisle. R. 1928 studoval na Kolumbijské universitě. R. 1929 bylo mu uděleno stipendium na Karlově universitě v Praze kam se odebral a byl přítomen Mileniu sv. Václava téhož roku. Zde dokončil studie a obdržel doktorát. Odnášel si mnoho vzácných poznatků, které upotřebil ve svém dalším vyučování na koleji sv. Prokopa, jako redaktor při Národu a Katolíku i ve své

houževnaté činnosti národní a společenské v Nár. Svazu Čes. Katol., spolcích a Jednot i ve vyučování na universitách a při mnohých radiových přednáškách, jež po leta konal ze více stanic v Chicagu i předměstí. Jeho "Kulturní přínos amerických Čechů" vydalo Družstvo "Vlast" v Praze, později bylo to vydáno anglicky v Americe.

Důstp. Arnošt Žižka, O.S.B.

Řídil sociologické kursy a letní kursy pro učitelky češtiny v katolických školách v Chicagu, Cleveland a v San Antonio, Texas. Od r. 1938-41 byl redaktorem a když vypukla druhá svět. válka přidal se jako kaplan a sloužil do ukončení. Pak navštívil ČSR, kde konal řadu přednášek na podzim r. 1946 a poslední návštěvou do staré vlasti byl r. 1964. Působil též na misích v Texasu po druhé svět. válce a pokračoval na studiích na universitě Notre Dame. Vyučoval češtinu a literaturu na státní universitě v Austin, Texas r. 1951-52. Od r. 1954-62 byl kaplanem v státní nemocnici, Pineville, Louisiana. Poslední ustanovení bylo jako šéfredaktor Národa a Katolíka r. 1962-1966, kdy začátkem března se vzdal k vůli zdraví. Byl kaplanem a redaktorem Čes. Katolické Jednoty po 20 let a na poradním výboru Národního a Distr. Svazu Čes. Katolíků.

Na všech svých cestách nebo působistích, vždy dával zprávy do novin, mnoho a mnoho toho napsal. Vše národní a české měl ve velké lásce a horoval až do krajnosti. Jeho jméno se srovnávalo s průbojným vojevůdcem a probíjelo české jméno do světa, tak i zesnulý propagoval slávu českého jména a zhodnotoval naše kulturní bohatství před americkou veřejností a i našim ostýchajícím se, dával návod jak zhodnotit naše národní kulturní bohatství a umění před jinonárodovci k jejich obdivu a účtě.

DVA KNĚŽÍ CLEVELANDŠTÍ ZAHYNULI V HAVARII

Koncelebrovanou mši sv. obětovali dva biskupové clevelandští nejdpp. Clarence G. Isenmann a Jan F. Whalen za zemřelé dpp. Vavřinec a Howard Wolf v katedrále sv. Jana dne 25. srpna 1966, kteří zahynuli v neděli dne 21. srpna k 11. h. dopol. nad Brennerově zálivu 40 mil severozápadně od Juneau, Alaska v letu ze Skagway. Trosky letadla Grumman Amphibian našli o něco později z helikopteru pilot Giesel z Livingston a prof. Maynard Miller z Michiganské univer. Náráz byl do ledovate hory k níž nebylo přístup tak, že pozůstatky nebyly sebrány.

Dp. Vavřinec Wolf narozen byl v Clevelandu, vychodil školu u sv. Václava na Broadway, John Carroll univer. a pak seminář Panny Marie, vysvěcen byl biskupem Josefem Schrembssem dne 2. dubna 1938. Kaplanoval u sv. Terzie a u sv. Jana Nep., r. 1942 na dva a půl let byl u letcu kaplanem. Vrátil se kaplanoval u sv. Prokopa, sv. Václava a u sv. Rodiny, kde r. 1962 byl ustanoven farářem. Byl kaplanem Katol. Veteránů a Modré Armády. Zanechal svou matku, hospodyní u sv. Rodiny, bratra a dvě sestry.

Dp. Howard Wolf (ač mají stejné příjmení, nebyli spřízněni) narodil se v Clevelandu, vychodil osadní školu Panny Marie Lurd., John Carroll univ. a seminář P. Marie, vysvěcen byl 23. září 1944 biskupem Eduardem Hobanem. Po vysvěcení kaplanoval u sv. Andělů, sv. Prokopa a sv. Rodiny. Byl koordinátor v okrese Summit a kaplanem u sv. Vincence a ředitelem vyšší tamnější školy. Zanechal rodiče Mikuláše Wolf a bratra Normana.

DŮSTP. TOMÁŠ MÁTL ZEMŘEL

Dp. Tomáš Mátl, farář osady Nejsvětější Trojice na Corn Hillu, Tex., skonal 7. října r. 1966 ve věku 64 let. Pohřební obřady se konaly v tamějším kostele.

Narodil se ve Vídni dne 20. července r. 1902. Se svými rodiči přijel roku 1903 jako dítě do Texasu a usadili se u městečka Temple, kde chodil do místní školy. V r. 1920 vstoupil do semináře Panny Marie v LaPorte, Tex., a byl vysvěcen biskupem Křištofem Byrnem dne 30. května r. 1931. Svou primici slavil v kostele sv. Josefa v Cyclone, který byl tehdy přifařen k Maráku.

V milostivém létě r. 1925 vykonal pouť do Říma a r. 1929 se podílel na Mileniu sv. Václava v Praze.

Působil mezi našinci ve Frenštátě a Fayetteville na tamnějších farnostech a všude zanechal pozhnanou památku co dobrý kněz. R.I.P.

NEJSTARŠÍ ČLEN KLÁŠTERA SV. PROKOPA BR. NORBERT V. FUČÍK, O.S.B., ZEMŘEL

V pátek dne 19. list. 1905 zemřel ctih. bratr Norbert V. Fučík, O.S.B., ve stáří 93 let. Šedesát šest let svého pozhnaného věku ztrávil jako řeholník od své profese dne 10. února 1901. Narodil se v Bánovicích na Moravě dne 26. září 1872. Rodiče se přistěhovali do Ameriky do Clevelandu r. 1888 a usadili se v osadě sv. Prokopa. Když tam r. 1894 v postě dp. Prokop Neužil, O.S.B., kázal při 40-hod. pobožnosti, tu mu tehdejší duch. správce dp. Václav Koerner sdělil, že jeden zbožný mladík v osadě by se rád stal řeholníkem, dával mu nejlepší vysvědčení. Druhý den se mladík dostavil a přednesl svou žádost, dodal smutně, v přítomné době jeho rodiče potřebují jeho pomoci, je více sourozenců a otec je v chatrném zdraví. Misionář pochválil jeho úmysl a dodal, že jeho splnění bude záležet na dvou, totiž na Pánu Bohu a na něm, aby se vroucně modlil za povolání.

Ctih. Bratr Norbert Fučík, O.S.B.

Když v létě r. 1899 otec Fučík zemřel a ostatní sourozenci dospívali a mohli se o matku postarat tak Václav Fučík šel do kláštera sv. Prokopa. Při oblažce obdržel jméno Norbert, neb tu již byl v klášteře Br. Václav First z La Crosse, Wisconsin.

Ve světě br. Norbert hodně rozuměl "maší-nám" proto byl přidělen do tiskárny. To bylo zrovna v době, kdy se zamýšlelo zařídit nově vynalezený sazecí stroj. Proto opat Nepomuk Jaeger poslal br. Norberta do Brooklyn, N.Y., aby se zdokonalil ve škole Mergenthaler Linotype Co. Když se vrátil zakoupili se dva tyto stroje sazecí, tehdy stály dva tisíce každý a za postavení se žádalo dalších \$200. Br. Norbert se dal do práce s jedním pomocníkem a za den je postavil, čímž si vydělal největší mzdu v životě za jeden den.

Nenáročně a tiše ztrávil v tiskárně 40 let, vykonal nesmírně mnoho odborné práce u strojů a vyškolil další bratry jež pokračují v této práci. V pozdějších letech pracoval v truhlárně a svým příkladným životem povzbuzoval klášterní sbor u sv. Prokopa v Isle, Ill.

RŮZNÉ

DIAMANTOVÉ JUBILEUM OSADY SV. LUDMILY

Zde v Americe nacházíme se v období pokročilém — jsme plnoletí — alespoň v počtu let, kdy české osady se zakládaly ve Sp. Státech. Od '40tých let, tak od druhé svět. války se již české farnosti nezakládaly, leda nějaká v Kanadě.

Když se podíváme do dějin amerických Čechů napočítáme již 15 osad založených na venkově před 100 lety a tři ve velkoměstech. Letos tři oslavují 100 let svého trvání. Nejstarší osada sv. Jana Nep. v St. Louis založená před 112 lety a dál na jihu na Hostýně v Texasu, kde Josef kardinál Beran posvětil dne 20. dubna 1966 základní kámen k novému kostelu, již 110 let, sv. Václav, New Prague, Minn., 109 let, bývalá osada sv. Václava v Cooperstown, Wis., sloučená se sv. Jakubem 108 let, sv. Václav, Spillville, Ia., 106 let, sv. Václav, Cedar

Jan Spitkowski od sv. Kazimíra, dp. Karel Kolek, O.S.B., od sv. Prokopa, dp. Florian Zamecki, S.J., od sv. Ignáce. Kázání měl nejdp. Daniel Kučera, O.S.B., přítomní v sanktuariu byli nejdp. Alois Wycislo, svět. biskup chicagský zastupoval arcibiskupa Jan P. Codyho, msgr. Frant. Tony, msgr. Martin Křížka a msgr. Václav Staněk a řada kněží a sester s lidmi v lodi chrámové.

Po obřadech byl banket v osadní prostorné síni okrášlené vlajkami, obřadníkem byl Jan Ševčík, průmyslník, který představil řečníky se zdravicemi, za spolky v osadě promluvil Stanislav Lopota a pak dlouholetý bývalý farář msgr. Frant. Tony, který nejlépe znal dějiny a vše co se podnikalo u sv. Ludmily. Pak následovalo představení hostů, na konec promluvil dp. Jiří Krippner, poděkoval všem výborům, osadníkům a přátelům jež pomohli oslavit toto jubileum.

Škola, síň a kostel sv. Ludmily v Chicagu.

Rapids, Ia., 102 let. Osady P. Marie Nanebevzetí v Reedsville, Wis., a Praze Texas byly založeny r. 1866 a třetí Nejsv. Trojice v Piercetown, Wis., se sloučila se sousední.

Osada sv. Ludmily v Chicagu oslavila své diamantové jubileum v neděli dne 15. května 1966 s koncelebrovanou mší sv. slouženou dp. farářem Jirí Krippnerem a koncelebranti dp.

Čechové se rychle táhli z chicagské Plzně na západ, r. 1888 založená byla osada sv. Víta, ta zasahovala za Western Ave., ale lidi se usazovali o míli dál za za Kedzie. Dp. Josef Molitor, rádce, jenž byl požádán o radu, dal pokyn, aby bylo dorozuměno s Benediktiny u sv. Víta, což převor Nepomuk Jaeger milerád učinil, daroval \$25. k první sbírce na sv. Ludmilu,

mezi lidem sebralo se \$663., v únoru na bazáru na tento účel utržilo se dalších \$866. Koupil se pozemek na Albany a 24. ul. za \$2.000. Vldp. Molitor vyjednal, aby přijel dp. Matěj Farník z Čech, který se dostavil 22. března 1891, byl hned arcibiskupem P. Feehanem ustanoven farářem sv. Ludmily. Služby Boží konal jak u sv. Víta tak u sv. Kazimíra, polského kostela, několik neděl.

Nadšení bylo veliké, když 20. září 1891 nový kostel a škola byly posvěceny. Fara byla postavena r. 1896. Nový prostorný cihelný kostel, který do dneška slouží, byl posvěcen dne 6. července 1902. Dp. Matěj Farník zemřel na západ plic 15. ledna 1908. Po něm ustanoven farářem byl dp. Frant. Bobal, jemu přiděleni byli jako kaplanové dpp. Frant. Vaňous, Vojtěch Dederá, Frant. Jedlička, Frant. Boženek a Frant. Tony.

R. 1924 pro pokročilé stáří msgr. Frant. Bobal se vzdal vedení farnosti a dp. Frant. Tony se stal administrátorem až do smrti msgr. Bobala, kdy nastoupil co farář sv. Ludmily, za jeho čase kaplanem byli dpp. Vilém Plachetka, Alois Mlnářik, Valerian Rezek, Antonín Beneš, Josef Poseděl. R. 1950 ustanoven za faráře byl dp. Jiří Krippner, jeho kaplani byli dpp. Frant. Příbyl, Josef Hudík, Richard Grimmel a Richard Tlapa. Jelikož bylo zapotřebí a peníze byly nashromážděny postavil se nový konvent pro sestry za \$74.000 r. 1951 a r. 1958 byla postavena nová škola a společenská síň za více nežli půl milionu i moderní fara. Všechny plány na tyto budovy vypracoval architekt Adrian Režný. Dnes osada je vybavená by sloužila do svého prvního století.

Z XXX. GENERÁLNÍ KONVENCE ČES. KAT. JEDNOTY JEŽ SE KONALA V NEW YORKU

Nejdůst. opat Daniel Kučera, O.S.B., zvolen čestným kaplanem a Msgr. Oldřich Koráb kaplanem Jednoty, pí. Anna Veverka předsedkyní.

Generální konvence České Katolické Jednoty konala se v New Yorku ve dnech 19.-22. června 1966 a společně se oslavilo stoleté jubileum spolku sv. Ludmily č. 2 v New Yorku, při osadě Panny Marie Ustavičné Pomoci, kde byl založen.

Sjezd byl zahájen bohoslužbami v kostele Panny Marie Ustavičné Pomoci na 61. ulici v New Yorku, jež konal dp. Josef Větrovec, C.Ss.R., s českým kázáním a zastupoval místo kaplana při tomto sjezdu po úmrtí dp. Arnošta Žižky, O.S.B. V úterý 21. června mše sv. byla sloužena v katedrále sv. Patrika za zemřelé úřednictvo, členy a členkyně jednoty.

Zprávy pro konvenci připravila a podala pí. Anna Veverka, tajemnice za období od poslední konvence. Zprávy o vedení a postupu Jednoty, jakož i finanční založení za poslední 4 léta,

podalo konvenci ředitelstvo a úřednice hlavní úřadovny jednoty.

Celkem vzato, Jednota si velmi dobře stojí finančně, neb sjezd odblasoval vyplatit dividendy 1. září všem řádným členům a členkyním. Dne 1. ledna 1967 budou vyplaceny další dividendy ve formě zaplacených pojistek.

Dále bude uvedena v platnost zvláštní úlevní tabulka pro členy 80 let stáří.

Volba úřednictva.

Jelikož dva z hlavních úředníků zemřeli během posledního roku, totiž dp. Arnošt Žižka, O.S.B., kaplan a Marie Králová, předsedkyně, bylo povinností tohoto sjezdu tato místa vyplnit volbou, což se také stalo. Kaplanem byl zvolen nejd. msgr. Oldřich Koráb, farář osady sv. Richarda v Clevelandu, jenž je členem této Jednoty od svého mládí a vždy bral na ni zájem. Čestným kaplanem byl zvolen nejd. opat Daniel Kučera, O.S.B. Předsedkyní byla zvolena Anna Veverka, bývalá tajemnice; Karel Hronek a Josef Kocáb zvoleni za místo předsedy; za tajemnici zvolena Elsie M. Filous, všichni z Clevelandu. Za pokladní Mildred R. Janda z Riverside, Illinois a následující ředitelstvo: Marie Tringl, St. Louis, Marie Koniček, Detroit, Marie Průša, Chicago, Marie Huckenstein, Pittsburgh a Františka Hejl, New York.

Předsedkyně jubilejního spolku sv. Ludmily, známá národní pracovnice Františka Hejl, společně se sestrou Albínou Kotouňovou a výbořem se výbořem postaraly o celý sjezd. Zařídily návštěvu do Spoj. národů a vyjížďku na převozní lodi i pohostinství.

Sjezd byl ukončen banketem v hotelu Roosevelt, při kterém byl bohatý program na oslavu stoletého založení spolku sv. Ludmily č. 2 v New Yorku.

Na pozvání pokladní, sestry Mildred R. Janda, příští sjezd bude se konat v Ciceru, Illinois za 4 roky.

ZE SJEZDU KATOLICKÉ JEDNOTY TEXASKÉ

XXIX. všeobecný sjezd Katolické Jednoty Texaské, konaný ve dnech 18., 19. a 20. července 1966 v Ennis, Tex., byl jedním z nejlepších sjezdů Jednoty.

V neděli večer spolek sv. Josefa čís. 35 KJT, za součinnosti celé osady, uspořádal krásný uvítací program v gymnasiu školy sv. Jana.

V pondělí ráno nejd. biskup Thomas K. Gorman z Dallas, obětoval společnou mši svatou u přítomnosti nejd. biskupa Jana L. Mořkovského z Houstonu a mnoha kněží. Kaplan Jednoty Msgr. Alois W. Neavadba přednesl krásné české kázání.

V 10:40 hod., předseda Jednoty ctp. I. C. Parma, zahájil XXIX. sjezd a Msgr. Neavadba přednesl modlitbu, a hned na to započalo sjezdové jednání.

Zvláštním v nynější době jest to, že všechno sjezdové jednání konalo se v české řeči, až na nějaké vysvětlivky v angličtině.

Sjezd navštívili oba nejdp. biskupové, mnoho kněží, jakož i zástupci různých našich českých Jednot a jini veřejní pracovníci, kteří všichni byli představeni a přednesli svá blahopřání.

V úterý dostavil se pan Stanley Wagner, ústřední tajemník Katolického Dělníka z New Prague, Minn.

Po celou dobu sjezdu převládal pravý bratrský duch, jednání bylo klidné a důstojné.

Osadníci v Ennis, všemožně se přičinili, aby pobyt delegátům co nejvíce zpříjemnili, zo což si zaslouží díky a uznání.

Úředníky Jednoty byli zvoleni: kaplan, Msgr. Alois W. Nesvadba z Wallis; předseda, ctp. J. C. Parma z Granger; místopředseda, p. Cyril Svrtek z West; tajemník, p. Amos Pavlík; pokladník p. E. S. Kovář, oba v úřadovně v La Grange; ředitelé, p. Charles Adamčík z Dallas, p. Felix Hybner ze Shiner, p. Jerry Sliva z Wallis, p. John A. Polanský z Caldwell a p. Ernest Špaček z Jouranton; právní rádce p. R. J. Bartosh z Taylor a vrchní lékař, Dr. Robert Wagner ze Shiner.

Příští sjezd se bude konat r. 1970 v San Antonio.

STAŘÍ ZASLOUŽILÍ KRAJANÉ ZEMŘELI FRANTIŠEK BÍLÝ, ŘEZBÁŘ V IOWÉ

Mladší bratr zesnulého Josefa Bílého († 23. května 1964) František, zemřel v nemocnici v Decorah, Iowa, 2. prosince 1965 v věku 81 let. Oba byli svobodní. Pocházeli z rodiny Jana Bílého, který se přistěhoval do okolí Spillville před 100 lety z Čech, kde oba bratři se narodili.

Rodiče i synové se věnovali farmaření. V zíně věnovali se pracem tesařským, ale více řezbářství, ve kterém značně vynikli ve výrobě vyřezávání hodin. Nejznámější jsou hodiny "Amerických pionýrů" a "Apoštolů", kteří každou hodinu vycházejí do kola a vracejí se. R. 1948-49 vyhotovili javorové hodiny jako housle, na jedné straně jsou vyřezané housle,

na druhé podoba Ant. Dvořáka. Celou řadu hodin vyhotovili ve velikosti výše člověka, některé jim vzali až 4 roky dohotovit. Vyřezali gotické katedrály s oblouky a cimbuřími a různými okrasami. Josef dělal náčrty a František vyřezával. Za mládí ve škole vyřezávali podoby na škamnech, které jim později byly darovány školou.

Mistr Antonín Dvořák r. 1893 trávil leto ve Spillville, zde skomponoval Symfonii Nového světa. Ročně na 40,000 návštěvníků přijde do Musea Bílých a Dvořákova by shledí toto české lidové umění. V odkaze městu Spillville bylo určeno, že celá škírka Bílých bratrů nesmí být nikdy rozdělena.

JOSEFINA HABART ZEMŘELA

Čestná předsedkyně K.J.Ž.T. Josefina Habartová zemřela dne 10. srpna 1966 v věku 80 let. Pohřeb se konal z kostela sv. Josefa v Bryan na taunější hřbitov. Slavné requie obětoval msgr. Alois J. Mořkovský a kázání přednesl biskup Jan L. Mořkovský, který ocenil její práci za jejího předsednictví 28 let vzorně vedené v duchu mariánském.

Její obětavost neznala mezí, od 22. věku svého věnovala se Jednotě jako delegátka a až jako předsedkyně odstoupila ve stáří 72 let. Celé půl století zasvětila K.J.Ž.T. Za jejího předsednictví od r. 1931-1959 Jednota zrostla na 16,000.

Byla narozena v Ždánicích na Moravě 3. března 1886, do Ameriky přijela r. 1891, rodina se usadila u Bryan. Provádala se r. 1905 za Jana Habarta. Syn Alois zemřel, na živu jsou Jan, Alois a Ludmila a schovanka Betty jimž poskytli vyššího vzdělání i v české řeči. Byla vyznamenána "Pro Ecclesia a Pontifice" Otcem Piem XII r. 1953, čímž byla celá Jednota poctěna.

Bylo to zrovna před 16 lety, kdy první předsedkyně a zakladatelka K.J.Ž.T. byla pochována (7. srpna 1950) v Yoakum, Texas, Marie Jurková, vetchá stařenka 89 letá. Rozená Maralíková ve Frenštátě na Moravě, přijela do Texasu jako chudobné děvče 19leté. Za rok

JULIUS ZEYER A TRAVLÝ MÍR

Ježto byl bytostně proniknut křesťanskými zásadami, nemůže nás překvapit, že horoval pro "věčný mír". Notář J. V. Řebík z Lišova vyzval r. 1899 jako člen mezinárodního mírového spolku Zeyera, aby se zúčastnil akce pro "věčný mír". Básník odpověděl na tuto výzvu mezi jiným toto: "Miluji mír a pokoje nade vše, nenávídím válku jako Vy a každý spravedlivý člověk — přál bych si válku velkou, která by vyčistila vzduch jako bouřka, rozbila na padrt' všechny okovy, tlačila do přirozených

mezí národy-hyeny. To poslední především, neboť pak teprve by bylo možno myslet na ten kýžený mír — a logika dějin k tomu povede a duch Boží v těch dějinách též. Duch Boží nemůže ovšem chtít válku a krve prolévání, ale lámání pout a vracení lidské důstojnosti těm, které šlape zpupnost a nenávisť do prachu už po staletí. O soud Boží volám, o spravedlnost volám, volají miliony a hlas ten dojde sluchu Božího! . . ." (25. února 1899)

J. Š.

prováděla se za Jana Jurka a farmářili 40 let u Yoakum.

Hrstka žen r. 1897 založila K.J.Ž.T., z nepatrných začátků povstala největší mašinecka Jednota. Co tu práce, starosti a obětavosti, byla ženou jakých málo, k ní se druží Pavlina Petrová, dcera a Matilda Kafková a j. Za tehdejší zdoluhavé dopravy muselo se jezdit s konikem, psalo se, burcovalo, seřad'ovalo se do šiku. Bez takové nežístné obětavosti nikdy by nebylo dnešní K.J.Ž.T. Marie Jurková byla předsedkyní 25 let v době rozhodné. Čest našim ženám.

TEXASKÝ NESTOR ALOIS J. KALLUS

V pozeňmaném věku 98 let Alois J. Kallus zemřel 21. května 1966. Tento poslední zakládající člen K.J.T. narodil se ve Frenštátě pod Radhoštěm na Moravě, r. 1880 dojel se strýcem Janem Parmou do Ameriky a usadil se u strýce Pastuška v Schulenburgu, další bratři Bohdán, Frank a Filip přijeli za ním. Na radu soudce Augusta Hajduška navštěvoval učitelskou školu, dostal certifikát a po 5 let vyučoval na venkovských školách v Amansville a na "Světélé" u Shiner. Prodělal velká sucha, kdy člověk i zvíře hrozně trpěli na texaských pláních.

Alois J. a Terezie (Migl) Kallus

Oženil se s Terezii Migl r. 1890 v kostele Panny Marie v Praze, Texas, oddal je dp. F. C. Žák. Při vyučování zařídil si lékárnu a později vykoupil obchod ve Wied r. 1895, kde prodělal životní zkušenosti, ale poctivý našinec skvěle obstál. Byl varhaníkem na St. Mary's. Jako zakládající člen K.J.T. bral vždy živý zájem v ni, byl zvolen vrchním místopředsedou 1911, ředitelnu 1917 a vrchním předsedou 1923, který úřad zastupoval do 1941, kdy se vzdal následkem slabého zraku.

K.J.T. má mu zač být vděčna zvláště v letech tísně 1930-36, kdy svojí rozšafností a klidným rozhledem uchránil všecek majetek tohoto spolku. Zasloužil se o naši národní věc, byl vzorným příkladem co katolíci, otec rodiny a

předseda velkého spolku K.J.T. Byl farmářem, obchodníkem, učitelem, poštmistrem, vědomým občanem, ale nade vše milým člověkem, vše to budilo mu úctu od svých i Američanů. Udělen mu byl čestný diplom Slov. ústavem při koleji sv. Prokopa r. 1963.

Byl otcem 13 dětí z nich je na živu 10, a měl 62 vnoučat, 110 pravnoučat a 12 prapraprnoučat, dvě vnučky jsou řeholnicemi a vnuk dp. Ant. Pešek.

Životopis Aloise J. Kalluse upravil msgr. Josef C. Kunc a byl vytištěn v Kalendáři Národ 1966.

ZEMŘELÍ JEDNATELÉ NAŠICH NOVIN FERDINAND GENZER

U věku 94 let zemřel Ferdinand Genzer, osadník sv. Martina, Mishak, Okla., kde dne 7. dubna 1966 byl pohřben na Bílou sobotu.

Dlouholetý jednatel Katolika narodil se ve Frenštátě na Moravě 20. září 1871, do Texasu se přistěhoval r. 1880 a odtud z Amansville do Oklahomy r. 1900, usadiv se na Mishaku 15 mil jihovýchodně od Oklahoma City. Zde založil s našinci Katol. Dělníka č. 104 r. 1906 a byl jeho předsedou 57 let do r. 1963. Na Mishaku postavili kostel sv. Martina, který byl posvěcen 11. list. 1909. Zanechává 4 syny a 4 dcery, 35 vnuků, 85 pravnuků a 2 prapraprnuky.

ALOIS MERGL

Chvalně známý český kovář jednatel Katolika Alois Mergl, člen K.D. č. 16 zemřel v Brainard, Nebraska 7. srpna 1966, byl pohřben z kostela Nejsv. Trojice na osadní hřbitov. Narodil se v Čechách r. 1892, přijel do Iowy r. 1912 a později do Brainard. Byl velmi činným v českém společenském životě a tajemníkem odvětví č. 16 K.D. až do smrti. Svou přízeň osvědčoval zastoupením jednateleství našich novin Katolika po mnoho let. Škoda odchodu takovýchto nežistných pracovníků.

FRANTIŠEK JOSEF DAVID

František J. David zemřel dne 23. května 1966 u věku 90 let, dlouholetý roznášej Národa (když byl denník), pohřben byl z kostela bl. Anežky Čes. na hřbitov sv. Vojtěcha. Narodil se v Popově v Čechách a do Chicaga přijel jako 30letý mladík. Zanechává dva syny Antonína a Eduarda, tři zemřeli Jeroným, Mildred a Louise, 15 vnoučat a 13 pravnoučat.

FRANTIŠEK J. VOŠTA

František J. Vošta dlouholetý jednatel Národa, Katolika a Vůdce zemřel dne 19. září 1966 a byl pohřben z kostela bl. Anežky na hřbitov sv. Vojtěcha. Narodil se r. 1897 v Chicagu, vychodil osadní školu a později navštěvoval kolej sv. Prokopa. Přináležel k osadě bl. Anežky Čes., kde byl velmi činným zvláště při spolku Nejsv. Jména a byl předsedou stráže u zemřelých. R.I.P.

DIAMANTOVÉ JUBILEUM KATOLICKÉHO DĚLNÍKA

Mezníkem se stala oslava 75-letého trvání Katolického Dělníka v Nové Praze, Minnesota dne 18. září 1966, kde nejdp. Jan L. Mořkovský, biskup-administrátor Galveston-Houstonu obětoval pontifikální mši svatou a promluvil ku shromážděným česky. Slavnostní kázání přednesl důstp. František Oborný, duchovní rádce na téma: "Čiňte všem dobře, ale zvláště domácím vřím."

Po službách Božích byl banket v osadní síni, byli zde zástupci z pěti státních rad: Minnesota, Iowy, Nebrasky, Sev. a Jižní Dakoty a z Texasu. Obřadníkem byl tajemník Stanislav Wagner, uvítací proslovy pronesli nejdp. msgr. Cyril Popelka, farář u sv. Václava v Nové Praze a starosta Nové Prahy Alfred Slavík. Hlavním řečníkem byl důstp. Stanislav Srnec, duchovní rádce ze semináře sv. Pavla v St. Paul, Minn., v níž konstatoval, že Katolický Dělník dnes má na 19,000 členstva v 16 státech a pojištěno na \$15,000,000.00 a založeno má na \$7,000,000.00 v pokladně. Jistě neočekávané rozvětvení od skromných začátků z r. 1891. K závěru navrhnul, aby tento mezník měl skvělou ozvěnu do budoucna, aby Katolický Dělník založil nějakou několikatisícovou nadaci při některém ústavu.

Psal se rok 1891 a bylo to v měsíci srpnu, kdy se sešel hodný počet katolických mužů v Nové Praze, v Minnesotě, aby se usnesl založit podporující jednotu. Rozhodnuto bylo, že musí být větší složení od členů by podpora byla vydatná. Ponecháno k uvážení a schůze odročena. Avšak zájem a nutnost rostly, proto katoličtí mužové svolali další schůzi v září hned po konvenci První Ústřední Jednoty, která se konala v St. Paul, Minn., od 6. do 8. září r. 1891 a tím byl položen základ ke Katolickému Dělníku. 23 mužů se upsalo co zakládající členi a zvolili si úřední výkonný výbor.

Výkonný výbor se sešel dne 11. září r. 1891 a usnesl se na jméně Katolický Dělník a za vzor si vzal stanovy Catholic Knights of America, dokud členové sami si nové stanovy nevypracují. Tabulku assessmentů si zřídili podle stáří členů a poplatek se stupňoval podle stáří.

První Výkonný výbor pozůstával z těchto členů: duchovní ředitel dp. Jan Rynda; předseda, Jan Vacek z Nové Prahy; místopředseda, Jan Kalina z Veselí; tajemník, Josef Hovorka z Nové Prahy; pokladník Jakub Steinbauer z Winona; důvěrníci: Jan Kovářik z Lexington, František Moudrý z Le Seur Center a Emanuel Povolný ze St. Paul.

Ve schůzi Výkonného výboru dne 5. prosince t. r., dp. Jan Rynda předložil vypracované stanovy pro Katolický Dělník, a výbor je přijal a podepsal.

Tyto stanovy byly vypracovány podle stanov jednoty Catholic Knights of America, jež

dp. Jan Rynda přeložil a bylo usneseno, aby jich bylo pořízeno 4,000 výtisků. Též duchovní rádce byl pověřen, aby načrtl vzor diplomu a ustavující listiny. Mzdy úředníkům výkonného výboru nesmí přesahovat to, co se vydá za tisk dipomů.

Patronem Katolického Dělníka byl zvolen sv. Josef. Inkorporace se úředně vykonala dne 22. prosince r. 1891 podle zákonů státu Minnesoty. Člásky inkorporace byly předloženy Departmentu na pojištění ve státu Minnesota 3. února r. 1892 a schválení odtud bylo dáno 18. února r. 1892, a od té doby se započalo úředně pojišťovat.

První konvence se konala v Nové Praze 22. listopadu r. 1892, podílelo se na ní 4 odvětví s počtem 114 členů; odvětví ve Veselí, Minn., dosud se nerozhodlo. Dp. Jan Rynda byl pověřen, aby se vhodné diplomy nechaly vytisknout v počtu 2,000. Nabídka od firmy U. S. Consol Engraving Co. ze St. Louis byla za \$135. Uvažováno o založení orgánu a dále jestli se Katolický Dělník má omezit na členství jen na severozápadu.

Druhá konvence se konala v Montgomery, Minn., 10. října r. 1894. Bylo 7 odvětví se 160 členy, měsíčně se přispívalo \$136.07. Bylo jednáno o odznaku K. D. a ponecháno dp. Ryndovi a Josefu Hovorkovi na vyřízení. Usneseno, aby se občas zasílaly zprávy do katolických novin "Katolik" a "Hlas". Volba úředníků potvrdila: důstp. Jan Rynda, duchovní rádce; Jan Vacek, předseda; Matouš Vacek, místopředseda; Josef Hovorka, tajemník; Josef Chalupský, pokladník; Dr. J. McKeon, lékař; C. C. Kolář, právní rádce.

Třetí konvence byla v St. Paul, Nebr., kde byl farářem důstp. Josef A. Chundelák. Jednota vzrostla na 27 odvětví s členstvím 429.

Bylo rozhodnuto přijímat členy na východ od státu Ohio a i na poledne ve státech Missouri a Kansas. Přítomni byli dp. Alois J. Klein a Jan Štěpán Brož z Nebrasky.

Čtvrtá konvence byla v Omaze u sv. Václava, za faráře dp. Jana Vránka, 11.-15. října 1898 u příležitosti Exposition Beyond the Mississippi. Zde se uvedla nová platební tabulka v platnost. Pokladna vykazovala \$10,572.74 čistého na ruce.

Pátá konvence byla v nejstarší katolické osadě Iowy ve Spillville, ve dnech 15.-19. ledna r. 1901. Byli tu zástupcové z Texasu Bohdan Kallus a F. J. Parma a sjelo se 29 kněží. Katolický Dělník vzrostl na 59 odvětví s 1,463 členy. 23 členů již zemřelo. V pokladně čistého bylo \$25,544.82.

Šestá konvence byla v Nové Praze, Minn., 20. ledna r. 1902. Zde se hlásilo, že počet členů je přes 2,000. Žádosti Anthony Matré z American Catholic Federation, Cincinnati, O., aby se katolické jednoty spojily jako federace ve Spoj. státech, ale svoji neodvislost pro dobro víry, si zachovaly, bylo odpovědně kladné. V době této konvence přišla bolestná

zpráva, že dp. František J. Hovorka, syn Josefa Hovorky, tajemníka, zemřel 23. ledna. Čistého kapitálu v pokladně bylo \$35,183.41.

Sedmá konvence se konala dne 17. ledna r. 1905 u sv. Jana ve Winona, Minn., kde byl farářem dp. K. Preis. Zde se dp. Jan Rynda poděkoval z duchovního ředitele Katolického Dělníka, neb byl zvolen čestným kaplanem Záp. České Katolické Jednoty; na jeho místo byl vyhlédnut dp. Jan Vlček, farář v Heun, Nebr., který založil první odvětví Katolického Dělníka v tomto státu.

Osmá konvence byla 15. ledna r. 1907 u sv. Václava v Iowa City, Ia.; farářem zde byl dp. Cibul. Jednota rostla, podle výkazu pokladníka, přibýlo 46 nových odvětví s 1,667 členy. V pokladně bylo čistého na ruce \$51,278.72. Mgr. Jan Vránek zde věnoval svou práci: "Na půdě americké", knížku svých básní, jejíž výtežek byl pro podporu českého sirotčince sv. Josefa, v Lisle, Ill. Oklahoma Territory byla zastoupena delegátem, mlynářem Janem Kroutilem z Yukon.

V r. 1907 se započalo s vydáváním orgánu Katolického Dělníka. V r. 1908 se tiskly stanovy co čtvrté vydání, 4,000 českých a 1,000 anglických.

Devátá konvence se konala 19. ledna r. 1909 u sv. Václava v LaCrosse, Wis.; farářem zde byl dp. Xaver Till. Jednota měla 11 státních rad, 112 odvětví s 3,729 členy. Její kapitál byl \$4,213,000.00.

Následovalo dalších 7 konvencí, v kterých se projednávaly různé záležitosti, avšak vystávala tu jedna, která se týkala více jednot a to bylo sloučení se k vzájemnému prospěchu. Západní Česká Katolická Jednota při své 11. konvenci r. 1924 rozhodla se toto předložit českým jednotám. Ujednáno, že se zástupci českých katolických jednot sejdou a to v Chicagu dne 8. června r. 1925.

Na této konferenci se podílely tyto Jednoty: Českokatolická I. Ústřední Jednota, Katolický Dělník, Západní Česká Katolická Jednota, Americká Katolická Jednota ve státu Wisconsin a Československá Římskokatolická Podporující Jednota v Ohio. Otázka solvence vystoupila. Která Jednota není 100% solventní, aby tak učinila do konce r. 1925, a ty které jsou, aby daly výkaz za posledních 5 let do 1. září, 1925. Dál se nejednalo.

Zástupci Katolického Dělníka a Západní České Katolické Jednoty se sešli 18. března r. 1928 v Omaze obledně sloučení; aktuár Václav Bláha dal své dobrozdání, že obě Jednoty jsou solventní a mohly by se spojit.

Sedmnáctá konvence konána 21. května r. 1929 v Omaze, uskutečnila sloučení se Západní Česko Katolickou Jednotou. Iowská státní pojišťující komise toto sloučení potvrdila 18. listopadu r. 1929 a minnesotská 22. listopadu r. 1929.

Československá Římsko-katolická Podporující Jednota v Ohio se hlásila během tohoto vy-

jednávání, bylo ji odpověděno, že nejdříve se musí dokončit sloučení s Západní Č. K. Jednotou, nežli se může jednat o jejím návrhu. Jakmile svou 100% solventnost předloží, bude se vyjednávat.

Česko-Katolická I. Ústřední Jednota v její konvenci v září r. 1929 uvažovala o sloučení.

Když Katolický Dělník měl XVIII. konvenci 20. května r. 1930 v Cedar Rapids, Ia., přišli z I. Ústřední Jednoty předseda Vincenc Kolda, tajemník Vladimír Peterěk a pokladník Jan Kešner a předložili svůj návrh. Katolický Dělník rozhodl, že jeho Výkonný výbor ustanoví zvláštní výbor, aby prostudoval záležitost sloučení. Na to zástupcové Ústřední Jednoty podali písemně, že když Katolický Dělník není připraven uvážít a skončit sloučení, oni odvolávají svou nabídku.

Devatenáctá konvence se konala 6. května r. 1933 během všeobecné hospodářské tísně. Záležitost o sloučení se neodporučovala vzhledem k finanční tísně.

Při dvacáté konvenci 26. května r. 1936 v St. Paul, Minn., byla nabídka Dcer Kolumbových o sloučení, což se později uskutečnilo.

Orgán Katolického Dělníka byl rozšířen při XXI. konvenci v Chicagu v květnu r. 1939 a ustanovení byli dva redaktori, dp. Václav Dostál pro českou část a dp. František Oborný pro anglickou. Po smrti dp. Dostála (3. červ. r. 1944) byl ustanoven dp. Karel Dvořák.

O zlatém jubileu Katolického Dělníka roku 1941 počet členů byl 11,821 a bylo pojištěno na \$7,953,249.00. Mimo již jmenovaných duchovních rádců dpp. Jana Ryndy a Jana Vlčka, sloužili též dp. Emil Polášek; monsignori: František Kopecký, Emanuel Bouška, Aug. Vojáček, František Hrubý a Václav C. Hradecký a nyní dp. František Oborný.

Za druhé světové války 1,200 mladíků z řad Katolického Dělníka sloužilo ve vojsku, 36 jich padlo. V korejské válce 1952-55 padlo 8.

KAPITÁN EMIL J. KAPOUN

Nejznámější za svou rekovnost byl vojenský kaplan dp. Emil Kapoun, syn Enose a Alžběty (Hájek) Kapounových, narozen 20. dubna 1916 v Plzni (Pilsen), Kansas, a pokřtěn msgrem. Janem Sklenářem, dlouholetým farářem. Dp. Kapoun byl vojenským kaplanem za II. světové války a za korejské zemřel v zajetí 23. května 1951 v Pyoktong, Korea. Za svou udatnost a neochvějnou věrnost vůči svým vojínům byl obdivován. V anglických novinách se mnoho o tom psalo a byla vydána kniha — Chaplain Kapoun, Patriot Priest of the Korean conflict, by Rev. Arthur Tonne, Dided Publishers, Emporia, Kansas.

Dp. Kapoun byl vyznamenán Bronzovou medailí a "Distinguished Service Cross" 18. srpna 1951, a "Legion of Merit" za jeho neochvějnou chrabrost mu byla udělena jako významání posmrtně 28. července 1954.

Odznaky a památný Kříž, který vojáci přinesli z Koreje, jsou umístěny v Chaplain Kapoun Memorial High School, Wichita, Kans.

POSVĚCENÍ NOVÉHO KOSTELA KRÁLOVNY POSVÁTNÉHO RŮŽENCE NA HOSTÝNĚ V TEXASU A OSLAVA ZALOŽENÍ TÉTO OSADY PŘED 110 LETY

V neděli 9. října 1966 byl na Hostýně v Texasu slavnostně posvěcen pátý kostel ke cti Panny Marie Královny posvátného růžence nejdř. Štěpánem A. Levenem, světícím biskupem ze San Antonio. Následovala koncelebrovaná mše svatá; s biskupem obětovali důst. Adolf Janda, rodák hostýnský, Eduard Jánský, Alois Goerz a Marian Swize u přítomnosti 23 kněží, 26 sester i velkého počtu osadníků a sousedních přátel. Rytíři Kolumbovi 4tého stupně konali čestnou stráž. Církevní slavnost zakončena zapěním: "Bože, chválime Tebe." Na to nastalo občanské pohostění 4,000 hostů v osadní síni.

Nejstarší český kostel v Texasu

Na svátek sv. Anny 26. července r. 1856, vyjeli první průkopníci amerického Hostýna v Texasu z Hamburku na plachtenci, jež dorazila 1. listopadu do Galvestonu a z tohoto přístavu jeli do Houstonu po menší lodi a odtud cestovali do Cat Spring, vzdáleného 35 mil od Hostýna, na vozech tažených pěti páry volů. Cesta trvala 6 dní.

Za 80 let po příjezdu těchto prvních průkopníků, stát Texas postavil pomník s nápisem: "The Oldest Czech Settlement in Texas was established at Hostyn when in November 1856 the families of Josef Janda, Alois Klimíček, Benjamin Klimíček, Valentin Kolibal, František Koza, František Marák arrived here from Czechoslovakia."

První kostelíček

Asi tři míle od nynějšího kostela byl postaven jednoduchý, z klád zbudovaný kostelíček. Neměl dveří, podobal se prostému zahradnímu domku a zasvěcen byl Nejsvětější Trojici na popud dp. J. Ansteda z Frelsburg, který dojížděl na vzdálenou misi. Pokud nebylo kostelíčka, mše svatá se sloužila v chudých domech, kde se více lidí sešlo.

Když přibýlo více přistěhovalců byl r. 1869 postaven druhý kostel v rozměrech 40 x 24 stopách a zasvěcen Královně posvátného růžence. Zvon na tento kostel byl přivezen z Columbus, 25 mil vzdáleného s párem volů na saních, což trvalo 4 dny. Těžko vypsát radost tehdejších osadníků, když se tento zvon rozezvučel krajinou.

Spolek založen — K. J. T.

Roku 1877 zásluhou Františka Lidiaka s Jindřichem Parmou založen byl První Českomoravský Podpůrný Spolek, který vznikl z divadelního spolku, který sehrával divadla, z

jehož výtežku se podporovala česká škola. Tento Podpůrný Spolek přistoupil k I. Ústřední Jednotě r. 1883.

Až do r. 1884 duchovní správce Hostýnští byli většinou polští kněží, ale tento rok přijel dp. Josef Fabián z Moravy z čehož byla velká radost. Kostel byl opatřen uměleckou křížovou cestou a na kůru byly postaveny varhany a několik dalších spolků bylo založeno. Bohužel 26. března r. 1886 dp. Fabián zemřel. Za farářování dp. Jana Wronského, Poláka, založen spolek svatých Cyrila a Metoděje, který se spolkem Moravan vystavěl spolkovou síň "Moravan" r. 1888. Téhož roku přikročeno k postavení většího kostela, jímž třetího, aby sloužil rozmáhající se osadě a dokončen byl již v říjnu, kdy biskup Jan A. Forest ze San Antonio, jej posvětil. Při svěcení bylo přítomno více spolků patřících k Ústřední Jednotě.

Po slavných službách Božích důst. Josef Chromčík promluvil k členům a doporučil, aby si v Texasu založili svou Katolickou Jednotu. Tehdy bylo v Texasu 15 katolických spolků. Schůze svolána na Bluff t. j. Hostýn, 24. a 25. března r. 1889. Rozhodnuto založit svou jednotu. Zakládající členů bylo 146. Zvolení byli: Josef Pšenčík, předsedou, Antonín Slíva místopředsedou, František C. Janda tajemníkem, Josef Bartoš účtením, Josefa Lečoka pokladníkem a dp. Jan Wronski kaplanem. Orgánem samostatné Katolické Jednoty Texaské zvolen "Hlas" v St. Louis.

První česká škola v U.S.A.

První česká škola byla založena na půdě americké r. 1868 a první učitelkou byla slečna Terezie Kubalová. Příbývajícím našincům bylo nutno pomýšlet na stavbu nové školy, k čemuž se přikročilo záhy r. 1874 a budova byla hotova pro vyučování toho roku na podzim. — Učitelem byl František Lidák a zážků bylo 40.

Farní budova se postavila r. 1876 a na to byl zde ustanoven stálý farář, důst. Felix Rogozinski a po něm důst. Eduard Brueklen. Němec z Elsasska, velice činný, takže za krátko se naučil tolik česky, že se lehce domluvil se svými farníky.

Požár — Jubileum

Velkou ranou byla osada na Hostýně zasažena r. 1907 neb kostel postavený r. 1888 shořel. S velkou obětavostí nový a to čtvrtý byl postaven již následujícího roku 1908, který sloužil až do r. 1966 na jehož místo se postavil větší a modernější.

Dvacetipětileté trvání Katolické Jednoty Texaské se oslavilo na Hostýně ve dnech 7.-9. července r. 1914. Slavnou mši svatou sloužil dp. Jakub V. Květoň, vdp. L. P. Netardus, duchovní ředitel Jednoty, kázal. Přítomní byli nejdř. arcibiskup Jan W. Shaw ze San Antonio, 16 kněží a mnoho lidí. Ze 7 spolků se 146 členy vzrostla Jednota na 50 spolků s 1,981 členy.

Od r. 1911 správu osady vedl důstp. Bedřich Neubert až do r. 1916 kdy v červnu ji převzal důstp. Josef Kopp. O tři roky později v srpnu byl farářem důstp. Method Hynek, ale postižený slepotou, zemřel v září r. 1920. Potom řízení osady převzal důstp. Alfons Raška. Jeho vystřídal důstp. Pavel Kašpar v červenci r. 1923 a setrval nejdéle, až do r. 1943. Za farářování tohoto houževnatého a vlasteneckého kněze Hostýn zažíval s našineckým Texasem mnoho nejkrásnějších slavností rázu církevního i vlasteneckého a rozmachem činností si podržel prvenství. Roku 1924 postavila se nová škola, kte-

Čtvrtý kostel Královny Posvátného Růžence, Hostýn, Texas, 1908-1966.

rou arcibiskup A. J. Drossaerts ze San Antonio posvětil v březnu následujícího roku. Téhož roku postavena jeskyně Panny Marie Lurdské a kaple Panny Marie Svatohorské za \$4,000. Arcibiskup Drossaerts je posvětil 7. října r. 1925 u přítomnosti 17 kněží a mnoha tisíc poutníků.

Roku 1929 byla postavena kaple ke cti svatého Václava na památku jeho Milenia a před kostelem žulové sousoší a též na hřbitově křížové sousoší, dar to rodiny Jana Kolka. Kaple sv. Antonína k uctění zakladatelů osady hostýnské byla postavena r. 1932 a rok na to třetí kaple Milostného Pražského Jezulátka.

Oslavy

Památnou zůstane návštěva Dr. Karla Kašpara, biskupa královéhradeckého na Hostýn ve dnech 4. a 5. července r. 1926 po mezinárodním Eucharistického kongresu v Chicagu. Jelikož toho roku Den neodvislosti z neděle byl přeložen na pondělí 5., slavnost ssv. Cyrilla a metoděje, na níž se na Hostýn sešlo na 25,000

lidí z velkých vzdáleností, aby byli přítomni u jeskyně Lurdské pontifikální mši svaté a kázání biskupa Kašpara. 21 kněží bylo přítomno. Hlahol zvonů radostně vítal lid a rány z hmoždífe houkaly. Velehradská píseň se rozléhala prostorným krajem nového Hostýna. Na hostinu a odpolední program se dostal guvernér James E. Ferguson, který promluvil k velkému davu a podotknul, že angličtí přistěhovalci přicházeli s puškou, ale vaši lidé se sekýrou v ruce, aby vymýtili lesy a s rukou na pluhu, aby vzdělávali půdu.

Památným rokem byl 1931 kdy od 3. do 6. července bylo slaveno dýmantové jubileum osady a spolu slet Katolického Sokola Zupy Hostýn. Ze šesti států sokolstvo se podílelo.

Slavnosti se zúčastnil arcibiskup Arthur J. Drossaerts, který sloužil polní pontifikální mši svatou a promluvu k velkému množství lidu; 18 kněží bylo přítomno. Chvalozpěvem církevní slavnost zakončena. Sokolské závody a udílení odměn vítězům předcházely zábavnímu programu národních tanců, Besedy a jině.

Živý obraz

Jubilejní slavnost příchodu a života v nové vlasti byla předvedena průvodem dějepisného přehledu uplynulých 75 let. Zahájen byl pěšky jdoucími průkopníky, za nimi jezdci na koních, pak se objevily saně tažené voly a koňmi, nejrůznější vozy a kočáry, poštovní vůz, dopravník a první auto — Ford a tehdejší bohatý Buick. Nad hlavami vznášelo se letadlo z Randolph Field. Účastníci byli v národních krojích, podle módy z let 60.-90tých. Zvony hlaholily, hřměly rány z hmoždířů a nesla se hudba dechových kapel. Tisíce lidu se tisnily, aby uviděli průvod.

Katolická Jednota Žen Texských konala na Hostýně svou XII. konvenci v červenci r. 1933.

Kněží rodáci z osady

Nezapomnutelná a ojedinělá událost se konala na Hostýně dne 18. května r. 1927, kdy první rodák důstp. Karel Kolek, OSB, syn Jana a Marie Kolkových byl vysvěcen na kněze arcibiskupem Arthurem J. Drossaertsem ze San Antonio u přítomnosti 31 kněží a velkého zástupu lidí. Svoje slavné prvotiny sloužil v kapli Panny Marie svatohostýnské u jeskyně Lurdské 23. května, jež bylo dostavetníkem mnoha tisíc lidí na Hostýně.

Další primice zde slavena byla důstp. Adolfem Jandou, synem Josefa a Ludmily Jandových 21. března 1939 u Svatohostýnské kaple. Slavnost započala velkým průvodem s 20 jezdci, množstvím družiček a spolků, přes 30 kněží a tisíce domácího i přespolečného lidu bylo přítomno.

Josef kardinál Beran na Hostýně

Zlatým písmem je zapsán den 18. dubna r. 1966, kdy Josef kardinál Beran, arcibiskup pražský a primas český, navštívil Hostýn a posvětil tam základní kámen k pátému kostelu nyní stojícímu, ke cti Panny Marie Krá-

lovně Růžencové. Zde je uvítal arcibiskup Robert E. Lucey ze San Antonio, jakožto vzácného, neohroženého hodnostáře Cirkve. Pan kardinál vesvém proslovu, jenž byl přenášen na radiu stanicí KULP po Texasu, zdůraznil, že Panna Maria byla milá Čechům a Čechové byli milí Panně Marii, což dosvědčuje jak Hostýn na Moravě, tak i Hostýn v Texasu.

Stavba pátého kostela ve větším rozměru byla umožněna darem osadníků Frank a Julie Kreischeových, kteří darovali osadě 344 akrů na Bluffu. Z oboho byla z velké části postavena katolická vyšší škola v Schulenburgu, dále část dána arcidiecési a část osadě Panny Marie Královny Růžencové na Hostýně. Nová budova stála \$105,000.

Že Hostýn je hledaným místem, dosvědčuje Pamětní kniha do níž r. 1938 zapsalo se 10,000 návštěvníků z různých částí Spojených států.

DIAMANTOVÉ JUBILEUM OSADY SV. CYRILA A METODĚJE V CHICAGU, ILL.

Sedmdesátipětileté trvání osady sv. Cyrila a Metoděje bylo oslaveno v sobotu dne 5. list. 1966 večer o 6. hod. koncelebrovanou mší svatou, již obětoval důst. Václav Čermák a kaplani, kteří sloužili v osadě: dpp. František Dila, Richard Tlapa, Pavel Marszalek, Ray Pacholski, Ray Kavaliauskas, Richard Grimmel a Leo Vančura, O.S.B. a kněží rodáci: dpp. Lukáš Ouska O.S.B., Richard Čálek a Cyril Němecek. Přítomem byl také nejdp. Jan P. Cody, arcibiskup chicagský.

Osada tato byla založena na podzim r. 1891 na 50. ul. a Hermitage Ave s povolením ndp. arcibiskupa Patrika A. Feehana. Započalo se stavbou kombinací budovy kostela dole a školy na hofejším poschodí a byla posvěcena 9. října 1892. Prvním učitelem školy byl Miloš Slunečko od 1892 do 1895, kdy převzal vyučování František B. Brom. Nová škola byla postavena r. 1896, kterou posvětil ndp. Nepomuk Jaeger OSB, opat kláštera sv. Prokopa 6. září téhož roku, kdy dvě sestry sv. Františka ujal se vyučování s p. Bromem. Prvním varhaníkem byl učitel Miloslav Slunečko a pak František Brom, jehož dcera Mildred R. Brom převzala varhanictví po otci a v tomto roce koná tento úkol již 53 let.

Základní kámen pro nový prostorný kostel, pro 1100 osob, byl položen 14. července 1912 a byl dohotoven a posvěcen 12. října 1913. S vnitřním zařízením i s varhanami stál \$65,000. Za svého rozkvětu měla osada 30 spolků příslušejících k různým jednotám.

Jedinečným v chicagské arcidiecési a nepochybně mezi všemi českými osadami ve Spoj. státech je, že tentýž farář, Msgr. Tomáš Bobal, který osadu založil, sloužil ji nepřetržitě od jejího založení po 62 let, až do své smrti 20. dubna 1953.

Po něm byli faráři dp. Vilém Plachetka, který postavil novou faru, zemřel 10. března 1957 a následoval dp. Valerian Rezek, který za rok po svém příchodu obnovil sakristii a část sanktuaria, jež bylo poškozeno ohněm, který vypukl na svátek sv. Josefa 1958, a zemřel náhle 13. listopadu 1964.

60. VÝROČÍ OSADY BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ V NEW BOHEMIA, VA.

Bylo to na svátek sv. Václava r. 1906, kdy nový kostelíček pro Čechy ze 3 okresů, Prince George, Dinwiddie a Chesterfield nedaleko Petersburgu, Va., se scházejících, byl posvěcen ke cti Nejsvětějšího Srdce Páně p. biskupem Augustinem Van de Vyverem z Richmond. Byl postaven neúnnavným prvním farářem důst. Janem Koníčkem a osadníky.

Dějiny Čechů ve Virginii zasahují do polovice 17. století, kdy známý krajan Augustin Herman (1650-60) narysoval mapu Marylandu a Virginie, začal mu byla dána odměna mánství o 20,000 akrů od Lorda Baltimore a je známo v dějinách co "BOHEMIA MANOR." Jeden vzorek mapy je v Britském muzeu v Londýně a druhý v Richmond, Va.

Teprve v druhé polovině 19. století, r. 1835 se sem stěhuje z Nebrasky po třileté neúrodě rodina Machátova a ještě jiní i ze států Sev. Dakoty, z New Yorku, z Ohio; i Volynští Češi se o Virginii dozvěděli z Jonášovy "Slavie", vydávané v Racine, Wis., a tak se pomalu zde usazovali, neb byly pozemky laciné. Vymýtlý se lesy a nasázely se buriškové ořechy (peanuts) a tabák, a to šlo na odbyt. Jižané je však nepřivítali příznivě, a ještě jim vše stěžovali i hleděli jejich snahy pokazit. Avšak naši lidé svou píli a dobrosrdečností si získali úctu a vážnost.

První čeští misionáři ve Virginii byli redemptoristé od sv. Václava v Baltimore, které sem pozval dp. O'Farrell z Petersburgu a také asi na jeho výzvu přišel sem dp. Alois Panoch, který se snažil rodiny roztroušené ve 3 okresích sjednotit, aby se mohl pro ně postavit kostel. Když toho nedosáhl, vzdal se a odešel. Byl to biskup Van de Vyver, jenž za své návštěvy v Belgii v Lovani ziskal dp. Jana Koníčka pro Virginii. Dne 8. října v neděli byla sloužena první mše svatá dp. J. Koníčkem ve škole na Jerusalem Plank Road za "českou obec a pokoj". Prozatím bydlel na faře v Petersburgu, zde zpovídal český lid, který přijel v sobotu na trh. Dne 15. ledna přišlo od biskupa svolení, aby se založila osada. Nastala horečná práce stavby, kněz denně docházel pěšky 6 mil po trati z Petersburgu do Nové Bohemie a pracoval s osadníky na stavbě. Do svátku sv. Václava bylo vše hotovo. Při svěcení kázal dp. Václav Melichar, redemptorista z Baltimore, nabádal lidi, aby neopustili svého kněze a jej podporovali.

Jak bylo ujednáno, hned se stavěl druhý ko-

stel pro krajany o něco vzdálenější, v Dinwiddie okresu ke cti sv. Jana Nepomuckého a slavnostně dne 16. května r. 1907 posvěcen biskupem Van de Vyverem; slavnostní kázání přednesl dp. Eduard Hornung, redemptorista z Baltimore. Roku 1908 se postavila malá síň v New Bohemia a ten rok dp. Koniček jel do Čech navštívit těžce nemocnou matku, která zemřela třetí den po jeho příjezdu. Navrátil se s mladší sestrou, jež mu sloužila za hospodyní.

Roku 1910 byl dp. Koniček povolán na misií v uhlodolech ve Virginii. Zde se nachladil, z toho se vyvinul zápal plic a následovaly součotiny. Léčil se a konal povinnosti na osadách až do konce r. 1910 pak se odebral na léčení do Ashville, N. C., ale vše bylo marné, vrátil se v prosinci r. 1911 a ujal se práce, kterou musel zanechat vyčerpan. Naposled sloužil mši svatou 11. února r. 1912 a skonal 12. července téhož roku s "Otčenášem" na rtech, zanechávaje svou sestru samotnou a opuštěnou. Zemřel v 33 letech. Na jeho skromném hrobě je nápis: "Zde odpočívá dp. Jan Koniček, první kněz této osady."

Přes rok od smrti dp. Konička, nebylo českého kněze až v říjnu 1913 ujal se dp. Leopold Štefl, kaplan u sv. Jana Nep. v New Yorku, osídlených kostelů ve Virginii. Nový život nastal mezi katolíky za jeho působení.

Hiad začátkem r. 1914 se postavila síň v Dinwiddie u sv. Jana, jež sloužila za školu pro vyučování náboženství a schůze. Založilo se odvětví Fondu Cyrilo-metodějského pro podporu vdov a sirotků ve staré vlasti za první světové války, které pak se změnilo v r. 1917 v odvětví Národního Svazu českých katolíků.

V Jarrat, 30 mil na jih od New Bohemia se usadilo více Slováků; postavil se kostel a dp. Štefl tam dojížděl; když později kostel shořel, místo zaniklo.

Okres Prince George měl asi 12 českých rodin, které jezdily do New Bohemia nebo do Dinwiddie, ale lid zde upsal dost na nový kostelíček, tak se počalo se stavbou na podzim r. 1924 a stavba dokončena 26. července roku. 1925 kostel byl posvěcen ke cti sv. Anny. Nyní byly 3 kostely a proto zvláštní povolení bylo dáno, aby dp. Štefl sloužil každou neděli tři mše svaté v jeho kostelích a to konal až do své smrti, dne 14. února, 1940, u věku 64 let.

Nový zděný kostel sv. Jana Nep. v Dinwiddie byl posvěcen 16. května 1921.

Dp. Štefl velkou neúnavnou prací za 27 let vykonal mnoho mezi Čechy a Slováky ve Virginii. Náhrobní nápis zní: "Nar. 15. list. r. 1876 v Bilsku v ČSR, zemř. 14. února r. 1940 český kněz dp. Leopold Štefl. Žil jsem někdy mezi Vámi, co duchovní otec Váš. Pomodlete se zde mne aspoň jeden Otče náš ..."

Osídlené osady byly bez faráře až p. biskup Petr J. Ireton požádal nejdp. opata Prokopa Neužila, OSB, který poslal tam dp. Štěpána Šrahulka, OSB, jenž 3. července, r. 1940 pře-

vzal duchovní správu o níž se blahodárně stará do dnešní doby.

V 40tých letech povstal nový rozkvět mezi osadníky ve Virginii, takže se započalo se stavbou nového zděného kostea v New Bohemia na jaře r. 1951 v ceně \$40,000, který byl slavnostně posvěcen 2. pros. téhož roku biskupem Petrem Iretonem z Richmond.

Po II. světové válce více rodin se usadilo v okolí sv. Anny v okresu Chesterfield a proto bylo nutno zvětšit kostel. Na radu biskupovu koupil se majetek u Colonial Heights. Se stavbou se započalo na jaře r. 1955 a kostel byl posvěcen 9. října téhož roku biskupem Iretonem. Dp. Štěpán Šrahulek, OSB, byl zde ustanoven farářem r. 1963. Tím se osada sv. Anny osamostatnila a v New Bohemia byl ustanoven dp. Vavřinec Procházka, OSB. Avšak po dvou letech dp. Procházka byl odvolán a osada vrácena diecesi. Na to dp. Šrahulek opět ustanoven farářem v New Bohemia s misií sv. Jana Nep. ve Ft. Fisher, Va.

Šedesátileté jubileum osady bylo zároveň oslaveno se svátkem sv. Václava dne 2. října r. 1966 slavnou mši svatou, slouženou dp. Štěpánem Šrahulkem, který též kázal. Zpěv řídil a na varhany hrál p. Eduard G. Hanzlík. Se zapěním chorálu sv. Václava zakončily se služby Boží. Všichni odebrali se do osadní síně na společný oběd. Přítomni byli i dřívější osadníci i jinonárodní katolíci. Po obědě rozpředla se společná zábava a české kapela řízená Františkem Vinšem, jehož zesnulý otec ji založil, obveselovala jak domácí, tak přespolní účastníky.

Bylo to 60 let pěkné práce ve prospěch českoslovanské katolické osady a ke cti a slávě Boží. Necht' Bůh odmění již zemřelé a živým dá sílu k zachování odkazu našich předků!

K DĚJINÁM ČESKÉHO TISKU V AMERICE

"Denní Hlasatel" dne 1. května 1966 — 75 let.

(Jubilejní číslo vyšlo dne 25. září 1966)

Jak Denní Hlasatel povstal je podáno jedním z jeho prvních vedoucích redaktorů a zakladatelů, jak toho vzpomínal Josef Neužil:

"Denní Hlasatel byl založen 1. května 1891 družinou mladých lidí: sazečů, tiskařů a jiných pracovníků od novin. Byli to zaměstnanci u chicagských listů Svornosti a Čechoslovana, ale vyšli na stávkou. Účelem stávky bylo vymoci si zlepšení pracovních poměrů. První dny se na založení nového listu nepomýšlelo, chtěli jsme jen vyhrát stávkou. Ale čím víc naděje na vítězství mizela, tím více rostlo rozhodnutí postavit se na vlastní nohy.

"Náš kádr asi třiceti lidí, kteří byli skutečnými zakladateli listu, zůstal však dlouho nedotčený. Jaký byl náš kapitál, jak se v obcho-

dě říká? Měli jsme odvahu, dobrou vůli a tolik naděje, že by se na nich mohly zámky stavět, nejen ty větrné. Nejstarší z nás mohl být 22 roky, většina ke dvacítce ještě ani nedospěla."

Tiskli nejdříve v české tiskárně R. Kernerova a v druhé české tiskárně J. Helebranta. První svou tiskárnu měli v domě p. Zajíčka na Center Ave. (nyní Racine) mezi 18. a 19. ul., ale vzrůst deníka a polotýdenníka přinutil k postavení prostorné budovy na 18. ul. u Ashland Ave. r. 1900, kde se list dosud nachází.

"JEDNOTA",

Oficiální orgán I. Katolické slovenské Jednoty ve Spoj. státech a Kanadě, byla založena dne 12. května 1891 důst. Štěpánem Furdekem, který ji redigoval. Byl farářem české osady Panny Marie Lurdské v Clevelandu, Ohio. Dnes má "Jednota" 40,000 odběratelů a kalendář Jednota 10,000. Loň slavila diamantové jubileum.

Půl roku před založením slovenských novin dp. Furdek založil v Clevelandu Jednotu, katolický spolek pro Slováky v Americe dne 4. září 1890. Dnes tento mužský spolek — Jednota — čítá na 100,000 členů.

PO 80 LETECH

TEXASKÁ "SVOBODA" ZAŠLA

O Vánocích 24. prosince 1965 tomu bylo 80 let, co začala v La Grange v Texasu vycházet "Svoboda", český texaský týdeník, který patří mezi tři nejstarší české časopisy, vycházející v zahraničí vůbec. S číslem ze dne 21. září 1966 přestala vycházet.

"Svoboda" byla přestěhována roku 1920 do El Campo, Texas, kde od roku 1955 vychází jako samostatná česká příloha tamního anglického týdeníku "El Campo News Leader" za redakce Sophie Hradecké (506 E. Jackson St., El Campo, Tex.)

"Svobodu" založil v Texasu český přistěhovalec August Hajdušek, "rodem Moravan a cítil se texaský Jižan a soudce — a hrdý na obě," jak o něm napsal historik české Ameriky, Tomáš Čapek.

Třetím nejstarším českým časopisem v zahraničí jsou "New Yorkské listy", které vycházejí nepřetržitě od 9. srpna 1886. — Tento časopis navazuje na tradici časopisu téhož jména, který začal v New Yorku vycházet už 25. června 1874. První "New Yorkské listy" však roku 1877 splynuly s "Dělnickými listy", které roku 1883 zanikly.

Helena Peerová:

Vánoční poselství

Do květů v oknech,
do květů mrazivých,
do tmy půlnoční
vlahý jižní vánek dých'
a hvězda vyšla zářivá,
jak jednou v roce chodívá
nahlédnout lidem do oken — —
Hvězda, co srdce blažívá
a zpěvem lásky
z dalekých věků
dnes zpívá ve člověku
a kouzlu mu krásný sen —
kolébku a Božské Dítě v ní . . .

Zde jenom člověk bdí a bdí
a kolébá ji srdce svého tlukotem
a hlasem tichým

i dětským jásotem
říká sladkou větu:
"Ty, Dítě, jež a znovu rodíš se,
přines lásku světu!"

* * *

Od moře k moři,
od hory k hoře,
od člověka k člověku,
od srdce k srdci,
od země k nebesům
láska ať hoří,
ať do vesmíru srší
ty třpyty hvězdy vánoční
a rozjasní tmu půlnoční!
Ať ve snu krásném,
ve snu hlubokém —
láskou stane se člověk Člověkem!

CTIHODNÝ SOUDCE FRANK H. BICEK,
soudce obvodního soudu (Circuit Court)
okresu Cook, státu Illinois.

Adresář českých katolických kněží v Americe

- Most Rev. John L. Mořkovský, S.T.D., biskup administrátor diecése Galveston-Houston.
1324 North Boulevard, Houston, Texas 77006.
- Most Rev. George Biskup, D.D., biskup diecése Des Moines, 180 - 37th St., Des Moines, Ia.
- Rt. Rev. Daniel Kučera, O.S.B., Ph.D., opat kláštera sv. Prokopa, Lisle, Ill.
- Rt. Rev. Msgr. Josef A. Valenta, apoštolský protonotář, East Bernard, Texas
- Rt. Rev. Msgr. Rud. G. Bandas, S.T.D. et M., člen koncilu pro university a semináře,
548 Lafond, St. Paul, Minn.
- Rt. Rev. Msgr. Fr. Bárta, papežský prelát, 5434 S. 22 St., Omaha 7, Neb.
- Rt. Rev. Msgr. James F. Čečka, 507 Hall Ave., St. Paul, Minnesota.
- Rt. Rev. Msgr. Ant. W. Čihák, papežský prelát, 510 16th Ave. E., Cedar Rapids, Iowa.
- Rt. Rev. Msgr. Alois B. Clupny, papež. prelát, Timken, Kansas.
- Rt. Rev. Msgr. Antonín F. Drozd, papež. prelát, New Braunfels, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Frant. Dvorník, S.T.D., Ph.D., Lit.D., papež. prelát, 1703 - 32nd St. N.W.,
Washington, D.C.
- Rt. Rev. Msgr. Josef Gregor, papežský prelát, 103 Maple Pl., Anamosa, Iowa.
- Rt. Rev. Msgr. W. Hradecký, papežský prelát, Britt, Iowa.
- Rt. Rev. Msgr. Eliáš A. Holub, V.F., papežský prelát, Calder Rd., Beaumont, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. Josef C. Kalíšek, papežský prelát, Kellnersville, Wisconsin.
- Rt. Rev. Msgr. F. J. Kasper, 3210 Lexington Blvd., Corpus Christi, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Fr. Kopecký, papežský prelát, Dwight, Neb.
- Rt. Rev. Msgr. Oldřich J. Koráb, papež. prelát, North Olmsted, Ohio.
- Rt. Rev. Msgr. Martin Křížka, papežský prelát, 2651 S. Central Park Ave., Chicago 23, Ill.
- Rt. Rev. Msgr. Petr Lekavý, papež. prelát, Warsaw (P.O. Minto), No. Dak.
- Rt. Rev. Msgr. Albert Maneth, papež. prelát, 210 St. Ann St., San Antonio, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Oldřich A. Mazanec, papežský prelát, Solon, Ohio.
- Rt. Rev. Msgr. Ernest Michálka, 5950 Kelly Dr., Beaumont, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. Vincenc Mičola, papežský prelát, 4000 York St., Wichita Falls, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. Viktor Mlejnek, papežský prelát, 849 8th St., David City, Nebr.
- Rt. Rev. Msgr. Alois J. Mořkovský, V.F., Sacred Heart Church, Hallettsville, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. A. W. Nesvadba, papež. prelát, Wallis, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. Julius A. Petrů, V.F., papežský prelát, El Campo, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. V. J. Pleclty, papež. prelát, 1333 S. 13 St., LaCrosse, Wis.
- Rt. Rev. Msgr. Cyril Popelka, papež. prelát, New Prague, Minnesota.
- Rt. Rev. Msgr. Vilém Řežábek, papež. prelát, Prague, Nebraska.
- Rt. Rev. Msgr. Karel Šmíd, papežský prelát, P.O. Box 1408, Garland, Texas.
- Rt. Rev. Václav Staněk, papež. prelát, 2953 S. Lowe Ave., Chicago, Ill.
- Rt. Rev. Msgr. František Tony, papežský prelát, 2414 S. 61st Ave., Cicero, Ill.
- Rt. Rev. Msgr. Václav I. Tuček, papež. prelát, Ennis, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. T. J. Valenta, papež. prelát, Bryan, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. Raymond Vonesh, Our Lady of the Lake Seminary, Mundelein, Illinois.
- Rt. Rev. Msgr. Al. A. Žižkovský, S.T.D., St. Joseph Hospital, St. Paul, Minn.
- Rt. Rev. Msgr. Jiří Žižkovský, S.T.D., L.S.S., papež. prelát, 51 W. 9th St., St. Paul, Minn.
- Very Rev. Msgr. Engelbert Bartoš, papežský komoří, Box 707, Mathis, Texas.
- Very Rev. Msgr. Edmer J. Kolka, papež. komoří, Denver, Colorado.
- Very Rev. Msgr. Josef C. Kunc, papežský komoří, East Bernard, Texas.
- Very Rev. Msgr. Eduard Matocha, papežský komoří, Austin, Texas.
- Very Rev. Msgr. Richard P. Moudrý, 3003 N. Snelling Ave., St. Paul 2, Minn.
- Very Rev. Msgr. Gilbert Pekař, 11730 Denise Dr., Houston, Texas.
- Very Rev. Msgr. Jeroným Tydlačka, papež. komoří, 1416 George St., Rosenberg, Texas.

Adamec Josef, C.S.S.R., 211 Ashland Ave., Baltimore, Md.
 Adamský Raymond, Grafton, Wis.
 Anděl Jan J., 3395 E. 53 St., Cleveland, O.
 Anders Arnold, 120 Arcadia Pl., San Antonio 9, Texas.
 Anton Alex, Ladysmith, Wis.
 Ardolf Eduard, Winsted, Minn.
 Badura Joseph, D. D., 5 Tyler St., Buffalo, N. Y.
 Barta Václav, Loras College, Dubuque, Ia.
 Bartek Donald J., Bancroft, Nebr.
 Bártek Václav, Omaha, Nebr.
 Bartek Vilém, 4320 Fort St., Omaha, Nebr.
 Bartoš Jos., Newton, Kans.
 Bastýř Robert, 51 W. 9th, St. Paul, Minn.
 Bauer Benedict, O.S.B., Haugen, Wis.
 Bečka Fred, M.M., Hong Kong, China.
 Benda František, 2310 1st Ave. N.E., Cedar Rapids, Iowa.
 Benda John J., U.S. Air Force.
 Beneš Fr., Petit Seminaire, Nicolet, Que., Canada.
 Beller Bedřich, O.S.B., St. Joan of Arc, Lisle, Ill.
 Beneš Antonín, 2953 S. Lowe Ave., Chicago, Ill.
 Beníšek William J., 7367 York Rd., Cleveland, Ohio.
 Beno Joseph J., 721 Chemeketa St., Salem, Oregon.
 Beránek Václav, Wilber, Nebr.
 Bezdiček Valerian, Box 458, Red Lodge, Mont.
 Bílý Edmund J., Box 97, Nada, Texas.
 Bílý Edward F., Box 395, Blessing, Texas.
 Bílý John C., Weimar, Texas.
 Bílý Lambert, 223 E. Summit, San Antonio 12, Tex.
 Bílý Václav, Sweet Home, Texas.
 Blaško Ondřej, 821 N. Wheeling St., Toledo, O.
 Blecha Karel A., 910 Wilson Ave., Menomonie, Wis.
 Bonhard Geo., West, Texas.
 Botík William A., 609 S. Parish, Ennis, Texas.
 Botík P., P.O. Box 749, Grand Prairie, Tex.
 Brakora Antonín G., 2254 Nedra Ave., Flint, Mich.
 Březík Leon A., C.S.B., 4500 Memorial Drive, Houston, Texas.
 Březík, veledůstp. Victor, C.S.B., 3812 Montrose Blvd., Houston 6, Texas.
 Březovský Eusebius, O.F.M., R. 1, Bayfield, Wis.
 Brydl Ladislav, New Hradec, N. D.
 Bureš Vít, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Čádek Fr. W., 8521 So. Marshfield, Chicago, Ill.
 Čálek Richard, 1818 S. Paulina St., Chicago, Ill.
 Cenefeldt Vác., 1280 Emilie St., Green Bay, Wis.
 Cepiecha Christian, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Čelůstka J., C.S.S.R., P.O. Box 3624 Sta. B., Winnipeg 4, Man., Canada.
 Čermák Václav, 5009 S. Hermitage Ave., Chicago, Ill.
 Černák Ludvík, O.S.B., 1428 S. Wesley Ave., Berwyn, Ill.
 Černík Beda, O.S.B., 6930 W. Touhy, Niles, Ill.
 Černocho Gerard, El Campo, Texas.
 Černý Jiří, 2414 S. 61st Ave., Cicero, Ill.
 Cherf Jan, Very Rev. O.S.B., M.A., Ph.D., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Chládek Melchior, SS.Cist., 3689 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.
 Chochula Josef, C.S.S.R., 2111 Ashland Ave., Baltimore, Md.
 Chleborad Gerald, 2105 Capitol Ave., Cheyenne, Wyo.
 Čihák Jan Petr, Spillville, Ia.
 Cikrit Method F., Immaculate Heart Seminary, San Diego, Cal.
 Cipra Alan, 3395 E. 53rd St., Cleveland, O.
 Crkva Odilo, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Daniel John S., 915 E. Oliver St., Owosso, Mich.
 Dlouhý Maurus, O.S.B., J.C.D., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Dobihal Robert, Lonsdale, Minn.
 Dobrý Jeroným, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Dokupil Eduard, 2109 E. 2nd St., Austin, Texas.
 Doléš Raj., O.F.M., Para Brazil, S.A.
 Doležal Adolf, Reedsville, Wis. 54230.
 Doskočil Jiří, West, Texas.
 Dostál F.A., S.J., 4605 W. Broadway, Montreal 28, Que., Canada.
 Drapela Victor, St. Michael Hosp., Grand Forks, N. D.
 Drozd Henry, S.T.D., 3508 Maurice St., Ft. Worth, Texas.
 Duchek Josef, C.S.S.R., kaplan, U.S. Army.
 Duda Norbert, Professor and College Ave., Cleveland, Ohio.
 Dudek Antonín, vojenský kaplan (Chicago).
 Dudek Ladislav, Miller, S. Dak.
 Dvořák Gerald, O.F.M., 3644 Rocky River, Cleveland 11, Ohio.
 Dvorník, Dr. František, 1703 Thirty-second Str., Washington, D. C.
 Ekhaml O., Weston, Nebr.
 Esterka Peter, Box 218, Karnes City, Texas.
 Fencel Leonard, S.J., Porcupine, S. Dak.
 Fejt Václav, S.J., Ph.D., 4605 W. Broadway, Montreal 28, Que., Canada.
 Fiala Jan L., 12600 Pearl Rd., Cleveland, O.
 Ficenec Leonard, Tarnov, Nebraska.
 Filas Fr. L., S.J., 6525 Sheridan Rd., Chicago, Ill.
 First F., Freeport, Minn.
 Flíček Frant. R., Auburn, Nebr.
 Foltyn Emilian, West, Texas.
 Frana Clarence, Little Turkey, Iowa.
 Gaborik P.L., S.J., St. Anthony Church, Chatham, Ont., Canada.
 Gajda Antonín, P.O. Box 18, Valley View, Texas.
 Gaydoš Robert M., C.S.S.R., St. Leo Rectory, 240 N. Main St., Versailles, Kentucky.
 Gerlich Emil J., 1105 Main Ave., Brownwood, Texas.
 Hain Raymond, S.T.D., Lincoln, Nebr.
 Hájek Stanislav, Protivin, Iowa.
 Halata Vilém, 304 Church St., El Campo, Texas.
 Haluška Karel A., St. Charles Seminary, Columbus, Ohio.
 Hamala Jos. V., Box 2036, Vanderbilt, Texas.
 Hanáček Jan, Box 68, Shiner, Tex.
 Harvanek R. F., S.J., 509 N. Oak, Oak Park, Ill.
 Haškovec Karel, 2161 Green Hill Cir., Ft. Worth, Tex.
 Havlík Tomáš, O.S.B., Benedictine Military, Savannah, Ga.
 Havlík Bernard, Tonkawa, Okla.
 Herbek Adrian F., David City, Nebr.
 Herda Conrad, O.S.B., Clarksville, Ark.
 Herda Matouš, O.S.B., 1641 S. Allport St., Chicago, Illinois.
 Herides Florian, O.S.B., SS. Peter & Paul Church, Moquah, Wis.
 Heřman Viktor, Schuyler, Nebr.
 Hertvík Gilbert, O.M.C., 4234 N. 50th, Milwaukee, Wis.
 Hlaváč Václav, C.S.S.R., Dalton, Ga.
 Hlaváček Josef, 3327 Lawton, Detroit, 8, Mich.
 Hodík Rudolf J., Casco, Wisconsin.
 Hodouš Eduard, S.J., McNichols Rd. at Livernois, Detroit, Mich.
 Hoffmann Rudolph C., Box 188, Runge, Texas.
 Holub Benjamin, Sealy, (Negoskv. Početl), Texas.
 Holup Roger, O.S.B., 51 W. 9th St., St. Paul, Minn.
 Horáček Mark, P.O. Box 153, Deville, La. 71328.
 Horák Martin, O.S.B., S.T.L., Cedarburg, Wis.
 Horák Jiří, S.J., Regis College, 3425 Bayview Ave., Willowdale, Ont., Canada.
 Horn Augustin, O.S.B., St. Gregory Abbey, Shawnee, Oklahoma.
 Hotový Dennis M., 1306 23rd St., Anshurn, Neb. 68305.
 Hrdlička Adolf, O. S. B., St. Procopius Abbey, Lisle, Illinois.
 Hrdlička Jos., C.S.S.R., 173 E. 3rd St., New York.
 Hrdlička Edward, Fenton, Missouri.
 Hrdlička Lambert, 5076 Durant Ave., St. Louis, Mo.
 Hrubý Bohumil, Box 98, Penelope, Texas.
 Hruska Egan, 521 Custer Ave., Billings, Mont.

Hubert Henry, Neva (Deerbrook), Wis.
Hudík Josef J., Harvey, Ill.
Hybner Josef, 102 S. Audubon Dr., San Antonio, Texas.
Hynouš Mat., O.P., 2670 Asbury St., Dubuque, Ia.
Jakubek Eugene, S.J., Milwaukee, Wis.
Janáček Balt., 125 W. Whittier, San Antonio, Tex.
Janák Hubert, Schulenburg, Texas
Janda Adolf, 3107 N. St. Mary's St., San Antonio, Texas.
Janda Jaroslav, St. Wenceslaus, 406 Gladstone, Toronto 4, Ont.
Janíček Bohuslav, S.J., 4605 W. Broadway, Montreal 28, Que., Canada.
Janin Karel, O.P., 5375 Av. N. D., De Grace, Montreal P.O., Canada.
Jánský, Eduard, Inez, Texas.
Janský Fr., S.J., 3700 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.
Janysek Theodor T., Box 158, Falls City, Texas.
Jaroš Josef, 5153 Summit St., Toledo, Ohio.
Jelínek Jan P., S.J., c/o Creighton University, 25th & California St., Omaha 2, Nebraska.
Jendrušák W., O.S.B., Pineville, La.
Jiáček V. J., 398 Superior St., St. Paul 2, Minn.
Jiřík Karel, 419 - 21st Ave. So., Minneapolis, Minn.
Johánek Jan, St. Joseph Church, Montpelier, Luxembourg R. 3 P. O., Wis.
Jurica Edmund, O.S.B., Ph. D., St. Procopius Abbey, Lisle, Illinois.
Jurica Hilár, O.S.B., Ph. D., St. Procopius Abbey, Lisle, Illinois.
Kabát Cyril, 735 Deleglise St., Antigo, Wis.
Kačíř Dismas, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
Kalina Francis, Box 398, Boerne, Texas.
Kallus Alfred, Lampasas, Texas.
Kapaun Neal, Westhope, N. Dak.
Kapoun Robert, Montgomery, Minn.
Kárník Jiří, Protivin, Ia.
Kašný Alkvin, O.S.B., Lisle, Ill.
Kersch Rudolph, Stangelville, Denmark, Wis.
Jiřík Karel, 398 Superior St., St. Paul, Minn.
Klarič Jiří, kaplan, U.S. Army.
Klarič Václav, Troy, Mo.
Klepač Adrian, St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
Klimek Eduard, Independence, Wis.
Klimíček Lad., Sealv, Tex.
Klinkáček Fr., D.D., New Waverly, Tex.
Knotek Jan T., Woodhull, R. 1, Eldorado, Wis.
Knotek Václav, M.M., na Formose.
Kočárník Václav, 2617 So. 31. St., Omaha 5, Nebr.
Kocour Robert, 2007 Arkansas Ave., Wichita, Kans.
Kolanda Jiří A., 4944 So. Swift, Cudahy, Wis.
Kolář Fr., Hostén Hill, Fayetteville, Texas.
Kolář Basil, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
Kolář Václav, C. SS R., 2111 Ashland Ave., Baltimore, Md.
Kolář Tomáš, St. Thos Acad., St. Paul, Minn.
Kolek Karel, O.S.B., 1637 S. Allport St., Chicago, Ill.
Koniček Pavel, 18071 Oakfield, Detroit, Mich.
Kopecký Josef, 879 Progress St., Pittsburgh, Pa.
Korn Method, O.S.B., Mount Angel Abbey, Mount Angel, Oregon.
Kotek Dominik, O.S.B., 1641 Allport St., Chicago 8, Ill.
Kouba Karel, 2651 So. Central Park Ave., Chicago 23, Ill.
Kouba Hilár, S.D.S., Waukesha, Wis.
Kovalík Jiří, LeCenter, Minn.
Kovanda František, S.J., 4605 W. Broadway, Montreal 28, Que., Canada.
Kovář Václav, Howells, Nebraska.
Kozák Václav P., 1419 W. Scott St., Milwaukee 4, Wisconsin.
Kozlovský Tomáš, C.S.S.R., 2111 Ashland Ave., Baltimore, Md.
Krejčí Albert, Newcastle, Nebr.
Krejčí Jan, Bellevue, Nebr.
Krmela Victor, Pratt, Kans.
Krieger Štěpán, S. J., Regis College, Denver, Colo.
Kříte George, Wales, N. Dak.
Krippner Jiří, 7408 S. Albany Ave., Chicago 23, Illinois.
Křivánek Alois, Vanguard, Sask., Canada.
Kroupa Jiří, O.S.F.S., Lewiston, N. Y.
Krupa Štěpán, C.S.S.R., 2111 Ashland ave., Baltimore, Md.
Kubeš Klement, Clarkson, Nebr.
Kučera Edward, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
Kučera Jindřich, Sepulveda, Calif.
Kučera Jiří, 906 N. Western Ave., Chicago, Ill.
Kučera Karel, St. Anthony's Hospital, O'Neill, Neb.
Kučera Mat., O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
Kučera Pavel, O.S.B., Tacoma, Washington.
Kučera Štěpán, Fort Atkinson, Iowa.
Kukrál Jan Ev., 722 3rd St., Texas City, Texas.
Kuncí Jos. M., 1870 Randolph, St. Paul, Minn.
Kurfátko Godfrey F., Sweet Home, Texas.
Kuryvial Jiří, O.M.I., Lincoln, Ill.
Kuška Jiří, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
Kvasnica Filip, C.S.S.R., 3014 N. 45th St., Omaha 4, Nebr.
Laketek Gilbert, O.S.B., Tabor, S. Dak.
Laketek Viktor, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
Lana František, Protivin, Iowa.
Lang Jan Nep., S.J., 4605 W. Broadway, Montreal 28, Que., Canada.
Lažek Eliáš K., Drawer 429, Wallis, Texas.
Leiblinger Frant., Deweese, Nebraska.
Lenc Leonard, Bensonville, Ill.
Lenach Fr. I., Buffalo, Iowa.
LesCanec John H., Nebraska City, Nebraska.
Leštinský František, Hillsboro, Wis.
Liederbach Clarence, Rittman, Ohio.
Liška Robert, S.J., Victory Parkway and Dana Ave., Cincinnati, Ohio.
Lhotá Brian, O.F.M., Very Rev., Alleghany, N. Y.
Lukáš Jos., Fairview, Alberta, Canada.
Lužnický Jiří, O.S.M., Hillside, Ill.
Mažek Jos. J., 1411 Green St., Racine, Wis.
Mach Gerard, O.S.B., Formosa.
Macháček Aleš, O.S.B., S.T.D., 1637 S. Allport St., Chicago, Ill.
Machovec Frant., 2505 S. 17th, Lincoln, Nebr.
Malik Jan E., Holy Cross Sem., La Crosse, Wis.
Maník Josef, Scappoose, Oregon.
Mašin Fr., 47 E State St., Akron, Ohio.
Mastný Robert, O.S.B., 1428 S Wesley Avenue, Berwyn, Illinois.
Matocha John L., Box 447, Yoakum, Texas.
Matoušek Raymond, 17325 Libby Rd., Maple Heights, Ohio.
Mattas Ludvík, Concordia, Kansas.
Matula, L. J., 2514 W. Commerce, San Antonio, Tex.
Matula Antonín, Panna Maria, Texas.
Mazalka Josef J., Yukon, Okla.
Maxa Edward J., 1443 S. Keeler Ave., Chicago, Ill.
Míček Jos., 4320 Fort St., Omaha, Nebr.
Míček Adam, S.T.D., 2500 N. Tyler, Little Rock, Arkansas.
Michálicka Václav, O.S.B., J.C.D., 1641 S. Allport St., Chicago 8, Ill.
Michálicka Jan, Box 1328, Ponca City, Okla.
Michálicka Karel, Taylor, Texas.
Michálicka Arthur, Box 509, Taylor, Texas.
Mikulík Kenneth, 11730 Denise Dr., Houston, Tex.
Miller Frank, Frenštát, P.O. Caldwell, Texas.
Mlota James C., 714 N. Adams St., Mason City, Ia.
Mizera Petr, O.S.B., S.T.D., Lisle, Ill.
Minařík Alois H., Mater Christi Church, North Riverside, Illinois.
Minařík Fr. T., 1415 N. Park Ave., Chicago, Ill.

Mlýnský Damian, Chatham, Ont., Can.
 Mošovský Václav, Daystown, O.
 Mošovský Karel, Avon Lake, O.
 Němec Ludvík, Ph.D., 3813 Spring Garden St., Philadelphia, Pa.
 Němeček Milan, 2414 S. 61st Ave., Cicero, Ill.
 Nesvada Alois W., P.O. Box 429, Wallis, Texas.
 Neužil Eduard, 618 E. Davenport St., Iowa City, Iowa.
 Nouza František, O.P., Vallejo, Calif.
 Novák Frant., C.S.S.R., Liguori, Mo.
 Novák Henry, C.S.S.R., 1633 Cleveland Ave., Chicago 14, Ill. — 5520 Richmond Road, Bellaire, Tex.
 Novák Komas, Rockford, Ill.
 Novák James, Maple Park, Ill.
 Novák Norbert, O.S.B., St. Benedict, Oregon.
 Novotný Vincent, O.S.B., Phillips, Wis.
 Novotný Leonard, Fredonia, Wis.
 Oborný Fr. J., Dodge, Nebraska.
 Oborný Karel J., Verdigris, Nebraska.
 Oborný Pavel, St. Ann, Wichita, Kans.
 Okružník Theophilus, O.M.I., Box 688, Edinburg, Texas.
 Olšovský Geo. J., P.O. Box 1122, Port Arthur, Tex.
 Ouska Lukáš, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Pacht Raymond, Concordia, Kans.
 Pakosta Fabian, O.S.B., St. Joan of Arc, Lisle, Ill.
 Parkoš Jan, 1735 Kennard St., St. Paul, Minn.
 Pastorak Jan B., Plasi, R. D. 2, Prague, Nebr.
 Paukert Fr., Good Counsel Academy, Mankato, Minnesota.
 Pavelka Alois, Crosby, Texas.
 Pavlík Václav, St. Louis, Mo.
 Pavlík James, 1625 S. 11th St., St. Louis, Mo.
 Pavlu M., Rockglen, Sask., Canada.
 Pechal Václav, P.O. Box 79, Abbott, Tex.
 Pekář Glibert F., Box 19261, Houston, Texas.
 Pelikán Adolf, S.J., 6657 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif.
 Petránek Karel, Crystal Falls, Mich.
 Petřík Pavel, O.S.B., Lisle, Ill.
 Petrů Augustin, O.M.I., 2405 Navigation Blvd., Houston 3, Texas.
 Petrů Stan., Box 218, Karnes City, Texas.
 Petrů Václav, Box 6280, Corpus Christi, Tex.
 Petrů Fr. S.J., St. Mary's, Kansas.
 Petrus Rehoř, Seward, Nebr.
 Piltra Štěpán, O.C.S.O., Trappist, Kentucky.
 Plavčan Pavel, Fleet & E. 50th St., Cleveland, O.
 Pleskač Myron J., Catholic University of America, Washington, D.C.
 Pluháček Antonín, Heun, P.O. Clarkson, Nebraska.
 Pohl Daniel J., Cheney, Neb.
 Pokorný František, 2414 S. 61st Ave., Cicero, Ill. 60650
 Pokorný Jeroným, St. Benedict Abbey, Atchison, Kansas.
 Polc Jaroslav V., Nepomucenum, Rome, Italy.
 Polyak Ondřej, C.S.S.R., 2111 Ashland Ave., Baltimore, Md.
 Popelka J., S.J., Wikwemikong, Manitolin Isl., Ont.
 Potkovský Benno, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Pouček Maurus, O.S.B., St. Procopius Priory, 1641 S. Allport St., Chicago, Ill. 60608.
 Prachaf, Jan, Brainard, Neb.
 Pucelik Tomáš, Wahoo, Nebr.
 Příbyl Adolf, Dickinson, N. Dak.
 Příbyl Klement, Stillwater, Okla.
 Příbyl František, 916 N. Western Ave., Chicago, Ill.
 Procházka Vavřinec, O.S.B., Dante, S. Dak.
 Prokeš František, S.J., 2410 California St., Omaha, Nebraska.
 Prokeš Vojtěch, 1625 — 11th St., St. Louis, Mo.
 Pšencík Jindřich, Hallettsville, Texas.
 Ptáček Jan, Monticello, Ia.
 Ptáček Benedict F., Le Roy, N. Y.
 Ptáček Maurice, Junction City, Kans.
 Racek Josef, Barrachois, P. Q., Canada.
 Rachunek Hy., East Bernard, Tex.
 Rada Karel, St. Mary's Church, Sutton, Nebr.
 Radej Ed., 1121 N. 14th, Manitowoc, Wis.
 Remes Václav A., 1728 Conway St., St. Paul, Minn.
 Rezek David, M.M., Mindanao, P. I.
 Rezníček Alois, R. 1, Box 23, Rayne, Louisiana.
 Rezníček Emilian, O.S.B., Scribner, Neb.
 Rezníček Emil, O.S.B., Conception, Mo.
 Rolf Henry O., Weimar, Tex.
 Roh Rajmund V., RD 3, David City, Nebr.
 Roh Robert A., St. Joseph's Church, Beatrice, Neb.
 Roth Jan, Pisek, N. Dak.
 Rumpík Eduard, 501 Cottage, Ashland, Ohio.
 Rus Svatopluk, C.S.B., 95 S. Joseph St., Toronto, Ontario.
 Růžicka František, Clutier, Iowa.
 Rynes Theo., S.J., St. Mary's, Kans.
 Šach Josef, 58 Syndeham St., Dundas, Ont., Can.
 Saha Vavřinec, Houston, Texas.
 Saul Jakub, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Schejbal Jos. T., Box 107, Desloge, Missouri.
 Simon Alvin, 1621 University Ave., N.E., Minneapolis, Minn.
 Simlik Frant., O.P., River Forest, Ill.
 Sirek Cyril, 1200 15th Ave., Superior, Wis.
 Skach Karel, 1845 S. 9th St., Maywood, Ill.
 Skluzáček Alfred, Vesell, Minn.
 Skluzáček Jaroslav, Chelsea, Iowa.
 Skluzáček Jiří, Our Lady of Providence Convent, St. Paul, Minn.
 Skluzáček Richard F., 398 Superior, St. Paul, Minn.
 Skluzáček Valentin, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Illinois.
 Skobilík Michael, Glencoe, Minn.
 Skok Charles D., 317 Howard St., Spokane, Wash.
 Sladký Wenceslaus, St. Anthony's Church, Bruno, Nebraska.
 Stepička Josef, Waukon, Ia.
 Sloup Ernest, Fort Sil, Okla.
 Slovák Emil, 925 Yale St., Fort Worth, Tex.
 Šmíd Frant., S.T.D., 7135 N. Harlem, Niles, Ill.
 Smutný Jan, Pleasanton, Nebraska.
 Smutný Václav, C.S.S.R., Miranda, Mato Grosso, Brazil.
 Sobr Klement, O.S.B., Phillips, Wis.
 Sochůrek Raymond, Adell, Wis.
 Soukup C. G., O.S.B., St. John's Abbey, Collegeville, Minnesota.
 Soukup Jos., 1911 Green St., Racine, Wis.
 Spáček Anselm, O.F.M.Cap., Blenheim, Ontario.
 Španel Hubert, Greeley, Nebr.
 Špinter Wendelin, Fairmont, Minn.
 Spruchavský John, 700 McIntosh St., Fort William Ont., Canada.
 Srnec Stanley J., St. Paul Seminary, St. Paul, Minnesota.
 Staříček Andrew, S.V.D., P.O. Box 675, Taos, New Mexico.
 Starostka Jan, 4513 S. 32nd, Omaha, Nebr.
 Stasek Jiří, Wisconsin Rapids, Wis.
 Stašek Leonard, Stevens Point, Wis.
 Stehno Eugen, Clinton, Kans.
 Straka Jan, 1431 So. Austin Blvd., Cicero, Ill.
 Strakoš Jan, 7367 York Rd., Cleveland, O.
 Stryk Jeroným J., El Campo, Texas, Rt. 3 (Hillje)
 Studený, Very Rev. Robert, S.V.D., Rome, Italy.
 Suess M., Oneida, Wis.
 Sukovatý Louis, Somerset, O.
 Sukovatý Jiří, Columbus, O.
 Světinský Ludvík, Lankin, N. Dak.
 Svoboda Jiří, Elma, Man., Can.
 Svobodný Jos., O.M.I., Bellville, Ill.
 Svobodný Alois, O.M.I., Bellville, Ill.
 Svrček Václav A., Box 425, Caldwell, Texas.
 Swade Robert, Norridge, Ill.
 Swade Thomas, Forest Park, Ill.
 Syrový Josef, St. Mary's Church, Vining, Iowa.

Šach Josef, 714 King St., Hamilton, Ont., Canada.
 Šebesta Eugen, Jessenland, Minn.
 Šimon Alvin, Hopkins, Minn.
 Šindelář Fidelis, O.S.B., Lisle, Ill.
 Šindelář Fr., O.S.B., Mus. D., Lisle, Ill.
 Šipek Jos. A., 1445 N. 24th St., Milwaukee, Wis.
 Šírek Cyril, 1200 15th Ave. E., Superior, Wis.
 Shedivy, Leo, O.S.C., Box 744, Hastings, Nebr.
 Shimanek Jos., 337 Ottawa St., Joliet, Ill.
 Šimon Rob., C.S.S.R., 8655 Golf Links Rd., Oakland, Calif.
 Škvarla Ondřej, O.S.B., Phillips, Wisconsin.
 Šlecht Albert A., Silver Lake, Minn.
 Štefl Antonín, 1121 N. 14 St., Manitowoc, Wis.
 Šonka Emilian, O.S.B., Cedarburg, Wis.
 Šonka Richard, O.S.B., Cedarburg, Wis.
 Šonka Vilém, O.S.B., Ph. D., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Šrahulek, S., O.S.B., R. 2, Box 183, Petersburg, Va.
 Stelmaschuk Edw., C.S.S.R., 323 E. 61 St., New York
 Štěp Josef, 14040 Puritas Ave., Cleveland, O.
 Švehla Václav, Cottleville, Mo.
 Talíř Ant. B., St. Mary's Church, Moselle, Rt. 2, (Robertsville), Mo.
 Talský Chas., S.C.J., 217 N. 68th St., Milwaukee, Wisconsin.
 Tauš Jan, C. SS R., Duke of Glauster St., Annapolis, Md.
 Teplý Josef, S.J., John Carroll University, Cleveland, 18, Ohio
 Tili Jos. R., 318 John Adams Dr., San Antonio 2, Texas.
 Tlapa Richard, 5009 S. Hermitage Ave., Chicago, Ill.
 Tománek Jar., R. 4, Grafton, N. Dak. 58237.
 Tomek Fr., Montgomery, Minn.
 Tržil Ludvík, Prairieburg, Iowa.
 Troch Ludvík, Benedict, Md.
 Tresnak Antonín, Fremont, Nebr.
 Tuckek Ed. C., 4001 S. 27th St., Lincoln, Nebr.
 Tuma Antonín F., 1430 S. 14th St., Omaha, Nebr.
 Tydlačka Jiří, Granger, Texas.
 Tyl Albert, 114 W. Front St., Tyler, Texas.
 Uhler Carl, 3476 E. 152, Cleveland, Ohio.
 Uhlíř Vác., 3181 W. 41 St., Cleveland, O.
 Urbanovský Fr., Guardian Angel's Church, Box 958, Pasadena, Texas.
 Vacala Frant., 2651 S. Central Park, Chicago, Ill.
 Vacek Jos. P., 1310 Excelsior Ave., Hopkins, Minn.

Vaquer Frant., San Juan, Texas.
 Valášek Edw., Trenton, Nebr.
 Valenta Marcus, (Praha) Rt. 2, Flatonia, Texas.
 Váňa S., S.J., 3049 Parkside Blvd., Toledo, Ohio.
 Vancura Leo, St. Procopius Abbey, Lisle, Illinois.
 Váp Ivan, Pius X H.S., Lincoln, Nebr.
 Váp Gerald F., Cathedral of Risen Christ, Lincoln, Neb.
 Vašek Fr., Petit Seminaire, Nicolet, Que., Canada.
 Vávra Clarence, 1284 Eldridge Ave., St. Paul, Minn.
 Vavřina Kenneth, Winnebago, Nebr.
 Vesecký Jan, Pratt, Kans.
 Veselý James J., 14040 Puritas Ave., Cleveland, O.
 Veselý Stanislav, O.S.B., Sacred Heart Convent, Lisle, Ill.
 Větrovec Jos. C., C.S.S.R., 323 E. 61st St., New York, N. Y.
 Veverka Florian, O.F.M., Jordan, Minn.
 Viktora Claude, O.S.B., St. Procopius Abbey, Lisle, Ill.
 Vinklarek Emil T., Box 275, Moulton, Texas.
 Vít Vojtěch, O.S.B., 1641 S. Allport St., Chicago, Ill.
 Vitek Eduard, C.S.S.R., 2111 Ashland Ave., Baltimore, Md.
 Vitek Jerome P., Box 599, Lamesa, Texas.
 Vlačný Jan, Park Ridge, Ill.
 Vochoč Jaromír, Rapide Blanc, Cté. Laviolette, Qué., Canada.
 Vonasek Fr., C.S.S.R., Box 547, Frederiksted, St. Croix, V.I.
 Votruba Jiří, Sheldon, Wis.
 Vrablic Cyril, O.S.B., St. Meinrad, Ind.
 Vrana Jan, Union City, Okla.
 Vrana Fr., 380 E. Roselawn, St. Paul, Minn.
 Vrana Josef, 2011 Ave. F, Galveston, Texas.
 Wagner John A., 230 W. Commerce St., San Antonio 5, Texas.
 Yanish Felix, C.S.S.R., 2111 Ashland Ave., Baltimore, Md.
 Zabelka Jiří, 719 E. Moore St., Flint, Mich.
 Zachař Albert, Cedar Rapids, Iowa.
 Zavadowsky Petr, 5212 W. Agatite Ave., Chicago, Ill.
 Zely Vilém, Lyons, Wis.
 Zeman Fr., Petit Seminaire, Nicolet, Que., Canada.
 Zeman Josef, S.T.D., 520 Kingston Ave., Brooklyn, N.Y.
 Žižkovský Vojtěch, Shakopee, Minn.

ASSETS OVER \$120,000,000.00

FRANK T. SEDLACEK president

4 1/2%
DIVIDEND
ON REGULAR
SAVINGS
ACCOUNTS

OLYMPIC SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
 6201 W. Cermak Rd., Berwyn • Ph.: BI 2-2424-ST 8-6201

**EARN HIGHER DIVIDENDS
 ON YOUR SAVINGS!**

"at the sign of
 the weather torch"

Adresář českých katolických osad v Americe.

ABIE, NEBR.:

Osada ssv. Petra a Pavla. Farář: Rev. M. Danko.

ABBOTT, TEX.:

Osada Nep. Srdce P. Marie. Farář: dp. Václav Pechal.

ABINGDON, MD.:

Osada sv. Františka Sal. Dojíždí důst. Otcové Redemptoristé z Baltimore, Md.

AGNEW, NEBR.:

Osada sv. Josefa. Dojíždí důst. pán z Valparaiso.

AGUA DULCE, TEX.:

Osada sv. Františky. Dojíždí Rt. Rev. Msgr. Geo. Specina z Robstown, Tex.

ALGOMA, WIS.:

Osada Neposkvrněného Početí Panny Marie. Farář: Rev. Francis C. Heimann. Kaplan: Robert A. Berg.

ALGONQUIN, ILL.:

Osada sv. Markěty Alacoque. Rev. Raymond Elpers. Rev. L. M. Urbaniak.

AMMANNSVILLE, TEX.:

Osada sv. Jana Křtitele. Farář: Rev. Lambert Laskoski. (R. 3. Schulenburg).

ANTIGO, WIS.

Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Cyril Kabat.

APPLETON, NEB. (RD 3, David City):

Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář, důstp. Rajmund V. Itoh.

ASHLAND, WIS.:

Smíšená osada sv. Anežky. Několik českých rodin. Farář: Very Rev. Calman Borgard, O.F.M.

ATWOOD, KANS.:

Osada Nejsvět. Srdce Pána Ježíše, česko-íráská. Osada ssv. Cyrila a Metoděje. Dp. Mark L. Linsenberger, O.F.M. Cap. Škola: 136 žáků.

AUSTIN, MINN.:

Osada sv. Augustina. Farář: Rt. Rev. Msgr. Robert E. Jennings, V.F. Pro Čechy dojíždí Rev. Edward Kasal z Owatonna, Minn.

BALTIMORE, MD.:

Osada sv. Václava. Farář: Very Rev. Josef Adamec, C.S.S.R. Kostel na Ashland Ave. a škola na N. Collington Ave., blíže Ashland Ave. Farář: 2111 Ashland Ave. Katolická budova: Madison a Duncan Strs. Kněží v duchovní správě: Václav Kolář, C.S.S.R., Tomáš Kozlovský, C.S.S.R., Felix Yanish, C.S.S.R., Edgar Vitek, C.S.S.R., Josef Duchek, C.S.S.R., (kaplan v armádě). Misionáři: Ondřej Polyak, C.S.S.R., Josef Chochula, C.S.S.R., Stěpán Krupa, C.S.S.R. Škola: 355 dětí.

BANNISTER, MICH.:

Smíšená osada ssv. Cyrilla a Metoděje. Farář Rev. Clarence Smolinski.

BARTON'S CREEK, TEX.:

Osada ssv. Petra a Pavla. Dojíždí Father A. M. Black z Clistern. Totéž místo jako Kovář, Texas.

BEARDSLEY, KANS.:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Kapucín z Atwood, Kans.

BEASLEY, TEX.:

Osada sv. Václava. Katolických rodin 42, české a polské národnosti. Dojíždí kněz z East Bernard, Texas.

BECHYN, NORTH REDWOOD P.O., MINN.:

Osada Bl. Panny Marie. Farář: Rt. Rev. Msgr. Stanislav Grabowski.

BECHYN, N.D.:

Osada ssv. Petra a Pavla. Dojíždí Rev. Jar. Tomanek z Lankin, N. Dak., dvakrát měsíčně.

BEE, NEBR.:

Osada sv. Václava. Farář, důstp. Thomas L. Holoman.

BEEVILLE, TEX.:

Smíšená osada sv. Josefa. Farář: Rt. Rev. Msgr. Harold F. Palmer.

BELLE PLAINE, IOWA:

Smíšená osada sv. Michala. Několik českých rodin. Dosluhuje Rev. Valentin Hlubek z Chelsea.

BELLEVILLE, KANS.:

Smíšená osada sv. Eduarda. Farář: Very Rev. Msgr. Cornelius J. Brown, M.A.

BELLVILLE, TEX.:

Smíšená osada ssv. Petra a Pavla (povětšinou polská). Farář: Rev. Syl. Fuchs.

BEROON, MINN.:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Fr. Gaber.

BERWYN, ILL.:

Osada Panny Marie Cellenské. Farář: Rev. Robert Mastný, O.S.B., 1428 S. Wesley Ave. Kaplani: Rev. Ludvík Černák, O.S.B., a Rev. Pavel Petřík, O.S.B. Osada sv. Odila. Farář: Rev. P. J. Buckley. Osada převážně česká. V sobotu dojíždí český kněz z kláštera sv. Prokopa v Lisle, Ill.

BIRCHWOOD, WIS.:

Osada sv. Jana Ev. Farář: Rev. Clarence Ludwig.

BISON, OKLA.:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. A. Waleczek. Škola: 38 dětí.

BLENHEIM, ONTARIO, CANADA:

Rt. Rev. Anselm Václav Špaček, O.F.M. Cap. Kostel P. Marie, St. Francis Friary.

BLESSING, TEX.:

Osada ssv. Petra a Pavla. Farář: Rev. Eduard Bily.

BLOOMER, WIS.:

Smíšená osada sv. Pavla. Farář: Rev. R. Geisler. — Asi 35 českých rodin.

BLOOMING PRAIRIE, MINN.:

Osada sv. Klumbana. Farář: Rev. Herman A. Boecker. Slušný počet Čechů.

BLUMENFELD, P.O. ORRIN, N. DAK.:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Ludvík Světlinský.

BOERNE, TEXAS:

Kostel sv. Petra. Farář: Rev. Frant. Kalina.

BOHEMIA, L.I., N.Y.:

Kostel sv. Jana Nep. Farář: Rev. Richard Gladney, 5020 — 46th St., Woodside.

BOHEMIAN SETTLEMENT, E. JORDAN, MICH.:

Kostel sv. Jana Nep. Dojíždí Rev. Josef Mallnovski z East Jordan.

BOHEMIAN SETTLEMENT, KANSAS:

Osada ssv. Cyrilla a Metoděje. Spravuje Rev. F. Meis, O.F.M., Cap., z Atwood, Kans.

BOMARTON, TEXAS:

Osada sv. Jana. Dojíždí kněz z Seymour.

BOWMAN, NO. DAK.:

Smíšená osada sv. Karla, asi 15 českých rodin. Farář: Rev. Jan Smierčák.

BRAINARD, NEBR.:

Osada Nejsv. Trojice. Farář, důstp. Jan Prachař. Škola: 99 dětí.

BRITT, IOWA:

Osada sv. Patrika. České rodiny jezdí ke zpovědi do Duncan, Iowa.

BROCKET, NO. DAKOTA:

Smíšená osada. Dojíždí Rev. Tomáš Sparks.

BRODERICK, SASK., CANADA:

Osada ssv. apoštolů Petra a Pavla. 41 slováckých a 5 polských rodin. Farář Rev. John Ostrowsky.

BROWNSVILLE, TEXAS:

Kostel P. Marie Guadalupské. Farář: Rev. Theophil Okruhlik, O.M.I.

BROOKFIELD, ILL.:

Osada sv. Panny Barbory. Silná česká. Farář: Msgr. Jos. Kush, 4015 Prairie Ave., kaplani: Rev. Donald Ahearn a Rev. Jos. P. Lynch. Pro Čechy

každou neděli dojíždí důst. p. z kláštera sv. Prokopa v Lisle, Ill.

BRUNO, NEBRASKA:

Osada sv. Antonína Pad. Farář: Rev. George Stoeckinger.

BRUSHPALE, MINN.:

Osada sv. Josefa. Dojíždí Rev. Harold Dimmerling.

BRYAN, TEXAS:

Osada sv. Josefa. Farář: Msgr. Timothy Valenta. Kaplan: Rev. B. Bregna. Škola: 446 dětí, 5 sester Vtěleného Slova a Nejsv. Svátosti.

CADOTT, WISCONSIN:

Osada sv. Růženy Limanské, česko-anglická. Rev. Jos. Wagner.

CALDWELL, TEXAS:

Osada Panny Marie Lourdské. Farář: Rev. Václav A. Svrček.

CALMAR, IOWA:

Smišená osada sv. Aloise. Čechům dosluhuje kněz z Fort Atkinson, Iowa.

CAMERON, TEXAS:

Osada sv. Moniky (smišená, asi 100 českých rodin). Farář: Rev. J. T. Geiger, kaplan Rev. Vitoold Paulus.

CARLTON, WISCONSIN:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Rudolf S. Kerch. (P. O. R. 1, Kewaunee.)

CARY, ILLINOIS:

Osada ssv. Petra a Pavla. Farář: Rev. Alfred Dietsch.

CASCO, WISCONSIN:

Smišená osada Nejsv. Trojice. Farář: Rev. Rudolf J. Hořík.

CASTLE ROCK, WIS.

Osada sv. Jana Nep. Dojíždí každou neděli, každou sobotu a na svátky Rev. Ambrose W. Holzer z Montfort, Wis.

CEDAR HILL, NEBR.:

Osada Nelsv. Srdce Páně. Dojíždí Rev. Henry Denis, z Morse Bluff, Nebr.

CEDAR RAPIDS, IOWA:

Osada sv. Ludmily. Farář: Rev. Albert Zachař. Kaplan: Rev. Rafael Ludwig, 209 — 21 Ave., S.W. Škola: 431 dětí.

Osada sv. Václava, 510 — 16 Ave., E. Farář: Right Rev. Msgr. A. W. Chihak. Kaplan: Rev. Clarence V. Frana a Rev. F. M. Benda. Škola: 146 dětí.

CHATHAM, ONTARIO, CANADA:

Osada sv. Antonína. Farář: Rev. D. Mlýnský.

CHELSEA, IOWA:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Jaroslav Skluzáček.

CHESTER, IOWA:

Smišená osada sv. Štěpána. Asi 20 českých rodin. Farář: Rev. Nestor B. Goetken.

CHICAGO, ILLINOIS:

Osada sv. Jana Nep., 30. St. and Lowe Ave. Farář: Rev. Václav Staněk. Kaplan: Rev. Antonín Beneš, 2953 Lowe Ave. Škola: 8-třídni, 190 dětí v pěti světnicích, vyučují 4 sestry řádu sv. Benedikta z Rogers Park, Ill. Adresa konventu: 618 W. 30. Str.

Osada sv. Prokopa. Farář: Rev. Karel Koleč. O.S.B. Kaplan: Rev. Dominik Kotek, O.S.B., a Rev. Matouš Herda, O.S.B., 1641 S. Allport St. Škola 452 dětí a vyšší škola 164, vyučují Sestry sv. Františka, 1621 S. Allport St., 60608.

Osada sv. Víta, 1818 S. Paulina St. Farář: Rev. Richard Čálek, dosluhuje Rev. H. Jurica, O.S.B. Škola: 282 dětí.

Osada Panny Marie Dobré Rady. Farář: Rev. Jiří Kučera. Kaplan: Rev. František Příbyl, 916 No. Western Ave.

Osada ssv. Cyrila a Methoděje. Farář: Rev. Václav Čermák, 5009 S. Hermitage Ave. Kaplan: Rev. Richard Tlapa a Rev. Raymond Pacholski. Škola 356 dětí, vyučují Sestry sv. Františka, 5013 S. Hermitage Ave., 60609.

Osada sv. Ludmily, 24. Str. and Albany Ave. Farář: Rev. Jiří Krippner, kaplan Rev. Richard Grimell, 2408 S. Albany Ave. Škola: Osmiřádní, 385 dětí, vyučuje 8 sester z řádu sv. Františka z Joliet, Ill., a 1 učitelka. Obydlí sester: 3108 W. 24th Street.

Osada Bl. Anežky České, 2651 S. Central Park Ave. Farář: Rt. Rev. Msgr. Martin Křížka. Kaplan: Rev. František Vacala a Rev. Karel Kouba, 2651 S. Central Park Ave., 60623. Škola 916 dětí, vyučují Sestry sv. Františka, 2658 S. Drake Ave., 60623.

CICERO, ILLINOIS:

Česko-Anglická osada Panny Marie Královny Nebes, 53. Ave. and 24. Pl. Farář: Rev. Jan Lauer, 5300 W. 24. St. Kaplan: Rev. D. Sullivan a Rev. W. Meagher.

Osada Panny Marie Svatohorské. Farář v.v.: Rt. Rev. Msgr. František Tony. Farář: Rev. Frant. Pokorný. Kaplan: Rev. Milán C. Němeček, Rev. Jiří Černý. Škola 375 dětí, vyučují Sestry sv. Benedikta, 2340 S. 61st Ave., 60650.

CISTERN, P.O. R. 2, FLATONIA, TEXAS:

Osada ssv. Cyrila a Methoděje. Farář: Rev. A. M. Black.

CLARKSON, NEBR.:

Osada ssv. Cyrila a Methoděje. Farář: Very Rev. Klement Kuběš, V.F.

CLEVELAND, OHIO:

Osada sv. Prokopa, W. 41st St and Trent Ave. W. 41st St., 44109. Farář: Rev. Václav Uhlíř. Kaplan: Rev. A. Rebol. Škola 333 dětí a vyšší škola 159, vyučují Sestry sv. Františka.

Osada Panny Marie Lurdské, East 56th and Hamm Ave., S.E. Farář: Rev. Jan Anděl. Kaplan: Rev. Alan Cipra. Res. 3395 E. 53rd St., 44127. Škola 379 dětí; vyšší škola 571, vyučují Sestry N.D.

Osada sv. Jana Nep., Fleet Ave. and E. 60th St. Farář: Rev. Pavel Playčan. Kaplan: Rev. James Veselý. Res. 3785 Independence Rd., S.E., 44105. Škola 357 dětí, vyučují Sestry Dominikánky.

Osada sv. Rodiny, E. 131st and Southview Ave. Farář: Rev. Eduard Rumpík. Kaplan: Rev. Jiří Vitul. Res. 13205 Chapelside Ave., 44120. Škola 418 dětí, vyučují Sestry sv. Františka.

CLEVELAND TOWNSHIP, LEELANAU CO., MICH.:

Osada sv. Josefa. Dojíždí Rev. P. Sniegowski z Maple City, Mich.

CLUTIER, IOWA:

Osada Neposkvrněného Početí Panny Marie a osada sv. Václava (Carroll Township). Farář: Rev. František Růžička.

CLYDE, NEBR.:

Česko-íráská osada sv. Patrika. Rev. Stanislav Golik.

COLON, NEBRASKA:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. John Zastrow.

COLUMBUS, TEXAS:

Osada sv. Antonína. Farář: Rev. Alex Kraus.

- CONWAY, N. DAK.:**
Smíšená osada. Dojíždí Rev. Ludvík Světlinský z Orrin, N. Dak.
- COOPERSTOWN, WIS.:**
Smíšená osada sv. Jakuba. Farář: Rev. Peter H. Schroeder. (P.O. Denmark.)
- CORN HILL, P.O. R. 1, JARRELL, TEXAS:**
Osada Nejsv. Trojice. Farář: Rev. Tomáš Mail. Škola: asi 60 dětí.
- CORPUS CHRISTI, TEXAS:**
Osada ssv. Cyrilla a Methoděje. Farář: Right Rev. Msgr. Fr. J. Kasper. Kaplan: Rev. Fr. Wagner.
- CRESCO, IOWA:**
Osada sv. Josefa. Asi 30 českých rodin. Farář: Rev. Roman Schares. Dojíždí kněz z Protivína. Škola: 152 dětí. vyučují sestry Notre Dame. Osada Nanebevzetí P. Marie. Asi 35 českých rodin. Farář: Msgr. V. Hoverman. Kaplan: Rev. P. Schmitt. Pro Čechy dojíždí kněz z Protivína.
- CRETE, NEBRASKA:**
Smíšená osada Božského Srdce. Farář: Rev. Max DeWitt.
- CROSBY, TEXAS:**
Osada Božského Srdce. Farář: Rev. Alois Pavelka. Škola: 117 dětí. Míst. Eastgate — Sv. Anny.
- CROWELL, TEXAS:**
Míst. sv. Josefa. Dojíždí důst. p. z Vernon, Texas.
- CUDAHY, WIS.:**
Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Jiří Kolanda. 1410 Swift Ave. Kaplan: Rev. Richard Beníček.
- CUBA, KANSAS:**
Smíšená osada sv. Isidora. Dojíždí Rev. M. Dion z Clyde, Kans.
- CYCLONE, TEXAS:**
Osada sv. Josefa. Dojíždí v neděli Rev. Stan. Lupinský z Lott, Texas.
- DAMON, TEXAS:**
Osada ssv. Cyrilla a Methoděje. Dojíždí dvakrát za měsíc kněz z Needville, Texas.
- DANBURY, TEXAS:**
Smíšená osada. (Polovina našinců.) Farář: Rev. J. B. Jones.
- DANTE, SO. DAKOTA:**
Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Vavřinec Procházka, O.S.B.
- DAVID CITY, NEBR.:**
Smíšená osada Panny Marie. Farář: Right Rev. Msgr. Alfons J. Lisko. Kaplan: Rev. C. Kelliher.
- DENMARK, WIS.:**
Smíšená osada Všechn Svätých. Farář: Rev. Chester Dionne.
- DENTON, NEBR.:**
Osada Panny Marie. Farář: Very Rev. Msgr. Raphael Collins.
- DETROIT, MICH.:**
Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Josef Hlaváček. 1327 Lawton. Detroit 8, Mich.
- DEWEESE, NEBR.:**
Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Frank Leiblinger.
- DICKINSON, N. DAK.:**
Osada sv. Václava. Farář Rev. Adolf Přibyl. 306 Fourth Ave. E.
- DILLY, WISCONSIN:**
Osada sv. Jana Nep. Dojíždí Rev. Frant. Leštinský a Rev. Richard Tomsyck.
- DIME BOX, TEXAS:**
Osada sv. Josefa. Dojíždí Rev. Jiří Tydlačka z Frenštát, Tex.
- DODGE, NEBRASKA:**
Osada sv. Václava. Farář: Rev. Fr. J. Oborný. Kaplan: Rev. R. Steffen.
- DRY CREEK, NEBRASKA:**
Osada Nanebevzetí Panny Marie. Nyní jenom hřbitovní kaple přifařená k Heun, Nebr. Dojíždí Rev. Anthony Pluháček jednou za rok.
- DUBINA, TEXAS:**
Osada ssv. Cyrilla a Methoděje. Dojíždí důstojní pánové z Weimar, Tex.
- DUBUQUE, IOWA:**
Osada Panny Marie, německá, k níž patří asi 15 českých rodin. Farář: Rev. Anthony Sigwarth. 1584 White Street.
- DUNCAN, IOWA:**
Osada sv. Václava. Farář: Rt. Rev. Msgr. Václav Hradecký, arcibiskupský rada. (P.O. Britt.)
- DWIGHT, NEBRASKA:**
Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Anton Trausch. Škola: 1¹/₂ dětí.
- EAST BERNARD, TEXAS.:**
Osada sv. Kříže. Farář: Rev. T. W. Kappe. Kaplan: Rev. H. Rachunek.
- EAST GATE, TEXAS:**
Osada sv. Anny. Dojíždí Rev. E. C. Fowler z Crosby, Texas.
- EAST ISLIP, L. I., N. Y.:**
Osada Panny Marie, česko-irská. Farář: Rev. Joseph Kirk.
- EAST JORDAN, MICH.:**
Osada sv. Jana Nep. Pouze několik českých rodin. Farář: Rev. Josef Malinowski.
- EAST ST. LOUIS, ILL.:**
Osada ssv. Cyrilla a Methoděje. Farář: Rev. Štěpán Šrámek, O.S.B., 1125 N. 11th St.
- EASTMAN, WIS.:**
Smíšená osada sv. Václava. Rt. Rev. Msgr. Urban J. Baer.
- EDNA, TEXAS:**
Osada sv. Anežky. Farář: Rev. Stanislav Petrá.
- EDWARDSVILLE, ILL.:**
Osada Panny Marie, anglicko-česká. Farář: Rev. Peter McGuinness; dojíždí dvakrát za měsíc důst. p. z osady sv. Václava ze St. Louis, Mo.
- EL CAMPO, TEXAS:**
Smíšená osada sv. Filipa. Farář: Right Rev. Msgr. Julius Petrá. Kaplan: Rev. Vilém F. Halata. Škola: přes 500 dětí.
- ELLINGER, viz Hostýn.**
- ELMA, IOWA:**
Osada Neposkvrněného Početí. Farář: Rev. Edmond O'Donnell. Pro Čechy dojíždí kněz z Protivína, Ia.
- EMMET, NEB.:**
Smíšená osada Zjevení Páně. Administrátor Rev. Francis Price.
- ENDICOTT, N. Y.:**
Slovenská osada sv. Josefa. Několik českých rodin. Farář: Rev. Method Billy, O.F.M., Conv. Kaplan: Rev. Edwin Mihalko, O.F.M., Conv.
- ENNIS, TEXAS:**
Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Vilém Rotík. Kaplan: Rev. Henry Droz. Škola: přes 350 dětí a též i High School.
- EVEREST, KANSAS:**
Smíšená osada sv. Josefa. Farář: Rev. Donald Schwalm.
- FAIRFAX, IOWA:**
Osada sv. Patrika. Farář: Rev. Bernard L. White. Pro Čechy dosluhuje důstojný pán z Walford, Iowa.
- FAIRFAX, SO. DAKOTA:**
Osada sv. Antonína. Farář: Rev. Wm. Lambert.

- FALLS CITY, TEXAS:**
Osada Nejsv. Trojice. Farář: Rev. Theodor T. Janýsek.
- FAYETTEVILLE, TEXAS:**
Osada sv. Jana. Farář: Rev. Ben Mazurkiewicz. Kaplan: Rev. Marlon Atomanczyk.
- FENNIMORE, WIS.:**
Smíšená osada Panny Marie. Farář: Rev. Arthur Heindl.
- FENTON, MISSOURI:**
Osada sv. Pavla. Asi 35 českých rodin. Farář: Rev. Edward Hrdlička.
- FLATONIA, TEXAS:**
Osada Nejsv. Srdce Pána Ježíše. Farář: Rev. Oswald Kalich.
- FLORESVILLE, TEXAS:**
Smíšená osada Božského Srdce. Mnoho českých rodin. Farář: dp. J. Gebermann.
- FORT ATKINSON, IOWA:**
Smíšená osada sv. Jana Nep. Farář: důst. p. Štěpán J. Kučera.
- FORT FISHER, DINWIDDIE CO., VA.:**
Osada sv. Jana Nep.; Dojíždí Rev. Š. Šrahulek, O.S.B., z New Bohemia, Va.
- FORT WILLIAM, ONT., CANADA:**
Smíšená osada sv. Petra, slovanská. Farář: Rev. J. S. Regul, 705 McIntosh St.
- FORT WORTH, TEXAS:**
Osada sv. Tomáše. Farář: Rev. Jan Morse, 2920 Azle Avenue. Škola 227 dětí.
- FRANCIS CREEK, WIS.**
Smíšená osada sv. Anny. Farář: Rev. Jan Haen, P. O., R. 6, Manitowoc.
- FRELSBURG, TEXAS:**
Německo-česká osada ssv. Petra a Pavla. Asi 50 českých rodin. Farář: Rev. W. Buckholt (P.O. R. 2, New Ulm).
- FRENŠTÁT, TEXAS:**
Osada Panny Marie Růžencové. Farář dp. Frank Miller.
- FRYDEK, TEXAS:**
Osada Panny Marie. Farář: důst. p. Ladislav J. Klimíček.
- GEDDES, SO. DAK.:**
Osada sv. Anny. Farář: Rev. Eduard Caraher, T.O.R.
- GANADO, TEXAS:**
Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: důst. p. Václav Blý. Kaplan: ———. Škola: asi 175 dítek.
- GARNER, IOWA:**
Smíšená osada sv. Bonifáce, asi 20 českých rodin. Farář: Msgr. Luke B. Striegel. Pro Čechy dojíždí nejdp. Msgr. Václav Hradecký, z Duncan. Ia. P.O. Britt, Iowa.
- GERANIUM, NEBR.:**
Osada sv. Václava. Dojíždí Rev. Josef Szynal ze Sargent.
- GLENCOE, MINN.:**
Osada sv. Jiří. Farář: Rev. Michael Škoblík.
- GOLTRY, OKLAHOMA:**
Osada sv. Michaela. Farář: Rev. J. Kerns.
- GONZALES, TEXAS:**
Osada sv. Jakuba. Smíšená osada. Rev. P. J. Roebrocks, M.S.F., a Rev. Donald Murray, M.S.F.
- GRANGER, TEXAS:**
Osada ssv. Cyrila a Metoděje. Farář: Rev. Jiří Tydláčka. Kaplan: Rev. Fr. Miller.
- GREGORY, SO. DAK.:**
Osada sv. Josefa. Farář: Rev. F. P. Monighan.
- HALLETTSTVILLE, TEXAS:**
Smíšená osada Nejsv. Srdce Páně. Farář: Right Rev. Msgr. Alois J. Mořkovský, děkan. Dva kaplani. Škola: 428 dítek; vyš. škola: 147. St. Mary's, Rt. 4, Hallettsville, Texas. Farář: Rev. Jindřich Pšenčík.
- HAMILTON, ONT., CANADA:**
Osada sv. Cyrila a Metoděje. Slovenská osada, ke které přináleží české rodiny z okolí. Farář: Rev. E. G. Fuzy, 204 Park Street, Hamilton, Ont.
- HANOVER, KANSAS:**
Osada sv. Jana Křtitele. Farář: Rt. Rev. Msgr. Henry J. Gesenhuer.
- HAUGEN, WISCONSIN:**
Osada Nejsv. Trojice. Farář: důst. p. Benedikt Bauer, O.S.B.
- HAWK POINT, MO.:**
Smíšená osada Panny Marie. Farář: důst. p. Albert Bockelmann.
- HAZELWOOD, NORTFIELD P.O. MINN.:**
Osada Zvěstování P. Marie. Farář: Rev. Carl Renz.
- HEIDELBERG, (P. O. New Prague), MINN.:**
Osada sv. Školastiky. Farář: Rev. Louis Heitzer, P.O. R. 2, New Prague, Minn.
- HERMLEIGH, TEXAS:**
Česko-německá osada sv. Františka. Dojíždí důst. pán ze Sweet Water, Texas.
- HEUN (P. O. Clarkson), NEBR.:**
Osada Nejsv. Trojice. Farář: dp. Antonín Pluháček.
- HIGHLAND, WIS.:**
Smíšená osada sv. Antonína Pad. Farář: důst. p. Ralph Ott. Dojíždí dvakrát za rok důst. p. Jakub Mlsna ze Shullsburg, Wis.
- HILLJE, (Louise P. O.) TEXAS:**
Osada sv. Ondřeje (zatožena 28. září 1905). Farář: Rev. Jerome Stryk.
- HILLSBORO, TEXAS:**
Osada Panny Marie Milosrdenství. Farář: Rev. Aug. J. Merkel.
- HILLSBORO, WIS.:**
Osada sv. Aloisia, česko-irská. Farář: důst. p. Frant. M. Leštinský.
- HOLMAN, TEXAS:**
Osada sv. Václava. Dojíždí důst. p. Ammansville, Texas.
- HOPKINS, MINN.:**
Smíšená osada sv. Josefa. Farář Rev. Josef Vacek. Kaplan: Rev. Alvin W. Simon. Nová osada: (Interlachen) Rev. Jos. Vacek.
- HOSTÝN, KANS.:**
Osada sv. Jana Nep. Spravuje Rev. Mark J. Linenberger, O.F.M. Cap., z Atwood, Kans.
- HOSTÝN, P.O. PLUM, TEXAS:**
Osada Královny Posv. Růžence. Farář: J. Balle-mans, O.S.V.
- HOSTÝN, (blíže Ellinger), TEXAS:**
Osada P. Marie. Farář: důst. p. Fr. Kolář P. O. Route 2, Fayetteville, Texas.
- HOWELLS, NEBR.:**
Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Václav Kovář.
- HUBBARD, OREGON:**
Smíšená osada, asi 8 československých rodin. Dojíždí pro Čechy občas dp. Metoděj Korn, O.S.B.
- HUNGERFORD, TEXAS:**
Osada sv. Jana Evangelisty. Dojíždí kněz z Wharton, Tex., každou neděli a zasvěcený svátek.
- INDUSTRY, TEXAS:**
Osada Neposkvrněného Pojetí Panny Marie. Katolických českých rodin 29. Dojíždí důst. p. z Frelsburg, Texas.
- INEZ, TEXAS:**
Smíšená osada sv. Josefa. Farář: Geo. Jánský.
- IOWA CITY, IOWA:**
Anglicko-česká osada sv. Václava. Farář: důst. p. Eduard W. Neužil.
- IOWA COLONY, TEXAS:**
Osada Milostného Pražského Jezulátka. Dojíždí občas některý z českých důst. pánů.

- IRVING, KANSAS:**
Osada sv. Alžběty (dříve sv. Václava). Dojíždí důst. John Bauer z Waterville, Kansas.
- JACKSON, MINN.:**
Osada sv. Václava. Farář: Albanus Kuisle. — Kaplan: Rev. Leland Smith.
- JACKSONVILLE, NO. CAROLINA:**
Osada Pražské Jezulátka. Rev. Lawrence Newman.
- KARLIN, MICHIGAN:**
Osada sv. Josefa. Dojíždí důst. William J. Reitz z Onkama, Mich.
- KARLIN, P.O. BOLIVAR, MISSOURI:**
Osada sv. Václava. Farář: Msgr. John Westhues.
- KAUFMAN, TEXAS:**
Osada sv. Anny. Farář: Rev. Francis Gabryl.
- KELLNERSVILLE, WIS.:**
Osada sv. Josefa. Farář: Rt. Rev. Msgr. Josef Kalíšek.
- KENASTON, SASK., CANADA.**
Osada sv. Ondřeje. Smíšená chorvatsko-česko-slovenská osada, k níž patří missie v Davidson a Craik. Farář: důst. p. Charles Fillion.
- KEWAUNEE, WIS.:**
Osada sv. Růžence. Farář: Rev. Michael J. Jakowski. Kaplan: Rev. James J. Geenan.
- KLONDIKE, WIS.:**
Osada sv. Václava. Dojíždí Rev. William Rickert.
- KOERTH, TEXAS:**
Osada sv. Jana Křtitele. Farář: Rev. Emmett Kolodziej.
- KOLIN, LA. a LIBUŠE, LA.:**
Misie sv. Františka Xav. Farář: Rev. Mark Horáček, Box 7, Deville, La.
- KOSSUTH, WIS.:**
Osada sv. Augustina. Dojíždí Rev. Jan Haen z Francis Creek, (P.O. R. 6, Manitowoc), Wis.
- KOVÁŘ (nedaleko Cistern), R. 2, Flatonia, TEX.:**
Dojíždí Rev. A. Black z Gistern, Tex.
- KROK, WISCONSIN:**
Osada sv. Jana Nep. Dojíždí důst. Jan Johanek z Montpelier, Wis.
- LA CROSSE, WIS.:**
Osada sv. Václava. Farář: Rev. Alfred Hebert, 936 Winnebago St.
- LA GRANGE, TEXAS:**
Smíšená osada Nejsv. Srdce Pána Ježíše. Farář: nejdůst. Msgr. St. Zientek.
- LAKE ANDES, SO. DAK.:**
Osada sv. Marka. Farář: Rev. E. Embury, T.O.R.
- LAKE RENO (P. O. Lowry), MINN.:**
Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Jos. Fridgen.
- LAKEFIELD, MINN.:**
Smíšená osada sv. Josefa. Farář: Nejdůst. p. Msgr. Fr. Prokeš. Kaplan: Rev. Donald Zenk.
- LAKOTA, N. D.:**
Osada Panny Marie. Farář: Rev. Theodor Wisniewski, S.A.C. Několik českých rodin.
- LAMONT, IOWA:**
Osada Panny Marie. Farář: Rev. F. Showalter.
- LANKIN, NO. DAK.:**
Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Lud. Světlnský. Misie: Bechyně, ssv. Petra a Pavla.
- LA SALLE, TEXAS:**
Česká misie. Dojíždí kněz z Vanderbilt, Texas.
- LATIM, TEXAS:**
Osada Nejsv. Srdce Páně. Dojíždí Msgr. Charles Wiesnerowski z Brenham, Tex.
- LAWN, NEBRASKA:**
Osada sv. Václava. Dojíždí důst. p. Jiří Elmen-dorf z Hemingford, Nebr.
- LAWRENCE, NEBR.:**
Smíšená osada Božského Srdce Páně. Farář: Rt. Rev. Msgr. Frank Sherman.
- LEOPOLIS, WIS.:**
Osada Panny Marie. Rev. Peter Duerr.
- LESTERVILLE, SO. DAK.:**
Osada sv. Jana Křtitele. Farář Rev. Carlton Hermann.
- LE CENTER, MINN.:**
Osada Panny Marie. Farář: Rev. Denis J. Buckley.
- LIDGERWOOD, NO. DAK.:**
Osada sv. Jana Nepomuckého. Farář: důst. p. Valerian Paczek.
- LIMERICK, SASK., CANADA:**
Smíšená misijní stanice, 12 moravských rodin. Dosluhuje důst. p. J. Dufresne z La Flesch, Sask.
- LINWOOD, NEBR.:**
Osada Jména Panny Marie. Dojíždí důst. p. V. Ketter, Abie, Neb.
- LISBON, IOWA:**
Smíšená osada sv. Jana. Farář: Rev. J. R. Goodman. Pro Čechy dosluhuje důst. p. L. Urbánek z Prairieburg, Iowa.
- LISLE, ILL.:**
Smíšená osada Blah. Johanny z Arku. Farář: dp. Bedřich Beller, O.S.B.
- LITTLE FERRY, N. J.:**
Osada sv. Markéty. Dosluhují Redemptoristé z New Yorku.
- LITOMYŠL, P.O. OWATONNA, MINN.:**
Osada Nejsv. Trojice. Farář: Rev. John Gengler. Škola: 90 dítek vyučují 3 sestry z řádu Notre Dame.
- LITTLE TURKEY, IOWA:** Lawler R. 2.
Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Clarence Frana.
- LOMA, NEBRASKA:**
Osada sv. Lukáše. Farář, důst. Jan M. Kozlík.
- LOMICE, N. D.:**
Osada sv. Kateřiny. Dojíždí z Lakota, N.D.
- LONSDALE, MINN.:**
Farář: Rev. Robert Dobihal.
- LOUCKY, NEB.:**
Osada sv. Martina. V neděli ve svátek dojíždí Rev. Frank Leiblinger.
- LOUISE, TEXAS:**
Osada sv. Prokopa (založena 4. července 1944). Dojíždí z Hillje Rev. Jerome Stryk.
- LOURDES, IOWA:**
Smíšená osada Panny Marie Lurdská. Farář: Rev. Dorrance T. Noonan (R.F.D. 4.), Elma. Pro Čechy, dojíždí kněz z Protivin, Iowa.
- LYNCH, NEBRASKA:**
Osada Panny Marie. Farář: Rev. J. Bártek.
- MAHNOMEN, MINN.:**
Osada sv. Michaela. 75 českých rodin. Farář: Rev. Justin Luetmer, O.S.B.
- MANDAN, NO. DAK.:**
Smíšená osada sv. Josefa. Na 30 českých rodin. Farář: Rt. Rev. Msgr. Aloysius Galowitzsch. Kaplan: Rev. S. Zastoupil.
- MANITOWOC, WIS.:**
Smíšená osada Svatých Nevinátek. Farář: Rev. Eduard A. Raděj.
- MANLY, IOWA:**
Smíšená osada Božského Srdce 15 českých rodin. Farář: Msgr. Ernest Ament.
- MAPLE HEIGHTS, P.O. BEDFORD, OHIO:**
Osada sv. Václava, Libby Rd. and Cato St., Cleveland 37, O. Farář: Rev. Rajmund Matoušek. Kaplani: Rev. Robert Carlin a Rev. John Rathfon. Res. 17825 Libby Rd., Cleveland 37. Škola 8-třídní, 24 světnic a 1,173 dítek.
- MAPLE CITY, MICH.:**
Smíšená osada sv. Josefa. Několik čes. rodin.
- MAPLE LAKE, MINN.:**
Smíšená osada sv. Timothea. Farář: Rev. F. J. Barthelme.

MARAK, TEXAS:

Osada sv. Cyrilla a Methoděje. Farář: Rev. Rafael Grskovič.

MARINETTE, WIS.:

Polsko-česká osada Nejv. Srdce Páně. Farář: Rev. Eduard Horyza, 915 Elizabeth Avenue.

MARSHALLTOWN, IOWA:

Smíšená osada Panny Marie. Farář: Rt. Rev. Msgr. B. H. Skahill, Pro Čechy dojíždí kněz z Vining, Iowa.

MEDFORD, MINN.:

Kristus Král. Farář: Rev. Harold E. Mountain.

MEGARGEL, TEX.:

Osada Nanebevzetí Panny Marie. Dojíždí kněz ze Seymour, Tex.

MELVILLE, SASK., CANADA:

40 českých rodin pod duchovní správou Otců O. M. I.

MENOMINEE, MICH.:

Polsko-česká osada sv. Vojtěcha. Farář: Rev. Viktor Karch, 319 Broadway.

MILLADORE, WIS.:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. J. B. Marks.

MILLIGAN, NEBR.:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. J. Henchan.

MILWAUKEE, WIS.:

Osada sv. Jana Nepomuckého. Farář: Rev. Josef Wamser. Kaplan: Rev. Jiří Hopf, 3442 N. 38th Street.

Osada sv. Václava. Farář: Rev. Václav Kozák. Kaplan: Rev. Jiří Beltzinger, 1410 W. Scott St.

MINNEAPOLIS, MINN.:

Osada P. Marie Ustavičné Pomoci. Farář: Rev. Robert Dobihal.

MINNEOTA, MINN.:

Smíšená osada sv. Jana Křtitele. Dojíždí Rt. Rev. Msgr. Fr. Prokeš z Lakefield, Minnesota.

MISHICOT, WIS.:

Smíšená osada sv. Kříže převážně česká. Farář: Rev. Anthony Bethley.

MONONA, IOWA:

Osada sv. Patrika. Několik českých rodin, kterým dosluhuje kněz z Fort Atkinson, Iowa.

MONTFORT, WIS.:

Osada sv. Tomáše Apolito. Farář: Rev. Ambrose W. Holzer. Asi 35 rodin.

MONTGOMERY, MINN.:

Osada Nejv. Vykupitele. Farář: Rev. Fr. J. Tomek. Kaplan: Rev. Robert Bastýř ml.

MONTPELIER, WIS.:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Jan Johánek. (P. O. R. 3, Luxemburg).

MOORLAND, IOWA:

Smíšená osada Panny Marie Dobré Rady. Farář: Rev. R. Obermire.

MORAVIA, MINN.:

Osada sv. Václava. Přifařena k Owatonna; dojíždí Rt. Rev. Msgr. Edw. Kasal.

MORAVIA, TEX.:

Osada Nanebevstoupení Páně. Dojíždí důst. p. ze St. John's.

MORSE BLUFF, NEBR.:

Osada sv. Jiří. Farář: Rev. Henry Denis.

MOSINEE, WISCONSIN:

Osada sv. Pavla. Farář: Rev. Josef Tetzlaff.

MOULTON, TEXAS:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Emil Vinklár. Kaplan: Rev. Bernard Goebel.

MOUNT TABOR, WIS.:

Osada sv. Josefa. Dojíždí Rev. František Leštinský z Hillsboro, Wis.

MULL, ONTARIO, CANADA:

Osada sv. Isidora. Dojíždí Very Rev. Ladislav. O.F.M. Cap., z Blenheim.

MUNDEN, KANSAS:

Osada sv. Jiří. Dojíždí Very Rev. Magr. Cornelius Brown z Belleville, Kansas.

MUSCODA, WIS.:

Smíšená osada sv. Jana Křtitele. Farář: Rev. F. Lewandowski.

NADA, TEXAS:

Smíšená osada Narození Panny Marie. Farář: Rev. Edmund Bily.

NECEDAH, WIS.:

Smíšená osada sv. Františka z Assisi. Farář: Rev. Stanislav Chiticki.

NEEDVILLE, TEXAS:

Osada sv. Michaela. Farář: Rev. Kenneth Mikulík. Misie: sv. Cyril a Metoděj, Damon, Texas.

NEKOMA, N. D.:

Smíšená osada sv. Eduarda. Farář: Rev. M. Miller.

NEVA, WISCONSIN:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. Jindřich Hubert. P. O., Antigo, Wis.

NEW BOHEMIA, VA.:

Osada Bož. Srdce Páně. Farář: Rev. Štěpán Šrahulek, O.S.B., R. 2, Petersburg, Va. Misie: Sv. Jan, Fort Fisher, Va.

NEW DENMARK, WIS.:

Osada Nejv. Trojice. 40 českých rodin. Dojíždí Rev. Chester A. Dionne z Denmark, Wis.

NEW HRADEC, N. D.:

Osada sv. Petra a Pavla. Farář: Rev. Ladislav Brydl.

NEW MARKET, MINN.:

Osada sv. Mikuláše. Rev. Leonard Hirnen.

NEW PRAGUE, MINN.:

Osada sv. Václava. Farář: Rt. Rev. Magr. Cyril Popelka. Kaplani: Rev. Gerald Schunk a Rev. Geo. Ryan. Škola: 686 dětí.

NEW YORK, N. Y.:

Osada Panny Marie Ustavičné Pomoci. V duchovní správě: Důst. E. Donahue, C.S.S.R., Eduard Stelmochuk, C.S.S.R., Josef Větrovec, C.S.S.R., Mark Cleary, C.S.S.R., Thomas McPartland, C.S.S.R., 323 E. 61st St. Škola: 250 dítek. Vyš. škola: 172 dívek.

Kaple sv. Václava, 1341 York Ave., New York. New York.

NEWPORT (P. O. Solon), IOWA:

Misie Panny Marie Růžencové. Dojíždí důst. p. z osady sv. Václava v Iowa City.

NICOLLET, MINNESOTA:

Osada sv. Pavla. Farář: Rev. Josef Penzimas.

NORMAN, WIS.:

Osada sv. Josefa. Kewaunee, R.F.D. No. 1. Farář: Rev. Hubert Nilles.

NORTH JUDSON, IND.:

Osada sv. Cyrilla a Methoděje. Farář: Rev. Ladislav Krause.

NORTH OLMSTED, OHIO:

Osada sv. Richarda, 26355 Lorain Rd. Farář: Rt. Rev. Oldřich Koráb. Kaplani: Rev. Josef Wamser a Rev. Petr Lenahan. Res. 26355 Lorain Rd. Škola: 1092 dětí.

NOVÁ TŘEBOŇ, MINN.:

Viz Třeboň, Minn.:

OAKES, NO. DAKOTA:

Smíšená osada sv. Karla. Několik českých rodin. Farář: Rev. Eduard McDonald. Kaplan: Rev. N. Kapaun.

ODELL, NEBRASKA:

Smíšená osada Panny Marie Ustavičné Pomoci. Farář: Msgr. John Kean.

OLIVIA, MINNESOTA:

Smíšená osada sv. Aloisia. Farář: Rev. Theofil Szymanski.

OLMITZ, KANSAS:

Osada sv. Anny. Farář: Rev. Frant. Jerasa. Škola: 64 dětí.

OMAHA, NEBRASKA:

Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rt. Rev. Msgr. Barta, bis. rada. Kaplan: Rev. Robert J. Gass. 5433 S. 22nd St., So. Side.

Osada sv. Vojtěcha. Farář: Rev. Václav Kočárník, 2617 So. 31st St. Kaplan: Rev. Richard A. Wolbach.

Osada sv. Václava. Farář: Rev. Antonín Tůma. Res. 1430 S. 14th St.

ORD, NEBRASKA:

Smíšená česko-polská osada Panny Marie Ustavilné Pomoci. Farář: Rev. Stanislav Gorak.

OTTER CREEK, IOWA:

Osada Největější Trojice. Rev. Jan Schmitz.

OWATONNA, MINN.:

Osada Nejv. Srdce Pána Ježíše. Farář: Rt. Rev. Msgr. Edward Kasal, kaplan: dpp. John Vincent a Sylvester Brown, 810 So. Cedar. Vyšší a osadní škola, 171 dítek; vyučuje 5 sester z řádu sv. Františka, 2 laické učitelky a 2 kněží.

OWENSVILLE, MO.:

Smíšená osada Neposkvrněného Početí Panny Marie. Farář: Rev. John Cowan.

OWOSSO, MICHIGAN:

Smíšená československá osada sv. Josefa. Farář: Jan Daniel, 915 E. Oliver Street.

OXFORD, IOWA:

Missie sv. Prokopa. Dojždí Rev. Harvey Finefield z osady P. Marie.

OXFORD JUNCTION IOWA:

Osada Božského Srdce Páně. Farář: Rev. Josef Kissling.

PALM BAY, FLORIDA:

Smíšená osada sv. Josefa. Farář: Rev. Fr. J. Finnegan.

PARMA, P.O. CLEVELAND, 7376 York Rd., OHIO:

Smíšená osada sv. Rodiny, York Rd., near Pleasant Valley Rd., Cleveland 30, Ohio. Farář: Rev. Wm. Benšek. Kaplani: Revs Victor Tome a Robert Knuff. Škola: 1190 dítek.

PENELOPE, TEXAS:

Osada Narození Panny Marie. Farář: Rev. Bohumil Hrubý.

PEP, TEXAS:

Smíšená osada sv. Filippa Neri. Farář: dp. Frederick Hyland.

PHILLIPS, WISCONSIN:

Smíšená osada Panny Marie. Farář: Rev. Beda Černík, O.S.B.

PILOT POINT, TEXAS:

Smíšená osada sv. Tomáše. Farář: Rev. John H. Untereiner.

PILSEN, KANSAS:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Arthur Tonne.

PINE CITY, MINN.:

Smíšená osada Nep. Početí Panny Marie. Farář: Rev. Daniel McEnery.

PÍSEK, NO. DAK.:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Jan W. Roth.

PITTSBURGH, PA.:

Osada sv. Václava, 883 Progress St. N. S. Pittsburgh, Pa. Farář: Rev. Josef Kopecký.

PLASI, (P. O. Prague), NEBR.:

Osada ssv. Cyrilla a Metoděje. Farář: Rev. John B. Pastorak.

PLATTE, SO. DAK.:

Smíšená osada sv. Petra. Farář: Rev. Roch Schirber.

PLATTSMOUTH, NEBR.:

Osada Panny Marie sv. Růžence. Farář: Rev. Walter Banach.

PLUM, TEXAS:

Osada ssv. Petra a Pavla. Farář: Rev. James Ballemans.

PLZEŇ—SOLON, IOWA:

Missie ssv. Petra a Pavla. Pro Čechy dojždí kněz ze Cedar Rapids, Ia.

POCAHONTAS, IOWA:

Osada ssv. Petra a Pavla. Farář: Rev. Walter Bruch. Pro Čechy dojždí kněz z Duncan, Ia.

POTH, TEXAS:

Smíšená osada Nejsvětější Svátosti. Farář: Rev. Armand Florizoone, CICM.

PRAGUE, ALBERTA, CANADA:

Osada sv. Jana Nep. 25 českých rodin, 3 polské rodiny. Dojždí třikrát za měsíc Rev. R. T. O'Neil z Viking, Alta, Canada.

PRAGUE, NEBRASKA:

Osada sv. Jana Křtitele. Farář: Rt. Rev. Msgr. Vilém Řežábek. Škola: 130 dětí.

PRAGUE, OKLAHOMA:

Osada sv. Václava. Farář Rev. H. Bartník.

PRAHA (P. O. Flatonia), TEXAS:

Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Marcus Valenta.

PRAIRIE DU CHIEN, WISCONSIN:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Rt. Rev. Msgr. Tawros Monarski.

PRAIRIEBURG, IOWA:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Ludvík Tržil.

PROTIVÍN, IOWA:

Osada Nejsvt. Trojice. Farář: Rev. František Lána. Kaplan: Rev. Jiří Kárník.

RACINE, WISCONSIN:

Osada sv. Jana Nep. Farář Rev. Jos Maček. Kaplani: dpp. R. Rodriguez a R. Thomas. Škola: 779 dítek. 1911 Green St.

RAVENNA, NEBRASKA:

Smíšená osada Panny Marie Lurdské. Farář: Rev. Jakub Bauer.

RED LAKE, S. D.:

Osada sv. Prokopa. Dojždí Rev. James Burns z Puckwana, S. D.

REEDSVILLE, WIS.:

Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Adolf Doležal.

REGENT, NO. DAK.:

Osada sv. Jindřicha. Farář: Rev. Joseph Schmitt.

RICHMOND, TEXAS:

Osada Nejsv. Srdce. Národnosti českomoravské 15%; polské 60% a jiné 25%.

ROBSTOWN, TEXAS:

Československá missie sv. Jana Nep. Farář: Rt. Rev. Msgr. Geo. Scecina.

ROCK CREEK, MO.:

Osada česko-anglická sv. Jana Evangelisty. Farář: Rev. J. Wippermann.

ROCKLAND LAKE, N. Y.:

Československá osada sv. Michala. Dosluhují důst. Otcové Redemptoristé z New Yorku.

ROSENBERG, TEXAS:

Osada Panny Marie Růžencové. Farář: Very Rev. Jerome Tydlačka, děkan.

ROSSFORD, OHIO:

Slovenská osada ssv. Cyrila a Metoděje. Farář: Rev. Jos. Pastorek.

ROWENA, TEXAS:

Česko-německá osada sv. Josefa. Farář: Rt. Rev. Msgr. Andrew C. Marthaler.

RUNGE, TEXAS:

Smíšená osada sv. Antonína. Farář: Rev. Rudolph Hoffmann.

SARGENT, NEBRASKA:

Smlíšená osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Josef Szynal.

SARONA, WISCONSIN:

Smlíšená osada sv. Kateřiny. Doslubuje Rev. Paul C. Boshold z Shell Lake.

SAVAGE, MINN.:

Osada sv. Jana Kř. Farář: Rev. C. Zlatkowski.

SCAPPOOSE, OREGON:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. Josef Maník.

SCIO, OREGON:

Smlíšená osada sv. Bernarda. Farář: Rev. Bernard Neuman, S.D.S.

SCOTLAND, SO. DAK.:

Smlíšená osada sv. Jiří. Farář: Rev. Ladislav Dušek.

SEALY, TEXAS:

Osada Nep. Početí Panny Marie. Katolických rodin 278. Farář: Rev. Benjamin Holub.

SEWARD, NEBR.:

Osada sv. Vincence. Farář: Rev. R. Petrus.

SEYMOUR, TEXAS:

Osada Nejsv. Srdce Pána Ježíše. Farář: Rev. Eduard Bastien, O.M.I.

SHELL LAKE, WIS.:

Osada sv. Josefa, smlíšená. Farář: Rev. Paul C. Boshold.

SHERRY, (P. O. Blenker) WISCONSIN:

Osada sv. Killana, 10 českých rodin. Farář, Rev. William Muehlenkamp.

SHINER, TEXAS:

Osada ssv. Cyrilla a Methoděje. Farář: Rev. Jan J. Hanáček. Kaplan: Rev. Sigmund Wojciechowski.

SCHULENBURG R. 4 BOX 181, TEXAS:

Osada sv. Jana Křtitele. Farář: Rev. Eduard Bartsch.

SCHULENBURG, TEXAS:

Smlíšená osada sv. Růženy z Limy. Farář: Rev. Hubert Janák.

SCHUYLER, NEBRASKA:

Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Viktor E. Herman.

SILVER HILL, ALABAMA:

Osada Pražského Jezulátka. Dojíždí: Rev. Philip Lambert z Roberdale.

SILVER LAKE, MINN.:

Osada sv. Josefa. Farář: Rev. Albert Šlechtka.

SLOVAN, WISCONSIN:

Osada sv. Vojtěcha, asi 40 rodin. Dojíždí Rev. Rudolf J. Hodík z Casco, Wis.

SMITHVILLE, TEXAS:

Smlíšená osada sv. Pavla. Farář: Rev. Clyde Holtman.

SOLON IOWA:

Osada Panny Marie, Newport (P.O. Solon, Ia.).
Osada ssv. Petra a Petra. Dojíždí důstojný pán ze Cedar Rapids pro Čechy.

SOLON, R. 43, OHIO:

Osada sv. Rity. Farář: Rt. Rev. Msgr. Odřich A. Mazanec. Kaplani: Rev. Harry Winca, Rev. John Murphy a Rev. John J. Matty. Res. Baldwin Rd. and Parkway. Škola 750 dítek.

SOUTH HEART, NO. DAK.:

Smlíšená osada P. Marie. Farář: Rev. Felix Andrews.

SPENCER, NEBRASKA:

Smlíšená osada Panny Marie. Farář: Rev. Robert Steinhausem.

SPILLVILLE, IOWA:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. John Chihak. Škola: 236 dítek.

ST. ANN (P. O. Yoakum), TEXAS:

Dojíždí důst. p. Yoakum.

ST. ANN'S MEMORIAL CHAPEL, VA.:

Dojíždí Rev. Štěpán Šrahulek, O.S.B., z New Bohemia. P. O. Prince George, Va.

ST. JOHN (P. O. Schulenburg R. 4), TEXAS:

Smlíšená osada sv. Jana Křtitele. Farář: Rev. Edward C. Bartsch. Dojíždí se do Moravia, Tex.

ST. LOUIS, MISSOURI:

Osada sv. Jana Nep.: Farář Rev. A. J. Prokeš, 1625 So. 11th St. Kaplan: Rev. Vincent Walz. Osada sv. Václava. Farář:

ST. MARY'S, P.O. Hallettsville Rt. 4, jinak: Smothers Creek, TEXAS:

Rev. Henry Pšenčík.

ST. PAUL, MINN.:

Osada sv. Stanislava. Farář: Rev. Karel Jiřík, 398 Superior Street. Kaplan: Rev. Richard Skluzáček.

ST. PAUL, NEBRASKA:

Osada ssv. Petra a Pavla. Farář: Rev. Antonín Figierski.

STAMFORD, TEXAS:

Osada sv. Kevina vyznávající. Dojíždí kněz ze Seymour, Tex.

TANGELVILLE, WIS.:

Osada sv. Vavřince. Farář: Rev. Rudolf N. Kerch.

SUTTONS BAY, MICH.:

Osada sv. Michaela. Farář: Rev. Charles Baker.

SWARTZ CREEK, MICH.:

Smlíšená osada Panny Marie Královny Andělů. Farář: Rev. Joseph Robb.

SWEET HOME, TEXAS:

Osada Panny Marie Královny Míru. Farář: Rev. Bohumír Kuřátko.

TABOR, MINNESOTA:

Osada Nejsv. Trojice. Farář: Rev. Jan P. Merth.

TÁBOR, NEBRASKA:

Smlíšená osada Panny Marie. Dojíždí Rev. Antonín Pluháček z Heun, Nebraska.

TÁBOR, SO. DAK.:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. Gilbert Laketek, O.S.B. Škola: 62 dítek.

TAITON, TEXAS:

Osada sv. Jana Nep. Dojíždí se z El Campo, Tex.

TAUNTON, MINNESOTA:

Osada ssv. Cyrilla a Methoděje. Farář: Rev. J. Pavelski.

TAYLOR, TEXAS:

Smlíšená osada Panny Marie. Farář: Rev. E. A. Branden. Kaplan: Rev. Karel Michálka.

TIMKEN, KANSAS:

Osada Nejsv. Trojice. Farář: Rt. Rev. Msgr. Alois Clupný.

TISCH MILLS, WIS.:

Osada Narození Panny Marie. Farář. Rev. Donald Feller.

TOBIAS, NEBRASKA:

Smlíšená osada sv. Josefa. Doslubuje kněz z Miligan, Nebr.

TOLEDO, OHIO:

Českoslov. anglická osada Nejsvětějšího Růžence. Farář: Rev. Ondřej J. Blaško, 821 N. Wheeling St.

TONY, WISCONSIN:

Anglická missie sv. Antonína Pad. Asi 37 československých rodin. Farář: Rev. L. Lewandowski.

TOUHY, NEBRASKA:

Osada sv. Víta. Dojíždí dp. Otto Ekhaml z Weston.

TŘEBONĚ, MINN.:

Osada Neposkvrněného Početí P. Marie. Dojíždí kněz z Montgomery, Minnesota.

TROY, MISSOURI:

Osada Nejsv. Srdce Páně. Farář: Rev. Václav Klarič.

TURNERS FALLS, MASS.:

Osada Panny Marie. Dojíždí důst. Otcová Redemptoristé z New Yorku.

TWO RIVERS, WIS.:

Smíšená osada sv. Lukáše. Několik českých rodin. Farář: Rev. Herman Schmitz. Kaplan: Rev. Adolf Doležal. 1814 Jefferson St.

TYNDALL, SO. DAK.:

Smíšená osada sv. Lva. Farář: Rev. Francis Cronin.

ULYSSES, NEBRASKA:

Osada Panny Marie Neposkvrněného Početí. Farář: Msgr. Jiří J. Schuster.

UNION CENTER, WIS.:

Osada sv. Terezie. Českých rodin asi 12. Farář: Rev. Roman Papierník.

VALPARAISO, NEBR.:

Osada Panny Marie, převážně česká. Farář: Rev. Richard J. Brombach.

VEBLEN, SO. DAK.:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Zygmunt Dzierzek, O.M.I.

VERDIGRE, NEBR.:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. Karel J. Oborný.

VERNON, TEXAS:

Smíšená osada sv. Rodiny. Farář: Rev. Sebastian Krempel, O.F.M. Kaplan: Rev. Kurt Buranich, O.F.M.

VERONA, NO. DAK.:

Anglická osada sv. Rafaela. Několik českých rodin. Farář: Rev. Felix J. Preske.

VESELEYVILLE, N. D.:

Osada sv. Lukáše. Farář: Rev. Jar. Tománek.

VESELI, MINNESOTA:

Osada Nejsv. Trojice. Farář: Rev. Alfred Skluzáček.

VESPER, WIS.:

Smíšená osada sv. Jakuba. Většinou česká. Farář: Rev. Petr Rombalski.

VINING, IOWA:

Osada Panny Marie a osada Nejsv. Trojice. Farář: Rev. Jos. Syrový.

VODNÁNY, SCOTLAND P.O. SO. DAK.:

Osada sv. Cyrila a Metoděje. Dojíždí dp. Ladislav Dudek ze Scotland.

WADSWORTH, OHIO: (U.S. Rt. 224)

Osada Božského Srdce Páně. Farář: Rev. L. Anders, 272 Broad St.

WAGNER, SO. DAK.:

Smíšená osada sv. Jana Křtitele. Farář: Rev. John J. Hyland.

WAHOO, NEBRASKA:

Osada sv. Václava. Farář: Msgr. Daniel E. Cooper. Kaplan: Rev. D. Neal. Škola: 200 dítek.

WAHPETON, NO. DAK.:

Osada sv. Vojtěcha. Farář: Rev. E. Eckhart.

WALFORD, IOWA:

Osada Nejsv. Trojice. Farář: Rev. Donald Heine-man.

WALLIS, TEXAS:

Osada sv. Anděla Strážce. Farář: Rt. Rev. A. W. Nesvadba. Kaplan: Rev. A. Lažek. Drawer #429.

WARSAW, NEBRASKA:

Osada sv. Václava. Dosluhuje Rev. Anthony Flgerski ze St. Paul, Nebr.

WAUBUN, MINNESOTA:

Smíšená osada sv. Anny. 25 českých rodin. Farář: Rev. Denis Parnell.

WAUKECHON, WIS.:

Osada sv. Václava. Dojíždí Very Rev. Joseph C. Schaefer, 322 Main St., Shawano, Wis.

WAUSAUKEE, WIS.:

Smíšená osada sv. Augustina. Asi 40 českých rodin. Farář: Rev. Robert F. Sládek.

WAUZEKA, WIS.:

Osada Božského Srdce. Farář: Rev. Henry Cassidy.

WEATHERFORD, TEXAS:

Anglická osada sv. Štěpána. Asi 8 českých rodin. Farář: Rev. James Mullin.

WEIMAR, TEXAS:

Osada sv. Michaela. Farář: Rev. H. O. Rolf. Kaplan: Rev. Jan Bílý.

WEST, TEXAS:

Osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Rev. Jiří Doskočil. Kaplan: Rev. Emilian Poltyn. Škola: 385 dětí.

WEST POINT, NEBR.:

Smíšená osada Nanebevzetí Panny Marie. Farář: Very Rev. Herman Kaup, V.F. Kaplan: Rev. Robert A. Schmitz.

WESTON, NEBRASKA:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. O. Ekhami. Škola: 105 dětí.

WHARTON, TEXAS:

Osada sv. Rodiny. 65 smíšených rodin. Farář: Rev. L. J. Price.

WICHITA FALLS, TEXAS:

Osada Nejsv. Srdce Páně. Farář: Rt. Rev. Msgr. Vincent Mičola.

WILBER, NEBRASKA:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. Václav Beránek.

WILSON, KANSAS:

Osada sv. Václava. Farář: Rev. John F. McManus.

WILSON, NEBRASKA:

Osada Panny Marie Ustavěné Pomoci. Dojíždí Rev. Viktor E. Heřman ze Schuyler, Nebraska.

WINONA, MINNESOTA:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. James Habiger. Kaplan: Rev. Francis Galles, 560 E. Broadway.

WITTING, TEXAS:

Kaple sv. Antonína. Dojíždí Rev. H. F. Pšenčík ze St. Mary's.

WOODBURN, OREGON:

Smíšená osada sv. Lukáše. Asi 20 česko-slovenských rodin. Farář: Rev. Jan Larkin.

WYNDMERE, NO. DAK.:

Anglická osada sv. Jana Křtitele. Asi 6 českých rodin. Dojíždí Rev. Valerian Paczek z Lidgerwood, N. D.

YANKTON, SO. DAK.:

Smíšená osada Božského Srdce P. Ježíše. Farář: Rt. Rev. Msgr. James A. Reilley. Kaplan: Rev. Richard Schmidt a Rev. Lawrence Johnson.

YOAKUM, TEXAS:

Osada sv. Josefa. Asi 60 českých rodin. Farář: Rev. Jan Matocha. Dva kaplaní. Dojíždí se do osady sv. Anny. Škola: 339 dětí; vvš. škola: 121.

YUBA, WISCONSIN:

Kostel sv. Václava. Dojíždí Rev. Frant. M. Leštinský.

YUKON, OKLAHOMA:

Osada sv. Jana Nep. Farář: Rev. Josef Mazanka. Škola 91 dětí.

ČESKÉ KATOLICKÉ ÚSTAVY V AMERICE

OPATSTVÍ SV. PROKOPA, řádu sv. Benedikta. Opat: Rt. Rev. Daniel Kučera, O.S.B. Kněží 83, kleriků 6, bratří iaků 23. Kněží působí v diecéstech: Chicago, Joliet, Ill., Richmond, Va., Sioux Falls, S. D., Superior, Wis., a na Formose. Adresa: St. Procopius Abbey, Lisle, Ill. 60532.

KLÁŠTER BLAH. PANNY MARIE USTAVIČNÉ POMOCI, řádu Nejsv. Vykupitele. Představený: Very Rev. Edw. Donahue, C.S.S.R., Rev. Josef Vátrouček, C.S.S.R., více kněží ve správě osady a na misích, 3 ctih. bratří. (Viz: New York, N.Y.) Adresa: Redemptorist Fathers, 223 E. 61st St., New York, N.Y.

KLÁŠTER SV. VÁCLAVA, řádu Nejsv. Vykupitele. Představený: Very Rev. Josef Adamec, C.S.S.R., více kněží ve správě osady a na misích a ctih. bratří. (Viz: osada sv. Václava, Baltimore, Md.) Adresa: Redemptorist Fathers, 2111 Ashland Ave., Baltimore, Md.

CZECH JESUIT FATHERS, Czech Mission House. 4605 W. Broadway Ave., Montreal 28, Quebec, Canada. Rev. Frant. Kovanda, superior; 6 kněží působí na misích a osadách.

PANENSKÝ KLÁŠTER NEJV. SRDCE PÁNA JEŽIŠE, spojený s ústavem pro výchovu učitelek a vyšší dívčí školou. Představená: Velebná Matka M. Louise Hartwig, O.S.B. Sester 197, 4 novicky, 5 čekatelek. — Adresa: Benedictine Sisters of the Sacred Heart, Lisle, Du Page Co., Ill.

KONGREGACE ŠKOLSKÝCH SESTER de NOTRE DAME. Hlavní mateřinec v Čechách byl od r. 1854 v Horažďovicích, nyní je prozatímne v Javorníku ve Slezsku. Provinciální mateřinec jest v Omaze na předměstí Florence, Nebraska. Zde je též provinciální noviciát. Provinciální představenou jest ctihodná Matka M. Loyola Samek. Sester profesek 147, noviciek 15 a čekatelek 9. Adresa: Convent de N. D., 35th and State Sts., Omaha 12, Nebraska.

MARIAN SISTERS, Marian Center, Box 2, Waverly, Neb. Sr. Martha, sup. Sester 26.

SESTRY TĚŠITELKY (z Brna, Moravy). CON-SOLERS OF SACRED HEART OF JESUS, 237 W. Magnolia, San Antonio, Tex. Sr. M. Pelagia, sup.

vyšší učiliště

ST. PROCOPIUS SEMINARY, LISLE, ILLINOIS. Chancellor: The Rt. Rev. Daniel Kučera, O.S.B. Rector: The Very Rev. Maur J. Dlouhý, O.S.B. Address: The Very Reverend Rector, St. Procopius Seminary, Lisle, Ill. 60532.

ST. PROCOPIUS COLLEGE, LISLE, ILLINOIS. Chancellor and President: The Rev. Roman Galardi, O.S.B. Dean of Students: Mr. Walter Block. Dean of Studies: Rev. Frant. Kovanda, O.S.B. Address: The Registrar, St. Procopius College, Lisle, Ill. 60532.

ST. PROCOPIUS COLLEGE HIGH SCHOOL, LISLE, ILL. — Chancellor: The Rt. Rev. Daniel Kučera, O.S.B. Headmaster: The Rev. Valentine Skluzáček, O.S.B. Principal: The Rev. Ronald Rigovsky, O.S.B. Address: The Principal, St. Procopius College High School, Lisle, Ill. 60532.

JAEGER JUNIOR COLLEGE A AKADEMIE BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ, LISLE, ILL., pod správou ctih. Sester řádu sv. Benedikta. — V Jaeger Junior College se vyučuje v prvních dvou letech koleje (College). Akademie je přípravkou pro kolej (College) a věnuje se vyučování obchodním kursům. Vyučuje se všem, ve vyšších školách obvyklým předmětům, mimo fečtí anglické, české a latinské též fečtí moderním; dle přání též hudbě, zpěvu, malbě, vyšívání, šití šatů a vaření. Adresa: Jaeger Junior College nebo Sacred Heart Academy, Lisle, Ill.

AKADEMIE "NAŠÍ MILÉ PANÍ" — NOTRE DAME ACADEMY — je státem uznaná příprava na vstoupení do koleje. Jest při ní též dvouletý kurs obchodní. Vyučuje se všem pro vyšší školy předepsaným předmětům v fečtí anglické, jakož i náboženství, češtině, latině, francouzštině, španělštině, vaření, hudbě a zpěvu, šití a hotovení různých ženských ručních prací. Adresa: Notre Dame Academy, 3501 State St., Omaha 12, Nebraska.

ČESKÉ DOBROČINNÉ ÚSTAVY

DOMOV SV. BENEDIKTA PRO STARCE A STAŘENY. Pod vedením ctih. sester benediktinek z kláštera Božského Srdce Páně v Lisle, Illinois. Přijímání jsou za chovance muži od šedesáti pěti

let, ženy od šedesátého roku. Adresa: Domov sv. Benedikta, 6330 W. Touhy Ave., Niles, Ill. Veškeré příspěvky buďtež zasílány na: St. Benedict's Home, 6330 W. Touhy Ave., Niles, Illinois.

ČESKÉ KATOLICKÉ ČASOPISY V AMERICE.

NÁROD — týdeník. Vychází v sobotu. Vydavatelé: Řád českých benediktinů. Ředitel tiskárny: Rev. Václav Michalička, O.S.B. Šéfredaktor: Very Rev. Aleš Macháček, O.S.B. Redaktoři: Dr. František Schwarzenburg, Bohumil Laštůvka a J. C. Řeřucha. V Chicagu a Cicero, \$7.50 na rok. Mimo Chicagu \$7.50 ročně. Do Evropy \$8.50 ročně. Anglická příloha samostatná \$4.00. Adresa: "Národ", 1637 Allport St., Chicago 8, Illinois.

KATOLÍK — týdeník. Vychází každý pátek. Závodu: Rev. Václav Michalička, O.S.B. Šéfredaktor: Very Rev. Aleš Macháček, O.S.B. Redaktoři: Dr. František Schwarzenburg, Bohumil Laštůvka a J. C. Řeřucha. Předplatné \$7.00 ročně. Do Kanady \$7.00, do Evropy \$8.00. Celoroční předplatitelé obdrží jako premií zdarma krásný kalendář "Národ". Adresa: "Katolík", 1637 Allport St., Chicago 8, Illinois.

NAŠINEC — týdeník. Vychází každý pátek. Majitel: Našinec Publishing Co. Redaktor: Jos. Mareš st. Předplatné na rok \$3.66. Adresa "Našinec", Granger, Texas.

NOVÝ DOMOV — dvojtýdeník. Vychází každé pondělí a čtvrtek. Majitel: Vlad. Malec. Redaktor: Stanislav Stibofik. Předplatné: Na rok \$3.00. Adresa: "Nový Domov", Hallettsville, Texas.

KATOLICKÝ DÉLNÍK — Vychází jednou měsíčně. Úřední časopis Jednoty "Katolický Dělník". Řídící redaktor: Rev. Fr. J. Oborný, Dodge, Nebr.

VŮDCE — Náboženský měsíčník a orgán spolku Apoštolátu Modlitby pro české osady ve Spojených Státech. Vydavatelé: Řád českých benediktinů. Vychází 15. dne každého měsíce. Redaktor: Rev. Václav Michalička, O.S.B. Předplatné pro Spoj. Státy \$2.00 ročně. Do Evropy \$2.25. Adresa: "Vůdce", 1637 Allport St., Chicago 8, Illinois.

POSEL — Čtvrtletní orgán České Katolické Jednoty. Redaktor:

SEZNAM ČESKO-KATOL. JEDNOT VE SPOJ. STÁTECH A ADRESÁŘ JEJICH ÚŘEDNÍKŮ.

NÁRODNÍ SVAZ ČESKÝCH KATOLÍKŮ

Hlavní úřadovna: 2636 So. Central Park Ave., Chicago 23, Illinois.

Čestní předsedové: Jeho Excellence John P. Cody, arcibiskup chicagský; Jeho Excellence Gerald Bergen, arcibiskup, Omaha, Nebraska; Jeho Exc. Jan L. Mořkovský, biskup, Amarillo, Texas; Jeho Exc. Jiří Biskup, biskup, Dubuque, Iowa; nejdř. Daniel Kučera, O.S.B., opatství sv. Prokopa v Lisle, Ill.

Čestní místopředsedové: Msgr. Václav C. Hradecký, Duncan, Iowa, P.O. Britt; vldp. Josef Větrovec, C.S.S.R., 323 E. 61 St., New York, N. Y.; L. J. Šulák, La Grange, Texas; Václav Kefka, Cleveland, Ohio.

Kaplan: Msgr. Martin Kmžka, 2651 S. Central Park Ave., Chicago 23, Illinois.

Předseda: Dr. Josef Čada, 2427 S. Lombard Ave., Cicero 50, Ill.

Místopředsedkyně: paní Viktorie Voller, 5338 W. 24th Place, Cicero 50, Ill.

Tajemnice: sl. Jeannette F. Krippner, 2456 S. Homan Ave., Chicago 23, Illinois.

Pokladník: Joseph G. Hodouš, 2222 S. Grove Ave., Berwyn, Ill.

Reditelé: Dp. Václav Michalička, O.S.B., Chicago, Ill.; paní Marie Průša, 2652 S. Central Park Ave., Chicago 23, Ill.; sl. Marie Pitelka, 1322 W. 71 Pl., Chicago 36, Ill.; sl. Antonie Váňa, 1754 W. 18th St., Chicago 8, Ill.; Andrew G. Sirek, New Prague, Minn.; Charles Hronek, Cleveland, Ohio; paní Mary Koníček, Detroit, Mich.; paní Benita Pavla, Hallettsville, Texas; Vincent Koníček, Racine, Wis.; paní Františka Hejl, Yonkers, N.Y.; p. L. J. Šulák, LaGrange, Texas.

Členové poradního výboru: Soudce Frank H. Bleck, Berwyn, Ill.; Joseph Hucek, Berwyn, Ill.; paní Milada R. Janda, Cicero, Ill.; Joseph C. Kolář, Berwyn, Ill.; paní Eliška Nevšimal, Chicago, Ill.

KATOLICKÝ DÉLNÍK

Ústřední úředníci:

Duchovní ředitel: Rev. Frank Oborný, Dodge, Nebr.

Předseda: Andrew G. Sirek, New Prague, Minn.

První místopředseda: Frank Drahosál, 834 — 15 St. S.E., Cedar Rapids, Ia.

Druhý místopředseda: Jos. Rezníček, Dodge, Neb.

Třetí místopředseda: Rudolf Faimon, Atwood, Kans.

Tajemník: Stanley F. Wagner, New Prague, Minn.

Pokladník: Jos. W. Ficenec, 2220 L St., Omaha 7, Neb.

Lékař: Dr. Stanley Kučera, 819 W. 2nd St., Northfield, Minn.

Právní rádce: Jos. Pánek, 4841 S. 24th St., Omaha.

První důvěrník: Jos. K. Proskočil, 2757 S. 13th St., Omaha 6.

Druhý důvěrník: Frank Staněk, Omaha, Neb.

Třetí důvěrník: Jerry Sliva, Wallis, Texas.

KATOLICKÁ JEDNOTA TEXASSKÁ

Kaplan: Msgr. A. W. Nesvadba, P.O. Box 266, Wallis, Texas.

Čestný předseda: A. J. Kallus, Weid Route 2, Hallettsville, Texas.

Předseda: I. C. Parma, Granger, Texas.

Místopředseda: Cyril Svrček, Rt. 2, West, Texas.

Čestný místopředseda: Jos. A. Válek, Rt. 3, Ennis, Texas.

I. ředitel: Karel F. Adamčík, Dallas, Texas.

II. ředitel: Felix Hybner, Shiner, Texas.

III. ředitel: Jerry Sliva, Wallis, Texas.

IV. ředitel: Jan Polanský, Caldwell, Texas.

V. ředitel: Ernest W. Spaček, Jourdantown, Tex.

Vrchní lékař: Dr. Robert J. Wagner, Shiner, Tex.

ČESKÁ KATOLICKÁ JEDNOTA.

(Bývalá Česká Římsko-Katolická Jednota Žen ve Spoj. Státech Amerických, k níž se připojila bývalá Česko-Slov. Římsko-Katol. Podporující Jednota ve státu Ohio a Česká Římsko-Katolická Jednota Žen v Cleveland, Ohio.)

Hlavní úřadovna: 5349 Dolloff Rd., Cleveland, Ohio 44127.

Čestný kaplan: Rt. Rev. Daniel Kučera, O.S.B., Lisle, Ill.

Kaplan: Rt. Rev. Msgr. Oldřich Koráb, 26855 Lorain Rd., North Olmsted, O.

Předsedkyně: Anna M. Veverka, 5349 Dolloff Rd., Cleveland, O. 44127.

Mistopředseda: Karel J. Hronek, 3991 E. 42nd St., Cleveland, O. 44105.

Mistopředseda: Josef Kocáb, 4346 Grannis Rd., Fairview Park, O. 44126.

Tajemnice: Elsie M. Filous, 5349 Dolloff Rd., Cleveland, O. 44127.

Pokladní: Mildred R. Janda, 9101 W. Cermak Rd., North Riverside, Ill.

Ředitelstvo: Marie Tringl, 5343 Neosho Ave., St. Louis, Mo. 63109; Marie Průša, 2652 S. Central Park Ave., Chicago, Ill. 60623; Marie Koníček, 3357 Tillman Ave., Detroit, Mich. 48208; Frances Hejl, 270 Kneeland Ave., Yonkers, N.Y. 10005; Marie Hucklestein, 455 Vista St., Pittsburgh, Pa. 15212.

ČS. OREL V EXILU, ŽUPA SVATOVÁCLAVSKÁ

Hlavní úřadovna: 2431 S. Central Park Ave. Chicago 23, Ill.

Duchovní rádce: Rev. JIM Maria Svoboda.
Starosta:

KATOLICKÁ JEDNOTA SOKOL

Starosta:

Místostarosta: J. K. Proskočil, 2757 So. 13th St., Omaha, Nebraska.

Tajemník: Jan E. Beneš, 1305 So. 8th Street, La Crosse, Wisconsin.

Pokladník: Jos. Hodouš, 3925 W. 26th Street, Chicago 23, Illinois.

Náčelník: František Nevšmál, 2224 So. Kedvale Ave., Chicago 23, Illinois.

Náčelní: Mrs. Marie Průša, 2652 So. Central Park Ave., Chicago 23, Illinois.

ČESKÁ ŘÍMSKO-KATOLICKÁ JEDNOTA ŽEN VE STÁTU TEXAS.

Domov hlavní úřadovny v Yoakum, Tex.

Kaplan: Rt. Rev. Msgr. Alois J. Mořkovský, Hallettsville, Texas.

Předsedkyně: Mrs. Benita Pavla, Hallettsville, Texas.

Mistopředsedkyně: Mrs. Rita Kallus, La Grange, Texas.

Tajemnice: Mrs. Carolyn Hrnčíř, Yoakum, Texas.

Početvedkyně: Miss Gertrude Boháč, Granger, Texas.

Pokladní: Mrs. Elaine Gaida, Granger, Texas.

Ředitelka dívčího oddělení: Miss Bessie Pustka Hallettsville, Texas.

I. ředitelka: Mrs. Angeline Kopecký, Galveston, Texas.

II. ředitelka: Mrs. Magdalene Muška, West, Tex.

III. ředitelka: Mrs. Anna Toman, Ganado, Texas.

IV. ředitelka: Mrs. Christine Knappek, Corpus Christi, Texas.

V. ředitelka: Mrs. Anděla Repa, Granger, Texas.

Ředitelka dívčího oddělení: Mrs. Estelle Smith, Dallas, Texas.

Vrchní lékař: Dr. David H. Watson, Yoakum, Texas.

Právní rádce: Timothy G. Mareš, Granger, Tex.

ROLNICKÁ PODPORUJÍCÍ JEDNOTA SV. ISIDORA V TEXASU

Kaplan: Rev. Henry F. Pšenčík, Rt. 4, Hallettsville, Texas.

Předseda: Henry F. Sabiatura, Ganado, Texas.

Mistopředseda: Frank Juřena, Hallettsville, Tex.

Tajemník: Raymond Toman, Ganado, Tex.

Pokladník: John Urbish, Hallettsville, Tex., R. 4.

Ředitelé: Bohumil Brosch, Rt. 4, Hallettsville, Tex.; Bohumil Hložek, Moulton, Rt. 1, Texas, a Ben. Hellinger, P. O. Flatonia, Rt. 2, Texas.

CYRILOMETODĚJSKÁ LIGA

Hlavní úřadovny: 39 Fitzjohn Ave., London N.W. 3, Great Britain; Via Conciliazone 1, Rome.

Zemský duchovní rádce pro Ameriku: Rev. Max Pikard, St. Joseph's Church, Lankin, N. D.

BEZPEČNĚ A VÝNOSNĚ UKLÁDÁNÍ PENĚZ NABÍZÍ **MANNING SAVINGS & LOAN ASSN.**

2854 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Blshop 7-7080

Založeno roku 1887.

ŠETŘTE POŠTOU NEBO OSOBNĚ. — Vklady pojištěny do \$15.000.

Platíme v přitomné době nejvyšší dividendy na vaše vklady.

Peníze uložené před 15., ponosou dividendy od 1. v měsíci.

Půjčky na majetky — dlouhodobé — na mírné splátky.

LOUIS J. MAYER & CO., Real Estate & Insurance

Nájem, prodej, výměna a spravování majetků, ve stejné budově.

KATOLICKÝ DĚLNÍK

**má životní pojištění
pro každého člena katolické rodiny.**

RŮZNÉ DRUHY A VÝHODY

**Hlaste se u místního spolku aneb pište na
KATOLICKÝ DĚLNÍK, New Prague, Minn.**

Úřednictvo:

Čestný předseda
Duchovní řídítel

Předseda

První místopředseda

Druhý místopředseda

Třetí místopředseda

Tajemník

Pokladník

Lékař

Právní rádce

Ředitelé

Most Rev. John L. Mořkovský, S.T.D., Houston, Tex.

Rev. Francis J. Oborný, Dodge, Nebr.

A. G. Sirek, New Prague, Minn.

Fr. G. Drahozal, Cedar Rapids, Ia.

Jos. J. Reznicek, Clarkson, Nebr.

Rudy Faimon, Stratton, Nebr.

S. F. Wagner, New Prague, Minn.

Jos. W. Ficenc, Omaha, Nebr.

Dr. S. T. Kučera, Northfield, Minn.

Joseph C. Panek, Omaha, Nebr.

Jos. K. Proskočil, Omaha, Nebr.

Fr. J. Staněk, Elmhurst, Illinois

Jerry Sliva, Wallis, Texas

Zákonné povolení obchodu v 15 státech.

Česká Katolická Jednota

Poskytuje celorodinné pojištění od
útlého mládí do 60 let

ZÍSKÁTE VŠECHNY VÝHODY MODERNÍHO ŽIVOTNÍHO
POJIŠTĚNÍ S KTERÝMKOLIV CERTIFIKÁTEM

Půjčky v hotovosti

Vyrovnání v hotovosti

Zaplacené certifikáty

Certifikáty s prodlouženým pojištěním

Půjčky na zaplacení poplatků

POJIŠTĚNÍ OD \$500 DO \$5,000

Nevyžaduje lékařskou prohlídku

1. Celoživotní—platí se celý život
2. Dvacet let platu—platí se 20 let
3. Dvacetileté nadační—splatné za živa po 20 letech
4. Zaplacené v 60 letech—platí se do 60 let stáří
5. Zaplacené v 70 letech—platí se do 70 let stáří
6. Nadační v 60 letech—splatné za živa v 60 letech

ODBOR MLÁDEŽE

1. Do věku 16 roků—25c měsíčně (Pojištění do \$500.00)
2. Celoživotní
3. Dvacet let platu
4. Dvacet let nadační
5. Nadační (Educational) splacené v 18 letech

Dividendy vypláceny nepřetržitě po 28 roků

Vyplacen obnos \$1,522,732.25

O podrobnosti týkající se členství, tažte se úřednic místních spolků
neb dopište na hlavní úřadovnu

ČESKÁ KATOLICKÁ JEDNOTA

5349 DOLLOFF ROAD

CLEVELAND, OHIO 44127

1883

ŘÁD

1967

KATOLICKÝCH LESNÍKŮ

Bratrská a sesterská pojišťující jednotka
(A Legal Reserve Fraternal Society)

Poskytuje duchovní, společenskou a tělocvičnou činnost a nabízí 17 druhů pojištění katolickým mužům a ženám ve stáří od 16. do 65. let.

Certifikáty jsou vystaveny mužům a ženám bez omezování výše pojištění s výhodou dvojnásobného pojištění v pádu nahodilé smrti.

Pro hochy a dívky do 16. let stáří nabízí 13 druhů moderních certifikátů.

POPLATKY A VÝHODY ZALOŽENY NA
C.S.O. TABULCE S 2½% SÚROČENÍM

Všechny životní a nadační certifikáty poskytují následující nazadatelné výhody:

PŮJČKY V HOTOVOSTI

VYROVNÁNÍ V HOTOVOSTI

ZAPLACENÉ CERTIFIKÁTY

CERTIFIKÁTY S PRODLOUŽENÝM POJIŠTĚNÍM

PŮJČKY NA ZAPLACENÍ POPLATKŮ

DIVIDENDY — Členské certifikáty, na něž požadované poplatky placeny jsou po dva anebo více roků, podílí se na přebytkovém zisku jednoty v podobně ročních dividend.

George H. Crowns,
Chairman of the Board

Richard T. Tobin,
High Chief Ranger

Robert A. Horstman,
Vice High Chief Ranger

Louis E. Caron,
High Secretary

Joseph Hucek,
High Treasurer

O podrobnosti týkající se členství, poplatků a výhod tažte se našeho místního zástupce aneb dopište na hlavní úřad

Catholic Order of Foresters

HIGH COURT OFFICE

305 W. Madison St.

Chicago, Illinois 60606

SOLO

Cake and Pastry FILLINGS

...the instant filling

The #1 Cake and Pastry
Filling in the Industry

Available in

Poppy Apricot Almond Prune Date Pecan
Pineapple Peach Cherry Nut Banana Blueberry

ALSO AT YOUR LOCAL MARKET:

SOLO Dried Mushrooms
SOLO Whole Poppy Seed

SOLO Saffron
SOLO Anchovy Paste
SOLO Raisin Sauce

SOLO

FOOD PRODUCTS

SOKOL and COMPANY

Chicago 11, Illinois

Send for New Recipe Booklet of European Recipes
Made quick and easy — Include 25c to cover postage and handling.
SOKOL & COMPANY — 241 E. Illinois St., Chicago 11, Ill.

SECOND FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSN.

26. ul. a Pulaski Road

Chicago, Illinois 60623

Telefon: Crawford 7-8500

VAŠE VKLADY JSOU POJIŠTĚNY DO \$15,000

WHOLESALE

RETAIL

Phone 522-0151

LAWNDALE MEAT PRODUCTS CO.

PRAŽSKÝ — HOT PARKY — HOT LOAVES

CHOICE FRESH MEATS

3617 WEST 27th STREET

CHICAGO 23, ILLINOIS

NAŠE 78. VÝROČÍ

ST. PAUL FEDERAL SAVINGS

6700 WEST NORTH AVENUE

Chicago, Ill. 60635 — National 2-5000

MOHOVITOST PŘES \$200,000,000

FRANK P. KOSMACH, PRESIDENT

BEZPLATNĚ PARKOVIŠTĚ PRO AUTA.

Okna pro vyřizování záležitostí bez vystupování z auta
anebo bez vstupu do budovy.

Úplná

Cestovní

Služba

HEGER TRAVEL BUREAU

6118 West Cermak Road

CICERO 50, ILL.

Telefon: TOWNhall 3-4774 -- 3-4775

GU nderson

4-6310

H. MARIK SONS

Funeral Homes

LA wndale

1-3972

6507 W. CERMAK ROAD

Berwyn, Illinois

2534 S. PULASKI ROAD

Chicago 23, Illinois

BANKING SINCE 1897

NATIONAL REPUBLIC BANK OF CHICAGO

1817 SO. LOOMIS STREET

Chicago, Illinois 60608

Telefon: CAnal 6-8181

**Od roku 1887 tisíce užívalo tento ZNÁMÝ ŽALUDEČNÍ
TONIC lék k boji proti zácpě a jejím následkům!**

Dostaňte si láhev Trinerova vína dnes a nechte jeho příjemně
chutnající, zácpu odstraňující účinky pracovat! za vás. (Upozor-
nění: Pokud nemůžete dostat Trinerovo víno ve vašem obchodě,
zašlete \$1.50 se jménem vašeho obchodníka na: Jos. Triner Corp.,
4053 Fillmore, Chicago 24, a velká láhev Trinerova hořkého vína
bude vám zaslána ihned poštou vyplaceně.)

Trinerovo Hořké Víno

SAVE FOR FUTURE INDEPENDENCE

CURRENT RATE

4.5%

ON ALL SAVINGS

HEMLOCK *Federal* SAVINGS

5140 So. Ashland Avenue HE 4-0600

1st SAVINGS of LA GRANGE PARK

CORNER: 31st and BLANCHAN • LA GRANGE PARK, ILLINOIS
Fleetwood 4-6000

RICHEY V. GRAHAM, JR., President EDWARD J. KLECKA, Secretary

Úsporové vklady pojištěny do \$15,000.00 vládni agenturou
Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

ÚSPOROVÉ ÚČTY VÍTANY

Cestovní a turistická kancelář

BAŠTA-MUSIL & CO.

3919 W. 26th Street

Chicago 23, Illinois

Telefon Crawford 7-4800

spolehlivě a rychle zprostředkuje Vám:

Letecké, lodní a vlakové lístky * tury * vystaví travelers Checks
*** odesílání peněz do zahraničí ***

Přihlášky přijímáme osobně, písemně a telefonicky.

PSACÍ a POČÍTACÍ STROJE

MÁM PSACÍ STROJE VE VŠECH ŘEČÍCH.

Všech značek prodá, půjčí, opraví neb vymění se zárukou

RUDY DVOŘÁK

ODBORNÝ ČESKÝ ZÁVOD

3506 W. 26th St.

Chicago 23, Ill.

522-2231

"NOVÁ BUDOVA"

COLUMBIA SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

BÝVALÁ LAWDALE SAVINGS

Půjčky na nové majetky a přestavby.

Rychlá a svědomitá služba.

9101-09 West Cermak Rd.

North Riverside, Ill.

Phone Riverside: 447-7500

Phone Chicago: 242-4656

Přes 65 roků vzorné služby.

Joseph J. Houda, předseda

Mildred R. Janda, místo-předs. - tajemnice

Frank L. Velat, pokladník

VŠECHNY VKLADY POJIŠTĚNY DO \$15,000 AGENTUROU VLÁDY SPOJ. STÁTŮ.
OTEVŘTE SI U NÁS NOVÝ VKLADNÍ ÚČET.

Platíme dividendy z úspor dvakrát do roka.

Home Loans — ohnivzdorné skřínky — pojištění.

NOWORUL-MUCHNA FUNERAL HOME

2658 SO. CENTRAL PARK AVE.

CHICAGO 23, ILLINOIS

Phone: 762-2233

Joseph Noworul, st.

Joseph Noworul, ml.

General Banking

THE BERWYN NATIONAL BANK

Oak Park Ave. and Cermak Rd.

Berwyn, Illinois

STanley 8-4700

ZALOŽEN R. 1904.

4010 W. 26th Street

Chicago 23, Ill.

Všechny vklady federálně pojištěny až do \$15,000

LAwndale 1-7755

REXALL LÉKÁRNA BI 7-7550

Riedl's Prescription PHARMACY

J. E. Riedl, B.S., R.Ph.

E. J. Riedl, B.S., R.Ph.

ČESKÁ LÉKÁRNA

● Břišní opěrné obvazy.

● Elastické punčochy

Vyřizujeme prescriptions
na různé léky pro Evropu.

3156 ZÁP. 26. ULICE

CHICAGO, ILL. 60623

(Východně od Kedzie Ave.)

KABÁTOVA ČERNÁ MAST'

Mast', která táhne a hojí

Mast' je připravována z prostředků
nejvýše utišujících a léčivých. Léčí
vyrážky — boláky — spáleniny —
opařeniny — porézaniny a odřeniny
na kůži. Mast' tato jest zaručená.
Cena \$1.50 s poštou. Je k dostání v
lékárnách v Chicagu i předměstí. Neb
pište přímo na adresu:

ALOIS KABAT CO.

3156 W. 26th St.

Chicago, Ill. 60623

Spořitelna "Atlas" v Chicagu

Krajanským spolkům, organisacím,
obchodníkům a jednotlivcům
v Chicagu a po celých Spoj. Státech
nabízíme své služby
při ukládání úspor a
dělání půjček na majetky.

VŠECHNY VKLADY POJIŠTĚNY
DO \$15,000 AGENTUROU
VLÁDY SPOJ. STÁTŮ.

Platíme

4 1/2 % ročně
dividendy z úspor
dvakrát do roka

— 1. LEDNA a 1. ČERVENCE —

ATLAS
Federal
SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

JOHN J. KUČERA, Předseda
JOSEPH G. HODOUŠ, Tajemník

3901 West 26th Street
LAwndale 1-1300
Chicago 23, Illinois

JOHN J. KUČERA

3901 W. 26th St.

Tel. LAwndale 1-1300

CHICAGO 23, ILL.

REALITNÍ OBCHOD

Majetky na prodej — Půjčky
Pojištění všeho druhu.

Spolehlivost.

Úslužnost.

Vzorná obsluha.

JOHN T. CHRÁSTKA

Pohřební ústavy:

3440 záp. 26. ulice

Tel.: 762-1211

6301-5 záp. Cermak Road

Tel.: STanley 8-8240

Po více jak 40 roků sloužil naší české
veřejnosti a největší počet pohřbů s nej-
větší svědomitostí vypravených mluví
sám za sebe.

DOBRÁ RADA NA ARTHRITIS

Na četné žádosti odběratelů necháváme opět otisknout tuto radu:

Před čtyřmi roky při sázení jahod, cupla jsem nohou, aby kořínky dobře držel v půdě. Při tom cupnutí mně hrozně bolestně píchlo až nahore v noze a šlo to do stehenního svalu, nemohla jsem z místa. Po velké námaze jsem se dovlékla domů, ale nemohla jsem si sednout, ani ohnout, ani lehnout pro hroznou bolest. Jezdila jsem k chiropraktorovi, všelijak mne lámal, do zad bouchal, ale bolest neulevovala. V novinách, kde jsou různé léky doporučovány, jsem vše přehlížela, ale nevěřila dost patentním lékům. Později jsem si i některé adresy vystříhla a na konec jsem se rozhodla, že přece zkusím ten tak hodně chválený čtyřlék Bolven a Zdravítamin, co jsou oznamovány v českých novinách.

Za krátkou dobu objednávka přišla a udělala jsem si rozvrh: ráno v 7 hodin jeden Bolven, v 10 hodin opět 1 Zdravítamin, ve 4 hodiny 1 Bolven a v 7 hodin zase 1 Bolven. Tak jsem tyto léky užívala 3 dny správně. Musím předeslat, že jsem před tím celou tu dobu chodila jen o holi a bez hole jsem již neuměla ani chodit. A čtvrtý den jsem již hůl odložila a šla

jsem opět poprvé do poštovní schránky bez hole. Když mne sousedé viděli, jak si vykračuji bez hole, tak se přišli ptát, co se se mnou stalo? Je to až k nevěře, ale přímo zázrak! Co vám zde dalšího píši, to už je víc než zázrak.

Můj muž byl operován, vážná operace "colostomy". Po operaci mu ochrtnuly na každé ruce tři prsty a nemohl je sevřít a do nich nic vzít a když mu někdo podával ruku, strážně jej ty prsty bolely. Jednou přišel z venku a vesele se tvářil a zavíral všechny prsty na obou rukou. Já povídám, co se stalo? Řekl, že běže moje pilulky, což jsem já nevěděla. Říkal, že dřív než jsem ráno vstala, tak vzal vždy 1 Bolven, v poledne 1 Zdravítamin a na noc zase 1 Bolven. Pátý den se tato neobyčejná změna stala. Lékař mu vždy říkal, že od toho není pomoc, taková operace, že každému musí něco zanechat. Ted' se mu musí jít ukázat. Co lékař považoval za nemožné, stalo se možné po užívání čtyřlěku Bolven a Zdravítaminu.

Hned jsem psala onu pro nás oba radostnou událost mojí přítelkyni, neb ona trpěla bolestmi v nobou. Jak jsem však byla překvapena, když odepsala, že již minulý rok tyto Zdravítaminy a Bolveny užívala. Nevěděla jsem o její druhé nemoci. Lékař jí řekl, že má něco s ledvinami a na měchýři. Musela již několik roků v noci vstávat každou hodinu, to je zlé, že ano? Po dvou týdnech však co začala užívat Bolven a Zdravítamin, stále méně a méně byla v noci obtěžována vstáváním a nyní už může spát celou noc.

Na tolik různých neduhů působí ony 2 závažné léky. Však se přesvědčte sami, kteří to potřebujete a napište si československému lékárníku Břetislavu Jelínkovi do P. O. Box 927, Laguna Beach, California — at' vám pošle 100 tablet čtyřlék Bolven za \$2.90 a Zdravítamin za \$6.98. Anna Blaha, Glendale, Arizona.

SAFETY

50 Years of Service

Attractive
Dividends

Morton Park Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

5221-25 W. 25th Street

Cicero 50, Illinois

PARKING ANNEX NOW OPEN

Est. 1905

BRVENIK PHARMACY

— Emil Brvenik —

Prescription Specialists

Prompt Delivery

1918 S. Blue Island Ave.

CAnal 6-0727

"We Appreciate Your Patronage"

RIDGELAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6650 W. CERMAK ROAD, BERWYN, ILLINOIS

Tel.: GUnderson 4-7600

ZALOŽEN ROKU 1921

Otevřte si u nás výnosný spořitelní účet.

VŠECHNY VKLADY POJIŠTĚNY DO \$15,000.00.

WILLIAM J. RAYSPIS, president.

J. LINHART & SONS

MORTICIANS

6820 West Cermak Road.

Berwyn, Illinois

Phone: Pioneer 9-2255

1345 West 19th Street

Chicago 8, Illinois

Phone: Canal 6-0915

Established 1885

Přes 65 let spolehlivé a poctivé služby v Chicagu a okolí.

GUARANTY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

3854-56 West 26th Street (roh Springfield)
Chicago 23, Illinois

Crawford 7-5300

Veškeré vklady pojištěny do \$15,000.00
vládní agenturou

FEDERAL SAVINGS & LOAN
INSURANCE CORPORATION

ROMÁNY

Beruška, od Mary Wageman; z anglického děje přeložil Rev. C. J. Beneš. Velice zajímavý příběh sirotky Berušky, která měla zámožné přátele. V brožurové vazbě, cena 50c

Děvče z údolí a Zuzčino štěstí, od Václava Kašpara. Příběhy dvou různých děvčat, která musela prožít osobní zápasy mezi láskou a žárlivostí. V brož. vazbě, cena 50c

Naděje, Prérie, Mír od V. M. Skalského, velmi zajímavé příběhy vystěhovalců do Ameriky, kteří museli podstoupit zápasy o život. Brož. vazba, ve třech svazcích. Cena \$1.50

Okřídlený chlapec od Kornela Makuszynského, je vlastně letecký román, který pro českou mládež přeložil J. Janouch. Brož. \$1.50

Kozák a Turek, od Aloise Jirásky; zážitky a zkušenosti dvou chlapců. — Brož. cena 25c

SIBYLLINA PROROCTVÍ

Konečně můžeme četným žadatelům sdělit, že přítomně máme na skladě knihu zv. Kalendář Povědkář, v němž mimo jiné povídky je delší článek o Sibyllino proroctví, královně ze Sáby za doby krále Šalamouna. V brožurové vazbě, většího formátu o 153 stránkách. I s poštovným 75c

KNIHY POUČNÉ:

Obrázky ze života, od Fr. Kopecského. Rozmanité příběhy ze života lidí různého stavu, povolání i světců. Brož. cena 35c

Taje Balkánu. Důkazy spiknutí osnovaného mezi císařem Vilémem a chotí arcivévody Ferdinandovy, které patrně byly příčinou první světové války, jež vzplanula válečným požárem, když arcivévoda Ferdinand byl v Srbsku zavražděn. Sepsal chvalně známý mimořádný vyslanec Spojených států, pan Karel J. Vopička, pro Rumunsko, Srbsko a Bulharsko v letech 1913-1920. Kniha je protkána 114 významnými vyobrazenými. Tato vzácná a cenná kniha historického a dějinného významu pro slovanské národy, v krásné vazbě většího formátu, i s poštovným \$2.65

STARÉ KALENDÁŘE

Dosud máme na skladě úplně zachovalé kalendáře těchto ročníků: 1951, 55, 56, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66. Každý kalendář Národ je bohatý obsahem. Obsahuje hojnost pestré četby zábavné, humorné, naučné, i básně. Mimo toho je v každém obsáhlá kronika o význačných událostech kulturně-náboženských, adresář českých kněží, stoletá pranostika a mnoho jiného. Cena \$1.00 Poštovné extra 15¢. Při větší objednávce platíme poštovné sami.

ŽIVOTOPIS PANNY MARIE

Skutečný životopis Panny Marie, jak jej sama zjevila služebnici Boží cti, sestre Marii z Agerdy, představené kláštera Neposkvrněného Početí, řádu sv. Františka Serafinského v městě Agredě ve Španělsku v první polovici 17. století. Tento životopis je více znám pod jménem "Město Boží", (City of God), protože se na ni vztahují mnohá místa Písma svatého ze Zjevení sv. Jana evangelisty.

Toto vzácné dílo se skládá ze čtyř objemných knih a je vydáno v různých jazycích, ale v českém dosud nebylo vydáno.

Nyní však, díky Bohu a jistému šlechtnému dobrodinci, který pro větší čest a slávu Boží a k úctě Panny Marie vzal na sebe úkol hradit vydání spojená s překladem, můžeme dnes sdělit, že jej již máme na prodej. Cena \$20.00.

Chcete-li mít sami nebo způsobiti svým přátelům pro dlouhé zimní večery duchovní požitky, zajistě nebudete litovat objednáte-li jej pro sebe, a svým přátelům se jistě též zavděčíte, objednáte-li jej od:

VŮDCE – knihy

Máme na skladě výborné duchovní a poučné knihy v nichž jsou uvedeny příkladné životy svatých, život Pána Ježíše, různé životní události mnohých lidí, příklady, výstrahy, kalendářní část, měsíční úmysly Apoštolátu modlitby a jiné. Tyto knižní ročníky máme z těchto roků: Máme všechny ročníky od r. 1942 - 1965, vyjma následujících ročníků: 1943, 45, 52, 56, 57, 58, 59. Cena jejich do r. 1955 — \$2.00; za výše \$2.50.

To nejdůležitější

Pro lidi, kteří se nemohou zpovídat pro neznalost anglické neb francouzské řeči, má tato knížka velkou cenu, neboť je psána na jedné stránce česky a na protější buď v anglické nebo francouzské řeči. Nad to obsahuje četné modlitby a základní pravdy katolického náboženství. Cena i s poštovným 20c — 6 za \$1.

Psané zpovědi

Tyto zvláštní psané zpovědi, psané česky i anglicky, mají tu výhodu, že poznamenané dají se knězi k přečtení. Cena i s poštovným 15c — 4 za 50c.

Časové úvahy

KATAKOMBY. — Jak povstaly katakomby, čili podzemní hřbitovy, jichž je kolem Říma 60, s celkovým počtem 6 milionů hrobů; podzemní kaple atd. Napsal Jan Bělina. Cena i s poštovným 15c.

Svatá Evangelia v novém vydání

Svatá Evangelia jsou podána jasným tiskem a poněkud větším písmem, tedy lehko čitelným. Podobně je tomu i se svatými Epištoly. (Vysvětlení textu je všude, kde toho je třeba.)

Zajisté, nebudete toho nikdy litovat, objednáte-li sobě tuto knížku svatých Evangelii v ceně \$1,00, a nebo celé Písmo svaté Nového Zákona v ceně \$3.00.

Dále, je jiná možnost způsobiti duchovní radost Vaším přátelům v zámorí, zvláště v Česko-

slovensku, kde vše, co je nábožensko-katolické, není k dostání; a přec duchovní četba je pokrmem duše, již sílí a v dobrém utvrzuje a viru oživuje. Takovýmto způsobem prokážete jim skutek křesťanské lásky, a to bez velké oběti, k své velké zásluze u Boha.

Pošlete objednávku přímo na

Benedictine Press
1637 So. Allport St.
Chicago, Ill. 60608

Časové úvahy

Dvě odborná pojednání: "Obrana sv. Nepomuckého" oproti nevěřícím a druhá "O papežství", od Prokopa Zaletěla. Cena 15¢

VZÁCNÁ KNIHA

Vzácnou knihou právem možno nazvati "Eucharistickou křížovou cestu", od monsignora Fr. Kopeckého blahé paměti. V zápalu své kněžské horlivosti po spáse duší, dojemnými slovy líčí nám hrozné utrpení Pána Ježíše na Jeho křížové cestě a Jeho smrt na kříži. Četnými příklady uvádí nesčíslné duchovní milosti plynoucí z utrpení a smrti Pána Ježíše a ze mše svaté, která je Novozákonní obětí, v které se nám přivlastňují zásluhy Jeho smrti. V krásné vazbě, velkého formátu, cena\$1.75

Svatý Benedikt

Je zakladatelem řádu benediktinského, jenž žil v 5. století. Pocházel ze vznešeného rodu, ale ještě vznešenější byla jeho duše. Bůh si ho vyvolil za nástroj k šíření křesťanské víry, mravouky a obdařil ho konáním divů a zázraků, počítaje v to vzkříšení mrtvých a předpovídání budoucích věcí, atd., které se vyplnili. V brož. vazbě, cena 65¢

Křížová cesta

podle sv. Alfonsa z Liguori

Každé jednotlivé zastavení je provázeno pěknými přírodními obrázky, jakož i píseň k Bolestné Matce Boží a modlitba "Smíření", jež se užívá též při požehnání. Cena 15¢

Velký katechismus

Právě jsme vydali poznovu velký česko-anglický katechismus od Faerbera. Všechny důležité články víry jsou jasně vyloženy. Jsou v něm veškeré církevní modlitby, mešní řád, čili mše svatá latinsky i česky a různé pobožnosti. V krásné plátěné vazbě, cena i s poštovným \$2.00

MALÝ KATECHISMUS, stejný jako výše uvedený v zkráceném vydání \$1.00

VELKÝ KATECHISMUS, od Faerbera, slovensko-anglický, podobný českému \$2.00

MALÝ KATECHISMUS, od Faerbera, slovensko-anglický, zkrácené vydání \$1.00

KATECHISMUS PRO MALÉ DĚTI15

Czech Language Lessons

od P. Dr. Arnošta Žižky, O.S.B.

Výborná učebnice pro ty, kteří se chtějí učit česky.

V pěkné vazbě, tvrdých deskách \$2.50

V pěkné brožurové vazbě \$1.50

PRVNÍ ČÍTANKA (slabikář) od Jos. Koudelky. Úplný slabikář, provázaný mnohými vyobrazeními vztahující se k jednotlivým věcem, postupně, k slovům, větám atd. Cena 65¢

DRUHÁ ČÍTANKA, pro pokročilé žáky, od Jos. Koudelky 95¢

TŘETÍ ČÍTANKA, pro dospělé žáky, obecné i vyšší školy. — Vázaná \$1.50

TŘETÍ ČÍTANKA, od Sr. Vity, zahrnuje mimo jiné též dějiny českého národa, události z I. světové války a působení amerických Čechů, ke cti českého národa. V pěkné vazbě \$2.50

Slovníky a učebnice

VELKÝ ČESKO-ANGLICKÝ SLOVNÍK. Konečně jsme obdrželi dlouho očekávané velké česko-anglické slovníky od Ivana Poldaufa. Je velmi obsáhlý a opatřen odborným návodem k anglické výslovnosti. V pěkné vazbě, nové vydání o 1236 stránkách. Cena i s poštovným \$5.60

ČESKO-ANGLICKÝ A ANGLICKO-ČESKÝ KAPESNÍ SLOVNÍK od dra. Karla Haise. Nové vydání o 572 stránkách. Obsahuje plné naučné vysvětlení ve výslovnosti. V pěkné tvrdé vazbě, i s poštovným \$2.35

BIBLE HISTORY. V anglické řeči, dějinné události ze Starého i Nového zákona\$1.50

MLUVNÍČKA PRO MLÁDEŽ od Karla J. Kuchty. Obsahuje základní pravidla českého pravopisu a gramatiky. V pěkné vazbě, cena s poštovným 30¢

MLUVNICE pro vyšší školy od Jindřicha Kroníře. Cena . . \$1.35

Různé knížky

SVATÍ CYRIL A METODĚJ, SVATÝ VÁCLAV A SV. JAN NEP., od Msgra. Josefa Bezdička. Historicky zjištěné události církevní i státní v době našich svatých věrozvěstů. Cena 50¢

ŽIVOT SVATÉHO VÁCLAVA A SVATĚ LUDMILY, od Křišťána. Život jejich byl sepsán za života svatého Vojtěcha, druhého pražského biskupa ku konci 10. století. Vemi cenné a poučné dílo. Cena 40¢

SVATÝ VOJTĚCH, druhý biskup pražský; od dp. Dr. Františka Dvorníka. Historicky zjištěné dějiny v Čechách z desátého století 50¢

PÍSEŇ O BERNADETTĚ, od Franz Werfele, konvertity. Zdramatisovaný životopis prosté chudé dívky Soubirousové, dnes sv. Bernadetty, které se v minulém století několikrát zjevila Panna Marie a jí pověřila důležitým poselstvím. Dnes jsou Lurdy nejznámějším mariánským poutním místem na světě. V brožurové vazbě, cena \$1.65

POSELSTVÍ NEJSV. SRDCE JEŽÍŠOVA SVĚTU, od ctih. sestry Josefy Menendez. Velmi zajímavá sdělení Pána Ježíše a Jeho poselství. V brožurové vazbě i s poštovným . . 35¢

KVĚTNICE — kniha pro dívky, od K. Balíka. V pěkné tvrdé vazbě, velmi zajímavého obsahu, i s poštovným 95¢

SATAN V ILFURTU — od P. Suttera. Nejvýš vzrušující scény a doznání d'áblů při exorcismu dvou hochů a jedné dívky v Ilfurtu v Německu. Zvláště zajímavý byl popis jednoho z d'áblů, jak to v pekle vypadá a proč byl od Boha zavržen. Brož. vazba; cena 30¢; 4 knížky za \$1.00.

MLADÍ HRDINOVÉ — do češtiny přeložil Method Sutor. Kniha tato podává cenné rady a ponaučení mladíkům, vstupujícím do veřejného života, kdy bývají vystaveni mnohým nebezpečím a pokušením. Váz., 137 stran. Cena \$1.00

NAUKA SV. FRANTIŠKA SALESKÉHO. — Každý katolický křesťan, který chce vésti dobrý a zbožný život, nelze v této knize v přehledné míře mnohé příklady a osvědčené rady. Vázána \$1.50

NOVÝ NEBEKLÍČ

Knižka je v krásné úpravě, v černých deskách
a v plátěné vazbě. Velikosti 4x5 $\frac{3}{4}$ x3 $\frac{3}{4}$ coulech.

**Se zlatou ořízkou ve ceně \$3.00;
s červenou ořízkou \$2.50**

Tato knížka, s čistým, jasným tiskem, s velkými písmeny, obsahuje vedle dvojí pobožnosti ku mši svaté, mnohé jiné veřejné i soukromé pobožnosti; dále Církvi schváelné litanie, pobožnosti Křížové cesty, známé kostelní písně; jakož i základní pravdy našeho náboženství, přípravu k svaté zpovědi, zrcadlo zpovědní, modlitby k svatému přijímání a po něm, a mnohé další jiné.

Římský misál

Česko-latinský misálek pro laiky, vydaný v Římě Křesťanskou akademií, je velmi vhodnou modlitební knížkou, v které jsou patřičné mše svaté na všechny neděle a zasvěcené svátky celého roku, jakož i různé pobožnosti, litanie, příprava k přijetí svátostí, i s poštovným cena \$2.60

Posvět' se jméno Tvé!

Tato malá knížka v pěkné vazbě obsahuje mnohé modlitby a pobožnosti, vyjma mše svaté. Jsou v ní však v plném znění a to doslova, základní modlitby po pořádku, jak "Otče náš", "Zdravas Maria", "Věřím v Boha", "Anděl Páně" atd., které v některých knížkách jsou zkráceny, a které mnozí hledají. Cena 45¢.

České pobožnosti

**K Nejsvětějšímu Srdci Páně a
Královnny sv. Růžence.**

K Pražskému Jezulátku. Křížová cesta.

TRE ORE (rozjímání o umučení Páně.)

K sv. Judovi

K sv. Terezii Květince

K Panně Marii Fatimské

Královně Mučedníků

Svatá Stráž. — K sv. Josefu. Za duše v očistci.

Všechny tyto knížčky jsou za stejnou cenu.

Jeden kus poštou za 20¢

25 kusů poštou za \$3.00

3 kusy poštou za 50¢

50 kusů poštou za \$5.00

10 kusů poštou za \$1.50

100 kusů poštou za \$8.50

Podle přání, mohou býti rozličné.

Obsah

SSv. Petr a Pavel, apošt. — 19ti-sté výročí mučednictví	20
Šťastný Vendelin — <i>A. Kraus</i>	24
Matčino volání — <i>Julie Vlasáková</i>	30
V pravý čas — <i>A. Coutet</i>	33
S dítětem — <i>Alois Dostál</i>	38
Po trpké zkoušce — <i>J. Skála</i>	47
Klam na zkoušku — <i>A. Mittenhubrová</i>	53
Shledání — <i>Rudolf B. Hradčanský</i>	56
Dva stánky Nejsv. Srdce Páně. — Pozdrav rodné střeše, <i>J. Š. Baar</i>	61
Karel Václav Rais — <i>Josef Šach</i>	62
Pozdrav domovně, <i>J. Š. Baar</i> . Vyrovnáno, <i>A. Dostál</i>	69 a 70
Ukradený kabát — <i>L. Grossmanová-Brodská</i>	75
Na pouti — <i>Josef Brožek</i>	79
Švestkové knedlíky — <i>Dr. F. Krátký</i>	86
Neruda a křesťanské chrámy	89
Spálená závěť — <i>Julie Vlasáková</i>	90
Jan Josef Filčík, učitel — <i>Josef Šach</i>	101
Jeden ze staré gardy — <i>Josef Šach</i>	105
Řeč Dra. Josefa Doubravy u pomníku V. B. Třebízského	108
Dva vdovci — <i>Václav Špaček</i>	109
Užitečné rady pro domácnost	119
Z velké lásky — <i>Josef Šach</i>	122
Veselý cestovatel — <i>Josef Šach</i>	125
Přednáška o dostavbě chrámu sv. Víta — <i>V. Pěšina z Č.</i>	127
Vzpomínka na Václava Kosmáka — <i>B. Husák</i>	130
Václav Beneš Třebízský — <i>Josef Šach</i>	131
Koníček prof. Eduarda Alberta — <i>Josef Šach</i>	134
Neznámý dobrodinec lidstva vynálezce brýlí — <i>J. Šach</i>	136
Spisovatel Josef Šach osmdesátníkem	138
Kronika	139
Adresář	170
Oznámky	187

KUCHYŇSKÉ POTŘEBY

HRNÍČKY NA KÁVU ručně malované v pestrých barvách s čl. svérázem s nápisy: Já rád kávu, Já ráda kávu, Na památku, Mamince, Dědečkovi a jiné. Kus \$1.50, poštou nejméně dva kusy za \$3.95. Těž máme bez nápisu.

KRAJEČE KNEDLÍKŮ — importované z Československa, nerezavící, lehké a velmi praktické. Jedním pohybem bravě rozkrojíte knedlík na 15 stejnoměrných kousků. Cena \$4.75, poštou \$5.25.

OETKERŮV PRÁŠEK do pečiva, 3 balíčky 25¢, poštou 35¢.

OETKERŮV VANIL. CUKR, 3 balíčky 25¢, poštou 35¢.

VANILKA, lusk 25¢, poštou 4 kusy za \$1.10.

ŠAFRÁN v cenách 50¢ a \$1.00, poštou o 10¢ více.

Imp. BÁBOVKY, značka "JENA", skleněné, ohnivzdorné, 8 inčů široké, \$4.25, poštou \$5.00.

Imp. BÁBOVKY kovové, 9x9, výška 4½, \$1.98, poš. \$2.65. Jiný druh aluminiové, 10x10, výška 4, \$2.98, poš. \$3.65.

Imp. ŠPIČKOVAČKA, jako dříve bývaly, 75¢, poš. 95¢.

THE CZECHOSLOVAK COOK BOOK by Joza Brizova (in English). \$3.95, poš. \$4.20.

CZECHOSLOVAK PASTRIES (in English) \$1.00, poš. \$1.10.

RICOLA švýcarské cukrovinky z bylin, výborné při nastuzení, kašli a pro kuřáky. Balíček 49¢, poštou 65¢.

PEROUTKA, kus 25¢, poštou 4 kusy za \$1.10.

ČESKÉ A SLOVENSKÉ BLAHOPŘEJNÉ LÍSTKY VÁNOČNÍ,

k jmeninám, narozeninám, k uzdravení, po 10¢. Lepší druh v cenách 15, 25, 35¢.

Velký výběr **DLOUHOHRAJÍCÍCH REKORDŮ**, seznam zdarma na požádání. Rovněž máme v rychlostech 45 a 78 rpm. **VELKÝ SKLAD ČESKÝCH KNIH.**

Největší výběr **ČESKÉHO KŘIŠTÁLOVÉHO SKLA.**

KARLOVARSKÁ SŮL (též dobrá jako projímadlo), net váha 1/5 lb. krabička \$1.55, poštou \$1.85.

ROSIČKA, o účinnosti netřeba se rozepisovat, jen chceme říci, dle herbáře doporučuje se při vysokém tlaku krve, kornatění tepen atd. ½ oz. 75¢, poš. 85¢; 1 oz. \$1.35, poš. \$1.45; ¼ lb. \$4.95, poš. \$5.45.

KANADSKÝ BODLÁK — ¼ lb. 95¢, poštou \$1.20.

JALOVEC — ¼ lb. 45¢, poštou 60¢.

HEŘMÁNEK — ¼ lb. \$1.00, poš. \$1.25.

MNOHÉ JINÉ IMP. BYLINY, SEZNAM ZDARMA NA POŽÁDÁNÍ.

Imp. TAROKY s arabskými číslicemi (menší velikost), dek \$1.25, poš. \$1.40. **Imp. TAROKY** s římskými číslicemi (větší velikost), dek \$1.45, poš. \$1.60.

Stále oznamované směsi čajů **TATRA**. Jelínkovy výrobky: **BOLVEN, ZDRAVITAMIN, DANUBE a MORAVSKÉ MAZÁNÍ.** Seznam zašleme na požádání! Dále masť **NONAT** — rovněž **KAUCKÉHO** produkty máme stále na skladě a prodáváme za stejné ceny.

(Zákazníky ve státu Illinois upozorňujeme, aby na každý \$1.00 zaslali o 4¢ více na státní daň.)

Tuzex

Potravinové balíčky beze cla, nebo dárkové poukazy do Československa — vyřizujeme nejrychlejší cestou — spolehlivě a zaručeně. Seznam zdarma.

F. PANCNER

6514 WEST CERMAK ROAD, BERWYN, ILLINOIS 60402

(TŘETÍ GENERACE)

FRANK KOŘÍNEK & CO.

Krajanský velkoobchod s pekařskými potřebami

založený před 50 lety p. Frank Kořínkem starším.

4828-30 W. 25th STREET CICERO, ILL.

Phone OLympic 2-2870 — Bishop 2-1917

VÝROBCI RŮZNÝCH ZAVAŘENIN

Zvláštní pozornost věnujeme "MÁKU", který jest naší specialitou!

NAŠE POVIDLA jsou pravou pochoutkou; jak Švestková (Prune), Merunková (Apricot), Ananasová (Pineapple), Jahodová (Strawberry), Malinová (Raspberry), Datlová (Date), Pekanová (Pecan) a Mandlová (Almond), které dodáváme a zasíláme po celých Spojených státech pekařům — velkoobchodům a restaurantům — v 10 lb. — 50 lb. — 300 lb. a 600 lb. kbelících. Pro naše hospodyňky dodáváme do grocerních obchodů výše uvedená povidla ve 12ti uncových plechovkách. Nemá-li je váš obchodník, necht' se on obrátí přímo na výše uvedenou firmu, která jej mileráda obslouží.

Zasíláme naše výrobky těchto zavařenin po celých Spojených Státech.

Pište si o ceník

Tato firma jest řízena poctivými a spolehlivými odborníky

pp. Frank J. Kořínek, George E. Kořínek a Frank J. Kořínek, ml.